

"כל מה שאיננו נוגד את חוקי הפיזיקה, יכול להתרחש"
על פי פיטר מדאוור

DD+ **חלק ראשון: סוף העולם, קצת אחרי**

מאת

מוטי ירדני

© כל הזכויות שמורות

המוטיבים לפי כרונולוגיית הפרקים

- חלק ראשון: "כל מה שאינו נוגד את חוקי הפיזיקה, יכול להתרחש"
- פרק 1: "אני הייתי המוות, מחריב העולמות"
- פרק 2: "לא חשוב מה קורה לבן האדם, אלא מה הוא עושה עם מה שקורה לו"
- פרק 3: "זנחו את התקווה, אתם הנכנסים"
- פרק 4: "כמה מטורף הוא האדם: אינו מסוגל ליצור אפילו תולעת, והוא יוצר לו תריסרי אליים"
- פרק 5: "השלך בר מזל לים, והוא יצא ודג בפיו"
- פרק 6: "אם אדם מאמין שאלוהים הוא כוס תה הסובבת סביב הירח, אין שום דרך לשכנע אותו אחרת"
- פרק 7: "אף תוכנית צבאית אינה שורדת אחרי המפגש הראשון עם האויב"
- פרק 8: "שיעול ואהבה אי אפשר להסתיר"
- פרק 9: "קל יותר לפרק את האטום מאשר לפרק אמונות קדומות"
- פרק 10: "נפלא להנהיג, ולו גם עדר של צאן"
- פרק 11: "מה שהנך הוא מה שעשית, מה שתהיה הוא מה שאתה עושה כעת"
- פרק 12: "הכרה בבורות היא צעד חשוב בדרך לדעת"
- פרק 13: "כל עוד אנשים מעריצים את הקיסרים והנפוליונים, ימשיכו הקיסרים והנפוליונים לקום ולאמלל אותם"
- פרק 14: "הנה המבחן לגלות אם שליחותך עלי אדמות הסתיימה. אם אתה בחיים - לא הסתיימה"
- פרק 15: "הקאניבאליזם מוסרי בארץ הקאניבאליים"
- פרק 16: "להשגת מטרתו יסתמך השטן גם על כתבי הקודש"
- פרק 17: "אין סוד טמון בלבנו שמעשינו אינם מגלים"
- פרק 18: "בשכל תצוד אריה, בגבורה לא תצוד אפילו זבוב"
- פרק 19: "אם ראית רשע שהשעה משחקת לו, אל תתגרה בו"
- פרק 20: "לעיתים יש חשק לתלות את כל המין האנושי, ולסיים בכך את הפארסה"

*"אני הייתי המוות, מחרוב העולמות"
מתוך בהגווד גיטה (שירת האדון),
מהאבהארטה, ספר תפילות הודי עתיק*

פרק 1

היי - אנחנו תחת התק - - - חחחחח - - -

מה זה השקט הזה? מדוע אף אחד לא עונה שם למטה?

יש שם נקודת אור לבנה מוזרה ביותר. כאילו האירו לכיוון שלנו בזרקור ענק.

אולי זה מטאור שנפל על האדמה ויצר אפקט של פצצת אטום?

לא, זה לא יכול להיות! אני לא מאמין שיש שם למטה התקפה גרעינית!

דממת מוות. והיה לדממה הזאת צבע שחור עם נקודות לבנות, ולאחר מכן צבע לבן, כחול, ירוק וחום עם נקודות לבנות, ולבסוף צבע שחור בלבד, ללא שום נקודה לבנה.

* * *

אן רידלר הקישה על המקלדת שבלטה מקיר המתכת האפור, מתחת למספר צגים שטוחים בפנל הקיר ביחידת הניסויים "הפרטית שלה" - כפי שכונה בפי כלל הצוות - למרות ששמה הרישמי של מעבדה זו היה 'קולומבוס', המעבדה האירופאית. גופה ריחף בחלל, שיערה הערמוני היה פזור כסביון בסוף פריחתו, ורגליה נעוצות בתקרה כדי לעגן את הכוח הנגדי להקשת אצבעותיה. היא שלחה ידה ללחצן קשר הפנים.

"יובל, אני שולחת אליך את הקובץ. התגית שלו 'תוצאות הניסוי הגנטי של השבוע הרביעי'."

משהרפתה מהלחצן, נשמעה תשובה, "את יכולה לסכם את כל האפסים והאחדים שעברו אלי הרגע? מה כתוב בהם בשפה שלנו?"

היא לחצה והצטחקה: "מדוע לא? אני מפציצה חיידקים ונגיפים שהקוד הגנטי שלהם מוכר לנו היטב בשני סוגי קרינות: רנטגן ואולטרה סגול, ובודקת את כמות המוטציות שלהם. גיליתי שהתוצאות בחלל דומות למה שגילינו בכדור הארץ. כמות השינויים בשני סוגי היצורים האלה היתה דומה למדידות שנערכו באותם תנאים בכדור הארץ. עד כה המסקנות מרמזות שאין השפעה של הגריוויטציה על התמורות ב-DNA תחת מתקפת הקרנות."

"או קיי, אן. אני עדיין לא משגר את הנתונים למטה, אלא רק אחרי שיגיעו הקבצים מכל האחרים."

"חשבתי שאתה מתכוון להשעות את שיגור הנתונים אליהם עד שהם שם למטה יואילו בטובם לשלוח אלינו סוף כל סוף את חללית האספקה."

"רעיון מצוין, אן, אני אשתף את מנהלי נאסא בזה."

"שלא תעזו!" חייכה לעצמה וניתקה.

היא פתחה פנל אפור בקיר, ושלפה מאחוריו מגש מרובע ובו סדורות מאה מבחנות בעשר שורות. היא התבוננה בנוזל הורוד שבתוכם, ואז פתחה פנל סמוך והכניסה את המגש למקומו החדש. לאחר מכן לחצה על מספר לחצנים נוספים וחזרה להקליד הוראות ניסוי חדשות. משסיימה, הדפה קלות ברגליה את אחד הקירות ושיגרה את עצמה בריחוף איטי לעבר פתח המעבדה. משם המשיכה במסדרון והגיעה לחדר שירות, צירוף של מטבחון ומזווה, בו מצאו האסטרונוטים את מזונם.

אן רידלר היתה אחת מן המניין בצוותי האסטרונוטים שאכלסו בסבב את התחנה. בגיל ארבעים ושמונה היתה מדענית מנוסה, יסודית ומיושבת בדעתה. תואר שני בביולוגיה ודוקטוראט בגנטיקה העניקו לה את תפקיד ניהול המחקר הגנטי בחלל. למרות שאנשי צוות נוספים אומנו לבצע את משימותיה, לא היה בכך צורך. היא המעיטה בשעות השינה שלה לטובת המחקרים ולא היה הכרח לסייע לה בצבר הניסויים שהיו תחת אחריותה. עתה נטלה מן הארון שבמטבח מספר קרקרים ובחרה עבורם ממרח. מן המסדרון שממול נכנס בריחוף לתוך המטבח מאט, מפקד התחנה.

"היי, אן," אמר.

"היי, מאט. הגעת לארוחה? לבשל לך משהו?"

"לא, תודה. אכלתי לפני חצי שעה. באתי לחפש אותך, אני רוצה לכנס את כולם למספר הודעות."

"בהרמוני, כרגיל?" יחידת השירות 'הרמוני' היתה אחת המרווחות שבתחנת החלל, אם ניתן לכנות תא בגודל של כחצי אוטובוס כמרווח.

"כן, כאשר תסיימי."

מאט קרפנטר, המפקד האמריקאי בן החמישים, היה בעל וותק השעות הרב ביותר הן כאסטרונוט בתחנת החלל הבינלאומית והן כטייס קרב בנושאת מטוסים, ואלה הקנו לו את הפיקוד בפועל. במקביל לתפקידיו

הרבים בנאסא ובחיל הים רכש תואר ראשון בהנדסת מחשבים ותואר שני במנהל עסקים. קור רוחו ושיקול דעתו היו לשם דבר בסביבתו, ולא היו עוררין על מנהיגותו הן בתחנה והן בכדור הארץ. תמיר ונאה היה, בעל מבנה גוף אתלטי, ובלורית חומה ונאה גלשה על מצחו. עתה פנה והחל לחזור בתנועות שחיה איטיות ומדודות, כאשר פה ושם הודף עצמו בנגיעות קלות ומעודנות בקירות, ברצפה או בתקרה. אך סיימה את הנשנוש והחלה "לחתור" בעקבותיו.

בגובה ממוצע של כארבע מאות קילומטרים מעל פני כדור הארץ, ובמהירות של 27500 קילומטרים בשעה, הקיפה התחנה את העולם הקפה מלאה מדי כשעה וחצי. יום ולילה חללי, זריחה ושקיעה, כשש עשרה פעמים כאלה בכל יממה ארצית רגילה. ריחוף בסיפון התצפית 'קופולה' ובו נראה כדור הארץ הכחול המדהים כשהוא מסתובב ומסתחרר במהירות כה גדולה - הפעים את ליבה כל פעם מחדש בקצב מוגבר כאילו חזתה במחזה לראשונה בחייה.

ב'הרמוני' כבר שהו יובל אלון ואהירו נסומי. שני אנשים מוכשרים ומקסימים שכל צוות היה מתברך בהם. יובל בן הארבעים וחמש היה האסטרונוט הישראלי הראשון שהוצב למשימה בתחנת החלל. טייס קרב לשעבר בחיל האוויר הישראלי, ומהנדס אלקטרוניקה בהשכלתו, הוכשר ואומן בנאסא להיות מומחה מטען המבצע מספר רב של ניסויים מדעיים. הוא נראה כחסר גיל, שיערו הכסוף קצוץ כחייל מארינס, ועיניו מאירות ומשדרות פקחות ועירנות. אהירו נסומי בן הארבעים רכש בטוקיו - עיר מגוריו - שני תארי דוקטוראט: באלקטרוניקה ובפיזיקה. איש צנוע וכשרוני זה אשר היה מסוגל לתפעל ביעילות מדהימה את הציוד המורכב והמסובך ביותר, הפך למהנדס הטיסה על הסיפון. אהירו היה צנום, לא גבוה, וחיוך של טוב לב נישא תדיר על שפתיו.

"נחכה גם לגרטשן ולג'ולי מספר דקות."

"הן לא עושות כושר?" שאלה אן.

"הן סיימו ומתקלחות כעת, כנראה."

יובל ואהירו ריחפו בשלווה. אהירו ניצל את זמן ההמתנה לעיין בקלסר מסמכים טכניים. יובל התעסק בצג שהיה מוצמד לדופן, והחליף תצוגות להנאתו ממגוון המצלמות החיצוניות של התחנה. לאחר ששבע, החל לברור תמונות ששודרו מטלסקופי החלל. מאט ואן נכנסו פנימה בריחוף איטי.

"הענק לא יצטרף אלינו?" שאלה אן.

"הוא ישן כעת, אבל הוא מעודכן."

התמונה בצג התמקדה והתחדדה, עד שגרמה ליובל לשרוק בהתפעלות. "עוצר נשימה ממש!" ציין. "על מה אתם מסתכלים?" נשמעה שאלתה של ג'ולי, שנכנסה זה עתה לחדר והתגלגלה לכיוון התקרה, שם נצמדה לצג מצדו העליון והציצה בו במהופך. "זה נראה לי כמו ציור של פיקאסו מהתקופה הכחולה."

"כמעט צדקת", חייך לעברה אהירו. "נסי שנית."

ג'ולי פיסר היתה הצעירה שבצוות. טקסאנית חדת לשון ומענה, שהספיקה בשלושים וארבע שנות חייה להיות טייסת מישנה במטוסי תובלה, להתקדם לטייסת F-16 במשמר הלאומי האווירי, ללמוד תואר ראשון בכימיה ותואר שני בפיזיקה, ולהתקבל לנאסא כאסטרונוטית. יפה וחטובה היתה, ומושא לחיזורי אסטרונוטים רבים שהיו במחזורי האימונים הקרקעיים שלה. לקראת השיגור הראשון קיצצה את שיערה השחור והגולש למגינת ליבם של מעריציה, ולכן נראתה כעת כנערה נאה וחיננית יותר מאשר אסטרונוטית. "זה הצילום של בתא פיקטוריס, חמישים שנות אור מכאן, כפי שנראה מטלסקופ האבל," הכריזה.

"מה?" אהירו השתנק בתדהמה. "איך ידעת?"

"אני יודעת הרבה דברים," אמרה ודילגה מהתקרה לרצפת החדר, כאשר היא משחילה את ראשה בין שני הגברים. "מהזווית הזאת זה אפילו נראה הרבה יותר מוכר."

"ג'ולי, יש לך שתי נקודות," ציין אהירו. "לא הייתי חולם שתזיה את זה."

"קודם כל, יש לי כבר המון נקודות אצלך, מעניין שאתה תמיד שוכח את זה, ומעניק לי כל פעם רק שתי נקודות. ושנית, חמישים שנה אני אסטרונומית חובבת, להזכירך."

"אז לפי החישובים שלי את עדיין חייבת לאסטרונומיה שש עשרה שנים של חובבנות," אמר יובל. "אתה יכול להתערב על זה," השיבה.

"או קיי, גברת קופרניקוס הצעירה. ומה זה?" שאל אהירו, ולחץ על כמה לחצנים. על המסך התחלפה התמונה לרקע שחור עם כתמים ורודים עדינים מרוחים עליו באלכסון מקצה לקצה.

"ערפילית הצעיף, עשרים וחמש אלף שנות אור מכאן," השיבה מייד, "יש כאלה הקוראים לה ערפילית צירוס."

"וזאת?" והוא החליף לתמונה נוספת, שהיתה מורכבת מכתמים חומים ואדומים שיצרו מפה מטושטשת של יבשת אמריקה הצפונית.

"ערפילית אמריקה הצפונית, בקבוצת ברבור, נמצאת במרחק של אלף שנות אור מכאן. וכאן בערך אני גרה," אמרה והציבעה על אזור בתמונה, המקביל לטקסס במפת ארצות הברית. גלקסיה זאת זכתה לשמה עקב הדמיון המפתיע שלה בצילומים למפת צפון אמריקה.

"אם ככה, אין לי מה לשאול אותך על ערפילית הסרטן או ערפילית ראש הסוס," נאנח אהירו.

"כמה נקודות היא קיבלה בסיכום?" שאל יובל.

"כל תשובה שתי נקודות מלאות," הסביר אהירו, והמשיך בלחש: "אני מעריץ את הידע של הבחורה הזאת. היא כמעט מתקרבת לרמה שלי באסטרונומיה."

"שמעתי אותך," אמרה ג'ולי, "וגם עקפתי אותך כבר מזמן."

גרטשן וולף נכנסה בריחוף איטי לחדר הבקרה, מחפשת מקום פנוי. "היי, כולם" אמרה.

"מנהיגת העולם החופשי על הסיפון", הכריז יובל ונמתח לדרום.

"חופשיים", אמרה גרטשן בלא שמץ של חיוך. היא נולדה לפני שלושים ושמונה שנים בברלין, שם גדלה ולמדה פסיכולוגיה, ביולוגיה ורפואה מחקרית. את כינויה כמנהיגת העולם החופשי רכשה כבר ביום הראשון להכשרתה כאסטרונוטית. כאשר נשאלה מהן שאיפותיה, השיבה בטבעיות ובכנות 'להיות מפקדת תחנת החלל הבינלאומית ואחרי כן מנהלת נאסא'. כל שומעיה התחייכו והניחו אז שהיא מתלוצצת, אולם היא עצמה התכוונה לכך באמת ובתמים. ואכן עיניה הכחולות, הנבונות והחדורות, סנטרה הנחוש, שצורה הבלונדי וגוון פניה הבהירים, כל אלה שיתפו פעולה לשוות לה ארשת פנים של נסיכה נאה הממתינה לרשת את השלטון.

"מה התמונה הזאת?" שאלה.

"זה אחד הנושאים שרציתי לעדכן אתכם", אמר מאט. "אבל לפני כן הבשורות הפחות טובות. ובכן, חללית האספקה המיועדת עדיין לא מוכנה שם למטה, והודיעו לי שתהיה דחייה נוספת, שלישית במספר. השיגור שנועד למחר נדחה לפחות בשבוע נוסף."

"המלאי של התחנה מתרוקן בקצב מדאיג", אמר יובל. "להערכתך, נשאר לנו מזון רגיל לשבועים עד שלושה, ואם תהיה דחייה נוספת בחללית האספקה אנחנו נאלץ להתחיל להשתמש בתיבות החירום, למי שאוהב לחיות על קרקרים מלוחים..."

"זו בדיוק הנקודה, ולכן רציתי לוודא שאתם מעודכנים. הבעיה החמורה כמובן במזון, אבל המצב מתחיל להיות מדאיג גם בחומרים הכימיים למעבדות, מסננים חדשים, כלי עבודה שנשחקו. מצב המים היה שפיר, מפני שהתחנה מיחזרה בהצלחה את מרבית הנוזלים לאחר השימוש, וגם כמות החמצן, המופק על ידי אלקטרוליזה מהמים, היה מספק.

"אם אנחנו מתקרבים למצבי החירום, אנחנו רשאים לדרוש שגם שם למטה יכנסו למצבי חירום. שישגרו את החללית של כוננות החירום, או שיתחילו לעבוד מסביב לשעון על חללית האספקה המיועדת", אמרה גרטשן.

"את יכולה להיות בטוחה שהם עובדים מסביב לשעון", אמר אוהירו. "בנאסא לא כל כך אוהבים להכריז על מצבי חירום ולעמוד בפני אימת וועדות החקירה."

"אני כבר לא בטוחה בשום דבר. יש פה שבעה אנשים חיים, וצריך לעשות הכל שזה ישאר כך."

"מכל מקום, זה היה בנושא הדחייה. ועכשיו לחדשות הטובות, ומאט הצביע על תמונת המסך המרהיבה, "זהו זה. מהיום התחברנו לסנסור היקר מכולם. החללית האחרונה הביאה אלינו את המשדרים, המקלטים וכל החומרה הדרושה לפיקוד והבקרה של טלסקופ החלל 'גיימס ווב'. יובל ואוהירו עבדו עד היום על ההתקנה שלהם, כמו גם על התוכנה והאינטגרציה. את התוצאה אתם רואים כאן על המסך - אנחנו יכולים מכאן לשלוט בטלסקופ, להפנות אותו לכל מקום שנרצה, ולקבל במסכים שלנו את כל התמונות שלו, כל זה במקביל לשליטה ולבקרה מכדור הארץ."

"יש לזה משמעות עצומה של עצמאות תחנת החלל באיסוף מידע מהגלאים, הוסיף יובל, "מהיום יש לנו כאן את כל החיישנים המתקדמים והמשוכללים ביותר בעולם, ואנחנו יכולים לקלוט ולראות את כל הספקטרום האלקטרומגנטי. בנוסף, אנחנו יכולים לשעבד לטובתנו כל לוויין אזרחי בעולם, כל לווייני מזג האוויר, הצילום, התקשורת והמחקר. כל גלאי, חיישן, טלסקופ, משדר או מקלט שנע בחלל יכול להופיע במסכים שלנו."

"גרטשן עומדת לשדרג את התואר למנהיגת היקום החופשי", התלוצץ אוהירו.

"מוצא חן בעיני, השיבה לו.

"ודבר אחרון לפני שלישי מאתנו פורשים לשינה, המשך מאט, "להזכירכם, לענק יש היום יום הולדת. כידוע לכולנו, הוא הצליח להשאיר את עצמו בחיים עד גיל ארבעים וחמש. עכשיו אני פונה לאן ולג'ולי, חפשו חומרי גלם במטבח, ונסו לאפות עבורו עוגה סבירה. בפעם האחרונה שגרטשן אפתה עוגה, היה לה טעם... היה לה טעם..."

"אין צורך לדקדק בפרטים, הציע אוהירו בחיוך.

"של חצי דיסה וחצי פשטידה", השלימה גרטשן בעצמה, "זה בדיוק מה שקורה כשמבקשים ממך לאפות עוגה ומספקים לך חומרי גלם בשביל מרק."

"לפי מה שנשאר לנו במזווה, נראה לי שנצליח לאפות עוגה מיוחדת של נזיד עדשים ורסק עגבניות, טענה ג'ולי, "אני בהחלט מצטרפת לטענה של גרטשן, וגם מכינה לעצמי תירוץ למקרה של כשלון."

"אני מבין אתכן", אמר מאט. "אני רק מבקש להיות יצירתיות, ולנסות את מיטב יכולתכן. לקט הברכות מהמשפחה שלו כבר הגיע, נשיר לו את השיר, נדליק לו במסכים נרות וירטואליים, ונמשיך הלאה בעבודת הקודש שלנו לתפארת המין האנושי."

"איך הצלחתן לעשות עוגה כל כך מוצלחת?" התפעל ג'ונתן. העונג המיוחד שלו ממנה נבע בהחלט גם מן העובדה שהיא נאפתה לכבודו.

"באמת, באיזה חומרים השתמשתן?" שאל מאט.

"קודם כל, ויתרנו על העדשים ועל רסק העגבניות, הסבירה אן.

"בטח היא הוסיפה לתערובת כמה יצורים מהמעבדה שלה, הרהר יובל בקול רם.

"הגיני מאוד. אחרי שהיא העבירה אותם בצנטריפוגה, הם התפרקו לסוכר, מכאן כבר יש לנו את המתיקות של העוגה, הציע מאט.

"אם ככה, לא נגלה לכם יותר כלום. תמשיכו לכדכם להמציא את החומרים של העיסה, בהצלחה!" הגיבה ג'ולי ברוגזה.

"היי, ג'ולי, את חמודה כשאת כועסת!" אמר ג'ונתן ורכן להעניק לה חיבוק קל בכתפיה. עקב ממדיו העצומים, היא נעלמה לגמרי מעיני כולם.

בעוד שבנוכחותו קראו לו בשמו, בהיעדרו כונה 'הענק' בפי כל, מפני שהיה הגבוה מכולם. שני מטרים ואינטש אחד. למעשה גובהו היה בדיוק שני מטרים, אבל הנעליים הוסיפו לו את האינטש. ג'ונתן מקמרפי שחום העור נולד בפרוורי אטלנטה, אך חיש מהר התבלט בסביבתו כילד פלא בזכות כשרונותיו ויכולותיו הקוגניטיביות יוצאי הדופן. כבר בגיל שלוש ידע קרוא וכתוב. לימים התגייס למארינס, מלוחם הפך לקצין ונלחם במלחמת 'חירות לעירק'. הוא נהג להעיד על עצמו שכמעט ונהרג בה חמישים פעמים. בסוף המלחמה חזר לאטלנטה, נשא אישה, הוליד שתי בנות מקסימות ועבר לחיל האוויר, שם שירת כטייס חמקן. שם, סיפר על עצמו, כמעט ונהרג "רק" שלוש פעמים. במקביל למד רפואה והפך לרופא כללי בבסיס חיל האוויר. אפילו בלימודי הרפואה שלו סיפר, שכמעט ומת פעם אחת, לאחר שהזריקו לו באחת ההדגמות חומר שגוי לדמו. עקב עברו המרשים קצרה היתה הדרך לגילוי ולגיוסו לנאסא ולהצבתו כסגן מפקד תחנת החלל.

כדור הארץ המואר החשיך תוך מספר שניות. המעבר מאור מופז לחשכה מוחלטת חלף שלב ביניים קצר, של דמדומי האטמוספירה החוצצת בין התחנה לשמש. נגוהות של אור צהוב השתנו לאדום, אפור ושחור. אן רותקה גם למראה כדור הארץ בליה, מייחלת ומתפללת ללילות ללא עננים. כך היתה נוהגת לזהות כל פיסת חבל ארץ מלמעלה, לפי רסיסי האורות הזעזעריים, כגחליליות מרוחקות, שהפיצו הערים הגדולות ומרכזי התרבות והחרושת הגדולים. קווי החוף המוארים הציגו את קווי מתאר היבשות כקורי עכביש נוצצים.

מאט, אוהירו, גרטשן וג'ולי פרושו ממסיבת יום ההולדת. ג'ונתן, אן ויובל נרתמו למושבים להמשך הפעילות השוטפת לפי סדר היום. החיים בתחנת החלל היו מחולקים לשלוש משמרות. לכל איש צוות היתה משמרת אחת המוקדשת לעבודה, בדרך כלל מחקרים, ניסויים מדעיים או התקנות ותחזוקה. האשמורת השניה היתה מוקדשת לפנאי, בו הקפידו להתעמל לפחות שעתיים ביום למניעת בריחת הסידן ולשימור מסת השרירים. הם גם עסקו בתחביבים, קריאת ספרים, צפייה בשידורי תרבות בוידאו לפי הטעם האישי, ושיחות עם המשפחות למטה. המשמרת השלישית היתה מיועדת לשינה.

ג'ונתן החל לבצע מערך בדיקות לכל מערכות החללית, משימה שבשגרה. אחת האנטנות דיווחה על תקלה בסרוו ההנעה שלה.

"שוב אנטנת הרדיו עושה בעיות", רטן ג'ונתן. "בסוף לא תהיה ברירה, נצטרך לצאת החוצה ולהחליף לה את מנוע הסרוו. יובל, התקשר למטה ודווח להם על תקלה חוזרת באנטנה."

"התקלה הזאת לא משפיעה על תפקוד או איכות הקשר", אמר יובל. "אני לא זוכר שהיינו צריכים להזיז אי פעם את האנטנה הזאת. חבל יהיה לבזבז שעות של יציאה לחלל לתיקון השולי הזה."
"מעשיית אתה צודק, אבל הנהלים מחייבים אותנו לדווח. אסור לי כמפקד התחנה בפועל לקחת אחריות כזאת על עצמי. אני חייב לדווח למטה על כל תקלה מייד עם הגילוי. נוכל להציע להם לוותר על זה, אולי נקבל אישור לדחיית התיקון."

"אז להקים קשר?"

ג'ונתן ספק כפיו להביע 'אין ברירה', ויובל הקיש על מספר קלידים ומפסקים.

"ISS קוראת ליוסטון", דיבר אל המיקרופון החבוי אי שם בתא.

"ISS כאן יוסטון", נשמע קול אחד הבקרים מהרמקול, החבוי אף הוא בפנל הבקרה.

"קריאת קשר חריגה", אמר יובל. "דיווח על תקלה טכנית חוזרת בהנעת הסרוו של אנטנת הרדיו."

"אנחנו מודעים לתקלה הזאת", אמר הבקר התורן. "בבדיקת המערכות המקבילה שהרצנו כאן הצלחנו הפעם לאתר את התקלה לפניכם."

"אז כנראה שמקובל עליכם לוותר על היציאה החוצה לתיקון."

"הוחלט כאן למטה שתבצעו את התיקון רק כאשר הוא יצורף לתקלה נוספת שמחייבת יציאה החוצה."

אן הביטה בצג אחר, בו הוצגה תמונת מכ"מ מזג אוויר.

"לפי תמונת המכ"מ, חצי הכדור הצפוני מעל אירופה ואסיה נקי כעת מעננים", ציינה.

"גם השמיים אצלנו נקיים מעננים בשעה זאת", ענה הבקר.

"בהמשך ההקפה אסתכל עליכם מלמעלה", אמרה אן.

דממת אלחוט ממושכת השתררה, ולאחריה נשמעה חריקה צרודה ורחש מתמשך.

"יוסטון - בדיקת קשר", אמר יובל.

לא נשמעה כל תשובה.

"ISS קוראת ליוסטון לבדיקת קשר", המשיך יובל.

"היי - אנחנו תחת התק - - - חחחחח - - -"

"יוסטון - בדיקת קשר", המשיך יובל. שום תשובה בקשר לא נשמעה, והוא הושיט ידו ולחץ על לחצן

האיפוס מספר פעמים. עדיין לא נשמעה תשובה. "יוסטון - בדיקת קשר, אתם קולטים אותי?"

"מוזר", אמרה אן, "יש ריצודים משונים בצגים שלי."

"גם אצלי הכל מרצד", אמר ג'ונתן. "מה קורה עם הקשר?"

"נראה כאילו הקשר נותק", אמר יובל. "אני מנסה להריץ בדיקה במחשב אם התקלה אצלנו או אצלם."

"יכול להיות שחטפנו איזו התפרצות סופת שמש", אמר ג'ונתן, "המכשירים כאן מגיבים בצורה מוזרה.

פולסים, ריצודים, רעשים, מה קורה שם בחוץ?"

"המחשב פלט דו"ח בדיקה של מערכת הקשר, אצלנו בתחנה הכל נראה תקין", דיווח יובל. "התקלה כנראה

אצלם למטה."

"נסה לעבור לתדרי חירום, או לערוץ חלופי. אם לא תצליח, נסה להקים קשר למרכזי הבקרה המשניים ברוסיה, יפן או באנגליה."

"שום ערוץ בינתיים לא מגיב. שקט מוחלט שם למטה. אני לא מצליח להבין מה קורה כאן."

אן הפנתה מבטה לעבר החלונות. הבזק אור קטן הסב את תשומת ליבה. היא שיחררה את עצמה מהרתמה ונצמדה לחלון.

"מה זה?" תמחה. "יש שם נקודת אור לבנה מוזרה ביותר. כאילו האירו לכיוון שלנו בזרקור ענק."

יובל השתרר מהרתמה וריחף לעבר החלון הסמוך. הוא אימץ את עיניו להבין מה פשר הדבר.

"לא יכול להיות זרקור בעוצמה כזאת. וזו גם לא קרן לייזר, הצבע מתחלף לאפור בהיר. זה דומה להשתקפות של כוכב באיזה אגם."

"יכול להיות שזו רעידת אדמה שהציתה שטח גדול באש?" שאלה.

"לא הגיוני, לדעתי. אולי זה מטאור שנפל על האדמה ויצר אפקט של פצצת אטום?"

"יכול להיות. לפי הגודל והעוצמה נראה שבאמת היה שם פיצוץ אדיר."

יובל חזר לכיסאו לתפעל את המכשירים.

לפתע צעקה אן: "ועוד אחת! עוד נקודת אור עצומה במקום אחר, מערבה מהמיקום הראשון. מה זה?"

"יתכן שזה מטאור שהתפצל לשניים, או אולי כמה מטאורים שנופלים במקומות שונים בכדור הארץ, אמר ג'ונתן.

"ועוד נקודת אור שלישית!" קראה אן, נסערת. "והנה שם עוד אחת, במערב!"

ג'ונתן ויובל מיהרו ונצמדו לשני הצוהרים הפנויים. נקודות אור עגולות, בהירות, נראו מנצנצות ובוהקות במספר אזורים שונים בכדור הארץ.

"כל כך הרבה מטאורים בו זמנית?" תמה ג'ונתן, "לא נראה לי הגיוני."

"ומעניין, שכל המטאורים פוגעים רק באדמה, לא ראיתי אף אחד שפוגע באוקיינוס," אמרה אן. "מבחינה סטטיסטית רוב המטאורים צריכים לפגוע בימים ולא ביבשות."

"אלה לא מטאורים!" קרא לפתע יובל. "אין סיכוי. מטאורים משאירים שובל אש אדיר עד לפגיעה, והרגע ראיתי פגיעה בלי שום שובל אש!"

"אז מה הבזקי האור האלה יכולים להיות, פצצות גרעיני?" שאלה אן.

השלושה המשיכו להתבונן בכדור הארץ החשוך, וזיהו עוד ועוד הבזקי אור נולדים במקומות נוספים. ג'ונתן זיהה שהודו נמצאת מתחתם, וההבזקים היו הן באזור תת היבשת והן מערבית ומזרחית לה, אך דרומית לה לא הופיע אף הבזק אור אחד.

יובל חזר לשולחן הבקרה, הפעיל את גלאי הספקטרומטר האינפרא אדום ואת הרדיומטר. הוא עיין בתוצאות ואמר:

"החיישנים מגלים כרגע רשף תרמי שנע ממזרח למערב, הסתכלו מערבה, לכיוון מרכז אירופה. לפי הנתונים תיכף תופיע שם נקודת אור... הנה, עכשיו הרשף נעצר והם מודדים טמפרטורה עצומה..."

"נכון, הרגע הופיעה נקודת אור היכן שאמרת!" צעקה אן. "תשמעו, זה בדיוק פרופיל של טיל גרעיני!"

הם שתקו מספר שניות. יובל חזר אף הוא לצוהר, מתבונן בחרדה במתרחש שם למטה. בשלב הזה היו כבר יותר מעשר נקודות אור מנצנצות ככוכבים. בתחנת החלל הכוכבים אינם נראים מנצנצים מפני שאין אטמוספירה, ואילו מקורות אור בכדור הארץ מנצנצים עקב האטמוספירה החוצצת בין התחנה לארץ.

"לא, זה לא יכול להיות!" אמר יובל. "אני לא מאמין שיש שם למטה התקפה גרעינית!"

"חייב להיות לזה הסבר הגיוני אחר," אמר ג'ונתן. "גם אני לא מאמין שהתחילו שם למטה לזרוק פצצות אטומיות אחד על השני."

"חייב להיות הסבר הגיוני אחר!" נהמה אן. "אבל מהו? איזה מודל אחר יכול להיות לאנרגיות כאלה? אין אף מלחמה שם למטה, לא היו התרעות על שום מתיחות או סכסוך, אז מה פירוש האורות האלה?"

ג'ונתן פנה אל יובל. "מה היו המילים האחרונות של הבקר לפני שהקשר נותק? בוא נשמע שוב את ההקלטה."

שני הגברים חזרו לפנל הבקרה, ויובל תפעל את המפסקים.

"היי - אנחנו תחת התק - - - חחחחח - - -"

"הוא נשמע לי מופתע ומבוהל," אמר יובל. "זו בהחלט נשמעת קריאה ספונטנית."

"והוא ניסה להגיד את המשפט 'אנחנו תחת התקפה' ונקטע," אמר ג'ונתן.

"הוא לא הספיק כי הוא נהרג?" שאל יובל. "איך זה יתכן שהוא הבין כל כך מהר שהוא הותקף בפצצת אטום?"

"יתכן שהוא לא נהרג באותו רגע. יכול להיות שהוא היה במרחק גדול מהמוקד, נניח כמה מיילים. הוא ראה ממרחק את הפטרייה, התחיל להגיד את מה שאמר, והפצצה ניתקה אולי את אספקת החשמל."

שניהם חזרו לחלונות. עוד ועוד נקודות אור הופיעו מול מבטיהם הנדהמים.

אן שמעה היטב את שיחתם. אט אט היא חשה ששיערה סומר, שורשיהם התקשחו כבטון. זיעה קרה החלה לגלוש במורד גבה.

"מה עשיתם?" צרחה בפלצות לעבר כדור הארץ, "מה קורה לכם?"

נשימתו של יובל קפאה, וברכיו פקו, למרות שלא היה עליהם כל עומס פיזי. הוא חש את גופו מתחיל לרעוד, כאשר שמע את עצמו צועק: "לעזאזל, אלו פטריות גרעיניות! זו כן התקפה גרעינית!"

ג'ונתן ההמום הלם בזרועו בתקרת החדר, וכמעט ניפץ אותה. "מטורפים, מנוולים, מה עשיתם?" שאג והלם שנית בתקרה הנמוכה. רגליו הנטועות ברצפה מנעו ממנו להתעופף לעבר הנגדי לחבטה. יובל הדף עצמו לאחור ולחץ על לחצן אדום בולט, ואזעקה נשמעה בכל רחבי תחנת החלל. הוא לחץ על לחצן קשר הפנים, וצעק: "הגיעו כולכם מייד ל'קפולה', יש שם למטה מלחמת עולם גרעינית!" אן החלה לרעוד בכל גופה. יובל חזר למושב והחל לתפעל את המפסקים בטירוף. "הטמפרטורות במוקדים בסביבות עשרים מליון מעלות! אין לי צל של ספק, הגרוע מכל קורה שם למטה ברגע זה!" אוהירו ששמע את הקריאה גלש והגיע ראשון לסיפון התצפית. החיוך טוב הלב שהיה תמיד על שפתיו נמחק, והוא התבונן חמור סבר בהבהקי התפוצצויות. "אירופה משמאל, אסיה מימין. אירופה דולקת כולה. פטריות בכל רחבי רוסיה. קוריאנה, סין... אפילו בקמצ'טקה אני רואה התפוצצויות. איזו סיבה יש למישהו להפציץ את קמצ'טקה, לכל השדים והרוחות?"

ג'ונתן הלם בתקרה פעם נוספת בעוצמה אדירה. "בני זונות! זאת המתנה שלכם ליום ההולדת שלי?" שאג. "קוריאנה... יפן מופצצת... הפיליפינים... אני לא מצליחה להבין מי יורה על מי... מלמלה אן לעצמה. "הרדיומטר מקליט את כל החתימות התרמיות. נוכל לדעת את כל מיקומי השיגורים, מסלולי הטילים ומוקדי הפגיעות," אמר יובל.

הוא המשיך לעקוב אחר תוצאות הגלאי. "אני רואה רשפים מכל כיוון לכל כיוון, כאילו יש כאן אורגיית שיגורים הדדיים להשמדה טוטאלית," מלמל ביאוש ותפש את ראשו בשתי ידיו.

מאט, גרטשן וג'ולי היו באזור מגורי הצוות ליד תאי השינה הפנימיים, כאשר החלו לשמוע את האזעקה ואת קריאתו המפתיעה של יובל.

"שמעתי את יובל צועק על מלחמה גרעינית?" שאלה גרטשן.

"על מה הוא מקשקש?" תמחה ג'ולי. "מה פתאום מלחמה גרעינית?"

"אנחנו מדברים על יובל שלנו," אמר מאט. "כאשר יובל אומר 'כנראה', הדבר נכון ב 99 אחוזים. כאשר הוא קובע קביעה נחרצת, היא מדויקת בכל מאת האחוזים. הוא ניגש ל'קפולה', אמר.

שלושתם הגיעו במהירות אל החלון הענק הצופה תדיר על כדור הארץ. מספר רגעים חזו במראה בדומייה ובפעימות לב מואצות. "יובל לא טועה, זה באמת נראה מכאן כמו מלחמה אטומית כוללת," פלט מאט באימה, בקול רוטט. ג'ולי פרצה בבכי, ונצמדה רועדת לחיבוק זרועו של מאט. מן העבר השני נצמדה אליו גרטשן, שגם היא נראתה המומה. היא התבוננה במבט קפוא במחזה האימים הזה, ולא הוציאה הגה מפיה. חוצץ בין שתיהן, מאט עצמו נראה היה כאחד שזקוק לתמיכה. פטריות גרעיניות צמחו מולו כמו פטריות לאחר הגשם. עיניו בהו באורות הרבים ומוחו התרוקן ממחשבה.

לאחר כמה דקות היה הראשון להתעשת. "בואו נעבור ל'דסטיני' ונצטרף לאחרים." קולו בגד בו ורעד קלות, מעיד על סערות נפש שלא ידע כמוה מעולם.

כאשר השלושה נכנסו למעבדה האמריקאית, לרגע היה להם הרושם שהחיים מתנהלים כשגרה: יובל ישב מול הצגים, אוזניות על ראשו, ג'ונתן ואוהירו בחנו תוצאות של גלאי אינפרא אדום ורדיומטריה, ורק אן דמעה בשתיקה מול אחד החלונות. ג'ולי נצמדה אל אן לחיבוק ממושך, ולא יכלה לדבר. גרטשן קרבה אל הגברים הרכונים על הצגים.

"יש לכם מושג מה קרה? מי התחיל? היו התרעות על דבר כזה בתקשורת או בעיתונות?" אף אחד לא ענה לה.

"היה איזה סכסוך שהתפתח בימים האחרונים בעולם מבלי שסיפרו לנו? היו התרעות על פיגועי טרור?"

"אינני יודע לענות לך," אמר מאט. "לא כרגע. לדעתי זו היתה הפתעה מוחלטת לכולם."

"מישהו עונה לנו שם למטה? מישהו משרד? יש אותות SOS?" המשיכה לחקור.

"אני סורק את כל התדרים בכל התחומים, ובינתיים שקט מוחלט," אמר יובל.

"אין אף ערוץ טלוויזיה בעולם שמשרד כעת?" שאל מאט.

"לא שהצלחתי לקלוט. שום תחנת רדיו, שום ערוץ טלוויזיה, אני לא מצליח ליירט שום תקשורת אלקטרונית בין מטוסים, בין ספינות. שום דבר."

"ניסית גם את תחומי התדרים הצבאיים?" שאל מאט.

"בוודאי. דממת אלחוט מוחלטת כל כך לא היתה מאז שהמציאו את רדיו."

"אלוהים אדירים," צעקה לפתע ג'ולי, "איך נתת לכל זה לקרות?"

"עזבי את אלוהים, ג'ולי, אין לו שום קשר לזה," השיבה אן. "יש לנו כאן בתחנה את כל הגלאים הכי

מתוחכמים בעולם, ואף אחד מהם לא מצא עליו שום סימן וזכר, כך שהוא בהחלט לא נמצא בסביבה."

"אני עדיין לא מצליח להבין כלום," רטן ג'ונתן. "איפה עכשיו מריה? ואיפה אמילי וג'ניפר שלי? מה עם בני המשפחות שלנו? ומה קרה ליתר בני האדם שם למטה? כמה מהם בחיים וכמה מתו? ומי המטורפים שהתחילו עם כל הבלגן הזה?"

"ומה שלום אמא ואבא שלי?" ג'ולי חזרה לגעות בבכי וקרבה אל זרועותיו של מאט.

"ג'ולי, בכי לא יעזור לנו עכשיו," אמר בקול שקט ונתן לה חיבוק אבהי.

"תגיד את זה לדמעות שלי," השיבה לו ונצמדה אליו בחוזקה. "איך אתה בעצמך יכול שלא לבכות במצב כזה?"

"אני אבכה אחר כך," ענה לה בלחש. "עכשיו אנחנו חייבים להתחיל לחשוב בקור רוח איך אנחנו הולכים מהמצב הזה קדימה."

"אתה טועה, מאט, אמרה אן, "אנחנו לא הולכים קדימה, אנחנו חוזרים אחורנית עשרת אלפים שנה."
"התייחסתי לציר הזמן, לא לציר התרבות."
"אני לא מצליח להבין למה אני לא קולט כלום ברדיו!" אמר יובל. "הרי לא יכול להיות שכל האנושות
נמחתה בין רגע מעל פני האדמה. הרי עדיין יש מטוסים באוויר, יש ספינות בלב ים, ולעזאזל, בטח יש חובבי
רדיו שלא נפגעו באזורים נידחים בעולם, אולי בדרום ניו זילנד, אולי בטונגה, אולי באנטרקטיקה. אז למה אני
לא שומע אפילו בן אדם אחד מדבר שם למטה?"
"הסיבה שאתה לא קולט היא הפולסים האלקטרומגנטיים שיצרו הפצצות. פולסים בעוצמות אנרגיה אדירות
כאלה משתקים דבר ראשון את כל מערכות התקשורת האלקטרונית, אמר אוהירו.
"ומה יהיה עלינו? לאן אנחנו נוכל להימלט?" המשיכה ג'ולי להזיל דמעות.
"בינתיים אנחנו תקועים כאן, ואין לנו לאן להימלט," אמר מאט. "אני סבור שאין כרגע סכנה כלשהי לתחנה
ולנו בימים הקרובים. כנראה שום דבר קטלני לא יכול להגיע אלינו מהאטמוספירה. אבל שם המצב נראה אבוד.
מי שלא נהרג עדיין מהחום או מההדף של הפצצות, ימות בשעות או בימים הקרובים מקרינת הגאמא. הרוחות
יסיעו את הקרינה גם לאזורים שלא הופצצו במישרין."
"המצב שלנו לא כל כך טוב," אמרה אן. "מצד אחד לא נוכל להישאר פה זמן רב, האספקה המצומצמת שלנו
תספיק לנו למספר שבועות לא רב. ומצד שני, אין לנו לאן ללכת, בטח שלא בשלב הזה."
"אנחנו נצטרך להתחלק למספר צוותי חשיבה ולהתחיל לעבד תוכניות חירום להיחלצות, ועל תוכנית
אסטרטגית להישרדות," אמר מאט.
"הרשה לי לשפר את ההצעה שלך," אמרה אן. "אני מציעה לא להתחלק לצוותים, אלא לחשוב כולנו ביחד,
בסיעור מוחות, כדי לא לאבד אף פיסת ידע ממי שמסוגל לתרום."
"מקובל עלי," הסכים מאט. "ברור לכולנו שאנחנו עוברים למצב חירום בכל נושא ובעיקר במזון ובמים.
אנחנו מפסיקים מייד את כל הניסויים והמחקרים, ומתמקדים במשימות החירום בלבד. כמו שאני רואה את פני
הדברים, יש לנו מטרה עיקרית אחת: לנטוש בשלום את התחנה לאזור שיאפשר לנו להישאר בחיים."
"חסרים לנו נתונים כדי לתכנן את אזור הנחיתה ולגבש אסטרטגיית הישרדות," אמרה אן.
"נכון," אמר מאט, "אני מניח שיש לנו כמה ימים להכנות לנטישה. לכן לפני שנתחיל את דיוני ההישרדות
בצורה מתודולוגית, אנחנו יכולים להרשות לעצמנו להכין שיעורי בית."
הוא פנה אל ג'ולי. מנהיגותו, כושרו האנליטי וחוש המציאות שניחן בהם שבו אליו באחת.
"ג'ולי, את הולכת להוציא מהמחשב פלט של כל המזון שנותר כאן ובמחסן החירום, את כל כמויות המים
הזמינים בתחנה. לאחר מכן את מוודאת פיזית, בראיה ובמישור, שהכל תואם למלאי. בכל מקרה הרו"ח שלך
יכלול רק את הכמויות האמיתיות. לאחר מכן תערכי חישובים לפי התקנים המקובלים, כמה זמן נותר לנו לשרוד
בתחנה. קחי בחשבון שנזדקק למזון גם למספר ימים ראשונים אחרי שננחת, ונוכל להפחית בהתאם את הימים
האלה מהשהות בתחנה. התחשבי גם ביכולת המיחזור המרבית של המים שהתחנה מסוגלת להפיק. השורה
התחתונה צריכה להיות עד מתי אנחנו מסוגלים להישאר כאן. בכל מקרה של בעיה או שאלה, קראי לי לסייע
לך. הכל ברור?"
"כן," אמרה, מוחה את דעותיה במגבת שהושיטה לה אן.
"יובל - אתה תקבל על עצמך את המודיעין האנושי. אתה ממשיך לבדוק את הקשר, בכל הערוצים והתחומים
הקיימים בעולם. אני רוצה שאם יש מישהו למטה שמסוגל לדבר, מצא אותו ונדבר אתו. אני צריך מודיעין,
להבין מה קרה, למה קרה, איפה יש אנשים חיים, ולאיפה אסור לנו להתקרב. יש?"
יובל הנהן.
"אוהירו - אתה מקבל את האחריות למודיעין החזותי. קח פיקוד על טלסקופי החלל, כוון אותם לכל פינה
בעולם. הפעל את כל המצלמות בתחנה ואת לווייני הצילום האזרחיים שתוכל כדי לצלם את כל העולם התחל
ממקומות המגורים של משפחותינו, ועבור לסרוק ולמפות את כל העולם. נתח מה אתה רואה ומה אתה לא
מצליח לראות, היכן העשן, האבק, ענני הקרינה. אני רוצה שאם יש מה לראות, תראה אותו לכולנו. או קיי?"
"או קיי."
"ג'ונתן - אתה מקבל את תחום הקרינה הרדיואקטיבית בספקטרום, ואת קרינת החום. אני רוצה מיפוי עולמי
של המוקדים, כל פצצה היכן בדיוק נפלה. אנחנו צריכים מיפוי עולמי של רמות הקרינה ומיקומה. היכן הקרינה
קטלנית, היכן היא בינונית, היכן אין בכלל קרינה. נתח את הדברים גם על רקע הטמפרטורות. זה ירמו לנו על
יעדים מתאימים להימלט אליהם. תמפה גם דרגות ביניים, כדי שנוכל למצוא אנשים שעדיין לא נספו, אולי
נמצא דרך לסייע להם. בהתרעה, בהכוונה, בעצה, בריפוי. נסה גם להעריך את כיווני תנועת הקרינה, כדי לחזות
להיכן היא הולכת להתגבר והיכן היא תיחלש. קיבלת?"
"קיבלתי."
"גרטשן - את מקבלת את מזג האוויר ואת האינטגרציה בין הסנסורים. תעקבי בעזרת לווייני מזג האוויר אחר
תנועת הרוחות באטמוספירה, קבלי נתוני קרינה, עשן, אבק ונתוני טמפרטורה, ונסי למצוא את המקומות שעדיין
חיים שם בני אדם ושיש להם סיכוי סביר להמשיך לחיות. המסקנות וההמלצות שלך יתנו לנו אפשרות לקבל
החלטה לקואורדינטות המילוט שלנו. מקובל?"
"כן."
"אן, לך יש משימה מיוחדת, תפורה למידותייך. ממך אני מבקש להכין לנו ניירות מטה, לכל הנושאים
שנצטרך לקיים עליהם דיון משותף. היות ולאף אחד מאתנו אין רקע באנתרופולוגיה, קחי על עצמך ללמוד כל
מה שאפשר בתחום הזה. איך נשרוד בימים הראשונים? איך נשרוד בהמשך? האם נהיה לבדנו או נחבור

לאנשים ששרדו? האם סביר שהם יהיו בריאים או חולים? מבוהלים עד מוות או אלימים? האם נאלץ להילחם בשורדים או בחיות טרף? האם צפויות לנו מחלות מיוחדות בעקבות שינויים בבעלי חיים, חיידקים או וירוסים או גשם שחור מורעל? מה יתרחש במארג המזון ואיך בכלל נמצא מזון? נלקט, נצוד או נייצר אותו? האם נשאר להשתקע במקום אחד או נהיה נוודים? ואם לא נמצא אנשים חיים ויתברר שאנחנו לבדנו בעולם, האם נוכל בעצמנו להמשיך את המין או שנגזר על המין האנושי להיכחד לחלוטין? מה בדבר האספקטים של התורשה, גנטיקה ורביית פנים? איך נשמר את הידע האנושי לדורות הבאים? איך נתעד את הידע שלנו עצמנו? מה חובה עלינו לקחת אתנו בשתי חלליות המילוט, שהכרחי לשרידה? נזדקק לנשק? איזה? נצטרך מכשירים חשמליים? איזה? נסי לגבש טיוטות ראשוניות בכל התחומים האלה, כמצע לחשיבה הקבוצתית. בסדר?"

"כן, בוודאי."

"ומה אתך, מאט?" שאל ג'ונתן.

"אני אסתובב בין כולכם ואעזור ככל יכולתי. אני גם מתכוון לחקור את שתי חלליות המילוט, וללמוד את

היכולות שלהן לעומק."

ולאחר הפסקה קצרצרה להסדרת פעימות ליבו המהירות והחלושות, הוסיף "וכעת, אני מציע לכבד בדומיה את זכר הנספים בשואה הנוראה מכל שפקדה את הפלנטה שלנו."

כולם נדמו. כך, מרחפים בידיים צמודות לגוף, בדם מתוח, צפים בחלל התחנה, דמויות מקורביהן בתודעתם, רובם דמעו. חלקם בכו. והיו שהתייפחו עד אפיסת כוחותיהם.

ואז החל לבקוע האור הלבן מבעד לחלון המרכזי של ה'קופולה'. כדור הארץ נשטף בצבעים פסטורליים של לבן, כחול, ירוק וחום, ועדיין ניצתו נקודות אור לבנות ובוהקות בכל אזור כמעט. עוד ועוד עיגולי אור לבנות שתפחו לעננות אפורות, ואחרי כן התנפחו לגושים שחורים. אט אט התמעטו האורות הלבנים. וכאשר חזרה החשיכה לתחנת החלל, היה הכדור שחור, אפל לחלוטין. אף נקודת אור לבנה לא נצפתה יותר. גם כאשר חדר אורה של השמש בהמשך הקפת התחנה, העולם שניכט מבעד לחלונות נראה רק כעננה אפורה מרטטת.

"לא חשוב מה קורה לבן האדם, אלא מה הוא עושה עם מה שקורה לו"
פרנץ בריל

פרק 2

מאז דעיכתה של הנקודה הלבנה האחרונה חלפו שלושים ושתיים הקפות שהן שתי יממות ארציות. באין מנוס ומקום מפלט לשבעת האנשים הלכודים בחלל, חלה מטמורפוזה מואצת באורח חייהם. לא עוד שלוה סטואית, לא עוד נוף פסטורלי. כל פעילות המחקר והניסויים נגזזה ונגנזה בין רגע. שלוש המשמרות הסדורות התבטלו כלא היו, וכולם היו פעילים וטרודים רק בנושא היחיד האפשרי בעת בלתי אפשרית שכזאת: הישרדות בכל מחיר. דומה שכולם ויתרו על שעות השינה ואיש לא התלונן. כמויות המזון שצרכו ירדה לחצי, ואיש לא חש רעב. ועדיין, מצבם היה טוב לאין שיעור ממצבם של בני האדם מתחתם, ששהו על קליפת כדור הארץ הרת הגורל.

"טלסקופ 'האבל' עיוור לגמרי. חבל על המאמצים, אין טעם לנסות להמשיך להפעיל אותו," אמר אוהירו.
"הוא לא מצליח לחדור מבעד לעשן ולאבק."
"ומה עם 'וב'?" שאל מאט.

"מת. הקשר נותק, אינני יודע מדוע."

"ומה עם המצלמות האופטיות בתחנה שלנו וכל לויני הצילום האזרחיים?" שאל מאט.

"אותו דבר. כל המצלמות האופטיות לא מצליחות לראות שום דבר הנעשה על פני האדמה."

"זה סביר מאוד," אמר יובל. "בנוסף לעשן של הפיצוצים, העלו ההדף והחום מיליוני טונות של אבק לאטמוספירה. לדעתי, המצב הזה ימשך כמה שבועות. מבחינה אופטית אנחנו עיוורים לגמרי, כנראה."
"אם ככה, אוהירו, הפסק את החיפושים האופטיים הישירים," הורה מאט, "עבור להפעיל את ראדאר הדופלר ותשיג תמונות SAR. תמונות שחור לבן של פני השטח עדיפות על לא כלום."
אוהירו הנהן.

"ואתה, יובל, משהו חדש? משהו מדבר שם למטה?"

"עדיין לא הצלחתי לשמוע איש. אין שידורי טלוויזיה, לא רדיו, אין שידורים צבאיים. אין דואר אלקטרוני באוויר, אין אינטרנט. כלום."

אוהירו התערב. "לדעתי, צריך להפסיק לחפש בתדרים גבוהים וצריך להתרכז בתדרים הנמוכים, של חובבי הרדיו."

"נתתי הוראה למחשב לסרוק גם את התדרים הנמוכים," אמר יובל.

"אתה מנסה רק לקלוט, אבל אני הייתי מנסה גם לשדר בתדרים של חובבי הרדיו, אפילו בצורה ידנית."

"רעיון טוב מאוד," אמר מאט. "סרוק במכשיר ה-SSB את תחומי התדרים מ-2 עד 30 מגה הרץ. נסה לדבר, אולי משהו יענה לך."

"קראת את המחשבות שלי," אמר יובל. "זה מה שחשבתי לעשות בכל מקרה."

"אני הולך לרכבי המילוט שלנו," אמר מאט.

"גם אני רוצה לבדוק אותם," אמרה ג'ולי, שחלפה במקרה בחדר הבקרה בדרכה לירכתי התחנה. "אני צריכה לבדוק את אספקת המזון לשעת החירום, כמה, ואיזה נפח מטען חירום אפשר להעמיס בתוכם."

"אם כך, ניגש לשם שנינו," אמר מאט. "אלה חלק מהנושאים שרציתי לבחון ביסודיות."

"איזה מידע חסר לך בדיוק?" שאל יובל.

"כמו שג'ולי אמרה, אני רוצה לדעת מה נפח המטען המכסימאלי שהרכבים יוכלו להוביל בנוסף אלינו. אבל אני רוצה לבדוק גם את המשקל המרבי. אולי אפשר לפרק משם חלקים פחות חיוניים לטובת מטען חשוב יותר, שיעזור לנו בהישרדות כשננחת. ואני רוצה לחפש את המפרט שלהם, כמה עומס יתר מסוגלים הרכבים האלה לסבול. אולי כדאי להסתכן ולתת להם לעבוד בעומס יתר, בתקווה שבזמן הקצר של הנחיתה לא יקרה להם נזק."

"אסור לזלזל בשלוש או ארבע שעות של עומס יתר," אמר יובל.

"הגד לי אתה, כמה נדס המתכנן רכב מילוט כזה, כמה רזרבות או בטחונות היית מכניס לתכנון שלך?" פנה מאט אל אוהירו.

"קשה להגיד. מהנדסים באמת בונים עם רזרבות. במקרה של נאסא ורכבי חלל, הכל מתוכנן בדיוק לפי

מפרטי הדרישות. אם הדרישה כללה תיכון לעומס יתר, אז זה קיים בפועל. אבל יש כאן גורם נוסף. כאשר

מתכננים אותם לשימוש רב פעמי, חשוב לשמור על עומסים תקינים. אנחנו לא זקוקים לזה, כי נשתמש בהם

בפעם האחרונה בהחלט. כאשר תכננו את התותח לשיגור חצי המסה התת קריטית בפצצה האטומית הראשונה,

המדענים לא הבינו למה התותחים הצבאיים כל כך מסיביים. הם פנו ליצרני התותחים ושאלו אותם מה הסיבה

לקוטר העצום של הפלדה. התברר שזה רק כדי לירות פגזים נוספים. לכן התותח החד פעמי של הפצצה

האטומית היה הרבה יותר דק וקל במשקל. לכן הייתי מעריך שעשרים אחוזי עומס יתר לא יזיק למסע האחרון

בהחלט שלהם."

"איך אני משיג את המפרטים הטכניים של הסיווי?"

"הם נמצאים בכספות הארכיון של נאסא מן הסתם," אמר אוהירו. "אבל אני אעשה חיפוש במאגר המידע

במחשב התחנה, אולי הקבצים נמצאים בתיקיות שלא בשימוש השגרתי שלנו."

"יפה, נסה לחפש", אמר מאט והחל לנוע לעבר סיפון המילוט. ג'ולי יצאה בעקבותיו. הם חלפו על פני מסדרונות וסיפונים עד שהגיעו אל המודול הרוסי 'פירס' למבואה המתחברת לחללית המילוט הזעירה. מאט פתח והיטי את הדלת בדופן של התחנה, ולאחריה את דלת החללית עצמה. הוא השתחל פנימה והתחלחל. "המקום כאן קטן ממה שהיה לי בזיכרון", פלט באכזבה. "בקושי לשלושה אנשים מכווצים!" ג'ולי נכנסה פנימה, והשניים נאלצו להתאמץ כדי לא לפגוע זה בזה. "זה נפח של מכונית נוסעים מקלאס בי", אמרה. "זה מתוכנן בדיוק לשלוש שעות וחצי של ישיבה במכונית."

"תראי את מקום החירום שהם הועידו לנוסע הרביעי", הצביע מאט על פינה צרה. "אפילו את תתקשי להידחס לכאן לכמה שעות. ג'ונתן לא יהיה מסוגל לדחוק לכאן אפילו כתף אחת."

"במקרה חירום כמו שלנו, אני מוכנה להידחס גם לתוך תוף של מכונית כביסה", אמרה לו.

"את מתכוונת לחפש מגירות או תאי חירום?" שאל.

"אשמח מאוד למצוא משהו כזה."

מאט סקר במבט בוחן את כל תכולת התא. הוא פנה אליה. "אני נזכר בסיפור ששמעתי על פיתוח הפצצה האטומית הראשונה בפרוייקט 'מנהטן'. המדענים היו צריכים לבנות תותח שישגר את חלקי החומר הבקיע ויאחד אותם להשגת המסה הקריטית לתחילת הריאקציה הגרעינית. משהו בחישובים שלהם לגבי גודל התותח שיצטרכו לבנות לא הסתדר להם. הם פנו ליצרן תותחים כדי לברר מדוע התותחים הצבאיים כל כך מסיביים. התברר שהתותחים נבנו לירי ממושך, שיעמדו בלחצים ובטמפרטורות הגבוהות לשנים רבות. המדענים הבינו שלתותח חד פעמי אין צורך בדפנות מאסיביים, ובנו תותח קל משקל המותאם לירי חד פעמי."

"אז מה הנמשל?"

"חלליות המילוט האלה תוכננו לשימוש רב פעמי, והם כפי שאנחנו רואים כעת. אבל בפועל, זה יהיה השימוש האחרון שלהם. שימוש חד פעמי ואחרון בהחלט! לכן, אני מציע לפרק את כל המושבים האלה, ואת כל המכשור האלקטרוני המשמש לקשר ולבקרה ליוסטון. ממילא אנחנו לבד, נחסוך משקל. נוכל לאחסן יותר מזון ומים ואביזרים חיוניים."

"רעיון טוב", הסכימה ג'ולי. "למטה לא מחכים לנו צוותים מסורים של נאסא שיובילו אותנו לבית ההבראה. אנחנו צריכים איתנו גם בגדים, תרופות, ציוד הישרדות בסיסי, מכשירי קשר, ובאמת, בהחלט כדאי לעשות מה שהצעת."

"את יודעת היכן חוברת נוהלי חירום?" שאל.

"אתה יושב עליהם", אמרה.

"מה פירוש?"

"אני זוכרת שבאחת ההרצאות המשעממות, שמעתי את המשפט שאת הנהלים של רכבי המילוט תמצאו מתחת למושבים."

מאט נע הצידה ורכן לעבר המושב. "ג'ולי - שתי נקודות", הכריז, הסיט ידית קטנה והרים את המושב. מתחת לכסא נמצאה חוברת וכן ערכת הישרדות ארוזה בקפידה רבה. "אני מצטער שלא זכרתי זאת. מעניין מה יש בפנים."

"תמיד רק שתי נקודות", רטנה ג'ולי. היא ראתה את מאט מנסה לפתוח את הערכה, ואמרה, "למה אתה מנסה לפתוח אותה? אני משוכנעת שהחוברת מתארת במפורט את תכולת הערכה."

"ג'ולי - עוד שתי נקודות", אמר, פתח את החוברת והחל לעיין בה. "יש כאן את כל מה שחיפשתי", הכריז לפתע. "יש כאן גם את המפרט הטכני של הרכב הזה!"

"מה אני אעשה עם כל כך הרבה נקודות?" התעניינה.

"הם מרמזים שיש לך סיכוי טוב להצליח בעתיד", ענה לה והשחיל את גופו חזרה לתוך 'פירס'.

"אני נשארת פה לחפש רעיונות נוספים", קראה מאחוריו. אז נטלה את החוברת, עלעלה בה, ושקעה בהרהורים.

כאשר חזר מאט למתחם השירות 'הרמוני', הבחין באוהירו ובוכל הרוכנים על אחד הצגים, כשהם מלחשישים ומסתכלים לצדדים כמו שני ילדים שעומדים להיתפס בקלקלתם. מייד עם כניסתו נעלמה התמונה מהמסך באורח מסתורי. מאט קרב אל השניים.

"מה קורה?" התעניין.

השניים החליפו מבטים ביניהם, ולבסוף יובל ספק כפיים. אוהירו פנה אל מאט בקול שקט, "ראינו כרגע את התמונה של אטלנטה. אתה מעוניין להביט בה? המראה קשה ביותר."

מאט הנהן בראשו. אוהירו לחץ על מתג ותמונה הופיעה על המסך. מאט התבונן בה רגע ממושך, בפנים מכורכמים.

"אתה חושב שצריך להראות את זה לג'ונתן?" שאל אוהירו בלחש.

מאט הניע בראשו לשלילה. "רק אם הוא יתעקש. מה מצבם של הערים האחרות באמריקה ובאירופה?"

"אם אתה מתכוון לערים שלך, של ג'ולי, אן וגרטשן, מצבן לא בהרבה יותר טוב ממה שראית כאן", אמר אוהירו בקול דואב.

"מה קורה בישראל וביפן?"

"אנחנו מעל אנטרקטיקה כרגע... כאשר נחלוף מעליהם אעדכן אותך."

"אל תתנדב להציע לאף אחד לחזות בשרידי העיר שלו", החליט מאט. "נדווה לכולם באופן כללי. המשך למפות בשיטתיות את המצב בכל האזורים. אני מניח שיש ערים שלא הופצצו ולא נחרבו כלל. אנחנו צריכים לדעת את הכל לקראת קבלת ההחלטות."
"או קיי."

אוהירו שלח יד והעלים את התמונה שבריר שניה לפני שג'ונתן וגרטשן נכנסו למתחם. הם רתמו עצמם למושביהם והחלו לתפעל את הסנסורים השונים.
"יש כבר משהו לדווח?" שאל מאט.
ג'ונתן התבונן במאט, אחר נעץ מבטו בגרטשן, וחזר להתבונן במאט. ניכר היה על ארשת פניו שהוא מתחבט ומתלבט קשות מה עליו לומר.
גרטשן עצמה סייעה לו לסיים את ההתלבטויות שלו. "זה בסדר, ג'ונתן. אתה יכול להגיד הכל. אני כבר ילדה גדולה, ומודעת למה שקורה באירופה."

"מיפיתי את הקרינה באירופה, מאט. היא בצרה צרורה, לכל הרוחות. כמות הקרינה המשתוללת שם גבוהה פי עשרת אלפים מהגבול המותר לבני אדם. שום דבר לא יכול לשרוד את הדבר הזה, לא בעלי חיים, לא צמחים, לא מזון, לא מים. אירופה הולכת להיות מדבר רעיל ועוין לזמן ממושך מאוד."
"מה קורה עם הטמפרטורות?"

"אירופה בוערת, וגם היכן שאין אש היא לוחטת מחום. הפצצות הבעירו את העצים והיערות, וכרגע משתוללות שריפות ענק בכל מקום שבו יש או היה יער."
"וזאת גם הסיבה לעשן הרב שמסתיר לנו את פני השטח, התערב יוכל." כל היערות והג'ונגלים בעולם בוערים כעת, ומיליוני טונות של עשן עולים לאטמוספירה. עכשיו מתחולל גהינום מוחלט למטה. ואני לא מתכוון רק לאירופה, ראינו את זה גם כשחלפנו מעל שתי האמריקות."
"זה מאושש את התיאוריה של הקיץ הגרעיני," אמר ג'ונתן, "אבל חיישני הטמפרטורה מתחילים להראות גם ניצנים של תיאוריית החורף הגרעיני. שטחים גדולים שלא נפלו בהם פצצות, בעיקר בחצי הכדור הדרומי, ובמדבריות הגדולות כמו בסהרה, העשן והאבק שמסתיר את אור השמש גורם שם לירידת טמפרטורות. הסהרה, המדבר בערב הסעודית, הגובי, אזורים אלה צפויים דווקא להתקרר."
"מה קורה מבחינת מזג האוויר?"

"מזג האוויר לא עוזר הרבה," הצטרפה גרטשן. "מבחינת הקרינה, הרוחות דואגות להעביר את נשורת הקרינה ביסודיות לכל פינה אפשרית. ואילו מבחינת החום, המצב הרבה יותר מסובך. החום העצום מעל הערים הבווערות והיערות הנשרפים, יוצר תנועת רוחות אנכית בממדים של הוריקנים. מעל המוקדים של החום יש יניקת אוויר מכל העברים ושאיבת אדירה כלפי מעלה כמו בארובה ענקית. הטמפרטורות הממוצעות בלב השריפות האלה הן בערך אלף מעלות צלזיוס. גובה הלהבות כמה מאות מטרים, והעשן מגיע לגובה 10 קילומטרים. ככה זה מעל כל עיר שספגה פצצה ומעל כל יער בוער. וג'ונתן ואוהירו מנסים להסתיר את זה ממני!"

"אני מבקש את סליחתך, גרטשן," אמר אוהירו.
"מה הכיוון הכללי של הרוחות שמשפיעות על ענני הקרינה?" שאל מאט.
"דרומה. הרוחות מוליכות כרגע את הקרינה מעל הים התיכון לכיוון מדינות צפון אפריקה. בעוד כמה שעות יקבלו מדינות הסהרה את שיאה. וכמו שזה נראה עכשיו, היא תמשיך דרומה לעבר קו המשווה ולכל מדינות מרכז ודרום אפריקה."
"יש כבר מיפוי של מקומות נפילות הפצצות?"
"אני עובד על זה. בינתיים הספקתי למפות רק את אמריקה הצפונית," השיב ג'ונתן, "וכרגע אני ממפה את אירופה."

"אני יוצא לכיוון של אן," אמר מאט. אולם במקום לחפש את אן שם את פעמיו לתאו הפרטי, שם במחשבו האישי ערך את המצגות שלו. הוא חשב על רעיון כלשהו להפתיע את הצוות, ורק בתאו הפרטי יכול היה לממש שאיפה מהסוג הזה.

32 הקפות נוספות חלפו. אש התופת התחוללה למטה מזה ארבע יממות רצופות, מתחת למסך ענני העשן שניסה להסתיר את הדבר מהצופים החרדים הכלואים בשמיים. ברם, כל הגלאים, החיישנים והמכשור המתקדם בעולם שהיה ברשותם החל לחשוף את היקפה הנורא של השואה.

אן תיארה את האסון האקולוגי המתחיל להתחולל על פני האדמות והימים. העשן והאבק המסתירים את השמש, ממיתים את הפלנקטון הפוטוסינתזי, הפיטופלנקטון, אותם אורגניזמים זעירים בימים ובאוקיינוסים המתקיימים ישירות בזכות אנרגיית השמש. רמה גבוהה יותר של פלנקטון טורף הניזון מהפלנקטון הפוטוסינתזי, הזואופלנקטון, כגון סרטני הקריל הזעירים, יגווע וימות עם היעלמות מזונם. הדגיגים הניזונים מהפלנקטון הטורף יגוועו עם היעלמות מזונם, ובעקבותיהם יגוועו הדגים הגדולים, היונקים המימיים והכרישים. השכבות העליונות של הים יהפכו למדבר מבחינה זואולוגית. היא העריכה שדווקא יצורי הים החיים במעמקים יתחילו לשגשג: יהיה להם שפע של מזון מת הנופל אליהם כגשם משכבות הביניים.

אחרי כן תיארה תיאור עגום דומה על הצפוי ביבשה. היא התחילה לתאר את מות הצמחייה, החקלאות והגידולים של בני האדם. גשם חומצי שחור שישטוף את הארץ יהרוג את הצמחים ואת בעלי החיים. בנוסף, במקומות שהטמפרטורות חמות מדי לעומת הממוצע באותו אזור, הצמחים ובעלי החיים יחוסלו מהחום. באזורים שהטמפרטורות יצנחו מטה ויקפאו, גם שם יגוועו הצמחים ובעלי החיים. חרקים יפסיקו להאביק

צמחים אם ישרדו כאלה, וצמחים יפסיקו להאכיל חרקים, אם ישרדו כאלה. הזעזועים האקולוגיים לא יפסחו על אף אחד מהמינים. הזוחלים יתמעטו, העופות יגועו, וכמוהם החרקים, הדו-חיים, היונקים וכל הטורפים העילאיים, המצויים כרגיל בראשי שרשראות המזון.

“דווקא לתיקנים יש סיכוי סביר לשרוד,“ ציינה.

רק טריליוני החיידקים המתקיימים עמוק מתחת לאדמה ימשיכו לחיות כרגיל, מאחר והם לא ניזונים בזכות אנרגיית השמש אלא מוצאים את מזונם במעבה האדמה או במעמקי האוקיינוסים. היא המשיכה בעדינות, שמערכת אקולוגית עם זעזועים פתאומיים ועצומים כאלה, לא תוכל לקיים גם את בני האדם שיצליחו לשרוד, בחברות גדולות. גם המזונות האגורים במחסני המזון ובאסמי החירום לא יהיו ראויים למאכל בגלל הקרינה ועליית החום. יצליחו לשרוד אולי רק בודדים או קבוצות קטנות, שאיתרא מזלם להתקיים באזורים מרוחקים ומבודדים בהם עדיין קיימת מערכת אקולוגית מקומית שלא נפגעה אנושות, ועדיין מצליחה לקיים צמחייה ברמה זו או אחרת ואולי גם בעלי חיים המתקיימים ממנה. להערכתה, משמונה מיליארד בני אדם שחיו על פני האדמה, ישרדו מאות או אלפים בודדים, בקבוצות קטנות המנותקות זו מזו.

היא עברה לתאר את אורח החיים של אלה שיצליחו להישאר בחיים. היא ציטטה למעשה במדויק את תומס הובס על המצב הטבעי: יהיו להם חיי בדידות, חיים דלים, קשים וקצרים. חזרה לאורח החיים של תקופת האבן. האדם המודרני כבר סיים לנצל את כל המחצבים שהיו זמינים בקלות בעבר. בימי קדם אפשר היה למצוא עפרות נחושת או ברזל מתגוללים על הארץ ולהפיק מהם מתכות. היום ניתן להפיק מתכות כאלה רק ממחצבים עמוקים ובעזרת אנרגיה רבה ובעלות כספית עצומה. בעבר היה ניתן למצוא נפט בקלות: כמו שחפרו בארות מים יכלו לחפור בארות נפט. הנפט הקל כלה מזמן. כיום שארית הנפט מצויה עמוק מאוד בתוך האדמה, ויהיה קשה מאוד להפיקו ללא מקורות אנרגיה גדולים, טכנולוגיה מתקדמת וכסף רב. יהיה קשה מאוד לשחזר את החיים המודרניים שהורגלנו להם, והחיים יהפכו לקשים מנשוא לשרודים. כל זה בלי להזכיר את המחסור במים, במזון ובמשאבים, שיגרור בהכרח מעשי שוד, סכסוכים ומלחמות.

“זה יהיה התופת לדנטה,“ סיימה את נבואותיה במרירות.

ג'ונתן מפה את כל מוקדי הנפילות ותיאר אותם לצוות. 3984 פצצות נחתו בכל העולם, מכל הסוגים ומכל הגדלים. פצצות אורניום, פלוטוניום ומימן, מפצצות בנות עוצמה של עשרים קילוטון ועד עשרה מגהטון. רובם בחלקו הצפוני של הכדור. מתוכם, רק 764 פצצות הלמו בחצי הדרומי של כדור הארץ.

“מוזר, שבנוסף לכל אלה, הגלאים איתרו 174 פיצוצים גרעיניים תת מימיים, בימים ובאוקיינוסים השונים. כנראה שגם צוללות השתתפו במהומה הזאת ונפגעו מטילים מונחים,“ אמר.

“מעניין מה קרה למערכות ההגנה,“ הפטיר מאט, “למה הטילים נגד טילים לא הצליחו להגן על מה שהיו מתוכננים להגן?”

“מה שקרה לתקשורת בנינו לבין הארץ יכול להסביר את הסיבה,“ אמר אוהירו, “הפולס האלקטרומגנטי של הפיצוץ הראשון שיתק את כל הסיגנלים האלקטרומגנטיים בעולם, את רשתות המחשבים, הכל קרס בשבריר השנייה הראשון, ואחרי כן שום מערכת לא יכלה לפעול.”

במקום לתאר היכן היו המוקדים, מאט ביקש מג'ונתן שיתאר רק את המקומות שבהם לא נפלו פצצות. זה היה קל יותר וקצר יותר לסיכומים: בשני הקטבים לא נחתה אף פצצה. באוקיינוס השקט לא נחתו פצצות בכל שרשראות האיים של מיקרונזיה, מלנסייה ופולינזיה. גם באי השני בגודלו בעולם, פפואה ניו גינאה, לא אותרה שום נפילה. באי הגדול בעולם, בגרנלנד, נפלה רק פצצה אחת שהחריבה את דרום האי. בנוסף, רוב מדבריות העולם לא הופצצו. סהרה, מדבר קלהרי ומדבר נאמיב לא הותקפו; באסיה ניצלו מדבר גובי ומדבריות ערב הסעודית. באוסטרליה לא הותקפו אזורי המדבר. למעשה המדבר היחיד שהופצץ היה אטקמה באמריקה הדרומית.

נתיבי הרוחות שהסיעו את הקרינה, לא הותירו מקום לאופטימיות גם לאותם מקומות שלא ספגו פצצות באופן ישיר. ענני רעל בעוצמות קטלניות הוסעו כמעט לכל פינה ואזור בעולם. מאמריקה הצפונית הולוכו הרוחות את המוות דרומה, דרך ארצות אמריקה המרכזית והים הקאריבי לכל רחבי אמריקה הדרומית כל אגן האמזונס האדיר הורעל, ומשם המשיך המוות לגלוש לכיוון הדרום מעל הרי האנדים, ממזרחם וממערבם. מאסיה המופצצת החלה הקרינה לנוע מזרחה לעבר האוקיינוס השקט, מובלת על ידי רוחות מערביות, ואילו מתת היבשת ההודית הרוחות הובילו אותה לדרום מזרח, לעבר איי אינדונזיה ולכיוון מדבר אוסטרליה.

“באופן מפתיע, בשני אזורים בעולם רמת הקרינה עדיין לא עברה את הערכים המרביים המותרים לבני אדם,“ אמר ג'ונתן. “יערות הגשם של אפריקה כאילו מונעים ממנה מלהמשיך דרומה, והיא מתקדמת בכיוון דרום רק מעל מזרח אפריקה, וממשיכה משם למערב היבשת. היא לא הגיעה עדיין למדבריות בדרום מערב אפריקה, קלהרי ונאמיב. גם באי פפואה ניו גינאה, שתי שרשראות הרים מקבילות בצפון מזרח חוסמות את הסעת הקרינה, ונראה שיש שם בעמקים הסגורים בין ההרים אזורים שרמת הקרינה שם נמוכה במיוחד. אבל עדיין מוקדם לקבוע, כי הכל ממשיך לגלוש, לזרם ולהתפשט, ואין אפשרות לחזות איך ישתנו הרוחות והזרמים.”

גרטשן הוסיפה, “הכל מתהפך לי מול העיניים. האזורים הקרים בעולם לוחטים מחום כרגע, והאזורים החמים בעולם מתקררים במהירות ומתקרבים לנקודת האפס. כל הרוחות משנות כיוון כאילו מישוה טרף את כל הקלפים, והסופות, ההוריקנים והזרמים הולכים בכאוס מוחלט, כל אחד לאן שבא לו. אני לא מצליחה לראות אף דפוס מזג אוויר המתנהג כפי שמוכר לי מלפני יום הדין.”

יובל ואוהירו לא יכלו לדווח בשלב הזה על התקדמות כלשהי. חרף מאמציו הבלתי נלאים, יובל לא נואש מהדממה התקשורתית המוחלטת ששררה בעולם. הוא קרא ושידר קריאות להצלה ולעזרה עד שגרוננו ניחר, ואף אחד לא השיב לו. גם לא חובכי רדיו מדרום ניו זילנד, מטונגה ומאנטרקטיקה. "אני לא מבין למה אני לא שומע בני אדם מאנטרקטיקה," הרהר יובל בקול רם. "לא נפלו שם פצצות, רמות הקרינה שם מתחת לקו האדום, יש שם חשמל, ציוד הקשר בוודאי שלא נפגע, אז מדוע אף אחד לא משדר משם?"

"למיטב זכרוני, מאז המשבר הכלכלי הגדול של 2028 הוציאו כל הממשלות את אנשיהם משם," אמר מאט. "כבר שבע שנים שאין במדבר הקפוא הזה אף נפש חיה. אולי כמה מדענים בודדים נשארו שם כדי לתחזק איזו מעבדה או תחנת מחקר, לא יותר."

"זה פרח מזכרוני," הודה יובל, "וזה מסביר את השקט שם."

"למה אתה בכלל מתעניין באנטרקטיקה?" חקר מאט, "אתה שוקל את הרעיון לנחות שם?"

יובל נשא את עיניו. "ממש לא. לא עלה על דעתי."

"שכח ממנה, אנחנו לא מתקרבים לשם," פסק מאט.

אוהירו שמר את תמונות המכ"מ של הערים החרבות, ובהמלצת מאט לא הראה אותם לאף אחד. הוא רק תיאר את החורבן בקווים כלליים ושטחיים. ענני העשן והאבק מנעו ממנו להשיג תמונות של מקומות שלא נפגעו מהפיצוצים. כל העולם היה אפוף בשכבות עבות של צבע אפור, שחור וחום, כמו אורגניזם על מפלצת הנושם, רוטט ומתנפח והמאיים לבלוע כל הבא במחיצתו. "ג'ולי, מה הצלחת למצוא?" שאל מאט.

"כמו שחשבנו, החוליה החלשה היא המזון," אמרה. "בלחץ ובאטמוספירה במתקן שלנו אין בעיה. החמצן יספיק לנו לתשעה חודשים. גם במסננים לטיהור האוויר מהפחמן הדו חמצני המצב טוב, יש לנו ליתיום הידרוקסיד לשישה חודשים. גם בשתייה אין בעיה, המים יספיקו לנו לשרוד בתחנה כחמישה חודשים. הבעיה החמורה ביותר שמגבילה אותנו היא כמות המזון. בגלל איחורי חללית האספקה, נותר לנו מזון בדיוק לאחד עשר ימים מהיום, לפני שאנחנו פותחים את אריזות החירום שלנו. תקן החירום הוא לארבעים וחמישה ימים, וזו באמת הכמות המדויקת שמצאתי במחסן החירום. לכן, נוכל לשהות בתחנה הזאת לכל היותר חמישים וששה ימים."

היא עשתה הפסקה קלה, והוסיפה, "אבל כאן מתחילות החדשות הרעות. כאשר נגיע למטה, עד שנסתגל מחדש לכבידה יארכו מספר ימים, שבהם לא נוכל לחפש מזון בסביבה ונצטרך להמשיך להתבסס על מזון החירום שלנו. במילים אחרות, בהנחה שנאלץ לקחת עמנו מזון לשבועיים לפחות, אנחנו חייבים לנטוש את התחנה בעוד ארבעים ושניים ימים לכל המאוחר."

ולאחר אתנחתא נוספת, המשיכה: "בעיה נוספת היא המקום המצומצם ברכבי המילוט שלנו, ויכולת נשיאת המטען העודף. לא נוכל לקחת אתנו מכאן מים ליותר משלושה ימים, וגם זאת כאשר נאלץ לוותר על כל חפץ או בגד שיתכן ונרצה לקחת למטה לסיוע בהישרדות. אנחנו בצרות צרורות, יורדים למטה בלי כלום. שום מכשיר, כלי או חפץ. רק אם נשתמש ברעיונות של מאט, לפרק את המושבים ואת המכשירים המיותרים, ואולי להמר על העמסת יתר, נוכל להעביר למטה מעט אביזרים או מים נוספים."

"נצטרך לדון על זה בכובד ראש," אמר יובל. "צריך לחשוב פעמיים לפני שאנחנו מחליטים להעמיס מעל למותר את שני ה'סיוויזים' הנסיים האלה."

"בוודאי, יובל," אמר מאט. "הכל עדיין פתוח לדיון, ונחשוב על כך בכובד ראש כאשר יתחילו הנתונים להתבהר."

"בכל אופן, רעיון פירוק המכשירים המיותרים מוצא חן בעיני, אמרה אן, "ואולי גם במקום מושבים נרפד את הדפנות בבגדים. נוכל גם לכוון את הנחיתה שלנו ליד מקורות מים כמו נהר או אגם, כך שנוכל לקחת אתנו פחות מים ויותר מטען מועיל לשרידה."

"אנחנו ממשיכים בשלב זה להכין שיעורי בית," אמר מאט. "אבל נסו לעקוב ולהתמקד באותם מקומות בעלי קרינה נמוכה הבטיחותית לבני אדם."

"יש לנו מכשירי דווימטר?" שאל יובל.

"שלילי. רק מוני גייגר," ענה ג'ונתן.

"יש לנו כדורי לוגול?" שאל מאט.

"לא. אין לנו שום דבר להגן על בלוטת התריס, אפילו לא תחליפי תירוקסין." ג'ונתן גירד בעורפו. "לעזאזל, מה שקרה כאן זה טירוף מערכות מוחלט. אף אחד בנאסא לא חלם על תרחיש כזה." "בכל העולם, לא רק בנאסא," רטנה ג'ולי בעגמומיות.

ביומיים הבאים מאט נראה היה כמסתודד וממתקן סוד עם עצמו. הוא נע הלך ושוב בין שתי חלליות הסוויז, הקפסולות הזעירות שעגנו תדיר בירכתי תחנת החלל, הממתינות לחלץ את הצוות בשעת חירום. עתה היה ברור לכל ששום חללית אחרת לא תגיע לחלצם אי פעם, וזו הדרך היחידה להחזירם אל האדמה. מאט נראה נושא כלי עבודה, מפרק פנלים, מפרק מכשירים ומתקין אחרים, ומרחף הלך ושוב באזורי סיפוני המבואה הללו בלא לאות.

מצבו של כדור הארץ המשיך להיות בכי רע, אבל התמונה החלה להתייצב החל מהיממה השישית. כל העולם להוציא שני מקומות נידחים ושכוחי אל, ספג כמויות קרינה קטלניות בהרבה מעל הרמה המינימלית המאפשרת

לבני האדם לחיות. מלבד זאת, העולם התחלק בביורר לשני אזורים חוס: לזהט מדי וקר מדי. בשני האזורים מיעוטי הקרינה, שבדרך כלל חמים מהמוצע, הטמפרטורות ירדו במהירות והתקרבו לאפס מעלות צלזיוס. לא היה ספק שהתושבים במקומות הללו, בעמק הנהר ספיק שבפפואה ניו גינאה ובמדבר נאמיב אשר ברצועת החוף הדרום מערבי של אפריקה, סובלים מאוד משינויי החום אליו היו מורגלים עד לפני כששה ימים. השמיים התקדרו והפכו לשחורים, ומזג האוויר המוכר והרגיל התחלף בבת אחת לחרדתם לקור מקפיא. אבל הם היו רשאים להתנחם בכך, שבניגוד לכל שאר המקומות בעולם, הם היו מהבודדים שנשארו בחיים וללא כל חולי או תופעות לוואי של קרינת הגאמא הקטלנית.

במפגש הקבוצתי הבא אן החלה להסביר את סיכויי השרידה של המינים השונים הנתונים בסכנת הכחדה. "בתפקידי הקודם, לפני שהתקבלתי לתוכנית החלל, נמניתי על צוות ביולוגים שעסקו בשימור המאגר הגנטי של בעלי חיים הנתונים בסכנת המשך קיומם, " אמרה. "כדי למנוע זיווגים בין שארים, מה שקרוי רביית פנים. ערכנו תוכנית מדעית של הזדווגויות בין בעלי חיים מגני חיות שונים בעולם, כדי לגוון את המאגר הגנטי של המין שבסיכון."

"ומה הכמות הנדרשת של בעלי חיים המבטיחה את ההישרדות של המין?" שאלה ג'ולי.
"המדענים מעריכים את המספר חמש מאות כמספר מינימאלי שיאפשר למין לשרוד," השיבה.
"חמש מאות?" שאל מאט. "זה נראה לי מספר עצום. אני יכול להראות לך מיליוני צירופים שונים בזיווגים של חמש מאות בעלי חיים."

"זה נכון רק בתיאוריה," הסבירה אן. "אבל בטבע לא הכל הולך חלק כמו בתוכנית רבייה מבוקרת של מדענים. בטבע יש צרות רבות. יש פרטים עקרים, לדוגמה, שלא יכולים להביא צאצאים. ויש תאונות, שמתרחשות לפני שמספיקים להגיע לבגרות מינית. ויש מחלות, ויש נטרפים, ויש פרטים שפשוט לא מצליחים למצוא בני או בנות זוג להזדווגות. גם היחס המספרי בין הזכרים והנקבות יכול להיות קריטי. התוצאה הסופית היא, שמין שנשארו לו רק כמאתיים פרטים בעולם, לדוגמה, הסיכויים שלו לשרוד דומים לסיכויים שלו להיכחד ולעבור מן העולם."

"אז אם יתברר שנשארו רק שבעה בכדור הארץ, מה הסיכויים שלנו להבטיח את המשך המין האנושי?" המשיכה ג'ולי להקשות.

"אפסיים!" קבעה אן בנחרצות. "ראשית כל צריך להבין נקודה אחת חשובה: את מספר הצאצאים קובעות הנקבות בלבד. אם יש בקבוצה עשרה גברים ואשה אחת, מספר התינוקות הפוטנציאלי לאחר כשנה אחת הוא תינוק אחד בערך. ואם הקבוצה כוללת גבר יחיד ועשר נשים, מספר התינוקות הפוטנציאלי בשנה הוא בערך עשר."

"למה בערך ולא בדיוק?" שאלה גרטשן.
"אישה יכולה ללדת תאומים, אישה יכולה להיות עקרה, או להפיל בחודש השישי או ללדת ולד מת," אמרה. "ולכן, אם לחזור לקבוצה שלנו הכוללת רק שתי יולדות פוטנציאליות, אין שום סיכויים אפילו בתיאוריה להצליח להגיע לקבוצה גדולה דייה שתצליח לשרוד ללא גילויי עריות ורביית פנים."
"שתי יולדות?" מאט התבונן בגרטשן, לאחריה בג'ולי, ולבסוף נעץ מבט ממושך באן עצמה.
"אני מחוץ למשחק," אמרה קצרות. "אני אחרי צניחת רחם."
"אם כך, אין לנו סיכוי להמשיך את המין האנושי ללא עזרת אנשים למטה ששרדו איכשהו?" שאל ג'ונתן באכזבה.

אן הנידה בראשה. "לא, אפילו אם הייתי מנחה אתכם לעשות את זה לפי תוכנית מדוקדקת. ומיותר לציין, שלעולם לא הייתי מעיזה להציע דבר כזה לבני אדם."
"לפי דברייך, אין סיכוי שהסיפור של תיבת נוח יכול להיות נכון," אמר ג'ונתן. "הוא אסף רק זוג אחד מכל בעלי החיים."

אן הנידה בראשה. "שום סיכוי."
"או קיי, תוכנית ב' בבקשה," אמר יובל.
"אני רוצה להזכיר לכם מה התרחש בפומפיי ברומא העתיקה, בימים שלאחר רעידת האדמה הגדולה. אנשים פרקו כל עול, והחלו מספר ימים של תאוות בשרים חסרת רסן. אורגיות המוניות, כולם עם כולם, במטרה להמשיך את שרידת המין בכל מחיר. כאילו תת המודע פוקד עלינו בשעת חירום, לפני המוות, הוראה האומרת 'תתרבו בכל מחיר'. לכן, אפילו אם ההיגיון והחישובים האריתמטיים בפירוש נגדנו, אף אחד לא אמר לפול ברוחו."

"לפי הדוגמה הזאת, היינו צריכים להתנפל אחד על השניה בתחנה הזאת מייד אחרי שעלנו מה שקרה שם למטה," אמר יובל.

"הצדק אתך! אלא שאנחנו לא רומאים. אנחנו אסטרונואוטים, שאומנו לעשות ניסויים מדעיים בחלל בתנאי מיקרו גרוויטציה, ולחשוב כל הזמן כמו מכונות רציונאליות, בעלי בקרה ושליטה עצמית מוחלטת," השיבה אן. "איזה ברירות נוספות או אסטרטגיות יש לנו?" שאל אוהיר.

"אני רואה אסטרטגיה אחת מעשית, בעלת סיכויים סבירים להצלחה," אמרה אן. "נוכל לבחור באחד משני המקומות, בפפואה או בנמיביה, כיעד לנחיתה ולהישרדות. שם נתארגן כקבוצה מלוכדת, ונצא לחפש שבט מקומי כדי לנסות לחבור אליו. לאחר שנצטרף לשבט כזה, שיעזור לנו לשרוד בסביבת הגידול הטבעית שלו, ננסה במשך הזמן לקבל את אמונם, ובהדרגה נתחיל להשביח את רמת הידע והטכנולוגיה שלהם. נוכל לעשות ילדים, גם בתוך עצמנו וגם יחד אתם, והדור החדש יכוש מאתנו השכלה. נלמד אותם קרוא וכתוב, שפה,

אלגברה בסיסית, ואת המתקדמים נוכל ללמד קצת גיאוגרפיה וקצת היסטוריה, במקביל להשבחת הרמה הטכנית והטכנולוגית.

השתררה שתיקה קצרה, שבסיומה הנידה גרטשן בראשה.

"אני מציעה אסטרטגיה חלופית," אמרה. "הכל טוב ויפה, אבל אין לנו צורך או זמן לבזבז כדי לרכוש את אמונם של השבטים המקומיים. אנחנו צריכים לאסוף אותם ולהנהיג אותם, לתת להם הוראות איך לבנות, איך ליצר כלים, איך להשתמש בהם. נבנה בתים, נהנדס חקלאות ונקים להם בתי ספר. אין לנו זמן להתמזמוז כדי ללמוד לחיות כמוהם או להשתלב בתוכם. יש לנו חברה אנושית להקים!"

השתיקה הבאה היתה ממושכת ביותר. כולם החליפו מבטים בינם לבין עצמם, שוקלים את שתי החלופות. "ראי, גרטשן," אמרה אן, "בשני המקומות נטולי הקרינה האלה חיים בני אדם מאוד פרימיטיביים. במדבר נמיביה חיים שבטי הבושמנים, שהם התרבות הארכאית ביותר שנמצאה מעולם בכדור הארץ. הם חיים בתקופת האבן, באורח חיים של ציידים ולקטים. למיטב זכרוני, התזונה שלהם מתבססת על אגוזים שמצויים כל השנה ללא תלות במים או בכצורת, ובעלי חיים בגודל בינוני הניצודים על ידי הגברים. יש להם מערך תפיסות ואמונות ואורח חיים כל כך שונה משלנו, שלא נוכל לכפות את התרבות שלנו על שלהם בין לילה. ואנחנו בטח שלא מעוניינים לעשות דברים כאלה בכפייה או בכוח הזרוע. בפפואה התרבות קצת יותר מתקדמת, אך גם הם מתקיימים באורח חיים קדום ופשוט. גם הם מלקטים וצדים את מזונם, אבל מסוגלים גם לגידולי גינה בסיסיים, בשיטות חקלאיות קדומות ביותר. מכל מקום צריך לזכור, שיש שם גם שבטים אלימים ויתכן שגם קניבאליים. גם שם כפייה מהירה של אורח חיים מודרני לא באה בחשבון."

"אמרת שיש להם אמונות פרימיטיביות, נכון?"

"אפשר לומר כך, המדענים מעדיפים לכנות זאת בהגדרות פחות 'מעליבות'."

"אז אנחנו יכולים לנצל את זה לטובתנו. נראה להם משהו חדש, נעשה להם איזה קסם, אינני יודעת. אולי נשמיע להם מכשיר קשר מדבר, או נדליק להם בלילה אור של פנס, או נצית להם אש עם גפרור או מצית. אולי נבנה כדור פורח וננחת אצלם מהשמיים. בכל אופן, הם ישתכנעו מהר מאוד שאנחנו מתקדמים מהם ויכולים להציעד אותם קדימה."

"לא נראה לי ששבטים שחיים בסביבתם הטבעית אלפי שנים בדרכם המסורתית, להוטים כל כך לצעוד קדימה," אמר יובל. "טוב להם איך שהם, באמונות ובפרדיגמות שלהם. מה הם צריכים פתאום כמה פרופסורים שיפלו עליהם מהשמיים, תרתי משמע, ויתחילו להגיד להם מה לעשות ולנהל להם את החיים?"

"לא כל כך חשוב לי מה הם רוצים או לא, אני רוצה להשתמש בהם ולהחיות את התרבות האנושית. בסוף, בין אם הם יבינו את זאת ובין אם לאו, מה שאני אעשה זה יהיה לטובתם ולטובת הצאצאים שלהם. אם הם יחלו, גיונתן ירפא אותם יותר טוב מהעשבים ומהצמחים שלהם. נוכל ליצור חקלאות מודרנית, נבנה עגלות עם גלגלים, נעשה תחנות חשמל מהרוח, נשאב מים מהבארות עם משאבות, תאמינו לי שהחיים שלהם יהיו טובים יותר כאשר אנחנו נהיה הדומיננטיים בסביבה."

"גרטשן, אינני טוענת שהתוכנית האתנוצנטרית שלך לא יכולה להצליח, אבל יש בה סיכונים רבים מדי. אם הם ירגישו נעלבים או מושפלים, הם עלולים להתמרד. הם תמיד יהיו רבים במספרם, ויכולו לגבור עלינו בנקל. אל תשכחי שיש להם כלי נשק יעילים כנגד בעלי חיים, אולי אפילו חיצים מורעלים, שעלולים להיות מופנים כלפינו. ואני לא יודעת לתאר איזה שינויים פסיכולוגיים יחולו עליהם, לאלה שלא יוכלו להסתגל במהירות לשינויים ולאורח חיים מודרני יותר. איך הם יתפקדו? אולי הם ימלטו? אולי ימרדו? אין שום ערובה להצלחה בגישה כוחנית ושתלטנית כזו."

"ואיזו ערובה יש להצלחה בשיטה שלך? הרי כל התופעות האלה יכולות לקרות גם בניסיונות להצטרף אליהם כחברים שווים מן המניין. אולי הם יעדיפו להתרחק מאתנו? או יקנאו בנו? או יראו בנו גורם מאיים או אויב? אולי ראש השבט שלהם, המכשף או השאמאן יעדיף להפוך אותנו למזון לבני עמו ויכשלו אותנו במרק שלהם? הרי אין אפשרות לחזות התנהגויות של קבוצות כאלה."

"את בהחלט צודקת," אמרה אן. "אני רוצה להזכיר לכם שאין לי ידע רב באנתרופולוגיה, למעט קורס מבוא שלמדתי בצעירותי. אבל מה שאני כן משוכנעת, שכל האנתרופולוגים שחקרו את התרבויות העתיקות האלה, נקטו בגישה של שוויון, והתייחסות בגובה העיניים. הם דאגו לא להתנשא עליהם אפילו ברמוז. כאשר החוקרים נתנו למקומיים מתנה כגון מראה או מסרק, הם דרשו בתמורה מתנה נגדית, אפילו היתה חסרת ערך לחלוטין כמו נוצה צבעונית או שן של איזו חיה."

"בואו נתקדם," הציע יובל. "אנחנו יודעים לאיזה אזור של העולם אנחנו רוצים להגיע?"

"אני הייתי מציעה להקים את התרבות בפפואה ניו גינאה," אמרה אן. "האקלים שם, לאחר ההתייצבות של מזג האוויר העולמי, נוח יותר לבני אדם. האזור גשום מאוד, יהיה לנו מים בשפע. יש שם ניצני חקלאות, יש שם חזירים ונוכל לקבל תזונה מאוזנת יחסית."

"לדעתי כדאי לנו לנחות דווקא במדבר נמיביה," אמרה גרטשן. "בינתיים קר שם מאוד, ועד שהאזור יחזור לחום הרגיל של המדבר, נצא כולנו במסע צפונה, לאזור אקלימי ממוזג יותר. שם נשתקע ונקים בסיס קבע, אולי נמצא שם מבנים נטושים באיזו עיר מודרנית, ונוכל לנצל את מתקניה."

"אולי נתפצל לשתי קבוצות?" הציע אוהירו. "כל קבוצה תנסה לשרוד לפי האסטרטגיה שלה, וככה יהיו למין האנושי שתי קבוצות שינסו להקים שתי תרבויות, בשתי גישות שונות, בשני אזורים שונים ומרוחקים זה מזה." "אבל פיצול נראה לי מתחת למסה הקריטית," אמרה ג'ולי. "אנחנו מאבדים את יתרון הכמות המאפשר לנו לחפות אחד על השני ולהשלים אחד את שני. שבעה אנשים זו קבוצה משמעותית. שתי קבוצות נראות לי כרסיסים חסרי כוח במלחמת ההישרדות."

“אנחנו נעשה כאן אתנחתא בחשיבה שלנו,“ אמר מאט. “כל אחד יחשוב לעצמו, יגבש לעצמו עמדה. אנחנו לא חייבים לקבל החלטות ברגע זה.”
“בתרחיש של פיצול תהיה לנו רק מגבלה פיזיקלית אחת,“ אמר אוהירו. “רכבי המילוט שלנו מכתיבים שתי קבוצות של שלישייה ורביעייה.”

השבעה פרשו למשימותיהם ולעיסוקיהם, מי למכשיריו, מי להרהוריו. מי ליומנו, מי לתמונות מקורביו. מי להתלבטויותיו, מי לזיכרונותיו. מי לצערו ומי לכאבו. שקיעה רדפה זריחה, וזריחה חדשה נולדה מתוך החשיכה מדי שעה וחצי. הן דמדומי השקיעות והן נגוהות הזריחות רמזו על עולם מתחדש, והפיחו תקווה בלבה של שארית הפליטה של התרבות האנושית, הכלואה בתוך מתקן מתכתי בשטח של כמגרש כדורגל, בעל מסה של כארבע מאות ושבעים טונות אך קל מנוצה, במרחק כארבע מאות קילומטרים מפני הכדור המעשן. כה קרוב, וכל כך רחוק.

על המסך ריצדה תמונת מפת פפואה ניו גינאה. ג'ונתן העביר את אצבעו לרוחב המסך.
"זה ממש מדהים," הסביר. "שילוב של תנועת רוחות אנכיות ומערביות הצילו את כל האזור הזה. הרוחות
האנכיות הורידו והצמידו את הקרינה לקרקע מתחת לפסגות ההרים. הרוחות המערביות הסיעו את ענן הקרינה
ממערב למזרח, דרומית לשרשרת ההרים המרכזית של האי, וצפונית לשרשרת ההרים שבצפון האי. כך שכל
העמק הזה של אגן נהר ספיק נותר נקי לחלוטין מקרינה. לדעת אן לא רק שבני האדם הנמצאים כאן לא נפגעו
כלל, אלא גם בעלי החיים, וככל הנראה אפילו המים ראויים לשתייה בנהר הזה ובנחלים ובפלגים היוצרים
אותו."

הוא נגע במקלדת, והתמונה התחלפה למפת אפריקה הדרומית מערבית. "כאן היה צרוף דומה של רוחות
וטופוגרפיה שהציל את כל מדבר נאמיב. ענני הקרינה שירדו דרומה מאירופה תסחפו מעל מדבר הסהרה, נעצרו
באופן מפתיע מעל יערות הגשם של אזור קו המשווה. אבל הענן חדר דרומה דרך האזור המזרחי של אפריקה,
דרך אתיופיה, קניה וטנזניה, ומשם המשיך דרומה וגלש גם מערבה. הרוחות הדרומיות מזרחיות הובילו את
הקרינה מעל מדבר הקאלאהרי עד לשרשרת ההרים במערב. שם הכל נחסם. הקרינה לא זיהמה כלל את כל
רצועת החוף בחבל שממערב להרים ועד לאוקיינוס האטלנטי. במילים אחרות, כל רצועת מדבר נאמיב נשארה
נטולת קרינה לחלוטין, וכל מי שנמצא שם ישאר בריא כשהיה. גם מקורות המזון באזור הזה, אם ישנם כאלה
במדבר יבש כזה, טובים למאכל."

"ומה בדבר הטמפרטורות?" שאל מאט. "היכן יהיה לנו יותר נוח מבחינת האקלים?"
גרטשן בחרה להשיב. "נכון לשבוע הראשון לאחר יום הדין, בשני המקומות החמים האלה צנחו
הטמפרטורות וכמעט הגיעו לנקודת הקיפאון. אבל צריך לזכור שירידת החום נובעת מהסתרת קרני השמש,
שהיא תופעה זמנית. הגרוויטציה תגרום לעשן ולאבק לשקוע ולדעוך ובעקבותיהם יופיעו שוב קרני השמש,
ויחממו בהדרגה את האזור. בתוך מספר ימים או שבועות הטמפרטורות תחזרנה לממוצע השנתי שלהן."
"המסקנה היא, אם כן, שיש לנו אפשרות בחירה להתיישב בשני אזורים, על פי נתוני הקרינה והחום," אמר
אוהירו. "עדיין חסר לנו מידע רב בנושאים כגון מים, מזון, חיות טרף, חיות ארסיות, תושבים עוינים או אלימים,
תשתית טכנולוגית, ואינני יודע מה עוד."

"אמת, ולכן אנחנו יכולים להתמקד בימים הבאים בחיפושי תשובות לכל השאלות האלה," אמר מאט.

"עכשיו אנחנו יודעים בדיוק מה לחפש."

"רשתות המחשבים והאינטרנט הפסיקו לפעול בכל העולם," הזכיר יובל, "ואין לנו בסיסי נתונים למצוא את
התשובות לשאלות הללו."

"אז נעבוד עם מה שיש," ענה מאט. "יש לנו שבעה אנשים, שכל אחד יודע משהו, ואפשר לצרף את פיסות
המידע לפאזל של ידע. ויש לנו גלאים וחיישנים שנמקד אותם על אזורי הנחיתה המיועדים, כך שאם יש שם בני
אדם או רק סנאים - נאתר אותם. ונחפש בכל מאגרי הנתונים במחשבים שלנו, אולי נמצא משהו. נוכל למצוא
תשובות גם בספרים האישיים או במגזינים שכל אחד מאתנו הביא בחפציו האישיים. אם נוכל, נהפנט אחד את
השני כדי לחזור לתקופת הלימודים או לקורס המבוא של אן באנתרופולוגיה, כדי לחלץ את כל הידע מהמוחות
שלנו. אולי נצליח למשוך מידע ממוחשב בתקשורת מלווינים אחרים או ממחשבים על הקרקע שעדיין פועלים
במקומות שלא הופצצו ישירות. אולי נצליח לחדור לאינטרנט בטכניקות תקשורת נתונים עקיפות? אנחנו
הולכים ליצור סינרגיה של שבעה מוחות למשימה אחת, וזה כל מה שיש לנו כרגע!"

"מה אנחנו יודעים על האנשים החיים באזורים האלה?" שאלה ג'ולי.

"אני יכולה לספר לכם רק מה שמאפשר לי זיכרוני," התנצלה אן. "נתחיל בפפואה, באזור המיוער והגשום
שאנחנו מזהים כיעד ישנם פזורים מאות או אלפי שבטים קטנים ומבודדים, לכל אחד סגנון חיים משלו ושפה או
ניב משלו. כל שבט מכיר רק את שכניו הקרובים, ולא נפגש מעולם עם השבטים המרוחקים יותר. מובן, שהם
לא מכירים כמעט כלום מהתרבות המודרנית, אין להם כלים משוכללים או חשמל, ורובם המכריע לא ראו בן
אדם מערבי מעולם. כל שבט מונה בממוצע כמאה אנשים, אולי מאה וחמישים, וכולם מצליחים לקיים את
עצמם כחברה שרדנית: הם יודעים למצוא לעצמם מזון, הם יודעים להגן על עצמם בעזרת כלי נשקם
הפרימיטיביים, ואפילו לרפא את עצמם בדרך זו או אחרת."

"איזה מזון יש להם?" שאל מאט.

"תבינו, הם חיים בערך בתקופת האבן כפי שמתוארת בספרי הפרה-היסטוריה. בשבטים האלה הגברים
יוצאים לציד להביא בשר, הנשים מלקטות בסביבת מקום המגורים כל דבר מאכל שהן מוצאות מעל ומתחת
לקרקע, והחיידוש הוא שהם התחילו לגדל גינות ליד בתיהם. גידולים בסיסיים, ללא שום טכנולוגיה, דישון או
מחזורי זרעים. כמדומני הם מגדלים לעצמם בטאטות, אלה תפוחי האדמה המתוקים, ואולי גם בננות. יש להם
חזירים למאכל הנמצאים בשלב מתקדם של ביות. השורה התחתונה היא, שתזונתם סבירה. הם מקבלים
חלבונים, שומנים, פחמימות, ומפירות שהם מוצאים ביער גם ויטמינים. אבל אני רוצה לציין שבעבר, בעתות
של מחסור בבשר מן החי, היו באזורים האלה מקרי קאניבליזם. הם יוצאים למלחמות בינם לבין עצמם, ואת
השבויים אוכלים. מקרים כאלה תועדו, אולם אין ראיות לכך שזה ארע בעשרות השנים האחרונות, ומנגד אין כל
הוכחה שהתופעה נפסקה לחלוטין."

"מה ידוע לנו על האופי שלהם? מי שולט בהם? הם אלימים? נשלטים על ידי גחמות? יש להם קודים של מוסר? של חוקים?"

"אלה שאלות קשות מדי עבורי," הודתה אן. "אבל למיטב זיכרוני, אצל כל שבט קיימת שונות וייחודיות משלו לעומת השבטים האחרים ואפילו משכניו הסמוכים. ישנם שבטים שקטים ושלווים, ואחרים סוערים ואלימים. ישנם שבטים בהם הגברים דומיננטיים, ואחרים בהם הנשים דומיננטיות, וכן כאלה שיש בהם שוויון בין הגברים לנשים. רובם כפופים לראש השבט או לשאמאן או למכשף, המהווה את איש הרוח המקשר בין בני האדם לרוחות או לאלים. כמובן, כולם חיים לפי מכלול אמונות אנימיסטיות ותפיסות מסורתיות שמלוות את אורח חייהם מעברם המרוחק." "ובנמיביה?" שאל ג'ונתן.

"באזור המדברי הזה קשה הרבה יותר לשרוד לאנשים כמונו. האקלים עויין: חם מדי בשעות האור וקר מדי בלילות, יבש, חדגוני, חסר גרויים עד לשעמום ומסוגל להוציא אנשים כמונו מן הדעת. האזור עויין גם מבחינת השגת המים והמזון הבסיסיים. לכן, אנשים בעלי תרבות סבירה פשוט מרחיקים את עצמם ממקומות כאלה. לתוך הגומחה שכוחת האל הזאת נדחקו אנשים שתרבותם הינה המוקדמת ביותר שגילו האנתרופולוגים מעודם מבחינה גנטית הם הקדומים ביותר של ההומו סאפינס, ממש אדם וחווה למעשה. הם לא יודעים כלל לגדל או ליצר לעצמם מזון. רק ללקט ולצוד הם מסוגלים. ואני רוצה להדגיש שקשה מאוד לצוד שם, כי יש מעט בעלי חיים שמצליחים לשרוד במדבר כזה. מעט האנטילופות שעדיין מתקיימות שם, כבר למדו להיזהר ולהימלט מחיצי הבושמנים. כמו כן קשה ללקט מזון, כי מעט מאוד מזון גדל בתנאי מדבר כאלה. אורח החיים שלהם מבוסס ונשלט על ידי אמונות עתיקות."

"בשורה התחתונה, המזון שם יהיה פחות מאוזן עבורנו," אמר מאט. "בוודאי. עיקר המזון מבוסס שם על אגוזי מדבר, פקעות ושורשי מאכל ופה ושם חיות ציד כאלה או אחרות. וצריך להתאמץ מאוד להשיג שם מים. מי שלא יודע איך למצוא מים במדבר או את מיקומם של מקורות המים, עלול להתייבש ולמות בתוך ימים ספורים."

"אולי נוכל להנחית את רכבי המילוט ליד נחל או אגם," הציע יובל. "בנקודה הזאת יש לי להודיע לכם דבר מה," אמר מאט. "הניווט לא יהיה מדויק כל כך כמו שאנחנו מצפים. כל לוויני הניווט הפסיקו לפעול ולכן אין לנו יכולת להנחית את הרכבים לפי קואורדינטות זו הסיבה שפירקתי את מכשירי הניווט הלווייני, כדי שיהיה מקום למטען חיוני אחר. מה שנשאר לנו לניווט זה מכשיר הסביבון האירנציאלי, שרמת הסחיפה המצטברת שלו יכולה ליצור טעות של עד שלושים קילומטרים מהיעד המתוכנן. יתכן ונוכל לנווט ידנית בעזרת צפייה שלנו מבעד לחלון, אם נצליח לראות את תוואי הקרקע סמוך לנחיתה." "תמיד קיימת האפשרות לחבור אל השבטים האלה, ולצאת במסע צפונה לאזורים יותר ממוזגים," אמרה גרטשן. "ככל שיתקדם הזמן, רמת הקרינה תרד בחופים המערביים של אפריקה, כך שנוכל לנוע בבטחה." "גולי הזדקפה לרגע. זו פעם שניה שגרטשן מציינת מסע צפונה. "צפונה? כבר בשלב מוקדם כל כך את יודעת שאת רוצה לנוע לצפון?" תמחה. "אולי עדיף יהיה לפנות דווקא לדרום ולהשתקע בדרום אפריקה?"

גרטשן נעצה בה עיני קרח תכולות ולא הגיבה. "זה צעד רדיקאלי עבור שבטים כאלה," אמרה אן. "הם לא מורגלים בחיי נדודים ולא במסעות ארוכים, ולא בחיים באזורי אקלים שונים. יהיה להם קשה להסתגל לטמפרטורות שיראו לנו נוחות יותר, אבל עבורם עלולים להיות קטלניות. שלא לדבר על סביבה חדשה של מזון, צמחייה אחרת, בעלי חיים אחרים, מחלות וזיהומים חדשים. אין אפשרות לחזות איך השינויים ישפיעו עליהם הן מבחינה גופנית והן מבחינה פסיכולוגית." "יש לנו רופא שיוכל לטפל בהם," אמרה גרטשן.

"אבל מלאי התרופות שניקח אתנו מצומצם ביותר," אמר מאט. "אם במסע צפונה נגיע לעיר ובה מאות אלפי גוויות, ערמות של גופות בכל מקום, צחנת מוות באוויר, איך הם יגיבו? איך אנחנו נגיב?" שאלה ג'ולי.

"לא חשבת על זה עדיין," השיבה גרטשן. "זה הזמן לחשוב על כל דבר," אמרה אן. "אני מבינה שאת מושכת לכיוון של פפואה," אמרה גרטשן. "כשם שאני מבינה שאת מעוניינת לנחות בנמיביה," אמרה אן בנינוחות. "מדויק מאוד," אמרה גרטשן. "וגם ג'ונתן הולך על נמיביה." "ואלו מאט מצדד בדעת לנחות בפפואה," החזירה אן. "אם כך, נאלץ להתפצל לשתי קבוצות," פסקה גרטשן. "מדוע להתפצל ולהחליש את עצמנו?" שאלה ג'ולי בפליאה. "למה אנחנו לא מסוגלים להישאר מאוחדים ומגובשים?"

"מה אן מתכוונת לעשות בפפואה, להירשם כחברים בשבט, להציע להם להקים פרלמנט ולכונן דמוקרטיה ליברלית פלורליסטית?" התריסה גרטשן. "ומה את מתכוונת לעשות בנמיביה, לכבוש את המדבר ולכונן שם דיקטטורה טוטליטרית?" ספקה אן את כפיה.

"מדיניות הפיוס של צ'מברלין לא תתאים לשבטים אוכלי האדם, ואת תצטרכי לשמור על עצמך שלא למצוא את עצמך מתבשלת בקלחת שלהם," קבעה גרטשן בקרירות. "גם הכוחניות של היטלר לא הצליחה מי יודע מה, ואל תשכחי שאבותיך הפסידו במלחמה הארורה הזאת!"

"מה את מנסה לרמוז, שאני אעמוד בראש צבא הבושמיים שלי ואצא למלחמה בפפואנים הדמוקרטיים שלך?"

"אני מנסה להגיד שהגישה שלך תוליך אותם לאבדון!"

"והגישה שלך לא תוביל אותך ואת הצוות שלך לשום מקום!"

"אני מבקש!" קטע אותן מאט, "חלף רק שבוע מאז שהאנושות הצליחה להשמיד את עצמה. נותרנו קבוצת אסטרונאוטים זעירה שרוצה לשרוד ולשמר את התרבות. כבר הצלחנו להגיע לחילוקי דעות מהותיים כל כך?" שתי הנשים השתתקו לרגע, נבוכות. מעולם לא היתה גלישה לטונים כאלה בשיחות בין אסטרונאוטים בחלל. יובל נטל על עצמו לשנות אווירה.

"לא צריך לקחת את הדברים באופן אישי. מדובר כאן על חילוקי דעות של גישה, וזה לגיטימי."

"סליחה על טון דברי", התנצלה אן. "העניין הוא שהאסטרטגיה הסמכותית שהיא נוקטת בה עלולה להזיק לתושבים המקומיים עצמם וגם להוביל למרידה שעשויה לפגוע בצוות."

"גם אני מצטערת על נימת דברי", אמרה גרטשן, "אולם עדיין אני מרגישה שהגישה הרופסת שלה לא מתאימה לשבטים פרימיטיביים ובטח שלא לאוכלי אדם."

"אתן כבר מתחילות לדבר זו על זו בגוף שלישי?" השתומם יובל.

אן התעלמה מהערותיה. "אין לי שום כוונה להציע להם משטר דמוקרטי ואפילו לא לכוון אותם בעקיפין לכך. אני טוענת דבר שונה בתכלית: כאן, בתחנת החלל הזאת, אנחנו בפסגת התרבות והטכנולוגיה בעולם, ומומחים כל אחד בתחומו. שם למטה, מצבינו יהיה הפוך במאה ושמונים מעלות. הם, אותם שבטים שחיים שם בסביבתם הטבעית מזה אלפי שנים - הם המומחים ובעלי הניסיון, ואנחנו זקוקים להם שיעזרו לנו לשרוד! ולכן, אנחנו חייבים להערכתך תקופת חפיפה ארוכה וממושכת, בה אנחנו נלמד מהם כל מה שהם מסוגלים ללמד אותנו. בהדרגה ובאיטיות, מבלי לזעזע את אורח חייהם בשינויים מהירים וראוותניים, נתחיל לקדם אותם. נתחיל ללמד אותם את שפתנו. אני מציעה שנלמד את כולם את שפתנו כשפה סטנדרטית נוספת, כך שכאשר בני האדם יפגשו בכל מקום בעולם הם יוכלו לתקשר ביניהם. בהמשך נקים בתי ספר לילדים, שיהיו עבורם בסיס לחיי השכלה בבגרותם. מה שאינני יודעת זה כיצד נשמר את הידע לדורות הבאים."

"המשימה של שימור הידע מסובכת הרבה יותר", אמרה ג'ולי. "רוב הידע האנושי ירד לטמיון בעשן

האוניברסיטאות והמפעלים שנהרסו. איך נתעד את כל הידע שלנו? איך אן תתעד את הידע שלה על

כרומוזומים, גנים, מולוקולות ה-DNA, ואיך אוהירו יתעד את הידע שלו באסטרונומיה ובאלקטרוניקה? איך נשמר את הידע שטמון בראשינו במחשבים, בפיזיקה, בכימיה?"

"אנחנו לא נשמר אותו במישרין", אמר מאט. "לא יהיה לנו פנאי לכך ולא יכולת. בני האדם שישדרו יאלצו ללמוד ולהשיג הרבה ידע מחדש, בלי ספק. בעזרתנו התהליכים אולי יאצו, וחלק גדול מהידע והניסיון שלנו יצליח לחלחל לדורות הבאים, ויהווה מקפצה גדולה קדימה. דוגמה פשוטה שעולה לי כרגע: המצאת הגלגל. אני מניח שהשבטים למטה לא מכירים את הגלגל. תארו לכם שאנו נבנה להם עגלות, מרגע זה ואילך הם יעזרו בהם להובלות ולשיפור החיים, וזהו זה. מעתה ואילך יהיה להם את זה, ולא משנה שהידע הזה הושג בשיטת הלימוד הפשוטה ביותר של חיקוי ולא בשיטות למידה מתקדמות יותר כמו גילוי עצמי."

"אני לא חושבת שאנחנו צריכים להתייחס משימור הידע האנושי", אמרה ג'ולי. "לא כל המקומות בעולם הופצו. עדיין יש באלפי כפרים וערי פרוורים מידע בספרים, מחשבים, תוכנות מקומיות, שבהם שמור רוב הידע שלנו. יכול להיות שהאנשים שם מתו מהקרינה, או שהם עדיין גוססים, או שיחלו בסרטן בעתיד. אבל אנחנו נוכל למצוא את המידע הזה ולשמר אותו בספריות או במוזיאונים, שימשו בעתיד את התרבויות שישדרו, לאחר שיבשילו לזה."

"זה בהחלט נכון", הסכים אוהירו. "אני רואה במשימת שימור הידע האנושי מטרה עליונה, שניה בחשיבותה לאחר ההישרדות שלנו כמין."

"אנחנו חושבים על עוד אלף שנים מהיום, אבל צריכים לעשות כמה פעולות למחר", אמר ג'ונתן. "צריך

להתחיל להטעין אספקה וציוד ברכבי המילוט."

"הרשימות עם ההמלצות שלי כבר מוכנות", אמרה אן. "לפי הגבלות הנפח והמשקל שהעביר לי מאט, הרבה לא נוכל לקחת אתנו למטה. התכנון המקורי שלי התבסס על נחיתות באתר יחיד, אבל במקרה של פיצול המצב מסתבך. כפי שאני מבינה, רכב אחד יכול לשלישיה והשני רביעייה, והמצב החמור יותר יהיה ברכב של הרביעייה כמובן. יש אדם אחד נוסף, וגם צורך באספקת מזון ומים עבורו. לכן צוות הרביעייה יאלץ להסתפק בפחות ציוד ממה שתוכל השלישייה לצרף למסעה."

"במזון המצב יהיה נסבל", אמרה ג'ולי. "מלאי החירום שלנו כולל גלולות אנרגיה רבות. ניקח אתנו למטה גם קרקרים, ריבה ושוקולד למריחה, גרנולה ושימורי בשר, טונה וסרדינים. המזון יספיק לנו ליותר משבועיים, שזה הזמן שבו נסתגל מחדש לכבידה ונאלץ למצוא את המזון בסביבה."

"הבעיה היתה ונשארה במים. לפי חישוב של עשרים קילוגרמים מטען אישי לכל אחד מאתנו, עוד חמישים קילוגרמים מטען משותף, וצוות של ארבעה, שאחד מהם הוא ג'ונתן, וסלח לי על ציון שמך אבל הממדים והמשקל שלך מחייבים אותי להתייחסות מיוחדת, כל המים שניתן יהיה לדחוס לרכב המילוט, לאחר שמאט כבר פירק מהם את כל מה שהיה יכול - יספיקו לשלושה ימים בלבד. ורק לשתייה, תשכחו מרצחה."

"זה מחייב אותנו לפעילות מיידית לחיפושי מים, אם לא נצליח לנחות סמוך לנחל או לאגם", אמר מאט.

"איזה ציוד משותף יש ברשימות שלך?" שאל יובל את אן. "כללת בהם משקפת?"

"לשם מה משקפת?" שאלה אן.

"עדיף שאנחנו נגלה ונצפה במקומיים לפני שהם יגלו אותנו ויצפו בנו", השיב יובל.

"אני אוסיף משקפת לכל חללית," אמרה אן, "אבל עכשיו אני צריכה למחוק משהו אחר, לפני שאנחנו מפרקים מהרכבים הקטנים האלה גם את המנועים שלהם."

"התקנתי בכל קפסולה מכשיר קשר SSB והוצאתי את מכשירי הקשר האחרים," אמר מאט. "הקשר יהיה גרוע, אולם זאת הצורה היחידה שנוכל להקים קשר אלחוטי בין פפואה לבין נמיביה. הצבתי את התדר על 22.2 מגה הרץ, שזה יהיה התדר הקבוע שלנו. היות ויהיו לנו שעוני יד, נקבע זמנים מוסכמים לשיחות סטאטוס בין שני בצוותים בהתחשב בפער של 9 השעות שבין שני המקומות האלה."

"אז הפיצול בלתי נמנע?" שאל אוהירו בצער.

"כך זה מסתמן," השיב מאט. "אן ואני מעדיפים להגיע לפפואה, ג'ונתן וגרטשן מעדיפים להגיע למדבר נאמיב. אתה, יובל וג'ולי תשקלו את כל הידוע לכם ותגיעו להחלטות אישיות מי מצטרף להיכן."

"ניקח עמנו חלק מהתרופות בלבד, ואת כל המכשירים הרפואיים נשאיר כאן," אמרה אן.

"דווקא תרופות הייתי לוקחת יותר," אמרה ג'ולי. "לא יהיו לנו הרבה בתי מרקחת למטה."

"אל תשכחו שרק ג'ונתן יודע מה לעשות עם תרופות," הזכיר מאט.

"אם מכשירי הקשר יפעלו, אוכל להנחות את אנשי הקבוצה השניה לפי תיאורי הסימפטומים," אמר ג'ונתן.

"מדוע שלא יפעלו?" שאלה אן.

"מפני שהם מותנים באספקת מתח חשמלי," הסביר יובל. "בימים הראשונים המצבר של רכב המילוט יספק חשמל, אבל זה יפסק בשלב כלשהו. נצטרך לחפש מקורות חשמל אחרים, לא ברור לי כיצד. אולי נמצא מצברים תקינים בכלי רכב נטושים."

"אולי ניקח אתנו גנרטורים?" הציע אוהירו. "הם יוכלו לשמש אותנו למגוון פעולות."

"אין סיכוי," נדה אן בראשה. "על כל קילוגרם שאתם מוסיפים לרשימה עכשיו, אתם צריכים להראות לי איזה קילוגרם אחר אתם מוציאים מהרשימה. אני מזכירה לכם שכבר בתכנון אנחנו בעומס יתר של 25 אחוזים!"

"אז מה כוללת הרשימה שלך?"

"רשמתי מונה גייגר בכל חללית, כדי למדוד את רמות הקרינה במקומותינו או במחוזות חדשים שאולי נרצה להגיע אליהם. כללתי בכל רכב שלושה מציתים להבערת אש נוחה. אולי זה נראה לכם פשוט, אבל לאדם המודרני אין כמעט יכולת להבעיר אש ללא אמצעים מודרניים. מישהו ניסה פעם להדליק מדורה ללא גפרורים או מצית?"

"נוכל לפרק עדשות מהמכשור האופטי בתחנה, ולרכז את קרני השמש להצתת אש," אמרה ג'ולי.

"גם זה מופיע ברשימה שלי," אמרה אן. "אבל מסיבה נוספת, והיא לתת מתנות למקומיים כדי להתחבר אליהם. רשמתי כמה פריטים קטנים כגון מראות, עדשות זכוכית, מוצרי פלסטיק כגון מסרקים אישיים, אטבי כביסה, עפרונות וצבעים, ועוד חפצים מהסוגים האלה."

"תקחי את כל החפצים האלה ברכב שלך לפפואה, ויתפנה מקום ברכב לנמיביה, מפני שאני לא מתכוונת לחלק למקומיים מתנות," אמרה גרטשן בקול צונן, "אני מתכוונת לקבל מהם מתנות!"

"הבנתי. אני מאחלת לך הצלחה בתוכניות שלך," אמרה אן בפנים סמוקות.

"כל התוכניות שלי תמיד מצליחות," השיבה גרטשן ביובש.

"מה עוד נמצא ברשימה שלך?" שאל מאט את אן.

"הכלי החשוב והיעיל ביותר להישרדות בשטח הוא סכין המצ'טה, שכמובן לא קיים אצלנו בתחנה, אז כתחליף לכל אחד צריך להיות סכין אישי או אולר רב תכליתי," אמרה אן. "זה ישמש אותנו למגוון של תפקידים, אפילו להגנה עצמית מפני בעלי חיים."

"או בני אדם," אמר ג'ונתן.

"יש בן אדם שיכול לאיים על חייל מארינס לשעבר במימדים שלך?" תמה מאט.

"אחד לא, אבל עשרים בבת אחת אולי כן," חייך ג'ונתן.

"הוספתי לרשימה שלי את פנסי החירום ללא הסוללות," המשיכה אן. "נענוע מכני מספק להם את האנרגיה לתאורה, חיוני ללילות חשוכים."

"מעודי לא ראיתי בתחנת החלל הזאת פנסים כאלה," ציין יובל.

"ממצאתי אותם כחלק מערכות החירום האישיות ברכבי המילוט, מתחת למושבים, לפני שמאט פירק אותם," אמרה ג'ולי. "בערכות האלה יש ציוד אישי מגוון לשרוד בשטח עד שלושה ימים לאחר הנחיתה, למרות שנאסא התחייבה לאתר אותנו הרבה לפני כן."

"יש לנו משהו להגנה עצמית? נשק כלשהו?" שאל אוהירו.

"אין אפילו צל של נשק," אמר מאט.

"אולי נפרק כמה קפיצי פלדה לבנות לנו בליסטרא או קטפולקה," העיר יובל.

"אנחנו לא יורדים למטה להילחם ולהרוג, אנחנו הולכים להשתלב וללדת," הזכירה אן.

"אמרת שיש לנו צורך בהגנה עצמית, הכוונה רק למקרה שיתקפו אותנו," הבהיר אוהירו.

אן ספקה כפיה. "הנשק שלנו טמון בראשינו," אמרה. "מול כל איום נמצא את המענה ההולם."

"אפשר להמשיך?" שאל מאט.

"רשמתי שני סטים של מד חום, ברומטר ומד לחות, לספק לנו נתוני מזג אוויר מקומיים. הוספתי חבלי ניילון קלים וחזקים. אולי נצטרך להקים סככות מפני השמש או הגשם, אולי נאלץ לבנות סולמות חבלים או גשרים מעל נחלים. בעצתו של ג'ונתן הוספתי גלולות כלור ויוד לטיהור מים לשתייה," המשיכה אן. "אבל המשקל הגדול ביותר ברשימה שלי אלה מספר כלי עבודה בסיסיים. רשמתי לי פטיש, מברג, ברגים, מסור, מלקחת, כלים שיוכלו לאפשר לנו לבנות דברים פשוטים או לתקן תיקונים גסים. צוות נמיביה יאלץ להשתמש בכלים

האלה זמן קצר לאחר הנחיתה, כדי לבנות לעצמם סככה למחסה מפני השמש. אולי תוכלו להשתמש במצנחי רכב המילוט לסככות האלה.

"אם תהיה בכלל שמש," אמרה גרטשן. "המכשירים מראים בינתיים אפלה צוננת."

"אם יש למישהו רעיונות נוספים - נצרך אותם לרשימה," אמר מאט.

"יש לי הצעה לצוות שלכם," אמר ג'ונתן. "קחו אתכם את כל גלולות הויטמינים שלנו, שימשו אתכם כתרופות פלאסבו."

"הסבר, בבקשה," תבע מאט.

"באופן גס, את כל המחלות בעולם ניתן לחלק לשני סוגים עיקריים: מחלות שלא ניתנות לריפוי באמצעות תרופות דמה, שנקרא להם מחלות אורגניות, ומחלות שניתן לרפא אותם באמצעות תרופות דמה, שנקרא להם מחלות פסיכוגניות. במילים פשוטות, כל המרפאים באמונה שמוכרים לכם, פועלים על מחלות שנגרמו מגורמים פסיכולוגיים או נפשיים. אסטמה, כאבי ראש, כיבי קיבה, לחץ דם גבוה, חרדות, מתחים ועוד מגוון רחב של מחלות דומות, ניתנות לריפוי בכוח האמונה של האנשים, כל עוד הם אכן מאמינים שהם מקבלים את הטיפול המתאים. לכן, אתם תוכלו להשתמש בגלולות הויטמינים כתרופות דמה כאלה, שיוכלו לרפא חלק מאנשים, גם מבלי שאתם מבינים דבר מה ברפואה המודרנית. לצערי, מחלות אורגניות לא ניתנות לריפוי בכוח האמונה. לדוגמה, קטיעת רגל או יד, לא ניתן להצמיח חדשים בשום דרך. מחלות לב כליליות, סרטן ריאות, שבץ מוחי, מחלות כאלה לא רופאו מעולם ע"י אמונות. במקרים כאלה עוזרת רק הרפואה המודרנית, שלא תהיה זמינה כנראה."

"רעיון נחמד מאוד," אמר מאט.

"אן, אני ממנה אותך לרפואה ולרוקחת של הצוות שלך," אמר ג'ונתן. "אזורי היער המשווני מועדים להפצת מחלות ומגיפות מדבקות. אחרי הפגישה תגיעי לחדרי, אתן לך כמה הנחיות לגבי אבחון מחלות טרופיות ואיזה סוגי אנטיביוטיקה מתאימים לרפא אותן."

"או קיי. גם לי יש רעיון לצוות שלך," אמרה אן. "מצאתי אותו בספר שהבאתי עמי על מסעות קולומבוס."

במסע הרביעי שלו לאמריקה, סר חינו בעיני המקומיים והם אימו להתנכל לו. למזלו, היה לו ספר לוחות ליקויי חמה ולבנה שקיבל במתנה מתוכן¹ יהודי, והוא מצא שליקוי הלבנה באותו אזור היה צפוי למחרת היום. הוא השתמש במידע הזה לאיים עליהם שאם לא יסייעו לו הוא יחשיך להם את הלילה והרוחות יהרגו את כולם. למחרת התרחש ליקוי הלבנה, ופחד רב נפל על המקומיים. הם התחננו לפניו שיציל אותם בתמורה לסיוע ולאספקה נדיבה. בעזרת התחבולה הזאת הוא ואנשיו זכו לשבועות רבים של פנסיון מלא."

"רעיון יפה," אמר ג'ונתן. "אוהירו, אתה יכול להשיג לנו תחזית ליקויי חמה ולבנה לשנים הקרובות, כפי שיראו בנמיביה ובפפואה?"

"בוודאי. בסיס הנתונים קיים במחשב שלנו, יש רק להגדיר קואורדינטות של נקודת הצפייה ולהדפיס את

הרשימה. אעשה זאת עבור עשרים השנים הקרובות ואתן לשני הצוותים."

"הדפס לנו גם מפות של אזורי הנחיתה שלנו, בכמה רמות של קנה מידה."

אוהירו קד קלות בראשו.

אן המשיכה. "לכל רכב אני מציעה להוסיף שני מכשירי קשר יוקי טוקי² לטווח של חמישה קילומטרים, כדי שאם איש צוות אחד יצא לבדו לשטח הוא יוכל לתקשר עם הנשאים בבסיס."

"ומהיכן מצאת את מכשירי הקשר האלה?" תמה יובל. "גם אותם לא ראיתי בתחנה הזאת."

"במחסן החירום של התחנה הזאת יש ציוד רב שאנחנו לא משתמשים בו בסדר היום הרגיל שלנו. אם רק

היינו מצליחים להנחית את כל התחנה הזאת לארץ בשלום..." אמרה ג'ולי.

"בערכות החירום של רכב החלל מצאנו משרוקיות זעירות עם חוט לתליה על הצוואר," אמרה אן. "מומלץ

מאוד עבורנו. המפרט שלהן מתאר טווח שמיעה של 300 מטרים לכל כיוון, כאשר בסיוע של רוחות בכיוון

הנכון ניתן לשמוע אותן למרחק של עד כחצי קילומטר. חיוני לזיהוי מיקום כאשר מסתובבים בקרבת הבסיס,

במיוחד לצוות פפואה ששם קל מאוד לאבד את חוש הכיוון וההתמצאות ביערות העד."

"אני רוצה להוסיף על כך," אמר מאט. "משרוקיות פשוטות אלה יכולות לשמש בעת הצורך כמכשיר קשר

למסירת הודעות קצרות, באמצעות קוד מורס. אני יודע שכולנו חויבנו ללמוד את הקוד הזה בעל פה,

בצעירותנו, וכמו כן אני מודע לכך שמפני שלא עשינו בזה שימוש שכחנו אותו. אני מבקש מכולם לרענן את

הזיכרון ולשנן את הקוד. עוד לפני עזיבת התחנה."

"כמה זמן יש לנו להתלבט על היעד?" שאל יובל.

"עבר הזמן," אמר מאט. "אתם כבר בזמן פציעות."

"מתי אנחנו משגרים את עצמנו למטה?"

"אינן לנו מה לעשות כאן יותר," אמר מאט. "אנחנו כלואים בתחנה המתרוקנת ממזון, גוססת, מתה. מצדי, אם

יש החלטה היום, מחר אנחנו יוצאים לדרך. אני מתחיל עכשיו לארוז את החפצים לפי הרשימות של אן ולהכין

את המטען האישי שלי."

הוא יצא לעבר תאו האישי, וכמוהו עשו ג'ונתן, גרטשן ואן.

"מה אתם אומרים? החברים שלנו לא הותירו לנו הרבה ברירות. אנחנו חייבים להיפרד," אמר יובל.

"עוד לא גיבשתי לעצמי במחשבה על פי אלו שיקולים ראוי לבחור את היעד," אמר אוהירו.

"אה, זה פשוט," חייך יובל, "צריך רק לברר מי משנינו אוהב יותר את ג'ולי."

¹ אסטרונום

"אולי נשאל את ג'ולי את מי משנינו היא אוהבת יותר?" החזיר אוהירו בחיוך.
ג'ולי לא חייכה. "אולי נברר לעצמנו פרמטרים אחרים לשיקול דעת, כגון, איזה אקלים כל אחד מעדיף? או
איזו גישה מתאימה לו יותר, של אן או של גרטשן? ולעזאזל, אני רוצה לשמוע לפחות פעם אחת בחיים שלי
עשר נקודות", רטנה.

"שתי נקודות, התעקש אוהירו.

יובל הרצין. "לומר לכם את האמת, אני בא ממדינה חצי מדברית, ואני אוכל לשרוד את אקלים המדבר
בהצלחה. הרבה יותר מתאים לי מאשר יערות גשם, חיות טרף, חרקים ארסיים ושבטים קאניבליים. אבל מצד
שני, אני לא מאמין גדול בגישה הכוחנית של גרטשן. עם כל הכבוד לה, היא אישיות מיוחדת ומרשימה, בעלת
יכולות מדהימות ואופי שאפתני ודומיננטי, אבל לדעתי הסיכוי שלה להצליח להקים תרבות בכוח ההכתבה
והשליטה הריכוזית לא יצליח בטווח הרחוק. אולי יהיו לה הצלחות מהירות מקומיות, קצרות מועד. בני אדם,
אפילו שאורח חייהם בתקופת האבן, שואפים לחופש ולבחירת אורח החיים של עצמם."

"במילים אחרות אתה מעריך שהיא תיכשל?"

"אני די מתלבט. היא עצמה מצליחנית, אך גישתה נכשלה בכל העולם, לכן אני מעריך שהיא תצליח להקים
חברה יציבה לתקופת מה, אבל יהיו בה משברים ושינויים מהותיים לאחר מכן, אם החברה הזאת תרצה להמשיך
להתקיים. אם היא תתעקש להמשיך את שליטתה, בסופו של דבר הכל יחרב."
"ומה דעתך על הגישה של אן?" שאלה ג'ולי.

"גם היא בעייתית, כמובן. אבל יש לה את הפוטנציאל ההפוך לעומת גרטשן. ההתחלה תהיה קשה מאוד, ולא
מובטחת שום הצלחה. אבל נראה לי שההמשך יהיה טבעי וזורם, והיא תצליח ליצור תרבות יציבה שמתקדמת
ומתפתחת בהדרגה לקראת איכות חיים טובה יותר. ראו איך האבולוציה פועלת בטבע: באיטיות, בהדרגתיות.
בסבלנות אין קץ. אלה תהליכים שמבשילים ולהם הסיכוי הגדול לשרוד. ומן הצד השני ראו את המטאור: פורץ
כסופה בהוד ובהדר, בשובר מרשים של אש, ושורף את עצמו ומתאייד או מתרסק זמן קצר מאוד לאחר מכן. אני
מדמה את השיטה של אן כאבולוציונית, ואת השיטה של גרטשן כמטאורית."

"אם כך, אתה נוטה להצטרף למאט ולאן, אמר אוהירו.

"ראו, אם שניכם רוצים להצטרף למאט ולאן, אני הולך עם ג'ונתן וגרטשן," אמר יובל. "אני אסתדר בכל

מצב."

"ומה דעתך את, ג'ולי?" שאל אוהירו.

"אני עדיין מתלבטת. האקלים של נמיביה לא מפחיד אותי, אני מטקסס, ושם האקלים מתחלף בערך כל
שעתיים. לעומת זאת, ג'ונגלים וחיות ארסיות וקאניבליים דווקא כן מרתיעים אותי. עד כאן מבחינת האקלים
והסביבה. מבחינת האסטרטגיות השונות, לשתיהן יש סיכויים סבירים להצליח ולהיכשל באותה מידה.
ההיסטוריה לא יודעת ללמד אותנו על שום מקרה דומה בעבר, איך להקים תרבות מאפס לאחר שואה גרעינית
טוטאלית. אבל מה שמושך אותי ביותר זה הקמת מרכז לשימור ידע. מצדי, אני מוכנה לתת לגרטשן לנהל את
נמיביה, את כל אפריקה, את כל העולם ואת כל היקום. אני רוצה לשלוט בידע האנושי, להקים מכון שממנו יופץ
הידע לכל העולם, ואני אוכל לעשות את זה במקביל לגרטשן."

"ומה אתך, אוהירו?"

אוהירו שקע בהרהורים רגעים אחדים. הוא תופף בעצבנות קלה על מקשי המקלדת ובהה במסכים בחוסר
ריכוז. "החלטה קשה כזאת מקבלים תוך מספר דקות?" דיבר אל עצמו. ואז המשיך לחשוב בקול. "אקלים,
אקלים. בשני המקומות יהיה לי קשה באותה מידה. אין עדיפות לפרמטר האקלים." והשתק לרגע קל. "צוות
פפואה, "חשב לעצמו בקול רם, "מאט. אן. יובל." מוחו עבד כמכונה משומנת היטב. כל היכולות של שלושת
האישים האלה עברו ביעף מול מחשבותיו, וכל המשימות שנטלו על עצמם. "צוות מושלם." התמונות של
יערות טרופיים ופלגי מים התחלפו למדבר טרשי ושומם. "צוות נמיביה." יכולות הצוות והמשימות ההישרדות
הושוו במוחו בטבלה זו כנגד זו. "ג'ונתן, גרטשן, ג'ולי." אמר בקול. הזרמים הביוכימיים התרוצצו בין
הנוירונים, לאורך האקסונים, דלגו על הסינפסות דרך הנוירוטנסמיטרים, וחוזר חלילה במהירות עצומה. "צוות
חסר." השורה התחתונה של עיבוד המידע היה שהמשימות מול יכולות הצוות לא תוכלנה להתממש בהרכב
הנוכחי.

"אני אצטרף לג'ולי, הכריע. היא לא תוכל לבדה להקים פרוייקט לשימור כל הידע האנושי."

"אתה אוהב יותר את ג'ולי, חייך יובל. "אנחנו יכולים לדווח למאט, ולהתחיל את הספירה לאחור."

חלפו עוד 16 הקפות בחלל וההכנות לנטישת שני הצוותים הושלמו. כל המטענים כבר הועמסו בשני רכבי
המילוט הזעירים, כולל תרגול אמיתי של "דחיסת" גרטשן, אוהירו וג'ולי לקפסולה לאחר שג'ונתן נכנס ראשון.
כולם היו מכווצים כסרדינים בקופסתם מספר רגעים, אך העריכו שיוכלו לשרוד כך את ארבעת שעות המסע.
בתאו האישי, מאט עסק עדיין בפעילות בלתי ברורה שהפכה לתעלומה לשאר הצוות. לפני כן ביקש מגרטשן
לקפוץ לתאו, והיא הניחה שהוא ישוחח עמה בנושא הזה.

הקשה על דלת תאו הסבה את תשומת לבו והסיטה את הקשב לביקור של מישהו מהצוות. הוא הטמין את
הניירות שהיו בידי בתוך מגירה ופתח את הדלת. גרטשן נכנסה פנימה.

"היי מאט, אמרה.

"היי, גרטשן, השיב.

"בקשת שאקפוץ לביקור בתא שלך לאחר ארוחת הבוקר, הזכירה לו לאחר שתיקה קצרה.

"אני זוכר, גרטשן, אמר והשתק שנית.

"ובכן, במה מדובר?"

"גרטשן, אנחנו הולכים להיפרד בקרוב, וכנראה שלא ניפגש יותר לעולם."

"אי אפשר לדעת," השיבה קצרות.

"יש עוד ניסוי אחד שלא נערך מעולם בחלל, והייתי רוצה להיות הראשון שמבצע אותו," אמר.

גרטשן נעצה בו מבט שואל ולא הגיבה.

"את יודעת שכמפקד התחנה הזאת, לא עשיתי ולא יכולתי לעשות דבר כלשהו ללא קבלת אישור מהמנהלים למטה. אבל עכשיו אין למטה אף אחד שיכול לתת לי אישור לניסוי כזה."

"איזה ניסוי בדיוק?" היא פערה לרווחה את עיניה.

"לניסוי הזה אני צריך לקבל אישור רק ממך. יהיה זה כבוד גדול עבורי לעשות זאת עם מנהיגת העולם החופשי."

היא חייכה והשפילה קלות את מבטה. משחלפו שניות ספורות חזרה והישירה מבטה אל תוך עיניו.

"גם אני מוכנה להשתתף בניסוי הזה, ואני צריכה לקבל אישור רק ממך," ענתה לו בקול שקט.

"אני חייב להתוודות, פינטזתי לעשות אתך את הניסוי הזה מהיום הראשון שראיתי אותך," אמר לה בלחש.

"גם אני רציתי לעשות זאת מהיום הראשון שהכרתי אותך," החזירה לו.

מקץ מספר דקות, כאשר הבגדים שלהם מרחפים בדומייה לצידם, ושניהם לופתים ומחבקים זה את זה ומרחפים אף הם, תרתי משמע, הסתיים הניסוי בהצלחה, לדעתו של מאט. 'כל המערכות פעלו כהלכה', הרהר לעצמו כאשר חזרו להתלבש. "כבר אין לזה הרבה משמעות," הודיע לה, "אבל אנחנו הראשונים בעולם שניסו להרות צאצא בחלל."

"הרשה לי לתקן לך את הטעות," החזירה לו, "אנחנו לא הראשונים."

"ג'ולי?" קרא בתדהמה.

היא הנהנה בראשה.

"עם מי?"

"את זה תצטרך לברר בעצמך," השיבה.

אותה עת ג'ולי שהתה בתוך רכב החילוץ של הצוות היוצא לפפואה. בידה האחת החזיקה דף בכתב ידה, ובידה השנייה אחזה באחת מחוברות נוהל החירום. היא עלעלה בחוברת, והוסיפה לדף כמה שורות נוספות של ספרות ומספרים. אז קיפלה אותו ועטפה בעזרתו את החוברת, וסקרה את התא. לאחר לבטים רבים פירקה את הפנל האחורי של מכשיר הקשר, הטמינה בתוכו את המכתב והחוברת, חזרה והתקינה את הפנל, ולא נודע כי באו אל קירבו.

מאט וג'ונתן התבוננו בצג המחשב. המסך הציג את מפת מערב נמיביה, ומאט הצביע על כתם כחול. "יש כאן אגם, נראה לי שהמיקום הטוב ביותר לנחיתה יהיה סמוך לגדה המזרחית שלו, ליד הנחל שמספק לו את מימיו. כך, גם בסטייה ממוצעת של הנחיתה עדיין תהיו בטווחי הליכה סבירים ממקור המים הזה."

"אם כך, הקואורדינטות הם קו רוחב דרומי 24.7, קו אורך 15.4," אמר ג'ונתן. "אני אנסה לנווט ידנית ולנחות ליד נקודת המפגש של הנחל והאגם."

"אתם מתכוונים לנחות באור יום," אמר מאט, "אתה וגרטשן מעוניינים שיראו אתכם. לכן נקבע את השיגור לעוד שמונה שעות, הנחיתה שלכם תהיה בבוקר המקומי."

"ומה התוכניות שלכם?"

"אחרי שנשגר אתכם, הייתי שמח להקים קשר ולוודא שהנחיתה שלכם עברה בשלום. אם הייתם מדווחים על צרה כלשהי, הייתי משגר את עצמנו לאותה נקודה ומגיע אליכם תוך מספר שעות. הבעיה היא שאני לא משוכנע שמכשיר ה-SSB יחדור דרך היונוספירה ויגיע לתחנת החלל, כך שלא אוכל לוודא מה מצבכם אלא רק אחרי שננחת בעצמנו ביעד שלנו."

"ומי יוודא שאתם הצלחתם לנחות בשלום?"

"אתם. אנחנו נשגר את עצמנו לפפואה ארבע הקפות תחנה אחריכם, לנחיתה בתחילת הלילה. אנחנו מעוניינים להגיע לאזור בצנעה ובהיחבא, בלי לעורר תשומת לב. לכן נקבע שבכל שעה עגולה אנחנו מנסים במשך שתי דקות להקים קשר לרווח הראשון. אחרי כן נקבע שעה קבועה שנוחה לשנינו לדיווח סטאטוס יומי."

"מהן הקואורדינטות שלכם?" שאל ג'ונתן.

"קו רוחב דרומי 3.4 מעלות, קו אורך 142.2 מעלות."

"או קיי. אני מטעין את תוכנית ההטסה לרכב שלנו, ומתחיל להפעיל את הספירה לאחור. צריך להודיע לצוות נמיביה להגיע לחדר הכושר לפעילות פיזית מוגברת לקראת החזרה לכבידה הארצית"

מאט, יובל ואן שהו עדיין במודול הרוסי 'פירס' כאשר מועד שיגור חללית המילוט סויוז 'עכביש 1' הגיע.

"עשר, תשע, שמונה..." עד הפעלת המנוע האוטומטית והניתוק. רק לפני עשרים דקות עדיין עמדו מחובקים ובוכים, על הפרידה הכפויה, על השהות המרתקת שלהם עד היום הזה, על שיתוף הפעולה הפורה וההווי שנרקם. היציאה לדרך חדשה, כל כך חדשה, מלווה תמיד ברגשות מעורבים, כפי שהסתבר לכל. מעתה הקשר ההדוק יפנה את מקומו לזיכרונות. אמנם התקווה שיצליחו לדבר במכשירי הקשר היתה שרירה וקיימת, אך הידיעה הכמעט הוודאית שלא יראו יותר איש את רעהו גרמה לכולם מועקה בבית החזה ופרפרים בסרעפת אן מחתה את דמעותיה בממחטה ברגע הניתוק. מאט ויובל, שולטים בקור רוח על רגשותיהם, רק עקבו במוניטורים ובמסכים אחר הנתונים של הרכב המתרחק מהם.

בתוך חללית המילוט הזעירה, באותו זמן ממש, מחתה גם ג'ולי דמעות בהסתר. ג'ונתן ואוהירו עקבו אחר תפקוד 'עכביש 1' במיומנות. הרכב האיץ והגביר מהירותו, והצמיד את כולם לדופן האחורית, המרופדת בבגדים. לאחר זמן מה החלה החללית לפגוש את האטמוספירה. כוח של 7 G וטיסה מטלטלת עצמות היו מנת חלקם בשלב הזה של המסע, והמראה שניבט אליהם מהחלון העגול היה אפרוריות, שהתחלפה לחשכה שחורה ומאיימת. לאחר החדירה לאטמוספירה - בגובה המתאים - שחרר ג'ונתן את מצנחי הבלימה, והמהירות החלה לקטון בהדרגה. ג'ונתן לא היה יכול לעקוב אחר המיקום מפני שמכשיר הניווט הראה את נתוני היעד במדויק, אבל היה ברור לצוות שהנתונים האמיתיים שגויים עקב הסחיפה של הג'ירוסקופ. הניווט הידני היה חסר משמעות ובלתי יעיל, מפני שג'ונתן לא הצליח לראות דבר וחצי דבר באזור הנחיתה. אמנם החשיכה לא היתה מוחלטת, אך האזור היה מכוסה ערפל סמיך, ספק של חלקי אבק ספק של מולקולות עשן, או סתם ערפל טבעי למקום הזה. שלוש שעות וארבעים דקות חלפו כאשר הם חשו בחבטה עזה, אולי חזקה יותר מהצפוי. האורות כבו בת אחת, מעידים על תקלה כלשהי במערכת החשמל. כולם הרגישו בתחושה מוזרה ביותר בשירים ובעצמות. ארבעה חודשים ריחפו בחלל ללא שום עומס, ועכשיו הוטל עליהם בבת אחת להתחיל לפעול כרגיל. זה לא היה קל, ולא היה פשוט, אבל זה מה שהיה. החללית נחתה על קרקע מוצקה, לא חולית, ועם המצב הזה צריך להמשיך ולהתקדם. ג'ונתן הודיע להם שהם יחזרו לכושר מלא ומסת שרירים מיטבית רק בעוד כחודשיים, למגינת ליבם.

הניסיונות של יובל להתקשר אל 'עכביש 1' עלו בתוהו. לא ניתן היה לברר את פשר השתיקה: האם השדר אינו מצליח לחלוף את שכבות האטמוספירה העליונות? האם קרתה תקלה למכשיר הקשר ברכב המילוט? האם אירעה תקלה חמורה אחרת כלשהו, או אסון חלילה? מאט שיער שהקשר יהיה בעייתי, והכריע לאחר שיקול דעת קצר לא לצאת בעקבותיהם למדבר, אלא להיצמד לתוכנית המקורית. הוא תיכנת את הקואורדינטות אל לב יערות הגשם.

ושם - בעברו השני של העולם, מקץ שש שעות נוספות, בעלטה המוחלטת באשמורת האמצעית של הלילה בעמק ספיק בצפון מזרח פפואה ניו גינאה, פגעה בחבטה עזה קפסולת 'עכביש 2' בצמרת פיקוס מאלווי ענק, בגובה שבעים מטרים מעל פני הקרקע. היא נבלמה על הענפים והחלה לפול ארצה בכוח רב, לאחר שהמצנחים חדלו להרגיש התנגדות אוויר והחלו להתבדר לאיטם ברוח ובגשם העז, עד שלבסוף כרכו את עצמם סביב בדי הצמרות של העצים הסמוכים, בעשרות חוטי הניילון החזקים. 'עכביש 2' החל להדרדר למטה, ענף אחרי ענף, גורף אחריו את עלוות העץ ומשיר אלפי עלים בכוח רב לצדדים, סוחף איתו עכבישי סולם ופסילובוס, מבריח בתבהלה סיסים, תוכים ננסיים, עטלפי פירות וציפורי גן עדן, ומניס פרפרי דליאס, ליסינידאה ואורניטופטרה, כאשר חוטי הניילון של המצנחים הרפויים נמתחים ומסייעים לבלימה. בגובה של כארבעים מטרים מעל פני הקרקע, פגש הרכב החללי בעץ רמבוטן, שטלטלו כדבעי אך המשיך לבלום את נפילתו. ענף אחרי ענף נשבר, חוט אחרי חוט נקרע. צפרדעי צמרות, סנאים ענקיים וגמלי שלמה מקלוניים מוסווים שלא הספיקו להימלט על נפשם ניספו במהומה הזאת. בגובה של כשלושים מטרים, ליאנות, מטפסים וחנקים שהתפתלו מסביב לגזעי העצים נקרעו ונרמסו בשאון רב. הרכב המשיך בדרכו מטה להיבלם בגפנים, בשיחים טפיליים, בשורשי אוויר עבותים ומשורגים, ולפגוש במורד גזעי עץ מהגוני וטיק חסונים בסמוך לקרקעית. לבסוף הרכב שהגיע מהשמיים נעצר לחלוטין, תלוי כשני מטרים מעל קרקעית היער החשוכה, הרטובה והחלקלקה, הרוחשת והגועשת מתחת לעיסה הרקבובית, סמוך לפלג מים צר ורדוד, הזורם ושוטף בעליצות במסלול פתלתל בינות גזעי העצים. מתחת לרקבובית, החלו חרגולים, ציקדות, צרצרים ולטאות לנוס על נפשם מאימת השמים שנופלים במפתיע על ראשיהם. למרות שכל היצורים חייבים לשמור כל העת על ערנות מרבית ביערות הגשם - מזה כשלוש מאות מיליוני שנים - שום דבר באמת לא הכין אותם להתגונן מפני חללית שנוחתת עליהם - החלל החיצון באישון הלילה.

"ברוכים הבאים לכדור הארץ", קראה אן.

כמטחוי קשת משם, במדרונות המתונים המשתפלים למרגלותיהם של שרשרת ההרים המרכזית, נפקחו עיניהם של המקומיים בבעתה מקולות הנפץ האדירים שזעזעו את כל הסביבה. הם חיבקו את יקיריהם וקרוביהם ברעדה והצטנפו באימה. כלום האלים ממשיכים לזעום עליהם? האם לא הצליחו לפייס את הרוחות? לקחו להם את השמש, נטלו מהם את החום, ועתה קמים עליהם להחריב את היער?

"כמה מטורף הוא האדם: אינו מסוגל ליצור אפילו תולעת, והוא יוצר לו תריסרי אלים"
מישל מונטיין

פרק 4

להרף עין לאחר חבטת הנחיתה, הספיק ג'ונתן לראות מבעד לחלון את הערפל הסמיך ששרר באזור נחיתתם. אחד המצנחים נחת על החלון, והחשיך לחלוטין את פנים התא. וכך, ללא אורות חשמליים וללא פוטונים של אור החודרים מבחוץ, מצאה עצמה הרביעייה בעלטה מוחלטת.

"איך אתם מרגישים?" שאל ג'ונתן.
"אני מרגיש מצוין," אמר אוהירו. "רק הגוף שלי לא מתפקד..."
"ואני מרגישה עייפות בכל השרירים שלי, כאילו סחטו אותי במכונת כביסה," אמרה ג'ולי, והחלה לנוע ולהתפתל במקום מושבה, מנתקת עצמה בקושי מרתמת הבטיחות. ידיה נענו לה אך בקושי רב. הכבידה הפתאומית שהחלה לפעול על הגוף גרמה לתזוזתה להידמות לתנועה של מדוזה מפרכסת.
"ואני מרגישה כמו סמרטוט. מה קורה עם האור?" התלוננה גרטשן.
"אני לא רואה בחושך הזה מה קורה עם האור," ניסה ג'ונתן להתבדח. "למישהו מכם יש גישה מהירה לאחד הפנסים?"

"אני נשענת עליו ולא מצליחה להגיע אליו," נשמעה רטינתה של ג'ולי, ואחרי עוד כמה התפתלויות ורשושים לפתע נדלק אור פנס בידה.
"האירי לכיוון לוח הפיקוד," ביקש ג'ונתן. הוא סקר את כל המערכות, הפעיל מפסקים, לחץ על מספר לחצנים ומאומה לא קרה.

"כל המערכות מושבתות," אמר אוהירו, "תקלת חשמל כללית."
"לא משנה לי כרגע מכל המערכות, אני מעוניין רק באור כדי להתקין את האנטנה של מכשיר הקשר. אני מניח שמאט ויובל מנסים להתקשר אלינו ועלולים לחשוש שהתרכנו."
"אולי שמישהו יפתח את הדלת ויסלק את המצנח הארוך הזה?" הציעה גרטשן.

ג'ונתן נגח קלות. גם ידיו החסונות ושריריו האימתניים סירבו להישמע לו, והוא חש לאות וחוסר אונים. בנחיתה הקפסולה הזאת ההוראות הינן להישאר במקום עד שיגיעו צוותי החילוץ של תוכנית החלל, ויאספו אותם ברכב יעודי לבדיקות רפואיות מקיפות ובתי ההבראה המגוננים והנוחים. עתה הוטל עליהם לחלץ את עצמם, למצוא מים ראויים לשתייה בתוך שלושה ימים, חייהם שלהם תלויים ועומדים על כך. וכאשר הגוף נמצא בטראומה כזאת, ולא נשמע להוראות המוח, המצב נראה כלאחר יאוש.
הוא ניער וטלטל את ידיו ככל שהתיר לו המקום הצר. לאחר מכן אגרף ושחרר עשרות פעמים את ידיו, בכל פעם מגביר את עוצמת לחץ השריר. בשלב הבא עבד על כל פרק יד בנפרד, המרפקים ובריחי הכתפיים בעקבותיהם. וכאשר חש ביטחון ששתי ידיו מצייתות לו, הודיע שהוא עומד לפתוח את דלת החללית. גרטשן ביקשה להמתין מעט, עד אשר היא תכין את מונה הגייגר למדידה. "תן לי רגע כדי לנצל את פתיחת הדלת, אני רוצה למדוד בהזדמנות הזאת את רמת הקרינה," אמרה. לאחר שמצאה את המכשיר, הפעילה אותו וקירבה אותו לעבר הפתח.
"אתה יכול לפתוח."

ג'ונתן ריכז את כל כוחו ופתח את הדלת. בו ברגע חדרה צינה עזה לתוך התא, בברכת ברוכים הבאים למדבר הקר והמנוכר, ומרמזת להם על החיים הצפויים להם לימים יבואו. ג'ונתן מיהר ומשך את המצנח הצידה, ואז מיהר לסגור את הדלת כדי למנוע בריחת טמפרטורות ככל האפשר. התא הפנימי היה מבודד היטב מהמתרחש בחוץ, למעשה המבודד היעיל ביותר בעולם, מפני שהוא תוכנן להגן על הצוות בפני טמפרטורות של קור קיצוני השורר בחלל ובפני חום קיצוני בעת החדירה לאטמוספירה.

המכשיר תקתק חלושות ובאיטיות. "המדידה ברמה נורמלית," ציינה גרטשן בסיפוק. "המקום נקי מקרינה." עתה יכלו הארבעה להציץ מבעד לחלון על המתרחש באתר הנחיתה. האוויר היה דלוח ואפור, אוהירו הניח שהוא הכיל מיליארדי מולקולות זעירות של אבק, עשן או פחם, שהגיעו דרך השכבות העליונות של האטמוספירה מהדליקות העצומות שהתחוללו עדיין בחלקים נרחבים של הכדור הצפוני. מבט אל השמיים הראה עננים אפורים שמסתירים את אורה של השמש, אך אלה לא אטמו את האור לחלוטין. ניתן היה לראות מבעד לעננים הללו היכן השמש נמצאת באותו זמן. ואלה לא היו כלל ענני גשם, בלא ספק.
הם הביטו לכיוון הקרקע והתאכזבו, עקב הראות הלקויה. גם המשקפת שהופיעה בידיה של אוהירו לא הוסיפה פרטים חזותיים. הקרקע נראתה דומה לאדמת כורכר טרשי ומונוטוני. עצים, צמחים או בעלי חיים לא נראו בסביבת החללית. גם לא רמז לנחל, אגם או מים, למרות שלא ניתן היה להסיק מכך מאום. הגיזרה שנשקפה דרך החלון היה צרה מאוד.

"לפי מיקומה של השמש, השעה בערך תשע בבוקר," אמר אוהירו. "וזה גם השעה שלפי התכנון שלנו היינו אמורים לנחות. בואו נכוון את השעונים שלנו לשעה המקומית, כנראה 12:09."
"אם האזור כל כך קר בתשע בבוקר, בלילה בוודאי הטמפרטורות צונחות אל מתחת לאפס," אמרה ג'ולי.
"כדאי להוציא מד חום החוצה ולמדוד את הטמפרטורות לאורך כל היממה."
"נעשה זאת מאוחר יותר," אמר ג'ונתן. "בואו ננסה לתקן את תקלת החשמל, אולי נצליח להחזיר את התאורה ולעורר את מכשיר הקשר."

"אני חושבת על דבר אחר", אמרה גרטשן. "באזור המדברי הזה, שבררך כלל הוא מאוד חם, ובימים האחרונים הוא כל כך קר, איך שורדים האנשים שחיים כאן? לא סביר להניח שיש להם אמצעי התגוננות כנגד הקור."

"לא בטוח", אמרה ג'ולי. "אל תשכחי שהלילות במדבר קרים מאוד, והם שורדים את הקור בלילות בהצלחה. אולי הם מצטופפים ליד מדורות. השינוי היחיד מבחינתם הוא שהקור ממשיך לשרור גם בשעות היום. לכן סביר להניח שאורח החיים שלהם באמת השתבש לחלוטין, והם כנראה רועדים מפחד ומאימה, אבל כנראה יצליחו להישאר בחיים בתקופת המעבר הזאת."

אוהירו הפעיל פנס נוסף וניסה להחיות את המערכת החשמלית בכל הדרכים שהכיר, אך לשווא. "מערכת הפיקוד והבקרה החשמליים יוצרים נתק בין המצבר לבין מערכות החשמל. לא יהיה לנו מנוס, אלא לפרק את הפנלים, להגיע למצבר ולפרק אותו, לפרק את מכשיר הקשר, ולחבר אותם ישירות האחד לשני." "זו מטלה למספר שעות כאשר אנחנו בכושר מלא, או לכמה ימים במצבינו הנוכחי", אמרה ג'ולי. "ואל תשכחו, שלפני חידוש הקשר או התאורה, אנחנו מוכרחים להתרכז בניסיונות למצוא מי שתייה." "אפשר להתפצל לשני צוותים", אמר ג'ונתן. "שניים יחפשו מים, שניים יעסקו בתיקונים." "ממילא אנחנו לא מסוגלים לצאת כעת למסע להכרת הסביבה", טענה גרטשן, "בואו נמתין לשעת הצהריים, אני מקווה שהטמפרטורות בחוץ תעלינה מעט. עד אז נאכל, נשתה, ננוח, נרגיל את השרירים לגרייטציה." "אני מציע שגרטשן ואני נצא לסיור קצר", אמר ג'ונתן, "ושניכם תישארו כאן ותראו מה אתם מסוגלים לתקן."

"אל תתרחקו מעבר לטווח שריקה מה'עכביש', הציע אוהירו. "יקחו אתכם גם את המשקפת, ונסו לעלות על איזו גבעה או דיונה לתצפית", אמרה ג'ולי. "אני אקח אתי את מונה הגייגר, ואת מדי החום, הלחות ולחץ האוויר", אמרה גרטשן. "כל מה שצריך עתה זה למצוא את כל המכשירים האלה, כי כל אחד מוטמן בפניה אחרת של התא." "הרעיון לאכול נשמע לי מצוין", נהם ג'ונתן, "אני גווע ברעב."

גרטשן התנדדה כברוז מהדס וג'ונתן פסע כגמל בצעדיהם הראשונים מחוץ לעכביש. הטמפרטורות עלו עד לתשע מעלות מעל האפס בשעת הצהריים, ונראה שהגיעו לשיאם באותו יום. לכן, העדיפו השניים לצאת בתוך חלופות החלל שלהם, שבודדו אותם היטב מהקור החיצוני. הראות היתה עדיין לקויה ביותר, והמרחק המכסימאלי שהם יכלו לראות לא עלה על כמה מטרים. האדמה מתחת לרגליהם היתה מוצקה מאוד, ובסביבת החללית לא נראו עצים או צמחים כלשהם. ממרחק נראו שיחי מדבר קוצניים בודדים בתפוזות. מטרת הסיור הקצר לא הושגה. לא נצפה שום נחל או אגם, ולא סימן כלשהו למקור מים. הערפל הסתיר הכל מעיני הסיירים. דממה מעיקה שררה באזור, וגרטשן חשה חרדה אופפת אותה. נראה היה שבכל רגע עלולים להגיע מתוך הערפל ילידים עוינים או חיות מדבר, ולהפתיע אותם. מסיבה זו היא סימנה לג'ונתן שלא להתרחק מטווח ראיית העכביש, ואותתה לו על רצועה לחזור. עדיין לא היה ביכולתם להגן על עצמם משום צרה, לא היה ברשותם שום כלי נשק, ואף לרוץ לא היו מסוגלים. ג'ונתן הכיר בכך ונכנע, והשניים החלו לשוב את החללית.

כאשר חזרו אל העכביש, החלו הערפילים להתפוגג. הראות הלכה והשתפרה מרגע לרגע, ואף החום החל לעלות. גרטשן מדדה 12 מעלות צלזיוס, וטווח הראייה גדל למספר קילומטרים. עתה נגלה לעיניהם המדבר במלוא גודלו ועוצמתו האילמת. חששותיה של גרטשן התבררו כמופרכים. שום יצור חי, לא אנושי ולא בעל חיים נראה מסביב. גם צפייה דרך המשקפת לא גילתה שום תנועה של בעל חיים כלשהו. במזרח נמשכו גבעות צהובות אדמדמות, כאשר באופק מאחוריהן ניצבו ההרים הזקופים שחסמו בגופם את הגעת הקרינה למדבר נאמיב. בדרום נמתחו דיונות אדמדמות, במערב נראו מישורי עפר אינסופיים ובצפון השתרעו מישורים גליים הזרועים בחוליות אורכיות, חוליות כוכב ובחוליות אלכסוניות, משטחים סלעיים מפורצים ואפיקי ואדיות, ומספר פסגות אוכף של גבעות דמויות קירטון לבן רך. דווקא בסביבתם הקרובה נראה האזור מדכא בהחלט: שממה שטוחה, אדמה צחיחה וחולות נודדים. כקילומטר אחד דרומית לעכביש בלטה גבעה אחת מעל פני השטח, שג'ונתן העריך את גובהה כמה מטרים מעל למישור. בכל הגזרות לא אותר שום עצם מלאכותי, מעשה ידי אדם. לא בית, לא עמוד חשמל או טלפון, לא תחנת דלק ואף לא כביש. אפילו לא אוהל או סוכת נצרים. דומה והקרינה סירבה להגיע לכאן בעקבות כל היצורים האחרים עלי אדמות, שאף הם נמנעו מלפקוד את האזור הזה. ג'ונתן הסיר את הקסדה של חליפת החלל, וכמוהו עשתה גרטשן. הקור היה נסבל, ושניהם יכלו להתחיל לשוחח.

"איזה חרבון! קראה גרטשן. "איך אפשר להתקיים במקום כזה?" "אני לא רואה שמשוהו מתקיים כאן", אמר ג'ונתן. "באמת, המקום נראה גרוע. או שכולם כבר מתו, או שהלכו למקום אחר."

"אני גם לא מצליחה לזהות רמז למשהו רטוב", רטנה. "את רואה את הגבעה ההיא?" הוא הצביע לעבר הגבעה הדרומית. "אני מתכנן למחר מסע טיפוס עליה. היא נראית לי מקום לתצפית יסודית על כל הסביבה הזאת. אולי נצליח למצוא את האגם שראינו במפה, לזהות איזה כביש או משהו יציר מלאכת בני אדם." "רק אם הערפילים יתפזרו והראות תהיה כמו עכשיו", הסכימה.

במרחק של כמה מטרים מהם הבחין ג'ונתן בצמח נמוך, ירוק ומוזר, הוולוצ'יה. הוא היה בעל גבעול מעובה וקצר, ועלים גדולים ושסועים יוצאים ממרכזו ומשתרעים על פני הקרקע, ככוכב ים או תמנון רב זרועות. ג'ונתן הצביע לעבר הצמח המוזר הזה, שאת שמו כמוכּן לא ידע, ואמר, "לפחות יש כאן איזה צמח שהצליח לחיות בסביבה הזאת."

לפתע פרצה זעקת פחד מגרונה של גרטשן. "מה זה?" היא נרתעה לאחור בפתאומיות, ונפלה על ישבנה. ג'ונתן נחפו לעזרתה, מבלי להבחין בדבר מה חריג שגרם לה לבהלה הזאת. מייד התחוויר פשר הדבר: היא הצביעה על רגליה שלה, שכמעט ודרכו על זנב זיקית נאמקווה, חיה ונושמת. מתברר שכל עוד הזיקית קפאה על מקומה וצבעה השתלב היטב בצבע המדבר, גרטשן לא ידעה על קיומה. אך משהחליטה הזיקית לזוז, נשימתה של גרטשן כמעט פרחה. ג'ונתן כבר קרב והרים את רגלו העצומה כדי לרמוס אותה, כאשר היא החליטה לעצור בעדו.

"לא, אל תהרוג אותה!" קראה, והספיקה להציל את חיי הזיקית. "אם כבר יש כאן משהו חי, למה לדרוך עליו? ומלבד זה, במקרה חירום נוכל לבשל ולאכול אותה ואת חברותיה, אם לא נמצא כאן מזון אחר." השניים המשיכו לעקוב מקרוב אחרי הזיקית, ואז הבחינו בסיבת תזוזתה: חיפושית דיונה זעירה גירתה את תאבונה. הזיקית שיפרה עמדה, והחיפושית קרבה אליה, לא מודעת שהיא מתקדמת לעבר סופה. לפתע, ככרך, נשלחה לשונה של הזיקית הלוך ושוב, וכהרף עין נעלמה החיפושית מהעולם. רק פיה הלועס של הזיקית רמז מהו מצבה של החיפושית האומללה.

ג'ולי יצאה מה'עכביש' לחלץ מעט את עצמותיה, וקרבה אל השניים המרוחקים כמאה מטרים ממנה בהליכה איטית והססנית. היא עטתה על עצמה כמה שכבות בגדים ולכן יצאה ללא חליפת החלל. מתבוננת על כל סביבותיה, פלטה באכזבה גלויה:

"איזה מקום מדכא!"

השמש כבר המשיכה במהלכה ללא הפרעה לכיוון מערב, והטמפרטורות החלו לרדת בהדרגה. היא חלפה על פני סלע זקוף, שאסף מצדו המשופע תלולית נאה של חול.

"זה מוסתר מה'עכביש', קבעה, "זה יכול להיות מקום טוב לשירותים שלנו. נוכל לחפור פה בורות ולקבור את התוצרת שלנו."

"אוהירו לא יצא אתך?" שאל ג'ונתן.

"לא, הוא גירש אותי החוצה. כשהוא עובד הוא צריך לשכב ולהשתרע כך, שבכל פינה שנדחקתי רק הפרעתי לו."

"מה דעתך את על הסביבה החדשה שלנו?" שאלה גרטשן.

ג'ולי הנידה את ראשה באכזבה גלויה. "גם אם היינו מוצאים פה נהר שופע דגים וברווזים, הייתי נכנסת לדיכאון עמוק בתוך שבועיים. בלי מקלחת פעם ביום אני יוצאת מדעתי, ואני לא רואה מתי אני אתקלח בקרוב. על כביסת הבגדים אני כבר לא מדברת. מה שמתרחש בפועל, זה שאין טיפת מים לשתייה בסביבה, המלאי שלנו יאזל בקרוב, ואני רואה סופת חול מתקרבת לכאן, ממש מאחוריים!"

ג'ונתן וג'ולי הסתובבו לאחור, ונחרדו. ענן חול בגובה של עשרות מטרים הופיע משום מקום והחל להתקדם לעברם כגל צונמי. השלושה מיהרו לסגת אל ה'עכביש'. אולם באמצע הדרך הדביק אותם הענן, וגרגרי החול החלו להפציץ אותם בשריקה בתדר גבוה. למרות שהענן היה דליל עדיין, הם נאלצו לסובב את גבם אל מול הרוח, והמשיכו לסגת בעיניים עצומות למחצה אל רכב החלל.

דחוסים כהוגן בתוך ה'עכביש', בהו הארבעה בסופת החול המשתוללת בחוץ, והמתגברת משעה לשעה. כמויות כה רבות של חול לא ראו מעודם. למרבה המזל, החול לא נערם בקרבתם ולא עשה סימנים שהוא מתכנן לקבור את רכב החלל הזעיר, שבלט רק כשלושה מטרים מעל פני השטח. הגרגרים פשוט שטפו וחלפו כנחשול שאין לו התחלה, אמצע או סוף. הם עקפו בזרימה אווירודינמית סימטרית מכל עבריו והתקדמו הלאה אל יעד בלתי ברור.

ג'ולי ערכה הערכות שונות וחישובים שונים, ועדכנה את מצב מלאי המים. "המלאי היה מספיק לנו לשלושה ימים מדבריים חמים. אבל היות והסביבה היתה קרה וכמעט ולא הזענו, אבדנו פחות נוזלים וצרכנו פחות מים מהמתוכנן. הרווח הנקי: עוד יום וחצי!"

"כלומר, עוד ארבעה ימים נוספים מהיום," אמרה גרטשן. "גם זה נראה לי עכשיו כמשימה בלתי אפשרית." "הקשיבו לתוכנית שלי," אמר ג'ונתן בקול רגוע. "אני אמצא לכם מים. מיד בשוך הסופה הזאת, אצא לכיוון הגבעה הדרומית, אטפס עליה, ואגלה את מקומו של האגם. אל תשכחו שאנחנו רחוקים מהאגם לכל היותר כשלושים קילומטרים, ואני אוכל להגיע אליו במסע של שש שעות."

"אבל אם אתה טועה, אנחנו צריכים להתחיל לאגור את הנוזלים שלנו ולחפש דרך להתפיל אותם בהתחלה ועיכוי, "אמרה גרטשן ברטינה. "אבל גם אז, נוכל לתת לך ארכה של יום נוסף אחד בלבד למצוא מי שתייה." "גרטשן, "אמר ג'ונתן בקול חומצי, "אנחנו כולנו באותה סירה טובעת. אני לא רוצה להתחיל להצטער על ההחלטה להגיע לכאן, ולא להזכיר לעצמנו מי בחר ומי החליט. זו היתה החלטה משותפת של כולנו, וביחד ננסה להיחלץ מזה ולהמשיך הלאה. יש לנו מספיק שכל, ידע ויכולות כדי להצליח בתוכניות שלנו."

שתיקה עמוקה וקדורנית השתררה בעקבות דבריו. מטח החול המכה בחללית ומשייף אותה הלך וגבר, הכמויות התעבו והחשיכו את סביבתם. ארבעת פנסי החירום הזעירים נראו חיוורים וחסרי תוחלת בתוך התא החשוך. אלומת אורם היתה חלשה וממוקדת לקרן צרה. היתרון הגדול שלהם היה בכך שלא נזקקו לסוללות, ובכל פעם שכבה האור היה צורך רק בטלטול קצר של הפנס כדי לספק לו אנרגיה לחצי שעה נוספת.

כאשר חלפו שלוש שעות והסופה לא הראתה סימנים של דעיכה, הם "פתחו שולחן" וערכו לעצמם סעודה. אוכל היה להם בשפע רב. אולם בשלב הזה הם לא חלמו שיהיו כלואים כך עוד יממה שלמה, ויאלצו לסעוד עוד ארבע ארוחות כאלה. עד שגרגרי החול הקטנים הללו החליטו לפתע להקל בעונשם, ובתוך דקות ספורות נעלמו כלא היו. אוהירו חשב שכל כמות החול שבעולם עברה דרכם ביממה הזאת.

הראות השתפרה בצורה משביעת רצון. השעה היתה שעת אחר הצהריים, כאשר הסופה שככה. ג'ונתן לא איבד זמן. הוא מצא את עצמו בחוץ, ללא חליפת המגן, משקפת ומשרוקית תלויות לו על צווארו, ווקי טוקי בידו האחת, מונה גייגר בידו השנייה, ועל חגורתו מימיה ואולר. גרטשן פרצה בצחוק. "עוד לא השתחררת מתלבושת הנחת? אני יוצאת אתך לגבעה. תן לי את מונה הגייגר." "עכשיו יש לי מקום לעבוד," אמר אוהירו בסיפוק. "אני אפרק את המצבר ואנסה לחבר אותו לתאורה ולמכשיר הקשר."

ג'ולי כיילה את מכשיר הווקי טוקי השני לתדר של ג'ונתן, ועשתה ניסוי קצר עם ג'ונתן. שני המכשירים היו תקינים. "אני אשאר כאן בסביבה. אעזור לאוהירו, אמדוד נתוני מזג אוויר, ואחפש סימני חיים או מים בסביבה." גרטשן נמלכה בדעתה, וביקשה מג'ונתן להתעכב מעט. הקור היה בלתי נסבל עבורה, והיא החליטה לצאת לדרך כשהיא לובשת את חליפת החלל והקסדה. הוא חיכה בסבלנות עד אשר חזרה ויצאה מפתח העכביש' כאסטרונוטית בהליכת חלל.

"אזימוט 175 מעלות, טווח אלף ומאתיים יארד," אותת לה בחיור. הוא החל ללכת בצעדי הענק שלו, והיא החלה להיסחב אחריו בכבודות. אחרי ככלות הכל, על כל פסיעה אחת שלו היא נאלצה לעשות שתי פסיעות, ולכן החל להיפתח פיגור קל, שתפח לפער הולך וגדל. ההליכה בחליפת החלל על חולות המדבר התגלתה כמשימה קשה ביותר, אך היא העדיפה את הסבל והסרבול הזה על פני הקור העז. מדי פעם השתהה כדי שהיא תצמצם את הפער, וניצל את ההפסקה כדי לבדוק את הקרקע ולהשקיף על הסביבה. כאשר פנה לאחור וכיוון את המשקפת אל העכביש', הבחיין בג'ולי עוסקת בתלית שרוול או גרב על אחת האנטנות של החלילית הזעירה. הוא הרים את מכשיר הקשר ולחץ על לחצן הדיבור.

"היי ג'ולי, אני צופה כך כעת."

"היי, ג'ונתן," השיבה למכשיר, ואז פנתה אליו ונופפה לו בידה.

"קרה משהו לאנטנה שאת החלטת להלביש אותה?"

"אני מתקינה שרוול למדידת כיוון הרוח," השיבה לו.

"את זה הצלחתי להבין בעצמי," אמר לה, "אבל אני לא רואה הרבה מטוסים שעומדים לנחות באזור."

"יתכן שכיוון הרוח יוכל ללמד אותנו משהו על סופות חול צפויות" השיבה.

"מה שלום אוהירו?"

"הוא שוב גירש אותי מהתא, כי אני מפריעה לו לפזר פנלים ומכשירים בכל פינה אפשרית. התא בפנים נראה

כרגע כאילו פוצצו בו קילוגרם חומר נפץ C4."

"טוב שלא נפגעת," אמר, נופף לה ופנה להמשיך דרומה לגבעה.

ככל שקרבו ליעדם, הגבעה נתגלתה כסלע חום אדמדם סחוף ורוחות. רבבות שנים של סופות וזרימת אויר עיגלו את אבריו והותירו אותו חשוף, זקוף ועירום מצמחיה. מסביבו, הקרקע המוצקה הפכה לחולית למחצה, ושיחי קוצים רבים צמחו למרגלותיו. מרחוק נראה השיפוע מתון וקל להעפלה, אך משהגיע עד לסלע נוכח כי המרחק גרם לו לשגות בהערכותיו. הטיפוס נראה הרבה יותר תלול וקשה. הוא לא חשב על עצמו, כמוכח, אלא על הקשיים של גרטשן.

גרטשן הגיעה אליו והסירה את קסדתה, מתנשמת בכבודות.

"אני חצי מתה," הודיעה לו, "אני לא מתכוונת לטפס למעלה."

"איך בעיה, עשי לך מנוחה. אני אטפס ואבצע תצפית מקיפה. את תוכלי לסייר בסביבות הסלע, ולמסור

דרישת שלום לזיקיות."

"אני מחפשת את הברושמנים, לא את הזיקיות."

"אז תמסרי דרישת שלום לברושמנים."

"האוזניים שלי מתחילות לכאוב," עדכנה אותו, "בהצלחה שם למעלה." היא מיהרה לחבוש את קסדתה שנית. בתוך החליפה הרגישה חמימות מוגנת ומגוננת, ובעודה נשענת על דופן הסלע עקבה אחר תחילת עלייתו.

ג'ולי סיימה את התקנת שרוול הברד על האנטנה, וראתה בסיפוק כיצד השרוול מתנפנף בעליצות לצד צפון, ללמדה שכיוון הרוח מצד דרום. היא תכננה לאסוף את המצנחים ולהתחיל לתכנן לבנות סככה בצד העכביש', לימי השמש שהעריכה שיגיעו בקרוב. אולם אז שמעה את אוהירו קורא בשמה, ונכנסה פנימה.

"ראי מה מצאתי מוטמן מאחורי הפנל הזה, לכל השדים והרוחות!" אמר לה בפליאה.

ג'ולי זיהתה מחשב תצוגה, שספק מותקן ספק מוחבא שם.

"זה מה שמאט עשה כל הזמן?" תמחה בקול. "הוא פירק מכשירים מיותרים כדי להחביא כאן מכשיר מיותר

אחר?"

"גם לי הדבר לא ברור," הודה אוהירו. "אפשר היה לנצל את המקום הזה לעוד כמה ליטרים של מים או

למכשיר ראיית לילה."

ג'ולי שקעה במחשבות. "מאט לא עושה שטויות מהסוג הזה," אמרה. "יש כאן עדיין משהו שאנחנו לא

יודעים. אולי יש בו מסר עבורנו או משהו דומה."

אוהירו משך בכתפיו. "ממילא אין לנו חשמל, ואין לי אפילו אפשרות לבדוק מה יש שם."

"הוא לא צפה שלא יהיה לנו חשמל כשננחת."
"אבל מדוע החשאיית? מדוע לא סיפר לנו במפורש על המכשיר שהחביא מאחורי הפנל הזה? הרי אם לא היתה לנו תקלת חשמל, לא היינו כלל יודעים על קיומו, והיינו עוזבים את העכביש לפני שהיינו בכלל מגלים את זה!"

"נכון, השיבה. "יתכן ותכנן לגלות לנו את זה בתשדורות של ה-SSB."
היא קרבה אל הדופן שהוסר ממנו הפנל, והציצה פנימה. לאחר מכן שלחה יד צנומה פנימה, למשש ולחטט בפניות החשוכות יותר. "יש כאן משהו נוסף!" קראה לפתע. היא בדקה את גודלו וצורתו של החפץ, שרשרש קלות בתגובה למגע. "אני חושבת שזאת מעטפת נייר שמכילה משהו מוצק."
אוהירו ניגש במרץ לפרק פנל סמוך, לאפשר גישה נוחה למעטפה. כעבור כמה רגעים נוספים, ובתרועת שמחה שלף משם מעטפה חומה.

"מאט כתב עליה בכתב ידו: 'לפתוח רק אחרי 1 באוקטובר 2036'" הקריא.
"שנה מיום הדין," ציינה ג'ולי.

היא נטלה מידו את המעטפה. "אני מאוד מעריכה ומכבדת אותך," הסבירה לאוהירו תוך כדי פתיחת המעטפה, "אבל הוא כבר לא המפקד שלנו." מתוכה היא חילצה ארבעה כרטיסי שבבים, שעל כל אחד מהם רשום שם.

"גרטשן וולף," הקריאה, "אוהירו נסומי, ג'ולי פישר, ג'ונתן מקמרפי."
"הוא הכין שבב זיכרון לכל אחד מאתנו, ותכנן להפתיע אותנו בעוד שנה," סיכם אוהירו.
"אז זהו פשר הסוד. הוא ערך עבורנו מזכרת מבני המשפחה שלנו, מכל החומרים שהקלטנו מכדור הארץ."
"המשמעות של זה היא שנאלץ לקחת אתנו את החומרה להקרנתם לכל מקום," אמר. "ולקוות שנמצא מקור חשמל."

"בוא נספר את הדבר לג'ונתן," אמרה.

"ספרי לו רק שיש כאן הפתעה, ונגלה להם כשיחזרו."

"אני מקווה שהוא יפתיע אותנו עם איזה נחל רענן או אגם מתוק וצונן," אמרה. "אני כבר מתגעגעת לאמבטיה. כשאני לא רחוצה ההרגשה שלי שאני בזבל."

ג'ונתן עמד על פסגת הסלע, ומחה את זיעתו למרות הקור העז. הטמפרטורות היו מתחת לעשר מעלות, והרוח שנשפה עליו רק הרעה את מצבו. הוא המתין מספר דקות להסדיר את פעימותיו, ולגם מעט מן המימיה. את קשר העין שלו עם גרטשן הוא איבד כבר בתחילת הטיפוס. עתה גם לא היה משוכנע שישמע את משרוקייתה, מפני שלטעמו הרחיק מהמקום שעזב אותה כמה מאות מטרים. הוא טמן את מכשיר הקשר הזעיר בכיסו, ואז פנה לביצוע המעשה שחיכה לו בקוצר רוח מזה כיממה וחצי: לסרוק את הסביבה עם המשקפת, כאשר הראות טובה למדי, ולגלות סוף כל סוף את האגם שמסתתר בהצלחה כה רבה לא הרחק ממנו!
ג'ונתן היה הר אדם ואיש העשוי ללא חת. אופטימי בטבעו, ומעולם לא נפל ברוחו. עד לרגע הזה, בו ניצב במרומי הצוק, ולראשונה בחייו חש פחד משתק מהו.
פעם ועוד פעם סרק במשקפת את כל האזור, והוא החל לחוש פיק בירכיים מהו. עקרבם החלו לצבוט את סרעפתו מבפנים. לא היה אגם. לא היה נחל, ולא נהר, ולא פלג, ולא מעיין מפכה. שום נווה מדבר ירוק לא נצפה במשקפתו. ליבו החל להחסיר פעימות.

'אנחנו הולכים למות מצמא', חלפה מחשבת פלצות בראשו. 'איך לי מושג מה לעשות במקרה כזה!' שוב ושוב התבונן לכל הכיוונים ובכל הטווחים, אולי החטיא משהו, אולי החמיץ פינה כלשהי. המציאות האכזרית הלמה בו, והכניעה את רוחו. זו הפעם הראשונה חש מובס וחסר אונים, ומוחו ריק מתוכניות היחלצות. 'איך אני מספר להם את זה, לעזאזל?' שאל את עצמו.

הוא התעכב בצד מערב. באופק הרחוק ביותר נמשך פס דק כהה שביתר את הנוף החדגוני של המדבר. 'זה כביש שנמשך מצפון לדרום, במקביל ליס', אמר לעצמו, מעריך את המרחק לכביש הזה כחמישה קילומטרים מהסלע. הוא המשיך לסקור ביסודיות את הכביש השומם לכל אורכו. 'הכביש הזה מת כמו כל המקום הזה', חשב. הגילוי השולי הזה של מעשה ידי אדם לא שיפר את מצב רוחו.

משם הפנה את המשקפת לעבר 'עכביש 1', ובחן את כל סביבתו בפרטי פרטים. כלי הרכב נחת באמצעו של מישור רחב ידיים, כאשר במרחק של מאות מטרים ממנו השתפלו שוליים מוגבהים קמעה, ודפוס כזה נתגלה בכל כיוון שצפה אליו. ואז, כאשר הבין לפתע את שראו עיניו, חש את אותה תחושת פחד בפעם השנייה בחייו. זיעה קרה, ברכיים מתפוקקות. הלחץ בשלפוחית השתן איים לנצח אותו. הדבר האחרון שחשב עליו עכשיו היה הפתעות טובות מה'עכביש', אולם באותו רגע קיבל שדר מג'ולי.

"ג'ונתן, האם שומע? עבור."

"ג'ולי, שומע היטב, עבור," השיב תשובה אוטומטית, בעודו מוחה את הזיעה.

"יש לנו הפתעה קטנה להראות לכם כשתחזרו," בקע קולה מן המכשיר. "גילינו את סוד ההתנהגות

המסתורית של מאט."

"מה זה?"

"נגלה לכם כשתחזרו."

"גם לי יש הפתעה בשבילכם," שמע את עצמו אומר, "מצאתי את האגם."

"באמת? היכן?"

"ה'עכביש' נחת בדיוק באמצע האגם!" אמר.

שתיקה קצרה השתררה, ובעקבותיה נשמעה ג'ולי עוקצת: "אני מרשה לך להסתכל עלי עם המשקפת. אני מייד יוצאת לשחייה בעירום."

"ג'ולי, את לא מבינה! נחתנו קרוב מאוד ליעד שקבענו, כמעט ולא היתה סחיפה בניווט! נחתנו במרכז האגם, רק שהוא לא שם!"
"על מה אתה מדבר?"

"אני רואה בבירור את המשטח המישורי של קרקעית האגם היבש, ואת השוליים שלו, ואני רואה את העמק מצד מזרח, שהוא שפך הנחל המזין אותו. אם הוא היה מלא מים, כרגע היינו שקועים בתחתיתו. פשוט לא ירדו גשמים בחודשים האחרונים, או שאולי זאת בצורת של כמה שנים, ולכן הוא ריק!"
"אם זה נכון, המשמעות חמורה מאוד מבחינתנו", אמרה לו. "אנחנו צריכים להיכנס למשטר מים בנוהל חירום."

שריקות חלושות נשמעו ממרחק רב. ג'ונתן היטה את ראשו להקשיב לרצף הצפופים. "ג'ולי, אני מנתק. שמעתי את גרטשן שורקת אלי באיתות מורס, ומבקשת ממני לרדת אליה."
"להתראות", אמרה.
ג'ונתן פנה לרדת בדרך בה טיפס.

גרטשן עקבה במבטה אחר ג'ונתן המטפס, עד שנעלם משדה ראייתה. ההישענות על הסלע היתה נוחה. היא חשה שהעייפות המצטברת מכריעה אותה, והרשתה לנמנם קל להשתלט עליה. לאחר כמה דקות התעוררה והזדקפה. מאחר ולא ידעה את השעה שנרדמה, לא היה לה מושג כמה זמן היתה רדומה. היא בחנה את סביבתה הקרובה, ופרט למדבר יבש ומדכא לא מצאה שום ממצא חדש. היא נטלה מעט חול בידה ושחררה אותו, כדי למצוא את כיוון הרוח. הרוח נשבה מדרום לצפון.

'אני אקיף את הגבעה הזאת כדי שאהיה בכיוון הרוח, כך שג'ונתן ישמע אותי אם אשרוק לו במשרוקית', חשבה לעצמה.

היא פנתה מזרחה, כדי להקיף חצי מהגבעה, ולהימצא בצידה הדרומי. היא החלה לצעוד באיטיות, כאשר חרדה קלה, בלתי מוסברת, התגנבה לקנן בליבה. הילה של דממת מוות אפפה אותה. ככל שהתקדמה, הקרקע הפכה ממוצקה לחולית, ועמה השתנה הנוף והצמחיה. זו האחרונה התמעטה, והשיחים הקוצניים הפכו לדלילים ביותר. היא ניסתה לבחון עקבות על החול, אך נואשה מייד. כל רוח קלה מייד טשטשה כל עקבות כאלה, אם היו. אפילו זיקיות וחיפושיות לא היו בחלק הזה של השממה. לפתע פסק ליבה מלפעום.

במרחק של כשלושים מטרים ממנה, מתוך הדממה והחול הדומם והחדגוני, התרוממו לישיבה בכת אחת תריסר גברים שהיו קבורים לחלוטין מתחת לחולות. הם נראו קצרי קומה וצנומים, ושיער ראשם כהה. בידיהם היו קשתות וחיצים, והם נעצו בה מבטי ציידים. אישוני עיניה נקרעו לרווחה, כאיילה מבועתת. דמה החל לרתוח בעורקיה, וכל החום עלה והתנקז בזיעה רותחת שבעבעה ממצחה. אדי קיטור החלו לכסות את הקסדה מבפנים, והראות החלה להתעמעם.

היא שמעה בת קול מדברת אליה:
"זהו זה, גרטשן וולף. זה הסוף."

הקול הזה היה קולה שלה. פרץ האדרנלין שהפיק גופה, לא צלח לספק לה אף אחת משתי החלופות האפשריות: להילחם או להימלט. לא היה לה שום סיכוי מול תריסר ציידים החמושים בחיצים, אולי אף מורעלים. גם ניסיון לברוח היה חסר סיכוי ותוחלת. רגליה פשוט היו מאובנות. וגם לולא היו כך, היא לא היתה מסוגלת לרוץ בחליפת החלל יותר מכמה פסיעות לפני שהיתה כושלת ומועדת. וברור שלא היה כל סיכוי במנוסה מפני גברים שכל חייהם רודפים אחרי איילות!

מחשבה מהירה שחלפה בראשה אמרה לה שגם ג'ונתן לא היה מסוגל לסייע לה במצב אבוד זה. למרות גודלו וכוחו הרב, מה הוא יכול לעשות מול מטר חיצים? אפילו יצליח לפגוע בשלושה או בארבעה מהם, האחרים יכריעו אותו בנקל.

להפתעתה, לא ראתה כלל תמונות של חייה חולפות בתודעתה בסרט, כפי שתואר בספרות על דיווחי אנשים שחוו זאת חלקיקי שניות לפני סופם. היא ראתה תמונות מקוטעות של אימוניה במתקני נאסא, תמונות עמומות בתחנת החלל, תמונת הפלצות של מארב הציידים האלה שצצו מולה בהפתעה מתוך החול, ואת ההבל שהסתיר את הכל מעיניה.

"אם נגזר עליך להיפרד מהעולם, עשי זאת בכבוד!" פקדה על עצמה.

היא הושיטה את ידיה אל הקסדה, שיחררה את התפס, והסירה אותה מראשה. ביד אחת היא החזיקה את מונה הגייגר, ומתחת לבית שחייה השני הצמידה לגופה את קסדתה. ואז נייערה קלות את ראשה כדי לפזר את שיערה. עתה תכננה לעצום את עיניה ולחכות למטר החיצים הקטלניים תוך כדי עמידה זקופה וגאה.
"עכשיו את יכולה להתעלף כדי לא להרגיש את המוות", אמרה בת הקול.

אולם עוד הפתעה קטנה היתה באמתחתם של הילידיים המקומיים הללו. כולם כאחד השליכו הצידה את קשתותיהם וחיציהם, רכנו על בירכיהם מולה, הצמידו את ראשם לחול, והושיטו את ידיהם קדימה, כאשר כפות ידיהם צמודות לחול.

גרטשן עמדה קפואה על מקומה, מנסה לעכל את המתרחש. 'הם לא הולכים לפגוע בי, הם משתחווים אלי', חלפה מחשבה מהירה בראשה. 'אני אשאר בחיים!' התובנה הזאת הפיחה בעצמותיה את התקווה, ורגליה

המאיימות לקרוס התחזקו באחת. תחושת האימה התחלפה לרגש הקלה. רמז לחיוך נמשך על פני קצות שפתיה. משעיכלה שהסיכון חלף וחייה אינם בסכנה עוד, אמרה לעצמה:

‘חשבתי שאצטרך להתאמץ הרבה יותר להשתלט עליהם.’
“אני גרטשן וולף, ” קראה לעברם, “מישהו מכם מבין את השפה שלי?”
שנים עשר הגברים הכורעים לא פצו פה.

“אם כך, ” אמרה אליהם, “אתם תצטרכו ללמוד את השפה שלי.”

חוככת בדעתה מה שומה עליה לעשות, החליטה לנצל את התנופה ולהגביר את התדמית שנוצרה לה באקראי. היא הפעילה את מונה הגייגר. תקתוקים איטיים וחלוישים נשמעו, המעידים על מידת קרינה מינימלית, אך אלה שיחקו לידיה. היא קרבה אל הגבר הראשון, הקדמי בקבוצה, וקירבה את המכשיר לראשו. לאחר מספר שניות של תקתוקים ליד אוזנו, היא עמדה לנתק את המכשיר ולסגת, כאשר משהו בתוכה אמר לה להמשיך את המדידה לכולם, כדי לא ליצור אפליה או רגשי קיפוח בקרבם. המכשיר מדד קרינה אפסית, ולבסוף היא ניתקה אותו, ונסוגה כמה מטרים לאחור.

ואז החליטה לשרוק לג'ונתן, שירד ויצטרף אליה. היא נטלה את המשרוקית ושרקה לקט של נקודות וקווים, והמתינה לו בסבלנות.

ג'ונתן שירד בצידה הצפוני של הגבעה, החל להקיפה כדי לחפש אחריה. מקץ מספר דקות קלט לפתע מראה שיחרט בזיכרונו לעולם ועד: גרטשן עומדת על קו האופק, קסדתה מתחת לבית שחייה, בידה השניה מונה גייגר, ולמרגלותיה שנים עשר גברים, עירומים למחצה, משתחוים לה אפיים ארצה. הבושמנים השתטחו לרגליה של בת האלים שירדה אליהם היישר מן השמש!

המפגש של 'עכביש 2' עם היער הטרופי חולל שמות לדרי העצים שאותם רמס במהלך נפילתו, והיה גם טראומתי לשלושת נוסעיו האנושיים. למרות היותם רתומים בחגורות בטיחות, הם היטלטלו כקליפות אגוז במים אדירים, נחבטים ונחבלים כהוגן בכל מפגש עם גזע וענף או קריעת חוט מצנח נוסף. הכבידה שהחלה לפעול על גופם תרמה את שלה למצבם הכללי הירוד. סחרחורת, טשטוש חושים, ידיים ורגלים כבדות המסרבות להישמע להוראות המוח, ועצמות מתפוקקות עם איום סמוי לשבירה או ריסוק. 'עכביש 2' סיים את מסעו מתחנת החלל הבינלאומית בלב היער המשווני הפואני, כאשר הוא לכוד היטב בין שלושה גזעי עץ חסונים, כשני מטרים מעל הקרקע. באופן מפתיע הנפילה התרחשה ברובה כאשר הרכב צולל זקוף כלפי מעלה, ורק משנעצר נטה קלות על צידו באלכסון קל. מאט שמע את אן מאמצת את שאריות כוחותיה וקוראת: "ברוכים הבאים לכדור הארץ", והבחין בה מאבדת את הכרתה מייד לאחר מכן. גם מכיוונו של יובל היה שקט מוזר, למרות שעניו היו פקוחות והוא נראה בהכרה מלאה.

הוא ניסה להשתחרר מחגורת הבטיחות, אך שרירי ידיו לא נענו לו. הן פשוט היו מונחות לצדו, כגבעולי צמחים... הוא ניסה להזיז את רגליו, והצלחתו היתה חלקית בלבד.

"יובל?" קרא, "אן?"

יובל כמו נייער מחלום רע. הוא התבונן במאט ורק הצליח להניד בראשו לשלילה.

"יובל, מה שלומך?"

"זה היה קשה, מלמל יובל.

"אתה יכול להניע את השרירים?"

יובל לא ענה, ומאט נאבק להזיז את רגליו לכיוונה של אן. "אן התעלפה, יובל, אתה יכול להרים את הרגלים שלה לגובה?"

יובל נאנק ולא השיב. מאט סבר שיובל נקע משהו או שחלילה אירע לו שבר בנחיתת החבטות הזו, והחליט לנסות לסייע לאן לבדו. רגלו הימנית החלה להגיב איכשהו לרצונו, והוא טלטל אותה לכיוונה של אן, השרועה לצדו. באיטיות הוא הכניס את רגלו מתחת לשתי רגליה, ודחף עצמו בכל כוחו קדימה. עוד מאמץ לא קל, והוא הצליח לכופף את בירכו, יוצר מנוף מתחת לרגליה של אן. שתי רגליה החלו להתרומם, מסייעים לליבה להזרים את הדם ביתר קלות לעבר מוחה. התמרון הצליח, ואן פקחה את עיניה לאחר מספר שניות. "נשארנו בחיים?" שאלה.

"שאלה מעניינת, הסכים מאט. "יובל, מה אתה אומר?"

"הנשמה שלי פרחה, הגוף שלי התפרק, גנח יובל, "לזה אתם קוראים 'חיים'?"

מאט עדכן את אן: "נשארנו בחיים."

"אנחנו ממהרים לאיזה מקום?" שאלה, ועפעפיה מתחילים לצנוח בכבדות.

"לא, אן."

"אז אני הולכת לישון, ושקעה בתרדמה עמוקה.

"זה רעיון גאוני, גרס יובל, ונרדם לאחר רגע. מאט חיין לעצמו. 'למה לא בעצם?' והצליח איכשהו לכבות את האור בתא. מחוץ לחלון שררה אפלה. מאט תהה האם נגרמה עקב שעת הלילה המאוחרת והירח המוסתר ע"י ענני האבק והפיח, או שמא זהו המצב הרגיל של היער גם בשעות היום. הוא ידע שקרני השמש מתקשות לחדור מבעד לצמרות העצים ולהגיע לקרקעית יערות הגשם גם כאשר היא זורחת במלוא חומה ועוזה באמצע השמים. יתכן שעוד מחשבות עלו בראשו, עד שהתעורר לפתע משנת ישרים מתוקה וממושכת. גשם עז ניתך על החללית כל העת, מרגע נחיתתם, אולם רק עכשיו שם לב לכך. יובל ואן עדיין נמו, והרחש היחידי היה מטחי הממטרים שתופפו בעוז על כלי הרכב החללי. עתה נפנה לבחון את מצבו ונוכח לדעת שהשינה שיפרה את תפקודו הגופני באופן דרמטי. ידי נענו לו בזריזות ובקלות מפתיעה. הוא שחרר עצמו בנקל מחגורת הבטיחות וקרב אל החלון העגול. מבלי שיהיה לו מושג באיזה חלק של היממה הוא שרוי כעת, העלטה היתה זהה לרגע הנחיתה. אולם משאימץ את עיניו להתבונן בסביבתו הקרובה, הצליח להבחין בקרני אור דלוחים מסתננים, וצללים כבדים הנמשכים בניהם, והסיק שהשעה היא שעת יום. מבט בשעונו לימדו ששעה עגולה קרבה, ויתכן שניתן יהיה לכוון קשר עם עמיתיו באפריקה. הוא ניגש למכשיר הקשר, התקין את האנטנה שלו והפעילו.

"עכביש שניים קורא לעכביש אחד, דיבר אל המיקרופון.

לאחר המתנה קצרה ניסה שנית. מאט בדק את התדר, את אספקת המתח החשמלי, את החיבורים, המתגים והנורות. הכל נראה שמיש אך תשובה לא הגיעה, אפילו רשרוש קל לא נשמע.

"עכביש אחד, אתם שומעים אותי?"

הוא התלבט מהי השעה המקומית, אולם לא היה לו יסוד לחישוב. כמה זמן ישן לא ידע, ומזיהוי מיקום השמש נואש מראש. שוב ושוב קרא לאפריקה, בתדר 22.2 מגה הרץ, ודבר לא אירע. לאחר כמה רגעים ניסה לחפש קליטה בתדרים אחרים, ואות החיים היחידי שהצליח לשמוע היה מכיוונו של יובל שהתעורר.

"לא עונים, הא?" שאל יובל, מחליץ את עצמו מהרתמות ומחליפת החלל. גם הרגשתו שלו השתפרה בעקבות התנומה, והוא נוכח לדעת שכל אבריו שלמים ובריאים.

"אתה מרגיש כעת מה שקרה לי בימים האחרונים. איך ההרגשה שאף אחד לא עונה לך?" שאל.

"יש הבדל גדול, בצד השני אמורה להיות חללית עם אסטרונוטים חיים שמסוגלים לענות."

"אולי הם מחפשים כעת את האגם. ננסה מדי שעה."

מאט הסיר את בגדי החלל שלו, וקרב אל דלת החללית. הגשם לא הראה סימנים שהוא מתכוון להיפסק. האפלולית של קרקעית היער לא אפשרה עדיין לראות מאומה, פרט למטרים ספורים שהוארו באורו העצמי של כלי הרכב החללי. מאט הבחין שהם לכודים בין גזעי עץ עבים וקשיחים, ונוכח לדעת שהם תלויים מעל הקרקע. יובל קרב אליו והתבונן אף הוא החוצה.

"טוב שאנחנו מעל הקרקע," אמר. "ככה לא יבקרו אותנו בעלי חיים בלתי קרואים."

"אני מקווה שאתה צודק," השיב מאט. "אין לי מושג מה יכול לחול אלינו מלמטה או לגלוש אלינו מלמעלה, או להתעופף אלינו מתוך האפלה."

"אין ספק שהדלת צריכה להיות סגורה ככל האפשר," הסכים יובל.

"מצבך הגופני מאפשר לך לצאת לסיור קצר בסביבה?" שאל מאט.

"עדיין לא," נשמע קולה של אן מאחור. "אל תצאו בלי הכנה מתאימה."

"אן! מה שלומך?" שאל מאט בחיוך.

"ישתפר בהדרגה," ענתה.

"לאיזה הכנה את מתכוונת?" שאל יובל.

"לכמה זמן אתם יוצאים? כמה אתם מתכוונים להתרחק?"

"אנחנו רק קופצים להביא פיצה וחוזרים מיד," שיתף יובל את תוכניותיו.

"אם כך, אל תשכחו לבקש תוספת מוצרלה ואנשובי."

"האמת, לא הייתי מתנגד לפיצה חמה," חשב מאט בקול רם.

"אולי באותה הזדמנות תמדרו את רמת הקרינה בסביבת החללית?" הציעה אן.

"זה יהיה קשה מאוד לביצוע," אמר מאט. "המכשיר נמצא כרגע בצד השני של העולם."

"מה זאת אומרת?" תמה יובל. "שני המכשירים נמצאים באפריקה?"

"כן, ענה מאט להפתעת השניים. "ג'ולי ביקשה לקחת אתה את המכשיר השני. היות והשתכנעתי שאין קרינה כלשהי באזור הזה שנחננו בו, הסכמתי לוותר עליו."

"על מה הם ויתרו במשקל?" הסתקרנה אן, "ומדוע ג'ולי ביקשה מכשיר נוסף אם יש להם אחד בחללית?"

"הם לא ויתרו על כלום, מפני שג'ולי צירפה את המכשיר לחפציה האישיים במסגרת עשרים הקילוגרמים שלה. ועל השאלה השנייה שלך, אין לי תשובה חד משמעית, רק השערה משלי."

"ומהי?"

הוא השתהה מעט. "לדעתי יש לה תוכניות עצמאיות שיבשילו בשלב כלשהו."

השתררה שתיקה ארוכה. בסיומה, יובל משך בכתפיו. "ומה הרווחת אתה מחסרון המכשיר הזה? ניצלת את המשקל למשהו מועיל נוסף?"

"אתם יודעים שהסתובבתי הרבה מאוד בין שני הרכבים והסתגרתי בחדרי לתקופות ממושכות," אמר מאט. "עשיתי כמה דברים שאתם וגם הצוות של אפריקה עדיין לא יודעים. לגבי העכביש 1' נצמדתי לרשימות המקוריות של אן, במיוחד בכמויות המים, שעבורם המלאי קריטי ועשוי להיות ההבדל בין חיים או מוות. לעכביש 2' שלנו הרשיתי לעצמי לעשות כמה שינויים. לדוגמה, הורדתי את כמויות המים מפני שהערכת של אן יחסרו לנו. למעשה, רק צריך להוציא את היד מהפתח עם דלי והוא יתמלא בתוך מספר רגעים. בנוסף, הטענתי את הרכב בעומס יתר נוסף של עשרה אחוזים, כלומר שלושים אחוזים סך הכל, הימור שהסתבר כמוצלח."

"אז מה הוספת מחוץ לרשימה?" חקר יובל.

"בעיקר גלאים לשיפור הראיה בחשכה. הבאתי את המשקפת המגבירה את אור הכוכבים, שבעזרתה נוכל לראות באפלה כמעט מוחלטת בעלי חיים או בני אדם הרבה לפני שהם יראו אותנו. הבאתי גם את משקפת הפליר, מפני שבתדר אינפרא אדום נוכל לקלוט כל איום המתקרב אלינו ללא תלות בכמות האור."

"מצוין," אמר יובל.

"וגם כמה קילוגרמים מלח."

"מלח? לשם מה מלח?"

"למען האמת - אין לי מושג. ג'ונתן אמר שאנחנו נצטרך מלח, כי זה רכיב המזון שיחסר לנו ביותר, ושנבין את החשיבות שלו לאחר זמן מה שנחיה ביער."

"זה הכל?"

"והדבר האחרון שהבאתי זהו רובה דגים."

"רובה דגים?" השתומם יובל. "לא זכור לי שהיה רובה דגים בתחנת החלל הבינלאומית, אלא אם כן היה אחד כזה בחפציי האישיים ונאסא אישרה לך את המטען החרוג הזה."

"לא היה לי דבר כזה בחפציי האישיים, וכמובן אף אחד לא אישר לי מטען חריג כזה," הסכים מאט. "פשוט, יצרתי לי מתקן כזה. במחסן כלי העבודה בתחנה היה מתקן קפיצי המאפשר לשגר למרחק מגנט עם חוט עבור תיקונים מחוץ לתחנה. פירקתי את המגנט, חידדתי את הקצה, והפכתי את המוט המתכתי לחץ שיוכל לשפד דג."

"אפשר לראות את זה?" שאל יובל.

מאט פנה לאחד מתאי המטען, פתח את דלתו וחיטט במעמקי התא. הוא הוציא משם חבילות מזון חירום, משקפות ולבסוף הוציא מתקן שדמה דמיון רב לרובה דייג הנמכר בחנויות. הוא מסר ליובל את הרובה וזה האחרון החל לבדוק את תכונותיו. הוא שחרר את החץ ודרך את הקפיץ.

"מה אורך החוט?" שאל.

"לדעתי כעשרים מטרים."

יובל לחץ על ההדק והקפיץ השתחרר בעוצמה רבה, מרעיד את הכלי. יובל דרך שוב את הקפיץ, ובחן את החץ ביסודיות.

"הקוטר נראה לי מתאים לברגים שהבאנו, מלמל."

"סליחה?" שאל מאט.

"היכן נמצאים כלי העבודה?"

מאט נפנה לפנל נגדי, ופתח לרווחה מגירה. "כולם נמצאים כאן."

יובל עיין בתכולת המגירה. הוא הוציא משם מספר ברגים. לאחר שבדק אותם, קירבם לחץ. "בדיוק כמו שחשבתי, מאט. לאחר הסרת הראש שלהם, נוכל ליצר לנו מהם קליעים ולירות אותם למרחק גדול ובעוצמה רבה, ואולי לצוד בעזרתם בעלי חיים קטנים."

הוא ניגש במרץ לבנות אב טיפוס. נטל מלקחת ומשורית ובורג ובתום כמה רגעים אחז בידו את הקליע הראשון.

"איזה יופי של מראה!" נשמעה אן מתפעלת. בעוד מאט ויובל מעריכים את כלי הנשק החדש שלהם, נטלה את משקפת מגבר אור הכוכבים, נצמדה לזכוכית התא והשקיפה על סביבת החללית.

"מה את רואה?" שאל מאט.

"גזעי עצים, ענפים, שיחים מטפסים, עלים, אבל הרבה מאוד, לא, המון, מכל דבר!"

"ובעלי חיים?" שאל מאט.

"עדיין לא. או שאין כאלה, או שהם קטנים מדי, או שהם מוסוים, ואולי אגלה אותם אם יתחילו לנוע."

"אוכלים ויוצאים החוצה?" הציע יובל.

"אוכלים ויוצאים החוצה," אישר מאט.

"אולי כדאי שתמתינו להפסקת הגשם?" שאלה אן.

מאט הניד בראשו. "הגשם יכול להיפסק בעוד זמן רב. הוא לא אמור להשפיע על התוכניות שלנו."

"וימצד שני הוא יכול להיפסק בכל רגע," טען יובל.

לאחר סיום הארוחה וניסיון שווא נוסף ליצור קשר אלחוטי עם אפריקה, נשלמו ההכנות ליציאה הראשונה להכרת הסביבה. מאט הסיט בחוזקה את ידית דלת החללית. גל קור לח ומהביל טפח על פניו, אולם לא זו היתה הסיבה לבהלתו הפתאומית, שהרתיעה אותו לאחור. הוא מיהר וסגר את הדלת בטריקה עזה ונעל אותה.

"מה קרה?" שאל יובל.

"נחש," אמר מאט.

"איך הוא נראה?" שאלה אן.

"נחש גדול ומפחיד," רטן מאט. "זה כל מה שאני יודע לספר עליו בשלב הזה."

"הנה, אפשר לראות אותו כעת," אמר יובל. נחש עבה גוף זחל על פני החלון וחשף את גופו לעיני הצוות. לאורה של החללית הוא נראה בצבע חום אדמה, עם פסים כהים כרשת.

"איך נוכל לדעת אם הנחש הזה ארסי או חנק?" שאל מאט.

"אולי נאמץ פתגם ששמעתי בילדותי, 'הטוב שבנחשים - רצוץ את ראשו', נזכר יובל.

אן זיהתה את היצור מהתקופה שעבדה בגני חיות. "זה פיתון מרושת. הוא אינו ארסי אלא חונק את טרפו. הסוג הזה הוא אחד מהארזים בעולם, ויכול להגיע עד עשרה מטרים. צריך רק להישמר מפניו שלא יכרך סביב הגוף שלנו. בכל אופן, הוא אינו יכול להתגבר על שני אנשים שאוחזים בו במקומות הנכונים."

"נצא להרוג אותו?" שאל יובל.

"מדוע להרוג אותו?" תמהה אן. "המתן מספר דקות, סקרנותו תבוא על סיפוקה והוא יעזוב את המקום. הוא מחפש טרף אחר, אין לו עניין ברכב חלל."

הנחש התקדם ונעלם משדה הראיה, ואולם מאט חשש עדיין שהנחש אורב לו בקרבת מקום. לאחר המתנה ממושכת חזר ופתח בזירות את הדלת, מביט בעצבנות על סביבותיו. הגשם פסק במפתיע. שום סימן לנחש או לבעל חיים אחר לא נראה, והוא החל לסקור את האזור במשקפת הפליר.

התמונה שגילו הקרניים האינפרא אדומות היה סבך אדיר של גזעים שונים ומגוונים, שורשי עצים שנראו כצומחים באוויר במקום מתחת לקרקע, ושיחים דקים יותר, מטפסים ביניהם, וכורכים את כולם יחדיו. מה שהרשים אותו במיוחד היה הגיוון העצום של מיני הצמחים. דומה היה שאף אחד לא היה זהה לשכנו!

מבט אל הקרקעית לימדו לראשונה את הגובה שהיו תלויים באוויר, ושאין אפשרות לצאת מהתא אלא בקפיצה או בצניחה כלפי מטה, ואז הטיפוס חזרה יהיה בלתי אפשרי.

התוכנית השתנתה לאלתר מכורח הנסיבות. מאט אלתר סולם חבלים ממיתרי הניילון הקרועים של המצנחים. יובל נטל משורית, מברג וברגים, והשתלשל למטה. הקרקעית היתה בוצית וחלקלקה, ויובל נאלץ לנוע בזירות רבה. הוא גילה את פלג המים הצר והרדוד - כחצי מטר רוחבו וכעשרה סנטימטרים עומקו - הזורם בדיוק מתחת לחללית, ודשדש בתוכו בעליצות. בפתח התא ניצב מאט לסיוע, ובעיקר למעקב ולהתרעה מוקדמת מפני אורחים בלתי קרואים שעלולים לאיים על יובל.

עשרות רבות של ענפים, בגדלים ועוביים שונים, היו מפוזרים בסביבה. אלה היו תוצרי הנחיתה ההרסנית של ה'עכביש', כמובן, ששברה וריסקה כל שעמד בדרכה בעת נפילתה. יובל בחר את הראויים ביותר, וניסר אותם בהתאם למידה המתאימה. מקץ שלוש שעות, סיים לבנות ארבעה שלבי סולם המעוגנים בגזעים האנכיים העבים והאיתנים שתמכו גם בחללית עצמה. ענף נוסף התקין במאונך, לשמש כמעקה לאחיזה ביד. מאט ביצע את בדיקת האיכות: הוא ירד בשלבי הסולם, מוודא את חוזקו ובטיחותו. מאט שירד אחז בידו כוס שקופה, רכן ואסף מים מן הפלג. בלא היסוס טעם מהם, ואחר לגם וגמע את שארית המים.

"מים מעולים, " ציין.

"מעניין אם יש כאן דגים, " אמר יובל.

"בפלג צר כזה אני בספק אם נמצא דגים, " השיב מאט, " אבל יתכן שבנחל קצת יותר רציני נצליח למצוא. " הגשם שב בפתאומיות וניתך בעוז, והם נרטבו עד לשד עצמותיהם. בהחלטה מהירה הם עלו בזריזות בסולם ונכנסו לתא המוגן.

"הגשם הזה מציק יותר ממה ששיערתי, " הודה מאט. "נצטרך לחשוב על משהו.

"לאלתר מעילי גשם, לאלתר מטריות, לצאת ללא בגדים, להמתין לימים פחות גשומים, " רהרר יובל בקול

רם. "אין ספק, הכי טוב היה בבית.

חלפה יממה תמימה נוספת של ממטרים כל כך עזים, עד שכל תוכניותיהם לצאת לסיוור ארוך או לחיפוש ילידים מקומיים נדחו לימים יפים יותר. בהפוגה הזאת הם אספו כוחות וסייעו לגופם להסתגל לכבידה ולסביבה החדשה. קשר עם הצוות האפריקאי לא צלח. גם ניסיון לקשר אלחוטי בתדרים אחרים עם העולם הגדול העלה חרס בידם.

למרבחה המזל, הגשם נחלש בהדרגה בתום היממה, והפך לזרזיפי טפטופים שנראו כנסבלים. פה אחד הוחלט על יציאה למסע הרציני הראשון להכרת הסביבה. בעיצומן של ההכנות פסק הגשם לחלוטין, והחלו להיראות הבלחות פזורות של קרני אור. האפילה נחלשה והתחלפה באור חיוור ורך, וניתן היה להתחיל להבחין בפרטי היער גם בעין בלתי מזוינת.

אן הוציאה מתוך תיקה גליל של מדבקות צהובות זוהרות. "הבאתי את המדבקות ששימשו אותי במחקרים בתחנה. באמצעותם הייתי מסמנת את המבחנות והצנצנות. אלה מדבקות משובחות. הנייר אינו ניתן לקריעה, ניתן לרשום עליהם בכל מכשיר כתיבה, והדבק חזק ולא יורד בשום מקרה, גם לא במים ובחום, " הסבירה. "במה נוכל להיעזר בהם כאן? " שאל מאט.

"כל מאה מטרים של התקדמות נכרוך מדבקה מסביב לענף בגובה העיניים שלנו, ונסמן עליו את כיוון ההליכה למדבקה הקודמת. כך נוכל לחזור לחללית מבלי לתעות בגונגל הזה. " רעיון מצוין, " שיבח מאט.

יובל היה טרוד כל העת בהכנת מספר קליעים נוספים לאמתחתו.

"אני חייב לעשות ניסוי, " אמר. הוא פתח את דלת התא, וכיוון את הרובה לעבר אחד הגזעים. לחציצה על

ההדק שיגרה את הבורג בעוצמה רבה ונעצה אותו עמוק בתוך העץ.

"מעולה! " יובל היה מרוצה מכלי הנשק חדש שלהם. "טווח יעיל של כעשרה מטרים... יש סטייה קלה ימינה, אבל נוכל להתרגל לזה לאחר אימון קצר.

אן בדקה שכל אחד מהם עונד את משרוקיתו, ולכל אחד בכיסו מנת גרנולה ושוקולד לחירום. יובל נמתח לדום בעת המסדר, עד אשר קיבל אישור לרדת. על גבו נשא את רובה הדייג, ובידו משקפת הפליר. מאט נשא את משקפת מגבר אור הכוכבים, ובחגורתו הטמין את אקדח הזיקוקים. "בשעת חירום זה יכול להבעיר אפילו קרנף, " הסביר.

יובל כבר היה למטה, בודק את החץ ששיגר. "זה ננעץ בעומק של למעלה מסנטימטר בתוך העץ, " הודיע למאט שירד אחריו. "כלומר, כושר החדירה לרקמה רכה של בעל חיים יהיה הרבה יותר רציני.

"אני מקווה שאינך מתכנן לכבוש את היער, " העירה אן שקרבה אליהם.

"את יכולה להיות רגועה, אן, " הכריז, "אין לי כוונה לירות קליע אחד מבלי לקבל את הסכמתך מראש! " "אלה מילים! " חייכה.

"אני מציע שנתקדם במדרון ההר בתוך הפלג הזה, עד שנגיע להתחברות שלו ליובל גדול יותר, ושם נתייעץ לגבי המשך, " אמר מאט.

"אני לא רואה אפשרות אחרת, " אמר יובל. "הפלג הזה הוא כמו שביל, בכל מקום אחר יש סכך כזה שלא נוכל לחזור דרכו.

הגשם אמנם פסק לחלוטין, אך האוויר היה רווי לחות וקריר מאוד. בתיק של אן היו שני מכשירי מדידה, וכאשר הוציאה אותם מדדה ששה עשר מעלות צלזיוס ושמונים וחמישה אחוזי לחות. לכן הם השאירו את חליפות החלל ב'עכביש', ויצאו עם בגדים רגילים. רק על הנעלים המסיביות לא ויתרו, כדי לא לדרוך על שרצים ורמשים ארסיים, וכסגולה בדוקה כנגד הכשות ארסיות של נחשים או עקרבים.

תוך זמן קצר הצטערו על בחירת הבגדים האלה. תחילה יתוש אחד, אחרי כן חיפושית שניה, מכה פה, טפיחה שם. אחרי שלושים ניסיונות גירוש החרקים, נואשו ונכנעו. פרט להפשלת השרוולים היו חסרי אונים מול חרקי יער הגשם.

ריח ירוק היה תלוי באוויר. ניחוח של יער עד, בעל שפע של מיני צמחיה מגוונים. רובם המכריע אפילו לא זכו לשם שיוענק להם על ידי בני האדם. לאחר מספר רגעים של אפלה החלו להתרגל לכמות האור וראייתם

התבהרה קמעה. לראשונה התפנו להקשיב לקולות היער: משק כנפי עטלפים. ציורים מרוחקים שהגיעו מהגבהים, וצרצור קרוב, ליד הנעלים. קרקור צפרדעים מכל העברים. פלג מים מפכה בעליצות ומאבד מגובהו בגלישה במפל זעיר. רחש הרגלים הכבדות המתקדמות בתוך המים, ורומסות קרקעית בוצית וחלקלקה של עלים מתים, פטריות, נבגים ויצורים זעירים. אוושת הרוח המטלטלת את החופה העליונה, את עלוות העלים, את הצמחים המטפסים, את כנפי הפרפרים. מפעם בפעם נשמע גם קול נפץ של ענף נשבר, שהפריע להתקדמות השלושה ונאלץ להיכנע לכוחם.

מעליהם נראו קמרונים וקשתות של גזעים חומים שתמכו בשטיח ירוק כהה, שנמתח עשרות מטרים מעל האדמה ונפרש על פני כל היער כתקרה חיה. ערפל דק היה תלוי באוויר, מלטף את הסבך ומצמיד את הלחות ללחייהם של שלושת המדשדשים במים הרדודים.

אן כרכה מדבקה זוהרת סביב ענפים בולטים, מדי מספר דקות של התקדמות, ועל המדבקה ציירה בעט חץ קטן, לכיוון המדבקה הקודמת. מאט הוביל בראש, צמוד למשקפתו כל העת. בעוד אן מאמצת את עיניה לראות את הדרך באפור כהה, הוא ראה הכל בנקל בירוק בהיר. יובל, במאסף, צפה בשטח במשקפתו בשחור לבן. וכל יצור ויצור משוכני היער ראה אותם כל אחד בשיטתו, אותה שיטה שציידה אותו האבולוציה בת מיליוני השנים. לאחר כשני קילומטרים במורד הזרם, התחבר ערוץ מים נוסף אל הפלג שלהם. הם החליטו לכנות את הצומת הזאת XI. עומקו של הערוץ המשותף נשאר רדוד מאוד, אולם רוחבו כמעט הוכפל לכדי מטר שלם. אן כרכה מדבקה זוהרת כדי לסמן בכירור את הפלג שממנו הגיעו, כדי לא לטעות בצומת הדרכים הזאת בדרכם חזרה. ההליכה נעשתה נוחה יותר, מפני שהמרווח בין שתי הגדות הרחיק את הצמחייה בהתאם. הם המשיכו לרדת במדרון המתון, כאשר מאט מחפש לשווא דגים או צלופחים. בזרם המים הצלול והעלוי הזה לא הצליח להבחין בבעל חיים כלשהו.

גם כאשר נשא עיניו למעלה לעבר הצמרות המרשימות התאכזב. אף בעל חיים לא נראה בין העצים, על הענפים, מאחורי שורשי האוויר התלויים ממעל, שום קופיף סקרן או סנאי זריז לא הציץ לעברם בינות בדי הצמרות או דילג בין השרכים, אף מכרסם לא נראה נמלט מהם, אף לטאה לא נראתה נסה מפניהם. רק נחש בואה בודד נתקל בהם, חמק הצידה ונעלם בתוך הרקבובית הדחוסה. מאט נוכח לדעת שמזון לא ימצא בקלות ביער הזה, למרות שהקולות והרחשים העידו על קיומם של בעלי חיים רבים בינם לבין הצמרות. גם יובל ניסה לאתר מזון פוטנציאלי והתאכזב. לאחר שנואש מבעלי חיים החל לחפש פירות או אגוזים, ולבסוף נכנע לגמרי. לא נותר להם אלא להודות שאין להם שמץ של מושג כיצד מוצאים מזון ביער הגשם. אן נראתה הרבה יותר רגועה ונינוחה מהשניים, ויובל תהה אם יש באמתחתה סודות ותחבולות שיתבררו להם בכוא הזמן.

למה בבוא הזמן? מדוע לא עכשיו, בעצם?

"אן, יש לך רעיון איך נשיג מזון במקום הזה?" שאל.

היא הנידה בראשה. "אין לי שום רעיון", ונדמה היה לו שהיא מחייכת.

"ומדוע את מחייכת?" שאל בנימוס. "יש לך איזה טכסיס וודו?"

"אין לי שום טכסיס", אמרה בחיוך רחב.

"למען האמת, אני שואב עידוד רב מהאופטימיות שלך", אמר. "לולא הייתי רואה אותך מחייכת, הייתי מוכן

להישבע שאם לא נמצא מזון בקרוב, נגוע למוות."

"אנחנו לא בסביבה הטבעית שלנו, אלא של הפפואנים", הסבירה. "חשוב לרגע מה היה קורה לו הפפואנים

היו מוצאים את עצמם לפתע פתאום בתחנת החלל שלנו. הם היו מצליחים לשרוד ללא עזרתנו?"

"מה את מנסה להגיד?"

"שאם לא נצליח לחבור בימים הקרובים אל אחד השבטים המקומיים, אז באמת יחמיר מצבנו מאוד."

שני הגלמים לא הצליחו לגלות תנועה חיה במהלך שני קילומטרים נוספים, עד אשר הגיעו לצומת נוספת.

הפעם היובל שלהם התחבר ונשפך לתוך נחל שוצף. צורת ההתחברות הפעם הזכירה את האות T, ולכן העניקו

לצומת הזאת את השם T1. גם כאן סימנה אן היטב את כיוון החזרה. רוחבו של נחל זה עלה על שני מטרים,

ויובל שיקע ענף אנכי במספר מקומות ומדד עומק ממוצע של כעשרים סנטימטרים.

"עדיין אנחנו יכולים לצעוד בעומק כזה", אמר מאט.

מעלה הנחל מצד מערב נראה קשה לטיפוס, ובכל מקרה התכוונו לפנות מזרחה, במורד הנחל. בעוד מאט

ויובל צופים לצדדים לאתר ממצאים בעלי עניין, נשמעה קריאת הפתעה מגרונה של אן.

"ראו את זה!" קראה, והצביעה למרגלותיה.

מאט ויובל הביטו מטה. עד מהרה התבהר שהדבר שריגש אותה היה פיסת נייר כסף מקומטת, שנלכדה בין

שני ענפים במהלך סחיפתה בזרם. מאט הרים את פיסת הנייר הזאת, היא נראתה כשייכת לקופסת סיגריות או

לעטיפת מוצר מזון כלשהו. במקומות רגילים לא היה לממצא מעין זה משמעות כלשהי, אולם במקום הנידח

הזה היה זה דבר בעל חשיבות עליונה: הוא לא היה טבעי. היה זה החפץ המלאכותי הראשון שמצאו, מעשי ידי

אדם. המשמעות היא, שדווקא במעלה הנחל היו, או ישנם, בני אדם תרבותיים!

תוכניותיהם השתנו בו ברגע. הפפואנים הנמצאים אל נכון למטה, ימתינו להם גם בימים הבאים. אולם אם יש

אנשים במעלה הנחל, הנושא הזה ראוי לחקירה יסודית. מאט נכנס לתוך הנחל ונרטב מייד עד לברכיו.

"עדיין סביר", אמר.

השניים נכנסו בעקבותיו לתוך הנחל. עתה לא היו להם מכשולי עצים וענפים, אולם ההליכה נגד הזרם

התגלתה כמשימה לא קלה כלל וכלל. קצב ההתקדמות הואט מאוד. יובל ומאט לא הצליחו לאתר גם בנחל הזה

ולו גם דג בודד אחד, שניתן לטגנו במחבת. הראייה התבהרה והלכה, והיה נדמה ליובל שאם העננים לא היו

מסתירים את השמש, היא הייתה נמצאת כרגע בדיוק מעליהם. הוא הציץ בשעונו, וראה שעת בין ערביים בלתי סבירה: 18:15.

"מאט, אן, " אמר להם. "בואו נזיזו לאחור שש שעות את השעונים שלנו. השעה נראית לי כרגע רבע שעה אחרי צהרי היום."

מאט ואן כיוונו את שעוניהם. השקט והשלווה במקום, לאחר ניכוי קולות הג'ונגל, הגבירו מעט את ביטחונם העצמי. יובל החל אף להרהר בדבר פשיטת בגדיו ורחיצה או שחייה בנחל, אך תגלית נוספת מבעד למשקפת שלו הסירה את הרעיון הזה לאלתר.

"מאט, אן, " אמר בקול נמוך, ועצר.

הוא סימן להם באצבעו קדימה. מאט בחן את המקום המסומן במשקפתו. מבין הענפים, כמאתיים מטרים מעבר לעיקול, נראה קצהו של אוהל מחנאות כחול! גם אן בחנה את האוהל הזה בעזרת המשקפת שהגיש לה יובל.

"יכול להיות שאלו תיירים או תרמילאים, " העריכה אן. "אפשר למצוא אנשים כאלה בפניות רבות בעולם." "קדימה! " המריץ אותם מאט.

הם חלפו על פני העיקול והחלו להתקרב אל האוהל. הוא הוקם על אחת הגדות של הנחל שנראתה נקייה מצמחייה מקומית, כעין קרחת יער מישורית. אולם ככל שקרבו התברר להם כי למעשה המדובר בכריתה יזומה של הצמחייה. מישהו התאמץ כדי להכין מצע שטוח להתקנת האוהל. להערכת מאט גודלו היה קטן ממדים, עבור שני אנשים בלבד.

כאשר הגיעו לאוהל, פרצה אן בבכי. גופה במצב ריקבון קל של בחור צעיר, כבן עשרים או מעט יותר, אותרה מעברו המוסתר של האוהל. ריח המוות הנורא הלם באפם והרתיע אותם לאחור. מאט מיהר להסיר את חולצתו ולעשות ממנה מסנן לאפו, וכמוהו עשה יובל. אן שלפה ממתה מכיסה והצמידה אותה בחוזקה לאפה.

"יש כאן מישהו? " קרא יובל.

מאט עלה מתוך הנחל אל הגדה, והציץ פנימה לתוך האוהל.

"יש פנים בחורה שוכבת, " הודיע. אן קרבה אליו והציצה פנימה אף היא.

"שלום, " אמרה בקול רם. "מה שלומך? "

לא נשמעה תשובה, ואן רכנה ונכנסה פנימה.

"הבחורה חיה! " צעקה לפתע. "היא נושמת! "

ומיד אחרי כן:

"היא קודחת מחום גבוה! "

מאט ויובל פתחו את הרוכסנים של האוהל, וקיפלו לאחור את קירות הבד שלו. על שמיכה לחה נראתה צעירה כבת עשרים, נושמת בכבדות, רועדת בכל גופה. היא לבשה מכנסיים קצרים וחולצת טריקו קצרה, שחשפה בטן חלקה ושזופה. למרות מצבה הגופני הירוד, היא נראתה נאה מאוד, ושיער מתולתל בצבע ערמוך היה מפוזר מתחת לגופה.

"אלה זוג תרמילאים, " אמר יובל, "טיילו לבד, וחלו במחלה טרופית כלשהי, כנראה."

"הוא לא הצליח לשרוד, והיא גוססת, " המשיך מאט. "ואיפה ג'ונתן כשצריך אותו, לעזאזל? "

"אני לא צריכה את ג'ונתן, " הכריזה אן, להפתעתם של מאט ויובל. "אני אוכל לרפא אותה, אם רק נצליח להביא אותה בחיים אתנו לעכביש."

"איך תעשי את הקסם הזה? " שאל מאט בתמיהה.

*

ג'ונתן פרש לפניה את כל התרופות שהיו במחסן התחנה.

"אני מחלק את המלאי הזה לשניים, " אמר לה. "בכל תרופה יש עלון המתאר את היעוד שלה, ולפי הסימנים של המחלה תוכלי להעריך איזו תרופה לנסות."

"אני מעדיפה להתייעץ אתך במכשיר הקשר לפני הניחושים שלי, " אמרה אן.

"בוודאי. אני מדבר על תוכנית ב'. לא הצלחת להשיג אותי ואת לבדך בשטח ובשיקול הדעת."

"לא תעביר לי הדרכה קצרה על הסוגים השונים של התרופות? "

"בוודאי שאתן לך הדרכה, לכן בקשתי ממך את הפגישה הזאת. ראי, את התרופות ה'פשוטות', ללא מרשם רופא, אין צורך להרחיב את הדיבור. הורדת חום, נוגדי עצירות, נוגדי שלשולים, נוגדי הקאות, נוגדי כאבים, נוגדי סחרחורות, נוגדי צרבות, כל אחד מסוגל להסתדר לא רע."

"בוא נתקדם, " אמרה לו.

"הבעיה מתחילה באנטיביוטיקות השונות. יש כמה משפחות שונות של אנטיביוטיקה, וכל משפחה

"מתמחית" בסוג אחר של מחלות או משפחת חיידקים. קשה לתאר זאת על רגל אחת, אבל אפשר לקלוע

לתרופה הנכונה לפי התיאורים בעלון. באזור שאתם מתכננים להגיע יש בעייתיות רבה במלחמה בחיידקים ובטפילים, מפני שהיער מפיץ ומעביר מחלות טרופיות בקלות. יש שם שפע של יצורים זעירים נושאי מחלות, שעלולים לעקוץ אפילו מבלי שתהיו מודעים לכך."

"אתה מתכוון להמשיך ולהפחיד אותי או שמתקרב השלב שתתחיל ללמד אותי מה לעשות? "

"אני מייד מגיע לחלק הזה, " חייך. "זכרי, אחרי שהחלטת על אנטיביוטיקה ממשפחה מסוימת, עקבי אחרי המצב במשך יומיים. אם חל שיפור, המשיכי את המנה עד תומה, כשבוע מלא. אם לא חל שיפור – החליפי

למשפחה אחרת, והמשיכי לעקוב במשך היומיים הבאים. רוב הסיכויים שלאחר המשפחה השנייה שתנסי, תצליחי לרפא את הפציינט שלך.”
”ואם גם זה לא יעזור?”

”אז כעת את מגיעה לתוכנית ג', והיא תותח העל של הרפואה המודרנית. את הולכת על התרופה החזקה ביותר שיש לנו כאן, הוונקומיצין. היא מצליחה להמית כמעט את כל החיידקים המחוללים מחלות שמוכרים לנו. הרופאים ממעטים להשתמש בה, גם מפני שיש לה תופעות לוואי לא נעימות, אולם גם כדי שלא יופיעו זני חיידקים חסיני התרופה הזאת. לכן, כחירום אחרון, לכי על התרופה הזאת. רוב הסיכויים שהפציינט שלך יעמד במהרה על רגליו.”
”תודה רבה, ג'ונתן.”

*

”עוד תראה!” הודיעה למאט, בביטחון עצמי מופגן. ”זה מצב חירום אמיתי, ואני קופצת היישר לתוכנית ג'!”
הרהרה.

”אבל בשלב הראשון צריך להביא אותה לחללית,” אמר מאט.
יובל החל להרהר בקול רם. ”נשיאת פצוע. נשיאה על ארבע ידיים מוצלבות. גרירה באמצעות שמיכה. אלונקה מאולתרת. רפסודה מאולתרת. הבאת התרופות לכאן.” זה נשמע כמו סיעור מוחות בהשתתפות פעילה של מוח יחיד.

”מה שלומך?” המשיכה אן לקרוא לעברה.
הבחורה נראתה כמתאמצת לענות, ואן היסתה את השניים והיסתה אוזן.
”אני עומדת למות,” פלטה בלחש, גופה מצטמרר כל העת.
”את לא תמותי, אנחנו נעזור לך,” קראה אן.
”האנס מת. אני עומדת למות.” דיממה.

אן נשאה את ראשה, והבחינה ביובל מחזיק בידו מצ'טה שמצא באוהל. סכין פלדה ארוכה ואימתנית, המסייעת לפילוס דרכים ושבילים ביערות הגשם. הוא יצא מהאוהל, וסקר את הסביבה. הוא ומאט בחרו שני ענפים ישרים וחזקים, ובעזרת המצ'טה כרתו אותם בנקל. ”העבודה הרבה יותר קלה כאשר משתמשים בכלי המתאים,” ציין יובל בסיפוק. מאחד התרמילים שעמד בפנינת האוהל מאט חילץ שמיכה עבה, ובתוך כרבע שעה הותקנה אלונקה מאולתרת, אך חזקה ויעילה.

שלוש שעות תמימות ארך המסע חזרה לבסיס האם שלהם, 'עכביש 2'. מאט נשא על עצמו את תרמילו של האנס, ויובל את תרמילה של האלמונית השרועה על האלונקה. אן עצמה נשאה את האוהל המקופל על גבה. הם כיסו אותה בבגדים חמים, ואן הרטיבה מדי פעם את שפתיה במי הנחל, למרות שלא היה חשש להתייבשות במקום הזה. היא ניסתה לתת לה טבלית שוקולד, אולם פיה של האלמונית לא שיתף פעולה. אן קיוותה שלא תקשה עליה להשקות אותה במנת התרופה הראשונה.

בכוחות משותפים הצליחו להעלות אותה בסולם ולהכניסה לתוך החללית. מבלי שיהיה לאן מושג בדבר מחלתה, מקורה או שמה המדעי, בידיים רועדות המיסה בכוס מנה מהתרופה האנטיביוטית החזקה ביותר והגירה את הנוזל היקר הזה לתוך לועה.

כל שש שעות, כאם החרדה לחיי בתה, נתנה לה את מנת התרופה. ובין לבין, היתה לצידה כל העת, עוקבת אחר תגובותיה. היא רחצה את פניה וגופה, וסירקה את שיערה. היא לא משה מהפציינטית שלה, ולא פסקה מלשאול ”מה שלומך?” מדי מספר דקות, בתקווה לזכות ולשמוע אות חיים.

מאט ויובל לא יכלו לסייע בהחלמה. הם התקינו את האוהל בקרבת ה'עכביש', ובישלו ארוחות של אורז ושעועית מהמלאי שמצאו בתרמילו של האנס. לאחר מכן יצאו שוב למסע בפלג, והפעם פנו מזרחה בצומת T1, והתקדמו בנחל כמה קילומטרים נוספים. לבסוף שבו כלעומת שבאו, בלא למצוא כל סימן או רמז לילידים מקומיים. תקווה לסימן חיים נשארה לעת עתה אך ורק בתוך החללית.

ואות חיים זה, שנראה מתאחר מאוד, הגיע סוף כל סוף. לאחר שתי יממות של המתנה מתוחה, כאשר שאלה אן בפעם המי יודע כמה את שאלתה, הצליחה להבחין בתגובה בעיניה. היה זה רק נצנוץ קל, אך אן פירשה אותו כחיך המבשר על אביב ההחלמה.
”מה שמך?” שאלה אן.

”נאטאלי,” נשמעה תשובה חלושה. באוזני אן היתה התשובה הזאת מהדהדת בעוצמה אדירה בכל יער הגשם של עמק ספיק. עיניה של נאטאלי, בצבע העינבר, נפקחו לרווחה.

**"אם אדם מאמין שאלוהים הוא כוס תה הסובבת
סביב הירח, אין שום דרך לשכנע אותו אחרת"
ברטרנד ראסל**

פרק 6

ג'ונתן התקדם לאיטו לעבר גרטשן. הגברים הכורעים היו כמעט עירומים, ורק חגורה צרה לחלציהם העשויה מעורות בעלי חיים. עורם היה בגוון דבש כהה, ושיערם השחור – המבצבץ מבעד לחול המדבר – קצר ומקורזל. סלסולי השיער יצרו פקעות קטנות המשוות לראשם מראה כאילו הוא זרוע בגרגירי פלפל שחור. הם היו קטנים ונמוכים מאוד. לו הציבו שלושה מהם במאזניים דמיוניים, ואת ג'ונתן לבדו כנגדם, הוא היה לבטח מעלה אותם מעלה.

הקשתות שבידיהם היו עשויות ענף עץ פשוט, פחות ממטר אורכו, ונראו חובבניים כאילו הוכנו בידי נערים בתנועות הנוער. גם אשפות החיצים נראו ככאלו שהוכנו על ידי ידיים בלתי מקצועיות וללא שום טכנולוגיה ראויה לציון. לכל גבר היה גם מוט עגול שאורכו כמטר, שנראה כקנה במבוק, ושקצהו האחד מתרחב ע"י אגד של נצרים ונוצות של עוף כלשהו. הוא לא יכול היה לשער למה משמש החפץ הזה. כאשר חלף לידם, הם לא נעו ולא זעו מכריעתם אל מול פניה של גרטשן. היא החלה לפסוע אליו, ושניהם הבחינו שכל החבורה משנה את כיוון כריעתה שיהיה בדיוק אל מול פניה של גרטשן! כאשר היא נעה ימינה, הם פנו לכיוונה, וכאשר נעה שמאלה נעו כולם יחד איתה. וזאת, למרות שאף אחד לא העז לשאת את עיניו ולהביט לעברה במישרין.

היא החלה להסיר את חליפת החלל, כדי להציג את עצמה כבת אדם. 'אולי החליפה עושה את הרושם', סברה, אך התבדתה. היא עצמה היתה מקור הכבוד והיראה.

"איך אתה מסביר את כל זה?" שאלה אותו.

"אני מנסה להציב את עצמי במקומם", אמר. "נניח שאני בושמני ממוצע. בני עמי חיים כאן אלפי שנים באקלים המוכר לנו כל כך. יום בהיר אחד, ובאמת כל הימים כאן תמיד בהירים, השמיים התקדרו בעננים שחורים ומזורים, והסתירו את האור של השמש. הטמפרטורות ירדו והתחלנו לקפוא. בעלי החיים נמלטו מהאזור או מתו. יתכן שגם הצמחים התחילו לגווע. התחלנו לחשוש שהשמש כועסת עלינו ורוצה להענישנו. כעבור כמה ימים אנחנו רואים לפתע עצם מוזר נופל עלינו מהשמיים. השמש בכבודה ובעצמה שלחה אלינו את בניה להענישנו. יומיים לאחר שמרכבת האלים נוחתת במדבר, מתגלית לפנינו בת השמש בכבודה ובעצמה להנהיג אותנו. והנה, בסמוך להופעתה, העננים מתחילים להתפוגג וכל יום שעובר השמש מתקרבת לגלות את עצמה שוב לעינינו. אין זאת כי חובה עלינו לציית לאלה שירדה אלינו מן השמיים להושיע אותנו!"

אכן, מדי יום העננים החלו להתפזר, בסיועם של השקעים והרמות הברומטריות. כל יום היה בהיר מקודמו, והיה קל יותר לאתר את מיקומה של השמש. גם הטמפרטורות שבו לעלות בהדרגה, כמעלה או שתיים מדי יממה. הניתוח של ג'ונתן נשמע בהחלט סביר!

ממרחקים נראה האופק המדברי כמשטח עפר אינסופי - אלא אם כן פוסעים בעקבות הבושמנים. אז הנוף משתנה תדיר בכל אזור במהלך המסע. עוברים בעמקים בצל גבעות - ודאי היה שם צל לו רק זרחה השמש, מגלים חורשות בר של עצי מונגונגו, שיחים חרבים וגבעולים יבשים של שורשי מאכל ופקעות נסתרות. חולפים על פני כרי עשב יבש מכאן ומתלולים סלעיים משם. פוסעים על אדמה חומה אדמדמה שמתחלפת לאדמה טרשית צהובה או אפורה, ולפתע מתגלה מעבר לעיקול כפרו של השבט, ובו כשני תריסרי סוכות מעוגלות של כלונסאות עץ המכוסות בעשבים ובענפים, חתוכות באמצען ונראות כמחצית האיגלו הקוטבי. הצד הפתוח היה מופנה כלפי דרום, כנראה להשגת צל מרבי באותם ימים שהשמש הצפונית האירה את פניה.

בשפתם המקומית, תיארו הגברים באוזני נשותיהם וילדיהם בהתרגשות את דבר גלויים של משלחת בני האלים. המילים נשמעו כמורכבות מהברה אחת, עם שפע של קולות פיצוץ ותקתוקים שנוצרו במגוון שיטות באמצעות הלשון, החיך והשפתיים. גרטשן זכתה למירב תשומת הלב של כולם, ועמלה קשות לשכנע אותם בשפת הגוף לבל ישתטחו למרגלותיה. בסדרת הוראות בהולות פונתה הסוכה הקדמית, הגדולה ביותר, וארבעת האסטרונואוטים הוזמנו להיכנס אליה בכבוד. מול ארבעתם באוהל הצטופפו בסקרנות כשמונים אנשי וילדי השבט. לבושם היה דל ובלתי אחיד. כל הילדים והילדות היו עירומים כביום היוולדם. הנערות, הילדות ואף התינוקות, העירומות כולן, קישטו את עצמן בשפע שרשראות מסביב לצווארם, ראשם וזרועותיהם. מספר השרשראות נע בין אחת בודדת לבין כשני תריסרי שרשראות חרוזים צבעוניים. אצל הנערים והמבוגרים נראו פריטי לבוש דלים, המכסים אך ורק את אזור חלציהם בפיסות עור או טלאי בדים. הנשים היו כולן חשופות חזה, הצעירות שבהן עירומות לחלוטין. חלקן היו לבושות בבדים ובטלאי בדים שכיסו את מבושיהן. כל הנשים היו עטורי עדיים וענקים וצמידים לקישוט. לבגדים לא היה כל ערך במקומותיהם. ג'ונתן הופתע לראות ילדים המהלכים על רגליהם, בגילאי ארבע ואפילו בני חמש, אשר יונקים בעמידה משדי אימותיהם.

"הם יונקים יותר מדי זמן", קבע. "הם סובלים מאנמיה. חסר להם ברזל."

בעוד המבוגרים היו נמוכים מאוד - מטר וחצי קומתם הממוצעת - וכחושים, ועצמותיהם בולטות מתחת לעורם, נראו ילדיהם שמנמנים לעומת הוריהם. התזונה במדבר שקיימה בדלות ובצמצום את המבוגרים, היטיבה

עם הילדים שינקו עד גיל מאוחר מאוד. זו היתה הסיבה לכך שלא היו ילדים רבים מדי בשבט. ההנקה הממושכת גרמה לנשים לא להרות יתר על המידה כאמצעי הבקרה הטבעית לוויסות גודל האוכלוסייה. לפתע נפלו כל בני השבט על בירכיהם והרכינו את ראשם. ג'ונתן תמה לסיבת הדבר. הדבר היחיד שאירע, מסתבר, שלגרטשן נמאס לעמוד והיא החליטה להתיישב. מייד צנח השבט וכרע, כדי שראשיהם ימצאו תמיד נמוכים יותר מראשה. ג'ונתן, אוהירו וג'ולי התיישבו אף הם.

גרטשן, שעניי כל היו נעוצות בכיוונה - אך לא ישירות אל עיניה - הצביעה בידיה על ארבעתם. "אנחנו אסטרונוטים", אמרה, ואז סימנה בידיה לעבר כלל השבט.

שתיקה מביכה השתררה, אף אחד לא ההין לענות לה. לאחר כמה ניסיונות סרק נוספים שבהם לא קיבלה תשובה, קמה ממקומה וקרבה אל הגבר הראשון, שמיקומו היה הקרוב אליה מכל האחרים, ובראשו היו נעוצות שתי נוצות דורבן כשתי קרניים. הוא נראה לה המבוגר ביותר. היא הניחה - ובצדק - שהוא הצ'יף בשבט הזה, ופנתה אליו ישירות.

"אנחנו אסטרונוטים. מי אתם?"

"סאן. !קונג¹. " אמר בראש מורכן.

"כנראה זה שם השבט", אמרה. היא הצביעה על עצמה. "אני גרטשן וולף", והמשיכה להצביע בהתאמה,

"ג'ונתן מקמרפי, אוהירו נסומי, ג'ולי פישר. " ואז הצביעה עליו. "מה שמך?"

"קוקה צ'אן, " השיב.

ואז הצביעה בידיה על הסמוכים אליו.

"גאו."

"ניסי."

"קואי."

היא ספקה כפיה. "יהיה לי קשה לזכור או לבטא את השמות שלכם", אמרה. "מהיום והלאה יש לכם שמות חדשים." היא חזרה להצביע לפי הסדר. "אלפא, ביתא, גמא, דלתא."

ואז שאלה לשמות כמה מהנשים. צ'אם, ניסה, אלזי.

"שישאר כך, " פסקה.

ג'ונתן, אוהירו וג'ולי הצטרפו אליה. "אנחנו צריכים לראות מה הם אוכלים ומה הם שותים", אמר ג'ונתן.

"ואיך הם רוחצים את עצמם, " אמרה ג'ולי. "אם אני לא אתקלח בקרוב, אני אצא מדעתי."

"נברר את הכל, " הרגיעה גרטשן.

ההיכרות הראשונה עם המזון המקומי היתה עם אגוזי המונגונו, שהיו מצויים בשפע מפתיע לעומת מה ששיערו למצוא באזור שחון כזה. הם גדלו על עצים בגבהים שונים, משני מטרים ועד חמישה עשר מטרים. גזעי העצים היו עבים וזקופים. פרחי העץ פרחו בדיוק בתקופה זו, של חודש אוקטובר, ונראו סגלגלים. פירות העץ נראו בגודל של שזיף ממוצע, שקליפתו החיצונית ירוקה ושעירה. כאשר הוא פוצח ונפתח, נמצאה בתוכו ציפה בשרנית מתקתקה ונעימה לחיך. עתה נתגלה בפנים הגרעין המכיל את האגוז - עיקר המזון עתיר החלבון והשומן. גודלו היה כאגוז האלסר. כל אחד בשבט אכל בין חמישים למאה אגוזים כאלה מדי יום. האגוז הראשון שהוצא מקליפתו הוגש לגרטשן לטעימה.

"לא רע, " פסקה.

מייד אחרי כן הוציאו מספר אגוזים מתוך אפר חם של אחת המדורות, שנועדו לקליית האגוזים הללו. עתה

הגישו לה לטעום את האגוז הקלוי.

"מעולה! טעים מאוד!"

מנת האגוזים הקלויים האלה היתה ארוחתם הראשונה שנתכבדו בה במדבר נאמיב. אכן, חידוש מרענן לעומת המזון המשומר שהביאו מהחלל, אך קצר מועד היה החידוש הזה. עתה נוכחו לדעת שזהו המזון העיקרי אותו יאכלו בעתיד הקרוב. אלפי אגוזים כאלה היו על העצים ונשרו למרגלותיהם, כל שהיה צריך זה רק להתכופף ולאספם. כל שאר המזונות היו רק תוספות מזדמנות ואקראיות, ובצמצום ניכר.

הנשים נתגלו כמומחיות במציאת מקורות מזון מתחת לאדמה. בעיקר שורשי מאכל, פקעות, מלוני צאמה

ובצלים. בני השבט הסתגלו למחייה במדבר ברמת מומחיות כזו, שהיו מסוגלים להבחין בעקרבים נסתרים

מתחת לחול ולאבק ולדלג מעליהם, הציידים היו מסוגלים לזהות לפי העקבות את סוגי החיות שעברו בסביבה, כיוון תנועתם והמועד בו חלפו, וילדים היו מסוגלים לזהות את עקבות אמהותיהם שלהם.

מספר כלבים מבויתים נראו בשטח הכפר, והארבעה לא הצליחו למצוא שום בעלי חיים נוספים המסתובבים באזור. לא נראו בהמות משא שניתן לרתמם לעול, לא בקר או צאן לאכילה, ואף לא מיני עופות למאכל. הדבר

העציב מאוד בעיקר את ג'ונתן, שגופו גדול הממדים היה מורגל לכמויות נאות של בשר מדי יום.

"איפה הבשר?" שאל בבטן מקרקרת.

את ג'ולי הדאיגה ההיגיינה האישית. היא חיפשה ותרה אחר מקור מים לרחצה. כעת היתה מוכנה לקבל כל

מקור נוזלי שופע, ואפילו מלוח. ים, אגם, נהר, נחל או פלג; מעיין או באר מים. המים היחידים שהיו בנמצא,

היו בתוך מימיותיהם האישיות.

"איפה יש מים?" הקשתה בדאגה.

¹ סימן הקריאה מציין בבלשנות נקישת לשון

אוהירו התעכב ליד קבוצת גברים, וצפה בהם עוסקים בהכנת חיצים מסביב למדורה. הם משחו את קצות חיציהם ברעל שהפיקו מבישול של חיפושיות שבגופן נמצא חומר רעיל כלשהו. הוא נטל את אחת הקשתות ובחן אותה מקרוב, את החיצים, את האשפות, ונדהם לגלות שבחודי החיצים ניתן למצוא תחכום טכנולוגי מפתיע. קצה החץ היה עשוי מאבן מסותתת ומחודדת כהלכה, ומחוברת בציר לגוף החץ ומאפשרת לחוד האבן גמישות בתנועה. הוא תהה לפשר הדבר, אך לא מצא לכך תשובה.

בערבו של היום נמצא מקור מי השתייה של הבושמנים. הם היו מורגלים לשהות במשך שעות היום, החמות בימים הרגילים, בסביבות כפרם, כדי לא לאבד נוזלים ואנרגיה תחת השמש הקופחת. לכן, את עיקר פעילותם למציאת מזון ומים ריכזו בתחילתו ובסופו של היום. כעת, משהחל היום לפנות, חפרו הנשים מספר בורות בקרבת הסוכות, וחילצו מתוכם ביצי ענק של בנות היענה. בכיזים אלו נאגרו מים, שמקורם לא היה ברור עדיין, שהרוו את כל בני השבט. ג'ונתן הוציא מתיקו מבחנת זכוכית קטנה, והגיר לתוכה מעט מים מאחת הביצים. הוא בחן אותה בקפידה מול האור, והם נראו מעט דלוחים. בניסיון השני הוא סינן את מי הביצה לתוך המבחנה דרך בד ממחטה, והפעם המים נראו צלולים. הוא טעם אותם, ואישר שהם ראויים לשתייה.

"המים טובים", אמר. "לא נצטרך לטהר אותם ביד או בכלור."

ג'ולי לא הסתפקה בשתייה. היא קרבה אל אלזי, שנראתה לה כבת חמש עשרה. שדיה שרק החלו לצמוח היו מכוסים בעשרות שרשראות צבעוניות, ועורה נראה צח ונקי. שיערה המקורזל השתלשל על כתפיה כבקבוקנים מתנדנדים. ג'ולי הצביעה על המים, ובתנועות גוף שאלה אותה כיצד היא רוחצת את עצמה. לאחר כמה ניסיונות הצליחה הצעירה להבין את השאלה. מייד פנתה והובילה אותה בעליצות אל השטח שמאחורי הסוכות. מתחת לאחד העצים, היו חפורים מספר בורות. מתוך אחד הבורות הללו שלפה אלזי ביצת יען פתוחה, המלאה מים. היא הכניסה את ידה והוציאה ממנו חופן מים בכפה המקוערת. אז התיזה על ראשה ועורפה. כך המשיכה להגיר טיפות ורסיסי מים על שארית גופה, ולבסוף לעסות בשתי ידיה את כל גופה הרטוב.

"זה מה שיש?" קוננה ג'ולי, "אבל יותר טוב מכלום..." ואז שלחה ידיה ופשטה את כל בגדיה. וכך, מעורטלת לחלוטין, מול עיניהם הפעורות של ג'ונתן, אוהירו וגרטשן, החלה להזליף על עצמה מים מביצת יען נוספת שהגישה לה אלזי. זו היתה הפעם הראשונה שחזו בגופה העירום והמפואר של ג'ולי, ונשימתם של שני הגברים נעתקה מאפם. לג'ולי לא היה אכפת כלל מי צופה בה, ממילא פרט לשלושת עמיתיה היו כולן עירומות כמוה. נערו נוספות קרבו והתגודדו מסביבה, צופות במחזה בחדווה ובצהלות. לאחר שהרטיבה כל סנטימטר בגופה, הופיע בידה סבון משום מקום, והיא החלה להסתבן במרץ. לבסוף נטלה את שארית המים מן הביצה, ושפכה על עצמה. לאחר מכן ביקשה ביצה נוספת, מלאה, והזליפה על עצמה לכמה שניות נוספות של מקלחת מדברית מוצלחת ומרעננת!

מעבר לענני הערפיח קרבה השמש אל קו האופק המערבי, והאור החשיך במתינות. בעוד ג'ולי לובשת את בגדיה, שאלה גרטשן מג'ולי את הסבון והחלה להתפשט. כל הגברים הבושמניים נמלטו מהאזור בו ברגע, אולם ג'ונתן ואוהירו העדיפו להישאר לחזות באלה בת השמש מתקלחת. אכן, בגוף של אלה ניחנה. ואז הצטרפו גם ג'ונתן ואוהירו למקלחת הקבוצתית. ג'ולי התיישבה על הקרקע, נשענה על גזע העץ, ידיה שלובות על בירכיה המכופפות, והחזירה לשני הגברים באותה מטבע של צפייה סקרנית, עד כמה שהתירה לה תאורת השמש הגוועת וענני העשן והאבק המתפוגגים לאיטם ברקיע הגבוה. גופו השחום והענק של ג'ונתן נראה כגזע עץ משורג ביערות הגשם, שרירי וחסון. את המקלחת העדיפו השניים לבצע בגבם אליה, כך שפרטים רבים נשאו חתומים וחסויים עבודה. אוהירו, לעומתו, היה עדין ממנו הן באופיו והן בגופו. גובהו היה כגובהה של ג'ולי, אך היה צנום ממנה. גופו הענק של ג'ונתן כילה תכולה של ארבע ביצי יען מלאות!

"אן צדקה", הכריזה ג'ולי, "לא היינו מסוגלים לשרוד במקום הזה בלי הבושמנים."

ארבעתם העבירו את לילם הראשון במדבר בסוכה שפינו עבורם. על הקרקע הטרשית, הקשה והמחוספסת הוכנו ארבע מיטות מאולתרות: משטח חול רך, ועליו מפוזר מצע של עלים ועשבים. למרות שבצד הפתוח של הסוכה דלקה מדורה כל הלילה, שלא היה ברור להם האם נועדה להרחיק בעלי חיים או לחמם את הנמים, הצינה היתה כבדה עבורם, והם נאלצו להשתמש בכגדיהם כשמיות מאולתרות.

למחרת היום נוכחו לדעת שאירוע ההיגינה של האורחים בערב הקודם חיסל כמות מים יומית של כל השבט. כעת נוצרה לרביעייה ההזדמנות האמיתית לעקוב אחר המקומיים המחפשים מים במדבר. הדרכים לאיתור מים היו רבים, מגוונים ומקוריים. הבושמנים התגלו כאשפי מציאת מים. ג'ולי נראתה להוטה ללמוד את כל הטכניקות הללו, והקפידה להיצמד לכל מי שהיה מוכן ללמדה את סודות המדבר.

דרך אחת היתה לאתר מלוני מים, אבטיחי בר ופקעות הגדלים מתחת לאדמה, המכילים בתוכם כמויות גדולות של מים ראויים לשתייה. אלה כלל לא נאספו ונאגרו במחסנים כלשהם. הם פשוט סומנו במקומם והושארו מתחת לאדמה, במקומם הטבעי, עד שהבושמנים החליטו להשתמש בהם. גרטשן, מלווה באופן תדיר על ידי 'אלפא' המבוגר, צ'אם שנראתה כזוגתו ו'טיטא', צעיר אחד בעל עיניים סקרניות, שדאג לשרתה ולמלא את כל מחסורה או בקשותיה, שלושתם הראו לה ולג'ולי כיצד הם עוברים מאתר לאתר, מגבעול לגבעול, ומצביעים על האדמה. שני נערים צעירים חופרים לאלתר בעזרת אבנים מסותתות, כעין סכיני אבן גסות, ומוציאים את המלון או הפקעת המכילה כמה ליטרים של מים.

מיכלי האגירה היו עשורות רבות של ביצי יען, ששימשו מימיות מועילות למטרה זו. הקנים שבידי הגברים נתגלו כקשיות ענק, שבעזרתם הם שותים את המים מתוך הביצים המוטמנים באדמה. נוצות היען הקשורות בנצרים בצידו הרחב של הקנה שימשו להם כמסננת מפני החול, האבק והלכלוך. אותם קנים שימשו גם לשתייה מתוך מקורות מים אחרים שאיתרו הבושמנים, לפני שהועברו לביצי היען.

שיטת אגירה נוספת היתה מלכודת טל ומי תהום. הבושמנים חדי העיץ היו מבחינים בסימני רטיבות זעירים בקרקע, באמצעות רסיסי מים המופיעים על פני השטח. שם היו חופרים גומות בחול, ומניחים בהם קליפות ביצי יען. לתוך הקליפות היו מתנקזים המים במרוצת הזמן, והיו נשאבים לפיהם בעזרת הקנים.

בנוסף, הכירו היטב את השטח וידעו היכן נמצא כל נווה מדבר, ובו מעיין או באר. כאשר אותר מקור מים מעין זה, הוא שימש למלא את כל ביצי היען לימים הבאים. ברם, כל השיטות הללו היו רק להדגמת יכולותיהם לאתר מים. בפועל הבושמנים הקפידו להקים את סוכותיהם לא הרחק ממקור מים זמין. באפיק ואדי לא הרחק מהם, הסתתר בתוך צמחייה ירוקה מעיין קטן, שסיפק בנקל את כל צרכי השבט. שם הנשים מילאו את מימות ביצי היען וקברו אותן ליד סוכותיהן, ושם חלק מהגברים ארבו לבעלי חיים קטנים המשועים לנוזל יקר זה, וצדו אותם למאכל. ג'ולי נראתה מאושרת כאשר גילתה את המעיין הקטן הזה, מפני שלדידה התגלית הזאת משמעה מקלחת מרעננת מדי יום.

את ג'ונתן הטרידה המחשבה שיש במקום ביצי יען, אך עד עתה לא הציעו לכבדו בבשר יען. אפילו כמה אפרוחי יען שלא בקעו מקליפתם היה סועד כעת בתיאבון רב. הוא כבר הרהר באפשרות לצאת חזרה לעכביש 1', שנמצאה במרחק של כחמישה עשר קילומטרים מהם, כדי לפתוח כמה קופסאות שימורי בשר וטונה. הוא החליט להמתין עוד יום או יומיים ולראות כיצד המקומיים מוצאים את בשרם, אולם כבר באותו ערב קיבל את התשובה לבעייתו. החל משעות הצהריים המוקדמות, החלה תכונה בכפר. אחד מבני השבט חזר ממקום כלשהו לכפר וכנראה הודיע להם איזו ידיעה מרגשת. הגברים והנשים החלו להביט תכופות לכיוון דרום מזרח, כמחפשים דבר מה או ממתנים למשהו שיתרחש. אזהירו שעקב אחרי התנהגותם, התבונן כמוהם דרך משקפתו אך לא ראה דבר. הראות המשיכה להתבהר מדי יום, והוא העריך שבעוד יום או יומיים תחזור השמש לאורה ולחומה המלא. לעת ערב, כל הכפר כבר היה על רגליו בהתרגשות, מתבונן בסקרנות ובחוסר סבלנות לכיוון ההוא, ששום דבר לא הופיע בו. ג'ונתן נטל את המשקפת ובחן את השטח היטב. בזכות גובהו והמשקפת שלו שהקנתה לו יתרון חזותי על פני כולם, היה הראשון לבשר לעמיתיו את החדשה הטריה:

"מגיעה אספקת הבשר!"

אט אט, מתוך המדבר המאפיר של שעת בין הערביים, נראו קרבים שלושה גברים לאיטם. על גבם נשאו אנטילופה שניצודה. הגברים שבמחנה החלו לרוץ לעברם ולסייע להם בהובלת המטען היקר אל המדורה הראשית של הכפר. לימים התברר ששלושת הציידים האלה פצעו בחיצייהם את האנטילופה לפני יומיים או שלושה, אך חיה כל כך גדולה לא מתה מיד. היא ממשיכה לנוס מפניהם עד שהרעל משפיע או שאופסים כוחותיה מאיבוד דם, והציידים - מתחקים על עקבותיה - רצים עשרות קילומטרים במדבר אחריה, עד שמאתרים את גופתה, ואז מעמיסים אותה על כתפיהם ושבים לכפר להילולת הבשר. הנשים החלו לעסוק במרץ בעבודות הביתור, הניקוי וההכנה לצלייה. הגברים מצידם היו עסוקים בפטפטת ערנית. על פי ההצעות החטופות לעברם נראה היה כי הציידים מקבלים דיווח עדכני בדבר הופעתם של האורחים החשובים, ובראשם גרטשן. השיחות הפכו לקולניות יותר ויותר, נרגשות וטעונות.

לפתע משהו אירע, וכל העבודה נפסקה בבת אחת.

כל הכפר קפא על מקומו. האנשים הפסיקו לנוע, הנשים חדלו ממלאכתן. הנערים והילדים הפסיקו לשחק בחולות ולהתאמן בקשתות ובחיצים. עיני כולם היו נשואות לגרטשן, ולה עצמה לא היה מושג מדוע. מדי פעם נשמע משפט קצר ועצבני, שנשמע כרגיל כמו בלילת הברות, תקתוקים ופצפוצים.

"קטה קטה קטה", ג'ונתן שמע את "ביטא" מתאר לציידים ששבו זה עתה, ומצביע לעברה של גרטשן. הוא אימץ את מוחו לפשר הדבר. הם מן הסתם מעדכנים את החדשים בדבר גדולתה של גרטשן, אולם מדוע הכפר עצר מלכת? ומה עם מנת הבשר המתעכבת? רעבונו לבשר כמעט והוציא אותו מכליו. הוא חשב שהוא ניגש לבשר, נוטל חתיכה ממנו וצולה אותה בעצמו. אולם רעבונו גם חידד את חשיבתו. החזרה הרבה על ההברות 'קטה קטה קטה' גרמה לו לשער שהמדובר בחיקוי קולו של מונה הגייגר.

"גרטשן, אני חושב שהם מתכוונים למונה הגייגר שלנו", אמר לה, "את הפעלת אותו לידם?"

"אתה צודק, בחיי!" התפעלה גרטשן. "לפני ששרקתי אליך לבוא, עשיתי הצגה של מדידה ליד ראשו של כל אחד מהגברים."

"אז כנראה שגם הציידים החדשים רוצים את הטקס הזה", אמר לה.

"בלתי אפשרי. מונה הגייגר נמצא כעת בעכביש 1", אמרה קצרות.

"מה עושים?"

"נצטרך להביא אותו משם", אמרה.

"שלילי", חזר לה. "המשבר הוא כעת. הוא צריך להיפתר כאן ועכשיו."

"איך?" שאלה.

"את נחשבת בעיניהם כאלה, את לא יכולה לדחות פתרונות כאלה", הסביר אזהירו. "זה יראה רע מאוד אם

נצטרך לצאת למסע הלוך ושוב בן שלושים קילומטרים רק כדי להשמיע להם תקתוקי מונה גייגר."

"הם ראו בבירור את המכשיר או רק שמעו אותו?" שאלה ג'ולי.

"הם בעיקר שמעו אותו", נזכרה גרטשן. "הראות היתה פחות טובה מהיום, והם לא ראו אותו בבירור. וכאשר

קירבתי אותו לאוזניהם, הם כרעו על האדמה וראשיהם למטה. הם לא הסתכלו אלי ישירות בשום שלב."

"אז כל מה שאנחנו צריכים זה לאלתר מכשיר שיחקה את קולות התקתוקים של מונה הגייגר", הציעה.

"מה יש לנו כאן?"

"אני הבאתי רק מד חום, וסבון שג'ונתן גמר אותו", אמרה ג'ולי.

"אני הבאתי רק סכין, מצית ופנס", אמר ג'ונתן.

"הבאתי איתי את המשקפת, שני מכשירי ה'ווקי טוקי' ואת אקדת הזיקוקים, " אמר אוהירו.
"וכל המשרוקיות אצלנו, " אמרה ג'ולי.

שתיקה קצרה השתררה, ורעיון הבזיק בראשה של ג'ולי. "קחי מכשיר קשר אחד, אנחנו נעלם להם מהעיניים בתוך הסוכה. מהמכשיר השני נקיש עם משהו ונשדר לך קולות שידמו את תקתוק מונה הגייגר!"
"מעולה!" שיבחה גרטשן. "קדימה!"

הארבעה פנו לתוך הסוכה, בעוד כל בני השבט נועצים בהם עיניים סקרניות ומבוהלות. גרטשן יצאה מתוכו בגפה, לאחר רגע קט, צועדת באיטיות אל מול קבוצת הגברים. בשריקות קצרות במשרוקיתה, הורתה לכל הנשים והילדים להתרחק מהמקום, ואלה צייתו ונמלטו מהרחבה כפרגיות הנמלטות למראה השועל. לאחר מכן הצביעה ביד מושטת ומצווה על הפרדת הותיקים מהחדשים, ובאצבע קלה ובשריקות קצובות הרחיקה אותם לאחור. ואז פנתה והתקדמה באיטיות אל שלושת הציידים הכורעים. כל השבט עצר את נשימתו. בידה נשאה את מכשיר הקשר הידני, וקירבה אותו אל הכורע הראשון. מאומה לא אירע, ושום קול תקתוק לא נשמע בוקע מן המכשיר. גרטשן הרגישה שהדם אוזל מרקותיה. באותו רגע ממש, נאבק אוהירו במכשיר הקשר השני, שמכל העיתים שבעולם בחר לו את הזמן הזה לשבוק חיים. פשוט, מתג ההפעלה לא הגיב. הוא טלטל שוב ושוב את המכשיר, היכה עליו, פירק והתקין מחדש את הסוללות, ומאום לא עזר! גרטשן נשארה לבדה במערכה, והשלושה היו חסרי אונים!

'חשבי, גרטשן, חשבי!' חלפה בראשה הוראה כבדק. היא לחצה ביאוש על מתג הדיבור, ורק נקישת סרק חלושה של הרמקול נשמעה.
נקישה!

במהירות הברק סובבה את כפתור עוצמת הקול למרבית, וחזרה ולחצה על הלחצן. נקישה ברורה יותר נשמעה, דומה בהחלט לנקישת מונה הגייגר... אצבעה החלה ללחוץ ולנתק, ללחוץ ולנתק, והיא חשה כיצד הדם חוזר אל רקותיה. רצף של תקתוקים נשמע, ופסק לאחר רגע קט. עתה קרבה אל השנים האחרים שזכו למנת התקתוקים שלהם - והטקס הסתיים בהצלחה מובהקת, בקריאות שמחה, בחיוכים, בהשתוללות רבתי של הילדים, כל השבט חזר לעניינים, המדבר כולו התעורר לחיים!

הנשים, מצחקות, מפטפוטות, מצחקות בלשונן, חזרו לטרוח על סעודת הבשר. הפעם הזאת ג'ונתן נעמד לידן, מוודא התקדמות ולומד את שיטת הצלייה שלהן. ריח הבשר הצלוי פשט במדבר והטריף את חושינו. למעלה מארבעה חודשים תמימים לא באה אומצה טובה אל פיו, והנה, הערב הזה התקופה הזאת עומדת להסתיים.

למזלו של ג'ונתן, הוא היה השני להתכבד, מייד לאחר גרטשן. על קליפת עץ הוגשו לו שני נתחים נדיבים מאזור הצלעות של האנטילופה, ושיפרו את מצב רוחו. לאחר ארבעת האורחים החלה החלוקה הפנימית שנראתה שוויונית בקרב הגברים והנשים. לא נראו כל גינוני כבוד, אך היה מדרג היררכי של חלוקה: יצרן החיצים שקטלו את החיה התכבד ראשון, הציידים עצמם היו הבאים בתור, ובהמשך על פי סדר הגיל. רק הנערים והילדים לא זכו לקבל דבר משלל הציד, למרות שנשארו שאריות הבשר רבות הראויות להתכבד. לכן הילדים נראו אנמיים לדעתו המלומדת של ג'ונתן.

השמש האירה את פניה לגרטשן, למחרת היום. אור עלה מן המזרח, העננים המלאכותיים של פחם זופת נסעו להם למקום אחר. החום שהחל להציק לאורחים, דווקא התקבל בברכה ובהתלהבות אצל המקומיים, שעל פי מבטי ההערצה שנעצו בגרטשן, היה ברור בעליל שהם יחסו לה את שובה של החמה לחייהם. מד החום מדד בצוהרי היום שלושים מעלות, כאשר ברור היה שבימים הקרובים החום רק יגבר.

תסכולו של אוהירו על תקלת מכשיר הקשר כמעט גרם לו לנתץ ולהשליך את שני המכשירים שתועלתם מותנית בעצם זוגיותם התקינה. אולם במחשבה נוספת השאיר את המכשיר הבודד באמתחתו, פן יצוצו אנשים נוספים משום מקום שבמדבר. זו היתה גם הסיבה שמניין מדויק של אנשי השבט היה בלתי אפשרי. גברים ונשים הופיעו ונעלמו בלי שניתן יהיה לעקוב אחרי המצב. קבוצות של ציידים יצאו ואחרות שבו. נשים נעלמו ללקט מזון או מים ושוב עם פקעות בולבוסיות, ביצי יענים או לטאות ואיגואנות למאכל. האומדנים נעו למעשה בין שמונים לתשעים בני אדם, עד שהסתבר שחלק מהבאים וחלק מהעוזבים שייכים לשבטים אחרים בכלל, ובקרב הבושמנים רבים הביקורים ההדדיים. למעשה, שמם של בני השמש הגיע לאחר ימים אחדים לכל שבטי הסאן מעם! קונג. בשלב מסוים איבדו הארבעה שליטה והפסיקו לספור.

הפתעה נעימה היתה היחס השוויוני שנתגלה בין הגברים והנשים. הרכוש האישי היה דומה אצל כולם, עוניים היה גם כל עושרם. הן הגברים והן הנשים נשאו באחריות משותפת לגידול וחינוך ילדיהם. מריבות לא נשמעו ולא נראו. תגרות וסכסוכים לא נצפו. לא גינוני כבוד ולא הוראות ופקודות. כל אחד מצא את מקומו ואת תפקידו ואת פעילויותיו באופן טבעי, כמו יד נעלמה המכוונת הכל בייעולות מושלמת. עתה התחוויר לגרטשן שהשמות שהעניקה לגברים תאמו למעשה לגילים ולא לכבודם, עושרם או מידת השפעתם.

ג'ונתן חש שגופו חזר לכושרו התקיין, והחליט שהוא עצמו יצא עם אחת הקבוצות לציד הבא, ללמוד מהם את שיטותיהם ואולי יהיה לו עצמו מה לתרום וללמד אותם. לפני עלות השחר, כאשר הבחין בחצי תריסר גברים נערכים ליציאה, קרב אליהם והציע להם בשפתו להצטרף. נבוכים משהו, תקתקו ופצפצו בשפתם עד שאחד מן הציידים איץ לסוכתו והביא לג'ונתן קשת ואשפת חיצים. ואז החלו במסע של כמה עשרות קילומטרים, וכבר לאחר מספר שעות הוא הצטער על החלטתו הפזיזה. לגברים רזים וגרומים אלה היה כושר גופני מדהים ומותאם היטב לתנאי המדבר, ואילו גופו הענק של ג'ונתן איים לקרוס ולהתמוטט. עדיין לא סיים את שלב ההתאוששות של הכבידה. המים במימיה שלו כמעט אזלו, ולא נראה היה שהגיעו למחצית הדרך. לסגת ולחזור חזרה היה עתה בלתי אפשרי, מפני שלא היה מצליח למצוא את דרכו חזרה בלעדיהם.

למזלו, הגיעו לפאתי עמק ונעצרו, מצביעים לעבר אזור צמחייה ירוקה. הוא הבין שהמדובר בנווה מדבר, והמשיך לעקוב בדממה אחר מעשיהם מבלי להתערב. כמה עשרות מטרים ממקור המים, החלו להתחפר בתוך החול. מול עיניו התמהות נעלמו כל השישה מתחת לאדמה, והיה עליו לנסות לעשות כמוהם, ולהטמין את כל גופו הענק מתחת לחולות. המשימה הזאת נראתה עבורו בלתי אפשרית, והוא בחר לסגת ולהסתתר מאחורי עץ מרוחק. שעות אחדות חלפו עד אשר נצפו ראשוני בעלי החיים המגיעים לרוות את צימאונם. בתחילה חזיר בר קרב באיטיות, בוחן וסורק את האזור לאיתור טורפים פוטנציאליים, ולאחר שנגע גמע מן המים והסתלק. זמן מה אחריו הגיע למקום ראם או קודו, אחד מזני האנטילופות, ואף הוא קרב בהססנות ובחשדנות אל מקור החיים. ג'ונתן צפה ממקום תצפיתו כיצד מתרוממים מתוך החול בהפתעה מוחלטת בו זמנית כל ששת הציידים, ומשגרים מיד את חיצי התרעלה שלהם בחיה ההמומה, שלא יודעת לאן לזנק ולהימלט. לפליאתו של ג'ונתן, אף אחד מהם לא החטיא את המטרה. כל ששת החיצים ננעצו בגוף החיה, לפני שהתעשתה ופרצה במנוסת אמוק מהמקום. שני ציידים הזדקפו, והחלו לדלוק בעקבותיה. ג'ונתן הבין שבעוד כיומיים יחזרו שניים אלו לכפר עם החיה על כתפיהם. בינתיים, ארבעת הנותרים חזרו והתחפרו בחולות, ממתנינם לקורבנם הבא.

במהרה הובן לו שנווה המדבר הינו מקום מעולה לארוב לבעלי חיים, אולם גם הטורפים מכירים את התחבולה הזאת, וקרבים למקום כדי למצוא את מזונם. שני תנים קרבו אליהם, ובלשו אחר מקום מארב נוח. ארבעת הציידים הזדקפו והחלו לנופף בקשיות הבמבוק שלהם, והבריחו אותם כלעומת שבאו. התנים עמדו במרחק ביטחון מארבעת הציידים ושקלו את המשך צעדיהם. אחד הציידים נאלץ לרדוף אחריהם ולירות לעברם מספר חיצים, עד אשר נעלמו מהאזור.

שוב המתנינו ארבעת הציידים הנותרים לטרף. שעת צהרים לווהטת היתה, וג'ונתן חש כיצד הוא עצמו מתבשל. העץ סיפק לו צל חלקי בלבד, והוא תהה מה מידת החום של הקוברים עצמם מרצונם החופשי תחת החול הרותח. עתה החל להרהר באסטרטגיות הציד שלהם, ועמד מיד על כמה שגיאות עקרוניות, שתיקונן היה עשוי לשפר את שללם בצורה משמעותית. ראשית, כולם התרכזו באזור אחד, ואפשרו לחיות להימלט לכל עבר. לו היו מתפרשים במקומות שונים, בעל החיים היה נמלט היישר לזרועותיו של אחד מהם. שנית, ניתן היה להכין מלכודות לולאה פשוטות וללכדם בחיים, ולגוררם לכפר על רגליהם עם חבל על צווארם. רעיון נוסף היה לו, שהיה מבטל את הצורך במרדף ארוך ומיגע, זהו השימוש בבולה הדרום אמריקאי. הבולה היה למעשה חבל שבקצהו אבן, שמשחררים אותה כקרוסלה, ומשחררים את החבל בתזמון נכון בהטלה מעגלית, כדי לכרוך את החבל על הרגליים של החיה, המסתבכת במנוסתה ונופלת ארצה. הוא עצמו הצליח לעשות זאת בילדותו, כאשר ביקר באחד המשקים והצליח להפיל כך צאן - עיזים ותיישים, ואפילו תרנגולי הודו. הוא ציין לעצמו שיוכל ללמד אותם את השימוש בבולה וכמות המזון תוכפל בנקל, בהשקעה נמוכה של אנרגיה.

להקה של ארבע אנטילופות נוספות קרבה לנווה המדבר. כאשר הלהקה עברה בסמוך לציידים הקבורים, ג'ונתן תהה מה יתרחש, והאם הציידים יתאמו את חיצייהם לקורבן יחיד או יפצלו את המטרות אולם הם לא עשו דבר. האנטילופות שתו בשלווה והחלו להתרחק מן המקום. לג'ונתן היתה זו תעלומה. כל שעות אחר הצהרים עד תחילת פניית השמש במערב, לא היתה תנועה נוספת של בעלי חיים, עד שהארבעה קמו לחזור לכפר. מאחר ולא דבר את שפתם, לא יכול היה לשאול שאלות, לא לנתח ולתחקר את האירועים, ואף לא להציע רעיונות משלו.

"מישהו מכס חייב ללמוד את השפה שלנו", אמר להם. "היינו חוזרים עכשיו עם שלוש אנטילופות לכל הפחות."

אולם הם שבו אל הכפר בשעת הערב המאוחרת ללא שום בשר ציד, לארוחה צמחונית בלבד שלוקטה במשך היום על ידי נשות השבט. אגוזים, שורשי מאכל, בצלים, מלונים חסרי טעם. ולקינוח שמעו ג'ונתן, גרטשן ואוהירו את ג'ולי, מודיעה להם על החלטתה לעזוב.

"לעזוב?" נדהמו השלושה.

"אני לא מתכוונת להישאר במקום הזה", אמרה. "אתם מסודרים כאן, פחות או יותר. יש לכם שבט בושמני שיכול לכלכל אתכם, ואפילו לציית לכם בתקופה הקרובה. אני הולכת לחיות במקום אחר, אין לי שום כוונה להישאר במדבר הזה."

ההודעה הזאת הפליאה את שלושתם. "לאן תלכי?" "איך תשרדי לבודך?" "מה המטרה שלך?" "מתי?" השאלות נחתו עליה בשטף מג'ונתן ומגרטשן. אוהירו ההמום נראה היה כאדם שבלע את לשונו.

"אני כבר ילדה גדולה ויודעת בדיוק מה אני רוצה לעשות, בדיוק כמו שגרטשן יודעת מה שהיא רוצה לעשות. אני אלך צפונה, עד לאזור המשווני, אולי לקונגו, לאקלים רטוב וירוק יותר. שם אני מתכוונת להשתקע ולהקים מאגר מידע עולמי, לדורות הבאים."

"אבל איך תגיעי לשם, במונית?" עקץ ג'ונתן. "איך תצליחי לעשות מסע כזה במדבר? בלי מים, בלי מזון, בלי נשק, את רוצה שנפתח הימור איזה מוות יתפוש אותך ראשון?"

"שום מוות לא יתפוש אותי", אמרה בביטחון עצמי. "אלך ל'עכביש', אקח את התיק האישי שלי, קצת מזון ומים שאוכל לשאת על עצמי, ואצא צפונה. אתחיל בכביש שראה ג'ונתן מערבית למקום הנחיתה. אם היה שם כביש, היו עליו כלי רכב. אלך עד שאמצא אותם, וכך אנוע בדילוגים ממקום למקום ומאתר לאתר עד למקום ראוי להשתקע בו."

"לכך בעולם?" שאלה גרטשן בפליאה. "איך יש לך אומץ לעזוב את שלושתנו?"

"איך היה לך אומץ להתפצל כשהיינו שבעה?" החזירה לה.

"אבל כאן יש לך את חברתנו, ובטחון תחת חסות השבט הזה. כאן סיכויי ההישרדות שלך הרבה יותר

סבירים."

“את מסודרת, גרטשן, אמרה ג'ולי. “שמת לי לב איך הבושמנים מתייחסים אליך, והגעתי למסקנה שהם באמת מאמינים שאת הגעת מהשמש. כולם יודעים היכן השמש נמצאת בכל רגע בשמיים, אבל אף אחד לא מסתכל עליה ישירות. כך הם נוהגים לגבייך. הם יודעים כל רגע את מקומך, הם עוקבים אחר כל תנועה מתנועותיך, אבל לעולם לא מסתכלים אליך ישירות. כמו השמש. אני עוזבת אתכם בידיעה שאצלכם הכל בסדר.”

“אנחנו לא הנושא כאן, את עומדת לסכן את עצמך, קראה גרטשן. “אני מציעה לך לשקול שוב את החלטתך. השארי עמנו עוד כמה ימים או שבועות, תלמדי להכיר את המדבר, ואחרי כן תקבלי החלטה שקולה יותר.”

ג'ולי נדה בראשה. “אני עוזבת מחר בבוקר, הודיעה. “אין לי שום כוונה ללדת כאן ובוודאי שלא לגדל כאן את התינוק שלי.”

באותו רגע חש אוהירו נסומי כאילו חץ מורעל מפלח את ליבו.

“כמה זמן הייתם מבודדים מכל העולם?” חקרה אן.
לנאטאלי המחלימה החל לחזור הסומק ללחיים. מעודדת, מוגנת ובטוחה, שבה לחייך אל החיים. למרות אובדנו של בן זוגה למסע התאוששה יפה. היא תיירת מצרפת והוא תרמילאי מהולנד, נפגשו באקראי באכסניה זולה בפרוור בבנגוקוק, וגילו שלשניהם תוכניות דומות. הוא חשב לצאת לטראק בצפון וייטנאם, היא חשבה על הג'ונגלים של לאוס, אך הסתבר ששניהם מעוניינים באמת ובתמים במקומות לא מתויירים ויחד בחרו לבסוף את פפואה ניו גינאה. הם רכשו כרטיסי טיסה לג'קרטה. לאחר שהטילה בהם שעמום דילגו ממנה לאי האינדונזי המזרחי ביותר, גינאה החדשה, לעיר הדרומית אוקבה. אזור זה לא התאים כלל למתאר של יער גשם, לכן שכרו טייס של מטוס קל שהעביר אותם צפונה מעבר להרים הגבוהים והנחית אותם בעיר אמבונסי, במרכז אגן העמק, על גדת נהר ספיק. שם קנו מצ'טה, עשרה קילוגרם אורז, חמישה קילוגרם שעועית וחמישה קילוגרם גרנולה, ושכרו סירה עם מדריך מקומי, ששייט אותם בנהר. בהטלת מטבע הם בקשו לשוט מערבה עד שהבחינו באחד היובלים שמתחבר לספיק מכיוון דרום, והורו למדריך לפנות אליו, לכיוון שלשלת ההרים המרכזית החוצה את האי. וכך לאחר כמה עשרות קילומטרים של שייט הורו לו לעצור, ירדו מן הסירה ושילמו לו את שכרו. משם המשיכו לנוע במעלה הנחלים, מתענגים מהודו ועוצמתו של היער המשווני ומבדידותם מהעולם המתורבת. “בערך חודש וחצי לא ראינו בני אדם, נזכרה, “לא קראנו עיתונים ולא חדשות באינטרנט. לא שמענו רדיו, לא צפינו בטלוויזיה, שום קשר טלפוני, לא שלחנו ולא קיבלנו דואר אלקטרוני, כלום ברשתות החברתיות.” נאטאלי סיפרה על חיייהם בצוותא. שניהם היו ליברליים ואוהבי חיים. לא, היא איננה בהריון, מפני שיש לה טבעת. אן התעניינה דווקא במשפחתה שנשארה בצרפת. ודאי, כולם בצרפת. ההורים, אמידים למדי, גרים בכפר קטן בדרום צרפת, אחיה הנשוי גר בפריז עם אשתו ובנו התינוק. היא עצמה בת עשרים ושתיים. לאחר שסיימה את לימודיה בתיכון, נטאלי בת השמונה עשרה, חובבת הטבע, שכנעה את הוריה לתת לה סכום ראשוני להגיע לארצות הברית, לחפש שם תעסוקה. בהרי הרוקי, עבדה כשנתיים כעוזרת למדריך טיולים. משנקעה נפשה מהשגרה שהציע לה המקום הזה, השתמשה בסכונותיה מעבודתה זו וטסה לבלז, לעבוד כעוזרת למדריך תיירים בטרואקים ביערות הגשם של אמריקה המרכזית. גם שם עשתה כשנתיים, וצברה מספיק כסף - וניסיון - כדי לטייל להנאתה כמה חודשים ביערות הגשם של המזרח הרחוק, לפני שתתמסד ותיפול לתוך החיים המשעממים. לימודים באוניברסיטה, חתונה, ילדים, מחויבות. עכשו עודנה צעירה, זה הזמן המתאים ביותר לכיף. כך מצאה את עצמה בבנגוקוק.

“קרה משהו מיוחד לפני כשבוע וחצי? מתי בדיוק חליתם?”

כן, קרה משהו מוזר מאוד, וכנראה יש קשר למחלתם. כרגיל השמש האירה כל הזמן, היה חם ודביק, וערפילים לחים כמעט מדי יום. ולפני כשבוע וחצי, עננים שחורים כיסו במפתיע את כל הרקיע, והסתירו את אור השמש במשך כמה ימים רצופים. הטמפרטורות ירדו מאוד, ושניהם החלו לקפוא. באותו יום ממש כשהכל התחיל כל החיות ביער התחילו להשתגע. הרעש, הצווחות והשאגות היו חזקים פי כמה מיום רגיל, מחרישי אוזניים. הדגים השתוללו בנחלים, העטלפים יצאו מדעתם וכמעט ותקפו אותם, הציפורים נראו שאיבדו את הכיוון, ומיליוני חרקים החלו להתנפל על כל בעלי החיים בסביבה, כולל עליהם עצמם ולעקצם. לכן הם נאלצו ללבוש את הבגדים, כדי להתגונן מעקיצות החרקים ומהקור הבלתי צפוי. והמחלה? כנראה מעקיצות של חרקים ארסיים, או כאלה שסתם מעבירים מחלות טרופיות.

“זה בהחלט צפוי,“ הסכימה אן. “כאשר הסביבה הטבעית של בעלי החיים משתנה בדראסטיות, התגובות שלהם קיצוניות ובלתי צפויות. כאשר מתרחש ליקוי חמה בצוהרי יום, המדענים מדווחים שהעופות והציפורים יוצאים מהאיזון ומשתוללים בטרורף.”

מדוע האנס לא הצליח לשרוד? כנראה עקב מידה מרובה של שאננות ואומץ לב. הוא הציל אותה ושילם על כך בחייו. בהתקפת נחילי החרקים, הוא נלחם להרחיקם ממנה, עטף אותה בכל מה שאפשר, הקים את האוהל בזריזות והכניס אותה לתוכו, ובמשך אותו זמן לא הגן על עצמו כלל. לכן נעקץ פי כמה ממנה. יתכן גם שהיה רגיש יותר ממנה למחלות טרופיות.

מה הם אכלו? מתברר שאפשר להתקיים ימים רבים על אורז, שעועית וגרנולה. בחודש וחצי הם כילו את מחצית כמות האורז והשעועית, ואת כל הגרנולה. הם הצליחו למצוא כמעט מדי יום פירות טרופיים בסביבתם: רמבוטן, מנגוסטיין, בננות, תאנים, אננס ומנגו. את החלבונים הם השלימו בדגים שהצליחו לתפוס מדי יום ולצלוח אותם באש.

“דגים? לא הצלחתי לראות דגים בסביבה הזאת,“ ציין מאט בהשתאות.

נאטאלי פרצה בצחוק. “ועצים הצלחת לראות בסביבה?”

מאט חייך לשמע העקיצה: “כן, הצלחתי לראות הרבה עצים בסביבה.”

“אז דע לך, שיש כאן יותר דגים מאשר עצים,“ הכריזה. “צריך רק לדעת איפה לחפש אותם.”

ומיד הוסיפה: “מי אתם? מה אתם בעצם עושים כאן?”

מאט, יובל ואן החליפו מבטים. הגיעה השעה לספר לה, אך לא ידעו כיצד, ואף אחד לא ממש רצה להתנדב להיות המבשר הרע.

“מה קרה כאן? למה השמיים התכסו עננים? ומה בדיוק עושה במקום הזה חללית?”

מאט ויובל לא עשו סימנים שהם מתעתדים לעזור לאן, ולה לא נותרו הרבה ברירות. היא תיארה כל מה שאירע בלי כחל ושרק, ונאטאלי האזינה בתדהמה ופרצה בכי. ואז החליטה שאין טעם לחיות יותר, למה בכלל הם הצילו אותה? אן הסבירה שהם עצמם זקוקים לעזרתה, ולכל בן אנוש נוסף שימצא. היא החלה לפרוש את התוכניות לשרידה ולהחייאת התרבות מבראשית, בעזרת אחד השבטים המקומיים, ונאטאלי נרגעה מעט. היא התקשתה לעכל שבכל העולם הגדול שרדו שמונה אנשים מודרניים בלבד, ארבעה באפריקה וארבעה כאן. וכאשר אן הסבירה את נושא הדורות הבאים והגיוון הגנטי הרצוי, הצהירה הצעירה לאלתר:

“אני אלד לכל אחד משניכם שלושה ילדים.”
ולאחר הרהור שני, שאלה בלחש:
“דרך אגב, את יודעת איך להוציא טבעת מהרחם?”
הם שאלו אותה מדוע לא ראו שבטים מקומיים כאשר סירו בנחלים.
“אתם לא תצליחו לגלות אותם בסביבות הנחלים,” הסבירה. “הנחלים והנהרות ביער הם כמו כבישים במקומות רגילים. התנועה סואנת מדי. פקידי ממשלה מעצבנים יכולים להגיע אליהם, ותיירים להציק להם. אתם יכולים לחפש אותם בנהרות אלף שנים, לא תמצאו אפילו פפואני אותנטי אחד.”
“אז איפה נוכל למצוא אותם?”
“רק בפנים היבשת. צריך לפלס דרך בתוך הסבך, בכיוון קרחות היער.”
“איך נדע היכן הכיוון של קרחות היער?”
“ישנן שתי דרכים. האחת, לבחור כיוון כלשהו, לפי הרגש, ולפלס לשם את הדרך. השבטים רבים מאוד ומצויים בכל מקום, כך שבכל כיוון תגיעו לאיזשהו שבט. השיטה השנייה היא לטפס למעלה על אחד העצים, ולהשקיף מהמרומים איפה נמצאות קרחות היער או היכן רואים מדורות בלילות.”
“פגשתם ילידים מקומיים?”
“לא פגשנו ולא רצינו לפגוש. כל מה שרצינו זה לעשות סקס חופשי מתחת לציפורי גן העדן ולעשות חיים כמו שני צעירים משוחררים.”
לפתע הטילה פצצה:
“אבל לדעתי הם ידעו עלינו הכל, בדיוק כמו שהם יודעים עליכם הכל.”
“הם יודעים עלינו? איך את יכולה לדעת את זה?”
“מפני שהם אדוני היער. הם מכירים כל פינה, ויודעים כל מה שקורה באזור בכל רגע. אני בטוחה שיום אחרי שהגעתם לכאן הם כבר ידעו הכל עליכם. הנחיתה שלכם עשתה רעש גדול. גם אני והאנס - שעדיין היה אז בחיים - שמענו אותה, רק לא ידענו בדיוק מה זה היה. אני משוכנעת שגם השבטים שמעו את הנחיתה ועקבו אחריכם כל הזמן. פשוט, לא ידעתם לאן להסתכל.”
השלושה נראו כהלומי רעם לשמע דבריה. אם הם נכונים, הרי שהתמונה שונה בתכלית ממה שתיארו לעצמם. עד עתה סברו שהם בשליטה, ולדבריה נראה שהם בעמדת נחיתות מובהקת. מידע זה כוח, ואסור לאפשר מצב כזה של אוזלת יד!

לאחר מחשבה מעמיקה הם נטו לצמצם את משקל דבריה. מצוידים בגלאי הראיה המשוכללים ביותר, קשה היה להעלות על דעתם שהם לא הצליחו לאתר אף בן אדם, ואילו הם עצמם נראו כל העת על ידי המקומיים. מצד שני, לצעירה הזאת יש ניסיון רב ביערות גשם וגם ותק של חודש וחצי באזור, וניסיון זה ערכו רב במקומות שכאלה.

ליתר ביטחון החליטו מאט ויובל לבדוק את דבריה. הם פרמו חוטי תפירה דקיקים מאחד הבגדים, וקשרו אותם במקומות נסתרים הנוחים למעבר אדם, באזורים שונים במעלה ובמורד פלג המים. מדי יום הם שבו לבדוק אם נקרעו, ולרווחתם מצאו אותם שלמים. הם הצטערו שלא חשבו על כך ביום הראשון להגעתם למקום. נאטאלי חזרה להתייפח, ואן היתה לצידה לחבקה ולהרגיעה. כדי להסיח את דעתה סיפרה לה על משימותיהם בחלל ועל חייהם בתנאי כבידה אפסיים. היא ביקשה מנאטאלי ללמד אותה כל מה שביכולתה ולספר לה על אורח חייה, וכל מה שיעלה על דעתה לספר. אן הקשיבה קשב רב, וחקרה ונברה בעברה עד שהכירה את הצעירה היטב, מלידתה בכפר ועד היום.

חלפו עוד מספר ימי התאוששות. שתיהן יצאו לסייר בסביבת החללית, ונאטאלי לימדה את אן לדוג. היתה לה בתרמילה רשת דיג קטנה, מוקפת במסגרת פלסטיק וידית אחיזה. היא היתה משקיעה את הרשת בקרקעית הפלג, ממתינה, ומעלה אותה בבת אחת - בדרך כלל עם דגיגון או שניים מפרפרים. התעלומה מדוע הם לא ראו את הדגים נפתרה כעת. הדגים היו מוסוים בדיוק בצבעי קרקעית הפלגים שבהם חיו. כאשר הם עמדו ללא נייע, לא ניתן היה להבחין בהם כלל. גם כאשר שחו באיטיות נראו כמשתלבים עם זרימת המים, והנה הצעירה מתחילה לפרוע את השטר הראשון של מלוחיה. נאטאלי ניחנה בהופעה מרשימה כשל דוגמנית מסלול. יפה, גבוהה וצנומה, שיערה הערמוני המתולתל גולש בחן משני צידי כתפיה. כמו כן היתה מלאת חיים וחרוצה מאוד. עמוסים בשלל של כעשרים דגיגים, נפנו להתקין מדורה בגדת הפלג, לארוחת הדגים הראשונה שלהם על האדמה מאז ששבו מהחלל. נאטאלי הראתה להם כיצד האנס והיא ניקו את הדגים הגדולים - דגים הקצרים מאורך האצבע המורה נאכלו בשלמותם - וצלו אותם, וכיצד בישלו מרק מן האורז והשעועית. תחילה בושלה השעועית היבשה - לאחר שהושרתה כראוי קודם לכן - ולקראת הסוף התווסף האורז לתבשיל. המלח של גיונתן השביח בהחלט את ארוחותיהם, דבר ששימח מאוד את ליבה של נאטאלי, מאחר ושני הצעירים שכחו להביא עמם מלח. יובל לימד אותה להשתמש במכשירי ראיית הלילה, ולירות ברובה החיצים המאולתרים. בו בזמן, כל העת חיפשו הגברים תוכנית לאתר את מקומותיהם של הילידים, או לגלות את העוקבים אחריהם לכל הפחות.

כאשר נודע הדבר לנאטאלי, נשאה את מבטה מעלה לעבר הצמרות התמירות. "אתם צריכים לטפס לגובה שבעים מטרים," אמרה בביטחון. "אתם תהיו ידעני היער." יובל ומאט הרימו מבטם לעבר החופה הצפופה, וחשו סחרחורת. לטפס כל כך גבוה? היי, אנחנו אסטרונאוטים, לא גיבונים, רצו לזעוק. גובהם של העצים דמה לגובה גורד שחקים בן עשרים וחמש קומות, וגם לשם היו מסרבים להעפיל במדרגות, אלא במעלית בלבד. אך זו נראתה להם התוכנית הטובה באותו זמן, פשוט מפני שלא היתה באמתחתם כל חלופה אחרת.

למחרת ניגשו במרץ לתכנונים ולהכנות. מאחר והם אספו שלל רב של חוטי ניילון חזקים ומעולים מן המצנחים, התקבלה ההחלטה ליצר כמה סולמות חבלים, ולחבר אותם לגזעים ולענפים במספר תחנות. בכל תחנה הם יעגנו את עצמם בחבל ביטחון שיקשרו לחגורותיהם. ולבסוף, בעזרת מיתר נוסף יעלו לעצמם את הציוד הנחוץ, אם זה מזון, משקפת או כל חפץ אחר.

יומיים תמימים ארכו ההכנות על הקרקע, לפני שהחלו לטפס מטר אחד לגובה. נאטאלי, בריאה, רעננה ופעלתנית, השתתפה בכל המשימות במרץ ובהתלהבות. שבעה סולמות חבלים נוצרו, באורך של עשרה מטרים כל אחד. רובה החיצים של מאט נמצא מועיל במיוחד. נאטאלי התאהבה במתקן הקפיצי הזה, ושיגרה חץ עם חבל, שהקיף ענף בשני אשר התפצל כעשרה מטרים מעל הקרקע. חבל זה סייע להם לטפס עד לאותו ענף, ולהתקין את מקטע סולם החבלים הראשון עם קשירות וברגים. בו בזמן כך יובל סביב אחד הענפים העבותים חבל ביטחון, שהשתלשל עד למטה משני צידיו של הענף. צד אחד היה בשליטת מאט, ואת הצד השני קשר יובל לחגורתו. אפילו היה יובל מועד ונופל, עדיין היה נשאר תלוי באוויר ללא פגע, ויורד למטה באיטיות תחת בקרה מלאה של מאט, שהיה משחרר את החבל כרצונו. בסיום העבודה ירד יובל למטה, ונאטאלי הזדרזה לקשור את חבל הביטחון למותניה ולטפס למעלה בחדות נעורים.

"הייתי בונה פה בקתה," קראה בהנאה גלויה, "וחיה לי כאן כמו טרזן!"

ולאחר הרהור קצר תקנה: "בעצם, כמו ג'יין."

היא הרפתה מן הענפים ומשלבי הסולם, והשתלשלה מטה בעזרת חבל הביטחון. יומיים תמימים נוספים חלפו בהתקנת שאר שלבי סולם החבלים. העבודה נעשתה בדקדקנות ובאיטיות שקולה, מפני שלא יכלו להרשות לעצמם תאונות של רשלנות או פזיזות. ככל שהתקדמו בטיפוס, נתגלו בפניהם סודות היער ונפרשו לעיניהם אורחות חיי יצורי הג'ונגל המשווני. כמות החרקים והפרפרים גדלה, ועמה טורפיהם הציפורים. סנאים נמלטו מהם בחרדה, ואילו האילניות הירוקות נותרו אדישות לזרים שהציצו בהם בסקרנות מטווח קצר. עטלפים עקפו אותם במעופם, לאחר שהחזרו ההד האולטרסוני מן האורחים החדשים שהופיעו בסביבה עורר בהן יצר מנוסה.

בהתקנת המקטע השישי של סולם החבלים, הם הגיעו עד לצמרות העליונות של עצי הענק. כמות בעלי החיים בעלוות הצמרות היתה מעבר לכל דמיון. מרבית יצורי היער העדיפו לחיות דווקא למעלה, במקום בו יש סיכוי לקרני השמש לחדור, לחרקים למצוא את מזונם ולהאביק בתמורה את מזיניהם, ולעופות הרבים למצוא את מזונם בחרקים הערבים לחכם. ביער הגשם הכל הפוך. הצמרות שוקקות חיים ורחש, ואילו הקרקעית שוממת כמדבר!

מספר הנפות מצ'טה כרתו את הבדים שהסתירו את הנוף למאט. המראה שנגלה לו עצר את נשימתו. מרבד ירוק אינסופי, בהיר וקטיפתי נמתח מהם והלאה כלפי העמק, עוקב בנאמנות אחר תוואי ובלטות הקרקע. כל הצמרות היו בגובה זהה עד להתמיה. הפליאה היתה בכך, שאף עץ לא היה מאותו מין של שכנו. כל עץ היה שונה בצורתו, במבנה ענפיו, בצורת עליו, אפילו בצבעו. רק גובהם היה זהה, כאילו ערכו הסכם בלתי כתוב בינם לבין עצמם, שאף אחד מהם לא יסתיר את האור לשכניו וכך כולם יזכו לקבל את מנת חלקם השווה מאורה מעניק החיים של השמש.

כבר במחצית הדרך של התקנת הסולם, במקטע השלישי, הם פסקו לשוחח בצעקות ונעזרו במכשירי ה'ווקי טוקי' לתקשורת. עתה דיווח מאט ליובל, המחזיק על הקרקע את חבל הביטחון, את שראו עיניו. עכשיו יוכלו להתחיל לצפות בעזרת משקפותיהם ולאחר קרחת יער, או את חום המדורות בעזרת משקפת הפליר. בטיפוס האחרון הזה הוא נשא על כתפו סליל מגולגל של מיתר באורך של כשבעים מטרים, שישמש להם כמנוף להרמת משאות. עתה קשר את קצהו האחד של המיתר לענף סמוך, לקצהו השני קשר את המצ'טה, הן לשמש כמשקולת והן מפני שסיימה את תפקידה בצמרת, ושלשל לאיטו את החבל עד שהגיע לקרקע, סמוך ליובל.

"קשור לחבל את המשקפת," שמע יובל את קולו של מאט בוקע ממכשיר הקשר.

מאט משך אליו את המשקפת, ובחץ את הצמרות הסמוכות בקפידה.

"יובל, אני משחרר את החבל, קשור בבקשה מצפון, דף ומכשיר כתיבה," שידר.

"לפי הרשימה הזאת, אני רואה שאתה נופל מהעץ בקרוב," קלט.

"אל דאגה, אני יושב על ענף עבה, ונשען על גזע, ויציב מאוד. שתי הידיים שלי משוחררות כל הזמן."

מאט מיפה את האזור כאשר נקודת תצפיתו סומנה במרכז הדף. לפי גושי צלליות אחידים שיצרו מעין כתמים ירוקים כהים בשטח הצמרות הבהיר, הסיק שמדובר בקרחת יער שנכרתה על ידי ילידים מקומיים. אם השערתו נכונה, חשב, כי אז נאטאלי צדקה בכל מאת האחוזים. במרחק של כמאתיים מטרים בצד מערב נתגלתה קרחת יער, וכחמש מאות מטרים צפונית לה נמצאה קרחת יער נוספת. כך המשך ומיפה ברדיוס של קילומטר בכל כיוון מסביב לעץ שלו, ומצא חמש קרחות יער בשטח של כשלושה קילומטרים רבועים.

נאטאלי עסקה בעניין רב בפעילות אחרת - בבניית סוכה או מרפסת במרומי המקטע השני של סולם החבלים. במקום הזה הצטלבו מספר ענפים ויצרו מעין מישור משולש, שניתן היה להניח עליו מספר קורות עץ ולהפוך אותו למשטח מוצק שיהווה רצפה של בית על העץ. מצוידת במספר גזרי ענפים ובשאריות חבלים, טיפסה לשם,

וקשרה אותם האחד בסמוך לשני כרפסודה, והצמידה אותם למשולש חוטרי העצים. עתה יכלה להתהלך בבטחה על משטח יציב ומאוזן בשטח של כמטר מרובע. היא המשיכה וטרחה והתקינה מכל העברים ענפים נוספים שיצרו מעקה היקפי, ורק גגון סכך חסר לה להשלמת בית העץ שלה. כאשר יובל טיפס ונתקל לראשונה בסוכתה, אורו פניו.

"היי, חמודה, איזה מקום נהדר בנית לך!" קרא בקורת רוח. "לא ניתן לראות אותו מלמטה. זה יכול להיות מקום מסתור מעולה!"

בכל פעם שעלתה לסוכתה, העבירה חפצים נוספים, שיפרה את הרצפה או עיבתה את המעקה. על וויס שהבריגה לגזע תלתה את חפציה. לבסוף אלתרה מצע רך מעלים גדולים ומבגדים, כך שיכלה אפילו לשכב לישון בסוכתה. אולם עדיין חששה מנחשים או חיות אחרות שעלולות להזיק לה, ותמיד חזרה לישון בתוך החללית הסגורה והבטוחה.

המרפסת הזאת היתה כל כך מוצלחת, שנאטאלי הציעה לאן לטפס ולהתארח אצלה. וכך, באותו לילה, ישבו שתייהן על משטח הענפים, בגובה כעשרים מטרים מעל קרקעית היער. על רקע קרקורי החיזור של הצפרדעים שמילאו את החשכה ריכלו על כל נושא שבעולם. נאטאלי גילתה לאן שכבר ההתקן התוך רחמי איננו בתוך גופה. היא עצמה מצאה את קצה החוט ושלפה אותו החוצה. לשאלתה של אן מי משניהם מוצא חן בעיניה יותר, השיבה ששני הגברים האלה מדהימים, ובכוונתה לפתות את שניהם, וממש לא משנה לה מי יהיה אבי בנה. אן סיפרה על משפחתה שלה. היא ודונאלד בעלה גרו בגריניץ', סמוך ללונדון, ושם מצא אל נכון את מותו. וכך המשיכו לדבר עד שלפתע הגיע אליהם אורח מלמעלה: מאט, שירד בסולם עם המפה שהכין, והפציר בהן לרדת לארוחה ולהתייעצויות.

בסעודת הערב החליטו יובל ומאט לטפס למעלה עם מכשירי ראיית הלילה שלהם, כדי למצוא מדורות ולהשלים את התמונה בפאזל החסר. מיפוי המדורות שיתואם למיפוי הקרחות יגלה להם את מיקומם של השבטים. אחרי כן הצטיידו כנדרש והחלו את טיפוסם למרומים. כל העפלה כזאת ארכה כמחצית השעה. בסיומה, באו על גמולם. ביום היה הגמול בצורת נוף מרהיב ושפע בעלי חיים, ואילו עתה גילו הקרניים האינפרא אדומות של משקפת הפליר עשרות מדורות זעירות, בשתי קרחות יער שסימן מאט במפתו. לפחות שני שבטי פפואנים פעילים היו בסביבת החללית. יתר קרחות היער שנצפו היו כנראה כפרים שוממים, יתכן שהפסיקו לפרנס את אנשיהם מסיבה כלשהי שגרמה לנטישתם.

הגשמים שבו לפקוד את המקום, והבריחו את שלושת האסטרונוטים לתוך החללית. נאטאלי עצמה קיבלה את הגשם בזרועות פתוחות ובלב מתרונן, עד כדי כך שטיפסה לבית העץ שלה עם סבון ושמפו, פשטה את בגדיה ורחצה עצמה בעונג רב במשך שעה ארוכה. מאחר שבוששה לחזור, ביקשה אן המודאגת ממתנדב שיצא לוודא שלא אירע לה כל רע. יובל התנדב, ויצא לטפס בעקבותיה כדי לשדלה לחזור לחללית. משהגיע לסוכתה וגילה אותה רוחצת, נבוך מאוד, השפיל את מבטו ואמר לרדת. אולם היא סימנה לו בידה לעלות למשטח הסוכה. כולה מלאה קצף מן השמפו, הושיטה לו את הסבון. "התקלח גם אתה," הציעה לו. "וסבן לי את הגב באותה הזדמנות."

היסוסיו נסתיימו. הוא פשט את בגדיו והחל לרחוץ את עצמו. כאשר היא הניחה למים לשטוף את הקצף מעצמה, נגלה לו גופה המרהיב במלוא הדרו. אחרי כן לא זכר כמעט כלום. רק את זאת זכר, שנהנה כפי שלא נהנה במשך מספר חודשים ארוכים.

וכאשר שבו לתוך החללית, אן סיפרה להם שכמעט ושלחה את מאט לבדוק ולוודא ששום דבר רע לא אונה לשניהם.

*

כארבעים גברים חסונים ומקושטים היטב רקדו ורקעו ברגליהם בהמולה ובאחידות. מישהו ברקע תופף מקצב פשוט על גזע עץ חלול. בידי אחדים היו חניתות ארוכות ומחודדות כראוי, אחרים אחזו בקשתות ארוכות ובאשפות חיצים. כהי עור, לבושם מסתיר רק את אזור החלציים, אך עיקר גאווהם והתרברבותם בעדיים, בשרשראות הענודות על צווארם ועל זרועותיהם, וקישוטים בשיערם ובאפם. נוצות רבות ומרהיבות שהיו מחוברות בשנתן לציפורי גן העדן הקסומות, היו נעוצות בעיקר בשיערם המקורזל והסבון. כתוספת לשלל הצבעים המרהיב, היו מכוסים ציורי גוף בגבם, בכתפיהם, בידיהם, במצחם ובלחיים. חריצים שנחרצו בעורם והגירו דמים, מולאו בבוץ לבל יגלידו הפצעים. ככל שרבו הצלקות, ניכר היה שרבה הגאווה בלב המעוטר. את הנשים גירשו באלומות: בחבטות, במכות ובבעיטות בלא רחמים וללא פשרות. קומץ הנשים שעדיין היו באזור רחבת האירוע נסו על נפשן מאימתם של הגברים המרקדים. נערים אחדים עמדו במרחק מה מהם, כמו הורשו לצפות במחזה. נער אחד נראה עומד מרוגש ורועד בכל גופו במרכז ההמולה.

"כנראה זה טכס בגרות כלשהו," לחשה אן.

"היחס שלהם לנשים מתחת לכל ביקורת," החזיר מאט בלחישתו.

לאחר שאחרונת הנשים נמלטה מהאזור, נכנסו כל הגברים והנער לתוך בקתה עגולה, עשויה קש ונצרים. היה זה בית הפולחן המקודש לגברים שלנשים אסורה בו דריסת רגל, והיה מבודד וגדול יותר מכל הסוכות שניצבו בקצה השני של הרחבה, שבוראה מעצים בשריפה מבוקרת. התיפוף פסק, וקולות רמים של חלילים החלו להישמע. ערב רב של קולות, בלא הרמוניה, שצרמו והטילו תחושת צמרמורת וחרדה למרחקים. זמן ממושך נמשכה הנגינה, קולות תיפוף הצטרפו בשלב כלשהו, שהתערבבו עם קולות הרקיעה וקריאות הצהלה שבקעו מגרונות הגברים המשולהבים.

אחרי כן יצאו כולם החוצה. קולות החלילים נדמו, והתיפוף פסק. הנער יצא בעקבותיהם, מלווה על ידי אחד הבוגרים, שהעניק לו קשת וחיצים. מן העבר השני הובלה נערה צעירה בידי שני גברים אחרים, רוטטת מאימה, ונגררת בכוח רב, בניגוד לרצונה, אל מול הנער. ואז, כאשר היא ניצבת מטר בלבד מן הנער, עזבה הגברים והצטרפו אל האחרים שנעמדו בחצי מעגל מאחוריו. דממה השתררה. הנער הוציא באיטיות חץ מאשפתו החדשה, דרך את קשתו, ושיגר חץ הישר אל ירכה של הנערה ההמומה. החץ ננעץ בבשרה, והיא נפלה ארצה, מיבבת ומדממת. כל הגברים פתחו בצהלה ובשאגות שמחה, הקיפו בריקודים וברקיעות את בני הזוג הטרי, חוגגים את אירוע התבגרותו של הנער ואת טקס הוכחת שליטתו ועליונותו על הנקבה שנבחרה להיות זוגתו.

אן - חיוורת כסיד - היתה מזועזעת. "גועל נפש", לחשה.
"הגענו למקום לא טוב, מלמל יובל. "החיים שלנו לא הולכים להיות קלים."
נאטאלי נטלה את המשקפת והתמקדה בגברים. "ראו מה יש להם באף, לחשה בתיעוב.
המשקפת עברה מיד ליד. באפם של אחדים מן הגברים היו נעוצים חוטרי נוצות קרחים מן השיער הססגוני.
גופי נוצה קרניים אלו חדרו מן הנחיריים, דרך נקבים בצידי האף ויצאו בקרניים זעירות, כאשר שניהם יוצרים את האות V שקצותיו מעל לגובה הקרקפת ורעמת השיער. לאחדים היתה נוצה אחת נעוצה בנקב שחורר בגשר האף, מעין שפם מלאכותי של נוצה המגולחת משיער.

גודלו של השטח שבזרוע היה כשבעים דונאמים, בצורת אליפסה. כארבעים בקתות מגורים הוקמו בצד המנוגד ל'האוס טמבורן' - בית הפולחן של השבט. כל בקתה עגולה ששימשה למגורי משפחה היתה מתוחמת בגדר חיה גבוהה, אטומה כחומה, שהקיפה שטח של כדונם אחד. העדניים, ציפורי גן עדן נפלאות ריחפו מעל ארבעת המסתתרים בשולי הצמחייה כמטחווים אבן מהילידים, וזכרי הסוכיים עופפו הלוך ושוב למצוא קישוטים יחודיים עבור הסוכות המרהיבות שהקימו לפיתוי הנקבות. קשה היה להבחין ממקום מחבואם מה מתרחש ליד הבקתות בתוך החצרות המשפחתיות. אפר רב ולח שהותירה שריפת העצים בשטח הכפר כיסה בשכבה עבה את כל הרחבה, נראה מרחוק כאספלט שנכבש לפני עונות רבות, אך היה למעשה עיסה ביצתית שחוללו הגשמים - תערוכת של אדמה, עפר ואפר.

הגברים פסקו מהשתוללותם והחלו להתפזר לאיטם לכיוון בקתותיהם, והנשים הורשו לצאת לרחבה. אחדות מהן מיהרו אל הנערה הפצועה. הנער המרוגש עמד כעצין נטוע, ובהה במתרחש כהוזה. עדיין המום מהטכס, חיזור ומזיע, הניח לנשים לכסות את הפצע במשחה כלשהי שנרקחה בכפר, ולסייע לה במשענת בעת חזרתה לבקתתה. רק אז התנפלו עליו בחיבוקים חבריו הנערים וליוו אותו בשאגות עד שנעלם מעבר לגדר החיה של אחת מחלקות המגורים.

"אני כבר מתחיל להצטער שהגענו לכאן ולא למדבר נמיביה," אמר מאט בלחש.
"אין לך על מה להצטער. אין לך מושג איזה צרות יש או יהיו לקבוצה האפריקאית."
"אין לי שום כוונה שאן ונאטאלי תצטרפנה לשבט המפגין יחס כזה לנשים."
"ואם כל השבטים יהיו כאלה?"
"אז נוציא לפועל את תוכנית ב'."

"הזכר לי בבקשה את פרטי תוכנית ב', ביקש יובל.

"אין לי מושג כרגע, לחש מאט. "אבל אם נצטרך להפעיל אותה, נתכנן אותה היטב."

מסעם חזרה ל'עכביש 2' התקצר לכדי שעה אחת בלבד לעומת היום התמים שארך להם לפלס את דרכם - סך הכל קילומטר אחד מהם - עד לשולי כפר הפפואנים הזה. במסעם לכאן הם נעו מטר אחר מטר, באיטיות ובסבלנות, נאבקים בכל ההפתעות שצפן להם המקום. מנחילי חרקים ועד שרכים קוצניים, מעלים חדים כחרבות ועד לנחשים ירוקים דקיקים, שניצבו ללא ניע על הענפים הסמוכים וללא נטיות לתוקפנות, ואף אחד לא היה מסוגל לומר אם הם ארסיים אם לאו. לבסוף התמקמו בתוך הסבך בשולי הכפר. יממה נוספת עקבו ארבעת זוגות העיניים אחר המתרחש, ועתה שבו לחלילית. שבו עם מידע רב, אך תחושות כבדות של קדרות ותקווה דועכת בלבבם.

לאחר יממה נוספת של מנוחה יצאו לכיוון הנגדי, לפלס את דרכם מאחורי המצ'טה המונפת, המעופפת, הקוצצת והקוטעת, המשאירה מאחוריה חורבן לצמחיה ובו בזמן שביל סביר להליכה של בני אנוש. יממה נוספת חלפה. למרות הזמן הממושך של המסע, הם התקדמו רק כקילומטר אחד במעבה הג'ונגל, בדומה מאוד למסלול שעשו לפני שלושה ימים בהגעתם לכפר הראשון.

במבט ראשון הם נבהלו מפני שסברו ששגו בדרכם ותעו ביער, אולי סובכו במעגלים והגיעו בדיוק לכפר הראשון. הדמיון של השטח הכרות והשרוף היה מפתיע. הבקתות והגדרות החוצצות ביניהם נראו כמעט זהים. אולם המצפן התעקש שהם נמצאו על סיפו של כפר אחר בתכלית.

ואכן, אורח החיים בכפר הזה לא דמה כלל לכפר הראשון. הגברים, מקושטים בנוצות, חרוזים צבעוניים, בצדפים ובעיטורי גוף - עסקו כמו הנשים במלאכת גננות בתוך חצרות בקתותיהם העגולות. נערים ונערות נראו רועים חזירים מביתים, לבנים ומנוקדים בכתמים שחורים. ילדות עסקו במלאכת חריזת חרוזים לשרשראות, וילדים התאמנו להנאתם בקשתות קטנות המותאמות לגודלם. גברים חמושים אחדים התהלכו כזקיפים באזורי המגורים בפרוורי הכפר, ואחרים נכנסו לתוך הבקתה הגדולה ביותר שניצבה בודדת מעברו השני של הכפר, סמוך לגבולו הדרומי. במרכז הכפר עסקו מספר גברים ונשים בהקמתה של בקתת מגורים חדשה. על קורות העץ והענפים שהציבו כשלד, החלו לחבר חבילות קש המאוגדות כלבנים, ומהודקות על ידי נצרים. קיר אחרי קיר נבנה, ובתוך מספר שעות היתה הסוכה כמעט מוכנה.

רגיעה ושיגרה אפפו את הכפר. האדמה היתה אדמת אפר שרוף, ופה ושם בלטו כמה גדמי עצים מפוייחים ששרדו את השריפות. סמוך לבקתת הגברים לימדו כמה בוגרים את הנערים להכין חיצים לקשתותיהם. "בינגו", אמר מאט בשביעות רצון. "הכפר הזה נראה נורמאלי!"

באותו רגע החלה להתחולל מהומה באזור המגורים הצפוני. מבין השיחים התוחמים את הכפר הזדקפו והגיחו כעשרה לוחמים חמושים בחניתות, נכנסו לתוך כמה סוכות מגורים, הדפו את הנשים המתחילות לצווח והיכו את הנערים או הגברים שניסו להתנגד, חטפו חמישה חזירים והחלו לסגת. כל הכפר נכנס למצב מלחמה בו ברגע. נשים החלו לנוס בהיסטריה בלא תוכנית ברורה. הגברים מיהרו אל כלי נשקם. כמה גברים ששמרו באזורי המגורים שכבו פצועים על האדמה וזעקו מכאבים.

רוב הציידים שהיו מכוונסים בתוך בית הפולחן יצאו החוצה כסופה, אך לא הספיקו למנוע את שוד החזירים. מספר צעקות חפזות ובהולות נשמעו, בשפתם שנשמעה כהגיית תינוקות חד הברתית, וכפי שפירשו הצופים המסתתרים, נפלה החלטה לצאת ולדלוק בעקבות הפושטים כדי להשיב לעצמם את הגזלה. הם החלו לרוץ צפונה, בשאגות קרב ובנפנופי חניתות. עוד כמה לוחמים שיצאו מבקתותיהם הצטרפו למרדף. בתוך כמה רגעים התרוקן הכפר ממגניו. גם בעלי החיים בסביבות הכפר התרגשו מאוד, ובראשם החזירים שהחלו להשתולל. ציפורים ועטלפים פרחו בבהלה והתעופפו משם. נשים מקוננות ופצועים זועקים לעזרה, שלא הגיעה, וילדים מבוועתים בוכים השלימו את התמונה להפריך לחלוטין את חוות דעתו המוקדמת של מאט.

ואז בהפתעה מוחלטת, הזדקפו והגיחו כשלושים לוחמים נוספים, מגדר הגבול הדרומית של הכפר, ופרצו לתוכו בסמוך לסוכת הגברים. לא היה ספק בכך, שאנשי הכפר המתקיף תכננו ומימשו מארב מושלם לכפר המתגונן הזה. מצבו של זה האחרון נראה בכי רע. כמעט ולא נותרו בו לוחמים, פרט לכמה נערים המומים שהעדיפו לנוס מאשר למות מוות ודאי. הפושטים החלו לדהור לעבר בקתות המגורים, כדי לטבוח באנשי הכפר הבלתי מוגנים ואולי לשדוד חזירים נוספים. מצבו של הכפר ברגע זה נראה כלאחר יאוש. לא היה דבר שיצוץ בינו לבין חורבנו הוודאי. ריחו החרוף והמר של הטבח הצפוי החניק את האוויר.

"איזה כאוס", נאנח יובל.

אבל עוד הפתעה אחת, הגדולה מכולן, ציפתה להם. כמו לאושש ולחזק את דבריו של יובל, שמעו את אן אומרת לעצמה:

"איזה מזל שסחבתי על הגב את כל ערכת העזרה הראשונה שלנו. זו הזדמנות של פעם אחת בחיים! ולתדהמתם הושיטה את ידה, שלפה את אקדח הזיקוקים מחגורתו של מאט, הזדקפה ממקום מסתורה, והחלה לצעוד לעבר מרכז הכפר, בעודה מנופפת באקדח וצועקת:

"הפסיקו! הפסיקו!"

"מה את עושה?" נאנק מאט, מבוועת מהצעד הבלתי צפוי שלה.

"היא יצאה מדעתה?" נחרדה נאטאלי הנדהמת.

"אן יוצאת להילחם בכל הפראים האלה עם זיקוק יחיד?" יובל ההמום תפש את מצחו ביאוש.

הפושטים המופתעים עצרו מהתקדמותם, מתבוננים בפליאה באשה הלבנה הצועדת מולם וצועקת. אן התקדמה ללא מורא היישר אליהם, הרימה את קנה אקדח הזיקוקים לעבר הבקתה החדשה שהוקמה במשך היום, מאחר וידעה שהיא ריקה מאדם. היא כיוונה היטב, עצמה את עיניה ולחצה על ההדק.

זיקוק אדום שוגר מן האקדח, וננעץ בדופן הבקתה. הקליע הבוער הצית את הקש והנצרים, ובתוך שניות ספורות הפכה הבקתה ללפיד בוער. הפראים נבהלו והחלו לסגת לאחור.

"חייבים להתקרב לאן כדי להגן עליה אם הם יחליטו לתקוף אותה", אמר מאט, והזדקף במקום מחבואו. יובל ונאטאלי עשו כמוהו, והחלו להתקרב אל אן שלא חדלה מצעקותיה לרגע. הם נופפו בידיהם במכשיריהם: מאט במשקפת אור הכוכבים, נאטאלי במשקפת הפליר, ויובל ברובה החיצים.

זה היה יותר מדי עבור התוקפים. הם סבו לאחור והחלו להימלט לאותו מקום שממנו באו. רגע קט לאחר מכן לא נותר תוקף זר אחד בשטח הכפר, ופרט לזעקות הפצועים, שהחלו לשכוך, חזר השקט למקום.

"הם לא יודעים איך לעצור את הדימום", קראה אן לעבר חבריה. "עברו בין הפצועים והגישו להם עזרה ראשונה, בעיקר חסמו את זרימת הדם! אני כבר אתן להם משככי כאבים!"

גם המקומיים נראו מבוהלים מארבעת הזרים ממש כמו התוקפים, אולם מצבם היה שונה, מאחר וזה היה כפרם שלהם, ולא היה להם לאן לברוח. אן הבחינה בכך, וקראה לעמיתיה:

"חיוך זה הבעה אוניברסלית לכל בני האדם בעולם. התקרבו אל הפצועים עם חיוך, והראו להם ידיים חשופות. כך יפסיקו לחשוש מכם, ותוכלו לטפל בפצועים שלהם!"

*

"לעצור דימומים את יודעת?" שאל ג'ונתן.

אן ספקה כפיה ביאוש. "רק מה שראיתי בסרטים", ענתה.

ג'ונתן גירד בפדחתו. "אם כך, אין ברירה. את נשארת פה לקורס מזורז בעזרה ראשונה. אני אראה לך אזורים שונים בגוף שבהם עוצרים את הדם. את צריכה לדעת שבשריטה, פציעה או קטיעה, הדבר החיוני ביותר הוא לעצור את זרימת הדם. רק אחרי כן מתפנים לחבישה סטרילית ולשיכוך הכאבים. את יתר ההחלמה עושה הגוף בעצמו, בדרך כלל."

בהמשך חבש אותה בכעשרה מקומות קריטיים, והיא חבשה אותו באותם מקומות עד שהפגינה רמת מיומנות שהשיבה את רצונו. "זכרי, חוסם עורקים אפשר לעשות לא רק עם תחבושת. גם עם שרוול של בגד, גומי עבה או חבל."

ואחרי כן הסביר לה את שלושת השלבים של שיכוך הכאבים.
"יש לך כאן כמה סוגי תרופות להפחתת כאבים, שפועלים בשיטות שונות בתוך הגוף. תתחילי מתוכנית א', והיא התרופות הקלות ביותר. לכאבי ראש, כאבי שן רגילים, כאבי אוזניים. בדרך כלל זה יספיק.
"אם זה לא יעזור, יש כאן כמה תרופות לשיכוך כאבים חזקים מאוד. נסי להימנע מהם, כי יש להם תופעות לוואי, אך במקרי חירום הם יוכלו לשפר זמנית את איכות החיים של הסובל. עלולה להיות גם סכנת התמכרות אם משתמשים בהם יותר מדי."
"ומהי תוכנית ג'?"

"אני נותן לך כמה מזרקים ואמפולות מורפיום. זה תותח העל של משככי הכאבים. במקרה של פגיעה קיצונית או קטיעה, הזריקה את המנה לשריר בירך או בעכוז, והפצוע יודה לך לאחר מכן. אבל אסור להגזים במתן התרופה הזאת, כי גם לחומר הזה, בעצם זה סוג של סם, מתמכרים. דרך אגב, את יודעת להזריק?"
"אינ לי מושג."

ואז הסביר לה את התהליך. אסור להזריק אוויר לגוף. הדגים לה שאיבת הנוזל והוצאת האוויר, ואחרי כן היא חיקתה אותו בהצלחה רבה, כאשר הזריקה מים לתוך הכרית במיטה בתאו.

*

אן קרבה בחיך אל אחד הגברים השרועים על האדמה, הנאנק במכאוביו. הוא נראה מבוגר מאוד, אולי קשיש במושגים מקומיים. בשר ירכו הימנית היתה משוספת מפגיעת חנית וכף ידו מדממת. היא שלפה מתוך תיקה תחבושת, והחלה לחבוש את הירך, מבצעת חוסם עורקים לעצירת הדימום. היא העריכה שהעצם לא נפגעה, ולכן נפנתה לנקות את הדם מכף היד. כאשר וידאה שזו שריטה קטנה בלבד, הצמידה לשריטה אגד מידבק. לאחר שסיימה את החבישות ווידאה שאין דימום כלשהו נסתר, נפנתה לתת תשומת לב לגניחותיו עקב כאביו העזים.

'אינ לי לב להתחיל מתוכנית א' - אני קופצת שוב לתוכנית ג', חלפה מחשבה בראשה. היא הוציאה מתיקה מזרק ואמפולה, שברה את ראש הזכוכית, שאבה את החומר לתוך המזרק, כמו אחות מיומנת דחקה החוצה את האוויר עד אשר הבחינה בטיפה הראשונה מבצבצת החוצה והזריקה את מנת המורפיום לירכו של הפצוע. באותו רגע לא שיערה כי הצילה את חייו של האיש הגדול, הוא ראש הכפר.

ג'ולי היתה יפה וחטובה, תלוי בעיני המתבונן כמובן. אוהירו פגש בה לראשונה כאשר נכנס לחדר התדריכים והבחין בה מצד גבה, כשהיא מתבוננת בתצלום לוויני של כדור הארץ. שיערה היה אז עדיין ארוך, גולש ופזור, ומבט קצר לעברה גרם למחשבה להבזיק בראשו ככריק: עשר נקודות מתוך עשר אפשריות. גוף מושלם, לדידו. כאשר נפנתה לקיר צדדי להתבונן בתצלום אווירי של האתר, נגלתה לו בצדודיתה. ברק פילח את מערכת העצבים בגופו: היא קיבלה מאה נקודות מתוך מאה אפשריות. בפשטות, כל עצה או רעיון לשיפור בצדודיתה היה רק פוגם ומפחית לה נקודות. ואז, משהבחינה בו, הפנתה מבטה אליו וחייכה. ברק שלישי פילח את כל גופו, מהקדקוד ועד לבהונות. היא זכתה באלף נקודות מתוך אלף אפשריות. בעיניו היא היתה כלילת היופי והשלמות האולטימטיבית. באותו רגע ידע שיעניק לה את כל הנקודות, אך יפרוס אותם לאורך השנים, לא יותר משתים בכל פעם.

באותו רגע עלה בדעתו לרשום לה על פתק את השורות של שייקספיר, שהקסימו אותו כאשר נתקל בהם לראשונה:

לו אך יכולתי לתאר את יפי עיניך,
ובמספרים רעננים למנות את כל קסמיך,
או אז היו אומרים דורות יבואו, “אך בדאי הוא המשורר -
כי חן שמימי אשר כזה, לא פני אנוש נועד הוא לפאר.”

אולם נמלך בדעתו וביטל את הרעיון, כדי לא להשאיר שום עדות בכתב לסערת ליבו. חייו הפכו מאותו יום לחצויים. הוא ידע היטב שמריקו, רעייתו הנאה והצנועה, שגידלה באהבה את בניו קודי ויטסומה, היתה ותישאר זוגתו ושותפתו לחיים. אך מאותו יום מילאה דמותה של ג'ולי את דמיונו, כיכבה בחלומותיו וכבשה את הזיותיו. למבוכתו, הבין היטב שחייו מעתה יהיו שזורים בחייה לטוב ולרע, ורגשותיו יהיו מעורבים בין המחויבות לרעייתו לבין הסגידה לג'ולי, השלמות האולטימטיבית עלי אדמות, אליבא דאוהירו. שנתיים תמימות של אימונים לפני ההמראה, ועוד ארבעה חודשים בחלל נאלץ לשאת מטען רגשות אדיר זה בתוך בטנו מבלי לשתף איש בתחושותיו.

ברגע שחזה בפטריות הגרעיניות על האדמה, ידע שהכל השתנה. הגורל שאירע למשפחתו היה זהה לגורלם של כל בני האדם האחרים בכדור הארץ. ג'ולי היא היחידה שנשארה לו בחייו כדי לאהוב. ועוד ידע את זאת, שמעתה ידבק בה, ילך לכל אשר תלך, ישמור עליה מפני בני אדם, יגן עליה מחיות טרף, יחצוץ בינה לבין השטן אם יצטרך. ויאהב אותה עד כלות. גרטשן תוכל להנהיג את העולם החופשי ואת היקום כולו, פרט ללבו של אוהירו. את לבו תוכל להנהיג רק ג'ולי.

לשמע ההלצה של יובל, ש'צריך רק לברר מי משנינו אוהב יותר את ג'ולי, עורו החוויר כסיד. כלום התכוון ברצינות? האם התגלה סודו? המחשבה שג'ולי תעדיף להצטרף ליובל כמעט הטריפה אותו. הוא נזקק לתעצומות נפש על אנושיות כדי לשמור על איפוק ונימוס, ולתמרן ולכוון את השתבחותה של ג'ולי ביעד שלו מבלי שתתברר חלילה הסיבה האמיתית. לשמחתו הדבר צלח בידו בנקל ובטבעיות.

כאשר שמע במפתיע על כוונתה של ג'ולי לעזוב, ליבו עצר מלכת. זה לא הופיע בשום תוכנית, אפילו לא ברמז. מצדו יכול היה לבלות את שארית חייו בין הבושמנים, כל עוד ג'ולי נמצאת בסביבה. עתה יאלץ להיפרד מג'ונתן ומגרטשן, מהמדבר ומהבושמנים החביבים, ולצאת יחד עמה להרפתקאה עלומה, נסתרת, מסוכנת, ושעל הצלחתה לא היה מטיל הימור כלשהו.

וכאשר שמע על הריונה, חש כיצד מפלח חץ מורעל את ליבו.

לא היו לו טענות לאיש, כמובן. ג'ולי אשה בוגרת, גרושה, ורשאית לעשות מה שתרצה עם גופה ועם מי שתבחר לנכון. הדבר היחיד שידע לבטח שהיא הרתה לאחר, למרות שהיה נותן כל הון שבעולם כדי שתהרה לו. מי האחר הזה? הוא שיער על פי תגובתו של ג'ונתן שאין מדובר בג'ונתן עצמו, מפני שזה האחרון נראה מופתע והלום ממש כמוהו. נשאר אס כן רק מאט או יובל. כאב חד פילח את רקותיו. עתה יאלץ לצאת למסע לא נודע, רווי תלאות וסכנות, לשמש בר לווייה למושא חלומותיו, לאפשר לה לממש את שאיפותיה ורצונותיה, ולעזור לה לגדל צאצא של אב אחר. עדיין לא איבד את תקוותו, מפני שהצאצא הבא שתלד יהיה ממנו, לו רק יהיה סבלני מספיק ויטיב לשמור עליה לאורך הזמן. ואוהירו החליט בו ברגע שיש לו את כל הזמן שבעולם. הוא מיליונר בזמן.

ברקע שמע את שפעת האיחולים שהרעיפו עליה, משהסגירה את סודה. במחשבה שניה, הרהר, כל אשה שפויה היתה שואפת להימלט מהמקום המדכא הזה ברגע הראשון שהיתה מודעת להריונה. להרף עין הצטלב מבטו עם מבטה של גרטשן, שהנהנה לעברו בעפעפיה. ואז נפלה הכרעתו.
“אני אצטרף לג'ולי, הודיע. “מישהו צריך לשמור עליה שם בשטח.”

לאחר מכן הסביר שהסיכוי שלה לשרוד ולממש את שאיפותיה יגדלו עם ילווה אותה וישמור עליה במדבר. וגם זאת, שהוא עצמו שאף כל העת להקים מכוון לשימור הידע האנושי, ממש בדומה לתוכניתה של ג'ולי.

וששני הנשארים אכן מסודרים ויכולים לממש את תוכניותיהם לשימור התרבות בעזרת הבושמנים. ואף את זאת, שהוא בדרך צפונה ישלים ב'עכביש 1' את התקנת מכשיר הקשר, אולם ישאירו שם לג'ונתן ולגרטשן. וכאשר הם ישתקעו במקום שג'ולי תבחר, ישיג איכשהו מכשיר קשר נוסף ומקור מתח חשמלי עד אשר שלושת הצוותים ישוחחו בניהם תדיר.

שאלות רבות עניינו את גרטשן, את ג'ונתן וכמובן גם את אוהירו, שלא ידע מאומה על תוכניותיה ואף על פי כן קשר את גורלו בגורלה. האם היתה זאת החלטה מתוכננת עוד בתחנת החלל או שזו החלטה גחמנית? ולאן היא מתכוונת בדיוק להגיע? מה היא רוצה לקחת עמה מה'עכביש'? האם יפגשו בעתיד? כיצד היא מתכננת לשרוד את מסעה במדבר ללא מקורות זמינים של שתיה ומזון?
על כל אלה ענתה אחת לאחת בטיעונים הגיוניים, שהעידו כי הקדישה לדברים מחשבה רבה בעודה בתחנת החלל. היא סיפרה שבכוונתה לנוע צפונה, לאזור אקלים נוח יותר, סוב-טרופי או טרופי, למצוא אוניברסיטה שלא נפגעה בהפצצות ולהשתקע בה. אחרי כן, לנסות ולשמר את היכולות של המעבדות, המתקנים והמחשבים, ולרכז את כל הספרים שתמצא באותה עיר בספריית האוניברסיטה. שם תמצא מקום מגורים, שם תמצא את מזונה, ותמתין בסבלנות.

למי תמתין בסבלנות? לכל בן תרבות, שישאף דעת. בלי הבדל דת, גזע, מין או צבע. היא משוכנעת שבסוף יגיעו אליה צאצאי התרבות שתוקם בנמיביה, ויתכן גם שבני התרבות המתחילה להתגבש כעת בפפואה ניו גיניאה. במילים אחרות, הילדים של ג'ונתן, גרטשן והבושמנים, הדור הבא שיעמידו מאט, יוכל והפפואנים, והצאצאים שלה עצמה יפגשו באוניברסיטה הזאת ביום מן הימים.

כיצד ידעו היכן השתקעה? אם מכשירי הקשר לא יפעלו, הם ימצאו אותה באוניברסיטה הקרובה ביותר. "החלק החלש ביותר בתוכנית שלי זה המסע עצמו, הודתה ג'ולי בגילוי לב. "פרט לכמה קווים כלליים ביותר, לא ברור לי איך אצליח לשרוד לבדי מסע ארוך כזה במדבר כל כך עוין, ולכן אני שמחה שאוהירו החליט להצטרף אלי. בעזרתו הסיכויים שלי משתפרים בצורה משמעותית."

אוהירו זרח בליבו פנימה כששמע זאת. "ובכל זאת, מה היו הקווים הכלליים האלה?" התעניין.
"בתרמיל שלי יש משקפת וגם מונה גייגר שמאט אישר לי לקחת במקומם. תכננתי לקחת מעט מאוד בגדים, אמצעי הצתת אש, מים ומזון לשלושה ימים. אולי קצת גלולות מזון חירום וקומץ תרופות. אני רוצה להגיע לכביש שג'ונתן איתר מהתצפית בגבעה. אם היה כביש, הרי נסעו עליו מכוניות. לכן סביר שלאורכו נבנו תחנות דלק. אולי ישוברים קטנים, כפרים, מלונות דרכים, בתי חרושת. אינני יודעת. אבל אני משוכנעת שאאתר מבנים של בני אדם, וסביר שיהיו שם ברזים עם מי שתייה או מזונות. אולי אמצא כלי רכב נטוש, ואסע בחלקים מן הדרך. וכך התכוונתי להתקדם בדילוגים לכיוון לואנדה. אם היא לא הופצצה והאוניברסיטה שלה במצב טוב, ביננו. אחרת, הייתי ממשיכה לנוע צפונה ולחפש אוניברסיטה בקינשאסה. לא אצליח - אגיע לאוניברסיטה השלמה הקרובה ביותר שאמצא. אולי בליברויל, בירת גבון."

"מונה הגייגר יסייע לי להימנע מאזורים נגועי קרינה, כמובן, ואני מניחה שאשיג מזונות בסופרמרקטים נטושים, במחסני מזון סיטונאיים או בממגורות ארציות. הרי בקטסטרופה הזאת מתו האנשים לפני שסיימו לכולות את מאגרי המזון שלהם."

"מדוע בעצם שלא נלך כולנו יחד, עם הבושמנים, לאוניברסיטה הזאת?" הרהר אוהירו בקול רם.
גרטשן וג'ולי נעצו מבטים ממושכים האחת בשניה.

"למה לא? בואו כולכם אתי, בשמחה!" אמרה ג'ולי.

"זה לא מתאים לתוכניות שלי," קבעה גרטשן, "אני לא מתכוונת להשתקע בשום אוניברסיטה. יש לי תוכנית להקים מחדש חברה אנושית במקום אחר."

"האמת, הצדק עם גרטשן," אמר ג'ונתן. "אני רואה בעיני רוחי את הילדים שלנו, האסטרונאוטים, מתיישבים בכיתות הלימוד באוניברסיטה של ג'ולי, אבל אני לא מצליח לראות את הציידים והלקטניות האלה או את הילדים שלהם מסתובבים במסדרונות האוניברסיטה בין המעבדות לקתדרות."
שוב השתררה שתיקה מעיקה. האווירה לא רמזה על נכונות לגישור או פשרה כלשהי בין שתי הגישות, בדומה למה שחוו לראשונה בתחנת החלל הבינלאומית.

"אם ככה, אני צריך להעביר עוד קורס מזוהז, אחד," בחש ג'ונתן בשיערו הקצר. "אלמד אותך את כל מה שלימדתי את אן, ובמיוחד טיהור מים עם גלולות הכלור וטיפות היוד."

שעה לפני עלות השחר עמדו ארבעתם על רגליהם, והתחבקו בדמעות. שותפות גורל מזורה נכפתה עליהם והובילה אותם על כורחם למעמד הזה שאף אחד לא רצה בו באמת ובתמים. מנוגד לכל הגיון, בו דרוש בצורה נואשת איחוד כוחות להגברת סיכויי השרידה, נקלעו למצב של פיצול לרסיסי רסיסים. ועדיין, אף אחד לא מסוגל היה לקבוע בוודאות איזה מהלך מוצלח ואיזה שגוי ויוביל לדרך ללא מוצא. אולי דווקא הכיוונים השונים יתנו סיכוי רב יותר לאחת הקבוצות להצליח, במקרה שהאחרות ייכשלו?
כאשר נפרדו לשלום, הופיעה גם אלזי הצעירה באורח פלא להיפרד. היא הבינה את כל המתרחש, ונופפה אף היא בידה לעברם של ג'ולי ואוהירו המתחילים להתרחק מערבה. לפתע פלטה את המילה "ש-לום". גרטשן הערינית הבחינה בכך והחליטה בו במקום לאמץ אותה לצידה. לימים הצעירה הזו תהיה לה למתורגמנית. שני ציידים הופיעו מבין הצללים כבמטה קסם עם כלי נשקם ומוטות השתייה שלהם, וכמו קיבלו פקודה מיד מכוונת להראות את דרכם ולשמור עליהם מכל משמר - הצטרפו ללוות את אוהירו ואת ג'ולי בכברת דרכם הראשונה אל החללית. הארבעה החלו להתרחק ונמוגו בערפילים הקלים של השחר, כאשר השמש מפזרת אותם מאחורי גבם.

בתוך מספר שעות הגיעו הארבעה אל החללית. שני הציידים קדו בראשם לעבר שני בני האלים, הושיטו להם במתנה את כלי נשקם וקני השתייה שלהם, סבו לאחור והחלו לחזור אל שבטם. ג'ולי אפילו לא הספיקה לכבד אותם במים מן המלאי שנותר ב'עכביש', או באחד מהמזונות שנותרו במזווה. עתה נותרו השניים לבדם במדבר, וחשו שגם בעולם כולו. הם אדונים לעצמם, הם המושלים בגורלם, הם השולטים בזמנם.

עתה נפנה אוהירו סוף כל סוף לפרק את המצבר ואת מכשיר הקשר, לחברם יחד להתקין את האנטנה הארוכה, בת ה- 6.75 מטרים המתאימה לתדר שמאט בחר. הוא הפעיל את המכשיר, וזה הגיב באות חיים אלקטרוני. כצפוי, מכשיר הקשר לא קלט כלום, מפני שאיש לא שידר. הוא עצמו ניסה לשדר אל מאט ויובל, ואף אחד לא ענה לו. לבסוף נואש מניסיונות הסרק וכיבה את המכשיר כדי לחסוך בחיי המצבר. ג'ולי הכינה את תיקה למסע. דחסה לתוכו מזון, מים, תרופות, ומשהתנפח התיק ואיים להתפוצץ הוציאה מתוכו מעט מבגדיה, והמשיכה לדחוס עוד ציוד חיוני, ואז שוב ויתרה על חלק מבגדיה, ולבסוף דחסה פנימה פיסת יריעה של אחד המצנחים.

"בעזרת המצנח הזה נתקין לנו סככה", אמרה, "ונשחק מחבואים עם השמש."

וכאשר רתמה אל גבה השברירי את התיק המנופח, לא הצליחה לקום על רגליה ולהזדקק, לקול צחוקו טוב הלב של אוהירו. הוא עזר לה להשתחרר מן התיק הגדוש, והעביר חלק מתוכו לתוך תיקו שלו. מאחר ושעת הצהרים קרבה והשמש בישלה את המדבר ואיידה את עקבות לחותו, העדיפו להיכנס לתוך החללית ולצאת לדרכם בשעות הערב. בפנים חיבר אוהירו את המצבר למערכת מחשב התצוגה, ושניהם צפו בקבצי הזיכרונות שהכין עבורם מאט. ג'ולי צפתה במשפחתה בעיניים דומעות, ונוקקה לחיבורו התומך של אוהירו. המצגת פתחה בברכות של הוריה ביום ההמראה לתחנת החלל, המשיכה בתשדורות השגרתיות עמם ועם אחותה הצעירה אמנדה, והלקט שלה הסתיים בברכתו של בעלה לשעבר ביל. הם נפרדו כידידים, מאחר וביל לא יכול היה לשאת את אורח חייה המאלצים אותה להיעדר ממחיצתו כמחצית מזמנה, והיא לא יכלה לוותר על אורח חייה כאסטרונאוטית. ועתה הם אינם, והותירו לה רק זיכרונות וגעגועים שלא ימוגו.

אוהירו הכניס לתיקו את שני כרטיסי השבבים לאחר שסיימו לצפות בהן. ג'ולי הניחה את השניים הנוספים של גרטשן וג'ונתן ליד מחשב התצוגה, כדי שיתגלו בנקל. אוהירו יצא מן התא להמשך ההתארגנות, וג'ולי הוציאה מכיסה מכתב שכתבה בכתב ידה, ואחת מחוברות נוהלי החירום. היא עיינה בחוברת והוסיפה למכתבה כמה שורות נוספות, קיפלה את המכתב, עטפה בעזרתו את החוברת והסתירה אותם בתוך מכשיר הקשר, מאחורי הפנל האחורי, באותו מקום בו החביאה את מכתבה הקודם ב'עכביש' 2. אחר כך נטלה חוברת זהה נוספת. "המפתח", מלמלה לעצמה, והטמינה אותה במעמקי התיק שלה.

לעת ערב כאשר השמש החלה לסגת לכיוון מערב ערכו את סעודתם האחרונה מן המזונות שנשארו בחללית, והפעם לא קימצו בכמויות: אכלו ושתו כיד המלך. אפילו בקבוק ויסקי הופיע ככמטה קסם בידו של אוהירו, והם שתו לכבוד הצלחת מסעם. משסיימו, העמיסו על עצמם את התיקים, ובידיהם אחזו רק את מוטות השתייה. את הקשתות והחיצים העדיף אוהירו להשאיר בחללית.

"ממילא אינני יודע להשתמש בזה", אמר. "אני רק אצליח להרגיז כהוגן את החיות!"

על צווארו של אוהירו היתה תלויה המשקפת שהוציאה מתיקה של ג'ולי. בידו האחת אחז במוט השתייה הבושמני ובידו השנייה החזיק במפת האזור, והודיע שהוא מוכן. "שלום ולא להתראות, עכביש 1", קראה ג'ולי אל החללית.

הם החלו לצעוד מערבה על משטחי העפר המאובקים של השימוץ. זה האחרון - לו עיניים היו לו - היה רואה בהשתוממות רבה שני יצורים הנעים לאיטם כחרקים זעירים בתוך אוקיינוס של חולות, עשבים מצהיבים ורגבים חרבים.

כאשר העריב הגיעו אל הכביש. על שפתו החליטו לעשות את החנייה הראשונה. בלילה לא היה טעם לנוע בהליכה מפני שהם לא היו מסוגלים לראות דבר. הם היו מאבדים את הכביש, ולא מצליחים לקבל התראה בזמן מפני בעלי חיים ליליים שוחרי טרף. לכן קוששו מספר עשבים וזרדים יבשים והקימו מדורה קטנה, שלאורה נמו עד שעת השחר המוקדמת, כאשר האור החל להפציע מן המזרח. אז קמו ונערכו להמשך מסעם. "ימינה לצפון או שמאלה לדרום?" שאל אוהירו.

ג'ולי לא הבינה את השאלה. "הרי היעד הראשון שלנו זה לואנדה בצפון", אמרה.

"תארי לעצמך שבכיוון צפון נמצאת תחנת דלק במרחק של שלוש מאות קילומטרים מכאן, ואילו בצד דרום קיימת תחנת דלק במרחק של עשרים קילומטרים בלבד", הציג אוהירו השערה, "ההבדל עשוי להיות קריטי. זה כמו למצוא כלי רכב בעוד כמה שעות או בעוד שבוע."

ג'ולי הרהרה מעט. "נכון, אבל זה יכול להיות גם הפוך. ומאחר ואין לנו שום מידע לכאן או לכאן, הרי נשאר לנו רק לנחש."

"אחרייך", אמר אוהירו, "כל ההרפקאה הזאת היא ההימור שלך."

"מה אתה מציע?" שאלה.

הוא פתח את המפה ועיין בה ארוכות. "המרחק לאזור כריית היהלומים בדרום נמיביה נראה לי דומה למרחק וואלביס בצפון, כך שלפי המפה אין יתרון לאף צד. מכאן הייתי מעדיף את הצפון, שזה היעד שלנו." השניים החלו לנוע צפונה על הכביש. המזרח האדים מימינם, מעל רכסי ההרים הרחוקים. כביש האספלט היה מיושן ולא מתוחזק כראוי, שפתיו מתפוררים ובורות רבים נפערו בו. נראה היה כמי שנסלל לפני כמה עשורים, ומאז לא עבר שום שיפוץ או תחזוקה.

ארבע שעות הלכו עד לגבור החום ולמנוחת המסתור מהשמש, תחת כנף המצנח. ההליכה במדבר בשעות היום הלוהטות אסורה כדי לא לאבד נוזלים מגופם. לאחר שש שעות הלהט בצל המחסה החום שכך והם

המשיכו לצעוד עד רדת החשיכה. השנים התקדמו כארבעים קילומטרים באותו יום, ולא יכלו לציין לעצמם שום שינוי או שיפור במצבם: שני בני אדם באמצע שימון שומם. למזלם, לא נתקלו בבעלי חיים מסוכנים כלשהם, אך גם לא בבעלי חיים הראויים למאכל. דומה מאוד היה מצבם לקראת תום היום השני למסעם: התקדמו כארבעים קילומטרים נוספים, אך מלאי המזון והמים החלו להצטמצם במידה רבה. "התיק שלי נהיה קל במשקל", ציינה ג'ולי בדאגה. "אם לא ישתנה כאן משהו בקרוב, לא יהיה מה שיוכל לעבור מהתיק לתוך הקיבה."

"הבעיה האמיתית היא המים", נאנח אוהירו. "אפשר לשרוד חודש ללא מזון, אבל המים יאזלו לנו מחר בערב."

"אני לא מבינה את הכביש הזה", קוננה, "לשם מה סללו אותו, אם הוא לא מוביל לשום מקום?" אוהירו, שצפה במשקפת ללא הרף, ענה:

"יש לכביש הזה הפתעה נוספת בשבילך. הוא מסתיים באמצע המדבר!"

ג'ולי נטלה ממנו את המשקפת, ונחרדה. אכן, כמה קילומטרים בהמשך הכביש נראה כמסתיים בפתאומיות. דומה היה שמהנדסי התחבורה המקומיים תכננו כביש שנקטע באמצע שום מקום!

"יתכן שנגמר להם האספלט, והוא ממשיך כשביל עפר", הרהרה בקול רם.

השניים המשיכו להתקדם עד שהגיעו למקום שבו הוא הגיע לקצהו, והתעלומה נפתרה. הוא לא הסתיים כלל, הוא נקבר על ידי חול שכיסה את המשכו, אולי באותה סופה שקיבלה את פניהם כשנחתו.

"ועכשיו לאן נלך?" תהתה. "לא נוכל לדעת את התוואי המדויק של הכביש, ואנחנו עלולים לסטות ממנו ולא למצוא אותו יותר."

אוהירו המשיך לסקור את הסביבה במשקפת. "אני רואה במרחק עמודי עץ עם חוטי טלפון, כנראה, קבורים למחצה. יתכן והם הותקנו במקביל לכביש, נוכל לנוע לאורך המסלול שלהם."

מאחר ולא היתה תוכנית טובה יותר, החלו לנוע על גבי החול החם והטובעני. ההליכה קשתה פי כמה והואטה מאוד. כל צעד בחול הצריך אנרגיה רבה יותר, והכביד יותר את השרירים העייפים ממילא. בעודם עוקבים אחר מורה הדרך החדש שלהם, גילתה המשקפת ממרחקים את הבקתה הראשונה מעשי ידי אדם.

מעורדים ומונעים בתקווה חדשה שמו פעמיהם אל הבקתה. האור החל להחשיך, והמקום הזה נראה מתאים לחניית הלילה השני של מסעם. המבנה התגלה כתחנה מטאורולוגית מקומית נטושה, למדידת כמות הגשמים.

זה היה צריך עלוב בעל חדר יחיד, ובחצר האחורית ניצב מתקן קרשים ופח שהכיל את מד גובה המים. בתוך הצריף הם לא יכלו למצוא דבר אשר יועיל להם. יומנים ובהם רישומים סטטיסטיים של טיפות הגשם הבודדות שירדו במקום הזה, ניירות ומסמכים נוספים התגוללו על הרצפה, וכמה מפות ישנות של האזור. דווקא המפות עניינו את אוהירו, והוא עיין בהם ביסודיות.

"אין מים, אין מזון", ציינה ג'ולי באכזבה. "ואין שום כלי רכב חונה כאן."

היא המשיכה לחטט במגירות של השולחן, ובארון הברזל החלוד שעמד בפניה. מעט חומר משרדי ישן וחסר ערך, קופסאות סיגריות ריקות, הרבה אבק ולכלוך. אוהירו גילה ברישומים שבנובמבר בשנה שעברה ירדו כאן שני מילימטרים גשמים, ובשנה שלפני כן ירדו שלושה מילימטרים.

"יש סיכוי שלא נמות בצמא", אמר באירוניה. "החודש צפויים לפי הסטטיסטיקה לרדת כאן שני מילימטרים וחצי גשמים."

רק דבר אחד מצא כראוי לקחת בתיקו: פחית קטנה עם נפט. "שיהיה", אמר. "זה יקל עלינו להדליק מדורות במדבר."

למחרת בבוקר נפרדו מהתחנה הנטושה וחזרו אל מורה הדרך שלהם, עמודי הטלפון הקבורים למחצה. הצעידה המתישה בחולות איימה להוציא אותם מדעתם. בכל שעה התקדמו בקושי קילומטר אחד. ושום מסעדה או סופרמרקט לא נראו בסביבה כל אותה עת!

לקראת צהרי היום, כשהחום הפך בלתי נסבל, הם עשו חנייה תחת צל המצנח, שם כילו את מלאי השתייה שלהם. שניהם פסקו מלשוחח, מנסים לחשוב רק על נושא אחד: כיצד למצוא כאן מים לפני שהם גוועים במקום הארוך הזה. במשך המסע ניסתה ג'ולי למצוא רמזים למים כפי שלמדה מהבושמנים, אך העלתה חרס בידה. לא היה לה מושג על מקום המצאה ולו גם של טיפת מים בודדת.

וכאשר חלף החום, קמו בכבדות והמשיכו לנוע צפונה. באיטיות, לא להזיע ולא להתמוטט. פסעו בדממה, צעד אחרי צעד, לעבר האופק הבלתי נגמר.

ג'ולי החלה לחוש בצמא אמיתי, לראשונה בחייה. צמא אמיתי משמעו שאין לה מושג מתי תזכה לרוות את צימאונה, אם בכלל. אל התופעות הפיזיולוגיות של הצמא חובר הפחד הנפשי, ושניהם יחדיו מובילים לתחושת אימים.

"עוד מעט אני אתחיל להזות על נווה מדבר", הודיעה לו, "אז אל תתייחס לפאטא מורנגה שלי."

"אם אני לא סובל עכשיו מפאטא מורנגה", השיב לה, "אז אני רואה נווה מדבר אמיתי כשני קילומטרים צפונית מזרחית לנו."

היא חטפה ממנו את המשקפת שהושיט לעברה. "בחי, נווה מדבר!" צעקה. "איזו הפתעה נעימה!" הוא לקח מידיה את המשקפת וצפה שוב אל המקום.

"המדבר היום באמת צופן הפתעות", הוסיף בקול נמוך. "ששש... אני מציע לך לעצור במקום ולהפסיק לצעוק."

"מה ההפתעה עכשיו?"

"אריות."

ג'ולי קפאה על מקומה. היא חזרה ונטלה ממנו את המשקפת. שתי לביאות רבצו בנינוחות ליד מעיין מפכה, רדומות ומפקקות. סביב המעיין גדלה צמחייה ירוקה ורעננה, שיחים ועצים, שפרסמו את הנווה הזו למרחקים. במרחק כמה מאות מטרים משם נראו שלוש אנטילופות צופות בלביאות, ושומרות על מרחק ביטחון למנוסה מהירה.

"מה עושים?" שאלה ג'ולי.

"יש שתי אפשרויות. או שנמתין כמו האנטילופות עד שהם יסתלקו, או שנמצא דרך לגרש אותם."
"האפשרות הראשונה לא נראית לי. ראשית כל, הלביות האלה יכולות לשהות פה גם כמה ימים. שנית, אנחנו קצת יותר אינטליגנטיים מהאנטילופות, וחיבים למצוא דרך לגרש אותן."
"הרשי לי להזכיר לך, שאנחנו בני אדם בלי רובים, והם אריות עם ניבים שיכולים לפצח גולגולת של זברה."
"אבל יש לנו שכל קצת יותר מהם ומיומנויות של אסטרונאוטים," התעקשה. "ואני צמאה עכשיו, ורוצה להתרחץ עכשיו."

"אקדח הזיקוקים נמצא אצלך?" שאל.

"הוא נשאר אצל ג'ונתן."

אוהירו חשב מעט. "הדרך היחידה שאנחנו יכולים לגרש אותם היא בעזרת אש," אמר.

"נצטרך לאלתר לפיזים," אמרה.

אוהירו התבונן בקנה השתייה הבושמני שהחזיק בידו. "אני מחזיק את ידית הלפיד!" אמר. "הרי לא חשבנו לרגע באמת להשתמש בזה לשתות מים מתוך האדמה."

הוא פתח את תיקו, הוציא ממנו אחת מחולצותיו, וקרע אותה לשני חצאים. הוא כרך מחצית אחת מסביב לקצה המתרחב של קנה הבמבוק, והידק היטב. לאחר מכן שפך מעט נפט על החולצה, וערכב אותה בחול המדבר. המצית הדליקה את הלפיד מיידית, ולהבה עם עשן שחור היתמרה אל על. הוא מיהר והחניק את האש בחול. לאחר שסיים להתקין גם את הלפיד שלה, החלו להתקדם מאוששים לעבר מקור המים.

"הסתתרי בקו אחד מאחורי," אמר לה. "כאשר נהפוך מאחד לשניים, אולי זה יבלבל אותן."

הלביות זקפו את ראשיהן בסקרנות למראה חטיף הארוחה הקרב אליהן על רגליו. כאשר אוהירו קרב עד למרחק כשלוש מאות מטרים מן הלביות, קמה מרבצה אחת מהן והזדקפה, והביטה לכל הצדדים. האנטילופות העדיפו להסתלק מהאזור בראותן את שני האנשים המתקדמים לעבר המעיין. הלביות העומדת, עדיין מפקחת, נראתה מתוחה מאוד לגבי המצב. היא נהמה קלות, מסבה את תשומת לב חברתה או אחותה, והשניה קמה והצטרפה להתבונן במתרחש.

למרות הפתעת האש שהיתה באמתחתם, ליבם של האסטרונאוטים החל לפרפר מפחד. להתקדם למראית עין באומץ ובנחישות הישר לתוך גוב האריות זה עניין אחד, אך לשלוט בפחד המובנה אצל האנשים מפני חיות טרף זה דבר אחר. ג'ולי אחזה בחוזקה את ידית הלפיד ואת המצית בידה השניה, אך רגליה איימו להפיל אותה ארצה, ובנוסף חלק במוחה פקד עליה להסתובב ולהימלט על נפשה. אולם אוהירו שהוביל לפניו נטע בה תחושת ביטחון.

נהמותיהן הפכו לתכופות ולרמות יותר. האדם הקרב ללא מורא גרם להן להילחץ, מפני שהאירוע היה נדיר מבחינתן, ולא היה להן ניסיון קודם בטיפול במשבר מסוג זה. יתכן גם שנתקלו בעבר בציידיים בושמניים עם קשתות וחיצים, או אולי בציידיים נושאי רובים, והן ידעו שלבני האדם יש כלי נשק שמוטב לא להתעסק אתם. שתי הלביות היססו, ונראו אובדי עצות.

אוהירו המשיך להתקדם לעברן ללא מורא. במרחק כמאתיים מטרים מהן החל לצעוק ולגרגר, ולנופף בלפיד שלו, אשר עדיין לא הוצת. במרחק של כמה מטרים החלו הלביות העצבניות להתקדם בטפיפה קלה לעברם, בהיסוס של לפני ההסתערות. ואז יצאה ג'ולי מאחורי אוהירו, והחלה לנופף כמוהו במקל המזור ולצעוק בשפת בני האדם. ההפתעה הקלה הזו גרמה להיסוס נוסף מצד שתי הלביות, שעצרו מהתקדמותן והחלו לנהום בקול רם.

חלפו כמה שניות מורטות עצבים. שני האנשים המשיכו להתקרב אליהן בנחישות מאימת. הלביות נמלכו בדעתן והחליטו לסגת ללא קרב. נראה היה שהיו שבעות עדיין מארוחתן הקודמת, והעדיפו להימנע מעימות מיותר שלא ידעו לחזות את תוצאותיו. וכך, פנו לכיוון האנטילופות והחלו להתרחק לאיטן מן המעיין.
"שמרי על ערנות," אמר אוהירו. "איך לדעת אם הן לא טומנות לנו מלכודת, ומתכננות הסתערות עלינו כאשר נהיה לכודים ליד המים."

אולם הלביות אכן ויתרו והסתלקו משם, והשאירו את המקום המרענן הזה לבני האדם. המים היו זכים וצלולים, והשניים התלבטו אם לטהר אותם ביוזם או בכלור לפני השתייה. לבסוף החליטו לטהר אותם בטיפות היוד, לפי המינון שלמדו מג'ונתן. לאחר שרוו, מילאו את כל המימיות והבקבוקים שהתרוקנו, עברו שלוש הימים הבאים. הם רחצו היטב את גופם כל אחד בתורו, כאשר השני עומד על המשמר עם לפיד ביד, מוכן להצתה מהירה.

המנוחה וההתרענות הועילו לשניהם, והם החליטו להעביר כאן את הלילה. אוהירו קושש מספר זרדים וענפים יבשים והעלה מדורה. לשמחתם, גילו לא הרחק משם עץ מוכר - המונגונגו, ועליו שפע אגוזים. מעודדים אספו כמות ראויה לאכילה, וסעדו הן מן הציפה המתקתקה בתוך הפרי והן את האגוזים. לאחר מכן החליטו לקלות כמה מהם בחול החם של המדורה, ולקראת חצות סעדו את ליבם באגוזים הקלויים, שטעמם היה ערב שבעתיים. הם למדו משהו מן הבושמנים!

השכם בבוקר חזרו אל מסעם לעבר האופק האדמדם צהבהב. האדמה החולית התחלפה לאדמה טרשית, נוחה יותר להליכה, אך עתה החלו גם עליות ומורדות שהכבירו על השרירים הנאנקים. לצערם איבדו עתה כליל את

מורה הדרך שלהם. עמודי הטלפון לא נראו בסביבה החדשה, ואת קיומו של הכביש שכחו מזמן. המצפן של ג'ולי הורה להם את הדרך צפונה, וכך התקדמו עד חומו של אמצע היום עוד כעשרים קילומטרים. כאשר מצאו מקום ראוי לחניה - מצוק של סלע, המתניו בצילו עד לשעות הערב.

להעברת הזמן סיפרו זה לזו על בני משפחותיהם, על אורח חייהם בארצם, על חוויותיהם בעבר ועל תוכניותיהם לעתיד. במיוחד הטרידה אותם העובדה שהאנושות השמידה את עצמה, ואם זו טיבה של התבונה העילאית שהפגין האדם, איזו תקווה ואיזה עתיד צפויים לחברה החדשה שיצליחו להקים? התיאור של יובל היה מפיח בדיוקו. האדם כבש את העולם כמטאור, ובאותה מהירות גם השמיד את עצמו ונכחד. אחרי כן ניסו לדמיין את העולם שאחרי שלטון בני האדם. ג'ולי היתה משוכנעת שהסיכוי הטוב ביותר לשחזר את התבונה תהיה באמצעות השימפנזים, מהם התפצלנו לפני כשש מיליון שנים בערבות הסאוונה של אתיופיה, קניה וטנזניה. הם האינטליגנטים ביותר, יש להם ידיים משוכללות ללפיתה וליצירת כלים, ורק צריך אירוע אקלימי כלשהו שיגרום לעצים שלהם להיעלם ולגרום להם להזדקף על שני רגליהם. אוהירו סבר אחרת. כשם שאחרי היכחדות הדינוזאורים ההמונית עלו היונקים הקטנים לגדולה, אין כל ערובה שהיונקים ימשיכו למשול בכיפה. בהחלט יתכן שהעופות - שגם אצלם אותה אינטליגנציה גבוהה - ימשלו, ואפילו כיוונים אחרים לחלוטין: החרקים יכולים לכבוש את העולם, או הירוסים, החיידקים או הפרוטוזואות. אף אחד לא טוען ברצינות שכיבוש העולם מצריך תבונה, כל מה שצריך זה יכולת שרידה והעמדת דורות חדשים של צאצאים.

לאחר שעות עומס החום שבו למסעם. אוויר יבש ומחניק היה תלוי מעליהם וערפל דליל הקיף אותם מכל העברים. הראות נעכרה, וכך מצאו עצמם לפתע חוצים שביל עפר כבוש, והחליטו לאחר התייעצות קצרה להמשיך עליו את הליכתם. הוא התעקל לכיוון צפון מזרח, אך לדידם הדבר לא שינה דבר, ממילא איבדו כל כיוון ותוכנית. אוהירו אפילו הפסיק להתבונן במפה. לא היה בכך טעם, מפני שלא יכול היה לאתר בה היכן הוא נמצא.

הבחירה בשביל התבררה כהימור מוצלח. לאחר כמה קילומטרים הוא פגש בכביש סלול, ולשניים לא היה ברור עם מדובר בהמשך לכביש הראשון שלהם או אחר לגמרי, ההתמצאות במדבר התגלתה כמשימה מתסכלת במיוחד. הם שינו כיוון והמשיכו לנוע על הכביש לכיוון צפון מערב.

הכביש הזה התפתל כנחש עקלתון בין הגבעות המתונות והדיונות של שולי המדבר השטוח, הגובל עם הגבעות המזרחיות המשתפלות עד לרגלי ההרים הרחוקים במזרח. לכן, כאשר עקפו בתוך הגיא את אחת הגבעות, ללא התראה מוקדמת של המשקפת, גילו תחנת דלק מודרנית במלוא הדרה ומתקניה!

"הפעם הפתעה טובה," צעק אוהירו, קורא דרור לרגשותיו. "פה בודאי נמצא דבר מה מועיל!"

המקום היה נטוש לגמרי, כפי שהתחוור מיד. כלי רכב לא נראו ברחבת התדלוק, והמשאבות לא פעלו כלל. במבנה התחנה היו מספר חדרים ואגפים, וג'ולי נכנסה לאחד מהם לחפש מציאות, בעיקר מים ומזון. החדר הזה היה משרד התחנה. עזובה, לכלוך וזוהמה שלטו בתוך אי הסדר המוחלט. הקו של מכשיר טלפון שהיה מצוי על השולחן היה מת, כצפוי. ג'ולי פתחה את דלת המקרר שעמד בפנית המשרד, וסגרה מיד בתיעוב. ריח רקב מצחין של מזון מקולקל פרץ החוצה וגרם לה לבחילה עזה.

אוהירו בדק אזור אחר בתחנה, ומצא חדר ששירת כנראה את המתדלקים ועובדי המקום. בחדר זה מצא שתי מיטות ברזל ישנות וחלודות, וארון ברזל ריק מחפצים. במזוודה ישנה שמצא מתחת לאחת המיטות לא היה דבר פרט לבגדים ישנים וחסרי תועלת.

ברזי מים לא נמצאו בשום חדר. היה מיכל מים עשוי ברזל צמוד לקיר חיכוני, שבלט ממנו ברז נחושת, אך המיכל היה ריק ומהברז טפטפו מספר טיפות מים מהולות בחלודה חומה. המקום אכזב גם מבחינת המזון, לא נמצאו כל עקבות של דבר הראוי לאכילה. נותרה דלת אחת של חדר נוסף שלא היתה נעולה, ומבחוץ נראתה כמי ששימשה את לקוחות התחנה, אולי לסעודה ושירותים. אוהירו פתח אותה ונכנס פנימה. האור שנכנס דרך הפתח פנימה היה מועט.

בטרם הספיקו השניים לבחון את תכולת החדר, שמעו לחרדתם מתוך האפלולית שיעול לא אנושי, שבקע מאדם שהיה מצוי בתוך החדר, ממש בקרבתם. היה זה שיעול שהגיח ממעמקי ריאות חרבות. עמוק, עמום, מהדהד, מתגלגל ומפלצתי. עוצמתו הלכה וגברה, ואוהירו ספג לפתע דחיפה עזה בחזהו שהדפה אותו לעבר הקיר, והפילה אותו בחבטה ארצה. ג'ולי צרחה בבהלה ופנתה לנוס החוצה, אולם יד חזקה תפסה את כתפה ומנעה ממנה להימלט. הזר תפס את חולצתה בשתי ידיים חזקות וגסות, וקרע אותה לשניים. בעודה מצווחת באימה, הבחין התוקף בשדיה ונעצר לרגע. את ההזדמנות הקצרצרה הזאת ניצלה ג'ולי וקפצה לאחור, ויצאה במהירות מן החדר החוצה לרחבת התדלוק. הזר התעשת ודלק בעקבותיה, ולכד אותה בזרועה. בעודה מפרפרת ומנסה להשתחרר מלפיתתו, החל לפשוט את מכנסיו.

היא הסתובבה לעברו וכמעט התפלצה. אדם לבן היה, גבוה ורחב, אך לא היה ברור ממראהו הנורא אם הוא גוסס שעומד למות, או אדם מת שעדיין מהלך על רגליו. כמעט כל שיערו נשר מראשו, פרט לכמה קבוצות שיער דלילות שנותרו כאיים פזורים על גולגלתו. עיניו בלטו מחוריהן, ושקיות עיניו היו שחורות משטפי דם פנימיים. גם זקנו נשר ברובו, ושפתיו היו מבוקעות. שיעול שטני נוסף בקע מתוכו, וליחה צהובה עם קלחי דם פרצה החוצה מגרונו. כל עורו החשוף היה מכוסה בכתמים אפורים ובבועות שחורות.

ג'ולי צרחה באימה "עזוב אותי! הפסק!" אולם האיש אחז בזרועה בחוזקה, והמשיך להתפשט. אחרי כן ניסה להוריד את מכנסיה של ג'ולי, המתפתלת ומנסה לשווא להיחלץ מלפיתתו.

"הצילו," צרחה בכל עוצמת ריאותיה. "אוהירו, הצילו!"

ואז ראתה את אוהירו יוצא במהירות מן החדר, ומתקרב אל הזר במהירות. עוד שניה חלפה, ואוהירו אחז באחת מידי של הזר, וביצע עליה כיפוף בריח כלשהו, שגרם לתוקף לזעוק בכאב ולשחרר את ג'ולי. היא ברחה משם והתבוננה במתרחש בבעתה. אוהירו, בקור רוח, עדיין אוחז בידו של התוקף, הסתובב והעביר את ידו מאחורי השכמה שלו, התכופף קלות, וביצע הטלת כתף מושלמת. הזר התעופף באוויר ונחת על גבו. שיעול נוסף בקע מגרונו, ודם פרץ מפיו ומאפו. אך הוא לא ויתר, קם על רגליו והחל לרוץ אל אוהירו הנסוג לאחור. "אוהירו, ברח!" צרחה ג'ולי המסתתרת מאחורי אחת המשאבות. אולם אוהירו נראה שלו וקר רוח. כאשר הגיע התוקף לטווח זרועותיו, במקום להשיב מלחמה נפל אוהירו על גבו שלו, תוך כדי נעיצת רגל בכטנו של הזר וניצול התנופה של התוקף. בתרגיל הקרבה מושלם התעופף התוקף באוויר ונחת בחבטה עזה, עזה מדי, בעוצמה קטלנית על עורפו וגבו. הפעם איבד התוקף את הכרתו, ולא קם יותר. ג'ולי, עדיין רועדת בכל גופה, שילבה ידיה על שדיה, וקרבה אל אוהירו.

"לא ידעתי שאתה יודע להילחם," אמרה.

"אצלנו ביפן אומנות הלחימה הזאת היא חלק ממערכת החינוך," השיב בשלווה. "עשרים שנים למדתי ג'ודו, ויש לי דרגה גבוהה מאוד: חגורה שחורה דאן 2."

"המפלצת הזאת ניסתה לאנוס אותי!" תמחה. "למה, לכל הרוחות?"

אוהירו הניד בראשו.

"באמת התנהגות תמוהה. לא לשאול מי אנחנו, אולי יש לנו אוכל ומים, אולי יש לנו תרופות בשבילנו. התגובה שלו היתה בהחלט בלתי צפויה."

"אין לך מושג כמה אני מודה לך על ההצלה הזאת!"

"ג'ולי, לא אתן לאף אחד לפגוע בך," אמר לה.

"אני יודעת," אמרה. "אני יודעת הכל. ואני ידעתי את זה מהיום הראשון שפגשתי אותי."

"ידעת הכל?" אוהירו חש ששיערו סומר דווקא עכשיו, אחרי שהקרב המסוכן האמיתי הסתיים.

"בטח. יש דברים שאי אפשר להסתיר מאישה," אמרה לו. "אתה התאהבת בי מהרגע הראשון שראית אותי." אוהירו חש מבוכה רבה. סודו, שחשבו ככזה, התבאר כסוד גלוי וחשוף. מאחר והיה צנוע ולא היה מורגל בהבעת רגשות, העדיף לנדום בעת הזאת.

"הייתי במבוכה רבה, מפני שהכרתי את רעייתך המסורה והאוהבת. ואחרי הטרגדיה של יום הדין, ידעתי ששנינו לא ניפרד יותר. ידעתי היטב שתבחר להצטרף אלי, ולא הייתי חולמת לצאת למסע כזה בלעדיך." אוהירו עדיין לא הוציא מילה מפיו, מאחר שליבו הפסיק לפעום מתחילת דבריה. הוא תהה כיצד הוא עדיין מצליח לעמוד על רגליו.

"ראה, אוהירו," אמרה ברוך. "כמו שאתה בחרת בי, אני בחרתי בך. שנינו נשאר יחד בשותפות מעתה ועד הסוף. נחיה יחד, נשכב יחד, נביא יחד ילדים לעולם, ושנינו נשחזר את התרבות והידע האנושי." היא נפנתה לחפש בתיק שלה חולצה נוספת, ולבשה אותה. מתבוננת בגבר המעולף, פלטה:

"ראה מה עשתה הקרינה לאיש האומלל הזה."

ואז רכנה, והביטה ברגליו היטב.

"הוא כנראה הגיע מהצפון, ממקום נגוע בקרינה. איך הוא בדיוק הגיע לכאן?" שאלה בקול רם. "במצבו הוא לא היה מסוגל לעשות מסע רגלי מפרך."

"עדיין לא חיפשנו מאחורי התחנה," נזכר אוהירו, והלך לשם. כאשר חצה את פינת המבנה, שמעה את קריאתו: "צדקת, ג'ולי, הנה הגיפ שלו!"

בטרם ניסו לתפעל אותו, מדדו את הקרינה שלו. מונה הגייגר מדד קרינה שיורית של עשרים מיליראם לשעה, שהיתה נמוכה מן הסף המסוכן לאדם. השניים אימצו את הגיפ הבריטי הישן בחום רב. הוא נראה גרוטאה, אך כל מערכותיו פעלו היטב. מאחר ולא יכלו לתדלק מן המשאבות, פתח אוהירו את מכסה המיכל הראשי, והשניים שאבו דלק ידנית בעזרת צינור דקיק שמצאו בגיפ עצמו, ומילאו את המיכל. לאחר מכן מילאו דלק בעור שלוישה ג'ריקנים ריקים שהתגוללו על הקרקע מאחורי התחנה.

"עם הכמות הזאת של דלק נצליח להגיע עד לואנדה," אמר אוהירו בשביעות רצון. הם החליטו ללון בתחנה הלילה הזה, ולצאת עם שחר. אוהירו וידא שהזר קשור היטב, באם יתעורר מעלפוננו, אלא שהזר לא התעורר יותר לעולם.

ובלילה, החליטה ג'ולי לגלות לאוהירו את מטרתה האמיתית במסעה זה.

"מטרתך האמיתית?" נדהם אוהירו. "שימור הידע העולמי זו לא המטרה האמיתית?"

"זו אכן המטרה האמיתית לטווח הארוך," השיבה. "אבל לפני כן יש משהו אחר, חשוב יותר ודחוף יותר. אם שנינו יחד בעולם הזה, חשבתי שראוי לגלות לך הכל כבר בתחילת הדרך."

"כולי ארון," ענה.

"מדובר על מלחמת העולם השלישית הזאת שחיסלה את הכל," אמרה. "לדעתי היא לא פרצה סתם כך. מישהו יזם ותכנן אותה, מישהו שהיה לו אינטרס להתחיל אותה. והוא בטח דאג לעצמו ולקבוצה שלו להישאר בחיים, כדי להתחיל הכל מחדש לפי דרכו שלו או האמונות שהוא חי לפיהן. התקלה היחידה שקרתה לו, שנשארו שבעה אסטרונואוטים בחיים, שהגענו לאדמה והתחלנו להתפזר, כך שהוא יודע שנחתנו על האדמה אך אינו יודע היכן אנו נמצאים. אין לי מושג מיהו ומה מטרתו, אבל אני מתכוונת לעלות עליו, לגלות עליו הכל, ולנקום בו."

אוהירו הנדהם לא ידע אפילו מה לשאול.

"נקמה?"

"נקמה. האסטרטגיה של מידה כנגד מידה נמצאה היעילה ביותר בעולם הטבע."
 "ואיך בדיוק הוא - או הם - יודעים עלינו הכל?"
 "הם האזינו לנו. כאשר סברנו שאנחנו לבד, שידרנו ועשינו רעשים אלקטרוניים בכל התחומים בעולם. כל מה שהם היו צריכים לעשות בתוך הבונקר שלהם, זה להקשיב לנו וללעוג לתמימות שלנו."
 "ולמה הוא לא פוגע בנו עכשיו?"
 "איך לו מושג איפה בדיוק נחתנו והיכן אנחנו נמצאים."
 "איך תמצאי אותו? איך תגיעי אליו?"
 "איך לי מושג. אתה תעזור לי."
 "והיכן כל החיילים שלך?"
 "אתה, ג'ונתן, גרטשן והבושמנים, מאט, אן, יובל והפפואנים."
 "והוסיפה: "ורק אחרי כן, נוכל לחזור באמת לתוכניות המקוריות שלנו להקים תרבויות אנושיות חדשות ומרכזי ידע."
 "מדוע לא שוחחת על הנושא הזה בתחנה באוזני כולנו?"
 "מפני שזו עדיין השערה בלבד, המבוססת רק על תחושות הבטן שלי. אני אספר על כך רק כאשר אגלה רמזים או עקבות מבוססים יותר. בינתיים רק אתה שמעת על זה, מפני שאני הולכת לחיות אתך ולהיעזר בכך להוכיח את הדבר."
 "ג'ולי, ג'ולי, ג'ולי", נאנח אוהירו באותו לילה, "אילו סודות נוספים את מסתירה ממני?"

לנוכח תדהמתם של אנשי השבט הפצועים, הצליחה אן להעלים כבמטה קסם את מכאוביהם. בשיטות שלא הכירו, עלה בידם של האשה הלבנה ושלושת שותפיה לעצור את הדימום, לחטא את פצעייהם ולקבע אברים שבורים. בעזרת אלונקה מאולתרת העבירו בלא פגע את הפצועים לסוכותיהם, בעוד שיירה של נשים וילדים עוקבים בהשתאות אחר המעשים וצופים בעניין ובסקרנות אחר הפעולות והתחבולות של הזרים.

המהומה החיצונית שככה, ואילו הפנימית נראתה כמקרה. השבט עדיין רגש וגעש, מסרב לחזור לסדר היום. הכל דברו ופטפטו במילים חד הברתיות, שנשמעו לארבעתם כסינית. אולם היו אלו כמסתבר דברי רכילות חסרי משמעות, מפני שלא ניכרה פעילות כלשהי בעקבותיהם. באמצע היום, כאשר התקצר הצל שהטילה השמש והערפילים התפוגגו לחלוטין, התיישבו ברחבת סוכת הגברים הקדושה כל גברי הכפר הבריאים על הארץ במעגל, ונשאו נאומים בלהט. כאן התקבלו ההחלטות החשובות באמת, מאחר ומייד לאחר מכן החלו לפעול ברוח הדברים שסוכמו בישיבה. השבט אסיר התודה החליט להקצות מקום, ולבנות שתי סוכות-דירות עבור ארבעת הזרים. פה אחד הושגה הסכמה לארח אותם בכפר. הכל נכנסו לפעילות קדחתנית, אלה מגדרים, אלה מקימים שלר של סוכות, נשים קולעות נצרים ואחרות מלקטות קש וקושרות לאלומות בעזרת שרכים המשמשים כחבלים. לעת ערב ניצבו בגאון שתי הסוכות מוכנות לאורחים המוכבדים. אם אנשי הכפר סברו שהאורחים יגורו בסוכות כשני זוגות נשואים, מאט ואן בסוכה האחת ויובל ונאטאלי בסוכה השנייה, הם טעו. הארבעה בחרו להתפצל אחרת: שני הגברים בחרו סוכה אחת, ושתי הנשים בסוכה השנייה, לתימהונם של המקומיים.

לכבוד האירוע הוזמנו הארבעה לארוחת ערב חגיגית, שכללה נחתי חזיר צלויים, בטאטות מבושלות, תאנים ורמבוטן. טעמן של הבטאטות היה תפל. אז נודע לצוות שאן נשאה בתיקה מלח, והיא הוסיפה קורט מלח למנות של חבריה. בעוד המקומיים עוקבים בעניין אחרי החומר החדש, הציעה להם בתנועות ידיה לתבל גם את מנתם. מאחר ולא הביעו התנגדות, פיזרה קמצוץ מלח על מנתו של המבוגר שבהם, בו טיפלה לראשונה. הוא היסס קלות, וטעם. כל העיניים היו נשואות אליו לבחינת תגובתו. הוא טעם פעם נוספת, ואז אורו עיניו. הוא המשיך לאכול את מנתו בהתלהבות ופלט כמה מילים קצרות.

הצלחתו של התבלין החדש בכפר היתה מסחררת. הטעם החדש התקבל בהתלהבות ועורר באן אמון רב, ונתן בידה את המוצר הראשון שיכלה לבצע באמצעותו סחר חליפין הוגן.

מדורות אחדות דלקו כלפידים זעירים שהפיצו תאורה רכה בשטח הכפר לאחר שקיעת השמש. עתה ישבו כולם בצוותא, מקומיים ואורחים, והתבוננו בסקרנות אלה באלה. מאחר ואף אחת מהקבוצות לא הבינה את שפת הקבוצה השנייה, השיחה התנהלה בתנועות ידיים ושפת גוף טבעית.

הפפואנים היו כהי עור, חסונים, גבוהים ומלאי גוף. שיערם היה סתור ועבה, ונראה כזקוק לתספורת דחופה כמו גם לחפיפה הגונה. עיניהם היו שחורות וגביניהם עבותים. אפם היה רחב וגדול, ומחורר בגשר האף או משני צידי, עבור עצם דקה או שדרי נוצות חשופים. שפתייהם היו עבות ובשרניות, וקווים של צבע קישוט שחור או לבן היו מצויירים על הלחיים, ונמשכו משני צידי האף לעבר המצח והתעקלו מעל הגבות. הם לבשו רק חגורת עור לחלציהם שממנה השתלשלו נצרי קש כחצאית. את החוזה שלהם עיטרו עדיים, ענקים ושרשראות, העשויים ממה שיכלו למצוא במקומותיהם, בדרך כלל שיני בעלי חיים, עצמות וצדפים. סרט שהיה כרוך על ראשיהם היה הבסיס להצמדת נוצות יפהפיות של ציפורי גן העדן או תוכים. לכל גבר היה כלי נשק בידו, וניכר עליו שהוא מהווה את עיקר גאוותו. לאחדים היו חניתות, לאחרים קשתות וחיצים. ריח גופם היה כבד וחרוף, מאחר ולא רחצו את גופם מעולם בעזרת סבון. פרט לכל אלה, הם היו חייכניים, והקרינו חביבות וטוב לב.

אחד מהגברים שלח ידו בהיסוס אל שער ראשו החלק של מאט, כמבקש לגעת בו. מאט הרכין את ראשו בחיך לאות הסכמה, והפפואני מישש וליטף את שערו המשיי, והעביר לאחרים את רשמיו בהתרגשות.

"עשה כמוהו ובדוק את שערך", לחשה אן.

מאט שלח יד בצורה דומה והחל למשש את שיער הגבר. להפתעתו, היה שוני עצום בין שיער הפפואני לבין שיערו שלו. הוא היה עבה, קשיח ומוצק כמו סיבים סינטטיים של מברשת. הסרט שעטר את ראשו היה עשוי מקלעת נצרים. כאלה היו גם עטורים סביב צווארו, ולאחדים מהגברים גם סביב מותניהם. נשות הכפר יכלו רק לקנא במגוון והיקף ההתגנדרויות של הגברים שלהן, ששיאם היה בנעימת מקלות, עצמות או נוצות בבשר אפם.

"אָטָה", אמר הפפואני וטפח על חזהו.

"מאט", ענה לעומתו, והצביע על עצמו.

וכך עשו הכרה עם פוגו, מאו, פוק, מוראוטה, גָנְה, קאמיט, נוקי ויארי.

אסה סימן משהו לאחת הנערות, היא קרבה אליו וקיבלה ממנו כמה הוראות. אז הלכה מהם, ולאחר רגעים אחדים שבה ובידיה סל קלוע ובו שפע של בטאטות קטנטנות.

"הם רוצים שאנחנו נאכל את הדברים האלה?" תמה יובל.

"זה לא למאכל, הם נותנים לנו אותם כדי שנשתול אותם בחצרות שלנו", אמרה נאטאלי.

"איך מודים על מתנה כזאת?" שאל מאט את אן בלחש.

"זו לא מתנה, זה מסחר", ענתה.

"מה אנחנו אמורים לתת להם בתמורה?"

"לזה אני דאגתי," השיבה אן ופתחה את תיקה. התברר שכל העת נשאה עמה גם את כל המתנות הקטנות שתכננה להעניק למקומיים עוד בתחנת החלל. האירוע הפך לבאזאר מכובד. אנשי השבט הבהילו את בני משפחותיהם שהביאו בחופזה את מגוון סחורותיהם, ואן פרשה את מרכולתה. חלקי פלאסטיק צבעוניים שליקטה מהמעבדות השונות בתחנת החלל הומרו לפירות היער. הנערות ונשות השבט סחרו בבטאות למאכל תמורת מסרקים וגומיות לשיער. עדשות הזכוכית היו להיט המבוקש ביותר: תמורתם קיבלה אן חזירה ושישיית גוריה. תמורת המראות שהביאה אן מאט קיבל קשת וחיצים, ויובל זכה בחנית. "מה אתם חושבים לעשות עם כלי הנשק האלה?" שאלה נאטאלי. "הרי אתם לא באמת מתכוונים לצאת למלחמות במקום הזה."

"יש לי רעיון," אמר מאט. "שמתי לב שאין אצל לוחמי השבטים באזור הזה מגינים אישיים. נוכל לגלף אב טיפוס של מגן מעץ, ונבחן את העמידות שלו בעזרת שני כלי הנשק הללו. אחרי כן נלמד אותם את המלאכה, ויהיה להם יתרון על פני לוחמי הכפר השכן."

"לדעתי צריך לחשוב פעמיים לפני שאנו הולכים להפר את האיזון הקיים כאן," הרהרה אן בקול רם. "אנחנו צריכים לברר בהקדם מה תדירות הקרבות כדוגמת זה של אתמול, כדי לדעת איך להתארגן," השיב מאט, "אם זה אחת לחודשיים, יש לנו זמן להיערך. אם זה אחת ליומיים, אנחנו בצרות. במקרה כזה בהחלט יש הגיון רב לשפר את יחסי הכוחות לטובת השבט שלנו."

אן משכה בכתפיה והחליטה לוותר על המשך הוויכוח. הארבעה הופתעו לגלות שכמעט לכל בוגר או בוגרת בכפר הזה היתה מצ'טה. יובל תהה איך הם השיגו אותן, ומהיכן השיגו כסף לשלם תמורתן. אן השיבה שבמקום הזה מחליפים סחורות בסחורות אחרות, מושג הכסף לא קיים כאן. לכן יש לחשוב במונחים של איזה טובין הם נתנו תמורת סכיני הגונגל הללו. לנאטאלי היתה השערה. ספינת מסחר עמוסת מצ'טות מגיעה מהעיר הגדולה אמבונטי דרך ספיק לנחל הקרוב ביותר לכאן, ומוכרת את הסכינים הללו לאנשי השבטים, שמספקים בתמורה עבודות יד ואמנות אותנטית מתוצרתם כגון כלי נשק, מסכות, פסלונים עץ, בדים רקומים - ואלה נמכרים בעיר הגדולה בעיקר לתיירים.

ביום המחרת למדה הרביעיה דברים רבים נוספים על אורח חייהם החדש. נָלִי, נערה צעירה כבת ארבע עשרה שחזה רק החל לצמוח, נצמדה אל נאטאלי, מוקסמת מגובהה ומתלתליה הגולשים. נאטאלי הרשתה לה לגעת בשיערה, והיא לא חדלה מללטפו בחיבה מופגנת. בתמורה החלה לעמול בגינה של אן ונאטאלי, לשתול את הבטאות שקיבלו אתמול, התנדבה לרעות את החזירים, וסייעה לסדר את הסוכה ולהכין את הארוחות. כאן ציפתה להם האכזבה הראשונה: בכפר הזה לא היה כל מלאי מזון שנראה לעין, פרט לבטאות ולחזירים. הם נוכחו לדעת שהארוחה של אתמול היתה חגיגת וחד פעמית, לכבוד הניצחון בקרב. מאז התפריט כלל רק פריט יחיד של מזון: בטאות! החזירים, כמסתבר, נשחטו במקום הזה למאכל רק באירועים נדירים הראויים לציון. את ההשלמות בתפריט היה על כל אחד ואחד בכפר לארגן בעצמו. בדרך כלל הוטל על הנשים לחפש וללקט מזונות נוספים, ולכן פה ושם נראו פירות טרופיים כאלה שסיפרה עליהם נאטאלי. מעבר לזאת, נשות הכפר לא היססו למצוא גם בעלי חיים קטנים שהבחילו את אן ונאטאלי: לטאות, עכברים, עכבישים, חרקים ואפילו תולעים נחשבו בעיניהן כמעדנים!

לאחר כמה ארוחות שתפריטן כלל אך ורק תפוחי אדמה מתוקים, ספגו הארבעה קלקול קיבה חריף. אן מצאה תרופה מתאימה והחלה בטיפול, ובמקביל התכנסו לדיון חירום. ההסכמה הכללית היתה, שכך המצב הזה לא יוכל להימשך. מחר יצאו אל החללית, ויביאו עמם את כל שאריות המזון מה'עכביש', כפתרון חירום לטווח הקצר. אבל עתה התלבטו והתחבטו בפתרונות לטווח הארוך.

אן העלתה מספר רעיונות. היא לא היתה בטוחה שלכך התכוון ג'ונתן כאשר הציע להם לקחת מלאי גדול של מלח, אך עתה יוכלו לנצל את חיבתם ותשוקתם של המקומיים לטעם החדש ולסחור עמם לגיוון המזון. רעיון נוסף שהעלתה, זה למסד את ענף הדייג. אם הם לא אוכלים בשר חזיר כשגרה, הם ידווגו דגים כשגרה, ולשם כך היא הציעה להתקין רשת משאריות בדי המצנחים. הנחל רחוק מן הכפר רק כמה מאות מטרים, וניתן יהיה לאמן כמה מהנערים לדוג מדי יום. נאטאלי העלתה רעיונות נוספים.

"הגיוןן שלהם פרימיטיבי מאוד," הסבירה. היות והם לא משתמשים בדישון וביזבול, התפוקה שלהם עלובה מאוד, בקושי חצי טון לדונם, להערכתה. בכפר שלה בצרפת, בחקלאות המודרנית, היו מצליחים להגיע ליבול של כשבעה טונות לדונם.

"אבל מה היית מציעה לעשות במקום הזה?" הקשתה אן. "אין לנו כאן אמצעים לחקלאות מודרנית." "הבטאות נענות לאשלגן. למזלם, יש אשלגן באפר שנותר משריפת היער. הבעיה היא שהם שמים יותר מדי אפר וחונקים את האדמה. הייתי משאירה רק שליש מכמות האפר, ומוסיפה זיבול של צואת החזירים. שתי הפעולות האלה יצליחו להגדיל את היבול לשני טון לדונם, לדעתי. הייתי גם מתחילה לגדל באותו שטח גם בננות. המקומיים לא יודעים איך לגדל בננות, ואני יכולה ללמד אותם."

"זיבול משמעותו פשוט לפזר את צואת החזירים על האדמה?" השתומם יובל.

"לא בדיוק," הסבירה נאטאלי. "צריך להטמין אותם להרקה בבורות באדמה למספר שבועות. רק אחרי כן החומר האורגני הזה מתאים לזיבול. גם הצחנה העיקרית נעלמת, והריח נסבל יותר." "מנין לך הידע הזה?" שאל מאט.

"חייתי כל ילדותי בכפר של הורי, ולמדתי משהו מהם."

"יש לנו חקלאית בצוות!" זרחה אן.

"איך מגדלים בננות?" שאל יובל. "אין שם את הרעיון של זרעים או זכרים ונקבות?"
 "לא. את הבננות מגדלים בשיטת ריבוי וגטיבי, כלומר ריבוי על ידי קטעי צמח. הם לא מכירים את הטכניקה הזאת, הם יודעים רק לשתול פקעות קטנות. ראשית, אני יודעת היכן יש בננות, כי האנס ואני ראינו הרבה כאלה. אן ואני נוכל לצאת עם המצ'טה ולהביא לכאן כמה עשרות נצרים שצומחים מגבעול השורש ואשתול אותם בשטח שלנו. כאשר יקלטו, נצא עם הנשים המקומיות להביא נוספים, ואלמד את כולן איך לקצץ את הנצרים, לשתול ולגדל בגינה את הבננות. כך התזונה של כל הכפר הזה תשתפר."
 תוכניות ההזנה על הנייר החלו לעודד את הארבעה. מה שהטריד את שני הגברים היו בעיות הביטחון. אן קישרה בין שני הנושאים הללו. "המלחמות המקומיות ובכלל כל פרצי האלימות הללו מקורם במלחמה על המזון המצומצם שניתן להשגה באזור הזה. בעיקר שדידת חזירים, לדעתי." מאט ויובל החלו ללבן כיצד ניתן לשפר את ביטחונם האישי, ובעצם של כל אנשי הכפר הזה, המארח אותם בזרועות פתוחות.
 ההגנה כללה מספר מרכיבים. הראשון שביניהם היה מודיעין. עליהם להשיג מידע רב ככל האפשר על שיטות הלחימה באזור, כללי המשחק והקווים האדומים שאין לעבורם. עליהם ללמוד לזהות מראש את כוונות האויבים והיכולות שלהם בפועל, מספרם, כלי נשקם ונקודות התורפה שלהם. תחום נוסף היו הידיעות בזמן אמת - עליהם לדעת מה מתרחש בכל רגע כדי לא להיתפש מופתעים מצעדי השבט השכן. אין זאת, כי אם אחת לאחת יאלצו למצוא את התשובות לכל השאלות הללו, ולגבש פתרון הולם לכל בעיה.
 המרכיב השני באבטחתם היה ההערכות למגננה. מאחר והניחו שהאלימות לא תחדל, עליהם לחפש דרכים להתגונן במספר מעגלי אבטחה. הם הסכימו בשלב הראשון על שני מעגלים. האחד יהיה היקפי על גבולות הכפר, בשילוב עם הגברים הלוחמים של השבט, והמעגל השני יהיה אישי, שלא יאפשר לאיש לפגוע ברביעייה. ההיבט האחרון באסטרטגיה היה רעיון המתקפה, אם יתברר שהמיגון אינו הולם או מספק. במלחמה כמו במלחמה, מותר גם להם לצאת ולתקוף את האויב במקומו הוא. אן לא רצתה לשמוע על התקפה. המירב שהיתה מוכנה להסכים לו זה הריגת התוקפים בקרב הגנה, שזה נראה לה הוגן וצודק. מאט ויובל הסכימו לדחות את ביצוע המתקפה עד שיכלו כל הקיציין.
 אז העלתה אן רעיון מרחיק לכת, כחלופה להתקפה שמטרתה להשמיד את הכפר השכן. היא הציעה ללמד גם את כל השבטים השכנים, בחינם, את כל הידע שירכש בכפרם שלהם. בדרך זאת, טענה, משאבי המזון המוכפלים יספיקו לכולם, הילודה תגבר, הבריאות, איכות החיים ותוחלת החיים יגדלו, וממילא הסיבה הראשונית שבעטיה פרצו הסכסוכים תפחת ותעלם. לחזון הנאה הזה לא נמצאו שום טיעוני נגד ולא הועלו התנגדויות או השגות כלשהן, למרות שהם סברו שהחזון הזה עתיד להתמש בעתיד הרחוק, שכרגע היה מעורפל מאוד.
 "אני אוהבת בני אדם. כולם צריכים לחיות," סיכמה את משנתה. מאט ויובל לא מצאו שום טיעוני נגד. היא המשיכה לציין שמן הראוי לשתף גם את המקומיים בתוכניות כאלה, שנוגעות גם להם, אך כרגע אף קבוצה לא יכלה לתקשר עם רעותה. עדיין לא נמצא האדם המתאים המכיר את שתי השפות ויכול לשמש כמתורגמן. נאטאלי התנדבה ליטול על עצמה את האתגר של למידת השפה המקומית, או הכשרת אחד מן המקומיים שימצא מוכשר לקליטת שפתם. לדעתה, לנלי הצעירה יש סיכוי. היא לא משה מקרבתה לנאטאלי, יש לה מבט סקרני, והיא נלהבת להתחבב על האורחים.
 הם סיכמו להקדיש מחשבה לחפש לכל אחד מן היעדים הללו רעיונות למימוש, ובדיון אחר יבודדו את התבן מן המוץ. אכן, תחקור המקומיים היה מעשיר אותם בהכרת התמונה הכוללת, ומשביח את מיקוד הפעולות שיש לעשותם. פעולה ראשונה שהסכימו עליה זה לחזור אל כלי הרכב החללי, ולהעביר משם כל מה שיוכל להועיל להם כאן.
 שלושה מסעות כאלה ערכו בימים הבאים. כל תכולת העכביש' שלא נזקקה לפירוק באמצעות כלים, הועברה לסוכותיהם. במסע השלישי פירקו שני חפצים שהיו מחוברים לחלילית, את מכשיר הקשר ואת המצבר, והעבירו אף אותו. מאחר והגשמים הרטיבו כל חפץ, הם עטפו היטב את שני המוצרים הללו בניילונים בכדי לאפשר את התקנתם ביום מן הימים.
 אן מצאה מסגרת פלאסטית מתאימה, ותפרה בהיקפה בד מאחד המצנחים. בעזרתה של נאטאלי ונלי התקינו ידית מענף עץ ארוך שהוקצע והוחלק על ידי המצ'טה, ויצרו רשת מאולתרת - נאה ויעילה ללכוד דגים בנחל. למסע הדיג הראשון יצאו כל החמישה, מאט ויובל החליטו ללוותם למען הביטחון האישי. סמוך לגדה מצא מאט נקודת משען מתאימה שממנה היה ניתן לשקע את הרשת בתוך המים. הידית שימשה כמנוף להוצאתה מהמים בקלות ובמהירות, עם הדגים המופתעים המפרפרים על בד המצנח בדרכם לצלייה ולארוחה. היו אלה דגים קטנים, שאורכם לא עלה על אורך כף היד, ואיש מהם, גם לא נטאלי, ידעו לזהות את סוגם, למרות שנטאלי תיארה אותם כדמויי באראבוניות. משחזרו עם שללם לכפר, אן ונאטאלי טרחו על ארוחת דגים צלויים, במקום פומבי ובולט, בו כל הנשים והגברים צפו קהל מוקסם. לאחר מכן נתנה לכל אחד לאכול דג אחד, ושבתה בכך את לב כולם. נלי פיטטה בלהט בקרב חברותיה, וסיפרה להן מן הסתם על חוויותיה מן הדייג המוצלח. את מסע הדיג הבא עשו שתי הנשים עם צבא מלווים מן השבט. נשים וגברים רבים הצטרפו לראות כיצד לוכדות האורחות כמות כל כך גדולה של דגים בזמן כה קצר. התגלה שגם הגברים המקומיים יודעים לדוג בנחל, בעזרת הקשת והחיצים. הם הדגימו כושר צליפה מרשים, כאשר החיצים שיפדו את הדגים. אולם שיטת זו היתה איטית, ותפוקתה דלה. לכל היותר לאחר מספר שעות ניתן היה להשיג משפחה אחת, בדרך כלל משפחתו של הצייד עצמו. הטכניקה החדשה של השקעת הרשת, המתנה קצרה והוצאתה בפתאומיות, הניבה יכול עצום, המספק בתוך מספר שעות ארוחה לכל אנשי הכפר.

אן החלה לסחור בדגים ובקמצוצי מלח וקיבלה תמורתם שפע של פירות יער שליטו האחרים, וכן בטאטות נוספות למאכל לחזירים. במקביל, החלה להכין רשת דיג נוספת כדי ל"מוכרה" למעוניינים, ולשמחתה היה לה ביקוש רב. את הרשת השלישית הכינה יחד עם כמה נשים מקומיות, כדי שתלמדנה את המלאכה. אלה האחרונות התגלו כתלמידות ערניות ופקחיות, חרוצות ומוכשרות. אן היתה מרוצה מאוד מתלמידותיה, ומהעובדה שכל מלאכה שנלמדה שיחררה אותה לפרויקט חדש.

"זה רק מוכיח מה שהאנתרופולוגים ידעו היטב כל הזמן, "הסבירה אן, "הילידים המקומיים לא נחותים מאתנו בשום אופן. הם נבונים, אינטליגנטיים ובעלי יכולות לימוד וביצוע."

נאטאלי ערכה ניסוי לבדיקת רעיון שנצנץ בראשה. היא סברה שיעלה בידה להתקין בריכה קטנה בחצרה, ולגדל בה דגים. היא חפרה בור ודיפנה אותו ביריעות ברזנט אטומות למים שהביאה מהעכביש, והצליחה לשמר בו מים עומדים לשביעות רצונה. יום אחד הביאה מן הנחל כעשרים דגים חיים, וניסתה להזין אותם בפירווי בטאטות טבעיות וגם מבושלות. אולם לרוע המזל הדגים לא שיתפו פעולה. הם סירבו להסתגל לביתם החדש או למזון הבלתי מוכר, ומתו כעבור יומיים. מאחר וכך, הנשים והנערות נאלצו להמשיך להביא דגים טריים מדי יום במסעות הדייג היזומים.

"אני לא חשבתי באמת שהדגים יסתגלו לבטאטות כמאכל חדש, "הסבירה נאטאלי, "אני רק מקווה שזה לא רמז למה שיקרה להסתגלות הקיבות שלנו." היא לא יכלה לדעת מה הסיבה לכישלון. פרט למזונם הטבעי שחסר בבריכה, יתכן שבמים העומדים אזל החמצן, או שחוסר יכולת התנועה בשטח הזעיר המית אותם.

הנושא החדש היה השבחת החקלאות. נאטאלי כרתה בשולי הכפר בור גדול, ולתוכו אספה את כל גללי החזירים. המקומיים התוהים לפשר מעשיה הניחו שהמדובר בקושי של אורחיהם להתגלגל לצחנת הפרשות החזירים. זה היה נכון רק בחלקו, אך הם עתידיים יהיו לגלות את פשר המעשה רק בעוד מספר שבועות. השכם באחד הבקרים יצאו הארבעה למסע יומי שבסופו שבו עם שני שיחי בננות צעירים על גבם, ונצרים רבים מאוד באמתחתם. בגינתן של אן ונאטאלי, שתלו השתיים את השיחים בין פקעות הבטאטות. בנוסף, נאטאלי שתלה את הנצרים במקומות נוספים. אן וידאה שכל מעשה יעשה בגלוי, בפתיחות, באהבה. אכן, אנשי הכפר הבינו את המתרחש היטב, ועקבו בעניין רב אחר כל מעשי אורחיהם במטרה ללמוד, לקלוט ולחקות.

"בעוד כמה חודשים הבננות יהיו חלק בלתי נפרד מן התפריט בכפר הזה, "ציינה נאטאלי. מאט ויובל התפנו לעסוק בנושאי הביטחון. בימים הראשונים תמהו על השאנונות כביכול של הגברים נושאי הנשק. נדמה היה לעיניהם הבלתי מיומנות שהלוחמים אדישים למה שקרה, אינם מקדישים למאורע חשיבות רבה מדי, ואינם מנסים לעמוד על כוונות אויביהם. הירח החל להתמעט, עובדה שבעתיד תתגלה להם חשיבותה המרובה לפתרון התעלומה. מערכת האמונות של הכפר השכן הורתה להם לתקוף רק כאשר היח מלא. הרוחות של האבות הקדומים מסייעים להם במלחמות, אך לא תמיד, כמסתבר. לעיתים, רוחות האבות כועסים עליהם וגורמים להם לכישלונות או למפלול. הסיבה הזאת שלא היתה ידועה כעת לשני האסטרונואוטים, גרמה להם למתח רב. אולם הרושם שנוצר במחשבתם של מאט ויובל היה מוטעה. כל הלוחמים שבטט היו בכוננות תמידית עם נשקם, מפני שאויביהם לא היו רק אנשי הכפר השכן הסובל מחוסר תזונה, כי אם שבטים נוספים, מרוחקים יותר, שפקדו אותם לפרקים, או אויבים בודדים שהגיעו לתקיפות על רקע נקמת דם, גזלת חזירים, חטיפת נשים או "הכעסת הרוחות". לכן בפועל היו כולם בכוננות מתמדת, מבלי שמאט ויובל הבחינו בכך. שיגרת החיים היתה כוננות אחת רצופה במשך כל ימי חייהם הבוגרים, מן הרגע שהחלו לשאת את נישקם האישי. כל גבר וכל נער נושא נשק כאשר היו לבדם היו דרוכים כקפיץ מתוח, הרבו להתבונן על סביבותיהם, היטו את אוזניהם להקשיב לרחשים חשודים, והפחיתו את רמת הכוננות רק כאשר שהו בקבוצה שהשרתה עליהם ביטחון. השניים החליטו על מספר צעדים להבטחת שלומן האישי של שתי הנשים. אקדח הזיקוקים הוטען שוב והוטמן בתיק של אן, להתגוננות חירום. את רובה הברגים של יובל העניקו לנאטאלי.

"עכשיו את נראית כמו לוחמת קומנדו אקזוטית, "תאר יובל, "או לפחות כמו דוגמנית נשק."

הם עצמם החלו להתאמן בהטלת החנית ובירי החיצים מן הקשת, אך לנוכח הישגיהם הדלים זנחו את הפעילות הזאת לאחר זמן קצר. אז נכנסו שני כלי הנשק האלה למערכת של ניסויים לבדיקת עובי המיגון של קליפת אחד העצים, שנראתה למאט כמתאימה ליצירת מגן אישי. בעזרת מצ'טה עיצבו את קליפת העץ לצורה אליפטית ולגודל שיכסה את עיקר גופו של האדם, והצמידו אותו לגדר החיה שבין שתי החלקות שקיבלו. הם החלו לשגר לעברו חיצים וליידות בו את החנית בחוזקה, ובכל פעם מדדו את מידת החדירות שלו. מאחר והמגן הזה עמד בהצלחה בפני החיצים אך נבקע מן החנית, יצרו דגם חדש, עבה יותר מקודמו. לאחר שעמד בהצלחה בכל מבחני הירי, המשיכו לעצב את צורתו כדי שניתן יהיה לנשאו בנקל ביד השמאלית לאחר שהשלימו את מלאכתם ניגשו לשתף את הלוחמים במבחן ההדגמה המכריע. תחילה קשרו את המגן לאחד העצים, וביקשו מתנדב שיבקע אותו בחיצו או בחניתו. מאחר והמגן שרד בהצלחה את המבחן הזה, פנו עתה למבחן המכריע מכולם. כל לוחמי הכפר התרכזו ברחבה הקדושה שליד בית הגברים, וצפו במאט הנושא את מגינו, ומבקש מהלוחם החזק ביותר לשגר לעברו את חיצו ואחר ההטיל בו את חניתו.

המבחן עבר בהצלחה מסחררת. המגן עבר מיד ליד, ולוחמים רבים התנדבו לנסות את המיגון האישי הזה על עצמם. הנושא הפך לשיחת היום. ניכר היה שהם העריכו את משמעות הדבר שיקנה להם יתרון עצום בסיבוב הבא של האלימות. ההמצאה החדשה דרבנה אותם לחיקוי מהיר של המוצר, ובתוך שלושה ימים היו כשלושים מגיני עץ מוכנים לשימוש. הנערים אף הגדילו לעשות והחלו לקשט את המגינים בצבעי מלחמה, שרק מראם החיצוני היה עשוי לעורר חלחלה ומורא בקרב האויבים.

מאט ויובל ראו בקורת רוח כיצד הגברים מגבשים לעצמם תורת לחימה חדשה המשלבת את המגינים הללו. לנושאי החניתות לא היתה בעיה, מפני שהחנית יודתה כרגיל בידם הימנית, והיד השמאלית החופשית ממילא

השתלבה בנקל עם המגן. למייד החיצים התעוררה בעיה מפני שהירי הצריך את שתי הידיים חופשיות, אך גם על כך התגברו הלוחמים הללו. הם קשרו את המגן אל זרועם השמאלי בעזרת שרקי היער, באופן שעדיין אפשר את אחיזת הקשת. הלוחמים החלו להתאמן אלה על אלה בהתקפות ובהגנות באש חיה, והניסיון שרכשו הגביר אצלם את המורל ותחושות הביטחון.

"בהתקפה הבאה על הכפר שלנו צפויה לתוקפים הפתעה בלתי נעימה," ציין מאט בסיפוק. עתה פנו מאט ויובל לטפל בנושאי המודיעין, שנתגלה כמסובך ביותר. כאן הם חשו חסרי אונים ללא שיתוף פעולה פעיל מצד המקומיים. רעיונות כגון בניית שני מגדלי שמירה והצבת זקיף צופה שיתריע מפני התקפה בעזרת כלי קולי כלשהו, כגון פעמון מאולתר, משרוקית או גונג, אולי היה יעיל בתיאוריה אך זמנו טרם הבשיל באופן מעשי מפאת קשיי התקשורת. גם הרעיון לאתר פולשים ע"י מתיחת חוטים בלתי נראים בשבילים נבחרים היה עקר, מפני שהשניים לא הכירו את השבילים באזורי הכפר. לשלוח מרגלים בוודאי שהיה חסר תוחלת, והם לא ראו את עצמם זוחלים לגבול הכפר השכן כדי לרגל אחריהם, כשם שעשו בימים של בחירת הכפר. גם הטמנת מלכודות או מארבים ירדו מעל הפרק. לא בשלב הזה, אולי מאוחר יותר.

השמש החלה לשקוע במערב ויצורי הלילה החלו להחליף את יצורי היום, כאשר החלו המחולות לקול התופים המרעימים. הנשים נעלמו בתוך בקתותיהן, והנערות שרעו את החזירים הוברחו בגערות מהרחבה שליד בית פולחן הגברים. הצפרדעים והקרפדות חדלו לקרקר, הצרצרים הפסיקו לצרצר, הרחשים והקולות של היער פינו מקומם לתיפוף הקצבי שגרם ללוחמים החמושים לפזז בתזויות, תוך טלטלת הראש קדימה ואחורה, לקראת שקיעתם בטראנס הקיבוצי. לרגל המאורע דאגו לצבוע את פניהם בהבלטה יתרה. הצבעים יצרו תדמית שדייה להטיל מורא בזכות עצמה גם על האמיץ שבאנשים. כל זאת לפני ההיתקלות בפרצופם הכועס והזועף, כלי נשקם האימתניים וזרועותיהם הכבירות והשריריות שהניפו את הנשקים בעוצמה ובעוז. מאט ויובל הוטרדו מן העובדה שאין להם הסבר או פירוש למראה עיניהם, ואין להם מושג מה עתיד להתרחש. גברי הכפר שעד הערב הזה היו חייכניים וטובי לב, נראו כעת כמפלצות צמאות דם. השניים עקבו מסוכתם אחרי המתרחש, תוהים מה יקרה אחרי אקסטזת הריקוד הקולקטיבית הזאת, והודו למזלם הטוב שהם עצמם לא נקראו ליטול בזה חלק.

מדי פעם הביטו הרוקדים לעבר הירח שהתמעט לבננה מזערית, מאחר ושבויעים חלפו מאז הצטרפו האורחים לכפר. מאט ויובל סברו שהריקוד קשור איכשהו לכבוד גרם השמיים הזה, עוד טקס במגוון הטקסים והתרבות המקומית. אולם הסיום של המאורע הזה היה בלתי צפוי ממש כתחילתו. באמצע הלילה הסתיים התיפוף, ובמקום לחזור כל אחד לסוכתו ולבני משפחתו, עזבו כל הגברים את שטח הכפר ונעלמו. הגשם לא ירד באותו יום, אך ערפל דק סימא את עיניהם ותרם לטשטש עוד יותר את הבנת התמונה הכוללת. הרגשה רעה חדרה לתודעתם של מאט ויובל. כל הכפר נשאר ללא מגינים, פרט לשניים. לאן הלכו ומתי ישובו? חוסר הוודאות החל להציק להם והשרה תחושת קדרות ואובדן שליטה. "משהו לא פועל כמו שצריך," קבע מאט, "אנחנו מגששים באפילה בהבנת המתרחש מתחת לאפיונו." גם לי יש הרגשה רעה בבטן, הודה יובל, "אם הם לא יצאו למסע ציד לילי, נראה לי שהחברים שלנו יצאו למלחמה..."

"אני מקווה שהם ישובו לפני שאן תתעורר מהשינה," אמר מאט. "היא עלולה לקבוע שאנחנו עודדנו אותם לצאת לקרב," מלמל יובל. "אחרי שהענקנו להם מגינים ויתרון על האויבים, נתקשה לסתור את הטענה הזאת."

לאחר ליל שימורים בו לא עצמו עין, נכזבה תקוותו של מאט. הלוחמים חזרו שעות רבות אחרי עלות השחר, בתהלוכת ניצחון ססגוני וקולני שהזכירה קרנבל בינלאומי. שותקים ונבוכים התכוננו האורחים בנכנסים המרקדים, קולות התיפוף והחלילים צורמים באוזניהם. הנפת כלי הנשק אל על גרמה לשניהם שאת נפש. חמישה ראשים כרותים נשאו המנצחים במרומי חניתותיהם, ואן הרגישה סחרחורת ובחילה ורוקנה בבת אחת את תכולת קיבתה. לאחר מכן נכנסה לסוכה להתייפת. הכפר החוגג צהל וגעש, כל הנשאים הקיפו בהערצה את הגיבורים השבים, שהביאו עמם אף שלל נאה: עשרה חזירים. נלי הגיעה במרוצה לסוכתן של שתי הנשים, וניסתה למשוך את נאטאלי אל מרכז הכפר, שתחגוג עם כולם. אולם הפעם תגובתה של נאטאלי היתה שונה, והיא סירבה לצאת מן הסוכה. נלי ניסתה לשדל ולהתחנן, תמחה לפשר השינוי, שכן נאטאלי תמיד שיתפה פעולה והגיעה לכל מקום כדי לראות, ללמוד ולהשתתף באורח החיים של המארחים. ודווקא כעת ביום חגם נאטאלי מבכרת להישאר בסוכה! לבסוף נואשה וחזרה בגפה אל ההילולה.

"לאחר מחקר שטחי בן שבועיים, אם היה עלי לכתוב דו"ח ביניים," אמר יובל, "הייתי טוען שמנהגי המלחמה באזור פשוטניים מאוד. הם מתנפלים אחד על השני או כאשר הירח מלא, או כאשר הוא ריק, לפני ההתקפה וקודים ועושים רעש של הקרנבל בברזיל, ולפי כמות הדציבלים אחרי האירוע אפשר לדעת בוודאות מה היו תוצאות הקרב. שאון בעוצמת מפלי הניאגרה מבשר על ניצחון, ודממה מלווה הדמעות מעידה על הפסד."

מאט חש מחנק בחזהו וצביטה בלבו. הוא סב לאחור ופסע באיטיות לעבר סוכת הנשים. יובל הצטרף אליו, ושניהם נכנסו פנימה והתיישבו בדומייה על המחצלת, מול אן הדומעת ונאטאלי עם המבט הכבוי. כך ישבו שותקים שעה ארוכה.

את הדממה שבר לבסוף מאט. "כנראה עשינו כמה שגיאות," אמר בקול שקט. "היינו פזיזים וחסרי סבלנות."

"לא היתה בנו טיפת צניעות", המשיך יובל. "נהגנו בהתנשאות ובשחצנות של אנשי המערב, המגיעים לשבט פרימיטיבי ומנסים להפוך אותו לתרבותי תוך שבועיים."

אן שתקה, לא מצאה קורטוב של כוחות נפש ורצון להשיב. נאטאלי הסכימה עם רוח הדברים. "אנחנו צריכים לזכור ולהטמיע את העובדה שאנחנו מתארחים אצלם, ולא הם אצלנו. אנחנו צריכים להסתגל לאורח החיים שלהם, ולא הם לאורח החיים שלנו."

"לא להיסחף, נאטאלי", אמר מאט. "אם את רואה בעיני רוחך אותי מתקשט בצבעי מלחמה, רוקד באקסטזה ויוצא לשפד פפואנים מהכפר השכן כדי לגזול מהם חזיר, את טועה. אני לא אסתגל לתרבות כזאת. אבל את צודקת שטעינו בהערכה שלנו שהם יאמצו מהר מאוד את הנורמות שלנו, אורחיהם המתקדמים שנחתו מהחלל. הבוקר עיכלתי שזה לא יקרה כל כך מהר כפי שהייתי רוצה."

"הם מאמצים מהר מאוד טכניקות חדשות שאנחנו מדגימים להם, טען יובל, "כלים וטכנולוגיות מאתנו, שיטות חקלאות מנאטאלי, מסחר מתקדם עם אן, אולם אנחנו לא מסוגלים לשנות אצלם דפוסי חשיבה ואורחות חיים מסורתיים."

"ובטח שלא תפישות ואמונות", המשיך מאט, ופנה אל אן. "ועכשיו אני נזכר שאת בעצם צפית את הדברים האלה במדויק עוד בתחנת החלל."

אן נשאה לעברו מבט נוגה.

"מצד שני, לא צריך להגזים, הרהר יובל בקול רם. "לדעתי הם היו יוצאים למלחמה בכל מקרה, בלי כל קשר אלינו. הרי הם נלחמו כאן אלה באלה אלפי שנים לפני שהגענו לכאן."

"נכון, הסכים מאט. "אבל יתכן שאנחנו הצלחנו להשפיע על תוצאות הקרב. יתכן והניצחון היה פחות קטלני והיו פחות הרוגים לולא ציידנו אותם באמצעי מיגון שאינו מוכר במקומות האלה."

"אתם כל כך רחוקים עדיין מהבנת המצב לאשורו", אמרה אן ונאנחה.

מאט היה מעורר מעצם כניסתה לדיון, אך מופתע מתוכן דבריה. "למה כוונתך?"

"לפי דעתכם, הארוחה החגיגית הראשונה שלנו בכפר הזה, נערכה לכבודנו?"

"בוודאי", נענתה.

"אתם עדיין שרויים בתוך קונספציה שגויה, האומרת שאנחנו האנשים הלבנים מצויים במרכז התרבות, ורק מנקודת המבט שלנו יש לנתח ולהבין את הדברים. כל הניתוחים ששמעתי מכס עד כה היו שכלתניים, רציונליים. זה לא עובד במקום הזה. הם רואים את פני הדברים אחרת כתפישת עולם. כל החיים שלהם סובבים סביב מכלול האמונות שעל פיהם הם מתקיימים אלפי שנים. יש להם את האלים שלהם, ואלה מנחים אותם מה לעשות ומתי. לא משנה כרגע מי בדיוק האלים שלהם. השמש, הירח, רוחות היער, רוחות אבותיהם, ישויות דמוניות, אינני יודעת. אבל מנקודת מבטם, האלים שלהם העניקו להם מתנה מיוחדת לפני כשבועיים, פרס גדול: ארבעה אורחים שהשד יודע מנין צצו. אבל זה עודד אותם, נתן להם זריקת מרץ, ולעומת זאת לאויבים שלהם הוציא את הרוח מהמפרשים. אמונות עזות כאלה נוטות להגשים את עצמן, כך שכרגע הופר האיזון או הסטאטוס קוו שהיה קיים במקום הזה לפני שהגענו מהחלל. הפרת האיזון הזו יכולה להביא לכך שהשבט שלנו, מעורר מברכת האלים ומארבעת האורחים המלומדים, לא ינוח ולא ישקוט עד אשר יביס - או יכחיד - את כל האויבים שלו."

"אן, נניח שכל מה שאמרת כרגע מדויק. את זה יכולת לצפות גם בתחנת החלל, לא כן?" שאל מאט. "הרי גם לך היה ברור שהצטרפות שלנו לאחד השבטים תגרום להפרת האיזון העדין שקיים בסביבה."

"ויותר מכך, המשיך יובל, "איזו אלטרנטיבה אחרת יש לנו? הרי גם לפי דברייך היינו חייבים להצטרף לאחד השבטים, והצטרפות שלנו לאחד הכפרים היתה חלק בלתי נפרד מתוכנית ההישרדות שלנו עצמנו!"

"לכן אני במצב רוח כה גרוע", אמרה אן קצרות. "אני לא רואה איך לתקן את המצב שנקלענו אליו. ודרך אגב, הארוחה הראשונה שזכינו לה לא נערכה למעננו, וגם לא לציון הניצחון המפתיע בקרב. היא נערכה כהוקרת תודה לרוחות או לאלים שבזכותם כל זה קרה."

"אני רוצה לספר לכם", אמר יובל בגילוי לב, "שעדיין לא עיכלתי את המצב שלנו עד הסוף. לעיתים אני מדמיין לעצמי שאני מצוי בתוך חלום אחד גדול, וכאשר אתעורר אגלה את עצמי בבית שלי, עם חשמל ומים זורמים ואסלה לבנה, וביד שלי בירה קרה מהמקרר או שאני מחזיק ביד המבורגר וציפס נוטפי שמן וקולה קרה, וקשה להאמין, אבל באותו רגע אני מצליח אפילו להריח את הארוחה הזאת, את הבשר הצלוי, את תפוחי האדמה המטוגנים, כאילו זה באמת מתחת לאף שלי."

"גם אני מתגעגע לבית שלי, לעיר שלי, למשפחה שלי", המשיך מאט. "והם מופיעים בדמיוני בלילות לפני שאני נרדם, וכנראה ממשיכים גם בחלומות אחרי ההירדמות. אני מתגעגע לחיבוק ולניחוח של אשתי, לבילוי משותף עם הילדים שלי. או לשיחות טלפון עם בני המשפחה. אין לכם מושג כמה שאני מתגעגע למאכלים הפשוטים כמו פיצה, סטייק פילה או פריים ריב עשוי בין מדיום לנא, וכוסית יין טוב או קוקטייל כלשהו. וגם באפי מופיעים הניחוחות שלהם בבירור כאשר המאכלים האלה ממלאים את הדמיון שלי. אני חושב על מקלחות חמות עם סבון ושמפו, ואני מצליח להריח את השמפו. אני מפנטז על בית ממוזג, ובסוף אני מוצא את עצמי בסעודת באטאטות על קרקע קשה ולחה, מסביבי ערמת קש, ליד גללי חזירים מצחינים."

"אלה חלומות בהקיץ, וזהו מנגנון הגנה פסיכולוגי משובח", הסבירה אן. "זה פוקד כל אדם בתנאים כשלנו, ועוזר לנו להישאר שפויים. התופעה הזאת תארך עד אשר נסתגל לחיים החדשים, ונעכל את המצב כמו שיוכל אמר."

יובל קם. "אני הולך לחבר את המצבר למכשיר הקשר", אמר, "אולי נצליח לדבר עם החברים שלנו מיבשת אפריקה. זה יעודד אותנו לדעת שיש בני אדם כמונו שאפשר לשוחח עמם ולהחליף אתם חוויות."

”גם אני סקרן לדעת מה קורה אצלם,“ הסכים מאט. ”קולו של אוהירו הבוקע ממכשיר הקשר יעשה לי את היום.“

באותו רגע משלחת של לוחמי הכפר נכנסה לתוך חצרם, בראש תהלוכה של נשים, נערים ונערות, ילדים וטף, וחמישה חזירים מנוקדים. בתרועות ובריקודי קרב קצר בחצרן הקטן של אן ונאטאלי, העניקו להם את החזירים מן השלל. האלים הורו להם להעניק כתשורה חזיר אחד על כל לוחם שטבח, לאורחים שהגיעו לכפר בחסדם ונדיבותם.

נאטאלי הודתה למזלה הטוב על שגינתה לא נרמסה לחלוטין תחת רגליהם הרוקעות, מעל לניצנים העדינים העתידים להגיח בימים הקרובים תחת השמש ולבשר בשורה נאה לתושבי הכפר.

השמש שלחה אל נווה המדבר הירוק חיוך רך ומלטף ומנגד צלחה אותו באיטיות, ללא רחמים והרתיחה את האוויר, החול והמים. קבוצה של ארבע אנטילופות קרבה למעין בהססנות. הן שלחו מבטים קצרצרים לכל עבר, דרוכים וערניים, מחפשים רמז קל לסכנה אפשרית. באפן רחרחו את האוויר בחשדנות, לנסות לפענח איזו בשורה נושאת עמה הרוח. לבסוף גבר הצימאון על החשדנות. הדממה המדברית השרתה עליהן ביטחון מספק להתקרב אל קו המים. קבוצה נוספת של שלוש אנטילופות התכוננה בהן ממרחק מה, ואף הן אמרו להיכנע לפיתוי ולנוע אל נווה המדבר המרווה ומחייה הנפש.

ג'ונתן כבר ראה בעיני רוחו כיצד הצוות חוזר עם שלל נאה לשבט, שלוש או אולי ארבע אנטילופות על כתפיהם. הפעם לא השאיר מקום לטעות או לספק, והציב את האורבים שלו בשלושה מקומות אסטרטגיים. שלושה ציידים הסתתרו ליד קו המים, ואלה יוכלו לשגר את חזיהם הראשונים, ולקטול חיה אחת או שתיים. יתר האנטילופות יוכלו לברוח ימינה או שמאלה, אולם יבחרו לנוס כאשר יבחרו, יפגשו בכל כיוון שני בושמנים נוספים שילכדו אותם בנקל. וליתר ביטחון, מתח ג'ונתן לידם חבלים דקים, מהודקים לעצים ולסלעים שבצדי השביל הצפוי למילוט, שימעידו את החיות הנמלטות הישר לידים של הציידים המסתתרים. על הנייר התוכנית היתה מושלמת.

נותר רק לבצעה לפי חזונו של ג'ונתן, שצפה במשקפתו על המתרחש ממרחק של כמה מאות מטרים. ארבעת האנטילופות הראשונות החלו להרכין את ראשיהן וללקק. 'קדימה, עכשיו הזמן המתאים', חשב, וכבר החל להצטער שלא קבע עמם סימן מוסכם, כגון שריקה, לתחילת ההתקפה המתואמת. "אולי הם מחכים לשלוש הנוספות", חשב, והמתין לבאות.

שלושת האנטילופות הנוספות הגיעו אף הן לקו המים, והחלו לגמוע מן המים הזכים. ההתקפה התמהמהה, וג'ונתן החל לאבד את סבלנותו. 'מה הסיבה שהם מחכים עכשיו, לכל הרוחות?' חשב לעצמו. 'אם אני לבדי הייתי שם במקומם, הייתי מצליח לקטול לפחות שלישייה!' ולהשלמת אכזבתו, ראה כיצד הרביעיה הראשונה מתחילה לעזוב בניחותא את המקום. וכאשר שתי אנטילופות נוספות החלו להתרחק בשלווה, ולחץ דמו החל לעלות בהתאמה, החלה המתקפה המתואמת של כל שבעת הבושמנים על האנטילופה האחרונה שנשארה על קו המים. כל החיצים הקטלניים ננעצו בבשרה, ופצועה היא זינקה הישר אל שני אורבים, אשר לא נקפו אצבע כדי ללכודה אפילו בידיהם החשופות. היא חלפה לידם במנוסה, אולם נכשלה בחוט הממעיד, ונפלה ארצה. רק אז התעשת אחד מהם, ותפש את רגלה. שתי האנטילופות האחרות שפתחו במנוסה חלפו בסמוך לשני האורבים האחרים, אך גם הללו לא עשו דבר מה כדי ללכדם. ג'ונתן הרגיש שעוד מעט קט הוא תולש לעצמו את שערותיו.

'איך מומחי צייד כמוהם החמיצו כל כך הרבה הזדמנויות?' שאל את עצמו ברוגזה. 'הם לא הבינו כלום מההכנות שלנו?'

עתה חש בחסרונם של עמיתיו האסטרונאוטים. למרות שדיבר שעות אל שבעת הציידים, הסביר, הדגים וביצע סימולציות שוב ושוב, הכל היה לשווא. הוא לא חדר אליהם, או שמא הם לא היו מעוניינים שיחדור אליהם. ההישג היחידי שהושג בציד הזה היה שהם חוזרים היום עם אנטילופה על צווארם, בעוד שכרגיל הם מצליחים ללכוד אחת כזאת רק לאחר מרוץ ממושך שאורך לעיתים ימים. שוב ושוב ניסה לנתח בהגיונו היכן נכשל ומה לא הובן, ולא צלח. בתוכו כעס על התנהגותם, אך למרות הכל היטיב להסתיר את רגשותיו, ולא פגע בכבודם.

בעודו מנסה לפענח את צפונותיהם, הבחין שמצב רוחם של שבעת הציידים מרומם ומשופר. הם הרבו לחייך, לפצפץ ולנקוש בשפתם בעליצות, וברור היה שהם מייחסים לציד היומי הזה הצלחה מסחררת. עתה ניסה לשחזר מה אירע במסע הצייד הקודם, ונזכר שאף אז הם פגעו אך ורק באנטילופה בודדת, והשאירו את הלהקה לנפשה. הוא הניח שיתכן ואינם יודעים לתאם באיזו חיה לפגוע, ויודעים להתנפל בהפתעה רק על חיה בודדת. 'אם כך הדבר, אוכל לאמן אותם בנקל לתאם מטרות', סבר.

אולי צריך לעבוד יותר על מלכודות, המשיך לנתח. אפשר בקלות להכין לולאות מחבלים שיכרכו על צוואר האנטילופות הנמלטות. וניתן יהיה להביאן חיות לשבט, לימים הבאים. ובעוד הוא מריץ תרחישים, מצבים ותחבולות מלחמה, חדרה לתודעתו לפתע התובנה. הוא קלט לפתע את כל התמונה, כמו האירה עליו הארה.

הזיק, אותו ניצוץ שהוביל לשינוי היה משפט אחד שאן אמרה בתחנת החלל. רק עתה עיכל מוחו את הדבר. 'הם, אותם שבטים שחיים שם בסביבתם הטבעית מזה אלפי שנים - הם המומחים ובעלי הניסיון'. עתה ניסה להיכנס לראשה של אן ולהבין את רוח הדברים. מה היא היתה אומרת? כנראה שהיתה טוענת בלהט שהבושמנים עושים את המעשה הנכון, ואילו הגישה שלו עצמו שטחית ושגויה.

הבושמנים כלל וכלל לא היו מעוניינים לצוד יותר מאנטילופה אחת! כך נוהגות גם הגורילות: אוכלות את כל פירותיו של עץ אחד בלבד ומשאירות את כל שכניו העצים שלמים לימים הבאים, והאירות צדים את טרפם למידת השובע בלבד ולא יותר. כך נוהגים אף הציידים הללו, הם לעולם לא יצודו יותר מחיה אחת שמצליחה להזין את כל השבט למשך כיומיים. אין להם כל עניין לאכול יותר מדי, ולא להגדיל את השבט בעזרת הגברת הילודה. כך נשמרים עדרי האנטילופות הניצודות, וכל האוכלוסייה אינה גולשת מעבר למידותיה האופטימליות. זו הסיבה להנקה המאוחרת, הם לא רוצים יותר מדי צאצאים, אלא במידה הראויה. אבל מה בקשר לרעיון ללכוד

כמה אנטילופות חיות, או לנסות אפילו לביית אותם? מה פסול ברעיון הזה? פשוט מאוד, השיבה לו אן בעיני רוחו, הרעיון אכן מצוין, אך לא ניתן לקצר את הדרך באופן מלאכותי. הוא צריך להבשיל אצלם בצורה טבעית כדי שזה יעבוד. יש גבולות גם למה שגרטשן מסוגלת להכתיב להם, מפני שלשנות תפישות עולם אפילו היא לא תוכל, עם כל כשרונותיה המרובים ואופייה הדומיננטי.

בכפר החל ג'ונתן לנצל את הידע שלו ברפואה ואת יכולתו להשפיע על אורחות החיים בכך שתיקן תיקונים בחלוקת האוכל. כל אנשי הכפר, כולל נשים וילדים קיבלו מנת בשר, כאשר הילדים קיבלו את הכבד, העשיר בברזל, שגרם להחלמה מהירה מהאנמיה. את זמנו הפנוי העביר באימונים בפלצור, כדי ללמד את הציידים ללכוד בעלי חיים נמלטים כשם שעשו הבוקרים במערב הפרוע, וכן אימונים בבולה בולה, להכשיל את רגלי החיות הנמלטות שיובילו לתוצאה דומה: לכידת בעלי החיים בעודם בחיים, כדי להעשיר את כמות המזון. ג'ונתן החל לחוש את טעמה של הבדידות. טיפוס חברתי היה, וזקוק לקרבה של אנשים, לשיחה, למגע, לנחמה. פרט לגרטשן לא נותר לו איש בעולם לחלוק עמו דברים וחוויות, לטכס עצה או אפילו להתלונן ולשחרר קיטור. גם מאט, יובל ואן חסרו לו מאוד. אן צדקה בכך שהתנגדה לפיצול. לו נשאר שבעתם מגובשים בקבוצה אחת, הכל היה נראה אחרת, טוב יותר. עזיבתם של ג'ולי ואוהירו שיבשה את מהלך החיים, שכאלו והתרוקנו מתוכנם.

גברי השבט שלא היו עסוקים ישירות בציד מחוץ לכפר, נחלקו לכמה קבוצות. חלקם עסקו ביצור חיצים עבור הציידים, כולל בישול חיפושיות מקומיות שמהן הפיקו את הרעל לחודי החיצים. קבוצה אחרת אימנה את הנערים בשימוש בקשתות ובחיצים, וקבוצה נוספת עסקה בענייני המשפחה השוטפים, ממש כמו הנשים: סיוע בגידול הילדים, לימוד וחינוך, תיקון סוכות, ליקוט מזונות ואגירת מים. אחדים היו גם מספרי סיפורים. אפילו ללמד אותם לשחק כדורסל לא היה באפשרותו. ולא רק מפני שהוא נראה בחברתם כגוליבר בארץ גמדי ליליפוט. גם לא כדור בסיס, שחמט או ש-ש-בש, מאומה. שום משחק מבוגרים לא יוכל ללמד איש מן השבט הזה, מפני אין להם שום עניין במשחקים כאלה. לא שפה זהה, לא תרבות דומה, אין בינו לבינם שיתוף חברתי, אחווה או רגשות וחמימות לב. הוא החל להבין שרק המקרה הפגיש אותו איתם. חיבור מלאכותי, שיהיה כזה לנצח. הוא ישאר עמם, כי בכך תלויים חייו שלו; הוא ידאג להם וישמור עליהם וירפא אותם, אך לא יוכל להיות חבר שלהם לעולם.

נושא נוסף העסיק והטריד אותו מאוד: אזור חלציו הלוחץ ואינו מגיע לפורקנו. ג'ונתן ידע שגם ג'ולי וגם גרטשן מצויות בשבועות הראשונים להריון. הוא גם ידע עתה מיהם האבות, והבין את התבונה שבזיווגים הללו, והעריך מאוד שהדבר התרחש באופן טבעי. הוא ידע שהצאצא הבא של ג'ולי יהיה מאוהירו, והניח שהצאצא הבא של גרטשן יהי ממנו עצמו, כך שבדור הבא, יוכלו להיות זיווגים בריאים בין ילדי גרטשן ובין ילדיה של ג'ולי, אם וכאשר יפגשו. ככלות הכל, כולם נמצאים באפריקה, ויהיה סיכוי סביר לאיחוד מחדש בעתיד. אולם כל אלה לא פתרו את חידת קרירותה של גרטשן, שמצידה לא משתפת פעולה. "אני אצא מדעתי במדבר הזה," סח אליה באותו הלילה בחצי סוכתם. בד מצנח שתלו בצד הפתוח שימש כוילון והעניק לשניים תחושת פרטיות מספקת. "אני לא אוכל לחיות במדבר הזה עוד זמן רב." גרטשן הבחינה בסערת רוחו. "גם אני חושבת שנעזוב את המקום הזה בקרוב," אמרה. "גם מוציא אותי מדעתי שאין לי עם מי לדבר, חוץ ממך." גרטשן לא השיבה.

"אני לא מצליח לתקשר עם הגברים, אף אחד מהם לא משתדל להבין את השפה שלי, וגם אותך יוצא לי לראות רק בלילות," המשיך לפרוק את ליבו. "אני מרגיש כמו הר געש שעומד להתפרץ." "התוכנית שלי היא לקפל את הכפר הזה בעוד כמה ימים ולצאת למסע צפונה," השיבה, "ואני מקווה שזה יקרה לפני שהלבה שלך תפרוץ החוצה."

ג'ונתן הביט בה. הסוכה היתה חשוכה ברובה, אך קרני ירח אחדים הצליחו להסתנן ולחדור פנימה דרך חריצים בסכך הנצרים והקש. היא שכבה על גבה מכוסה בסדין על מיטת החול, הקש והבדים. "גם אישה חסרה לי," לאט, "בפעם האחרונה ששכבתי עם מריה היתה לפני כחמישה חודשים." גרטשן הזדקפה מעט והציצה בו. "כל מה שהיית צריך לעשות זה לבקש," אמרה. "לבקש?" שאל בפליאה, תמה וכועס על עצמו שלא עשה זאת קודם. "רק לבקש ולהמיס אותי," ענתה, "ואני אספר לך מה ממיס אותי: תואר של שליטה." ג'ונתן לא הבין. "את מתכוונת לתואר שהענקנו לך, מנהיגת העולם החופשי?" היא רטטה קלות. "נכון. אבל זה כבר תואר מיושן, רצוי לחדש אותו. מתארים כאלה אני כל כך מתגרה, שכמעט ואין לי צורך במשחק מוקדם." "ניסיכת הברשמים?" ניסה.

"אחרי שהייתי מנהיגת העולם החופשי, אתה מוריד אותי לדרגת שפל כזאת?" נעלבה. ג'ונתן נבהל. "אני אעניק לך את התואר 'קיסרית היקום'," תיקן. "זה כבר הרבה יותר טוב," שמע אותה מחייכת. "אבל הזהר, כי קפצת גבוה מדי ויהיה לך קשה לשדרג ולהשביח אותו."

"קיסרית אפריקה?" ניסה על סף היאוש. "נשאר עם קיסרית היקום, זה היה מצוין," הודיעה לו, ואחר הזדחלה מתוך הסדין שלה לתוך הסדין שלו. הלחץ העצום פורק באותו לילה מענג. מוחו כבר החל לחפש בקדחתנות את התארים המתאימים שיעניק לה בימים הבאים. אם זה מה שגורם לה לסיפוק, מצדו הוא מוכן בהחלט לשתף פעולה!

אלזי ותיטא הצעירים היו סמוכים אל גרטשן כל העת. גרטשן דיברה אליהם, והם התאמצו להבין. וכאשר גרטשן שוחחה עם ג'ונתן, עשו אוזנם כאפרכסת. וכאשר הורתה להם דבר מה, מיהרו לציית. בכל זמן שהוא העניקו לה כבוד מלכים. כמוה עשו הכל, כיאה וכראוי לבת האלים. ציות כזה אפילו ג'ונתן לא קיבל. הוא נתפש בעיניהם כעוזר שלה, או איש צוות שמשרת את משימתה. אולי צבע שיערה הצהוב תרם לדימוי שלה כבת השמש. מה היה יחסם לאהיריו ולג'ולי לא היה ברור, הזיכרונות לגביהם החלו להתעמעם בלאו הכי.

שני הבושמנים הצעירים ערכו תחרות סמויה בינם לבין עצמם, מי יהיה הראשון שיקלוט את שפת האנשים הקדושים. כל יום למדו השניים כמה עשרות מילים נוספות. כאשר ג'ונתן תהה מתי יבשיל הזמן לצאת לדרך, השיבה גרטשן שהיא ממתינה למתורגמן, שיסביר לאחרים מה מבוקשה ברמה המניחה את הדעת. והיום הזה התקרב במהירות רבה, עקב קליטת השפה המעולה של שני הצעירים הללו. אך המוזר היה שהשניים החלו להבין היטב את דברי גרטשן וכוונותיה המדויקות, אך לא יכלו להשיב אליה בשפתה. רק לתרגם את דבריה לשפתם שלהם. פרט למילה 'שלום' ששמעה גרטשן את אלזי כשנפרדה מג'ולי, לא זכתה לשמוע עד היום מילה אחת בשפתה מאיש מאנשי השבט.

בסדרת הוראות ופקודות הצליחה לוודא שהשניים מבינים אותה היטב. ללא שימוש בתנועות ידיים ובלשון הגוף, אמרה להם שהיא רוצה שיביאו אליה את 'אלפא', והם הביאו אותו אליה. ביקשה אגוזים קלויים, ומילאו את מבוקשה. כאשר העריכה שהם שולטים בכחמש מאות מילים, אמרה לג'ונתן שאפשר להתחיל לתכנן את תחילת המסע.

כבר בשלבי התכנון הראשוני נתגלו חילוקי דעות. ג'ונתן סבר שצריך לתכנן בדקדקנות את המסע, מפני שקבוצה כל כך גדולה, של למעלה משבעים אנשים, מצריכה לוגיסטיקה שהם לא מנוסים בגודלה. לוודא אספקה שוטפת ורציפה של מים ואוכל לכל כך הרבה אנשים מן הראוי לגבש תוכנית תחילה. גרטשן ביטלה את דבריו. לשבט כזה אין צורך בשום הכנה מוקדמת, הם שרדנים מטבעם ויסתגלו בעצמם לכל מצב. לדעתה, יש צורך לדאוג רק לצורכי שניהם, ולשם כך יבנו עבורם עגלה ובה ישאו את כל חפציהם האישיים שיקחו מן העכביש.

"השבט הזה נודד ממקום למקום בכוחות עצמו, כשכל הדרוש עליהם נישא על גופם, טענה. ג'ונתן הביע דעה אחרת. "נכון, אך מדובר בנדודים בתוך המדבר, והדבר דומה לנדודים בתוך ביתם הטבעי. כאן אנו מדברים על מסע לאורך היבשת, מעברי הרים, אקלימים שונים, לזה הם פחות מורגלים." הפשרה היתה בניית עגלה נוספת עבור בני השבט. גרטשן הסכימה שיתכן ויש מקום לשאת עמם מזון ושתייה למספר ימים עבור הבושמנים.

כיצד בונים שתי עגלות? שניהם לא ידעו איך לעשות זאת. הבעיה היתה להשיג לפחות ארבעה גלגלים. ענפים וגזרי עץ נמצאים במדבר בשפע, אך הגלגלים בהחלט היוו בעיה. מאחר ותשובה לא היתה מצויה בידם, החליטו לדחות אותה עד להגעה לתחנתם הראשונה, לחלילית. אולי שם יצליחו לפרק חפצים עגולים כלשהם ולהסב אותם לגלגלים, או להשתמש בכלי העבודה המעטים ולאחר משהו.

ג'ונתן תבע לדעת מה יהיה נתיב המסע. היכן בדעתה של גרטשן להתיישב? לתימהונו הרב, לא ידעה לענות. "את רוצה לצאת למסע, אך לא יודעת לאן את רוצה להגיע?" השתומם. "אז מדוע לצפון ולא לדרום? אולי עדיף להגיע לקייפטאון, שם האקלים נוח יותר?"

אולם היא עמדה על דעתה שברצונה להגיע לצפון. הוא לא הצליח להבין לאן בצפון, בדיוק 360 מעלות? אולי 340 או 20 מעלות? ואם יהיה נהר רחב וגועש בדרך, ניתן יהיה לנוע מערבה או מזרחה או לחצות אותו באותו מקום? גרטשן לא ידעה לענות על קושיות כאלה.

"כאשר נגיע למכשולים, נחליט איך לעקוף אותם. וכאשר נגיע ליעד הסופי שלנו, נדע על כך." העמימות שמצויה בפרטים הקטנים לא הטרידה את דעתה כזית.

נשות השבט ישבו על האדמה החולית היבשה, מקיפות את ג'ונתן וגרטשן היושבים במרכזן, ומחאו כף במקצב איטי ואחירי. לראשונה מאז הופיעו שני האסטרונומים, התיירו גברי השבט לעצמם לחרוג מהנהוג שלהם שראשה של גרטשן יהיה תמיד גבוה משלהם. עתה היא ישבה על החול והביטה בחמישה עשר גברים הרוקדים מסביבם במעגל. ריקוד איטי ומוזר, כאשר המוזיקה היחידה שליוותה אותו היתה מחיאות כפיים, כמה תופים מאולתרים בידי הנערים, ורקיעות רגליהם שלהם.

הריקוד היה פשוטני, נעדר תחכום או הדר. הם פסעו בצעדים קטנטנים, אחד אחר השני, סובבים במעגל. קשתותיהם וחיצייהם בידיהם, גופם הקטן מקפץ מעלה ומטה לפי הקצב, אך רוחם נראתה כנוטשת את החומר ומרחפת במקום אחר. הם החלו להתנתק מהאדמה, באקסטזה, כמו מאשרים למאגיה השחורה להשתלט על נפשם. מגרונם החלו לצאת נקישות ותקתוקים שהשתלבו היטב עם מקצב הרקע של הנשים והנערים. ג'ונתן וגרטשן לא ידעו מהי סיבת הטקס. האם חל כאן חג מקומי כלשהו? האם לכבוד הירח שהתמלא הערב הזה? האם היה זה מפני שאנשי השבט הבחינו בבחילת הבורק הראשונה שלה והביעו תפילה להחלמתה? או שמא תיטא או אלזי גילו את סוד תוכניות המסע באוזני אנשי השבט וחשפו את הדבר העתיד להתחולל מחר בבוקר? שניהם לא יכלו לברר את הדבר, מפני ששני המתורגמנים פעלו בשלב הזה באופן חד כיווני בלבד, האסטרונומים עד כה לא הצליחו להבין את דברי מארחיהם.

שעות ארוכות אל תוך הלילה ארך הריקוד החדגוני הזה, עד אשר פקעה סבלנותה של גרטשן והיא גמרה בדעתה לשים לו קץ. היא העדיפה לנוח ולאזור כוחות לקראת הפעילות של מחר, ושבעה עד כלות מן הטקס. לחרדתם קמה לפתע על רגליה, מעשה שגרם לתגובת שרשרת מבוהלת של כולם. איש מהם לא ידע כיצד לנהוג, והם נראו מבולבלים ונואשים. מעולם לא הסתיים הטקס שלהם בצורה כזו, ומכאן שלא היה ניסיון קודם כיצד

מגיבים לשוני הזה. לא היה בנמצא התקדים את מי לחקות ואת מי לשאול, והשתררה בוקה ומבולקה בין האור והצללים החיוורים שיצרו המדורות המרוחקות. גברים אחדים נפלו אפיים ארצה, אחרים נמלטו אל הסוכות, נוספים פסקו מהריקוד ועמדו המומים כאילו נשמטו השמים על ראשם. הנשים החלו להיאנח, לצעוק ולזחול משם לכיוונים מנוגדים. רק הירח העגול והבהיר הביט מצדו על כל המחזה מלמעלה בפליאה, ולא הבין קמטון מן המתרחש ממש למרגלותיו.

ומיד עם עלות השחר, כאשר נגוהות האור הראשונות החלו לבקוע מן המזרח, נשמעה השריקה הראשונה של גרטשן. אם סברו הבושמנים עד אותו זמן שחם הכלכול הגדול של אמש, בקרוב מאוד עתיד להתחוויר להם שלא היה זה אלא המבוא של הקדמת הפתיחה בלבד.

גרטשן, חמושה בידה האחת במכשיר הקשר הדומם ובידה השניה משרוקיתה האימתנית, הקימה את כולם על הרגלים. נשימת אפם של כולם איימה לפרוח מאימה ויראה. מתרוצצים בטירוף מצד לצד, מנסים לעקוב אחר כוונות משרוקיתה, רכונים בקידה או בהשתחוות במעברים הסמוכים אליה, נזהרים שלא להסיר עיניהם מגובה ראשה, ניסו נואשות לקבל תרגום הוראותיה משני הצעירים, שאף הם היו חסרי אונים ואובדי עצות, מאחר ולא הורתה להם דבר בשפתה.

תחת זאת, אצבעותיה החלו לדבר. ואלה אמרו בפשטות לקום, למלא במים טריים את כל מיכלי ביצי היען, ולאסוף את כל האגוזים הקלויים שיכלו לשאת על עצמם. אחרי כן פקדה משרוקיתה לאסוף את הדברים האישיים ולהתחיל לצעוד לכיוון מערב, אל החללית. כל הכפר על ציודו ורכושו. למקומיים לא היה ספק: האלים מתחילים להשתולל.

ג'ונתן מצידו עסק בהטענה של ציודם האישי לתוך שני תיקיהם. כאשר הגיע אל מכשיר הקשר הדומם, ניסה להפעילו, והפלא ופלא: המכשיר החל לפעול כהלכה! המגע הרופף החליט כעת להחיות את המכשיר, וג'ונתן מיהר להודיע על כך לגרטשן.

וכאשר החלו המקומיים לשמוע את הקולות הבוקעים מהמכשיר שבידה, נחרדו עוד יותר למרות שממילא רמת התבהלה שהיו שרויים בה התייצבה כבר ברוויה קיצונית. כשבעים בושמנים, בני סך משבט ה!קונג המבוהלים, התרוצצו מכל מקום לכל עבר כעדר איילות מבועותות המנסות להימלט מלביאה מתקרבת. "עכשיו המכשיר שלך החליט לחזור לחיים?" דיברה לתוך המכשיר.

"נראה ככה, אבל לא צריך לסמוך עליו יותר מדי, הוא עלול להשתתק שוב בכל רגע," ענה המכשיר. "סיימת לארוז את הדברים שלנו?"

"עוד מספר רגעים."

אנשי השבט קיימו את כל הוראותיה בצייתנות מוחלטת. לו היה אפיריון ברשותם, היו נושאים אותה על כתפיהם בהכנעה. אולם עתה נאלצו להסתפק בהליכה לצידה של מנהיגתם שנחתה מן השמיים, במסע הכפוי הראשון בתולדותיהם. הבוגרים שבהם הבינו עתה, שמבחינתם הסתימה תקופה של עצמאות וחירות, ואין יותר משמעות לרצונם החופשי או לאורח חייהם המסורתי אותו הכירו כל חייהם. מעתה ועד שארית חייהם הם יהיו כפופים לשליטתה, לרצונותיה ולגחמותיה המוחלטות של האחת והיחידה הזאת, בעלת שיער הזהב שנחשף אליהם לראשונה מתוך קסדה של חוצנים.

ההוראה היחידה שאמרה באוזני שני המתורגמנים הצעירים הייתה "הולכים אל החללית", ואלה העבירו אותה לכל האחרים. עתה יכלו ג'ונתן וגרטשן לראשונה למנות את מספרם של אנשי השבט, והגיעו בדיוק לשמונים בני אדם, מ'אלפא' ועד התינוק האחרון שינק כרגע משד אמו הצעירה. מרבית הילדים, שפחדו הוריהם אחזו גם בהם, נצמדו בחוזקה אל פיטמות האימהות: הן בכדי לינוק, והן לקבל מעט נחמה במגע החם והתומך. "אלפא" ו-"ביטא" הובילו בראש וניווטו בנקל את הדרך אל ה'עכביש', כאשר ערפילי בוקר דלילים מלווים אותם לאורך כל הדרך. מדי פעם רכנה אחת הנשים ללכוד זיקית או לטאה, שנחשבו בקרב בני משפחתה כמעדנים או כחטיפים מובחרים. ובשעת הצהרים, כאשר אחרוני הערפילים התפוגגו הגיעו אל יעדם.

בעוד ג'ונתן וגרטשן חוזרים אל אזור מוכר, מקום נחיתת חלליהם, הגיעו הבושמנים אל מקום שונה מעט מבית הגידול הטבעי שלהם. היה זה בלב משטח רחב ידיים של האגם החרב, ללא צל של עץ וללא רמז של מים למחייה. ללא אספקה של אגוזי מונגונגו, וללא בעלי חיים זעירים להשלמת התזונה.

"כאן נשאר זמן מה," הודיעה גרטשן לתיטא ולאליז, ופרשה מהם פנימה יחד עם ג'ונתן. לאחר חיטוט יסודי בתא מצאו את שתי ההפתעות שהכיין עבורם מאט, וצפו בהם ברגשות מעורבים. "ניקח אתנו את כל המערכת לצפייה," החליט ג'ונתן.

הם מצאו גם את מכשיר הקשר והמצבר במצב שמיש. אוהירו הקפיד להשאירם ארוזים בקפידה ביריעות ניילון. ג'ונתן הפעיל את המכשיר, וניסה לשווא ליצור תקשורת עם רעיו באי בדרום מזרח אסיה. מדי שעה עגולה ניסה, קרא שוב ושוב למיקרופון עד שגרוננו ניחר, ולבסוף זנח את המאמץ.

בחוץ, תחת החמה הקופחת, צקצקו ופצצו כולם עם כולם, כירי של מכוונות יריה מיושנות. הם ביקשו לדעת האם החנייה הנוכחית לשעות ספורות בלבד או לימים ארוכים, כי אז שומה עליהם להיערך בהתאם, להשיג מים או לצאת לציד. עיקר הלחץ הופנה אל שני המתורגמנים הנבוכים, שלא ראשונה דרשו מהם לפנות אל המנהיגה בשאלה המעניינת הזאת.

תיטא ואלזי מצאו את עצמם בשתי בעיות חמורות: גם לא ידעו כיצד לשאול, וגם מערכת אמונותיהם אסרה עליהם להעזיז ולפנות אל בת השמש באופן ישיר. הדיון העיריני פתר להם רק את הבעיה השניה: יוכלו להפנות את השאלה לג'ונתן ולא לגרטשן. נותרה רק הסוגיה איך שואלים, והלחץ הועבר לשני המתורגמנים.

אלזי הקטנה והשברירית ידעה מילה אחת: ללכת. אבל היא פחדה מג'ונתן הענק, וסירבה להתקרב אליו, לא כל שכן לשוחח עמו. תיטא, לעומתה, ידע לשאול 'מתי' בשפת הגוף. לאחר דין ודברים סוער הוברר לשניהם

שבכוחות משותפים יצליחו לנסח שאלה מוצלחת, ותיטא ניגש סוף כל סוף לבצוע המשימה המורכבת הזאת, לראשונה בחייו.

לתדהמתו, פרץ ג'ונתן בצחוק קולני וטוב לב. "מתי נצא לדרך אתה שואל, שאלה מצוינת! הבעיה היא שגם לי בעצמי אין מושג!" ג'ונתן התגלגל מצחוק. הוא קרב אל טיטא וליטף אותו בשיערו בעדינות וברכות, להפיג את חששותיו. "בינתיים נשאר כאן כמה ימים, ניסה להסביר, "עד שנמצא דרך לבנות שתי עגלות." טיטא הביין רק חלק מדבריו, ואילו אלזי המסתתרת בטווח ביטחון הבינה את החלק השני, ובכוחות משותפים הצליחו להביין את תשובתו כיאות, והפיצו את דבריו לכל השאר.

הבושמינים התבררו כאמנים וכאשפים בכל הקשור למדבר. בתוך דקות ספורות יצאו ארבעה צוותים שונים לצייד, לכל אחד מארבעת רוחות השמיים. הנשים החלו לחפור בורות להטמנת ביצי היענים, למניעת התאדות המים היקרים. נראה היה מן הצד שכל אחד ואחד מוצא לו עיסוק ומקום תחת השמש, למעט הצל שלא היה בנמצא. אולם לא נראה שהוטרו מן הדבר, היו מותאמים היטב גם לחום היוקד וגם לקור העז השורר בלילות, ואובדנם של צל סכך סוכותיהם לא השפיע עליהם לרעה.

עתה עיקר הנטל היה מוטל על כתפי ג'ונתן. רק ארבעה אנשים ביבשת הזאת מכירים את המצאת הגלגל. שנים מהם רחוקים מאוד, בעצם לא ידע כלל היכן הם עכשיו, ובמקום הזה נותרו שנים בלבד; אך מכיוון שגרטשן לא יכולה ליצר גלגלים, נותר לבדו. ולו עצמו לא היה מושג כיצד לעשות זאת.

הוא החל לבדוק את תכולת החללית, אך לא מצא דבר שיוכל לשמש כגלגלים לעת מצוא. לאחר מכן החל לפרק את החללית מבפנים ומבחוץ, למצוא חלקים נסתרים שיוכלו לשמש כגלגלים. לבסוף פירק את דפנות המנועים, אך לא מצא דבר שיכול להועיל. רק שלושת נחירי פליטת המנועים היו עגולים ובגודל המתאים, אך הם היו בצורת קונוס מיוחד שלא אפשר להם לשמש כגלגלים.

לאחר שנואש מתקוותו למצוא את מבוקשו בחללית, החל לחפש אחר תחליף או אלתור כלשהו. היה לו משור במגירת הכלים, אך לא היה בנמצא עץ מתאים שאפשר לנסרו. מבט נוסף שנשא מבעד למשקפתו לימד אותו את שידע היטב: בכל האזור הארוך הזה היו רק רגבי עפר חרכים, רבבות כאלה.

"אני לא אוכל למצוא כאן ארבע גלגלים עבור שתי עגלות," הודיע לגרטשן. "צריך לחשוב על בניית עגלה יחידה לתחילת המסע."

"חפש רק גלגל אחד, ונבנה עגלה גדולה בצורת מריצה," הציעה, "עבור החפצים הכבדים שלנו. בהמשך נשיג עגלה גם לצרכים שלהם."

רעיון חדש הבזיק בראשו. הוא אחז בידו את אחד הפנלים המרובעים שפירק, שהיה עשוי מחומר מרוכב העשוי משרפים ודבקים חזקים להפליא. ואז נטל עפרון, הצמיד את הפנל לאחד הנחירים, וסימן באמצעותו עיגול מדויק. אחרי כן נטל את משורו, אלתר כסא כבסיס לניסור, הושיב על הפנל שלושה בושמינים מצידו האחד שישמשו כמשקולת, והחל לנסר את החומר לפי הסימון. בסוף היום היו תחת ידו שני גלגלים משובחים, קלי משקל וחזקים.

ג'ונתן התלבט עם עצמו. לדחוף - או למשוך - מריצה במדבר או בביצה איננה מלאכה קלה, ויש הכרח לאמץ את שרירי האדם באופן רציף כדי לשמור עליה מאוזנת. אולם משיכת עגלה בת שני גלגלים כדוגמת הריקשה קלה בהרבה, יציבה יותר, ואחת כזאת עדיפה על פני שתי מריצות קטנות.

חלפו עוד שלושה ימים בלבד של עבודות יצור, ועגלה נאה, ארוכה וחסונה היתה מוכנה למסע הגדול. היא דמתה לרפסודה שטוחה, עשויה משעטנז של מסגרות פלסטיק, פנלים מחומרים מרוכבים, ידידות ממוטות אלומיניום, ענפי עצים, חלקי גומי, וחיזוקים שנעשו בעזרת ברגים, נצרים ושרכים טבעיים שהמציאו לו הבושמינים. גודלה היה מספק להכיל את כל הציוד שלהם וכן את כל המזווה שאנשי השבט נשאו על גופם. "שמתי במרכז הכובד את המצבר ואת מכשיר הקשר. נותר מקום רב, נוכל לשאת גם את כל הכבודה שלנו וגם את ביצי היענים ומלאי האגוזים שלהם," אמר בסיפוק לגרטשן.

"אני לא מסכימה," הודיעה לו, "אסור לערב בין שני המטענים, מפאת כבודנו כבני אלים."

ג'ונתן הופתע. "זה חדש לי, שאת משנה את גישתך לחברים האלה. אנחנו שני בני אדם רגילים. יש לך כוונות להמשיך לשחק ברצינות את משחק האלים שלהם?"

"זה לא עבורי, זה עבורם," השיבה חדות. "הם זקוקים לזה יותר ממני. זו תהיה טעות אם בשלב הזה נוריד את ערכינו בעיניהם."

"גרטשן, אני רופא, ומדובר בבני אדם. מדוע להקשות עליהם את המסע בעומס יתר על גבם, כאשר יש עגלה זמינה?"

"זו בדיקת הנקודה, שאתה רופא, ורואה את פני הדברים מנקודת המבט שלך. נסה לראות זאת מנקודת המבט שלהם: האלים שלנו נותנים לנו להשתמש בחפץ שלהם. אמור לי אתה, היית מוכן לראות כזאת התרפסות של האלוהים שלך שאתה מאמין בו?"

"אני אתאיסט, גרטשן," הזכיר לה.

"אני אפילו יותר ממך, ועוד עלה בגורלי לשמש אלה לאחרים," השיבה, "לכן אני מתכוונת בהחלט לשמר את המעמד הזה, לשמור על מרחק הולם ולהקפיד על שמירת כבודנו."

ג'ונתן נכנע. "שיהיה כך," אמר לה, "אבל דעי לך שאין בידי כלים ותנאים לתקן להם בעיות אורטופדיות או כירורגיות."

"לא יהיה בכך צורך. מלבד זאת, נמצא להם עגלה בהמשך הדרך."

שניהם סיכמו לצאת למחרת בבוקר למסע הגדול. עד כמה ארוך יהיה המסע, לא היה לאיש מושג. גם לא היעד הסופי, גם לא הכיוון המשוער. רק נקודת ההתחלה ידועה ומוגדרת היטב, ההמשך עמום ובלתי צפוי.

”יש רק אחת ויחידה בעולם שיודעת משהו על המסע הצפוי לנו,“ התלוצץ ג'ונתן, ”וזה המשרוקית שלך.“ באותו ערב הגיעו שני הציידים האחרונים עם גור ג'יראף על צווארם. ג'ונתן היה מרוצה מאוד מהמחשבה לטעום מן הבשר החדש הזה. מהיכן השיגו את החיה הזאת לא היה לג'ונתן מושג, מפני שהמדבר הזה הצליח להחביא היטב את כל יצוריו מעין האדם המודרני. אולם עתה כבר היה לו מושג איזה מרחק עצום הם מסוגלים לגמא בארבעה ימי ריצה, כך שיתכן שהגיעו אפילו לשמורת טבע מרוחקת מעבר להרים. הוא בחן את פגר הגור מקרוב והבחין בקרחת מקומיות, ובהן עור חשוף נגוע בכוויות כהות. הדבר עורר אצלו פעמון אזעקה, והוא החליט להפעיל את מונה הגייגר ולבדוק את רמת הקרינה של הטרף הזה.

עוצמת הנקישות שבקעו מהמכשיר והמספר שהראה הצג האלקטרוני בישרו לו את הבשורה המרה, שיאלץ לדחות את טעימת בשר בעל החיים לזמנים אחרים. לתדהמת אנשי השבט שהחלו כבר להזיל רירם, אסר עליהם ג'ונתן אפילו להתקרב לפגר הנגוע. לשני הציידים לא היה מושג שנעצו את חצייה המורעלים בגור שגסס בלאו הכי מן הקרינה. ג'ונתן ציווה לחפור בור כמה מאות מטרים מן החללית, הורה להם לגררו בעזרת חבלים ולקבור שם את הפגר. אנשי השבט המזועזעים לא יכלו לדעת זאת, אך במעשה זה הציל את חייהם. הוא רק לא ידע כיצד להציל את שני הציידים האומללים, שנחשפו לקרינה ברמה שעברה את המותר לבני אנוש: כאלף מיליראם לשעה. עתה דאג רק לבודד אותם משאר חבריהם, וקשר ליתר ביטחון סרט בד אדום על ידם השמאלית להקלת זיהויים מרחוק.

”הם אפילו לא יאריכו ימים כדי למות מלוקמיה,“ הסביר לגרטשן.

שני האומללים הללו לא ידעו מה חטאו ומה פשעו שבני האלים קוצפים עליהם. הם גם לא יכלו לדעת שהם יחלו ויגססו בעתיד הקרוב. אבל הם לא היו במיעוט, הם היו למרבה הצער בצד הרוב. גם כשמונה מיליארד בני אדם שמתו או שגוססים כעת לא הבינו מה חטאו ומה פשעו, גם כשלושים מיליארד התרנגולות ברחבי העולם מתו מבלי להבין מדוע, וכך הבקר, הצאן, החזירים, וכמוהם גם שאר רבבות מיליארדי היצורים החיים בעולם, ומרבית הצמחייה העולמית שמתו על לא עוול בכפם, בעטיים של מספר מוחות מטורפים ומעוותים של בני אנוש, שידע היקום להמציא בארבעה עשר מיליארד שנות קיומו.

רק שני אנשים ידעו את הסיבה, ולא היה ביכולתם להסביר זאת לאחרים.

המשרוקית של גרטשן העירה את האנשים המנומנים עוד בטרם עלה השחר. בעיניים טרוטות ובבטן מקרקרת זינקו על רגליהם, יודעים שמנהיגתם החלה להשתולל ובעצם לא יודעים ולא כלום. האם הם חוזרים לכפרם במסע של כחצי יום, או יוצאים להקיף את העולם במסע שיארך שנים? מתורגלים מעט, אספו במהרה את ציודם האישי הדל, העמיסו את שקי האגוזים על גבם וחילצו את ביצי היענים מהבורות. שניים מהם הועלו בגורל לתורנות הראשונה לגרירת העגלה ואחזו כעת בידיות, ועיני הכל היו נשואות אל גרטשן שתורה להם את הכיוון. גם ג'ונתן הסתקרן מאוד. בידו היתה מפת אפריקה, והוא עיין בה וסימן בה את מקומם הנוכחי, והמתין לראות את הכיוון שתצביע האנטנה של ה'ווקי טוקי' אשר בידה הימנית של גרטשן.

השריקה האחרונה, הארוכה, לוותה בהצבעה מדויקת לצפון. ג'ונתן מיהר להציץ במפה ולהעריך את נתיב המסע, והחוויר.

”אין לי מושג כמה מהם יצליחו לשרוד במסע בנתיב כל כך עויץ,“ הרהר בקול.

ואז בדק את היעד הסופי, לו תכננה באמת לשמור על הנתיב הזה. הם יפגשו את הים התיכון בסמוך לטריפולי בירת לוב. הוא קיווה שהיא לא מתכננת להתעקש לחצות בדרך כלשהי את הים התיכון ולהמשיך משם בקו ישר עד לברלין.

איזה שיפור ברמת החיים, חשב אוהירו, לנוע במדבר בישיבה בתוך ג'יפ לעומת ההליכה ברגל. מטרטר וקופצני, הקפיצים שלו שחוקים, גונח ומשתעל, אך נוסע היטב בכל דרכי המדבר - ואפילו בחולות הטובעניים. כמו פרד חזק ועיקש התגבר על עליות, בורות ומשטחים סלעיים. גם חום המדבר הציק פחות מפני שהרוח המלטפת שיפרה את ההרגשה. אם ביומיים של הליכה הם התקדמו כשמונים קילומטרים, הרי עתה עשו מרחק כזה בשעתיים בלבד. ההפסקות של אמצע היום בוטלו, מאחר ולג'יפ המיושן מתוצרת אנגליה לא היה אכפת כלל מחומה הרב של השמש. אכן, לזה יקרא שיפור ברמת החיים!

החול ואדמת המדבר התרחקו מהם קמעה בהיותם על המושבים המרופטים של הג'יפ. הם לא יכלו לראות יותר לטאות, זיקיות וחיפושיות. עתה גם לא יכלו להבחין בסוג הקרקע, בצמחיה הדלילה או בנופי המדבר. תשומת הלב ניתנה רק לכבישים המוזנחים, לשבילים הטרשיים ולחיפוש מתמיד אחר מעשי ידי בני האדם. ואלו החלו להימצא מדי פעם, ובכל מקום כזה עשו הפסקה ובדקו אותו ביסודיות. כל מה שנמצא מועיל הוטען מיד על הרכב, שהמשיך להסיע אותם בצייטנות צפונה.

כך היה כאשר נכנסו בערבו של היום הראשון לעיר וואלביס הסמוכה למפרץ הנושא גם הוא בשם זה. במהלך התקדמותם נתקלו בערוץ נחל יבש שחצה את דרכם, ופנו לנסוע בתוכו בכיוון צפון מערב, שהוביל אותם עד לפאתי עיר הרפאים. הרחובות היו שוממים, והבתים עזובים ופרוצים לרוח ולסופות החול והאבק. גם גופות של אנשים לא נמצאו בשטח. התעלומה של הנטישה ההמונית התמוהה תתברר להם בהמשך הדרך, ובקרוב מאוד. ריח מבשר רע היה תלוי באוויר, ואילץ את השניים לעטות על אפם מסכות מאולתרות מגופיות.

"איך כאן אנשים חיים ואיך כאן אנשים מתים," תמחה ג'ולי. "נראה כאילו האנשים קברו את עצמם." מאחר ולא היה איש בכל מרחבי העיר, נכנסו למקומות רבים כדי לחפש מזון, מים או טובין. אוהירו הצליח למצוא בחנות מזון כמה קופסאות שימורים סגורות ואטומות היטב, וקיווה שהמזון בתוכם ימצא בלתי נגוע בקרינה. מונה הגייגר מדד קרינה נמוכה יחסית, אך ברור היה שפחתה מאוד מרמתה הגבוהה לפני כשבועיים. ג'ולי היתה שקועה כולה בחיפוש אחר דברים מסוג אחר - חומר כתוב. היא אספה את העיתונים שמצאה בחנויות.

"הם לא ידעו מה עומד לקרות להם," הסבירה לאוהירו, "לכן לא ידעו מה בדיוק לחפש בעיתונות." מדי פעם הבחינו בגופות מעוותות בתוך בתים, מוטלות בצידי הדרכים או מאחורי מגרשים מוזנחים. חלק מהבתים היו פרוצים ונראה שנשדדו ורוקנו מתוכנם לפני זמן קצר. גם בית החולים המקומי, שנראה כמו מרפאה עלובה, היה ריק מאדם וחפץ. נראה שהצוות הרפואי נואש מזרם הפונים אליו, ולא היה לאל ידו לספק עזרה לגוססים שצבאו על פתחו. שם העבירו אוהירו וג'ולי את הלילה, על מיטות החולים החורקות, ולמחרת המשיכו לתור את העיר. ג'ולי התעכבה ממושכות באולם אחת הספריות הציבוריות שאיתה. גם שם חיפשה עיתונים, ומשלא עלה בידה למצוא את מבוקשה, החלה לחפש ספרים בתחומי הטרור העולמי. אוהירו פגש בה חוזרת לג'יפ כשבידיה מספר ספרים.

"ואת יודעת מה בדיוק לחפש בעיתונים?"

"בוודאי. אני יודעת מה קרה להם, ואחפש רמזים, ידיעות, כתבות ומאמרים בכל תחום שהוביל לזה."
"ובספרים האלה?"

"אלה עוסקים בטרור הפאנאטי מאז ההתקפה על מגדלי התאומים בניו יורק, באחד עשר בספטמבר 2001." הם המשיכו לתור ברחובות עד אשר מיצו את כל האפשרויות שהציע להם המקום, וכאשר שבו אל הג'יפ גילו אפריקאי כהה עור, מטונף ומוזנח, האורב להם בחצר הסמוכה. לתדהמת השניים החל להתקדם במהירות אל ג'ולי במבט חורש רעה. היא החלה לסגת לאחור, ואחר הסתובבה והמשיכה לרוץ בעודה צועקת במלוא כוחה, כאשר הזר רודף אחריה, ואוהירו - שממנו התעלם - דולק בעקבותיו. הפעם אוהירו גמר בדעתו לפעול בתקיפות ובנחישות רבה יותר, הדביק את הזר והדגים לו את טעותו. הוא הכשיל אותו ברגלו, והזר נפל והתגלגל על הארץ. לאחר מכן רכן אוהירו מעליו, ריתק אותו לקרקע וביצע חניקה עד שהזר איבד את הכרתו.

"מה קורה להם?" צעקה ג'ולי בחימה, "למה כל אחד שרואה אותי רוצה לאנוס אותי?"

אוהירו סבר שהתשובה בידו. "את זוכרת את דברי אן? לגוססים האלה יש שאיפה אחת והיא להעביר את זרעם לפני מותם. כאשר הם רואים אותך, את נראית להם כמתאימה ביותר למטרה הזאת. אישה שלמה ובריאה - וגם יפהפיה - וכל מה שנותר להם זה לנסות ביאושם לעשות את המעשה האחרון הזה לפני שהם נפרדים מהעולם."

"אני מניחה שאתה צודק. אני די מרחמת עליהם," אמרה לאחר מחשבה ארוכה. "האומללים האלה לא יודעים שהדבר הראשון שנהרס בקרינה זה יכולת יצירת הזרעונים באשכים."

"אנחנו חייבים להשיג לך אקדח," קבע אוהירו. "ועד אז לא נפרד לרגע."

הם שבו לשוטט ברחובות לחפש תחנת משטרה נטושה או עמדה צבאית כלשהי, אולם תחת כלי נשק מצאו שנדר נוסף, שנראה סביר ובמצב מכני טוב. אולי היה זה רכבו של האומלל המוטל כעת חסר הכרה על הקרקע מייד החליטו לאמץ אותו כתוספת לג'יפ, למען היתירות, ולהמשיך את מסעם בשיירה.

כאשר יצאו מן העיר צפונה, נתגלתה תעלומת המתים. צחנת מוות סמיכה רמזה להם לעצור, ולהעפיל רגלית אל מצוק קטן, שחשף מכתש גדול למרגלותיו. ג'ולי עצמה את עיניה, הסתובבה לאחור והקיא. גם אוהירו נרתע לאחור בהרגשת בחילה. בקבר האחים הזה נערמו גופות מרקיבות, בבגדיהם, שמילאו את המכתש מבסיסו

והגיעו עד שפתו. בסביבות המכתש ניצבו בדומייה מאות כלי רכב עזובים. אוהירו וג'ולי, שהרהור על דקה דומיה לזכר הנספים רפרף במחשבתם, החליטו מייד לוותר ונמלטו משם אל הרכבים ופתחו בדהרה צפונה. הם נעו במקביל לחוף האוקיינוס האטלנטי, ובעברו של היום גמאו כשלוש מאות קילומטרים והגיעו לעיר טורה ביי, שם ערכו את חנייתם. עיר זאת היתה מאכזבת מקודמתה, ופרט לכך שאירחה אותם לא תרמה להם דבר. נפש חיה לא נראתה בכל השטח, ולמודי ניסיון עקפו בהצלחה את קברי האחים שבפריפריה ואת מאות הרכבים הפזורים בקרבם. בעיקר ניתבו את דרכם לפי הרגש המסתייע בחוש הריח. למזלם מצאו תחנות דלק נטושות והצליחו לחלץ מהן בנזין למילוי המיכלים.

כשלוש מאות קילומטרים נוספים התקדמו למחרת היום. להפתעתם שב והופיע המדבר בדרכם, שהיה השומם, החולי והטובעני שנתקלו בו עד כה. היה זה חוף השלדים הידוע לשמצה, בו קיפדו את חייהם מלחי ספינות טרופות רבות שאיתרע מזלם לנחות או להתנפץ על החוף העוין הזה. שני כלי הרכב לא אכזבו, וחצו את החולות מבלי לשקוע בהם. לפנות ערב הם ניצבו על גדתו הדרומית של קוננה, הנהר הראשון בו זרמו מים, בשפע רב, שמקורם בקו פרשת המים שבפסגות הרי המזרח. המים היו זכים וטהורים ונטולי קרינה, והשניים חידשו את המלאי שלהם. ולאחר שטבלו בנהר והשתכשו במימיו ורחצו היטב את עצמם, חצו את הנהר על גשר מיושן ומוזנח – ואת הגבול – לעבר העיירה פאז דו קונן, על גדתו הצפונית.

"ביי נמיביה", קראה ג'ולי באמצע הגשר, "שלום לך אנגולה."

את החניה הלילית עשו בעיירה בלתי מוכרת, אפופים בצחנות קברי האחים ומראות מבחילים של גופות מרקיבות שלא פונו מסיבה כלשהי ונותרו בתוך הבתים. השכם בבוקר מיהרו להתניע ולהימלט מהמקום הזה, אולם בפאתי עיר הגבול הזאת קלטו עיניה של ג'ולי מבנה של האו"ם, והיא אותתה לאוהירו על רצונה לערוך בו ביקור קצר. לאחר שחיטטה ופשפשה היטב בכל החדרים שהיו במקום, יצאה עם שלל נאה של מסמכים, מברקים ומעטפות חתומות בתוך שק דואר לבן.

האקלים החל להשתנות באיטיות בכל קילומטר שהתקדמו צפונה. החולות החלו להתפוגג, ואדמת סוואנה החלה לתפוש את מקומם. פגרי אנטילופות נראו מוטלים בצדי הדרך. בצוהרי אותו יום, לאחר נסיעה של כמאתיים קילומטרים, חלפו על פני שמורת מוסמדו וניצבו במבואות העיר נמיביה.

"כאן מסתיים המדבר", הכריז אוהירו.

סמוך לעיר גילו מחנה צבאי – בסיס של חיל האוויר של אנגולה, מוקאמדם. ללא נפש חיה, ניצבו המבנים הדלים של המפקדות, עמדות השמירה העשויות צריפי עץ, וההאנגרים בהם שוכנו המטוסים, אלא שלא היו שם מטוסים כלשהם. ג'ולי הניחה שהיו כאלה שדאגו למלט את עצמם באמצעות כלי הטייס, רק שהמתפנים האומללים לא שיערו כי אין להם למעשה מקום בטוח להינצל בו, אפילו שהצליחו למצוא מסלול תקין לנחות בו. אוהירו היה מרוצה מאוד, מפני שהצליח למצוא באחת המפקדות אקדח תופי קצוץ קנה מתוצרת אמריקאית, בקוטר של אפס שלושים ושמונה אינטש ארוך, וכחמישים כדורים. ג'ולי התקינה את נרתיקו בחגורתה, ואז הורה לה אוהירו לטעון את האקדח ולירות כדור אחד בעץ סמוך.

"אימון של כדור אחד לפחות", אמר, "כדי שתתרגלי לרתיעה ולרעש."

היא ירתה קליע ונבהלה הן מהרתע והן מהרעש העצום שחוללה הירייה, והבטיחה שלא תיבהל יותר. "במטווחים בחיל האוויר יריתי באקדח בקוטר 0.22 אינטש, ברתיעה קטנה מאוד, " הסבירה, "והוא הרעיש בערך כמו בלון מתפוצץ".

הכבישים הפכו טובים ונוחים יותר ככל שהמשיכו במסעם. עתה הדרך החלה להרחיק אותם מן האוקיינוס לכיוון צפון מזרח. המדבר נעלם כלא היה, בהתאם לדבריו של אוהירו. כלי הרכב נעו בסוואנה יבשה של שיחים קוצניים ועצי שיטה פזורים. מתוך הקרקע בלטו לפתע תילים מוזרים ככובעי ליצן, בגובה של כחמישה מטרים, שבנו בסבלנות הטרימיטים בסוואנה. כאשר בדקו את התילים הללו מקרוב, נוכחו לדעת שמקום מגוריהם הפכו גם למקום מותם וקבורתם. בהמשך חלפו על פני כפרים נטושים, של בקתות עגולות מכוסות קש. ליד הכפרים היו מוטלים פגרי בקר, ללא רקב. לעת דמדומים נכנסו הרכבים לפאתי העיר לובנגו.

כאשר מצאו בדרכם תחנות דלק, מילאו את מיכלי המכוניות ואת הג'ריקנים הרזרביים, וכאשר מצאו חנויות כל-בו או תעשיות מזון, הצטיידו באוכל רב. המחסור שאיים עליהם במדבר חלף ופינה את מקומו לשפע של צידה.

למחרת הדרך החלה להתעקל בכרך רחבה צפונה ושוב מערבה, חזרה אל האוקיינוס לכיוון העיר לוביטו. מבלי להתעכב בעיר עזובה זו המשיכו שני הרכבים לשעוט צפונה לאורך קו החוף המתפתל אל היעד, עיר הבירה לואנדה. הנסיעה בנוף התת משווני, על כבישים סלולים היטב אפשרה לשני הרכבים התקדמות מהירה ונוחה. הצבע הצהוב והחום ששלט בימי המסע הראשונים היה עתה ירוק לגווני השונים. מדי פעם נראו שדות של כותנה או מפעלי תעשייה נטושים, רובם בתי חרושת לטקסטיל. גם גשמים קלים ירדו לעיתים והרטיבו יפה את אוהירו, שהוביל את השיירה הצנועה בג'יפ הפתוח שלו. ג'ולי, שהיתה מוגנת מן השמש ומן הגשם תחת גג הטנדר, סימנה לו לעצור, ניגשה לג'יפ שלו והתקינה לו גגון ברזנט שסיפק לו הגנה סבירה מהגשם.

הכביש הסלול החל להכזיב ככל שקרבו אל לואנדה, בירת אנגולה. צמיגי הרכבים החלו להתאמץ ולהרעיש, כזועקים לרחמים. אוהירו האט את הנסיעה, והחל להבחין בחפצים ובשברי חפצים הפזורים על הכביש ובשוליו. ככל שהתקדם הבחין בחלקי עצים, רובם מפוייחים ומפוחמים, פזורים בכל השטח שמשני עברי הכביש. לבסוף עצר את הרכב וירד לבחון את הדברים מקרוב. השניים גילו ערב רב של שברי חפצים, מתכות, עצים ואף עצמות, פזורים באקראי בכל מקום, כולם זעירים, רובם שרופים ומפוייחים. כאשר בחן אוהירו את הכביש עצמו, גילה כי האספלט עצמו החל להתפורר לחלקיקים קטנים מאוד, שכאילו עברו טראומת חום שהפרידה אותם זה מזה.

לאחר נסיעה של כמה מאות מטרים נוספים עצרו שנית לבחון את הקרקע. הנסיעה הפכה בלתי נסבלת, הכביש הפך לאבקת אספלט טובענית ממש כחולות נמיביה. אולם הפעם המקום היה זרוע בעיקר חלקי אבנים ובטון מושחרים, בגודל של אבני חצץ קטנים. גם פיסות של ברזל ופלדה מעוותות וזכוכיות מותכות היו משובצות שם. הצבע הירוק החל לפנות את מקומו בהדרגה לצבע אפור, ובמיוחד בלט הדבר בעצים שצמחו בצידו הדרך, שענפיהם היו עירומים מעלים וגזעיהם הושחרו מן הפיח. חלק מהעצים היו קרחים, עלוותם נעלמה כליל, כמו חלפה סופת טורנאדו מעליהם. בצידו הדרכים החלו להופיע גם חלקי מכוניות מרוטשות. המשקפת סיפקה את פשר העניין. העצים נעלמו מן הנוף, ורק גדמים חרוכים ומפוחמים ניבטו מבעד לעדשותיה. אוהירו מיהר ופרש את המפה של אנגולה. על פי העיירות שחלפו והנהרות שחצו, שניהם העריכו שהם מצויים כעת כשלושים קילומטרים דרומית ללואנדה. אז הביטו ממושכות זה בזה בפנים מכורכמים. "לואנדה איננה," אמר אוהירו בקול נכאים. "ואם המרחק שהערכנו קרוב לאמת, לדעתי היא חטפה פצצה בעוצמה של מאה קילוטון. פי חמש בערך מהפצצות שהוטלו על הירושימה ונגסקי."

ג'ולי התקשתה להגיב, כיוון שחשה חנק בגרונה. "וכאן לא נצליח למצוא קברי אחים או גופות פזורות בשטח," הוסיף. "רוב בני האדם התאיידו בחום האדיר, או נשרפו והפכו לאפר שהתפזר ברוחות ונשטף בגשמים." דמעות החלו לזלוג מעיניה. "זה רק מראה איזה מפלצות הפכנו, אנחנו בני האדם," אמרה בזעם. "מדוע היה צורך להפציץ את העיר הזאת? הרי האנשים שחיו כאן היו חפים מכל פשע, ואנגולה לא עשתה רעה לאף אחד בעולם!"

"לדעתי לא תצליחי להבין מה שקרה כאן," השיב לה. "אני מציע לך לא לנסות אפילו לחשוב על זה." ג'ולי רצתה להגיב מייד 'אני חולקת עליך בדעה הזאת', אולם בחרה להבליג. אין טעם בוויכוח סרק על דעות או הערכות. ביום מן הימים, בכוונתה להוכיח לו בראיות שהוא טועה. תחת זאת הציעה לעקוף את החורבן הזה בנסיעה מזרחה, ומשם יצפינו אל קינשאסה, בירת קונגו הדמוקרטית. היא ידעה לבטח שבעיר הזאת ישנן מספר אוניברסיטאות.

"אם היית רומזת לי שנצא למסע כזה, הייתי מביא מתחנת החלל את מפת נפילות הפצצות שג'ונתן הכין," אמר.

הוא הצטער על בקשתה לעקוף את לואנדה. כפיזיקאי, היה לו עניין רב לראות מקרוב את ההרס והנוקם שנוצרו מהחום ומההדף, לבחון את עומק וממדי המכתש שנוצר במוקד הפצצה, ואולי למדוד את הקרינה השירית - אך נעתר לבקשתה של ג'ולי והיפנה את הגיפ שלו מזרחה. את נהר הקוונזה חצו בעיר דונדו ומשם המשיכו צפון מזרחה אל אויגה ומשם בתפנית קלה מערבה הצפינו אל מאטאדי, השוכנת על גדתו הדרומית של נהר קונגו השופע. הנוף השתנה פעם נוספת, והפך למיוער. גם הגשמים התרכו ככל שנעו צפונה. האקלים הפך חם, לח ומהביל, והדרכים התאמצו לפלס את דרכם בתוך יערות העד. אך יערות אלה היו שונים בכל זאת, בדממה המעיקה והכואבת. החדווה והעליזות של היער פינו מקום לאלם ויגון. לג'ולי היה חסר ציוץ הציפורים ומשק הכנפיים של העופות הדורסים. החרקים אף הם נעלמו ואינם. ג'ולי לשווא חיפשה פרפרים, שפיריות, דבורים או זבובים. על הקרקע, גם את הנמלים והטרמיטים כאילו בלעה האדמה. כולם נספו בקרינה הקטלנית. בכפרים ובמשקים לעומת זאת, נמצאו פגרים רבים של בקר, חזירים, כבשים ועיזים, אך בני האדם נמצאו מרוכזים בעיקר בקברי אחים. למרבה ההפתעה, הפגרים הקרובים למוקד הפצצה לא הרקיבו ונשארו בדיוק במצב שמתו. ג'ולי שיערה שהסיבה לכך היתה שהזבובים, החיידקים והמיקרו יצורים הגורמים בדרך כלל לריקבון, מתו בעצמם ומכאן לא נשארו יצורים זעירים לפרק את הפגרים והגוויות. בתנועה מזרחה על גדתו הדרומית של הנהר הם חצו את הגבול, והמשיכו לנוע בתוך שטחה המיוער והרטוב של קונגו הדמוקרטית. הגשמים הפכו לעזים ותכופים יותר. שלט דרכים ציין שהמרחק לעיר הבירה הוא 250 קילומטרים, וג'ולי דימתה עצמה פוסעת על סף אחת מהאוניברסיטאות של העיר בעוד מספר שעות. עצי היערות הירוקים הפכו בהדרגה כהים, העלים הירוקים והענפים עטו שכבה דקיקה של אפר או פיח. גם האדמה שבשולי הכביש האפירה והשחימה. בהפסקה קצרה לחילוץ העצמות, הם מישו את הגזעים והעלים. משהו מוזר היה באוויר של היער הזה, וג'ולי ניסתה להבין מהו. לדממה כבר התרגלה. אין ציוצים ומשקי כנפים. אין קרקורי צפרדעים או צרצורים של חרקי הקרקע. אין זינוקי בהלה של יונקים קטנים מתקיפות של נחשים, עטלפים או עופות דורסים. עתה הרגישה: מארג ריחות היער היה כלא היה. העצים לא הדיפו שום ניחוח. זכרי פרפרים לא התיזו פרומונים של אהבה על נקבותיהם. הפרחים לא שיגרו ניחוחות מפתים לחרקים המאביקים. הצמחים גססו. גם הרקבובית - התוססת בדרך כלל - איבדה את חיותה: הנבגים, הפטריות והתולעים המפרקים את כל מי שמת, גוועו אף הם. אוהירו סבר שבאזור הזה ירד גשם שחור.

הכביש עליו נסעו החל לרמוז על המוות. דממת מדבר שררה לאורכו. כפרים נטושים וגוויות פזורות בשוליים, עצי ארזים אדומים מאפירים ועצי אלון אפריקאי משחירים. אוהירו עצר את הנסיעה לשתף את לבטיו וספקותיו עם ג'ולי.

ההחלטה היתה להמשיך על אף הסימנים המדאיגים עד שתמצא ראייה חד משמעית שגם אזור זה ספג פגיעה ישירה. בהמשך, בסמוך לשלט דרכים המציין 50 קילומטרים מן הבירה קינשאסה, עצר אוהירו פעם נוספת את הרכבים. גזעי העצים היו שחורים בשלב זה, אך עתה הם איבדו את עלוותם ונותרו חשופים וקרחים. "גם קינשאסה ובראזאויל נמחקו מעל פני האדמה," הודיע לה.

ג'ולי החלה לדמוע. נבוכה, מבולבלת, אובדת עצות. אובדן של שתי ערי הבירה התערבל בראשה במקביל לאובדן תוכניתיה להגיע לעיר גדולה שלמה, בה תמצא את מבוקשה. ועתה אוהירו המשיך להבהיר ולמקד את הבעיה.

"לדעתי, כל עיר בירה בעולם קיבלה פגיעה ישירה. אין טעם בכלל לנסות להגיע לליברוול, בירת גבון."
"מה אתה מציץ?" שאלה בקול רועד.
"נפנה אחורה ונחזור למאטאדי. שם נתמקם, נתארגן ונחשוב על הצעדים הבאים. בכל מקרה, רק שם יש סיכוי למצוא גשר שלם כדי לחצות את הנהר."
היא עיינה במפה מבעד לדמעותיה, אך פרט לטיפות מתנוצצות לא הצליחה לראות מאום.
"נחזור למאטאדי," אמרה ביאוש.

שתי יממות של מנוחה והתארגנות העבירו בעיר הרפאים הזו. כנראה שהתושבים נמלטו מהמקום בעודם בחיים, שרק כך ניתן היה להסביר את העובדה שלא נמצאו גופות או קברי אחים בפריפריה, ולא מכוניות. ג'ולי חיפשה ספריות, חנויות ספרים ועיתונים, ומצאה את דרכה לכמה קונסוליות דיפלומטיות. במרץ סקרה את תכולתן, בדקה בתוך שקי הדואר הדיפלומטי ונטלה עמה צרורות של מעטפות שטרם נפתחו וגם כאלה שכבר נפתחו ונקראו, ומשום מה נשאו חן ועניין בעיניה.
"לפעמים מגיע חומר סודי למקומות כאלה," הסבירה, "והרי אף אחד כבר לא יזכה לקרוא אותן."
אוהירו מצא אטלס של נשיונאל ג'יאוגרפיק באחת מהחנויות ונטלו בחדווה כמוצא שלל רב. ג'ולי יכולה לעיין בחומר דיפלומטי ובמברקי האו"ם כאוות נפשה, הרהר, אך לעיין במפות בעת הזאת נראה לו הרבה יותר מעשי.

לעת ערב, כאשר ג'ולי חיממה ארוחה, הצביע אוהירו על נקודה זעירה במפה של גבון.
"הייתי מוכן להישבע שהשם הזה נשמע לי מוכר," אמר לעצמו, "רק שאני מתקשה להיזכר מהיכן."
והוא עצם את עיניו ואחז בשתי ידיו ברקותיו. מעגלי הזיכרון ארוך הטווח התאמצו כעת במלוא הקיטור.
"זה היה בכנס מקצועי בלוס אנג'לס, לפני כחמש עשרה שנים, כאשר הייתי עדיין דוקטורנט," נזכר.
"מה הקשר לגבון?" ג'ולי הגישה את הצלחות עם מנת העדשים והבשר.
"כן, זהו זה!" קרא לעצמו בשביעות רצון. "ללא צל של ספק!"
הוא החל לאכול בשביעות רצון, וג'ולי המתינה בחיוך. "אולי נזכרת במשהו חשוב, אבל שכחת לספר לי," העירה לו.

"זו היתה אסיפה של פיזיקאים מכל העולם, ושם הכרתי סטודנט אחד שהתעניין בעבודת הדוקטוראט שלי. הוא היה מהאוניברסיטה למדעים וטכנולוגיה בעיר פראנסוויל. אני זוכר זאת היטב, מפני שהתביישתי להפגין את בורותי ולשאול אותו באיזו מדינה בכלל נמצאת העיר הזאת."
"ועכשיו מצאת אותה במפה?"

"נכון, בגבון. ובאזור שנראה מבטיח. היא רחוקה כחמש מאות קילומטרים בקו אווירי מעיר הבירה ליברוול, שכנראה הופצצה, ורחוקה יותר משלוש מאות קילומטרים מבראזאויל. אם ההשערה שלי נכונה, זו עיר שלא הופצצה, רחוקה מרחק סביר מערי הבירה, ויש בה אוניברסיטה כלבבך."
"מעולה. נלך לפראנסוויל."
אוהירו רכן על המפה והחל לתכנן את הנתיבים שנראים מבטיחים על הנייה.

שתי המכוניות היו עמוסות לעיפה כאשר נפרדו מן העיר וחצו את הנהר הגדול. אוהירו העמיס כל כך הרבה ג'ריקנים מלאים דלק, שג'ולי סברה שהוא מתכנן להקיף את העולם. בשלב מסוים היא ביקשה ממנו להפסיק עם הדלק, כי חששה שלא יותר מקום ברכבים והוא יבקש להוריד חלק מהחומר שלה. גם מים ומזון הטעינו, שיספיקו למסע של שבועיים. הוא מצא אפילו כבל פלדה עם אנקולים בקצותיו.
"נוכל לחליץ מכונית שוקעת בעזרת המכונית השנייה," הסביר.

גשמי תחילת נובמבר קיבלו את פניהם בעברו הצפוני של נהר קונגו. תחילה בהססנות, ממטרים צנועים שהלכו ותכפו ותפחו לקילוחים הגונים, ולבסוף הפכו לשבר ענן מתמשך שהפך הכל למים גועשים. אוהירו טרח לחזק את הברזנט בגיפ שלו, אך לאחר שנרטב כדג עצר את רכבו ונמלט לרכב הסגור של ג'ולי, להפוגת ייבוש. נחלי מים זרמו מצידי הכביש ללא הפסק. לבסוף אוהירו עיכל את עוצמתו של האקלים המקומי, נכנע ושב לרכבו להמשיך צפונה. לעת ערב עשו חנייה בכנסייה קטנה בפאתי לוקויה, עיירה נטושה. המבנה שלה היה כאי בודד: מוקף אגם מים שנקו מהגשמים הרצופים. שם העבירו את הלילה תחת תיפוף מטחים אינסופיים על גגה של הכנסייה.

למחרת המשיכו בדרכים המשובשות לעבר צ'לה, עיר שכוחת אל נוספת שצמחה מתוך היער. אוהירו הבין היטב מדוע הדרכים היו כה רעועות - לשום דרך לא היה סיכוי לשרוד את המבול הזה. כמו עיניו חזה כיצד מתפוררים שולי הכביש תחת כוחם האדיר של נחשולי המים הניתכים ממעל, או מרחיבים חורים באמצעו ומעמיקים אותם. תנאי הדרך אילצו את הרכבים להאט, וכך הם הגיעו בסופו של היום למדודה, הסמוכה לגבול של קונגו.

גשמי הזעף לא התרגשו מן הגבול הבינלאומי שבין שתי מדינות קונגו, והמשיכו להלוט באדמה ללא רחמים. שתי המכוניות הרטובות עשו דרכן באיטיות בכיוון צפון מזרח לעבר בוקו-סונגו. יום תמים חלף עד שהגיעו לשם, למרות המרחק הקצר. הסיבה היתה נעוצה בדרך. שביל כבוש החליף את הכביש הסלול, ומירר את חיי שני הנהגים המותשים. לאחר יממה נוספת נכנסו לעיירה מדינגו הסמוכה, ואף שם ביכרו ללון בכנסייה המקומית.

למחרת נשאה אותם הדרך בעיקול רחב מזרחה, לפני שהמשיכו להצפין לעבר מוינדוזי. שם נתקלו במבשר הראשון של המוות, הריח החרף של הגופות שאפילו הגשמים העזים לא הצליחו להסתיר. השניים הניחו

שעיירה זו היתה המפלט למנוסת האנשים מכיוון בראזאויל המופצצת, במרחק של כמאה ושלושים קילומטרים בלבד ממזרח - כל אותם אלה ששרדו את ההדף והחום האדירים ששרפו ושיטחו את העיר. ושם, בתוך מויונדזי הם כנראה גוועו ומתו בהמוניהם. תחילה הקרינה הישירה מן הפצצה, וכעבור יומיים קיבלו את ענני הזיהום, הנשורת הרדיו אקטיבית שהוסעו למקום על ידי רוחות האטמוספירה העולמית, שדאגו להעביר את הקרינה כמעט לכל פיסת אדמה בכדור הארץ. את הגל השני הקטלני הזה כמעט איש לא הצליח לשרוד. אולם כאשר נכנסו לעיירה, נוכחו לחרדתם שאין בה כלל קברי אחים. הגופות היו מוטלות בכל מקום, ונערמו בהמוניהם בחצרות הבתים, בתוך הבתים, במגרשי חניות, בשדות המעטים שבוראו מעצים ושימשו לחקלאות, או במפעלי העץ שם כרתו ועיבדו את עצי הלימבה והאוקומה להכנתם ליצוא. לעיתים נאלצו שניהם לצאת מרכבם על מנת לגרור גופות המוטלות על אם הדרך לעבר שוליה. בעיר זאת מצאו גם מאות או אלפי כלי רכב נטושים בכל מקום שניתן להעלות על הדעת. בלא ספק שלמקום הזה התנקזו האנשים הנסים על נפשם, וכאן מצאו את מקום קבורתם.

הריח הנורא של המוות חדר בנקל את בדי הכותנה שקשרו להגן על אפם, וגרם להם לדהור צפונה כרדופי שדים. ברם, משחלפו על סיפה של קימבוטו, נוכחו לחרדתם שנמלטו מן הפח אל הפחת, אל כמות גוויות גדולה אף יותר מזו שהשאירו מאחור. שעת לילה היתה, ולעשות במקום את הלילה כלל לא עלה על דעתם.

"אני במקום הזה נשאת, קראה ג'ולי בתקיפות מתוך הטנדר, "רק בתור גופה מתה."
"הבטחתי לשמור אותך בחיים, החזיר אוהירו ממקום מושבו בג'יפ, ופנה לאחור. קילומטרים אחדים לפני כן חלפו על מפעל עץ עזוב, ועתה שבו אליו לחנייה הלילית. תחת אחת הסככות הדליקו מדורה משאריות עצים יבשים שהתגוללו במקום, כרו לעצמם ארוחה דשנה ויבשו את גופם ובגדיהם.

"אנחנו במרחק של כמאתיים קילומטרים מפראנסוויל, אמר אוהירו, "ממש צפונית לנו."
כמו בשידור חוזר, חזרו השכם בבוקר לחלוף ביעף דרך קימבוטו לעבר זאנאגה. אפס, כמות הגופות במרכז הדרך היו כה רבות, ששניהם עמלו מרבית זמנם לפנותם למעבר הרכבים. התוכנית לגמוא את המרחק ביום אחד ולהגיע ליעדם נגוזה, לאחר שרק בשעת צהרים מאוחרת יכלו לצאת מגבולה הצפוני של העיירה הזאת. בשעות הערב הצליחו להגיע אל זאנאגה, שהפעם האירה להם פנים. הגשמים שככו והפכו לזרזיפים לחים. גופות לא נמצאו בכל שטח העיירה, כנראה החיים נמלטו מבעוד מועד דרומה לקימבוטו. גם הריח הפך להיות נסבל. באפם עלה ניחוח של ג'ונגל כפי שתיארו במחשבתם, של פריחה, של עלים רעננים, אולי פירות יער או פטריות. מאחר ששניהם הגיעו לאזור יער משווי ראשונה בחייהם, לא היה להם מושג על מה ולהיכן להתבונן. לו היה להם ניסיון כלשהו היו מגלים בנקל שכך נראה יער בתחילת גוועתו. בדרך כלל צמחים ללא חרקים מאביקים אינם מסוגלים להעמיד את הדורות הבאים, ועצים ללא בעלי חיים שיפיצו את זרעיהם למרחקים אינם יכולים לצפות לעתיד כלשהו. יער גשם שמפסיק לשמוע את ציוץ הציפורים הוא יער מת, אך עדיין לא יודע זאת.

באמצע הדרך, כשבעים קילומטרים צפונית לזאנאגה חצו את הגבול של מדינת גבון. את שבעים הקילומטרים הנוספים, עד לפאתי העיר, גמאו בחשש ובמעקב דרוך אחר סימנים של מוות, ולשמחתם לא הצליחו לזהות כאלה. העצים היו ירוקים ורעננים, הגזעים ניצבו באון ובגאוה. הדרך היתה משובשת אמנם, אך לא מפאת פצצת גרעין מעשי ידי אדם. הסיבה היתה נעוצה בכמויות הדמיוניות של הממטרים העזים. להפתעתם, ככל שקרבו למחוז חפצם הנוף השתנה מיער גשם צפוף לסאוונה נמוכה לסירוגין, גבעות נמוכות הלבושות בעשב ירוק ובצמחיה נמוכה, למרות קירבתם לקו המשווה. מדי פעם הבחינו בנהר אוגובה ממערב לכביש.

עוד יום פנה לעבור מן העולם הפגוע והמצולק. לאחר כשבועיים של נהיגה במדבריות, בסאוונה וביערות הגשם פגשו שני הרכבים את מבואות העיר בה ביקשו נהיגהם להשתקע. פראנסוויל נגלתה לג'ולי ולאווהירו במלוא הדרה, אלא שכל הוד והדר לא היו לה כלל ועיקר. עיר בינונית בגודלה, שהשתרעה בפזורה רב על שטח עצום משובץ בגבעות ובגאיות מוריקים מצמחיה עבותה. במקום כניסתם לאחת השכונות בדרום העיר נראו מבנים נמוכים בארכיטקטורה מיושנת, רחובות שהוקמו ללא תוכנית אב כטלאי על טלאי, ומספר כנסיות משופצות. שעות הדמדומים תרמו לאווירה העכורה ולשפל במצב רוחם של שני האנשים. ליד אחד המבנים הגדולים ברחוב הראשי חתנו את רכביהם - מקום חנייה בשפע רב היה להם מאחר והיו אלו שני הרכבים היחידים בכל השכונה הזאת - והחלו לסייר רגלית באזור שבו ישתקעו בעתיד הקרוב.

העיר הזאת נבנתה תחת ההשפעה הצרפתית ששררה במדינה מאמצע המאה התשע עשרה. כל השלטים והכתובות היו בצרפתית, שפתה הרשמית של המדינה, דבר שהקשה מאוד על אוהירו וג'ולי שלא הכירו את השפה. לכן לא ידעו לאן לפנות כדי להגיע לאוניברסיטה המקומית, ולמעשה לא ידעו מהו תפקידו של כל בניין שחזותו ציבורית פרט לניחושים המושכלים שלהם.

"מחר נסקור את העיר באור היום, ניסה אוהירו לנחם את ג'ולי כבוית המבט, "המקום בוודאי יראה לנו מצודר יותר."

"לא הגעתי לכאן להתפעל מהנוף המהמם, הזכירה לו. "באתי לשקם את האוניברסיטה ולמצוא את בני העוולה שגרמו לכל הבלגן הזה לקרות."

אוהירו תכנן לשרטט לעצמו מפה של העיר, על פי המסלול שעשו עד כה. אולם אז הבחין בחנות צנועה לממכר ספרים ועיתונים, ושניהם נכנסו פנימה. בעוד ג'ולי מחפשת חומר עבור מחקרה הפרטי ומעלה חרס בידה - מאחר וכל הספרים היו בשפה הצרפתית, הוא יצא ושלל חשוב בידו: מפה של העיר. עתה נותר לו רק לאתר את מיקומם במפה הזאת, ולשים קץ לבעיית ההתמצאות. הם יצאו מן החנות והחלו לחפש שמות של רחובות שיוכלו לאתרם במפה, ולאחר סיורים במספר סימטאות ורחובות צרים, הצליחו למצוא שתי כתובות מצטלבות. עתה רכנו שניהם למצוא את הרחובות הללו במפה, משימה שהתבררה כבלתי אפשרית באפלה שהחלה לרדת

על העיר. בחסות החשכה לא הבחינו השניים בצל שחור שחצה במהירות עצומה את הרחוב כמה עשרות מטרים מאחוריהם ונעלם כרוח רפאים באחת החצרות.

אוהירו וג'ולי המשיכו לפסוע ברחובות, מחפשים היכן השאירו את מכוניותיהם. עיר זרה וחשוכה נראית מאיימת ומפחידה, סברו. הם החלו להצטער שנפרדו מכלי הרכב, מאחר ולא היה להם כל סיכוי למצוא אותם בשלב הזה. הם תעו ברחובות הצרים, תוהים היכן ילוננו הלילה הזה. "לדעתי לא נצליח למצוא הלילה את המכוניות", אמר אוהירו. "אולי כדאי לחפש איזה מחסה להעביר בו את הלילה, לפני שהגשמים יחזרו להשתולל."

צללית כהה נוספת חלפה במהירות מדהימה מאחוריהם, ונעלמה בינות לבתים.

"שמעת משהו?" שאלה ג'ולי. "נדמה לי ששמעתי רחש מאחור."

הם הביטו בסביבותיהם, אימצו את ראייתם ולא הבחינו במאומה.

"העיר הזאת נטושה כמו כל היתר", אמר אוהירו. "הקרינה לא הותירה סיכוי לאיש להישאר בחיים."

בתוכניהם לאתר אחר מבנה מתאים לחניית הלילה, המשיכו לשוטט בחשכה בסמטאות הרבות, מחפשים רחוב ראשי כלשהו. לפתע קפא דמם בעורקיהם... הם שמעו בכירור נהימה חזקה וצלולה הבוקעת מגרוננו של בעל חיים כלשהו, במרחק לא רב מהם.

אוהירו פנה לאחור, הודף קלות את ג'ולי הצידה. בטרם הספיק להבין מה מתקרב אליו, זינק עליו גוש פרווה כהה כמו פגז שנורה מתותח. אוהירו נפל ארצה בכוח רב, כאשר היצור הפרוותי רוכן מעליו ולופת אותו בידיו בזרועות ברזל. ג'ולי צווחה בבהלה ונסוגה למצוא מחסה בחצר הסמוכה. שם שלפה את אקדחה וניסתה להבין מה קורה.

מצבו של אוהירו היה כבי רע. שימפנזה אלים ותוקפני התנפל עליו ואחז בו בכוח כה רב, עד שלא יכול היה להזיז את אבריו. השימפנזה שחרר את ידיו והחל להכות את אוהירו על פניו, מכות פשוטות ולא יעילות במיוחד, מה שהותיר לאוהירו הזדמנות לשחרר את ידיו ולנסות להתגונן. הוא ניסה להתהפך אך שריריו של השימפנזה היו חזקים כפלדה, ולא היה בכוחו של אוהירו לבצע דבר תכליתי כלשהו. אולם הוא הצליח להרגיז את היצור עד כדי כך, עד שזה האחרון החל לנשוך בכוח רב את כתפו השמאלית של אוהירו. שבריר שניה לפני כן הצליח אוהירו לדחוק את המפה המקופלת ולחצוץ בין הכתף לפיו של הקוף, פעולה שמנעה מן הניב לרסק את עצם הבריח שלו.

אולם הדבר לא מנע את זעקת כאב שפרצה מגרוננו של אוהירו, והוא חשב שהוא עומד לאבד את הכרתו. שוכב על הקרקע, לפות בכוח אדיר ונשוך כהוגן, חש כיצד אוזלים כוחותיו והוא החל לאבד תקווה להינצל. ג'ולי ניסתה כל העת לכוון את קנה אקדחה אל המפלצת, אך חששה לפגוע באוהירו, והיתה אובדת עצות. חלפו עוד כמה שניות יקרות מפז. כאבו של אוהירו הפך בלתי נסבל, וזעקותיו גברו. כתפו השמאלית החלה לדמם, ידו הימנית היתה משותקת, וכל האדרנלין שפרץ לדמו כדי להגביר את כוחו בקרב על חייו, לא סייע לו כלל. כוחו העצום של השימפנזה ריתק אותו לאדמה מבלי יכולת להתגונן.

מאחר ושניהם היו צמודים ומכורבלים כגוש אחד, ג'ולי נואשה מהניסיון לפגוע בקוף. ואז הכריעה בדעתה, הרימה את האקדח לכיוון השמיים ולחצה בנחישות על ההדק.

קליע ארוך של עופרת לוחטת שוגר אל על. קול הנפץ העז, שהפחיד את ג'ולי בירי הראשון, הבעית עתה את הקוף, שהרפה במהירות מאוהירו ונמלט אל החשיכה בצריחות ובצווחות. כמה עשרות מטרים מהם, הצטרפו כמה גושי פרווה נוספים למנוסה ולצווחות. ג'ולי הצליחה לספור כחמישה יצורים נמלטים.

היא סייעה לו לקום. "עכשיו הגיע תורי להודות לך", מלמל בחולשה. "לתוך הבית הזה", אמרה, והובילה אותו כשהוא שעון עליה אל מפתן הבית הקרוב. הדלת היתה פתוחה. היא הניחה שבמנוסה ההמונית מן העיר הנגועה בקרינה, אף נמלט לא התפנה לנעול את ביתו. כנראה לא הניחו שיחזרו לכאן, אפילו אם האמינו באותו שלב שישארו בחיים. הבית היה חשוך, וג'ולי לא יכלה לראות היטב כדי לעזור לאוהירו, ולו גם עזרה ראשונה כמו עצירת הדימום. היא גישה באפילה לחפש דבר מה להדליק אש, אך לא הצליחה למצוא דבר פרט להיתקל ברהיטי עץ ובקירות.

רעש עלה מכיוון הדלת והיא צרחה בבהלה - אך אז שמעה את קולו המרגיע של אוהירו, שזה רק הוא שהזדקק וקם על רגליו בכוחות עצמו. כוחותיו החלו לחזור אליו, והוא טרק את הדלת לבל יכנסו פנימה בעקבותיהם אורחים בלתי קרואים העטויים פרווה שחורה. בידו הימנית החל לעצור את הדימום מכתפו השמאלית, כאשר מדי פעם הוא נאנק במכאוביו.

"איזה כוח עצום היה לו!" מלמל. "לא הצלחתי לעשות לו כלום!"

"קראתי פעם ששרירי השימפנזה חזקים פי ארבעה או חמישה משרירי האדם", אמרה. היא הגיפה בינתיים את כל התריסים של הבית. היה זה צריף חד קומתי, שבעליו לא היה משופע בנכסים או בכסף רב. בחדר אחר בבית היא גישה עד שאיתרה מיטה, והודיעה על כך לאוהירו. לאחור ויכוח קצר שפרץ בין השניים, כפתה ג'ולי על אוהירו לשכב במיטה ובעצמה התיישבה על כורסה מרופטת, להעביר עליה את לילם הראשון בעיר. אוהירו לא ידע מה שאירע לאחר שנרדם. ג'ולי קירבה את הכורסה למיטתו, ונשארה ערה כל הלילה לשמור על שנתו לבל ירדדר מצבו.

השניים נייערו מעט לפני עלות השחר, לשמע קולותיהם של שימפנזים שהסתובבו ברחובות. קופי האדם הללו טבעם להיות פעילים במיוחד בשעות הבוקר המוקדמות. אולם הפעם לא התעניינו בבני האנוש הכלואים בצריף, אלא במאבקי כוח, יוקרה וכבוד בתוך להקתם. הם צרחו, התקוטטו, נמלטו, היכו ונשכו, ולבסוף הסתלקו מהשכונה, אולי לחפש מזון במקום מבטיח יותר.

משהחלו צפרירי האור לבקוע, הסתיים העיוורון הזמני של השניים. עתה ג'ולי יכלה לבדוק את הפצע, ונוכחה שהנזק היה קטן ממה ששיערה, מפני שהנשיכה נחסמה ברובה במפת הנייר. לאחר שניקתה את הדם הקרוש נראתה פגיעה קטנה למדי ברקמת העור. כוחותיו של אוהירו שבו אליו, והוא בדק שכל אבריו האחרים שלמים ובריאים.

עתה נפנו לבדוק את תכולת הבית. הנוטשים לקחו עמם מעט מאוד חפצים, אם בכלל. אוהירו סבר שהם לקחו עמם רק את גופם המבוהל וברחו יחד עם כל האחרים, כעדר הנמלט מפני טורפיו. לכן גילו עתה כל מה שהיו זקוקים לו אתמול בלילה. גפרורים, נרות, אפילו מצאו באחד הארונות תחבושת ששימשה לחבישת הכתף הכואבת ולקיבוע ידו השמאלית. אולם מה ששימח במיוחד את אוהירו היתה מציטה שנמצאה בארגז עץ גדול, כנראה כדי לקצץ את שיחי הפרא שצמחו בחצר והקיפו את הבית. הוא נטל את סכין הפלדה הארוכה והאימתנית, וחתך בה את החלל באבחה מהירה. שריקה חדה של דחיסות האוויר נשמעה, שהקפיצה את ג'ולי. ידו הימנית הבריאה של אוהירו, המחוברת לסכין הפלדה החדה, אכן נראתה כנשק קטלני ויעיל במיוחד. היא היתה מסוגלת לכרות בנקל ענף עץ עבות, לא כל שכן צוואר של פרימאט נגוע בקרינה.

"עכשיו אני מוכן לפגוש את הקוף הארוך ההוא," אמר אוהירו. "ואם תהמרי עלי, תרוויחי."

"אני מעדיפה שלא נפגוש אותם יותר," אמרה.

"בימים הקרובים הם השכנים שלנו לטוב או לרע," השיב לה.

"רק בימים הקרובים?"

"לדעתי הם גוססים. מאיפה שהם באו, גם הם ספגו מנת קרינה קטלנית. הם הגיעו לכאן לחפש מזון לפני

המוות."

"הקוף ההוא רצה לאכול אותך?"

"כמובן."

"הם אוכלי בשר? חשבתי שהם צמחוניים."

"הם בהחלט אוכלי בשר, כאשר הם מצליחים להשיג אותו."

"אם ההערכה שלך נכונה, הרי עד שהם ימותו הם עלולים לעשות לנו הרבה צרות."

"וגם אם ההערכה שלי איננה נכונה, אני מסוגל לעשות להם הרבה יותר צרות ממה שהם מסוגלים לדמיין,"

השיב.

הם יצאו בזהירות מן הבית, מנסים לשחזר את מסלולם מאתמול בערב כדי להגיע לכלי הרכב שלהם. השימפנזים לא נראו יותר בשטח, והשלווה שבה אל אותה שכונה. כאשר בדקה ג'ולי את המקום שבו התקוטטו, הבחינה שהשאירו במקום המריבה שפע של ליחה חומה מעורבת בדם.

"לא לחינם הם מפגינים אלימות רבה כל כך," אמרה. "הם סובלים מגסיסה כואבת במיוחד."

לאחר שוטטות קצרה מצאו את רכביהם והמשיכו לנוע למרכז העיר. עתה הביטו בה לראשונה באור יום, וכל הרושם הראשוני שלהם מאמש נמחק באחת. פראנסוויל נתגלתה כעיר מודרנית ויפה. הם הבינו שאתמול ביקרו באחת משכונות הפרברים, של אנשים דלי אמצעים וקשי יום. עתה נראה מרכז עיר מעניין, ארכיטקטורות בניה מתקדמות ונאות, מלונות ברמה גבוהה, בתי מגורים רבי קומות, בתי ספר, ספרייה עירונית, בניין עירייה, אולם כל אלה עניינו את ג'ולי כקליפת השום. שני הרכבים נעו בכבישים עד אשר מצאו את המבנים היפים בין המדשאות הירוקות של היכל הידע - האוניברסיטה למדעים ולטכנולוגיה של מאסוקו, זה האחרון היה שמה הישן של העיר.

באותו ערב, כאשר החלו להישמע שוב הנהימות והצריחות של השימפנזים, היו השניים נעולים ומוגנים היטב בלשכתו ומקום מגוריו של דיקן האוניברסיטה, שמקום הימצאו כעת לא יודע לעולם. אוהירו החליט להעניק למקום שם חדש: קריית פישר.

ג'ולי חייכה ולא הביעה התנגדות.

בימים הקרובים, כאשר יגלה במעבדות החשמל והאלקטרוניקה של קריית פישר מכשירי קשר אלקטרוניים וגנרטורי חירום עצמאיים לאספקת חשמל, אוהירו יחזור לתמונה!

הרעיון של אן להקים מסעדה בסגנון מודרני החל לקרום עור וגידים. בחצרה כבר התקינו בעזרתם של מאט ויובל שולחן וארבעה כיסאות מגזעי עצים מנוסרים, שם הגישה את ארוחותיהם. מבנה נוסף של גזעים אנכיים וענפים אופקיים שימש כמדפים לכלי האוכל ואכסון המזון. עתה נפתה לחשב את הכמויות הנדרשות להאכלת כל אנשי הכפר לפחות ארוחה אחת כמה ביום. כמה שולחנות וכסאות להציב בהנחה של שלוש משמרות, כמה דגים לצלות, כמה בטטות לבשל, כמה אנשים חזיר אחד עשוי להזין, וכמה פירות לאסוף.

הרעיון הכללי היה להציע לכל דיכפין להגיע למסעדה ולאכול מה שיחשק מן ההיצע היומי, תמורת סחר חליפין, שיהווה את הבסיס למזון של המחר. ולאחר שתאמן שתיים או שלוש נשים מקומיות להריץ את המסעדה, תתפנה לפרוייקט הבא, שכבר החלה לעלות בדעתה. למעשה, היתה צריכה לברור מתוך שפע של נושאים, כגון פרוייקט הבאת מים זורמים לכפר, הקמת שירותים ציבוריים היגיניים עם פינוי ביוב יעיל, הקמת מרפאה לחולים ולפצועים, הקמת כיתת לימוד לילדים, ועוד כהנה וכהנה רעיונות שבערו בקרבה. אחת הבעיות הגדולות שנתגלו בחישובים היתה ההתכלות המהירה של המלח. בקצב הזה יאזל המלח בתוך מספר שבועות, והיא לא ידעה מהיכן תמלא את החסר. היא ידעה היטב שמשק לקיום קבוצה בעלת ארבע נפשות שונה לחלוטין ממשק עבור כמאה אנשים, אך לא תיארה לעצמה עד כמה ההבדל גדול - זו היתה ליגה אחרת של לוגיסטיקה והתארגנות.

בשעת בין ערביים שלוהה ומנומנמת מספר נשים מבוהלות נכנסו לחצרה והחלו לדבר בהתרגשות רבה. בעזרת ידיהן המתנפפות בקשו ממנה ומנאטאלי להתלוות אליהן. שתיהן נחפזו לבדוק כמה העניין יחד עם נלי, כמובן, שהקפידה להמשיך וללוות את נאטאלי כצל. הסתבר שאחד הנערים חולה אנוש, והשאמאן לא הצליח לרפאו בעזרת הרוחות והאלים, מצבו מחמיר והוא עלול למות. אן הרגישה פיק ברכיים של חוסר אונים: אין לה יכולת ריפוי אמיתית, והיא חששה מהרגע שהדבר יחשף, ומתגובתם הצפויה של מארחיה הסבלניים, כאשר תגיע השעה והם יאבדו את אמונם בה.

מצבו של הנער היה באמת ככי רע. על ידיו ורגליו היו שריטות רבות מזוהמות ומוגלתיות, על עורו הבחינה בפריחות דמויות פטל, וכפות רגליו התעוותו והתעקלו כרגלי ציפור הלופתות ענף. והיא חששה לשער אילו תופעות נוספות היו חבויות בתוך הגוף ומוסתרות מהמראה החיצוני.

"ג'ונתן, איך אני משיגה אותך כעת?" אמרה לעצמה. הוא נתן לה אמנם הדרכה קצרה על מחלות טרופיות, אבל היא לא הצליחה לקלוט כמות כה רבה של חומר בזמן כה קצר. עכשיו היתה לבדה, ועיני הכל נשואות אליה.

"מאחר והשאמאן לא הצליח בריפוי, אמרה לנאטאלי, "אפשר לשלול את כל המחלות הפסיכוגניות והפסיכוסומאטיות. מכאן אני צריכה להניח שזו מחלה אורגנית כלשהי. למיטב ידיעתי, יכולות להיות שלוש סיבות למחלה כזאת: משהו במזון, כגון הרעלה או חוסר בויטמין או מינרל כלשהו."
"את זה אני הייתי שוללת," עזרה לה נאטאלי, "אפשר להניח שהוא אכל מזון רגיל כמו כולם. מלבד זה, רואים אצלו פצעים ושריטות רבות, כלומר משהו כמו זיהום חדר אליו מבחוץ."
"נכון מאוד, וזה משאיר לי שתי אפשרויות: חדירת חיידק או חדירת נגיף. ולמעשה נותרה לי רק אפשרות בודדת לנסות לרפא, מפני שאין לי שום דבר נגד נגיפים, רק נגד חיידקים."
"אנטיביוטיקה," אמרה נאטאלי. "תוכלי לנסות לתת לו מה שנתת לי."

"האפשרות הזאת לא קיימת יותר," נאנחה אן. "השתמשתי בכל מלאי התרופה הזאת עבורך."
נאטאלי השתתקה והשפילה את מבטה. "יכולות להיות מחלות רבות נוספות פרט לאלה שאמרת. אולי המדובר בטפילים? אולי ברעל כלשהו או ארס מבריה כלשהי?"

"הצדק אתך, כמובן," הזדרזה אן להשיב, "אבל ג'ונתן לא יכול היה ללמד אותי את כל הרפואה בזמן כה קצר, ולכן יותר מראש על פרקים רבים. מכל מקום, הוא יעץ לי להתחיל תמיד ממשפחת הפניצילין." הן חזרו אל סוכתן, שם היה תיק תרופותיה, אך בדרך ביקרה ביקור קצר בסוכת הגברים. אן ניגשה אל מכשיר הקשר. "אולי יקרה איזה נס והוא יענה לי?" הסבירה לנאטאלי המשתוממת, הפעילה אותו והחלה לקרוא לתוך המיקרופון: "ג'ונתן, כאן אן, אתה שומע אותי? אני זקוקה לך!"

ואחרי הקריאה השלישית ניתקה את המכשיר והלכה אל בית המרקחת הנייד שלה, שם מצאה את משפחת התרופות המתאימה. אולם כאשר שבה אל הפציינט שלה עם הגלולה וכוס מים, התברר לאכזבתה שהנער מסרב לקבל את התרופה בדרך שהכירה. למעשה, הוא סירב לשתף פעולה בכלל, אולי עקב דיכאונו או אמונתו שהוא עומד למות. למיטב ניסיונם של אנשי השבט, מעולם לא היה קו הגנה נוסף לאחר טיפולו המסור של השאמאן. "זהו, אנחנו מרימות ידיים?" שאלה נאטאלי באכזבה.

"לעולם לא," קבעה אן בנחישות. "כמעט לכל בעיה אפשר למצוא כמה פתרונות. אני ראיית איך הווטרנרים שעבדתי אתם בגני החיות פתרו את הבעיה הזאת, כאשר ניסו לרפא את השימפנזים. מסתבר שהקופים לא נוהגים לשתף פעולה בבליעת התרופות. היתה לרופאים האלה תחבולה פשוטה, שפעלה ממש טוב."
"איזו תחבולה?"

"השיגי לי כמה בננות," ביקשה.

נאטאלי ונלי הצטיידו במצ'טות ויצאו לשטח, ושבו מקץ זמן מה עם אשכול בננות נאה למאכל ועם שני שיחים צעירים נוספים לשתילה בחצרן. אן חרצה חריץ בקליפת אחת הבננות, והטמינה את אבקת אחת הגלולות

המפוררות בתוך ציפת הבננה. לאחר מכן הציעה לנער לאכול, ולא שכחה לדרוש תמורת הבננה שכר נאה: נוצה כחולה של תוכי.

"כל יום אתן לו בננה," אמרה, "ונראה מה יקרה."

להפתעת הכל, הנער החלים באופן דרמטי לאחר שלוש בנות בלבד, שעלו לו בנוצה צהובה-לבנה נוספת של ציפור גן העדן ובשן של נחש. אך היתה מאושרת שקלעה למטרה, וסיפקה השערה למהירות הרבה של הריפוי. היא סברה שבמקום הזה החיידקים לא נחשפו מעולם לאנטיביוטיקה המודרנית, ולכן התרופה הצליחה לקטול אותם בהצלחה כה רבה.

רשת גדולה של פלדת אל חלד שפירקו מן החללית יכלה לשמש היטב לצליית בשרים ודגים על האש, כבר-ביי-קיו על פחמים. יובל התקין את הרשת על מספר גזעים כרותים שנעץ אותם היטב באדמה, מקיפים בור ובו גזעי העץ לבעירה. התנור המאולתר החל להפיק אומצות חזיר ודגים על האש, שריתקו את תשומת לב נשות הכפר.

מדפי העץ החלו להתמלא בכל סוגי המזונות שהמקום יכול היה להציע תמורת ארוחת דגים צלויים ובטאטות מבושלות עם מלח, הביאו הסועדים מכל פירות הסביבה. כאשר אן קיצצה אותם ועשתה את סלט הפירות הראשון של שבטי עמק ספיק, הפך המעדן החדש ללהיט היסטרי. תמורת מנה משפחתית מן הסלט הזה, הביאו לאן חזיר צעיר. עתה ההיצע יכול היה לכלול גם מנות צליות מבשרו, ואן נוכחה לדעת בסיפוק שכמות המזון איננה מתרוקנת כלל, אלא דווקא מתמלאת מסעודה לסעודה.

אולם הדבר שעודד את רוחה יותר מכל היו ארבעת הנשים המבוגרות בשבט, שהחלו להתלוות אליה ולעקוב אחר כל מעשיה. ארבעתן היו קשישות מכדי לעסוק בגינון או לצאת למסעות ליקוט מזון, והיו פקחיות מספיק כדי להבין את היתרון העצום בעיסוק במסעדה של אן. כאן, בחצר, היו נייחות אך יכלו למצוא כאן את כל המזון עבורן ובני משפחותיהן, תמורת השקעת עבודה בלבד. הסחר עשה את שלו ואספקת מזון שוטפת נאגרה בחצר, והמזווה החל להתמלא יתר על המידה. עד מהרה נאלצה אן לבקש ממאט ויובל שיבנו עבורה מדפים נוספים לאכסון העודפים, וביקשה אף להתקין להן משטח עבודה שיאפשר להכין ולהגיש מספר מנות גדולות יותר. ארבעת הנשים לא אכזבו. מדי יום אן הסירה מעל עצמה עבודות שנתפשו בצורה טבעית על ידי ארבעת הקשישות. הן למדו לצלות על האש אומצות ובשרים מן החזירים ומבעלי חיים נוספים שנתפשו על ידי נשות השבט אולם משום מה אן ונאטאלי סירבו לגעת בהם; הן ידעו לנקות את הדגים ולצלות אותם על הגריל בדיוק במידה הדרושה, והשתלטו היטב על מלאכת סלט הפירות המשובח.

ובאופן טבעי לא פחות, החלו ארבעתן להתמחות כל אחת בתחום שהתאים להן. שתי נשים בישלו והכינו את האוכל. אחת אהבה להגיש ולטפל בכלים, ואילו המבוגרת ביותר תפשה פיקוד, החלה לנהל את שלושת האחרות, ומינתה עצמה אחראית על המסחר. כל מי שקיבל ארוחה מלאה נאלץ לספק את רצונה באספקת המזון שהביא בתמורה, וכאשר סוג הסחורה או כמותה לא הניחו את דעתה הקימה קריאות קולניות וצעקות והניסה את הבאים לסעוד, עד אשר יביאו את הכמות הנדרשת. בחלוף מספר ימים אן ונאטאלי הקדישו פחות משעה אחת ביום לנושא המסעדה, בעוד ארבעת הנשים עובדות בחצרן במרבית שעות היום.

"ברוכים הבאים לשערי העולם הקפיטליסטי," אמרה להן מבלי שהבינו, "ככה מתחילה כלכלת שוק חופשי." נאטאלי התפנתה לעבודות הגינון וקדם החקלאות. מדי יום טיפחה את גינתה, עקבה אחרי גדילת פקעות הבטאטות ושיחי הבננה, והשגיחה על בורות ההרקה של גללי החזירים. ויום אחד, להפתעתן של נשות השבט שעקבו אחר מעשיה, נטלה מפינת הבור מעט מן החומר שהשחיר, ומרחה אותו על גינתה. נאטאלי לא יכלה לשער מתי יבינו את מעשיה, אך העריכה שיחלפו עוד כמה שבועות עד שיווכחו בתפוקת הבטאטות שיניב שטח הגינון שלה, ויתחילו לחקות את מעשיה.

"אם תעשו בדיוק כמוני," הסבירה להן, "בשנה הבאה תוכלו לגדול פי חמש או להאכיל עוד ארבעה כפרים כאלה."

נלי התגלתה כאכזבה בכל הקשור לכישוריה כמתודגמנית. היא סירבה להוציא הגה מפיה, או לנסות ללמוד את לשונה של נאטאלי שכה העריצה. היא הרבתה ללטף את תלתליה, ליוותה אותה לכל מקום שדרכו רגליה, ועבדה בחריצות בגינתה של נאטאלי - אך את שפתה לא היה ביכולתה לקלוט. היא תקשרה רק בשפתה שלה, שארבעת האורחים הלא מיומנים כינו אותה 'סינית', וכמובן בשפת הגוף. אך עד עתה לא זכו להחליף ולו גם משפט אחד עם בני המקום. גם ניסיונותיה של אן לדובב מישהי מארבעת הנשים ששימשו במסעדה לא צלחו. דומה היה ששני הצדדים מתבצרים בשפתם, במעגל קסמים בלתי ניתן לביתוק. המקומיים הרבו להתווכח בערנות בינם לבין עצמם בבקרים, באמצע היום נהגו להתכנס לשיחות ודיונים בהתלהבות וללהט ברחבת הסוכה הקדושה, ובערבים רקדו באקסטזה במה שנראה כריקודי גשם, או מלחמה, לרוחות היער או להודיה לאלים, יתכן לאבות הקדמונים, ואולי לכולם גם יחד.

מאט ויובל עדיין היו טרודים בהכנות לקראת ההתקפה הבאה, שבוששה לבוא. הם העריכו ששתי התבוסות הרצופות של השכנים גרמו להפוגה של התאוששות ולשידוד מערכות, והתקינו נקודת תצפית על אחד העצים בגבול הכפר, המשקיפה על האזור הצפוי לפלישה. שם ערכו השניים תצפיות שגרתיות, בעזרת שני מכשירי הראיה שלהם. אולם כבר לאחר כמה שעות של שימוש, נתרוקנה הסוללה של המשקפת האינפרא אדומה והיא שבקה חיים.

"זהו זה," אמר מאט. "ככל שיעברו הימים, יהיו לנו פחות טכנולוגיה פועלת. אנחנו באמת מתחילים לחזור אחורה. החשמל ידעך, המלח יאזל, וכאשר יגמר נייר הטואלט רמת החיים שלנו באמת תחזור לרמה הפרה-היסטורית."

"זה היה צפוי," החזיר יובל, "לפחות אני מקווה שנצליח לשוחח עם אפריקה לפני שהמצבר יתרוקן."

מדי יום הם הפעילו לכמה רגעים את מכשיר הקשר, בשעות עגולות, ושדרו אל מרומי האטמוספירה מסרים שלא נענו. וכאשר היו מחוץ לכפר או טרודים בנושא כלשהו, מילאה נאטאלי את מקומם. יובל לימד אותה את השפה המקובלת במכשירי הקשר, ואף היא חיפשה את 'עכביש 1' ללא הצלחה. בוקר אחד עבר יובל סמוך לעצים הכרותים בפאתי הכפר, וגזע חלול אחד משך את תשומת לבו. הוא בחן אותו מקרוב ונצנץ בראשו רעיון. "הנה האסלה שלנו", קבע.

ואז השקיע מחשבה בתכנון ושקע במלאכה, עמל וניסר את המידה הנכונה, ובעזרת המצ'טה גילף את החלל הפנימי עד אשר נוצר אגן מים מתאים. אחרי כן גילף מהצד האחורי פתח בגובה הנכון, וכאשר הגיר פנימה מים היה שבע רצון ממלאכתו. בהמשך עיבד את הקצה העליון למושב נוח. בסיועו של מאט בחרו מקום מתאים בשולי הכפר, לא הרחק ממורד פלג המים ששימש את אנשי הכפר לכל השימושים. שם קבעו עמוק באדמה ארבעה עמודי עץ, מתחו בד מצנח ליצירת מסתור עבור צנעת הפרט, וחפרו תעלה שהרחיקה את בור השופכין כמה עשרות מטרים לתוך מעבה היער. לבסוף הקימו גגון עליון מפני הגשמים מעלי ענק מהודקים בשרכים. בתום יומיים המבצע הושלם והוכתר כהצלחה. את תפקיד מיכל ההדחה החסר מילא כלי קיבול מעץ טיק שגילף יובל בעצמו, בגודל ובצורה של דלי. הוא גם קבע את הנוהל, שהמשתמש האחרון ממלא את המים עבור ההדחה של המשתמש הבא. את מלאכתו השלים בהתקנת סידור לגלילי נייר הטואלט.

המתקן החדש, פשוט ופרימיטיבי ככל שיכלו משאבי המקום להציע, הסב לארבעתם קורת רוח רבה. השיפור המיידי ברמת החיים היה מדהים. קודם לכן, עשיית הצרכים האישיים בכריעה בסמוך לבורות המדמנה המצחינים הטילה עליהם דיכאון בכל יום מחדש. ההזיות והחלומות בהקיץ לבקר בשירותים מודרניים שהם החלו לשגות בהם מאז שעברו להתגורר בקרב הפפואנים, הפכו למציאות רעננה ומשובבת נפש. גברי הכפר שינו מעט ממנהגם, והחלו להגביר את המחולות והריקודים מדי ערב, כאחוזי דיבוק, לקול הלמות תופים רועמים ויבבות החלילים. אן ניסתה להבין את פשר התמורה ועקבה בעניין אחרי התופעה הזאת. הדבר החל לאחר הקרב האחרון, בו שבו כמנצחים וכמפתחי החגורות לאחר הבסת האויבים. השאלה שניקרה בראשה היתה מדוע הם רוקדים, ואיזה ערך או יתרון יש בדבר. המוזיקה היתה קצבית, והם רקדו בטירוף ברחבת הגברים. בתחילה הניחה שהם מנסים להרשים את נשות הכפר, אך פסלה את הרעיון. נשות הכפר כלל לא היו בסביבה בעת המחולות, ולא הביעו עניין כלשהו בנעשה. לסברה הבאה שלה לא הצליחה למצוא כל פסול. היא חשבה שהמדובר בלכידות הקבוצה, בעידוד פנימי של אחוות הלוחמים, שנותן להם אומץ ומעניק להם תחושת ביטחון בכוחם המשותף והמרוכז. גם בהשערה נוספת לא מצאה פגם: יתכן וברעש ובמהומת הריקודים שלהם, ניסו לאותת ליריבים שלהם שאולי שומעים אותם ממרחק ואולי צופים בהם ממקומות מסתור, כמזיירים: ראו כמה אנו מוכשרים, חזקים, בעלי כושר קרבי, מסוכנים ומלוכדים. מוטב לכם להישמר מאתנו ולוותר על כל מחשבה להתקיף אותנו בעתיד. ושמה שני ההסברים הללו נכונים באותה מידה?

אולם כבר למחרת היום אירע מקרה איום: שעות מועטות לאחר עלות השחר, כאשר הגשם התחרה בערפל מי מעכיר יותר את הראות, הגיחו משול הכפר המרוחק שני גברים זרים, וחטפו אחת משתי נערות שהסתובבו שם במטרת ליקוט גרגרי יער ובעלי חיים קטנים למאכל. הנערה שניצלה החלה לצרוח ולהימלט אל הגברים באזור המגורים, אך חברתה כבר נעלמה מתחום הכפר בינות לסבך העצים והצמחייה הירוקה. נאטאלי רכנה באותה עת סמוך למכשיר הקשר, והייתה את אוזנה. נדמה היה לה שהיא שומעת רחש כלשהו, מזור, בוקע מן הרמקול. היא ניסתה להקשיב היטב, בריכוז מירבי, אולם ההמולה המתגברת והמתרגשת על הכפר גברה, רעש הרקע סיכל את האפשרות להמשיך ולהאזין למכשיר האלקטרוני. למרות שסברה ששמעה מעין קולות הדומים להברות אנושיות, נואשה, כיבתה את המכשיר ויצאה החוצה לבדוק מה קרה. אנשי הכפר כבר יצאו ממקומותיהם במרוצה כדי להבין את שאירע. הגיעו גם מספר גברים חמושים, שדיברו, התווכחו וצעקו. גם הנשים צווחו בקולניות, התרוצצו אנה ואנה, מרטו את שיערן ונפפו בידיהן, ולהפתעת ארבעת האורחים, לאחר מספר רגעים החלו הכל להירגע ולהתפזר למקומותיהם באיטיות. "אני מרים ידיים", הודיע מאט בתדהמה, "בחטיפת החזירים הם התארגנו למרדף, ובחטיפת הנערה הם לא נראים כמתכוונים לעשות דבר בנדון!"

"נשבע לכם, גם אני לא מצליח להבין את אופן החשיבה שלהם", אמר יובל. גם אן משכה בכתפיה. נראה היה בעליל על פי התנהגותם שהם ויתרו על הנערה החטופה בשויון נפש. "אולי היא היתה יתומה וללא קרובי משפחה שידאגו לה", ניסתה נאטאלי להציע הסבר. "יתכן שהיא עצמה נחטפה בעבר ע"י השבט הזה וחיייתה כאן בשבי, ובעצם החטיפה הזאת החזירה אותה לשבט המקורי שלה", הציע יובל היפותזה אחרת.

"אולי האלים מעורבים בעניין", חיוותה אן את דעתה. "ומה שהם בוחרים לעשות בבני האדם, הרי זה גורלו והוא מקודש: כך צריך לעשות זאת. לעומת זאת, כנראה חזיר שנגזל נחשב כרכוש שיש להשיבו." "או שהיא עברה על חטא כלשהו של חוקי הכפר הזה, והם רואים בכך עונש מהשמים", רטן מאט, "או שאסור להם לרדוף אחרי אויביהם בגשם, או כשהירח לא בפוזת המתאימה. לעזאזל, לאן הגענו? הרי יכולים להיות כאן אלף ואחת סיבות, ואין לנו מושג אמיתי מה מתרחש פה מתחת לאף שלנו!"

ארבעתם ישבו על מושבי הגזעים הכרותים במסעדתה של אן ואכלו בדומיה את פרוסות הבטאטות הצליות בשומן החזיר ונתחים מבשרו, פתחו את קופסת הקרקרים האחרונה ממלאי החירום של תחנת החלל, וקינחו במנגוסטין ובפרוסות אננס. נלי אספה את כליהם ואצה אל הפלג לשטוף אותם. מעשה החטיפה עדיין מילא את מחשבותיהם, לא פחות מאשר תעלומת התנהגותם של גברי השבט האדישים. היה ברור לכל שללא שפה

משותפת, קשר אמיתי בין שתי התרבויות לא יצלה ולא יכון. נאטאלי, שסברה כי תיטיב להשתלט על שפתם במהרה, הודתה בכישלונה. היא לא הצליחה להבין משפתם ולו גם מילה אחת. הסיבה היתה דמיון עצום בהברות שמאחוריהן עמדו משמעויות שונות. כל הברה בסיסית, שנהגתה בשינוי קל מאוד בניקוד או במשך הצליל או בעוצמתו, עשויה היתה להתבטא בזמנים, בפעלים או בשמות עצם שונים בתכלית. כאשר ניסתה לקלוט כמה הברות מנלי, געתה זו בצחוק לנוכח כישלונותיה, עד שנפלה ברוחה ונכנעה.

אן סברה שמוטב לנסות לאתר מי מהם שילמד את שפתם המודרנית. אולי זה הזמן לפתוח כיתת לימוד לנערים. אלה האחרונים אולי יצליחו יותר לקלוט שפה זרה.

"זה יהיה איטי, זה לא יהיה קל", הביעה אן את דעתה, "אבל אין לנו הרבה ברירות. כל נושא שניגע בו באזור הזה יהיה פרוייקט מסובך לביצוע והאכזבות תהיינה מרובות מן ההצלחות. אנחנו לא נוכל להמיר אותם למערב אירופאים בתוך מספר חודשים. הם חיים כאן אלפי שנים וימשיכו כך כי זו דרכם להצליח לשרוד במקום הזה. אני חוזרת וטוענת שעלינו מוטל להבין אותם, וללמוד לחיות ולהסתגל לתרבות שלהם."

"אני חייב להתוודות שאני מתחיל להתגעגע לחברים שלנו באפריקה," אמר מאט.

"רגע אחד, נזכרה נאטאלי לפתע, "הבוקר, לפני החטיפה, היה נדמה לי ששמעתי קול חלוש של בן אדם במכשיר הקשר."

שלושתם הזדקפו באחת. "באמת? מה בדיוק שמעת? למה לא סיפרת לנו?" הפציצו אותה בשאלות.

"רגע, רגע, התגוננה, "לא יכולתי לשמוע טוב כי בדיוק אז התחילה ההמולה וכל הצרחות של החטיפה. אבל נדמה היה לי ששמעתי כמה הברות, כמו 'או', 'אי', 'רו', או משהו דומה, והיה נדמה לי ששמעתי גם את המילה 'עכביש'."

"אוהירו!" שאגו שלושתם בו זמנית. גל קור חלף בעור הקרקפת שלהם, שסימר את שיערם. הם זינקו כאיש אחד ונחפזו אל סוכם של מאט ויובל. מאט הספיק לקרוא לעברה של נאטאלי "עשית לנו את היום, מותק, ויובל אף הדביק ללחייה נשיקה תוך כדי מרוצתו.

"נאטאלי, אלו שלושת הברות הנפלאות ביותר ששמעתי בפפואה עד היום!" קראה אן בהתרגשות. היא לא היתה מוכנה לוותר על ההשתתפות בתורנויות ההאזנה עד אשר יוצר הקשר עם עמיתיה היקרים!

*

ליבו של אוהירו ניתר משמחה כאשר נכנס לראשונה לתוך מעבדת האלקטרוניקה וגילה את ציוד התקשורת שהיה שם. הוא זיהה מייד את מכשירי הקשר השונים, באפנוני AM, FM, בכל התדרים, ואת מערכי האנטנות שעל גג הבניין. אספקת החשמל לקריית האוניברסיטה היתה מנותקת, כמובן. כל העיר נותקה מאספקת תחנת הכוח מאז אותו יום ארוך בו הושמד העולם. המשימה הראשונה היתה, אם כן, לאתר גנרטור חירום כלשהו ולחברו למכשירי הקשר.

הוא לא הזדקק לחיפושים מרובים, גנרטור כזה נמצא במרתף של אותו מבנה. התנעה קלה ופשוטה הפעילה אותו, ומד הדלק הראה על חצי מיכל מלא, לשמחתו. ומכאן היתה קצרה הדרך להפעלת מכשיר הקשר שבחר, שמסוגל להעביר את קולו מצד אחד של העולם לעברו האחר, תוך כדי העזרות ב'תקרת' האטמוספירה כמראה להחזרת הגלים האלקטרומגנטיים הפוגעים בהם - בחזרה לכדור הארץ. שם יגיעו בהצלחה לאנטנה בעמק ספיק בפפואה, הממתינה להם בסבלנות אין קץ. ההכנה האחרונה שלו היתה להתאים את אורך האנטנה לתדר המתאים.

תפעול המפסק החשמלי העיר לחיים את המכשיר האלקטרוני. הוא האזין מעט בתדר המדויק שמאט בחר, ולאחר שלא שמע דבר החל לקרוא בקול צלול וברור, באיטיות, "עכביש - כאן אוהירו, האם קולטים?" וכך חזר מספר פעמים, ומאחר ולא שמע דבר הפסיק את ניסיונותיו.

הוא הציץ בשעונו, ונוכח לדעת שעוד עשר דקות תהיה שעה עגולה. 'אולי הם מנסים רק בשעות מלאות', חשב, והחליט לנסות שנית בדיוק בזמן. השעה שלו היתה זהה בדיוק לשעה של ג'ונתן וגרטשן, שנמצאים ממש דרומית ל'קריית פישר' בגבון, והוא חישוב את השעה אצל עמיתיו בפפואה: תשע שעות הפרש, ושעונו שהראה על עשר וחמישים לפני חצות לימדו שבאחר נחיתת 'עכביש 2' השעה מתקרבת לשמונה בבוקר.

ובדיוק באחת עשרה בלילה הפעיל שנית את המשדר. שוב ושוב קרא את קריאות הקשר שלו, ולא קיבל מענה. אך הפעם שמע רחש מוזר, רעש רקע כאילו מישהו מנסה לשדר אליו משהו ממרחקים, אך הפרעות אטמוספיריות מנעו ממנו לשמוע את העבר השני.

"אוהירו קורא לעכביש, חזר וקרא, "אוהירו קורא לעכביש."

שעת לילה מאוחרת היתה, והעלטה כבר שררה בפראנסוויל מזה זמן רב. אוהירו החליט לנסות שוב מחר בבוקר, בלי לאות ועם תקווה רבה בלב. נהמות השימפנזים הרעבים המשוטטים בחצר האוניברסיטה שניסו לשווא להיכנס פנימה דרך הדלתות הנעולות החלו להתרחק ולהיחלש, ואוהירו החליט לרדת אל קומת המנהלה שם קבעו את מקום לינתם, ולסיים בכך את יומו.

*

כל שעה עגולה הפעילו את המכשיר והיטו אוזנם בתקווה לקבל דרישת שלום מאפריקה. מאט חישוב את השעות, והבין שיש סיכוי לכך רק בשעות הערב, כאשר ארבעת האפריקנים יתעוררו משנתם. למרות זאת לא משו הארבעה מן המכשיר, כחוששים שיאבדו או יחטף להם בטרם יצליחו להקים קשר ולהתענג על השיחה

בפפואה חלפה השעה כנצח. משהו משונה קרה בבת אחת לכל השעונים, כל דקה שעברה נמשכה כרבע שעה. בגבון, התרווחה ג'ולי על כסאה והמשיכה לקרוא את הספר 'הטרור העולמי לאן? עשרים שנה אחרי קריסת מגדלי התאומים', שיצא לאור בשנת 2021. בידה אחזה עפרון, ובו סימנה לעצמה הדגשות במקומות שונים, עד אשר הגיעה השעה. היא הפעילה את מפסק ההפעלה בדיוק בזמן, וכצפוי שמעה היטב את קולו המרוגש של מאט.

"אוהירו? - - - כאן מאט - - - האם שומע - - - עבור."

ג'ולי הניחה ממחטה מקופלת על המיקרופון, כדי להחליש מאוד את קולה.

"מאט זו ג'ולי - - - אתה שומע אותי?"

"ג'ולי?"

"מאט כאן ג'ולי - - - איך אני נשמעת?"

"ג'ולי! שומע בקושי רב. את שומעת אותי?"

"מאט, יש הפרעות - - - שומעת בקושי - - - יש לי בקשה, מאט - - -"

"ג'ולי? שומע בקושי רב - - - מה הבקשה?"

"הסתרתי בתוך מכשיר הקשר מכתב אהבה ליובל... מאחורי הפנל האחורי... אנה מסור לו... חחחחחח..."
וניתקה את מכשיר הקשר.

עפעפיה נעצמו והיא החלה לדמוע. לא כך רצתה לשוחח עם חבריה. היא התגעגעה אליהם לא פחות משהם התגעגעו אליה, ולו היה הדבר תלוי בה היתה משוחחת עמם שעות מרובות, ובמיוחד עם אן! אך כל העת ובכל ליבה האמינה שהיא עושה את המעשה הנכון.

משהתעשתה, יצאה מן המעבדה ושבה לחדר מגוריה, אל הספרים, העיתונים, המברקים, המחקר הסבוך שהיה עתה רק בחיתוליו.

*

"מכתב אהבה?" תמה יובל, לאחר שעיקלו כי הקשר אכן נותק. "על מה היא מדברת?"

"שמעתם בדיוק כמוני," אמר מאט לשלושה שעמדו לצדו. "אני משוכנע שהיא אמרה מכתב אהבה ליובל."

"גם אני שמעתי זאת," אמרה אן. "משהו כאן מאוד מוזר בשיחה הזאת, אני חייבת לציין."

"לא כך תיארתי לי את השיחות הראשונות עם אפריקה," התאכזב מאט.

"אבל לפחות אנחנו יודעים שכולם נחתו בשלום, והם בריאים ושלמים," אמרה אן.

"אני לא מבין מאיזה מכשיר קשר הם דיברו. יתכן שג'ונתן וגרטשן ויתרו על המכשיר שלהם ונתנו אותו לאוהירו וג'ולי?" התפלא יובל.

"קשה להאמין לזה," אמר מאט. "יתכן ובמהלך המסע שלהם מצאו השניים מכשיר קשר במתקן צבאי,

במפעל כלשהו, באיזו שגרירות או באוניברסיטה, אם הם באמת הצליחו להגיע ליעד שג'ולי רצתה."

"למה אתם לא מחפשים את המכתב שהיא דיברה עליו?" שאלה נאטאלי. "ג'ולי היתה מאוהבת ביובל?"

"זה בדיוק העניין התמוה," הסביר מאט, "שהיא לא היתה מאוהבת באף אחד מאתנו, או שהצליחה להסתיר

את זה בכשרון מדהים. אנחנו אסטרונואוטים, ואימנו אותנו לשותפות, לעבודת צוות, למקצוענות. לא היו שום ביטויי חיבה או אהבה גלויים בקרב הצוותים, אם כי לי אישית היה רושם שאוהירו מחבב יתר על המידה את

ג'ולי."

יובל בחן בקפידה רבה את הפנל האחורי של מכשיר הקשר.

"נראה לי שמישהו באמת פתח את הברגים כאן מאחור," אמר. "בורג אחד קצת משוחרר, ובבורג אחר חסרה דיסקית."

הוא חיטט בכליו ומצא מברג מתאים, והחל לפרק את הפנל האחורי. עיני כולם היו נעוצות בו, כאשר דלה

מתוך המכשיר דף נייר מקופל העוטף את חוברת נהלי החירום של חללית המילוט שלהם.

"ג'ולי - שתי נקודות," הריע בקול. "היא תמיד ידעה על מה היא מדברת!"

מאט, אן ויובל האהובים,

אם מצאתם את המכתב הזה ללא הכוונה ממני, אנא קראו והתעלמו מתוכנו פרט לבקשה אחת ויחידה: אל תשדרו במכשיר הקשר את המיקום שלכם לאף אחד ובשום אופן.

לדעתי העולם לא הושמד סתם כך בטעות או בתאונה. זה היה מכוון על ידי מישהו מנוול במיוחד, שהיה לו אינטרס לעשות זאת. אולי מניעיו היו אידאולוגיים, דתיים או מטרה למחוק הכל ולהקים תברה חדשה לפי דרכו ואמונתו.

אם ההשערה שלי נכונה, אני חושבת שטעינו כאשר שדרנו לכל העולם בכל תדר שקיים, ואפשרנו לאויב ללמוד עלינו כל דבר אפשרי. הרעים פשוט האזינו לנו ולכל התוכניות שלנו, והסיבה היחידה שאנחנו עדיין בחיים היא שהם לא יודעים בדיוק היכן נחתנו ולאן התפצלנו משם.

אני מציעה ליצור ערוץ קשר נוסף, מקודד ומוצפן, לשיחות חסויות. בערוץ הרגיל נמשיך לשוחח על החיים הרגילים, ההסתגלות והחוויות כדי לא לעורר חשדות. את הערוץ החשאי נבצע בתדר 21.97 מגה הרץ, 17 דקות לאחר שעה עגולה כפי שתסוכם. השדרים יבוצעו בקוד מורס בלבד, האותיות יוצפנו בעזרת המפתח המצוי אצל כולנו, חוברת החירום של

העכביש. כל אות תיוצג על ידי שלושה מספרים רצופים, מספר העמוד, מספר השורה והמספר השלישי יהיה מיקומה בשורה. השתדלו לחפש אותיות במקומות אקראיים ולא לחזור פעמיים על שום אות וללא רווחים כדי להקשות על הפיענוח. בתיאוריה, היות והמפתחות מצויים רק בידניו, ההצפנה בטוחה לחלוטין מפני פיענוח. כאשר אחשוף את זהותם ואת מקומם של האויבים, אני מתכוונת להילחם בהם עד להכחדתם, בעזרתכם.

לתרגול השיטה בחרתי לסיים בשתי מילים מוצפנות :
12,3,15,7,11,17,5,4,21,8,12,3,5,3,6,14,13,10,10,2,5,10,2,6,7,4,19,18,12,3,8,7,3,21,3,8

שתיקה ממושכת השתררה בסוכה. נטלו את מכתבה שוב ושוב וקראו ובלעו כל מילה. נאטאלי עלעלה בחוברת והחלה במלאכת הפענוח. בעמוד 8, בשורה השלישית ספרה 21 אותיות, ומצאה את 'נ'. כך המשיכה עד שהכריזה: "נשיקות לכולכם".

"ועל כל זה היא חשבה שם למעלה," אמר יובל בהתפעלות.

"אני עדיין מהסס בקשר להערכות שלה," אמר מאט. "נשמע לי מופרז, לחפש פושע בינלאומי, שטני ומתוחכם כזה בנוסח 'ג'יימס בונד' שלילי."

"זה לא חייב להיות פושע יחיד," אמרה אן. "יתכן וזה גוף טרור, שתכנן הכל והכין לעצמו מקום מוגן מבעוד מועד."

"ואיך הם אמורים לפעול בתוך עולם קרוע והרוס, ללא חשמל, מחשבים או טלפונים, עם אוכל ומים מורעלים וקרינה קטלנית בכל מקום? הרי הם לא יכלו לדעת מראש שבפואה ובנמיביה ישררו תנאים המאפשרים לחיות," טען מאט.

"אולי הם עדיין מסתתרים במקלט בטוח מתחת לאדמה," אמר יובל.

"זה יכול לארוך חודשים רבים, אם לא שנים."

"רגע אחד," אמר יובל, "אם יש ממש בדבריה, אני ואתה במלחמה הזאת עד הסוף."

"מה מחליטים לעשות?" שאלה אן.

"אם באמת יש קבוצת טרוריסטים מתחת לאדמה שיש לה אמצעי האזנה לתקשורת אלקטרונית, ויש להם יכולת לסכסך בין כל מעצמות העולם ואולי גם לשגר טילים גרעיניים, אז לנו ולשבט שלנו אין הרבה מה לעשות כנגדם," הסביר יובל. "אבל עד שכל זה יתברר נכונן עוד ארוכה הדרך. נניח לג'ולי לעשות את המחקר שלה, אין לי מושג אילו אמצעים יש לה כרגע כשם שאינני יודע בכלל איפה היא, ואם היא תתקדם נוכל לחשוב יחד על תוכנית כלשהי."

"ובינתיים?"

"נחיה כרגיל את החיים שלנו," אמר מאט. "יש לנו שבט מאמץ שעדיין לא התחלנו לחשוף את צפונותיו. נמשיך לדבר בערוץ הרגיל, ואם היא תתעקש נשוחח גם בערוץ הסודי שלה, אולי יש לה כבר מידע נוסף שיכול להשכיל אותנו. אל תשכחו שהמכתב הזה נכתב בתחנת החלל, ומאז עברו כבר שבועות רבים."

הארבעה היטו אוזנם אל רעשי המקום. המולת הכפר הטבעית שהפכה בימים האחרונים לשגרה יומית גברה וקרבה אל סוכם של מאט ויובל. הריקוד, השירה, הלמות העקבים ותופי העץ נשמעו ממש מעבר לגדר החיה שבין חצרות הדיירים השכנים. נלי, שפרצה פנימה רמזה על התמורה הצפויה להתרחש, לאחר שהפצירה בתנועות ידיים בשני הגברים לקום ולצאת החוצה. בטרם הספיקו להגיב נכנסו לתוך חצרם כמה גברים והזמינו את מאט ויובל להצטרף לתהלוכתם, אל סוכת הגברים המקודשת.

אן סימנה להם לעשות כמבוקשם. מאט ויובל קמו והובלו כלאחר כבוד - מיד התחוו שכל החגיגה הערב לכבודם ולמענם היא - וכאשר הגיעו אל בית הגברים נוכחו לדעת לחרדתם שהמקומיים החליטו להעניק להם שתי נשים צעירות, בתולות מן הסתם, למטרת נישואין או הזדווגות. שתי הצעירות, מקושטות היטב בציורי גוף ובשפע עדיי צדפים, עמדו בראש מורכן והמתינו להחלטת זקני השבט.

"עומדים להשיא אותנו לצעירות האלה," לחש מאט בתדהמה.

יובל נזכר באנקדוטה מעברו המרוחק, בסיפור ששמע על ראש ממשלת ישראל לוי אשכול, בימים של המתח והחרדה בהמתנה לפריצת מלחמה ביוני 1967. כל מדינות ערב שהקיפו אותה עמדו לפתוח בכל רגע במלחמה להשמדה טוטלית של המדינה. לנוכח פני האומה הישראלית אחוזת החרדה והמתח, לוי אשכול נצפה כאשר הוא מסמן את האות 'וי' באצבעו. לשאלת הסובבים אותו לפרש הדבר, השיב באנחה את המשפט המפורסם בשפת היידיש:

"וי, וי קריחטמען הארויס פין דעיים?"

מאט ביקש תרגום.

"איך זוחלים מהמצב הזה החוצה?" ענה יובל בלחישה.

יום בהיר קידם את הצעד הראשון של המסע הגדול. צינת הלילה שגלשה מן ההרים החלה להתמסמס ככל שהחמה חצתה את מסלולה מעל קווי הרכס. משטחי העפר רחבי הידיים העלו שתי עננות אבק דקות מגלגלי העגלה, שני העצמים המוזרים שנראו במקום הזה לראשונה מזה ארבעה מיליארד שנים וחצי, תאריך לידתו של כוכב הלכת ארץ. ענני האבק התאבכו מאחורי העגלה לשובל אחד גדול, מסתחרר, מתערבל וממסך את כל התהלוכה הטורית של הבושמנים הצועדים בסך אחרי מנהיגתם.

בצד הדרך נתגלה צמח וולוצ'יה שרוע על האדמה הטרשית כתמנון מת, שדמה עתה לאשפת צמחים מתים שטואטאו לערמה אחת. הטור המשיך בדרכו מבלי להקדיש לצמח עניין כלשהו. שום תשומת לב לא ניתנה גם ל'איפוריה קרבינה', שעליה דומים לאטריות לבנות, המפיקות חלב רעיל כאשר שוברים אותן. ג'ונתן צפה פעם בידיים שנתקלו בצמח הזה, והפיקו ממנו רעל עבור ראשי חיציהם. כך נודע לו שמקורות הארס המשמשים אותם לציד נובעים ממקור נוסף, בנוסף לחיפושיות. הבושמנים הכירו היטב את סביבתם, והפיקו את החומר היקר מכל משאב מתאים, חי או צומח.

"זו התעשייה הכימית של הבושמנים, ציין בהתפעלות.

החום התגבר לקראת אמצע היום. בידה של גרטשן הופיע מצפן, והיא הובילה את הטור בדיוק לפי מחוגו הרוטט. שרשרת ההרים מצד מזרח נמתחה באלכסון קל, מצפון מערב לכיוון דרום מזרח, וככל שהטור התקדם צפונה נראה היה שההרים מתקרבים לאיטם אל הצועדים. ישר לפנייהם ג'ונתן כבר יכול היה לראות במשקפתו את אחד הרכסים החוצים את מסלולם.

לעת הזאת הגיעו הצועדים אל גבולו הצפוני של האגם, ותוואי הקרקע הטרשי הפך להיות חולי. משיכת העגלה הפכה למלאכה מתישה במיוחד, וגרטשן החליפה את שני התורנים הראשונים בשניים אחרים, רעננים. לפנייהם השתרע שטח נדיב של דיונות אדומות, שהכביד עוד יותר על קצב ההליכה האיטי. החום העז והטיפוס המדשדש בחולות האדומים מצד אחד, ונחישותה של גרטשן להתקדם על אף הקשיים מן הצד השני ספקו את הרמז הראשון לאופיו של המהלך העומד בפניהם.

אף לא אחד מן הבושמנים היה רשאי לפנות אל גבירתם התקיפה, והאדם היחיד שהיה עשוי להציע לה הפסקה לצורך מנוחה, שתייה או אכילה, היה ג'ונתן. הוא עצמו סבל יותר מכולם, עקב ממדי גופו העצומים, ואי התאמתו לתנאי המדבר. מצחו נטף אגלי זיעה, שריריו התאמצו ורעדו, ליבו הלם בחוזקה במעלה הדיונות, וריאותיו עבדו בהספק מלא כדי להשיג את מלאי החמצן הדרוש לו. גרטשן עצמה, משעיפה, התיישבה על העגלה, הכפילה את כמות המושכים בעול לרביעייה, ורוחה שבה אליה. היא סידרה לה מושב נוח ומרופד מצרור הבגדים שלהם בסמוך למכשיר הקשר, בציר הגלגלים.

"אנחנו צריכים לעצור להפסקת שתייה ומנוחה," אמר לה.

היא התבוננה בשעונה ובמיקומה של השמש.

"עוד כמה שעות, כשיתחיל להחשיך," אמרה. "כל ערב נעשה חנייה לאכילה ולשינה."

"גרטשן, זה מנוגד לכל מה שלמדנו. אנחנו יודעים על מאזן הנוזלים בגוף ואיבוד קלוריות," אמר לה. "עדיף

לנוע בשעות הבוקר ובשעות הערב, ובעומס החום צריך לנוח במקום מוצל."

"הם מתקיימים כל חייהם במדבר," השיבה. "לא יקרה להם שום דבר."

"את סומכת יותר מדי על היכולות שלהם," אמר, "אני לא משוכנע שהם מורגלים במסעות תחת השמש

במשך הזמן שאנחנו מתכננים להם."

"אם נראה שהם מתקשים בהמשך, תמיד נוכל לשנות ולשפר את התנאים," ענתה.

ג'ונתן נדם, ומסתפק בדבריה עצר ונתן לטור הארוך לחלוף על פניו. הוא החליט לצעוד במאסף, כדי לבחון את מצבם של המתקשים בהליכה המשתרכים מאחור. כמו שסבר, הנשים עם טפיהם נאנקו במאמצים על אנושיים להדביק את האחרים. המבוגרים והמבוגרות נשפו קטר מקרטע, וילדים קטנים החלו לבכות. רעבונם גבר, צימאונם היה כבד, ועייפותם בלתי נסבלת.

ג'ונתן מצא את עצמו במצוקה אמיתית. מצבו שלו לא היה טוב משל שכניו, ולא היה בכוחו לחזור לתחילת השיירה כדי להורות לה לעצור. כך נאלץ לשקוע בגרגרי החול הדקיקים עוד שעות ארוכות עד אשר נשמעה שריקתה הגואלת של גרטשן, והעגלה נעצרה בדיוק ברגע שעטרת השמש נשקה לאופק מצד מערב. רק אז היה יכול להמשיך לגרור עצמו ולהגיע עד לעגלה על סף אפיסת כוחות.

"זה לא יכול להמשך ככה," הודיע לה, "אני עצמי כמעט התמוטטתי שם בסוף."

גרטשן נעצה בו מבט קר ללא תגובה.

"המבוגרים כמעט קורסים, הילדים הקטנים בוכים, כולם מותשים על סף העילפון."

"עשיתי הפסקה בדיוק כמו שסיכמנו," אמרה. "עד מחר בבוקר כולם יתרעננו ויאזרו כוחות."

"ממחר נעשה הפסקה גם באמצע היום, אסור לצעוד בשעות שיא החום," קבע.

גרטשן נאלצה לוותר בחוסר רצון בולט, בשתיקה חמוצה.

ג'ונתן התיישב בכבדות על הקרקע, ורוקן לתוך גרונו ביצה שלמה של מים. בעודו תוהה מנין תבוא ארוחתו, הבחין כי הבושמנים עצמם אינם מתכננים מנוחה כלל וכלל. היפוכו של דבר נראה הנכון: הם רחשו פעילות ותעסוקה. בעוד הנשים נערכו לקלות אגוזים, הגברים נעלמו אל תוך החשיכה. עתה התגלו במלוא מיומנותם

הוירטואוזית. בני המדבר הללו הצליחו למלא את כל ביצי היען שלהם במים ראויים לשתייה, מתחת לאפס של ג'ונתן וגרטשן. לפנות בוקר שבו כל הגברים, כאשר על כתפי אחד מהם ראם בעל קרניים ישרות ככידונים, ועל כתפי צייד אחר נראה שמוט קודו, בעל קרניים מפותלות הנראות כחולץ פקקים ענקי. לאחר אישורו של ג'ונתן ומונה הגייגר שלו, נחפזו הנשים לפשוט את עורות החיות, לבשר את בשר הציד, לבשל ולהתקין סעודה לכולם. ג'ונתן עצמו זכה בשלל משלו: ביקש וקיבל אחת משתי קרני הראם. את הקרן השניה הציעו בקידה ובהכנעה לגרטשן, ומשדחתה את תשורתם, קברו את הקרן בחולות בחרדת קודש, בתיפוף ובריקודים.

גרטשן הכירה בקשיי המסע ונעתרה לג'ונתן. בשעות היום הלוהטות הורתה על חנייה ששיפרה את התנאים ושימחה את לב כולם. חנייה זו אפשרה מנוחה והתרעננות, האכלה והנקה של הצעירים, ואפילו ליקוט או ציד מקומי. הציידים הסתגלו במהרה לשגרת המסע החדשה. היו נעלמים לתקופות ממושכות, של יום או יומיים, וחוזרים עם בשר הציד למקום חנייתם, עקב יכולת הגישוש הגבוהה שלהם לעקוב אחר השיירה במדבר ולמצוא את מקומם גם על פי הסימנים הזעירים ביותר הקיימים.

"הם מצליחים לראות בעיניים מה שאני לא הייתי מצליח לראות בעזרת מיקרוסקופ," העיר ג'ונתן. הוא העריך שקצב התקדמותם היומי הממוצע היה כשלושים קילומטרים. הוא חזה באנשי השבט המצליחים למצוא מים מתחת לאדמה, פשוטו כמשמעו. הם השכילו לחפור בורות קטנים ליד ניצני צמחים או אגלי טל זעוריים בלתי נראים כמעט, ומצצו מים בעזרת קני השתייה שלהם. לעיתים חפרו בורות רחבים יותר, שבקרקעיתם התגלה מעין נובע שסיפק שפע מן הנוזל היקר הזה לכולם. כל צבע ירוק במדבר היסב את תשומת לבם, ומשך אותם כמו פרפר לאש. כל קפל קרקע, כל מצוק של ואדי, כל באר מלאכותית או באר ארטזית לא נעלמה מעיניהם הבוחנות. מיום ליום גברה הערצתו אליהם, והחל לחוש ביטחון במיומנויות המחייה שלהם במקום העוין הזה.

גם כאשר הגיעו אל ההרים, תיפקדו כבמגרש הביתי. ההרים שחסמו את הסעת הקרינה למדבר נאמיב, חצצו למעשה בין שני מדבריות. ממזרח להרים השתרע מדבר קאלאהרי רחב הידיים, שהיה אף הוא מקום מחייתם הטבעי של הבושמנים מדורי דורות. ההרים האלה ששימשו להם למעבר בין שני המדבריות היו מוכרים להם היטב. ג'ונתן טרח ומדד כל העת את הקרינה, ווידא שהיא מצויה מתחת לסף הסיכון לבני אדם, וכמו כן הקפיד לבדוק כל בשר ציד, אישר את הטובים למאכל אדם ופסל את הנגועים.

במהלך המסע בין הגבעות והגאיות זכה ג'ונתן לטעום מבשרם של כל מגוון בעלי החיים שאנשי השבט צדו. הסלידה הראשונית מבעלי חיים לא פופולאריים בקרב אנשי המערב השתנתה בהדרגה. בתחילה טעם מבשר הפניניות, עופות מגושמות בעלות מעטה נוצות דחוס, שטעמן היה דומה להכלאה של תרנגולת וברווז. בהמשך התרצה וטעם את בשר הנחשים: נחשי החול, פתנים מלכותיים וקוברות קטומות אף, ולאחריהם נפרץ הסכר כליל. הוא אכל בשר לטאות, תנים, זיקיות, שפני סלעים, ואפילו עכברים. רק חרקים ויצורים השוכנים תחת הקרקע סירב לטעום. לעומתו, גרטשן היתה בררנית מאוד בבשרים שהוצעו לה. היא טעמה רק מן היונקים הגדולים, כגון צבי הסלעים, אנטילופה, ראם וקודו. את כל אלה הצליחו הבושמנים לצוד במעברי ההרים, בעמקים ובואדיות שנקרו בדרכם.

ביום זהוב אדמוני אחד, על גדתו הדרומית של ואדי אוגאב ציפתה לכולם הפתעה: מים שוצפים! הימים הרבים של צעידה במדבר היבש הרגילו אותם לנוף הקודר, אדמות אפורות וחומות וחולות אדומים, ושני האסטרונואוטים לא ציפו למראה כה מנוגד ומשובב נפש: נהר איתן חצה ללא התראה מוקדמת את דרכם. אין זאת כי אם ירדו גשמים רחוקים בהרי המזרח, וקו פרשת המים הוליך את מימיהם מערבה, לבתר את הישימון הצחיח בדרכם אל האוקיינוס האטלנטי.

ג'ונתן היה במצב רוח מרומם. השיירה עצרה על שפת המים, ומבוכה רבה נראתה על פניהם של הבושמנים. הם היו מבולבלים, ונראו באמת ובתמים חסרי אונים. אף אחד מהם לא ידע מה עושים כעת, ולא נותר להם אלא להתקבץ מסביב לעגלה ולהמתין ביראה ובחששות להחלטה או לסימן של מנהיגתם. ג'ונתן בדק את צלילות המים. הם היו עכורים מן הסחופת של הזרימה החזקה, אך לאחר שסינן מעט בכד וטעם אותם, הם היו קרירים וטעימים.

גרטשן סימנה בעל כורחה על חנייה. ג'ונתן חידש את מלאי המים בכל הבקבוקים והמיכלים שידו היתה משגת, וכמוהו עשו הבושמנים לביצי היענים שברשותם. שני האסטרונואוטים הסירו את בגדיהם ויצאו לטבילה מרעננת ולחילוץ עצמותיהם בשחייה, לנוכח השתאותם של הבושמנים. הזרימה לא היתה חזקה במיוחד, והשחייה הייתה נוחה. גרטשן מדדה את עומק המים בצלילה, ונוכחה לדעת שאין לחצות את הנהר בהליכה. "נשחה לצד השני," אמרה.

"והעגלה?"

"נמצא דרך להציף אותה, ונמשוך אותה בעזרת חבלים מהצד השני."

"אני לא בטוח שאנשי המדבר האלה יודעים לשחות," אמר.

"נברר את זה," אמרה ויצאה מן המים. היא ניצרה את שיערותיה ויבשה אותם במגבת. אף הוא יצא בעקבותיה, והלך לעגלה כדי לנסות להפעיל את מכשיר הקשור, דבר שנהג לעשותו מדי פעם בשעות עגולות. מרחוק הביט לעברה של גרטשן, וראה אותה משוחחת עם אחד הגברים ומורה לו באצבעה על המים. "מה היא עושה?" תמה, בעודו מתקין את האנטנה של המכשיר. ממקומו המרוחק לא הבחין בגבר הצעיר, שקיבל ממנה בפגישתם הראשונה את השם 'דלתא', שנכנס למצב של הלם. פחד מוות נפל על הצעיר הזה, לאחר שקיבל ממלכתו, בת השמש, את ההוראה להיכנס למים, ולסיים בכך את חייו בטרם עת. אף לא אחד מן הבושמנים טבל מעורו במי נהר, ואיש מהם לא ידע לשחות.

מאובן מאימה כשלו רגליו לכיוון המים המאיימים. נדמה היה ששערו השחור החל להלבין כאשר החל להירטב קצות אצבעותיו. מבט תחינה נוסף נשא אליה, כמתפלל על חייו. ארשת פניה נותרה נחושה והחלטית. אצבעה הזקופה הצביעה אל הגדה השנייה, ובמשרוקיתה שרקה קצרות בחוסר סבלנות. זו החלטתי ואין לשנותה!

דלתא האומלל רעד כולו. כאשר המים כיסו את קרסוליו, מעד ונפל. ניכר היה שהשלים עם גורלו, מאחר ולא עשה אפילו ניסיון קל שבקלים לקום שנית על רגליו או לחתור בעזרת ידיו. תחת זאת נתן לזרמים לעשות בו כרצונם, והחל להיסחף בחוסר אונים אל מרכז הנהר, ומשם מערבה לכיוון הים הגדול.

"מה היא עושה?" נחרד ג'ונתן, נטש את המכשיר והגיע למקום במרוצה. מבט מהיר לימדו את המצב לאשורו: עשרות בני השבט עומדים על שפת הנהר, בוהים בחרדה בנקודה שחורה וזעירה הנסחפת במרכז הנהר, וגרטשן עצמה נראית תמהה ונבוכה על כישלון הניסוי שעלה ברצונה לבצע. ראשו המתרחק של דלתא נראה חליפות מעל ומתחת למים, בעודו נאבק על נשימותיו האחרונות.

"מה קרה כאן?" צעק בכעס, והחל לרוץ על שפת הנהר כדי להשיג את הטובע. כאשר הגיע במקביל אליו המשיך לרוץ קדימה כדי לקצר למינימום את המרחק שיעשה בתוך המים, על מנת להרוויח עוד מספר שניות יקרות מפז. או אז זינק לתוך המים והחל לחתור בכל כוחו אל הבחור הנסחף. שחיין מעולה היה, ולאחר רגעים אחדים הצליח להדביק את דלתא. מייד לפת את כתפיו של הטובע והצמידם אל חזהו. דלתא נשם בכבדות, וג'ונתן שהתהפך בינתיים על גבו החל לחתור באיטיות לעבר הגדה, מנסה להרגיע את הגוף המפרפר.

כאשר הגיעו השניים אל שפת הנהר, כבר הושטו לעברם זרועותיהם של הציידים. אלה התעשתו ורצו בעקבותיו, והסתכלו על מעשה ההצלה ביראה מלווה בתקווה. אחדים מהם החלו לרקוד כאשר דלתא שכב על חוף המבטחים, מחרחר, עדיין מתקשה לנשום. מדי פעם הוא השתעל ופלט נתזי מים מפיו ומאפו, לשביעות רצונו של ג'ונתן. דופק ליבו שהיה מהיר וחלש החל להתמתן ולהתייצב.

ג'ונתן נשא את עיניו וחיפש את גרטשן, אך זו נעלמה מן האזור. הוא סבר שבתבונתה הרבה העדיפה להתרחק מעט מן השבט, כדי שלא יהיו עדים לוויכוח או למריבה שציפתה לו בעקבות המעשה הנמהר שלה. לראשונה הרגיש תחושה חזקה של כעס על שותפתו לגורל. הוא רצה לשוחח עמה על הטעות שעשתה, והרגיש שהשיחה הזאת תעלה לטונים גבוהים או למחוזות שלא התכוון אליהם מלכתחילה, וקם לחפש אחריה.

אפס, עקבותיה נעלמו כבמטה קסם. מאחר ולא נראתה בשום מקום, ואנשי השבט הסתובבו בשטח כצאן ללא רועה, חזר אל העגלה ואל מכשיר הקשר שלו ואל ניסיונות הסרק ליצור קשר עם עמיתיו בפפואה או אי שם באחת האוניברסיטאות של אפריקה המשוונית. רק בשעות המאוחרות של היום ראה לפתע את אלזי הזעירה, ועלה בדעתו לשאול אותה:

"איפה גרטשן?"

היא לא ענתה, ורק הצביעה לכיוון הגדה הנגדית של הנהר. ג'ונתן אימץ את עיניו לחפש את דמותה מעברו השני של הנהר, אך המרחק והאור המועט הנסוג מפני החושך מנעו ממנו לגלות אותה. גם חיפושיו אחרי המשקפת העלו חרס. עתה נזכר במשרוקיתו, וניסה לשרוק לה בקוד מורס 'היכן את?' אך לא שמע כל תשובה מנגד לנהר.

'איזו אישה חכמה', הרהר, 'היא יודעת שמחר בבוקר אני אתקרה'."

באותו לילה, בטרם עלה על משכבו הלך והכין לעצמו מדיד גובה המים. הוא נעץ בקרקעית הנהר מוט וסימן בקשר חוט את עומקו. למחרת בבוקר יוכל לדעת מה המגמה, האם המים מתרבים, יציבים או מתמעטים. וכאשר עלה השחר הודיע לו מכשיר המדידה המאולתר שפני המים נמצאים בירידה, מפני שגובה המים היה עתה נמוך באינטש אחד מתחת לקשר החוט. וכאשר נשא את עיניו לחפש אותה, הבחין בדמותה המרוחקת, עומדת על פסגתה של דיונה מעברו השני של הנהר, וצופה במשקפת עליו עצמו.

רגוע, מפויס מעט ומחייך הבחין בתנועה המזמינה שלה לחצות את הנהר. אחרי כן ירדה מן הדיונה מעברתה הצפונית, הנסתר מעיניו, והוא נכנס למים לשחיית בוקר צוננת ומרעננת והצטרף אליה הרחק מטווח ראייתם ושמיעתם של הבושמנים הנבוכים. היא ישבה על החול בברכיים מכופפות, והוא התיישב לצידה.

"מה את עושה כאן עם המשקפת?"

"מחפשת מקום נוח למעבר. חשבתי שאולי אמצא גשר או מקום רדוד."

"את אחת הנשים החכמות שאני מכיר, אמר לה. אבל מה היתה הטעות הזאת?"

"אתה רואה, גם אישה חכמה עלולה לעשות טעויות, ענתה.

"מה היתה המטרה שלך?"

"המטרה שלי - בעצם שלנו - היא לחצות את הנהר ולהמשיך במסע, השיבה.

"אבל מה רצית בדיוק לבדוק?"

"אם הם יודעים לשחות, היינו כבר כולנו בצד הזה וממשיכים להתקדם."

"ממתי עושים ניסוי מסוג כזה בבני אדם? אם הוא יודע לשחות, מה טוב. ואם לא, שיטבע? זה היה הרעיון

שלך?"

"לא בדיוק. הייתי משוכנעת שהוא ישחה בהצלחה. לא האמנתי שאדם שלא יודע לשחות יכנס למים בניגוד לטבע שלו."

"אם כך, כאשר ראית אותו נופל, מדוע לא עצרת בעדו?"

"לא הספקתי. הוא נפל מייד והחל להיסחף, וכבר היה מאוחר מדי לעצור את הכל. שמע, גם אני לא מבינה אותם עד הסוף. הם מצייטים לי ציות עיוור, אבל לא העליתי בדעתי שהם מוכנים למות כדי לציית לי. למיטב ידיעתי, אף אדם שלא יודע לשחות לא מוכן להיכנס לתוך המים."

"אבל למה לא התייעצת ותיאמת איתי את הניסוי הזה?" שאל בפליאה. "הייתי נוכח בניסוי, הייתי נכנס יחד איתו למים, כדי להציל אותו מייד כשהיה מתחיל להיסחף או לטבוע. מדוע לעשות מעשה מסוכן כל כך בלעדי?"

"למה בני אדם עושים טעויות? איך אפשר בכלל לשאול שאלה כזאת, למה טעית? הרי אם הייתי יודעת מראש שזו טעות, היא לא היתה מתרחשת."

ג'ונתן שקע בהרהורים.

"מדוע את מחליטה הכל לבדך? את חייבת לשתף אותי מראש בכל החלטה," אמר.

"כי הם רואים בי מנהיגה שלהם, ואני לא יכולה להיראות כהססנית או נועצת באחרים."

"אבל את לא המנהיגה שלי, אלא השותפה שלי, אסטרונוטית בדיוק כמוני. שנינו האנשים המודרניים היחידים שקיימים בחלק הזה של אפריקה, ושוויים בזכויות ובחובות."

היא הרכינה מעט את ראשה לחשוב בטרם המענה. ולאחר רגע ארוך שבה ונשאה את מבטה היישר אליו.

"את שליטת אפריקה הבלתי מעוררת. אתה זוכר את ההצהרה הזאת שהשמעת באוזני לפני יומיים, בעיניים עצומות, כאשר רכבתי על האגן שלך?"

ג'ונתן הרגיש כיצד הטמפרטורה של דמו עולה במהירות, ונוזל החיים מתחיל לבעבע בעורקיו.

"מה זה המשחק הזה?" שאל בזעף, "להזכירך, אני לא בושמני, גרטשן וולף, אני ג'ונתן מקמרפי, סגן מפקד תחנת החלל הבינלאומית. את כל תוארי השליטה האלה עשיתי למענך, כדי לגרום לך סיפוק ועונג."

גרטשן נשאה אליו מבט מופתע.

"אני מתכוונת לתדמית שלי בעיני הבושמנים. הם מסתכלים עלי בזכוכית מגדלת, בוחנים אותי כל רגע, ממתנינים ביראת כבוד למוצא פי. אני חייבת להמשיך את המשחק הזה עבורם, לא עבורך. אני חייבת להיות סמכותית, להכריע ללא היסוסים, כיאה לבת האלים. אסור לי להפגין חולשת רצון או להיראות כחסרת החלטה. אני לא יכולה להרשות לעצמי לרוץ אליך בכל שאלה ופרט או עניין כאשר אתה רחוק ממני. כאשר יצאת למסעות ציד, לדעתך הייתי צריכה להפסיק לתפקד? שלטתי בהם ביד רמה, בדיוק כמו שהם ציפו ממני. והחלטתי החלטות קשות מאלה, רק שאתה לא יודע עליהם. כל ההתנהגות שלי היתה המשך טבעי למה שהרגלתי אותם עד היום."

ג'ונתן הקשיב לה בשתיקה. היא הרכינה את ראשה ושקעה במחשבות.

"אני רוצה להחזיר אותך לתחנת החלל, לימים של ההתלבטות שלנו לאן לנחות, והאם להתפצל. אתה זוכר?"

"כן."

"זה נכון שבחרת להגיע למדבר נמיביה מרצונך החופשי?"

"כן."

"נכון הדבר שידעת מראש שננסה לשלוט בילידים המקומיים במקום להצטרף אליהם כשוויים בין שווים?"

"כן."

"נכון שתכננו את המסע לצפון עוד בהיותינו בתחנת החלל?"

"כן."

"נכון שלא עשיתי עד הרגע שום דבר שלא ידעת עליו מראש?"

ג'ונתן שמע את עצמו אומר "כן" פעם נוספת.

"יש לך רעיון להציע איך לחצות את הנהר?" שאלה לאחר זמן מה. "אני לא רואה כאן בסביבה עצים או חומרים אחרים שנוכל לבנות באמצעותם רפסודה."

"אולי נלך מזרחה או מערבה עד שנמצא גשר כלשהו?" ניסה אותה.

"אני רוצה לחצות בדיוק במקום הזה," התעקשה. "אנחנו צריכים להתקדם רק לצפון."

"גובה פני המים יורד, הם מתמעטים," סיפר לאחר הפסקה ארוכה. "לפי החישובים שלי, בתוך שלושה ימים נוכל לחצות את המים. הם יגיעו בערך לגובה הברכיים שלנו. אם לא ירדו גשמים באזור ההרים, בתוך כשבוע האפיק הזה יהיה יבש לגמרי."

כאשר שבו ושחו חזרה לגדה הדרומית, ופגשו את אנשי השבט הנרגשים, דלתא לא היה ביניהם. הוא נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. כאשר שאלו את אלזי היכן הוא, הצביעה על הנהר. כששניהם שהו בצד השני של הנהר, חזר דלתא ונכנס לתוך המים, כאשר ציוותה עליו בת השמש, והפעם נסחף ונעלם לבלי שוב.

מן הצד המזרחי של שרשרת ההרים החוצה את אפריקה לאורכה במערב היבשת, השתרעו מרחבי העצומים של מדבר הקאלאהרי. מדבר זה שהיה בעבר בית הגידול לחיות בר רבות, כולל פילי המדבר, ג'יראפות, אריות, צבועים ועדרי אוכלי העשב, הפך לבית קברות ענקי המשתפל ממורדות ההרים כלפי מזרח עד לחופי הים ההודי, בדרום עד למיצר כף התקווה הטובה, ובצפון עד ליערות הגשם של הרצועה המשוונית. המדבר הפך לשימון המוות. הרעל הבלתי נראה הביס את בשר כל החי, שהיה מוטל עתה על האדמה החרבה, תחת קרניה היוקדות של השמש, ולא הרקיב כלל. גם החרקים, התולעים, השלשולים והבקטריות המפרקות היו מוטלים ללא רוח חיים לצדם, ובכל מקום. קרני הגמא הכניעו את ה-DNA, מולקולת הפלא, וציוו עליה לחדול מפעולת השכפול האינסופית שלה, המגולמת בכל עולם החי והצומח - מראשית הזמן בו נכפפה על כורחה לעוצמתה של הברירה הטבעית.

אולם לא כל היצורים נכחדו. באחת המחילות תחת האדמה, אי שם במזרח אוגנדה, שרדה מלכת צרעות אחת את הקרינה הרדיו אקטיבית. היא לא היתה מודעת לכך, שהיא החרק היחידי מבני מינה ששרד לפליטה. היא לא

ידעה שהותקפה על ידי רעל כלשהו, ולא היה לה מושג כי ניצלה ממנו בדרך המקרה. והיא לא הבינה כי היא עתידה להוריש לצאצאיה את תכונתה הפלאית הזאת, לשרוד תחת מתקפת קרינה הגאמא, ואלה יקימו דור חדש של צרעות המותאם לחיות בעולם החדש של אחרי יום הדין. היא נבחרה בידי הגורל להיות חווה של עולם הצרעות.

כחמש מאות קילומטרים מזרחה ממחילתה, בצפונה של קניה, ארע מקרה דומה לאחת ממלכות הנמלים. בקינה שמתחת לאדמה שרדה את מנת הקרינה ונתרה בחיים. בתוך גופה התחוללה תמורה משונה, שתעצים מאוד את צאצאיה. הן תהיינה גדולות יותר, שלדם החיצוני מוקשח, כוחן רב יותר, לסתותיהן אימתניות מן הרגיל, ועתידין צופן בחובו את כיבושה של היבשת השחורה, מפאת מיעוט המינים המתחרים העלולים לבלום אותן. בנות חווה של עולם הנמלים אולי יפגשו בעתיד, ביום מן הימים, את בנותיה של אם הצרעות. ותוצאות מפגש זה, מי ישרנו?

כחמש מאות קילומטרים נוספים בכיוון צפון מזרח, בדרומה של אתיופיה, שרדה במעמקי תילה אחת ממלכות הטרימיטים את הקרינה שהמיתה את כל בני מינה. גם חווה זו לא ידעה ולא הבינה כלום ממה שהתרחש בסביבתה. צאצאיה יזכו לקבל את תכונתה זו, להצליח לחיות בשטח רדיואקטיבי, ואף הן תחפשנה את דרכן להמשיך את השושלת באזור נטול בעלי חיים מתחרים ובשטחים בהם הצמחייה גוועת. אולי הן תפגושנה בעתיד את לגיונותיה של מלכת הנמלים או את צבאותיה של אם הצרעות. מעברו המערבי של האוקיינוס האטלנטי, אי שם בפלורידה, נשארו בחיים כמה אלפי תיקנים אמריקאיים. גם להם הקרינה לא חוללה נזקים כלשהם, אלא חיסנה אותם ואת הדורות הבאים שיקימו, ויכבשו מן הסתם את כל יבשת אמריקה הצפונית. יתכן ויום אחד הם יפגשו עם הצרעות של אפריקה. לא ברור כלל באיזו יבשת פגישתם תהיה. זאת עלולה להתרחש, אם בכלל.

ועוד דבר ארע בצידה המערבי של אמריקה הצפונית. ברחבי המדבריות של דרום אריזונה וצפון מנסיסו, המשיכו אלפי עקרי 'בארק' את חייהם בלא לדעת שהכחדה כה חמורה התרחשה מתחת לחוטמם. הנשורת הגרעינית לא השפיעה כזית על גופם. הם לא הבינו זאת, אך אורח חייהם צפוי להשתנות במהרה. באורח פלאי נעלמו מהזירה כל טורפיהם הטבעיים, העטלפים והעכברים, כמו גם מזונם - החרקים. לא נותר להם אלא לאכול האחד את רעהו על מנת להתקיים, ויטיבו לעשות זאת רק החזקים והאלימים שבהם, מן הסתם. ויתכן, כמובן, שביום מן הימים יפגשו את התיקנים מן המזרח.

מותו של דלתא השפיע לרעה על מצב רוחו של ג'ונתן, בעוד אנשי השבט נראו כמשלימים עם רוע הגזרה. הדכדוך שאחז בו הרחיק אותו מעט מגרטשן, והוא מצא לנכון להעביר את מירב זמנו בעיסוק במכשיר הקשר. מדי שעה עגולה הפעיל את המקלט, האזין בקשב רב לדממה הבוקעת ממנו, וניתק לאחר כמה שניות כדי לחסוך בחיי המצבר. הוא חרד למחשבה שהמצבר יגווע בטרם יצור קשר עם עמיתיו וכבר דימה בעיני רוחו שהוא לא זוכה יותר לשמוע את קולם לעולמים.

בהזיותו בהקיץ, כמו גם בחלומותיו בלילות הקרירים, הוא שוחח ממושכות עם מאט, וסיפר לו את כל קורותיו עד היום. לעיתים ראה עצמו יושב סביב מדורה אחת עם מאט, יובל ואוהירו, והם שותים קפה שחור מהביל ומחליפים חוויות. גם את אן ואת ג'ולי פגש בדמיונו, אך משום מה ניסה להשלים להן תדרוך רפואי של מה שלדעתו החסיר, כאשר העביר להן קורס מזורז במחלות טרופיות ובתרופות. כמה היה נותן, בבדידותו בהווה, לשוב ולהתאחד עם כל ששת הפליטים מן החלל!

מגוון בעלי החיים הלך ופחת ככל שהצפינו והגיעו למקום חפצה של גרטשן, מקץ כשלושה שבועות לחציית הנהר. האזור הזה, שהשתרע בנדיבות מן המורדות של ההרים ועד לביצות אטושה, אכלס בעבר שמורת טבע במגוון רחב של בעלי חיים טובים למאכל, טורפים ונטרפים כאחד. אך ההרים הללו היו משפך נאה להסעת הקרינה מכיוון מזרח, שקטלה ללא רחם וללא אבחנה בבעלי החיים האומללים. נראה היה שהציידים הבושמנים קלי הגדלים מתקשים לצוד את בעלי החיים שחשקה נפשם. היונקים החיים על פני האדמה נעלמו מן השטח ומן העין. מדי פעם השיגו הציידים בעלי חיים זעירים, כגון חפרפרות או נברנים, או זוחלים בודדים שסיפקו תזונה מועטה מאוד. גם עולם הצומח סיפק מזונות במשורה במקום הזה, שהיה משופע במים בתקופה זאת של השנה. רוחו של ג'ונתן נעכרה מאוד במקום שמשרוקיתה הודיעה על עצירה.

"אם הדבר היה תלוי רק בי, אמר לה, "הייתי ממהר להסתלק מכאן לכל הרוחות."

גרטשן עיינה במפה ושלפה אי משם את הרשימה של ליקויי החמה והלבנה, שהכין אוהירו. היא בחנה את הנתונים וחישה חישובים והעריכה הערכות, ופסקה בנחרצות:

"אני רוצה לחנות בשמורת אטושה חודש בדיוק, ואז נמשיך לנוע צפונה."

"מדוע חודש?" שאל ג'ונתן, תמה למידת הדיוק של תוכניתיה. "ולמה את לא מגלה לי את התוכניות שלך, אם הן כל כך ברורות לך?"

"מפני שהן לא היו ברורות לי כל כך כמו שאתה חושב, ענתה. "רק לפני חצי דקה ידעתי שאני מעונינת לשהות במקום הזה כארבעה שבועות, וגיליתי לך את זה ללא דיחוי."

"ועל מה מבוסס משך הזמן הזה?"

"מפני שגיליתי שאנחנו צריכים להיות בעיר אואמבו שבאנגולה, בעוד שלוש חודשים בדיוק."

"מה יקרה בעיר הזאת בעוד שלוש חודשיים?"

"ניתן יהיה לראות ממנה ליקוי ירח לקראת חצות."

"ומדוע שיהיה לנו או להם אכפת מהליקוי הזה?"

"זה יסייע לי להכניע את המרידה הראשונה שלהם."

"ומניין את יודעת שהם ימרדו בך בעוד שלושה חודשיים?"

"זה פשוט מאוד, הסבירה לו. "אני עצמי אדאג לכך."

הוא הרגיש איך גופו מתמתח ושריריו מתקשחים. גבינו התכווצו, ודמו החל לרתוח ולבעבע בעורקיו. האם הוא אמור לתת יד לתוכנית כזאת? גרטשן הבחינה כמה שעומד לקרות בעוד רגע.

"ג'ונתן, ג'ונתן, ג'ונתן, נאנחה ברכות, "אתה לא בוטח בי?"

משהו בדבריה, אולי טון דבריה המרוכך עצר מבעדו להתפרץ. הוא עצם לרגע את עיניו, והחל לערוך סימולציה זריזה של וויכוח וירטואלי במחשבתו. 'למה להרגיז את האנשים הטובים האלה ולגרוע להם למרוד, רק מפני שיש לך טריק להכניע את המרידה הזאת?' 'חיסון פשוט, שאתה כמובן מביין בו יותר ממני, תשיב בוודאי בקול צונן, 'עדיף להכניע מרידה קטנה ומבוקרת בטווח הקרוב, מאשר להסתכן במרידה גדולה שעלולה להיות קטלנית ובלתי נשלטת בעתיד הרחוק.'

"והתוכניות שלך תמיד מצליחות?" שאל במרירות.

"מעולם לא הגיתי תוכנית שלא הצליחה, " השיבה מניה וביה בנחרצות.

הוא בלע את רוקו. התגובה היחידה הנוספת לדבריה היתה דקירות קרות בקרקפתו.

השניים ניווטו את הקבוצה מזרחה, לכניסה אל פארק אטושה דרך השער הדרומי מערבי, למרות שהדבר היה חסר משמעות: הגדרות בכל אגפה המערבי של השמורה היו פרוצים או חסרים מחמת הבלאי וההזנחה של התחזוקה. דבר זה אפשר לבעלי החיים לרדת מן ההרים במערב אל מימי הביצות. אולם, הדבר היה נכון רק בתיאוריה. במציאות בעלי החיים לא נראו בשטח.

הרעב החל להציק לבטנם של האסטרונוטים, מפני שהמזון בצפונה של נאמיביה, בגבולה המערבי של שמורת אטושה בימים שלאחר יום הדין פשוט לא היה בנמצא. ג'ונתן אסר לגעת בפגרים המוטלים על הארץ מפני שידע את סיבת מותם, ורק בעלי חיים שניצודו במעברי ההרים הרחוקים, אלה שהיו עתה הרחק בדרום ובמערב, היו עדיין ראויים למאכל. הציידים שיצאו לכיוון שהורה להם ג'ונתן בוששו לבוא עקב המרחקים שהתארכו משמעותית. גם הליקוט לא הניב שלל ראוי להתכבד, פרט לכמה שורשים ופקעות מעטים שמצאו מתחת לאדמה והמכשיר של ג'ונתן לא חולל רעש גדול ומהיר מדי.

התוצאה לא איחרה לבוא. הצעירים החלו לגעות תדיר בככי. המבוגרים איבדו ממשקלם, הצנום בלאו הכי. מלאי האגוזים הלך והדלדל במהירות. אנשי השבט החלו לאכול בחשאי פריטי מזון שחפרו מתחת לאדמה, ללא הצגתם לג'ונתן, מחשש שמכשירו יפסול אותם. אותו הדין היה לגבי חיות נברניות שמצאו מתחת לאדמה. למעשה, בעלי החיים שחיו מתחת לאדמה היו היחידים הראויים עדיין למאכל, ובעזרתם סיפקו אנשי השבט את מזונם של שני האסטרונוטים.

רק לאחר כמה ימים הגיעו מהדרום שלושה ציידים עם האנטילופה הראשונה שג'ונתן אישר למאכל, וכולם שברו בעזרתה את רעבונם. אולם המזון שהפך לאקראי ונדיר מדי יום, וחדגוני מבחינת ערכו התזונתי, ייבש את תפוקת החלב אצל הנשים, ועקב כל אלה החלה לתפוח ביטנם של הילדים הקטנים. גם כמות המזון של ג'ונתן וגרטשן, מתוך המלאי שהביאו בחלליתם עמדה להסתיים. הגרוע מכל היה הצפי שהמצב לא עשוי להשתפר במהלך המסע בעתיד הנראה לעין.

לגרטשן היה רעיון בנושא הזה. "הרי מים יש בביצות האלה בשפע, טענה. "נוכל לבדוק את המזון שמצוי בתוכם."

כיוון זה נשא בחובו תקווה כלשהי, אם כי במידה צנועה. אפילו יצליחו למצוא יצורים חיים בתוך הביצות שאינם נגועים בקרינה, הרי יקשה מאוד ללמד את הבושמנים לדוג או ללכוד אותו. אלה אנשי מדבר מובהקים ונרתעים מכל מגע עם מים.

"בסוף אני בעצמי אצטרך לצוד מזון לכל השבט הזה, " קונן ג'ונתן.

שביב תקווה הגיע רק מכיוון מערב. בעלי חיים מועטים שחיו בהרים ירדו אל ביצות אטושה לרוות את צימאונם. הציידים קלטו במהרה את ראשו ומכשירו של ג'ונתן, שהכשיר רק בעלי חיים מן ההרים הרחוקים. כאשר קלטו כאלה המגיעים מכיוון מערב, ארכו להם ליד מקורות שתייתם וקטלו אותם בנקל. ובוקר אחד, בשעה עשר בדיוק, כאשר סיים לאכול אומצה מאזור צלעות החזה של אנטילופה, וניגש להפעיל את מכשיר הקשר, שמע קול מן השמיים.

"עכביש 1 - - - כאן ג'ולי - - - האם שומע - - - עבור."

"יש!" נשמעה שאגתו האדירה של ג'ונתן, שהרעידה את כל שמורת אטושה. ג'ונתן תפש את גרטשן במותנה והעיף אותה באוויר כאילו היתה כרית פוך, וחזר וקלט אותה בשובה אל כדור הארץ. בושמנים אחדים, שהיו בקרבת העגלה, ושמעו בפעם הראשונה בחייהם קולות אדם בוקעים מתוך תיבה מרובעת ושחורה, נבהלו ונמלטו מן המקום.

"ג'ולי - - - כאן ג'ונתן - - - האם שומעת - - - עבור."

"עכביש 1 - - - כאן ג'ולי - - - האם שומע - - - עבור."

"היא לא קולטת אותי!" קרא ג'ונתן באכזבה. הוא ניסה שנית ושלישית, אך מתגובתה הבין שהמכשיר שלו מצליח רק לקלוט ולא לשדר. לאחר שלושה ניסיונות, ניתקה ג'ולי את הקשר.

"מה קורה למכשיר הזה?" רטן ג'ונתן. "דווקא עכשיו הוא החליט לא לשדר?"

גם גרטשן נראתה מרוגשת. "אנחנו חייבים יכולת לשדר, " אמרה. "בוא ננסה להחיות את המכשיר."

הוא החל לבדוק את כל מה שעלה בידיו. חזר והתקין את האנטנה מחדש, בדק את כל החיבורים, את המפסקים, הנתיכים, הכל נראה תקין על פניו. אולם בשעה הבאה חזר המצב על עצמו. הוא קלט בבהירות את ג'ולי, אך היא לא יכלה לשמוע אותו. אולם הפעם הזאת מסרה ג'ולי לחלל מסר נוסף. "עכביש 1 כאן ג'ולי - - - אם מישוהו שומע אותי - - - אוהירו ואני שלמים ובריאים והגענו למחוז חפצנו - - - אם מישוהו שומע אותי - - - הסתרתי מכתב אהבה לג'ונתן בתוך מכשיר הקשר - - - אני חוזרת - - - יש מכתב מאחורי הפנל האחורי של מכשיר הקשר - - - האם שומעים - - - עבור." ולאחר שלושה ניסיונות ניתקה את הקשר.

'מכתב אהבה? עבורי?'

בידים רועדות פתח ג'ונתן את התיק בו היו מוטמנים כלי עבודתו. הוא שלה ממעמקיו את המברג המתאים והחל לפרק את הפנל האחורי. כאשר נשלף הבורג האחרון, נפל הפנל אל תחתית העגלה, ולעיניו של ג'ונתן נחשף מכתב מקופל ובתוכו חוברת נהלי החירום של חללית המילוט שלהם. הענק אחז בידים רועדות את המכתב, וגרטשן שניסתה להציץ בו לא הצליחה לקרוא דבר. "הראה לי אחרי שתסיים," אמרה משנואשה לפענח את הכתוב מעבר לכתפו. הוא קרא את המכתב עד תומו, ואחרי כן בחר להקריא לה את תוכנו בקול רם. בפעם השנייה נטל את החוברת והחל לפענח את מילות הסיום. א-ו-ה-ב-ת- - א-ת-כ-ם. בסיומו של דבר, הצליחה גרטשן לחטוף מידו את המכתב וקראה אותו בעיון רב פעם נוספת. השניים לא יכלו לדעת שתוכנו היה דומה מאוד למכתב שהושאר לעמיתיהם בפפואה, להוציא שני הבדלים קטנים. התדר הסודי שבחרה ג'ולי עבורם היה שונה, 22.47 מגה הרץ, והזמן שישוחחו בקוד המוצפן יהיה 27 דקות לפני השעה העגולה.

"מה דעתך?" שאל אותה.

"מה דעתך אתה?"

"אני צריך לחשוב על זה," ניסה להרוויח זמן.

"יש לך את כל הזמן," לחצה, "אבל מה תגובתך הראשונית?"

"יכול להיות שיש משהו בדברים שלה," אמר. "ג'ולי בחורה חכמה ומוכשרת. עקבתי אחרי מערכת היחסים שלה עם אוהירו במשך כל הזמן. לא לחינם נתן לה שתי נקודות כל פעם. היא באמת היתה ראויה להם."

"גם לי נדמה היה שהוא חיבב אותה מאוד, ואולי אפילו היה מאוהב בה בסתר," הסכים ג'ונתן. "אבל זה לא גורע מן העובדה שהיא אינטליגנטית במיוחד, אולי אפילו מחוננת."

"ואן והאחרים לא היו כאלה?"

"כולם היו כאלה, בלי צל של ספק," אמר. "אני לא הכרתי אסטרונאוט אחד שאיננו כשרוני ביותר. נאסא לא יכלה להרשות לעצמה לשלוח לחלל אנשים ממוצעים."

"בוא נחזור להשערה שלה במכתב. מה דעתך על כך?" המשיכה לחקור.

"אינני יודע, אבל נראה לי שיתכן והיא צודקת."

"מי יכול היה לעשות דבר כזה?"

"אינני יודע. גם לא אין עדיין מושג. אולי מנהיג של איזו מדינה השתגע, נכנס למקלט האטומי שלו והתחיל לפוצץ את העולם? אולי איזה טרוריסט מטורף, איך אפשר לדעת?"

"אז איך היא מתכוונת לחקור ולגלות את זה לפי דעתך?"

"ג'ונתן הניד בראשו. "אין לי מושג."

ולאחר הפסקה קצרה, המשיך.

"ומה דעתך את?"

"אני חושבת שהיא יצאה מדעתה," פסקה גרטשן. "הצעירה הכשרונית הזאת כנראה השתגעה מרוב שעמום." הוא לא הגיב.

ג'ונתן וגרטשן לא שיערו שמכשיר הקשר שלהם פעל כהלכה ושירד מצויץ. ג'ולי קלטה אותם ברור וצלול, רק שבשלב הזה היא לא היתה מעוניינת שהם ידעו זאת. היא לא רצתה שהם יענו לה או ישדרו מסרים כלשהם לאחריים, בימים הקרובים. בצער עמוק שמעה את קולו המתחנן של ג'ונתן למענה. היא כל כך רצתה לשוחח עמם, לפטפט, לרכל, לחבק. אבל הדבר לא תאם את תוכניתיה והיא כפתה על עצמה איפוק ודממת קשר חד כיוונית. תגלית קטנה, אולי קצה של חוט, שמצאה באקראי גרם לה סחרחורת במחשבתה. עדיין לא הגיעה השעה לשתף בדבר את אוהירו, שמא ככלות הכל יתברר הרמז הזה כעורבא פרת. אך אם יש משהו בגו, אזי עדיין לא הגיעה השעה לשוחח עם גרטשן וג'ונתן.

אוהירו השקיף מחלון מעבדת האלקטרוניקה שבקומה העליונה אל רחבת החנייה לוודא שהשטח פנוי. המקום נראה שקט, לאחר שזרזיפי הגשם נחלשו ומי השלוליות התנקזו להם בפלגי מים זעירים המפלסים דרכם כרגלי עכבישים. הוא כבר גילה את דפוס ההתנהגות של הקופים בדומה לבני האדם: הם מנסים להימנע מרטיבות, ומעדיפים לתפוש מחסה כאשר הדבר ביכולתם. מצויד במצ'טה, פנס ובקבוק מים, ירד למטה אל הטנדר הסגור.

דבר שבשגרה עשה: כך נהג מדי יציאה אל העיר, כאשר היה עליו לבצע משימה כלשהי מחוץ לקריית האוניברסיטה. עיר פרוצה שלמה עמדה לרשותו לכל דבר ועניין. מזונות נמצאו למכביר בחנויות ובמחסני מפעלים או סטונאים, שרמת הקרינה השירית שלהם היתה נמוכה. דלק עדיין מצא במכלי תחנות התדלוק, למרות העבודה הרבה יחסית להשגתו עקב השבתתן של המשאבות החשמליות. גם כלי עבודה, תרופות, חומרים כימיים, בגדים וכל הטובין האחרים שעיר מודרנית מסוגלת להציע היו זמינים עבורו. כל שהיה עליו לעשות זה להגדיר את מטרתו, לצאת לגיחת סיור וחיפוש, ליטול את מבוקשו ולחזור מבלי להתעמת עם בעלי החיים השעירים הרבים ששהו בשטח העיר וחיפשו בה את מקור מחייתם, כדי לסיים בהצלחה יום נוסף של הישרדות, תחת העננים האפורים.

התנהגותם של הקופים בכל זאת היתה שונה, עד כמה שאוהירו הכיר אותה מביקוריו בגני חיות, או מצפייה בתוכניות טבע בטלוויזיה. הם היו עצבניים ואלימים במיוחד, ולא היססו לעקוב אחר מכוניתו, לרדוף אחריו ברחובות ואפילו להסתער עליה כאשר שהה בתוכה. רק כאשר הגביר את מהירותו יכול היה להתחמק מהם ללא עימות פיזי, מאחר ולא יכלו לעשות לו דבר כאשר הסתגר בתוכה. הם לא ידעו לפתוח את הדלתות ולא יכלו להסב נזק לחלונות. מבחינתו, כל עוד יכול היה להימנע מעימותים מיותרים, העדיף להסתפק בכך. מאחר והעריך שהמצב לא ישתפר בעתיד הנראה לעין, החליט לצאת עתה לחפש כלי נשק נוסף, לחגורתו שלו. אקדה יסייע בידו לחדול מן ההכרח להסתובב כל העת עם סכין הגיונגל הארוכה והמסורבלת. מקום סביר לחיפוש כזה נראה לו בתחנת המשטרה של העיר, שבאחד הימים הקודמים חלף על פניה מבלי להתעניין בה. עתה השאיר את ג'ולי נעולה מאחוריו כדי להתקשר עם פפואה. שב וחזר להציץ בזהירות לוודא שהשימפנזים אינם מפתיעים אותו ממקום מחבוא כלשהו, וזינק לתוך המכונית. אוהירו ראה לחרדתו שקבוצה של שימפנזים שהסתתרה מפני הגשם כמה עשרות מטרים ממנו, מתחת לגגן מוסך של חניה מרוחקת, החלה לשעוט לעברו. אולם הם איחרו את המועד, אוהירו כבר נעל עצמו בפנים והתניע את הטנדר. עתה הצטער שלא לקח גם את ה'יוקי טוקי' כדי לעדכן את ג'ולי. לאחר שיקול דעת החליט לדבוק במטרתו, ולחץ על דוושת הגז. הקופים נסוגו לרגע קט, והחלו לדלוק בעקבותיו, ביללות וצריחות. בעקשנות רבה רדפו אחריו גם כאשר הגביר את מהירותו והגדיל בהתמדה את המרחק ביניהם. לבסוף נעלמה תמונתם מהמראה שלו. הגשם פסק, והוציא לרחובות קבוצות נוספות של קופים, שנהמו למראהו ונופפו בידיהם בעצבנות רבה. אוהירו התעלם מכולם ונסע ישירות אל מרכז העיר, לתחנת המשטרה הסמוכה לבנין העירייה. מול הכניסה לתחנה עצר, הטה אוזנו והביט לצדדים. השלווה ששררה במרכז עיר הרפאים הניחה את דעתו, והוא יצא מן הטנדר ונכנס אל הבניין. שעת בוקר מוארת היתה, ולא היה צורך להפעיל את הפנס. פנים התחנה נראה כבית משרדים רגיל, וחיטוט במגירות ובארונות לא העלה דבר. אוהירו לא פסח על אף חדר בקומת הקרקע ובקומות העליונות. היו שם חדרים שנראו כמו חדרי חקירות, תאי מעצר, חדרי שירותים משרדיים שונים, לשכות מפקדים - אך את האקדה המיוחל לא מצא. הנוטשים, או הנמלטים, לקחו עמם את נשקיהם במנוסתם.

אוהירו הבחין בגרם מדרגות המוליך לקומת מרתף. 'יתכן והנשק מאוכסן למטה', הרהר כאשר החל לרדת. כאן כבר נאלץ להפעיל את פנסו, מאחר ומעט מאוד אור חדר פנימה. המרתף היה חפור עמוק מתחת לאדמה, וקירות בטון חסונים העידו כי שימש לכליאת עצירים או אסירים. מסדרון ארוך הוביל לתאים צרים רבים, ללא חלונות, ורק דלתות מסורגי פלדה היו פתוחים לרווחה ואפשרו הצצה פנימה. אוהירו התאכזב מאוד מפני שלא מצא גם כאן שום חדר או מחסן לכלי נשק ותחמושת. בחיפושו השיטתי לא פסח על תא אחד. הוא עבר מתא לתא והציץ פנימה. ריח טחב וצחנת שתן דוחים שלטו בקומה הזאת.

משסיים ואמר לעלות חזרה, הבחין בגרם מדרגות נוסף, בקצה המרוחק של המסדרון, המוביל לקומה נוספת מתחת לאדמה. הוא תהה איזו תועלת עשויה להיות ברידה נוספת מתחת לאדמה, והתלבט עם עצמו. הריח המבחיל יעץ לו לעזוב בהקדם את המקום, אך התקווה הקלושה שמחסן הנשק טמון דווקא למטה והיסודיות המאפיינת אותו הכריעו בעד ביקור קצר.

"אני כבר כאן," דיבר לעצמו, "אם אלך אצטער בוודאי על מה שאולי החמצתי."

גרם המדרגות הזה היה צר ביותר, והמדרגות עצמן היו עשויות מבטון גס וללא טיח החלקה. כאשר ירד בזהירות, הבחין כי הן רטובות והוא מדשדש בזרם מים מטפטף, שליווה אותו ברידתו. הוא סבר שיתכן שאחד מציוורות המים במבנה פגום ודולף. המעבר היה כה צר, עד שאדם אחד בקושי יכול היה לעלות או לרדת בזמן נתון. הקירות העירומים הובילו למסדרון צר ביותר. היתה זו גישה לתא בוודד של צינוק. כאשר ניסה לפתוח את דלת סורגי הפלדה, גילה כי זו נעולה היטב.

'אולי כאן מצוי מצבור הנשק', הרהר, וכיוון את אלומת הפנס פנימה מבעד לסורגים.

ליבו נחמץ כאשר הבחין בגופה שרועה על מיטת ברזל בפנית התא. היה זה צינוק עבור אסיר בודד, שבו מצא את מותו. המקום הזה היה ללא חלון חיצוני, והחמצן היחיד שעשוי היה להגיע אליו, בימים רגילים, היה רק דרך חדר המדרגות מן המסדרון התת קרקעי של תאי הכליאה. מקום אפל מזה לכלוא בן אדם לא היה יכול להעלות בדעתו, והוא הזדעזע על האכזריות שבה נהגו בכלוא הזה המוטל בפנים. המקום הצחין, פרט לשנתן הדחוס והעתיק, גם מצואה מרקיבה. אוהירו סיים את כל אשר יכול היה לספק את סקרנותו, כאשר החל לנסות לחשוב מדוע אינו מריח את הריקבון של גופת המת. הוא האיר שוב על המת, ולטש בו מבט ממושך. פתאום חש כיצד שערו סומר מאימה.

גופת המת זזה לפתע!

אוהירו נסוג לאחור בתדהמה, כשלבו מחסיר פעימה. אין לך דבר מבעית יותר ממראה גופת מת שמתחילה לנוע!

מוחו החל לחשוב בקדחתנות. מה קורה כאן? כלום יתכן שהאיש הכלוא כאן בתחתית העולם...

"האיש חי!" חלפה התובנה בגופו כגל חשמלי וזעזעה אותו.

הוא חזר להאיר על הדמות הכהה.

"שלום, קרא, אתה שומע אותי? איך אתה מרגיש?"

לא נשמעה כל תשובה, אך אוהירו הבחין היטב כי האיש עדיין נושם.

'הוא גוסס!' חלפה מחשבה נוספת בראשו. עתה הצטער שג'ולי לא נמצאת כאן אתו, לסייע לו בחילוץ האיש הזה. אין לו ברירה, עליו לפעול לבד ומהר, אם ברצונו להציל אדם נוסף באפריקה. הוא החל לחפש מפתח למנעול, והעלה חרס בידו. הוא שב לבדוק את הנעילה, וראה שבריח הנעילה מוברח היטב וללא המפתח לא יהיה סיכוי לפתוח את הדלת.

אוהירו אחז בידיו את הסורגים וניסה לנענע או לטלטל אותם. הם היו עבים וחזקים, ולא נראתה כל תוחלת בהמשך פעילות סרק כזאת. לו ניתן היה לעשות משהו, בוודאי האסיר הזה היה מצליח לעשותו בימים הראשונים של הנטישה ההמונית, כאשר עדיין היה כוחו במותניו.

מוחו החל לתור ולסרוק אחר פתרון יעיל לחילוץ. אולי מוט ברזל יכופף את הסורגים, אך לא זכר שנתקל במוט כזה בכל המבנה. הוא חייב להגביר את כוחו ולשבור או לרסק את הדלת בדרך כלשהי. מה יכול להגביר את כוחו מאות מונים?
הג'ק של הטנדר!

כאשר החל לעלות בחיפזון למעלה, הבין כי טפטוף המים הזה שגלש במורד המדרגות, הציל כנראה את חייו של הכלוא. האוכל אזל זה מכבר מן הסתם, ומאז החל לגווע ברעב, אך המים הותירו אותו עד כה בחיים. לגבי הקרינה לא היה בכך ספק: שכבות הבטון העבות של הצינוק הזה, ועומקו הרב מתחת לאדמה חסמו את הקרינה מלהגיע ולקטול את האיש. חסרונו של חלון חיצוני במדור השאול הזה הציל למעשה את חייו!
אוהירו פרץ החוצה בריצה, שוכח את כל כללי הזהירות הקשורים לפרימאטים האלימים השולטים ברחובות למזלו לא היה אף אחד מהם בסביבה, והוא חטף בחופזה את המגבה של הטנדר וחזר במרוצה אל הצינוק. אוהירו עבד במרץ רב. המכשיר ההידראולי עיקם את הסורגים וביחק אותם מריתוכיהם, ולבסוף עקר את הדלת מצרייה. הוא פרץ פנימה וניגש היישר אל הגוסס. האיש עדיין נשם בקושי, והדופק שלו היה איטי ועמום. הוא פסל את הרעיון לחזור לאוניברסיטה ולהביא את ג'ולי לעזרה, מפני שחשש שהאיש עלול למות בכל רגע. הוא הרטיב את שפתיו של האסיר במים, וזה הוציא את לשונו וניסה ללקק אותם בחולשה רבה. רק עתה הבחין כי האיש שחור, יליד המקום, שערו מקורזל ודק, והוא צנום וגרום. אוהירו אמד את גילו כשלושים, למרות שבמצבו העלוב ברגע זה כל הערכה היתה יכולה שגויה לגמרי.

המבצע לחילוץו של הגוף השברירי הזה מן הצינוק אל הטנדר נראה היה בלתי אפשרי לאדם יחיד, ואוהירו נאלץ להשקיע רבות בחשיבה קפדנית, בביצוע מהיר ותכליתי במקביל לנקיטת כל אמצעי הזהירות כדי לשמור עליו חי. כבר בתחילת הפעילות נתקל בקושי הראשון: גרם המדרגות הצר לא אפשר לשני אנשים לעבור דרכו. לאחר כמה תמרונים החליט לגרור אותו על המזרון של מיטתו. הוא קשרו היטב וגררו במעלה המדרגות. האיש נאנח כל העת חלושות, אך אוהירו היה שבע רצון, מפני שהדבר העיד על גוף חי החש ומגיב לסביבתו. כאשר הגיע במאמץ רב לפרוודור תאי החקירות והמעצר, אפשר המרחב להעמיס את האיש על גבו של אוהירו, וההתקדמות הואצה, עד אשר פתח את דלת התחנה והחל לפסוע לעבר הטנדר.
זאת היתה שגיאה גסה!

מאוחר מדי הבחין בטעותו. בתחילה שמע אותם - ומייד אחרי כן הבחין בכמה בעלי פרווה כהה הסמוכים אליו, שהופתעו למראהו לא פחות ממנו. בתחילה נרתעו ממנו, אך במהרה החלו להקיף אותו ולהתקרב אליו בנהמות ובגרוגורים, ובחשיפת שיניים. לא נותר לו אלא לקפוא על מקומו.
מצבו של אוהירו היה בכי רע. על גבו נשא אדם גוסס שגמר אומר בנפשו להצילו בכל מחיר. שבעה שימפנזים אלימים הקיפו אותו ועמדו לתקפו בכל רגע, על מנת להרגו ולאכלו. האבולוציה סיפקה להם נשק מותאם לשם כך: כוח שרירים חזק פי כמה מכוחו של אוהירו, זריזות ומהירות עשרות מונים ממנו, וניבים חזקים מאוד. מנגד, עמדו לאוהירו שני אמצעי התגוננות בלבד. האבולוציה ציידה את אוהירו בשתי בלוטות יותרת הכליה, אשר הזרימו עתה לדמו מנות חירום נדיבות של אדרנלין וקורטיזון, שחיזקו בבת אחת את שריריו ככפיצי פלדה גמישים וחזקים, ואפשרו לו לבחור באחת משתיים: לנוס על נפשו או להחזיר מלחמה שעה, בקרב על חייו. האמצעי השני היה פרי הטכנולוגיה המודרנית של בני האנוש, והוא סכין פלדת האל חלד הארוכה והחדה כתער, שלפת כרגע ביד ימינו.

בעדינות ובאיטיות הוריד את הגוסס והשכיבו על הקרקע, כאשר הקופים עדיין מתקרבים בהססנות אל שניהם. חושיהם החייתיים גרמו להם לבחון את המצב לפני ההתקפה, כדי להעריך את הסיכויים ולהחליט איזו מטרה קלה יותר להשגה, על מי יזבזבו פחות אנרגיה, או מי מסוכן פחות עבורם. והם בחרו את המטרה הנכונה מבחינתם, את האדם השוכב על הקרקע ונראה חסר אונים. או אז החליטו שהגיעה השעה.

אולם גם כמה מהם טעו טעות חמורה - האחרונה שעשו עלי אדמות, מפני שלא יכלו לזהות או להכיר את הנשק שקטלם. נשק זה היה ידו הימנית של אוהירו, האוחזת בחוזקה בידית המצ'טה, כאשר דמו מתוגבר בהורמוני קרב, ובליבו מוטיבציה עלאית להסיר מדרכו בכל מחיר. הזכר השליט, הנועז, הגדול והחזק ביותר הסתער ראשון לעברו של האדם הגוסס. הקוף הזה שוסף ונקטל בתוך שניות, מבלי שהביין כלל מה פגע בו. יתר השישה נסוגו מעט לאחור, ולאחר היסוס קל הסתער קוף נוסף, הפעם זינק על אוהירו עצמו. אוהירו היה צריך רק להושיט לפנים את הסכין, שננעצה בביטנו של התוקפן, וכל כוח התקיפה גרם ללהב החדה לצאת מגבו. אוהירו עצמו נפל ארצה מכוח התנופה של היצור הפרוותי הזה, אך כל שהיה עליו לעשות זה לגלגל הצידה את גופתו ולחלק את המצ'טה.

זה היה יותר מדי עבור חמשת הנוותרים, והם החלו לנוס בצריחות למרחק של כמאה מטרים משם, ומן הטווח הבטוח הזה סברו לאחור ובחנו את המצב. שתי גופות מרוטשות, מתבוססות בדמן, סמוך לאדם השוכב חסר אונים ובוהה במחזה באימת מוות.

אוהירו ניגב את המצ'טה מהדם בפרוותו של אחד מהם, ובחן את הפגר מקרוב. אמנם הקוף המוטל ללא רוח חיים היה ממין שימפנזה, אך מראהו היה שונה מכפי שהכיר. פרוותו לא היתה שחורה וחלקה כפי שציפה לראות, אלא היו בה קרחות נקיות משיער, ואיים של קרחות מן הפרווה עצמה שחשפו כוויות בעור. כתמים וגושים שחורים העידו על נמק המתפשט בעורו, וחלק משיער פרוותו הפך לבן. סקירה מהירה הראתה שהמצב אינו שונה אצל הגווייה השניה. היו אלו נזקי הקרינה הקטלנית הגלויים לעין בלבד, מה שרמז על כאוס אמיתי בתוך גופם פנימה. הם היו גוססים המהלכים על ארבע, ולא ברור איך נשאר בכלל בחיים.

"ג'ולי צדקה", אמר להם, "אתם גססתם, ואני רק גאלתי אתכם מהייסורים!"

בעדינות רבה הרים את האסיר הניצול והשכיבו במושב האחורי של הטנדר. כמה עשרות שימפנזים נוספים הצטרפו אי מזה לחמישה הנוהמים ושואגים, ומעודדים מכמותם, חזרו להסתער על הטנדר שהחל להאיץ. שלושה שימפנזים שהצליחו לעלות עליו ולהיאחז בו, נאלצו לקפוץ או להשמט ממנו כאשר גברה המהירות, אך הדבר לא מנע מכולם לדלוך בעקבות המכונית הנמלטת עד אשר נעלמה מעיניהם.

המחשבה הראשונה שחלפה בראשה של ג'ולי כשסיפר לה על האיש שמצא, היתה 'עוד אחד שינסה לאנוס אותי?' אך משראתה את מצבו נרגעה. מיד ניגשה למטבחון והכינה לו תה חם ומתוק, וישבה למראשותיו והגירה לתוך פיו כפית אחר כפית עד שסיים את הכוס. כך שבה ועשתה בהפסקות, כי בתווך חזרה אל מכשיר הקשר כדי לשוחח עם ידידיה בפפואה.

אוהירו הציע ליצור קשר עם ג'ונתן, כדי לקבל ממנו הנחיות לגבי הדרך המועדפת להאכלתו של הגווע ברעב מאחר וג'ולי התעקשה כפרדה לא לגלות לאיש בעולם על קיומו, נאלצו לטפל בו בעצמם. ג'ולי ידעה שאסור להאכילו בבת אחת כמויות גדולות, אלא כמויות זעירות הגדלות בהדרגה. אוהירו גרס שיש להאכילו רק מאכלים רכים ומימיים בתחילה, ולא מוצקים, עד שקיבתו תתרגל לעבוד באיטיות. הוא הציע להתחיל בדייסות, אך כאלה לא היו בנמצא. הפשרה הושגה בביסקוויטים המומסים בתה החם, דבר שהתברר כהצלחה, מפני שכעבור יממה אחת הוא כבר פקח את עיניו וחיין לעומתם בהכרת תודה.

באישון אותו לילה הקשיב אוהירו בלב מפרפר לקלטת מכשיר ההקלטה שהטמין. וכאשר הגיע לרגע חשיפת מכתב האהבה שהטמינה ליובל, נפלה רוחו. חיוכו טוב הלב הקורן למרחקים כבה באותו ליל. המחשבה על אהבתה ליובל ונשיאת העובר ממנו בתוך רחמה, הוציאה את הרוח ממפרשי תקוותו. הוא לא תאר לעצמו דרך בה יוכל לדחוק הצידה את יובל ולתפוש את מקומו כמספר אחד בחייה ובמעמקי ליבה.

שתי יממות נוספות חלפו. הניצול כבר התיישב במיטתו, והחל לדבר. דובר צרפתית היה, אך ידע לדבר גם את שפתם. שמו היה אונדו מיסמבו, ושניהם לא יכלו להחליט באותו רגע מהם שמו הפרטי ומה שם משפחתו. לא היה לו מושג מה התרחש בעולם החיצון. לפני ימים רבים פתחו את דלת תאו, הטילו לתוכו קופסת פח מלאה צנימים, נעלו את הדלת ומאז ועד היום לא ראה ולא שמע איש היורד לתאו. אכן, טפטוף המים שהגיע אליו דרך המדרגות הציל אותו מצמא. לפני כשבועיים, לדעתו, אזלו הצנימים, ומאז הוא החל לגווע ברעב ולהמתין בחוסר אונים למוותו.

האם שמע קולות רעמים או התפוצצויות? לא שמע דבר. גם לא אנשים נמלטים. תאו הקבור שתי קומות מתחת לאדמה היה מבודד מרעשי העולם כולו. במדור הגהינום שלו שררה דממת מוות בלבד. ג'ולי התעניינה לשמוע את גרסתו מדוע נכלא. סיפורו היה סוחט דמעות ממש, רק שלא היתה כל דרך לאמת אותו. לדבריו, אחד הבכירים בעירייה חמד את אשתו, וכדי להשיגה העלילו עליו עלילה המצוצה מן האצבע וכלאוהו בצניוק. מאז, בכל תקופת כליאתו - כשנה וחצי לדעתו - לא זכה לראות את אשתו ואת שתי בנותיו. הוא נישא לה בגיל שש עשרה, וכיום הוא בן עשרים וחמש.

במה עסק למחייתו? הוא עבד במלון פאלאס אינטרקונטיננטל. שם קלט גם את השפה. בתחילת דרכו כשוליה לאיש התחזוקה של המלון, שם למד לבצע עבודות פשוטות בחשמל ובאינסטלציה. לאחר מכן התקדם והיה למלצר באחת המסעדות, בהמשך היה שף במסעדה האחראי על הפירות והירקות, ולבסוף הגיע לתפקידו

האחרון, כפקיד קבלה זוטר. אף רעייתו הועסקה באותו מלון כחדרנית. זה היה המקום בו גילה אותה המושחת מהערייה, ושלח את שני עוזריו להביאה לחדרו, שם החזיק בה זמן רב בניגוד לרצונה, ואנס אותה באכזריות. וכאשר נודע לאונדו הדבר, פרץ בצעקות והחל להשתולל, ועוזריו של הבכיר הלז, בעזרת שוטרים ואנשי אבטחה נוספים של המלון גררו אותו למעצר בבית המשטרה, שם שהה עד היום. בשלב מסוים נודע לו שהאשימו אותו בתקיפה ובאיום על חייו של אותו בכיר, ולכן נאלצו להגדירו כמסוכן לציבור והשליכו אותו לצינוק.

"מה היה שמו של אותו איש בכיר?" שאלה ג'ולי.

"פטריק אובונו, מאדאם ג'ולי, השיב בלא היסוס, "סגן ראש העיר."

ושאל אחרי כן: "איפה כל האנשים?"

ובעיניים קרועות לרווחה הקשיב לקורות העולם לאחר יום הדין. כאשר עיכל את פני הדברים, השתתק לכמה שעות והתכנס נוגה בתוך עצמו. וכאשר פתח את פיו אמר: "הצלחם את חיי, עכשיו אשרת אתכם עד יום מותי, מסייה אוהירו ומאדאם ג'ולי, הסבירה לו בסבלנות ובחיוך שאין יותר משרתים או עבדים בעולם. אונדו התעקש וטען שהוא חייב לשניהם את חייו והוא ישרת אותם עד יומו האחרון, בין אם ירצו בכך ובין אם לאו. ממילא, גרס, כל חייו בבית המלון הוא שירת אורחים, וזה בעצם הדבר היחיד שהוא יודע לעשות. בסיומו של דבר היא חדלה מהשכנועים לשנות את עמדתו. כאשר אוהירו ביקש ממנו שיפסיק לקרוא לו "מסייה אוהירו", אמר "בסדר גמור, מסייה אוהירו." וכאשר נעמד על רגליו החל לקיים במרץ ובנחישות את נדרו. לימים שאל אוהירו את ג'ולי האם היא מאמינה לחפותו של אונדו. "אני לא מאמינה לאף אחד", הצהירה. "או שהטענה מאוששת ואז היא אמיתית, או שהיא מופרכת ואזי היא שקרית, או שאינני יודעת, ועד לאישושה או להפרכתה היא תלויה ועומדת באוויר." "מדוע, אם כך, אינך מנסה לאושש אותה?" המשיך והיקשה. "מפני שאינני מתכוונת לנקוט פעולה כלשהי בעקבות הידיעה. בכל מקרה לא אחזיר אותו לכלא." אונדו התגלה להם כאוצר ממש. מאחר והיה בן העיר הזאת, היטיב להכיר בה כל פינה וכל חפץ. הוא הציע, ואחרי כן התחנן ששניהם יעברו להתגורר במלון, שם התנאים למחייה משופרים מאוד, אך השניים סירבו בתוקף לעזוב את קריית האוניברסיטה. לכן הלך והעביר את תכולת המלון לאוניברסיטה במנות קטנות. חייו של אוהירו הפכו קלים ונוחים יותר, מאחר ואונדו סייע לו בכל מטלותיו ורצונותיו. הדבר היחיד שלא הצליחו למצוא היה כלי נשק. אונדו ידע על רובה ציד שהיה תלוי על הקיר בלשכתו של מנהל המלון, אך התברר שזה רובה מיושן ולא נמצאה כל תחמושת עבורו, ואוהירו, שלא היה זקוק לקישוט על הקיר, השאירו שם.

ג'ולי, ממרומי היכל השן, דמתה בימים האחרונים לתולעת ספרים. ערימות מהם היו מונחות בכל פינות לשכתה. על השולחן היו דפי רשימותיה, הערות, סיכומים, שאלות שרשמה לעצמה לביוררים נוספים, תרשימים ומפות. את המכתבים, המברקים והחומר המסווג שמצאה בשגרירות הטמינה באחת המגירות, לאחר שעיינה ביסודיות בתוכנם.

אוהירו - שקט ומופנם - הלך והתכנס יותר ויותר בתוך עצמו. הוא מיעט לבקר אותה בחדרה, ורק שלח את אונדו לקרוא לה לארוחותיה. ג'ולי העסוקה כמעט ולא שמה לב לתמורות שחלו בהתנהגותו ובהיעדרו התמוה של חיובו טוב הלב, ששמו הלך לפניו. באחת הפסקות הקריאה שעשתה, התרווחה במושבה, שילבה ידיה מאחורי ראשה ועצמה לרגעים אחדים את עיניה. כעת ראתה לפתע את השינוי שחל באוהירו. 'כבר כמה ימים שלא החלפנו משפטים משמעותיים, פרט לכמה מילות נימוסין בארוחות', חלפה בראשה התובנה. 'יתכן שהעלבתי אותו מבלי משים?'

עתה נוכחה שאפילו לא היה לה מושג היכן הוא בימים, והיכן הוא בלילות, ואפילו לא ידעה באיזה חדר בחר ללון. כאשר הציצה מהחלון וראתה את שתי המכוניות בחנייה, הניחה שהוא בתחומי האוניברסיטה, ויצאה לחפש אחריו. בעזרתו של אונדו מצאה אותו בחדר המושבים, טורח על התקנות חיבורים של שרתים אחדים שהצליח לעורר אותם לתחייה.

היא התיישבה לצדו והתבוננה בדממה בעיסוקן.

"מה חדש?" שאל אותה כלאחר יד, "כבר גילית מי השמיד את העולם?"

"עדיין לא."

"יש התקדמות?"

"עדיין לא."

"הרמת ידיים?"

"בהחלט לא!"

אוהירו נדם והמשיך בעבודתו.

"בינתיים אני בשלב הבנת הרקע, ומנסה לבנות תמונה כוללת. האינטואיציה שלי מכוונת אותי לטורר המוסלמי הקיצוני, וניסיתי למפות את תאי הטרור המוכרים, אבל אינני מצליחה להשיג תמונה ברורה ומדויקת. חסר לי יותר מדי חומר. בכל כיוון שפניתי להעמיק בו הגעתי למבוי סתום."

"לא מצאת משהו מועיל במברקים הסודיים?"

"הייתי אומרת, שמצאתי עד היום חמישה חלקים של הפאזל, מתוך אלפיים אפשריים."

"רבע אחוז. עוד ארוכה הדרך," העיר.

"אני זקוקה לעזרה," אמרה בקול שקט לאחר זמן. "חסר לי מהנדס אלקטרוניקה."

אוהירו הזדקף. "למיטב הכרתי זה הדבר היחיד שלא חסר לך, אני מהנדס אלקטרוניקה."

"אני זקוקה לעזרה בשלושה נושאים," אמרה.

"התחילי בראשון."
 "אני צריכה גישה למאגרי המידע של האינטרנט."
 "מהו הנושא השני?"
 "אני זקוקה לסיוע בהאזנות לתקשורת האלקטרונית באוויר. אני חייבת לדעת אם יש שידורים נוספים בעולם מלבד השידורים שלנו, ואם כן, אני רוצה לקלוט אותם ולפענח אותם."
 היתה שתיקה ארוכה, ובסיומה שאל:
 "והנושא השלישי?"
 "אני צריכה את החיוך שלך. משהו בתוכך הלך לאיבוד לאחרונה."
 הוא נשא אליה את מבטו, ואחר שב וכבשו בקרקע.
 "יש סיכויים שאוכל לסייע לך בשני נושאים," אמר בטון יבש.
 ג'ולי ידעה היטב שהבעיה בנושא האחרון. "מה קרה?" ביקשה לדעת. "איפה טעיתי? ולמה הפסקתי לקבל נקודות?"
 "איך כגון שום עניין של טעות," ענה מבלי להפנות לעברה מבט.
 היא החלה לטחון את גלגלי השיניים של הזיכרון. מתי ארשת פניו של אוהירו הפסיקה לקרוך אור? כאשר יצרה את הקשר הראשון עם פפואה הוא עדיין היה אוהירו הישן והטוב. לאחר מכן מצא את אונדו מיסמבו והצילו, ועדיין שפע טוב לב. יום או יומיים לאחר מכן משהו סגר את המתג. מדוע, לכל השדים והרוחות?
 "אני עובד כרגע בדיוק בנושא הראשון שלך," דיווח לה. "יש כאן שישה שרתיים, ויש עליהם בסיסי נתונים שהיו מחוברים לרשת האינטרנט העולמית. כאשר אצליח להפעיל את רשת התקשורת הפנימית, אוכל לתת לך טרמינל ותוכלי לגלוש בכל החומר המצוי בהם."
 "יש סיכוי להתחבר לשרתיים נוספים באתרים רחוקים?"
 "קטן מאוד, הייתי אומר אפילו אפסי," השיב. "רוב קווי התקשורת בעולם נותקו פיזית בהפצצות. וגם אם לאו, רק אם יהיו אנשים תבוניים בצד האחר, ויפעילו כמוני את השרתיים שלהם, קיים סיכוי תיאורטי להעברת ביטים ונתונים ספרתיים."
 "מה אפשר לעשות בנושא האזנות?"
 "מעברת התקשורת האלקטרונית מפותחת מאוד במקום הזה. נוכל להאזין לתשדורות בעולם, אם תהיינה כאלה. אבל אם השדרים יהיו מוצפנים, יהיה קשה מאוד לפענח את התכנים."
 "אני לא מעריכה שהם יהיו מוצפנים," אמרה, "רק השידורים שלי עם החברים שלנו יהיו מוצפנים."
 "על מה את מדברת?" תמה אוהירו. "באיזה צופן אנחנו מסוגלים לדבר אתם?"
 "בצופן שמסרתי במכתבים שכתבתי להם," השיבה.
 "על איזה מכתבים את מדברת?" הסתקרן אוהירו. "אני לא מכיר אף מכתב."
 "אתה נמצא אתי, חייכה ג'ולי, איזה מכתב אתה צריך לקבל ממני?"
 "אינני יודע, אולי מכתב אהבה, אולי זה משהו שקשור בקוד מוצפן. הייתי שמח מאוד לדעת מה כתבת במכתבים האלה, ואיזה דוור העביר אותם לנמענים שלך. בזמן האחרון לא טרחת לספר לי כלום, כאילו אנחנו שני זרים שנמצאים במקרה באותה עיר."
 'יצא המרצע מן השק', אמרה לעצמה ושקעה בהרהורים. לפתע הבזיק ברק בראשה, נטלה עט וגיליון נייר והחלה לכתוב בשטף. משסיימה הושיטה לו את המכתב. אוהירו קרא אותו בידיים רועדות. בסופו של המכתב כתבה רצף של שלשות מספרים אקראיות, ומייד צירפה את הפענוח שלהם: "קנאי טפשוני!" ולאחריהם כתבה את השורה האחרונה:
 נ.ב: איך נודע לך על מכתב ה"אהבה" ליוכל?
 אוהירו נראה כאדם שבלע את לשונו. אחרי כן חש עצמו מסמיק וחיך במבוכה. לשווא חשד בכשרים. ג'ולי טהורה ללא רבב. זאת ועוד, את כל הדברים האלה הגתה כמוחה עוד בהיותם בחללית!
 "שתי נקודות," חזר לחייך.
 עכשיו קלט שהוא עצמו נתפש באור מגוחך. נטל ההסברים לחשדותיו הועמס על כתפיו. אז הוציא מתיקו את מכשיר ההקלטה הזעיר, ולחץ על כפתור ההשמעה. ג'ולי שמעה את עצמה מדברת:
 "הסתרתי בתוך מכשיר הקשר מכתב אהבה ליוכל... מאחורי הפנל האחורי... אנא מסור לו... חתחתחח..."
 אוהירו ניתק את ההשמעה. "ואם היית משוחחת באותו רגע עם יובל עצמו?" הקשה.
 "אז הייתי משייכת את המכתב למאט," השיבה. "הטרוריסטים, אם הקשיבו לשדר הזה, לא אמורים לחשוך מהדברים שלי שאני מתחילה חקירה נגדם, בתיק 'נאקם ושיילס'.
 "תיק 'נאקם ושיילס'?" שאל בפליאה.
 "זה השם שבחרתי לפרשה הזאת," הסבירה. "ואני מבקשת ממך בכל לשון של בקשה: אל תשדר את השם הזה לאיש."
 "בזה את רשאית לסמוך עלי," הודיע לה. הברק, הנצנוץ, החץ, טוב ליבו והתקווה שבו וחזרו למקומם הטבעי, לעיניו ולשפתיו, כבימים ימימה, וביתר שאת.

ג'ולי חזרה ושקעה כולה בספרים ובעיתונים. אוהירו המשיך לעבוד על השרתיים כדי להקים מחדש מקטע - ולו גם זעיר מזעיר - של רשת האינטרנט שהיתה בעברה חובקת העולם. אונדו אסיר התודה המשיך לשרתם בכוונה יתרה ובלב חפץ ופינה להם את כל הזמן לעיסוקיהם. השימפנזים, מצידם, המשיכו להגיע לעיר מתוך היערות ולהטריד את היוצאים והבאים בשערי 'קריית פישר'. אוהירו לא הבין מניין הם מגיעים, באיזו דרך פלאית הם

נשארים בחיים, ובסופו של דבר החל להעריך את כושר אחיזתם העיקשת בחיים. באחד השידורים לפפואה, אן אמרה לו שהם כנראה סובלים מלוקמיה, סרטן הדם הסופני, אך הקופים עצמם לא ידעו את עתידם, סבלו את מכאוביהם בדרכם ודבקו בהתמדה בנשמת אפם.

לאחר שלושה ימים בישר אוהירו לג'ולי שאחד ממסופי המחשב מוכן לגלישה ברשת המקומית שהנציל. כאשר בדק את תכולת מאגרי הנתונים שהכילו השרתים, גילה ששנים מהם שימשו כגיבוי לשרתים של שתי אוניברסיטאות אחרות, אחת בצרפת ואחת בארצות הברית, ולכן הכילו מאגרי מידע עצומים העשויים להואיל למחקריה של ג'ולי. אחד השרתים, בנפח של חמישים גיגה - טרה בתים, הכיל את זיכרון המטמון של מנוע החיפוש העולמי המשולב, שאפשר לחפש בערך בשליש מדפי האינטרנט. כאשר הדריך אותה קצרות בתפעול המחשב, זיהתה את בסיס נתונים FAS של אגודת המדענים הפדרלית של ארצות הברית, ואורו פניה.

"זה אוצר בלום", קראה. "אוהירו - שתי נקודות!"

אחרי כן התפנה לעבודתו במעבדת התקשורת האלקטרונית. גנרטור החירום עבד כל העת וסיפק את החשמל לשתי המעבדות הללו, והחיה את המכשירים והמתקנים שדממו מזה כמה חודשים. כעבור שלושה ימים נוספים יכול היה לבשר לה שעמד גם במשימה השניה: יכולת האזנה לשידורים באוויר. כאשר ביקשה את טיפ המנהלים המיושן - מן המילניום הקודם - שמצא, כדי להקליט תשדורות, הראה לה שאין בכך צורך.

"הכל מבוקר דרך המחשב", הסביר, "ומוקלט באופן אוטומטי."

כעת כבר העסיקה את עצמה מעבר ליכולותיה. היא דילגה בין ספרייה, עמדת האינטרנט וחדר התקשורת, עד שהחליטה לפנות אליו לעזרה נוספת רגע לפני קריסתה.

"אולי אתה תוכל לעזור לי להאזין לתשדורות באוויר העולם, אם יש כאלה?" ביקשה. "אני נאלצת לשבת שעות מדי יום מול מכשיר הקשר הדומם ולהחליף תדרים, ובזמן הזה הייתי יכולה לגלוש או לקרוא." אז ניגש אל המחשב, והצליח להתקין תוכנה שתבצע את סריקות התדרים באופן אוטומטי, ושיחרר אותה משעות של האזנה לדממה ששררה בשמיים.

בארוחות הערב המשותפות, נהגה לעדכן אותו בדבר התקדמות חקירותיה. היא סיימה למפות את כל תאי הטרור מאז ההתקפה על מגדלי התאומים בניו יורק, בראשית המאה. אבל בסופו של דבר הגיעה לדרך ללא מוצא, והיא לא חזתה פריצת דרך בעזרת החומר הזה.

גם בקליטת תשדורות זרות הושגה התקדמות אפסית. נראה היה שאף אחד לא שידר לאוויר, פרט לה עצמה וחבריה בפפואה ובנמיביה. ג'ולי נאלצה לשנות את גישתה, והחלה לשוחח גם עם ג'ונתן וגרטשן, מאחר ולא יכלה להסתיר מהם את העובדה שמכשיר הקשר שלהם שמיש בהחלט - הם גילו זאת בעצמם בשיחותיהם עם פפואה.

שיחות רבות וארוכות שוחחה בשפה החופשית, בשעות העגולות, ובחשאי שוחחה שיחות מוצפנות קצרות עם כל אחד מחמשת עמיתיה בנפרד. מה היה תוכןן של השיחות הללו סירבה בתקיפות לעדכן את אוהירו.

"עדיין לא הגיעה השעה", עמדה על רגליה האחוריות, "כשיבשיל הדבר אגלה לך הכל."

"יום אחד תצטרכי לאכול את הכובע שלך", אמר לה בחיך.

"יום אחד אתה תצטרך לאכול את הכובע שלך", הגיבה לאלתר, "ואני מציעה לך להתחיל לחפש לעצמך כובע עשוי משוקולד."

"ג'ולי", אמר ברכות, "זה לא בגלל מגבלות בכשרונותיך, אלא מפני שיש לך חוסרים בכלים ובחומרים." "תמיד מנסים לרפות את ידי", קוננה. "כאשר הייתי בת שמונה עשרה, הורי ניסו להניא אותי מלצאת לקורס הטייס. 'אין לך סיכוי', ניסו לשכנע אותי. למרות ה'עידוד' שלהם, הצלחתי להיות טייסת במטוסי קרב, תובלה, ואפילו סיימתי בהצלחה קורס פרטי על מסוקים. כאשר רציתי לצאת ללימודים באוניברסיטה, אמרו לי 'את כבר טייסת, עתידך מובטח, לשם מה לך לצאת ללמוד?' וסיימתי שני תארים, בכימיה ובפיזיקה. גם כאשר רציתי להיות אסטרונאוטית, ניבאו לי שאין לי סיכוי, והצלחתי. אפילו למסע הזה שיצאתי יחד אתך, גרטשן ניבאה לי שאכשל ואשמש מזון לטורפים, ואני פה אתך בריאה ושלמה. מדוע כולם כל כך פסימיים? הרי אני תמיד מצליחה להשלים מה שאני רוצה!"

"הרקורד שלך באמת מרשים", הסכים אוהירו. "אבל אני חוזר וטוען שלא מדובר במגבלות שלך או בחולשת המוטיבציה. את מנסה לבצע מה שלא הצליחו מיטב קהילות המודיעין בעולם, לא רק של ארצות הברית אלא של מרבית המדינות החופשיות ששיתפו פעולה בחצי היובל האחרון. איך את לבדך, ג'ולי פישר, יכולה לפענח מה שלא הצליחו לגלות ה-CIA, ה-NSA, ה-FBI, ה-MI-5, ה-MI-6, השב"כ והמוסד הישראלי, כשברשותם כל הציוד הממוחשב המתוחכם בעולם, כל ציוד הקשר האלקטרוני המתקדם ביותר, שפע אדיר של סוכנים ומרגלים, ותקציבי עתק דמיוניים. איך יש לך את העוז - או אולי החוצפה - לחשוב שאת תצליחי במקום שכולם נכשלו?"

ג'ולי הרהרה מעט בטרם השיבה. "זה שכולם נכשלו זו עובדה, ואני לא מתווכחת עם עובדות. זה שאני אצליח זו הערכה, ואני לא יודעת להתווכח גם עם הערכות. אבל יש לי יתרון אחד עצום על פני כל האחרים. הם לא ידעו מה יקרה בעתיד, ואילו אני יודעת מה קרה בעבר. אני טוענת שהרבה יותר קל לגלות מה קרה בעבר מאשר מה יקרה בעתיד, ולכן אני אצליח במקום שהם נכשלו."

אוהירו התכווץ מעט במושבו.

"אני מודה שמה שאמרתי כעת נשמע מובן מאליו, אבל זה העיקרון שעליו אני מתבססת. היות ואיש לא יודע את מה שיתרחש בעתידו, הוא מטמין ללא הרף זרעים ושותל רמזים מבלי לדעת שיום אחד יביאו לפענוח חידות מעשיו, אם לתהילת עולם, אם לעמוד התלייה." לאחר מחשבה נוספת, המשיכה:

"מלבד זה, אני לא לבד. אתה ואונדו מסייעים לי, יש לי ספרים, עיתונים ומקורות מידע חלקיים, יש לי ספרייה אוניברסיטאית, יש לי מכשירי קשר ויש לי חמישה אסטרונאוטים נוספים מרוחקים בצוות המוחות שלי."

אוהירו השפיל מעט את פניו. "בדיוק בנושא הזה יש לי בשורות לא טובות לבשר לך", אמר. "חישבתי את אורך חיי המצברים שנמצאים בפפואה ובנמיביה, על פי הספקי השידור וזמני השידור, ואנחנו נאבד את הקשר אתם בעוד כמה ימים. סביר שביעורת הגשם בכפרי הילידים וגם במדבר הבושמני החברים שלנו לא יצליחו למצוא מצברים אחרים או מקורות מתח חשמלי חלופי, ולכן מכשירי הקשר יחדלו לפעול בקרוב."

הנתון החדש הצליח לערער קצת את ביטחונה העצמי של ג'ולי.

"זה רע מאוד, מלמלה במבוכה. "זה רע מאוד. אני חייבת לשוחח אתם ללא מגבלות של זמן..."

היא התכנסה בתוך עצמה ושקעה במחשבות מרובות.

"אין להם סיכוי ליצר חשמל חלופי, מהרוח או מהמים?" שאלה. "הם יכולים לנצל את האלטרנטורים המצויים בחלליות."

"חשבתי גם על זה, והגעתי למסקנה שלילית, הודיע לה, "אין להם יכולת להשיג מקור אנרגיה שיסובב את האלטרנטור במהירות מינימאלית של כאלף סיבובים לדקה. מהירויות כאלה אפשר להשיג רק אם היו מצליחים לבנות טורבינת קיטור. לצערי אין להם את הטכנולוגיה ליצר דבר כזה, כמו דוד קיטור, צנרת, להבים ומיסבים. רק בעיר מודרנית גדולה אפשרי למצוא מקורות חשמל."

היא שמעה בשקט את דבריו. "אני חייבת להזדרז, הזמן פועל לרעתי, אמרה לעצמה בקול רם.

"אני מוכרחה לשתול להם רמזים גם אחרי שינותק הקשר בינינו..."

"אני צריכה לקבוע נקודת מפגש עתידית..."

לפתע פנתה אל אוהירו:

"באיזה מרחק יש להימצא, כדי לראות התפוצצות של פצצה גרעינית בת מאה קילוטון, חצי מגאטון ומגאטון, ולהישאר שלמים ובריאים?"

אוהירו הופתע מאוד. "אני אוכל לחשב לך את מרחקי הביטחון הנדרשים, השיב לאחר מחשבה. "מדוע את שואלת?"

"עדיין לא... עדיין מוקדם מדי... מלמלה.

היא בחשה בשיערה. "אתה יודע, הקלדתי הבוקר את השם 'אוהירו נסומי' במנוע החיפוש, ומצאתי כמה מאמרים בפיזיקה שכתבת, וגם את עבודת הדוקטורט שלך."

"באמת? אני מעוניין לראות אותם, הופתע. "לא היה לי שמץ של מושג שאני מוכר בחלק הזה של העולם."

"דרך אגב, הקלדתי את השמות של כולנו, ציינה.

"זה קשור למחקר שלך?" התעניין.

"כנראה שלא, השיבה, "סתם סקרנות לשמה."

אוהירו התהרהר לשניות מספר. "אמרת שיש לך כמה חלקים בודדים בתוך הפאזל הענק. את יכולה לספר לי משהו עליהם?"

"עדיין אין בכך טעם, השיבה, "אבל אני יכולה לשאול אותך את השאלות שהם מעוררים. בעצם הם ישמעו לך כחידות בשלב המוקדם הזה."

"אני מוכן ומזומן לנסות ולסייע לך בפתרון החידות הללו, אמר בדריכות.

ג'ולי חייכה. "אם כך, נתחיל בשאלה הראשונה: האם השמות אלפרד פלץ ווילהלם שלמאיר נשמעים לך מוכרים?"

אוהירו הניד בראשו. "לא מכיר את השמות הללו."

"השאלה הבאה: האם ידעת שלגרטשן וולף יש תואר דוקטור בגנטיקה?"

אוהירו נדהם. "בהחלט לא ידעתי, אבל מנין לך שזה נכון? היא מעולם לא הזכירה את הדבר הזה!"

"עכשיו אני שואלת שאלות שאינני יודעת את התשובות - עדיין, טענה ג'ולי. "אתה מעוניין להמשיך לשמוע?"

"בוודאי."

"אם כך, השאלה הבאה: מה יש דווקא בצפון שאין במקומות אחרים?"

אוהירו משך בכתפיו. "באיזה מובן? כוכב צפון, קוטב מגנטי, אזור ארקטי?"

"גם לי אין מושג. בכל אופן, הרי לך שאלה נוספת: איך אפשר להאריך את תוחלת חיי האדם הממוצעת עד למאה ועשרים, בעזרת תהליך פשוט של חקיקה ואכיפה בלבד?"

אוהירו בלע את רוקו. "על מה את מתבססת בשאלות האלה?"

היא התעלמה משאלתו. "הנה לך השאלה האחרונה. האם אתה יודע שההתקפה האטומית התחוללה בעקבות מטח של 15 טילים גרעיניים בדיוק?"

"אין לי מושג כמה טילים החלו את ההתקפה הזאת. מנין לך המספר הזה ומהיכן המצאת את השאלות האלה?"

"מנין השאלות האלה יהיה לי קל לענות לך, נאנחה ג'ולי. "להשיב עליהן יש לי קשיים עצומים. אבל אני אפתור את כל התעלומות, אני מבטיחה לך. זה רק שאלה של זמן."

אונדו נכנס לחדרם והזמין את מיסייה אוהירו ומאדאם ג'ולי לארוחת הערב. על הצלחות המהודרות של המלון הגיש להם ארוחה חמה, מקופסאות השימורים שעברו את המבחן של מונה הגייגר, בקבוק יין וסלט פירות משומר. בחוץ נקשו מטחי הגשם על הגג והחלונות, ויללות השימפנזים הנחפזים להימלט ולמצוא מחסה הלכו וגוועו לאיטם.

בשעת לילה מאוחרת ג'ולי הפעילה את המחשב ששלט על המקלטים המנסים להאזין לתשדורות האלקטרוניות. להפתעתה, התעקש המחשב שהפעם קלט שדר כזה... ביד רוטטת הצמידה את האוזניות לראשה ובלב פועם בחוזקה הקליקה עם העכבר על 'השמעה'. ואז שמעה שיחה בלתי צפויה: זו היתה שיחה בשפה הערבית!

מתוך מחול המוות באי זה, השני בגודלו בעולם, אי שם מדרום לשרשרת ההרים המרכזית, הגיחה מתוך הרקבובית של קרקעית היער הלחה והטחובה בקטריה חדשה. בת-בלי-שם, מעולם לא תועדה בספרים ולא נראתה במיקרוסקופ של אף מדען. הקרינה לא המיתה אותה, רק שינתה מעט את הקוד הגנטי שלה. ביער בראשית זה חזרו החיים לצורתם הראשונית, שהתקיימו לפני כמיליארד שנים: חיים ללא מוות. כל בקטריה התחלקה לשתיים, וכל חדשה לשתיים נוספות וחוזר חלילה - מבלי שאף אחת מהן או מהוריהן גוועו ומתו. כולן נשארו לחיות, כל עוד מצאו מזון ותנאי גידול נאותים. ומזון, לטוב מזלן, נמצא בשפע על קרקע היער ובכל מקום בו הובילו אותן הרוח או טיפות הגשם. אלה החלו לזלול בכל פה ולהתרבות מבלי להרות ומבלי לפרות, ולכבוש את האי. יבוא יום והן אולי תחצינה את הפסגות המושלגות של ההרים. צאצאי מי מהן שתצלחנה לשרוד את הקור העז ולהגיע לצדו הצפוני של האי, עלולות לפגוש את אלפי הפפואנים החיים בעמק ספיק, בכמה מאות שבטים וכפרים. רק באחד הכפרים הללו מתגוררים ארבעה אנשים, שעשויים להיות מודעים לקיומן של הבקטריות האלה, לו יארע מפגש כזה.

לעומתן, על הנגיפים נגזרה כליה של ממש. כל הנגיפים בעולם שהיו מצויים כבר בתוך תאים חיים, שכפלו את עצמם והתכוונו לכבוש את התאים השכנים - חדלה חיותם עם מותם של הפונדקאים שלהם, ואתם מתו גם התאים שהנגיפים החלו לשעבד. ואלו במיליארדי הנגיפים הדוממים, שהתעופפו לאחר יום הדין באוויר בחיפוש אחר פונדקיהם, עשתה הקרינה שמות. הקוד הגנטי שלהם נפגם, ומנגנון השכפול המשוכלל שלהם שהתהווה במיליארדי שנות אבולוציה נהרס כליל. כאשר יגיעו לתוך תא חי כלשהו, לא יוכלו להשתכפל, לא להרוג את התאים המארחים, ולא לעשות נזק כלל ועיקר.

מחשבותיהם של מאט ויובל הנבוכים שוטטו הרחק מאוד ממצבם של החיידקים והנגיפים בדרום פפואה ניו גינאה. כרעם ביום בהיר מצאו עצמם 'משודכים' בעל כורכם לשתי הנערות המתבגרות, שנראו כננות שש עשרה, והיו נבוכות ורועדות יותר משני האסטרונוטים. ממרחק רב, באזור המותר לצפיית נשות הכפר במעשי הגברים, אן החיבורת צפתה במתח במתרחש וניתחה את האירוע במהירות הבזק.

"נאטאלי", לחשה לאוזנה, "את מוכנה להתחזות לאשתו של יובל ולגור בסוכה שלו?"

נאטאלי השיבה "כן" לאלתר.

"אני אגור עם מאט", לחשה לה, "בואי אתי!"

היא הזדקפה והחלה לפסוע בנחישות לעבר האזור המקודש לגברים בלבד, כאשר נאטאלי המופתעת צועדת אחריה. מעשה בלתי אפשרי זה, שלא הועלה על דעתם של הגברים והנשים כאחד בכפר זה מאז היוסודו, עצר באחת את הטקס. נשות השבט, ממקום תצפיתן המרוחק מאחור עצרו את נשימתן, והגברים נעצו בשתייהן מבטים תמהים, סקרניים, זעופים משהו.

"הוא הבעל שלי וזה הבעל שלה", צעקה בשפתה, כאילו הכל מבינים את דבריה. אולם מנימת קולה הצועק היה ברור כי חלה כאן תקרית מביכה ונדירה ביותר, והגברים הנדהמים נסוגו מעט לאחור והביטו האחד בשני, מחפשים רמזים כיצד עליהם להגיב להפרעה הזאת במקרה הטוב, או לחילול הקודש הנוראי במקרה הגרוע. לאף אחד מהם לא היה רעיון או יוזמה לתגובה ההולמת, והם המשיכו לבהות באן הצועקת והקרבה.

"הם הבעלים שלנו", המשיכה לקרוא בנחישות בקול רם, מודעת היטב שאיש מהילידים המקומיים אינו מבין את פשר דבריה, "שמרו את הנערות שלכם לנערים שלכם!"

שתי הצעירות ניסו להימלט מפחד. הן סברו שזעמה של אן מופנה כלפיהן, וחששו מנקמתה. אך הגברים שהיו לצדן תפשו אותן בחוזקה ולא נתנו להן אפשרות לזוז. אן הגיעה עד למאט, והצביעה על עצמה ועליו.

"אני שייכת למאט", דיברה אל כולם, והמשיכה "ונאטאלי שייכת ליובל!" ואחזה בידו של מאט והחלה למשוך אותו אחריה לכיוון סוכתה. נאטאלי חיקתה אותה בדיוקנות, ויחד עם יובל החלו לעזוב את הרחבה המקודשת. אולם להפתעתם, שתי הצעירות החלו לפסוע בעקבותיהם, אחת מהן נצמדה אל מאט והשניה ליובל!

בתוך השקט המתוח שנוצר, החלו הגברים להתפזר. הטקס בהחלט התפוצץ שלא כמתוכנן, אך כפי שהתחוויר לאורחים, הוא כבר היה מעבר לשיאו - הצעירות הללו כבר היו שייכות לשני האורחים, על אפם ועל חמתם. מאט נכנס לסוכתו עם אן ואחת הצעירות, והצעירה השניה נכנסה לסוכתם של יובל ונאטאלי. רווקותם נסתיימה, והם מצאו את עצמם בין רגע ביגמיסטים בעל כורחם!

מאט ויובל לא ידעו למה לצפות בשעות הקרובות. בתחילה היה החשש שהגברים יענישו את אן ונאטאלי על הפרעה בהלכות השבט, אך המוניטין בעברה של אן גבר. הם עדיין זכרו לה לטובה את הופעתה הפתאומית הגואלת, בה הצילה את הכפר מכיליון, ואחרי כן את כל פועליה לטובת הקהילה, ובראשם המסעדה המדהימה שהחלה לשנות את אורחות חייהם. אן עצמה פירשה אחרת, כמנהגה, את פני הדברים. האלים שלהם אוסרים עליהם לעשות לנו רע, או פקדו עליהם לשמור עלינו מכל משמר.

"הדבר הרציניאלי היחיד שקיים בכפר הזה", גרסה אן, "זה רצונם של האלים והרוחות!"

עוד פחות מכך ידעו מה לעשות עם שתי הצעירות החדשות שהשתדכו לחייהם. אלה האחרונות היו מוכנות לכל, ובמיוחד להתעבר ולהרות. הן היו עירומות לחלוטין, והמתינו להזדווגות עם הבעלים החדשים שלהם,

מוכנות למלא את חובתן כאימהות חדשות. אך שיערה שכך נהוג בשבט, ואין זה משנה מי הגבר שנבחר עבורן להביא את צאצאיו לעולם.

היא שקעה במחשבות רבות והתאמצה לעכל את שארע, ובערב נחתה עליה התובנה.
"בכפר הזה אין כלל מונוגמיה, אלא פוליגמיה!" הסבירה להם, "במקום הזה נלחמים ונהרגים רק הגברים, ולכן תמיד יש יותר נקבות מזכרים!"
ולאחר זמן רטנה: "איזו טיפשה הייתי, שלא ידעתי לצפות זאת מראש!"

הכפר חזר לשגרה של קשיי המחיה היום יומיים. שתי הצעירות שעברו להתגורר בסוכות האורחים התגלו כנערות חרוצות וערניות. הן עסקו במרץ בעבודות הגינון ורעיית החזירים, ומילאו כל בקשה של הגברים. הניסיונות לגלות את שמותיהן של השתיים נחלו כשלון חרוץ, עד אשר אן הציעה רעיון מעשי: מאט ויובל יבחרו עבורן שמות חדשים. מאט בחר לנערה שלו את השם 'מרי', ויובל בחר את השם 'טלי', ומאותו יום הפכו שמות אלו למקובלים לפחות בעיני השישיה.

באחד הימים הניץ אשכול הבנות הראשון בשיח ששתלה נאטאלי בגינתה. הראשונה שגילתה אותו היתה טלי, וזו פרצה בקריאות חדווה ומיהרה לפרסם את תגליתה בכל הכפר. אן ונאטאלי התפנו מעיסוקיהן וחזרו ללמד את נשות הכפר כיצד למצוא את שיחי הבנות המתאימים, לכרות את הנצרים ולשתול אותם, ובימים העוקבים יצאו משלחות לחפש את שיחי הבנות כבר ולהביא את הנצרים היקרים לגינותיהן. האמון שהמקומיות רחשו לאורחות היה מוחלט, והן החלו לחקות את פעולותיה של נאטאלי בכל, ובפרט בניכוש השיחים המזיקים, בהכנת הדישון בכורות ההרקה ובזיבול. יכולי הבטאטות החלו לגדול בהדרגה, ואף ילודת החזירים אוכלי הכל החלה לעלות, דבר שאפשר שחיטת חזיר מדי יום ואספקת חלבון סדירה לכל אנשי השבט.
"חבל שבכפר השכן לא יכולים ללמוד מה שידועים בכפר הזה", קוננה אן.

באותם ימים אזל כל המזון שהובא לכאן מן המאה העשרים ואחת, פרט למלח, לקפה ולסוכר. אלה נשארו כשאריות הפלטה האחרונות לציויליזציה שהיתה מוכרת לארבעת אנשי המערב המתורבת. עתה נאלצו למצוא את כל מזונם מן הטבע ומסביבת הכפר ויערות הגשם, אך עתה קיבתם, שהורגלה למצב הזה בהדרגה - שיתפה פעולה. המגוון היה משיע ובריא למרות היותו דל.

"חסרים לי אורז, תפוחי אדמה, תירס, לחם ופסטה", אמר מאט. "אין שום אפשרות לגדל כאן את הדברים האלה?"

"אין כאן זרעים, ואין כאן קרקע מתאימה לגידולים האלה", אמרה נאטאלי. "אבל הדבר הבא שאני מקווה להצליח בו זה גידול קנה סוכר. הצלחתי לראות אותו כבר, כאשר טיילתי עם האנס."

מאט ויובל הבינו שהשקט הינו מדומה, וההפוגה במלחמות בין שני השבטים היריבים זמנית בלבד. מאט העלה את הרעיון לנקוט יוזמה ולבלוש אחר עיסוקי הגברים בכפר השכן, ובאחד הלילות מצאו הוא ויובל את עצמם מסתתרים בצמחייה העבותה בשולי הכפר היריב, ומתבוננים בנעשה בו. ובמה שהם הבחינו הטריד את מנוחתם.

הגברים עמלו על הכנת מגיני עץ, בדומה למגינים שראו אצל יריביהם!
העבודה היתה פרימיטיבית, והתוצרת היתה מגוחכת. מחוסר מדריך, כלים ומיומנות הם בחרו חומרי גלם לא מתאימים, והעיבוד היה מעורר רחמים, אך הכוונה היתה נכונה ושכלתנית: הם רצו מגינים דומים לאלה שראו אצל תוקפיהם שהביסו אותם. הדבר העיד על תבונה ונחישות להשיג איזון כוחות, והעיד כאלף עדים על כוונותיהם לחזור ולהשיב מלחמה שערה בכפר אויביהם. המשמעות ריחפה כצל אפל של עננה שחורה: המקום נדון למלחמות בלי קץ ולקטל ושפיכות דמים לשנים ולדורות.
"אני לא רואה את הסוף", לחש יובל.

"חייבים לחפש רעיונות חדשים", הסכים מאט. "נצטרך לשתף גם את אן ונאטאלי."
הדבר החזיק מים עד לאותו ערב. אן הטילה וטו נחרץ על כל רעיון התקפי. אלטרנטיבה אחרת לא היתה באמתחתה אך זה לא שינה את דעתה. גם הטענה של יובל שהירח הולך ומתמלא, ותוך יומיים שלושה צפויות צרות מן השכנים לא הפיסה את דעתה.
"הרגנו כבר שמונה מיליארד בני אדם", נעמדה על רגליה האחוריות, "עד כאן! זה היה מספיק, זה היה יותר מדי. לא אתן יד להרוג אף אחד נוסף."

בעזרת אותה טענה עצמה הגיע מאט למסקנה הפוכה. "אכן נרצחו כבר כל כך הרבה בני אדם שלא לצורך, מה פסול בכך שנהרוג עוד עשרים גברים, כאשר הם האויבים שלנו בהגדרה ומסכנים את חיינו?"
אן לא הצליחה להבין איך הוא יכול לומר את הדברים המזוועים הללו בקול רם, ואפילו איך הוא בכלל יכול היה לחשוב עליהם מלכתחילה.

לאחר הנוזיפה הזאת חדל מאט לדבר בנושא הזה בנוכחותה, אך המשיך להתחבט בו בארבע עיניים עם יובל.
"קלטתי את הראש שלה", סח לו, "אבל אינני מסכים עם העמדות שלה. אנחנו חייבים לנקוט יוזמה לביטחון אישי ארוך טווח."

"אפשר לחשוב על הרבה פתרונות", הסכים יובל. "נוכל להקים מגדלי שמירה מאוישים, לתצפיות. נוכל לטמון מלכודות בגונגל בנוסח מלחמת וייטנאם. נוכל להרשים אותם עם מופעים אור קוליים שיפילו עליהם פחד; מופעי אש, התחזות לרוחות רפאים, קולות ורעשים לא מוכרים, נוציא להם את החשק להילחם בתעמולה פסיכולוגית..."

"לא... לא... - קטעו מאט - "אני מתכוון למשהו שונה לגמרי."
יובל לטש מבט לתוך מעמקי עיניו של מאט, מנסה לרדת לסוף דעתו.

"עד לאן אתה מוכן להרחיק לכת?" שאל.
 מאט השפיל מעט את מבטו כאשר ענה, "הכפר כולו צריך להיעלם מהשטח."
 יובל נדהם ולא מצא מענה באותו רגע.
 "וזאת למרות עמדתה של אן, המשיך. "היא טועה בנושא הזה. אנחנו צריכים להתחיל לחיות בשקט בלי
 החשש שלא נתעורר חיים מחר בבוקר."
 "את - - - כולם?"
 "כמובן. ואן לא מוכרחה לדעת מה קרה."
 "ומי בדיוק יעשה את זה?" נחרד יובל.
 מאט התבונן בו ישירות. "אם תצטרף אלי, נהיה שניים."
 יובל הניע בראשו לאות שלילה.
 "אני מצטער, אין סיכוי. אנחנו כעקרון בל יעבור לא הורגים נשים וילדים או אנשים חפים מפשע."
 "מי אלה 'אנחנו'?"
 "חיילי צבא הגנה לישראל ככלל, וטייסי חיל האוויר הישראלי בפרט. כך חונכנו ואומנו, וכך הדבר הזה טבוע
 בדם שלנו."
 מאט הרהר זמן ממושך בדברים.
 "אז נלך רק על כל הגברים, אמר.
 שוב הניד יובל בראשו. "אם נחליט על צעד דרסטי כזה, אני מוכן לפגוע רק בנושאי נשק פעילים. זקנים,
 נכים, צעירים מדי - מחוץ למשחק."
 מאט משך בכתפיו. "עכשיו אינני מבין גם אותך עד הסוף. אתה רוצה להשאיר את הבנים שיגדלו עם מניע
 עצום לנקמה, ועד שיאחזו בנשק ויאיימו שוב על חיך, או על חיי נאטאלי הנושאת את העובר שלך ותגדל את
 הילד שלך? זו רק שאלה של שנים אחדות!"
 "כל זה לא רלוונטי," ענה יובל בשקט. "אנחנו לעולם לא פוגעים במתכוון באנשים שלא נושאים נשק."
 "למיטב זכרוני, זה לא היה הרושם שהיה אז לישראל בתחילת המאה. אתם נתפתם אז כתוקפנים."
 "אני יודע, וכל מי שחשב כך היה פשוט נבער מדעת או סתם אנטישמי."
 מאט השתק וחזר לנעוץ מבט בקרקע.
 "תן לי לספר לך סיפור," אמר יובל. "כמו שאמרת, מאמצע המאה הקודמת ובתחילת המאה הזו ישראל מצאה
 את עצמה במלחמת טרור ממושכת עם העם הפלשתיני, שלא הכיר בזכותינו להתקיים כמדינה ריבונית. במבט
 כולל לאחור, זה היה סיבוך קרבות נוסף בסדרה רצופה של תשעה סיבוכים במשך למעלה מחצי יובל שנים.
 הערבים שהקיפו אותנו רצו לראות אותנו מתים או במקום אחר. ובאותה מלחמת טרור, מצאתי את עצמי טייס
 צעיר שזה עתה סיים את קורס הטייס שלו.
 "ואז, יום אחד, כאשר הייתי בכוונות לגיחה מבצעית, הגיעה אלי ההוראה להמריא ולתקוף מטרה ממוקדת.
 המדובר היה במנהיג מקומי של מחבלים, שהיה אחראי למותם של עשרים ושלושה ישראלים עד אותו זמן. כלי
 טייס זעיר בלתי מאויש סימן לי את המטרה בקרן לייזר, והייתי צריך לשגר טיל מונחה עם רבע טון חומר נפץ על
 המכונית שבה נסע. כינינו את ההליך הזה 'סיכול ממוקד'. לא היה לי ספק קל שבקלים, שהאיש הזה חייב להגיע
 לגהינום. הוא היה ארכי רוצח שישראל חיפשה את ראשו מזה זמן רב. ותוך כמה דקות מההמראה, אתה יודע
 כמה שמדינת ישראל זעירה, צלב המטרה היה נעול על מכוניתו והאצבע שלי היתה על ההדק.
 "פתאום האצבע שלי התחילה לרעוד. דרך כוונת הקסדה שלי ראיתי טור של ילדי גן שהתקרב למכונית של
 הרוצח הזה. היו לי כמה חלקיקי שניה להחליט מה אני עושה: יחד עם הראש שלו, היו מוצאים את מותם כמה
 עשרות ילדים קטנים, חפים מפשע. אני רוצה להודיע לך, שאלו היו שברירי השניות הקשים ביותר בחיים שלי.
 ההחלטה מה לעשות, הלכטים, הפקפוקים, הספקות, הזיעה הקרה שביצבצה לי במצח. האצבע התרחקה
 מההדק, החימוש נשאר במטוס, הילדים הפלשתינאים לא ידעו מה קרה, עד כמה הם היו קרובים להתפזר
 ולהתאייד, ובכך שהאריכו את חיי המנוול ההוא. ורב המרצחים הזה נשאר לחיות, ומצא את מותו כשלושה
 חודשים מאוחר יותר, על ידי כדור בראש מירי של צלף ישראלי."
 מאט הקשיב בעניין. "אם כך, ההחלטה שלך היתה נכונה וראויה," העיר. "אני מבין אותך."
 "אתה לא יכול להבין אותי, מפני שלא שמעת עדיין את סוף הסיפור," המשיך יובל חרש. "באותם שלושה
 חודשים הוא תיכנן עוד כארבעה פיגועי טרור, ובעצמו רצח עוד שלושה ישראלים. בעצם, ישראליות. אמא ושתי
 בנותיה, שתי ילדות קטנות. כל השלוש חפות מפשע, לכל הדעות. כאשר ראיתי את תמונותיהן בעיתון, פרצתי
 בבכי כמו ילד קטן. במשך כמה חודשים איבדתי את השינה שלי. חשתי אחראי ישיר למותן של שלושתן, שיכלו
 להמשיך לחיות חיים ארוכים ואיכותיים אם רק הייתי לוחץ על ההדק ההוא, ולעזאזל ילדי הגן של האויבים,
 שללא ספק חלקם, לפחות, יהפכו להיות מחבלים ואויבי ישראל כאשר יתבגרו. עכשיו תנסה לומר לי שאתה
 מבין אותי."
 מאט האזין בדומייה ולא הגיב.
 "מעניין מה אתה היית עושה במקומי," סיים יובל.
 מאט הזדקף. "אני הייתי לוחץ על ההדק ההוא, בלי ספקות וללא היסוסים," אמר. "ראה, יובל, אנחנו חיים
 בעולם קשוח, בו כל קבוצה עושה כל מה שבאפשרותה כדי להישאר בחיים. אני לא המצאתי את העולם הזה,
 אלא רק נולדתי לתוכו. ראה את כל עולם החי והצומח שמסביבנו, לגביהם קיים רק חוק יחיד ואכזרי שאין
 כמוהו: חוק הברירה הטבעית. החוק הזה מעניק חיים למותאמים ולכשירים ביותר לחיות, אבל מן הצד השני
 של המטבע הוא קובע מי ימות ומי יכחד, ושנינו יודעים שהרוב הגדול באמת מתים ונעלמים מהעולם, ורק

המיעוט הקטן שורד על חשבון הנכחדים. מושגים כמו מוסר, רחמים, צדק, שוויון, פשוט לא קיימים בעולם הטבעי הזה. את אלה אנחנו המצאנו, בני האדם, וקיוונו שזה יעבוד. תראה מה עשינו לעצמנו, מתוך שמונה מיליארד נשארנו רק שמונה בני אדם בכל העולם שיוודעים לשוחח על מה שקרה. בנוסף, המשיכו להיות כמה אלפי אנשים רק מכוחו של המקרה, המזל, הגורל, קרא לזה איך שתמצא. אתה יודע למה האנשים האלה נשארו בחיים בדיוק כמוני: כי הקרינה פסחה על המקום הזה, רק עקב תנועה אקראית של הרוחות שהסיעו את הנשורת מדרום להרים הדרומיים, ומצפון להרים הצפוניים. הבושמנים של ג'ונתן וגרטשן שרדו מאותה סיבה: אפילו הקרינה לא אבתה להגיע למקום הנידח ביותר בתבל, שהעננים מסרבים להוביל לשם ענני גשם ושאף בן אדם נורמאלי לא רצה להיות שם. אני רוצה להודיע לך, שבעולם כזה אני מפסיק לחשוב על צדק, וחושב רק איך לחיות ולהתחיל הכל מבראשית. אל לנו להשוות את המוסר של ישראל מתחילת המאה לפפואה של אחרי השמדת האנושות."

"ואם הדבר היה באפשרותך, והיית יכול להקים את העולם הזה מחדש, היית מנסה לעשות אותו טוב יותר?"
"אני לא תמים עד כדי כך שאחשוב שיש לי סיכוי להצליח. הוא תמיד יהיה כזה, מפני שחוק הטבע השולט בו, הברירה הטבעית, 'כל דאליס - גבר', חזק ממני ומכל אחד אחר. לדעתי, נגזר על העולם שלנו להיות תמיד כזה, ואין לו אפילו סיכוי תיאורטי להשתפר."
"גם בקרב בני אדם תבוניים?"

"כמובן. היזכר בעולם שלפני יום הדין. הרי לאף מדינה לא היה באמת איכפת ממצבה של מדינה אחרת, אלא רק עניינה ומטרותיה שלה עצמה עמדו לנגד עיניה. לכן היה רעב במצב קבע בשליש מהעולם, ולשני השלישים האחרים לא היה אכפת. עשרה אחוזים מהעולם ניצלו 90 אחוזים ממשאבי האנרגיה העולמית, ולאיש לא הזיז. ראה מה קרה בתוך המדינות עצמן. הממשלות גבו מיסים מהציבור כדי לחלקם מחדש. כל קבוצה בתוך המדינה נאבקה כדי להשיג נתח גדול יותר מהעוגה לעצמה, על חשבון הקבוצות האחרות, ולאף אחד לא היה באמת אכפת ממצבם של האחרים. לעשירים היה אכפת מהעניים? התעשיינים חשבו על החקלאים? הבריאים ניסו לדאוג לחולים? כולם נאבקים על דבר אחד, לקיים ולקדם את עצמם בכל מחיר. השוני היחיד הוא שאצל בעלי החיים נוטף דם בין השיניים והציפורניים, ואצל בני האדם זה נעשה באמצעים אחרים, בדרך כלל באמצעות חשבונות בבנקים, או דרך כוונות על מסכי הראדארים."

"לא תיארתי לעצמי שאתה יכול להביע עמדות כל כך קשוחות." מלמל יובל.
"אני בסך הכל מתחיל להבין את מה שאן מנסה להטמיע בנו מאז יום הדין," אמר מאט. "על כורחנו חזרנו לחיות בעולם של תקופת האבן. אנחנו חייבים להסתגל לחיים האלה, מפני שלא נצליח לסגל אותם לאורח החיים שלנו. לצערי הרב ולאכזבתי אני מכיר בכך שזה המצב שנקלעתי אליו ובו אני צריך להמשיך הלאה. ובתקופת האבן שורדים כמו בתקופת האבן, בכידוני עץ, בגרזני צור, בקשתות ובחיצים. ההרג כאן הוא דבר טבעי, ולא לוקחים שבויים. כנראה שכאן לוקחים רק שבויים. וזו הסיבה שאין לי הרבה ברירות אלא לצאת לפעולה יזומה ותכליתית."

"איך אתה מתכוון לבצע את זה?" חקר יובל. "אתה מדבר על השמדה המונית."
"אינני יודע עדיין. אולי בעזרת חומר כימי, יתכן משהו ביולוגי, או פשוט נשק קונבנציונלי כלשהו."
יובל שינה נושא. "ג'ולי סבורה שאותם אנשים שגרמו להשמדת העולם, ניסו להקים בו חברה אוטופית לפי ראות עיניהם."

"גם אותך היא מציפה בשאלות מוזרות, חידות מוצפנות וחלקי מסרים לעתיד הרחוק? ומשביעה אותך לא גלות דבר לאיש?" שאל מאט בחיוך.
יובל החזיר חיוך. "אתה מעמיד אותי במצב לא אתי," טען. "אם אפשר, הרי חשפתי באוזניך דברים שהיא ביקשה ממני לשמור בחשאיות מרבית. ואם אכחיש, אולי יהיה זה שקר. אז מה את מציע לי לענות?"
"כבר ענית, ויפה ענית," החזיר מאט. "בכל אופן, נראה לי שאנחנו מתקרבים למועד שבו היא תדע לספר לנו מי עשה זאת ומדוע."

הוא רכן על בירכיו ובדק את מתיחות חוט ההתרעה, אחד מני רבים שהתקינו במקומות שונים מסביב לכפר. החוט היה שלם והעיד כי לא עבר איש במקום הזה, כמו ביתר המקומות שבדקו בכל שעות הבוקר. צפור סוכה בעל נוצות שחורות וראש בגוון כחול נחת לידם במפתיע, חטף חלזון ופרח משם לקשט את סוכתו לקראת הביקורת של הנקבה המחזרת על ידו.

יובל ליטף את ביטנו. "הגיע השעה לאכול. יש היום בתפריט אומצת חזיר מנוקד ומחית בטאטוט."
"מה אתה אומר על הנושא ההוא?" שאל מאט.
"עדיין אין לי תשובה, תן לי לחשוב על זה. אבל אני חייב לדעת את היקף הפעילות, זה יהיה אחד הגורמים כבדי המשקל במערכת השיקולים שלי."
"אני כבר יכול לתת לך תשובה בעניין הזה," אמר מאט וקם. "אני מקבל את גישתך."
"תודה," אמר יובל.

במסעדה של אן לא היה רגע דל, וארבעת העובדות הקבועות עמלו וטרחו על הכנת הארוחה המתמשכת, האינסופית, להאכיל כל דיכפין. לקראת הצהריים הבחינה נאטאלי שאולו הדגים, והציעה לאן לצאת אל הנחל ולהביא מלאי טרי. אן נראתה טרודה והתלבטה עם עצמה. לאחר זמן מה נעתרה לה, כאשר ארשת פניה מעידה על מצב רוח מדוכדך.

"קרה משהו?" שאלה נאטאלי.
גם השאלה הזאת, כפי שהסתבר, רק המשיכה להעכיר את מצב רוחה של אן.

"את לא יכולה לספר לי?" המשיכה נאטאלי לשאול ברכות. "זה משהו אישי? את מרגישה לא טוב?"
 "לא, זה לא קשור בי", ענתה אן ולא יספה.
 נטאלי החליטה לא ללחוץ, נטלה את רשת הדיג והן יצאו לדרך. שתי הצעירות הזדרזו בעקבותיהן, והארבע יצאו באחד השבילים הראשיים של הכפר, בדרך המתפתלת בין העצים והצמחייה הסמיכה לכיוון הנחל. מרי הפעלתנית הביאה עמה סלסלת נצרים קלועים, שבתוכה ימצאו הדגים את עצמם מובלים בסופו של יום אל האסכלה החמה.
 "המדובר בג'ולי", אמרה אן פתאום, "בשיחות המוצפנות בינינו היא שואלת אותי שאלות קשות, שמטרידות אותי מאוד."
 "את יכולה לשאול אותי, אולי אני אוכל לעזור?" הציעה נאטאלי.
 "אינני חושבת כך", חיוך דק ועצוב הסתמן על שפתיה. "חלק מהשאלות שלה מצריכות ידע אקדמי, חלק זיכרון ממה שהתרחש בתחנת החלל, וחלק חידות של בלשים או מרגלים... ומלבד זה, היא השביעה אותי שלא לגלות דבר לאיש."
 "מדוע?"
 "אינני יודעת. אולי היא משוחחת עם כל אחד בנושאים אחרים, כדי לבנות לעצמה תמונה כוללת. אבל איני מבינה כלל את המניע שלה, ומה יצא לה בסוף מכל השאלות הללו."
 "היכן היא נמצאת בדיוק?"
 "גם את זה איני יודעת. היא מקפידה לא לגלות את המיקום המדויק שלה, או את שלנו, במכשירי הקשר, מחשש להאזנה או לציתות."
 "מי כבר יכול להאזין לכם?" תמחה נאטאלי.
 "שאלה טובה", השיבה אן, "ותשובה אין."
 "ספרי לי קצת עליה", ביקשה נאטאלי.
 "ג'ולי בחורה נהדרת. באמת, מוכשרת, חכמה, ידענית גדולה. לא אתפלא אם יש לה מנת משכל של מחוננת. אהבתי אותה כמו בת."
 "מה היה התפקיד שלה בתחנת החלל?"
 "היא היתה 'מומחית מטען'. ג'ולי היתה טייסת קרב צעירה ומוכשרת במטוס F-16 של המשמר הלאומי. מספרים שהיתה מתמרנת כמו שדה משחת, והצליחה להפיל באימוני קרבות האוויר אפילו מפקדי טייסות. לאחר מכן החלה להשתעמם מחוסר פעילות מבצעית, מפני שאויבים אמיתיים לא היו קיימים. אז ביקשה העברה למטוסי תובלה, בהם היו לה טיסות רבות יותר. כשאמרו עליה שהיא יכולה להטיס כל כלי טיס שיש לו סטיק ומצערת, היא היתה עונה 'וגם קולקטיב', שזו אחת מידידות הניהוג של המסוק. בין לבין, כדי לשבור את השיגרה, סיימה שני תארים באוניברסיטה, בכימיה ובפיזיקה."
 "היא היתה נשואה?"
 "היא נישאה לקצין בצבא בשם ביל, אך לאחר כמה שנים השניים התגרשו."
 "למה?"
 "עד כמה שאני הבנתי, היא היתה הרבה יותר מוכשרת מבעלה. זה לא היה מפתיע, מפני שקשה למצוא גברים מוכשרים ברמה של אישה כזאת. מכל מקום, הוא לא יכול היה לשאת את זה לאורך זמן, והיא לא התכוונה לוותר על הקריירה שלה כטייסת. וכאשר היא הודיעה לו על ההזמנה שלה מנאסא להפוך לאסטרונואטית, הוא נשבר, והם נפרדו."
 "ואיך היא היתה בחלל?"
 "נפלאה, כהרגלה. אשת צוות למופת, חברתית, פקחית, משתפת פעולה ועוזרת לכולם. היא היתה ממונה על סידרת ניסויים ומחקרים מדעיים, וגם סייעה בתחזוקת הציוד."
 "ושאר אנשי הצוות? היו ברמה נמוכה יותר? אמרת שהייתה שם אסטרונואטית נוספת."
 "גרטשן וולף, מגרמניה, גם היא בעלת כישורים מדהימים ואופי חזק ומיוחד במינו. בכלל, כל אנשי הצוות בחלל היו משכילים ומיומנים מאוד."
 "אז מה הסיפור המיוחד של ג'ולי? מדוע את מזכירה רק אותה, ולמה השיחות נערכות רק בינך לבינה?"
 "השיחות לא נערכות רק בין שתינו, הסבירה אן, "אני משוחחת עם כולם. דיברתי גם עם ג'ונתן, שנמצא כפי שסיפרתי לך יחד עם גרטשן בנמיביה, והם חיים יחד עם שבט בושמני. ואחרון חביב שוחחתי רבות גם עם אוהירו נאסומי, היפאני שבחבורה, שגם הוא אישיות מקסימה ומרשימה. אדם ידען מופלג, חביב וטוב לב, שהיפוי הפנימי שלו פורץ החוצה כמו אורה של השמש."
 "את יכולה לחזור לשאלות ולחידות של ג'ולי?"
 אן עצרה מעט את שטף דיבורה וחזרה להרהר.
 "אין טעם בשאלות ובחידות האלה, אבל הרמזים או ההשלכות שלהם מטרידים את נפשי מאוד," הסבירה לאחר זמן. "באופן כללי, ההשערה של ג'ולי היא שקיימת קבוצה של אנשים, שהם הטרווריסטים שחוללו את המלחמה הארוורה הזאת שהשמידה את האנושות. לדעתה, הם עצמם מסתתרים באיזה שהוא מקום, מקלט או בונקר ממוגן בפני הקרינה, וכאשר הם יזחלו מתחת לאדמה החוצה הם יקימו להם עולם חדש, לפי התרבות או הדת שלהם. לג'ולי יש שלוש מטרות: הראשונה לגלות מי הם ולמצוא היכן הם מסתתרים. המטרה השנייה רחוקה יותר וכמעט שלא מתקבלת על הדעת: לאחר שתגלה ותמצא אותם - להגיע אליהם, להילחם בהם ולנצח אותם. רק אז היא מתכוונת להגיע למטרה השלישית, האחרונה: להקים מרכז לאיסוף, אגירה ושימור הידע האנושי, כך שכאשר אנחנו נייצב את התרבות שלנו בפפואה, ובאפריקה תתייצב התרבות הבושמנית, נעזר בה

ונתחיל מחדש את התרבות האנושית, המבוססת על דמוקרטיה ליברלית ושוויונית, ועל כל הידע המדעי שנצבר עד היום.”

“היא באמת מחוננת, הכריזה נאטאלי ומחאה כפיים, “ואני כבר מעריצה את האישה הזאת!” ולאחר הפסקה קצרה שאלה בזהירות: “היא היתה יפה?”

אן פרצה בצחוק, תוהה האם השאלה נשאלה בהלצה או ברצינות. “יפה מאוד. גם היא וגם גרטשן היו יכולות להיות מלכות יופי. אבל דעי לך שזה מעולם לא היה פרמטר בעל משקל בנאסא. ומלבד זה, גם את יפה מאוד, ויכולת להיות דוגמנית על או כוכבת קולנוע.”

נאטאלי חייכה במבוכה והסמיקה קלות, כאשר לפתע משהו הבהיל את מרי וטלי מאחור. שתי הצעירות קראו בקול כמה הברות אניגמטיות בשפתן, והחלו להימלט משם בחזרה לכיוון הכפר. אן ונאטאלי הסתכלו לצדדים, מנסות לברר מה הפחיד את שתי העלמות, אך לא ראו דבר.

“מה קרה להן?” שאלה אן בחשש. “הן בטח יודעות משהו שאנחנו לא יודעות.”

“אולי איזו חייט טרף, אולי נחש,” חיוותה נאטאלי את דעתה, ואחזה בכוח רב את רובה הדגים, או הברגים, של יובל. תמיד כאשר יצאה משטח הכפר נשאה אותו עמה, והדבר הקנה לה תחושת ביטחון רבה. באימוני הירי הרבים שלה הצליחה לשפר את רמת קליעותיה, וכעת יכלה לשגר בורג בדייק רב ולפגוע בגזעי עץ מרוחקים ואפילו בעטלפים התלויים במהופך על ענפים גבוהים.

מרי וטלי נעלמו מן השביל והשתררה דממה כבדה ומעיקה. אן ונאטאלי התבוננו לצדדים בלב כבד, ופרט לצללים הכהים בין העצים לא הבחינו בתנועה כלשהי.

“מה דעתך, נמשיך לנחל או נחזור לכפר?” שאלה נאטאלי.

“אינני יודעת מה להחליט,” השיבה אן, ופתאום שמעה את נאטאלי צורחת “היזהרי, מאחוריך - - -” וחשה מכה - ועלטה. לוחם מן השבט השכן, חסון ושרירי, הגיח מתוך הצללים והלם בעורפה באלת עץ, והיא איבדה את הכרתה. לוחם שני שיצא מאחוריו זינק לעברה של נאטאלי. היא היתה מאובנת מאימה, ורגליה סירבו לזוז כנטועות בקרקע. זה הגיע אליה ולכד אותה בידי. הראשון תפש את ידיה של אן והחל לגרור אותה על הארץ, והשני החל למשוך בכוח רב את נאטאלי בעקבותיו. היא החלה לצרוח בכל כוחותיה, להשתולל ולהתפתל כדי להיחלץ מפיתתו, ולרגע קצר הוא הסתובב אליה כדי לחבוט בה ולהשתיקה, או אולי כדי לעלף גם אותה.

נאטאלי ניצלה הזדמנות קצרצרה, הרימה את בירכה ובעטה בחוזקה באשכיו. המום משהו, נאנק והתכופף מעט, ואחזיתו בה רפתה מאוד. משיכה מהירה, והיא השתחררה ממנו כליל. בזריזות פנתה לאחור והחלה במנוסה

מהירה. התוקף שלה התאושש מהר מאוד והחל לרדוף אחריה, אך ריצתו היתה כבדה ולא יעילה. הפער הלך וגדל, אולם אז נפלה והשתטחה על הקרקע הרקובית הטחובה והחלקלקה, והוא שוב קרב וצמצם את המרחק. בעודה שוכבת על הארץ, הרימה את רובה הדגים שלה וירתה בורג הישר לגופו הרחב. הבורג ננעץ בחזהו

החשוף, המקושט בפסי צבע שחורים ולבנים, והוא נפל לאחור מעוצמת הכאב. פסק הזמן הזה הספיק לנאטאלי כדי לקום ולהתרחק מטווח פגיעתו. אולם הוא עדיין לא ויתר. גדול וחזק היה, ונחוש לשבות לעצמו את

הבחורה הזאת ויהי מה - והמשיך במרדף. נאטאלי היתה חיוורת ונסערת, וליבה פעם במהירות שיא. לרגע חלף בה הרהור קצר האם שומה עליה לזרוק את הרובה כדי להקל על ריצתה, אך החליטה בעקשנות להשאירו אצלה.

לטעון מחדש בורג לא יכלה תוך כדי תנועה, והיא קיוותה שתצליח לעשות זאת בשלב מאוחר יותר, אולי תמצא לה הפוגה מתאימה. בינתיים הגיעה להתפצלות שבילים, והיה עליה להחליט במהירות רבה לאן היא פונה.

המקום היה מוכר לה. אחד השבילים הוביל אל מקום נחיתה החללית, ואל העץ בו בנתה את סוכתה. ‘היי, חמודה, איזה מקום נהדר בנית לך!’ נזכרה בדבריו של יובל, ‘לא ניתן לראות אותו מלמטה. זה יכול להיות מקום מסתור מעולה!’

בזינוק מהיר פנתה לכיוון החללית, והמשיכה בריצתה המהירה. הגבר שדלק אחריה הגיע לפרשת הדרכים, והתלבט רגע לאן פנתה. הוא התכופף והחל לבחון את העקבות הטריים שהשאירה, והופתע מכך שהיא בחרה

דווקא להתרחק מן הכפר שלה, והמשיך לדלוך בעקבותיה. המרדף נראה היה לקוח מסרט אימים, רק שהיא עצמה היתה הכוכבת המשתתפת בו. שלוש פעמים כמעט לכד אותה והיא הצליחה להינצל בעור שיניה. כך היה גם בעת שטיפסה בזריזות על סולם החבלים הגואל, ומשכה אותו אחריה בעוד מועד חלקיק שניה לפני שהצליח

לתפוש אותו, וגם כאשר הטיל בה את חניתו שהחטיאה אותה כחוט השערה.

כעשרים מטרים מעל הקרקע, על המרפסת הקטנה שבה לה רוחה. כאשר סיימה לטפס על סולם החבלים משכה אותו אחריה. המעשה מנע כליל מרודפה את האפשרות לטפס בעקבותיה על העץ. מבין הענפים ראתה

אותו מסתובב אנה ואנה וממתין לה.

לחירתה, הוא החליט להישאר שם. בידו שלף בכוח את הבורג הנעוץ בחזהו, ושגת כאב אדירה בקעה מגרונו. הוא הביט בחפץ הקטן והמוזר בחמת זעם, והשליך אותו למרחקים. לא נשאר לו אלא לבהות בפצע

הפעור בעוד דמו ניגר משם בקילוחים דקים בהתאם לקצב פעימות ליבו. לא היה לו מושג שעליו לנסות לעצור את הדימום.

אן פקחה את עיניה לאחר זמן מה, שלא יכלה להעריך את משכו. עורפה כאב לה מאוד, ועיניה ראו כמטושטש את סביבתה. היא היתה חבולה אמנם, אך בריאה ושלמה. היא מצאה את עצמה שרועה בתוך סוכה זרה, על

קרקע בוצית. מלוכלכת היתה, רטובה, שרוטה מן הגרירה הגסה, ובגדיה קרועים. כאשר ראייתה החלה להתמקד ולהשתפר, הבחינה בשוכה שלה, ענק אימתני שניצב מעליה על שתי רגליו העבות כעמודים, ובידו קשת וחץ.

הוא חשף טור שיניים מעוקמות ובקול רם השמיע צהלה של ניצחון. לאחר מכן מתח את מיתר הקשת, ולקול

צווחתה שיגר לעבר ירכה חץ קטלני. זה פגע בבשרה וחדר פנימה, והכאב החד שפילח אותה השחיר בהדרגה את ראייתה וגרם לה לאבד את הכרתה פעם נוספת. בגאווה יצא מסוכתו להכריז לרעיו הממתינים בחוץ על הצלחתו לקדש לעצמו רעיה - שפחה חדשה, מן האורחים הלבנים של השבט האויב. אלה פצחו בריקודים שסחפו את גיבורם לרקוד אתם.

מאט ויובל החלו לעכל ששתי הנשים אינן נמצאות בשטח הכפר רק לעת ערב. לעיתים תכופות יצאו השתיים לסיורים ולמסעות בסביבה, למשימות שונות ומגוונות. מדי פעם יצאו לדוג בנחל, לפעמים לחפש פירות יער או להביא נצרי בננות. אבל תמיד הקפידו לחזור בשעות האור, נוהל שהיה מקובל על כל הארבעה. אף אחד מהם לא אבה למצוא את עצמו מעביר את הלילה מחוץ לכפר המגונן, רועד מקור ומפחד מפני ההפתעות שעלול היער להמציא. עתה החלו דמדומי הערב להעיד שהלילה קרב ובא, ומאט ויובל החלו לסייר בכפר בדאגה קלה. גם היעלמותן של מרי וטלי לא תרמה להרגעת המתח. וכאשר השתררה החשכה, השניים היו עדיין ערניים ומתוחים מאוד. היה זה הלילה הראשון שלא ידעו היכן אן ונאטאלי מצויות ברגע זה ממש. מתוך העלטה והצלליות של המדורות הפזורות, הופיע נרגש אחד הנערים וסימן להם לבוא בעקבותיו. כאשר הם נכנסו לסוכה שהובילם אליה, הופתעו למצוא בה את שתי הרעיות הטרויות שלהם, מרי וטלי, שוכבות על הקרקע מצונפות ורועדות, למרגלות אימותיהן ובני משפחותיהן. האמהות החלו לדבר בשטף ולהט ולתאר באוזני האורחים מה אירע, ומתוך תנועות הידיים ושפת גופן, הבינו השניים היטב שהגיעה השעה לעשות מעשה. סדר היום עומד בהחלט להשתנות!

מאט, חיוורון עוטה את מצחו, הביץ ראשון מה שהתרחש. "אן ונאטאלי נחטפו ע"י השכנים שלנו, סינן בזעם. "התמהמנו יותר מדי בבעיות מוסריות, במקום לתכנן ולבצע מה שידענו שנהיה חייבים לעשות!" יובל עמד המום, ורצף של מחשבות החלו לחלוף בראשו. איך מרי וטלי נחלצו מהגורל הזה? איך נדע מהו מיקומן ומצבן? כיצד נחליץ אותן ונחזיר אותן בשלום, אם הן בחיים? מה יהיה עונשו הראוי של השבט השכן? כלום צריך להיות מדובר בעונש, בהרתעה או בהשמדה?

מאט זעף וכפות ידיו התאגרו בחרונו. "אנחנו יוצאים לסיים את העסק הזה, נהם, "זה לא ימשך יותר!" יובל התעשת. "במקום הזה לא הורגים את הנשים, מאט. רוב הסיכויים שהן שבויות בשבט השכן, אבל בחיים. זה מתיר לנו קצת זמן לשיקול ולתכנון."

"בכל מקרה, ביץ אם הן עדיין בריאות ושלמות או חלילה מתות, השבט ההוא סיים את תפקידו בעולם. החל מרגע זה הם חיים על זמן שאול."

יובל המשיך לחשוב על האלטרנטיבות השונות. מאט עדיין נראה ונשמע כמו פקעת עצבים שעומדת בפני פיצוץ.

"אני כועס רק על עצמי, רתח, "שלא הכנתי תוכנית וכלים לבצע את הדבר הזה. אין לי מושג כרגע איך זה יתבצע, אבל אני הולך על זה!"

יובל נשא אליו את מבטו, והתבונן ישירות לתוך עיני מאט. "סופר ומשורר מבני עמי בשם חיים גורי אמר פעם, 'לעולם לא נהיה רוצחים, אבל נעשה הכל כדי לא להיות הקורבנות'. תן לי הזדמנות לפתור את הבעיה בדרך אחרת, בדרך שלי, ביקש בשקט. "איך?"

"בקרת פעם בפראג, בירת צ'כיה?" שאל יובל. "לא."

"וגם הפפואנים האלה בוודאי שלא היו שם," אמר יובל. "נרים להם מחזה מרהיב, הצגה שטרם ראו כמוה." "מחזה? הצגה?" קימט מאט את גבותיו. "על מה בדיוק אתה מדבר?" "מופע התיאטרון השחור."

בשעות הצהריים האוויר הצטלל כבדולח, והחום השתלח בכול ללא רחם. בתקופות ההפוגה הקצרות בין עונת הגשמים המתונה לבין בואם של הגשמים הרבים זכתה שמורת אטושה לימים אחדים של רקיע כחול ורגוע. שמש צהובה קורנת ולהקה דלילה של פלמינגו שהופיעה בהפתעה מאי שם במערב. הציידים לא נחו לרגע קט. הם זחלו בכשרון נדיר עד לשפת הביצות ומתחת לאפם של העופות התמימים שיגרו לעברם חיצים קטלניים. גופם הדל סיפק בשר במשורה לשבט הרעב. העופות עברו את מבחנו של מונה הגייגר, וג'ונתן לא ידע לקבוע בוודאות האם היגרו לכאן מאזורים דלי קרינה, או שספגו כמות כה זעומה שהשאירה אותם בחיים. כך או אחרת, לאחר מספר מצומצם של עופות קטולים נצבר אצל הלהקה הניסיון הדרוש להכיר באויב המוסווה היטב והיא התעופפה ופרחה משם, ולא נותר לבושמנים אלא להמתין להגעתה של קבוצה חדשה אשר עדיין לא חוותה את מטחי חיציהם.

ג'ונתן וגרטשן התנתקו מן הבושמנים והעבירו את זמנם צמודים למכשיר הקשר. כאשר חצו לפני כמה ימים את שער אנדרסון בגבולה הדרומי - מערבי של השמורה, מצאו מכונית נטושה מאחורי בקת העץ העגולה ששימשה את שומרי הגן כעמדה לקבלת קהל התיירים. עיניו של ג'ונתן התנוצצו בשמחה, ולתימהונה של גרטשן הוא אפילו לא ניסה להתניע את המכונית: רק פתח את מכסה המנוע ופירק מתוכו את המצבר, שהיה מלוכלך ומפויח אך במצב סביר מבחינת האנרגיה החשמלית.

“זה לא סתם מצבר מטונף, הסביר, “מצבר כזה פירושו עוד הרבה שעות של שיחות עם החברים שלנו.”

“זה לא תלוי רק בנו, טענה כנגדו, “אתה מניח הנחה אופטימית שגם החברים שלנו מצאו מצבר נוסף.”

באותה בקתה מצא גם את מפת האתר, קיפל אותה והטמינה בתיקו לעיון מאוחר יותר. באותו יום הם נעו בדרך הסלולה צפונה לעבר בור המים הראשון ושם קבעו את חנייתם. למחרת נזכר ג'ונתן במפה ושלה אותה מן התיק, והשניים עיינו בה ביסודיות. כך נוכחו לדעת שהם חונים רק כמה קילומטרים בודדים דרומית למחנה הנופש אוקאו-קואג'ו, ובו חנויות, פונדקים וביתני הארחה. בהתייעצות קצרה החליטו לצאת שניהם לסיוור מקדים ולבדוק האם להעתיק את מקום חנייתם לשם, כדי להתחיל להתענג על הנוחיות המערבית שאליה כמהה נפשם מזה זמן רב. הם אספו עמם שלושה צעירים נוספים לליווי ויצאו לדרך.

שם, במחנה, מצא ג'ונתן ג'יפ לנדרובר. הפעם הזאת בחר ג'ונתן לבדוק את שמישותו של כלי הרכב. המתנע של הג'יפ התעורר לחיים מרבצו הממושך, ניער מעצמו את האבק והמנוע החל לפעול - אולי לראשונה מאז יום הדין. לנוכח מבטיהם האדישים של הבושמנים, ג'ונתן וגרטשן ציינו לעצמם שזו לא נראית הפעם הראשונה שאנשים אלה חוזים בכלי רכב הנע ממקום למקום על גלגלים מבלי שאיש דוחפו או מושכו. ג'ונתן, מאושר כילד שקיבל צעצוע שאבתה נפשו, מיהר לצאת לסיוור להיכרות הסביבה. לבסוף חזרו החמישה אל מקום חניית השבט רכובים על רכבם החדש. אמנם מד הדלק הראה על שליש מיכל בלבד, אך ג'ונתן טען שהוא ישמש אותם לנסיעות קצרות בלבד בתוך המתחם הזה.

בטרם עלות השחר נשמעו היללות הראשונות של הנשים, כאשר גילו כי שניים מבני השבט לא הקיצו משנת הלילה כמדי יום. הרעב הכריע למוות את אחת הנשים הזקנות ואת נכדה, ילד קטן כבן שלוש. הנשים קוננו בצווחות ובתקתוקים, הגברים היו מבולבלים וחסרי אונים מול ריקנות המוות. ג'ונתן לא רצה לאבד זמן בבירור השאלה מהם מנהגי הקבורה והאבלות של בני השבט, הורה להרחיק את הגופות מאזור החנייה לחלקה מרוחקת, לחפור קברים ולטמון בהם את גופות הנפטרים. לסיום הניח אבן גדולה על כל קבר וחרט בסכיניו את שמות הנפטרים, כפי שהגו אותם חבריהם.

כאשר שב אל גרטשן, גמלה בליבו החלטה. הוא הודיע לה שמנוי וגמור עמו לצאת עם הרכב, לחפש ולהביא מזון לכולם. הוא נטל שוב את המפה הצבעונית, מדד סנטימטרים וחישב קילומטרים, וקבע:

“אקח אתי את תיטא ונצא שנינו למזרח הפארק. ניסע למחנה הלאלי, ואם שם לא נמצא מזון נמשיך עד

למחנה נאמוטוני בקצה המזרחי של השמורה. אני מקווה למצוא ולהביא כמויות מזון ממחסני המסעדות או המלונות, ונתחיל לאכול סוף כל סוף כמו בני אדם.”

“רעיון טוב, שיבחה גרטשן.

“חשבתי שתפרצי בבכי ותסרבי להיפרד ממני, סנט בה ג'ונתן קלות.

“אני לא בוכה אף פעם, השיבה לו.

“בתחנת החלל בכית, לא כן?”

“לא ראית טוב. אני לא בכיתי מאז שאני זוכרת את עצמי, ענתה בקרירות.

ג'ונתן פרש ממנה לעשות את ההכנות למסעו. נטל את מונה הגייגר, שני בקבוקי מים, כדורי כלור וארבעה נחתי בשר אנטילופה שיובשו בשמש, והטענים על הג'יפ. עיכוב קל בתוכניתו היה קשור בהיעלמותו של תיטא מהמקום. רק כעבור שעה ארוכה ניראו גרטשן ותיטא חוזרים יחדיו מעברו השני של השרה. “יתכן והיא חיפשה אחריו למעני, סבר. עתה התייצב הצעיר לדרך בהכנעה עם קנה במבוק השתייה, קשתו הקטנה ואשפת חיציו, ושניהם נכנסו לתוך הג'יפ. זה האחרון החל לנוע ולחולל ענן אבק שהסתחרר כטורנדו זעיר והכריח את הילדים הסקרנים שקרבו לצפות במחזה.

ג'ונתן הציץ שוב לכיוון מחוון כמות הדלק. “אם לא אמצא תחנת דלק עד מחנה הלאלי, הודיע לתיטא,

“אנחנו בצרות.”

הרכב טיפס מן השביל אל הכביש, והנסיעה הפכה לחלקה ונוחה יותר. עתה התפנה להרהר בדבריה האחרונים של גרטשן, ובתשובתו האחרונה אליה, וניסה לאמץ את מחשבתו. כידוע לו, גרטשן מעולם לא שיקרה בדבר קטן כבגדול. תמיד ענתה בקור רוח מעורר הערצה תשובות מדויקות וכנות במאת האחוזים. האומנם ראה אותה בוכה בחלל? ככל שהרבה להפוך בדבר איבד מעט מביטחונו העצמי באמיתות כוח זיכרונו. ככל שאימץ את מוחו לא יכול היה להישבע לעצמו שאכן הבחין בה בוכה שם למעלה, מול פטריות המוות המתעמעמות ונמוגות לענני התרעלה הקטלניים.

"מה אני אגיד לך", סיפר לתיטא, "גרטשן אישה מיוחדת במינה."
ולאחר שתיקה ממושכת הוסיף: "ועד היום לא הצלחתי לקלוט את הראש שלה."

כאשר נעלם הגי'פ באופק המזרחי של השביל, ענני האבק סיימו לשקוע והדי קול המנוע גוועו לחלוטין, הכניסה גרטשן את משרוקיתה אל פיה. בסדרת שריקות קצרות ומהירות הקפיצה את כולם על הרגליים, והורתה לצאת לכיוון צפון, לעבר מחנה הנופש אוקאו-קאג'ו.

"אלזי, מעכשיו את צמודה אלי", הורתה לצעירה הנרגשת. "יהיה לך בקרוב תפקיד גדול וחשוב!"
גרטשן רכנה ארצה והרימה אבן בגודל של אשכולית. "אני צריכה שתאספו לי עשר אבנים כאלה," אמרה לצעירה וזו הזדרזה לצקצק ולהקיש בלשונה לקבוצת נערים בני גילה, ואלה מייד החלו להתרוצץ במעגלים ובאלכסונים כעדת זבובונים המרחפים בתקופת החיזור, וגל נאה של עשרות אבנים נערם עד מהרה. גרטשן גחנה ארצה לדקות מספר, וכשקמה הערימה הכאוטית הפכה לחץ הפונה צפונה. לבסוף הוציאה עיפרון ודף נייר, כתבה עליו מספר שורות, הטמינה אותו מקופל בתוך ניילון על האבן העליונה ומעליה הציבה אבן נוספת לבל יתעופף ברוח או ירטב בגשמים העתידיים להגיע.

"אמרי לביטא לירות חץ לכאן," אמרה לאלזי, וסימנה מקום באזור האחורי של חץ האבנים שיצרה. לאחר שהחץ ננעץ היטב באדמה נטלה בד אדום וקשרה אותו כדגלון מתנפנף. או אז המשרוקית הורתה לכולם להתחיל לצעוד. הצעידה היתה קלה ביותר גם לרעבים מאוד, על הכביש הסלול בדרכו למחנה המצוי רק כמה קילומטרים צפונית להם. גרטשן חרגה ממנהגה וצעדה בעצמה בראש הטור, והקלה בכך על המושכים ביצולי העגלה.

עתה החלה לחוש אף היא תחושת רعب. לא רעב חולף, אקראי, מלאכותי, אלא רעב אמיתי, כזה המקנן בתודעה ומעביר מסר למערכות הגוף: 'גוף יקר, אני יודע שאתה עורג לדבר מזון לעכלו, אך הוא אינו בנמצא כרגע, והחמור מכך הוא, שאינני יודע מתי והיכן אמצא את ארוחתי הבאה'. זה ורק זה הוא הרעב האמיתי. עד היום, כאשר אמרה לעצמה או לשומעיה 'אני רעבה' או אפילו 'אני גוועת ברעב', זה היה מטבע לשון מקובל לכך שהגיע הזמן לגשת למקרר ולאכול דבר מה, או להיכנס למסעדה הקרובה. עתה הקיבה החלה לקרקר ולררוש את המגיע לה, אך מלאי אגוזי המונגונגו אזל, עופות הפלמינגו פרחו למרחקים, ואנטילופות בוששו לרדת מן ההרים המערביים ולשמש מטרות לחיצי הציידים.

נשות השבט מצאו בחשאי מתחת לאדמה שורשים ופקעות הראויים למאכל אדם, אך אכלו אותם בהסתר או הזינו את ילדיהן. מכל מקום, ההצלחות הללו הפכו לנדירות ככל שהצפינו. גרטשן סבלה את רעבונה בגאון והובילה את השבט עד למבואות המחנה, בו היו פזורים מספר פונדקים, בונגלוס וקומפלקס של חנויות ומסעדות. שם עצרה והורתה על החנייה.

"אלזי - בואי אתי", הורתה לה, והשתיים נכנסו אל מתחם המחנה. "אולי נצליח למצוא כאן מזון. ואם לא, לפחות אישן הלילה על מיטה ומזרון." מזון לא מצאה, ובטרם עלתה על משכבה שידרה לגיולי על מותם ברעב של שני הבושמנים הראשונים.

ג'ונתן שלח הצצה מודאגת בכל כמה רגעים לעבר מד הדלק. הוא העריך את המרחק עד למחנה הלאלי כשבעים קילומטרים, אך המחוג לא ידע להבטיח לו את כמות הדלק המספיקה. כלי הרכב דהר על הכביש בנהמה קולנית, שהחרידה את דממת המוות - תרתי משמע - של המקום. מימינם היו גבעות טרשיות מצהיבות, ומשמאלם מי הביצות מתנוצצות באורה של החמה. לפנייהם כביש אפור שסופו אינו נראה, ומאחוריהם שבט של אנשים רעבים, מפוחדים ומיואשים. הוא חש שאחריות רבה מוטלת על כתפיו, ושאף בכל נפשו לפתור את כל הבעיות והמצוקות. באמונה שלמה האמין שיצליח לבצע את כל תוכניותיו: למצוא דלק, למצוא מלאי נכבד של מזון, לחזור בזמן ולהשביע את כולם. במיוחד רצה להוכיח לגרטשן שעמד במשימה. אסור היה לו לאבד אותה, בת האנוש התבונית היחידה שנגזר עליו לבלות עמה את כל שארית חייו עלי אדמות. הוא הסכיך עם העובדה שלא יזכה לראות יותר את חמשת עמיתיו האחרים. נחמתו היתה בשיחות שערך עמם, אך גם הם הלכו והתמעטו. בעולם החדש שהתהווה לאחר יום הדין, אין אפשרות מעשית לנוע מיבשת ליבשת, ובוודאי שלא ניתן לקפוץ לביקורים.

מה יהיה? מחשבות על הבדידות הצפויה לו קרעו את נפשו. תאב חברה וחפץ חיים היה, והוא נואש מן הבושמנים כליל. פרט לתיטא ולאלי הצעירים אף אחד לא עשה ניסיון ללמוד את שפתם ואפילו לא הראה כוונות ללמוד להבין את האסטרונומים. וגם השניים הללו, יתכן ומבינים את רוב הנאמר, אך מסרבים בתוקף לפצות את פיהם. מדוע? לא ידע. היו לו שלוש השערות, אך לא ידע איך לבדוק אותם. האחת גרסה שהם אינם מסוגלים לדבר או לבנות משפטים בשפה המודרנית, השנייה היתה שהם אינם מדברים מפחד או חשש כלשהו, או מפני כבודם של 'בני האלים'. השלישית היתה דומה לשניה: הם יודעים לדבר היטב, אך אמונתם מונעת מהם לעשות זאת מפאת 'קדושתם' המדומה. כך או אחרת, הם שתקו כדגים ולא הגיבו אפילו בשפת הגוף.

לא נותר לג'ונתן אלא להזות ולשקוע בחזיונות שווא. הוא דילג בקלות על הימים הקרובים, בהם הוא מציל את כל השבט מרעב, ושעט בבטחה אל העתיד הרחוק יותר. הם הגיעו אל מחוז חפצה של גרטשן, בו היא עצמה בחרה להשתקע. מצדו כלל לא משנה היכן זה בדיוק יהיה. מספיק שהאזור והאקלים ימצאו חן בעיניה, כמקום לגידול עוברה. ביטנה תחל להיראות בקרוב, והוא הניח שהדבר יורז את החלטתה לסיים תוך כמה שבועות את המסע ולייצב את חייה. אולי זה יהיה באותה עיר בה תכננה לפגוש אל ליקוי הלבנה.

ולאחר הצאצא הראשון שלה, שעדיין לא ידע בוודאות מי אביו, הצאצאים הבאים יהיו בוודאות ממנו. היא תלד שלושה או ארבעה ילדים. יהיה עליהם לכלכלם, לפרנסם, לגדל אותם בכבוד. הוא וגרטשן יקימו בית ספר זעיר, ובו כיתות לימוד לפי גילאים. בכיתות אלו ילמדו הן ילדיהם והן ילדי הבושמנים זה לצד זה, את מה שיש לשניהם ללמד. תוכנית הלימודים תהיה על טהרת המודרניקה. לימודי ההיסטוריה של הבושמנים לא יהיו נחוצים. הילדים ילמדו קרוא וכתוב, חשבון בסיסי של ספרות ומספרים, מי יודע, אולי יגיעו יום אחד לספריה ולאוניברסיטה שג'ולי תכין עבורם. בהמשך, בכיתת המבוגרים ילמדו מעט עקרונות יסוד בפיזיקה, בכימיה, בחשמל, אפילו ברפואה.

אבל כיצד הם יוכלו להזין את עצמם? בשנים הראשונות המעמסה תוטל על ההורים, בעזרת הבושמנים כמובן. אולם בטווח הארוך יותר, המטלה תוטל על שכמם של הצעירים. יהיה צורך ללמד אותם חקלאות בסיסית שבכוחה לכלכל את אותה חברה שתקום. הבעיה היא, שאיש מהם לא הוכשר בידע חקלאי ולו גם בסיסי. כיצד ידעו לחרוש, לזרוע, לדשן, לנכש, לקצור, לטחון, לאפות? איך מגדלים חיטה, לכל הרוחות? לא ילמדו את זה בחיל האוויר, בפקולטה לרפואה ולא בנאסא. בני האדם החלו להתרבות בכמות מעריכית רק עם התפתחותה של החקלאות שידעה להאכיל פיות רבים, לפני כשנים עשר אלף שנה.

ומה בדבר אילוף או ביות בעלי חיים עדריים, לצורך אכילת בשר? אלה כלל לא קיימים כעת בכדור הארץ. לא היה ספק בלבו, שבדורות הבאים תהיה בעיה בלתי ניתנת לפתרון של חלבונים מן החי. דור הבנים והנכדים יאלצו על כורחם להסתגל לתנובת האדמה בלבד, בתקווה שהאדמה תשתקם בהצלחה מן הטוראמה של המהלומות האטומיות שספגה. ומה יהיה אם האדמה תחליט להתנקם בבני האדם ותסרב לשתף פעולה? בשלב הזה אזל הדלק. המנוע כחכת, קרקר כמו ביטנו הרעבה, השתנק ונדם. ג'ונתן פלט קללה עסיסית שלא קידמה את מצבו כזרת. תחנות דלק לא היו בסביבה. ג'ונתן כעס על עצמו שלא רשם לעצמו את המונה כאשר יצא, כי אז היה יכול לחשב במדויק את המרחק שעבר ולהעריך את מיקומו בדיוק משיבע רצון. לכן נותרה לו שיטת הערכה אחרת. הוא העריך את משך הנסיעה ואת מהירות נסיעתו. חישוב קל לימד אותו שהוא עבר כשלושים וחמישה קילומטרים מאז שנפרד מגרטשן.

"אנחנו תקועים בדיוק באמצע הדרך," הודיע לתיטא.

הוא ירד מהרכב והביט לפניו ולאחור. המרחבים שלפניו נראו עדיין אינסופיים, מאיימים ומדכאים.

"אנחנו נצטרך להמשיך לצעוד ברגל," המשיך לעדכן את תיטא, "אבל לאיזה כיוון, לעזאזל?"

הוא שקל בדעתו לכאן ולשם, ולבסוף הכריע.

"נלך קדימה למחנה הלאלי. עדיין יש תקווה למצוא תחנת דלק בהמשך. ואם לא, נגיע למחנה בכל מקרה לקראת הלילה."

הוא נטל את מונה הגייגר, ומדד את מצב הקרינה. "פחות משתי עשיריות מיליראם לשעה," אמר והסביר, "כמות קרינה כזאת לא מסוכנת לבני אדם. זה אומר שאני יכול להשאיר את המכשיר כאן."

השניים החלו לצעוד קדימה, מזרחה, תחת השמש הקופחת היום יותר מכל יום אחר לפניו. בזירה זו, דווקא מצבו של הננס שצעד בצלו של הענק היה משופר לעין ערוך. קל רגליים, מורגל לחיי המדבר העוין, ובטן רעבה הינה מנת חלקו היומית. עבור תיטא הצעיר בטן מלאה היתה המצב החרוג, האירוע הנדיר. על ג'ונתן, לעומתו, נגזר לצעוד בשעות החום הלוהט, בתחושת רעב טורדנית ומפחידה, ועל שרירי ירכיו מוטל לשאת כמאה קילוגרמים. אולם למיטב ידיעתו המלומדת, הסכנה הגדולה ביותר היתה איבוד נוזלים ומלחים מזיעתו שניגרה כממטרה בשעת פעולתה. הוא ידע שעד הערב הוא יאלץ לשתות את כל מלאי המים שנשא עימם, בהנחה שתיטא יתנדב לא לשתות טיפה אחת. כמו כן ידע שדבר כזה לא יעלה על דעתו. הוא לא יתיר למלווהו לסבול מצמא.

מדי פעם פזל לביצות שנראו זוהרות משמאלו. באחת הפעמים הוא ירד מן הכביש לבחון את המים, אך נוכח לתדהמתו שהמים מלוחים. כל הביצה הענקית הזאת היתה בריכת מי מלח! פעם אחרת סטה מן הכביש לעבר שביל שהוביל לבור מים, אחד מיני עשרות אחדות שהיו פזורים ברחבי הפארק. בכורות מים כאלה היו מים ראויים לשתית בעלי החיים, ולשם נמשכו אחריהם גם התיירים. הוא נטל מעט מים ובחן את שקיפותם. הם היו עכורים במקצת, אך למרות זאת מילא את הבקבוקים המרוקנים מים מסוננים דרך גופייתו, והטיל לתוכם כדורי כלור לחיטוי.

"אני אשתמש במים האלה רק בחירום אמיתי," אמר לתיטא, "אני מקווה למצוא מים טובים יותר בהמשך הדרך."

אותה דרך לא האירה פנים למשאלותיו של ג'ונתן. לקראת דימדומי היום הגיע לפאתי יעדו כשהוא עייף, רעב וצמא על סף ההתייבשות. מחנה רחב ידיים זה עשוי היה לבשר בשורה נאה לג'ונתן ולשבט כולו, אך החיפושים אחר הבשורה הזו חייבים להמתין למחרת היום. החשכה ירדה בדיוק כאשר ג'ונתן השתרע על מיטה באחד הבונגלוס, ותרדמה של תינוק אחזה בו לאלתר. גם תיטא נשכב על מיטה אחרת וישן שנת ישרים.

כאשר קרני השמש החלוצים מן המזרח פגשו את עיניה של גרטשן וכישרו לה על לידת היום החדש, הופתעה לגלות שהיא היתה היחידה שעשתה את הלילה בתוך ביתן ועל מזרון. שאר אנשי השבט העדיפו לנום על

הקרקע, כהרגלם, בחצרות הביתנים. כאשר יצאה מפתח הביתן כמעט דרכה על אלזי השוכבת מצונפת על סף המקום בו בחרה גבירתה להעביר את הלילה. שאר אנשי השבט כבר היו ערים, הציידים פנו מערבה לחפש את מזלם ומזונם והנשים חיטטו מתחת לאדמה לחפש דלועים, פקעות, שורשים או גרגרים. אלזי קפצה ממקומה בראותה את גרטשן יוצאת, ומיהרה אחריה. גרטשן שכבר הכירה את המקום בשטחיות מסוורה המוקדם החלה לחפש בקדחתנות וביסודיות מה יכול מחנה הנופש הזה להציע לה ולשבטה, והחלה לתור בקתה אחר בקתה, לא פסחה על ביתן או צריף, בונגלו או מבני המלונות. חנות סופרמרקט קטנה נמצאה פרוצה, ריקה ומוזנחת. מסעדות המלונות היו במצב דומה, ופרט לשולחנות וכסאות שבורים ומפוזרים וכלי אוכל מזוהמים מוטלים על הארץ לא מצאה דבר מה מועיל. גם המטבח של המסעדה אכזב, ומחסנו היה ריק. במחנה זה היו גם קיוסק, בר, חנות לממכר מזכרות ותחנת דלק, כולם במצב מושבת, מנופץ ומרוקן מתכולה. בחנות אחת לממכר מזכרות מצאה תיבה גדולה ובה כמות גדולה של בגדים: חולצות צבעוניות, חליפות אימון ספורט וכובעים. באותו רגע החליטה שתעשה בהם שימוש בקרוב, ותלביש את אנשי השבט בבגדים הללו. יום שלם טרחה גרטשן בחיפושים אחר שלל כלשהו, ולולא הגישה לה אלזי פיסת בשר מיושנת, בצלצלים וכמה גרגרים אכילים היתה מתמוטטת. הפלא ופלא, מנת האוכל הדלה הזאת היתה עריבה לחיכה! לאחר שהוקל מעט רעבונו, שקעה בהרהורים רבים. עיקרם היה האם שומה עליה לדחות מעט את תוכניתה לכנס את כולם לאסיפה רבתי ולהודיע להם את כוונותיה והוראותיה שיחולו על כולם מכאן ואילך. היעדרו של ג'ונתן, שלא היה לה ברור עד כמה תצלח משימתו ומתי יחזור עמוס במזונות, אם בכלל, נתן משקל יתר לחיזוק הרעיון להקדים את נאומו לשבט. מצד שני הבטן הריקה ומצבה הפיזי החמור חייבו אותה לשקול בעד הדחייה. אולם מה שהכריע את הכף לטובת הדחייה היתה העובדה שאלזי, המתרגמת היחידה שלה, עדיין לא היתה בשלה והיה הכרח לאמן אותה תחילה לקראת 'האירוע הגדול', עבור שעת חירום, שמא ישתבש דבר מה. אלזי, לפי התוכנית, תהיה היחידה שאסור לה בהחלט לשמוע את קולה של גרטשן, כאשר זו תשא דבריה קבל עם ועדה. לשם כך יש להקדים וללמדה לציית לגרטשן ממרחק, הרחק ממטחוי שמיעתה. פרט נוסף שיבש הבוקר הזה את מהלכי תוכניתיה. אחת הילדות, כבת חמש, הוכרעה ברעב ונמצאה ללא רוח חיים בזרועות אמה האומללה וההמומה. בכייתה של האם העירה את כל אנשי השבט והקפיצה את כולם לפעילות לקראת מנהגי האבלות שלהם, שבה נקטו מדורי דורות. אולם בטרם החלו את ריקודי האבל לפיוס האלים והרוחות, ולפני מחולות הטראנס והאוטו סוגסטיה הנלווית אליהם, החלה משרוקייה הנחרצת של גרטשן להרעים ולזעזע את כולם.

לא עוד!

"מהיום אין יותר טקסי פולחן עתיקים, מהיום אתם קוברים את המתים בדרכי שלי," תרגמה אלזי ההלומה את דברי מנהיגתם ההחלטית.

הגברים נצטוו לכרות קבר בשדה הסמוך ולטמון בתוכו את גופת הילדה, לכסותו ולהציב בקידמתו אבן גדולה. בכך הסתיים הפרק מבחינתה של גרטשן, ורק מהיבבות החנוקות של האם ומדמעותיה היבשות הסכימה להתעלם. כל התנהגות אחרת, פעולה מעשה או צליל לא התירה לאיש.

"אתם הולכים להשתנות," הודיעה להם. "אתם תאמצו את אורח החיים שלי. אין יותר ריקודים, אין תיפוף, אין כשוף, אין רוחות ואין אלים! העולם שלכם מתחיל להתנהל על פי עולמי שלי, ושלי מתנהל על פי עקרונות האבולוציה של צ'ארלס דרווין ועקרונות התורשה של גריגורי מנדל."

לאיש מהם, כמוכן, לא היה מושג מהו אורח חייה ובכלל על מה היא מדברת. כל מה שהם חשו עתה זה את ביטנם הריקה והתובענית לדבר מאכל, שהצטרפו לחששותיהם ולחרדתם מפני נקמתם וחרונם של הרוחות והאלים. ומעל כולם היו מבוועתים מפני מנהיגתם גרטשן, החיה והבועטת בכל אורחות חייהם המסורתיים בנוקשות ובעוצמה בלתי נתפשים לעיכול. אלה רק התעצמו למשמע הוראתה האחרונה:

"כל דבר מזון שאתם תמצאו אתם תביאו אלי, ואני אחלק אותו במידה שווה בין כולם," פקדה.

שיטה זו היתה נהוגה בשבט רק לגבי בשר הצייד, אך מעולם לא תפשה לגבי הליקוט. המלקטים תמיד צרכו בעצמם את שללם האקראי, או שמרו את פריטי המאכל לקרוביהם בהסתר. עתה כל גרגר, שורש, בצל, פקעת או אגוז היה אמור לעזוב את ידי מוצאו ולהגיע לידיה של גרטשן הסמכותית, והאנדרלמוסיה היתה מוחלטת. אנשי השבט, בעיקר הנשים והצעירים, נברו באדמה וחרשו תחתיה והזרימו לערימה את שמצאו, בלא לסטות מן הדרך הישרה. גרטשן שעקבה אחרי הנשים במשקפתה לא הצליחה למצוא אפילו רמאית אחת שהכניסה בהיחבא דבר מה אל פיה. גרטשן חשה קורת רוח מכך: הציות לדבריה היה מוחלט.

את זמנה העבירה גרטשן באותו יום בהסתודדות מוזרה עם אלזי, בגבעה טרשית מרוחקת. שם הריצה את אלזי הלך ושוב, בעזרת תנועות ידיים וסימנים בלבד. שעות רבות התרוצצה הצעירה בהשלמה, ולפנות ערב תוגמלה בכך שזכתה ראשונה לטעום מעט מן המזונות שהצטברו בערימה הסמוכה לעגלה.

מאחר וג'ונתן בושש לבוא, גרטשן הבינה כי לא יגיע לפחות עד למחרת. כאשר אורו של הירח החל לגבור על אורה של השמש, עמדה והקצתה את הבונגלוס לאנשי השבט הנבוכים.

היתה זו הפעם הראשונה בחייהם שהם נאלצו להעביר את הלילה שלא תחת כיפת השמיים או סוכות חצי הגורן שלהם. משפחה אחר משפחה נכנסה לתוך הבקתה המודרנית, שדמתה בעיניהם לתא כלא. "אתם תישנו הלילה על מזרונים, בדיוק כמוני," אמרה להם מתוך גרונה של אלזי. כאשר נתקלו לראשונה באסלות אשר בתא השירותים, סברו שאגן המים משמש לשתייה, וגרטשן בקושי עצרה בהם בזמן מלגימת המים העומדים והמזוהמים ששכנו מזה כמה חודשים בתחתית האסלות הללו.

רועדים מאימה עשו את לילם הראשון בתוך תאי הכליאה הקטנים הללו שכנו עבורם האנשים הלכנים. רובם לא עצמו עין ורעדו חבוקים וצמודים בחיק יקיריהם.

יום המחרת האיר פניו לג'ונתן. מחנה הנופש הלאלי היה רחב ממדים, וניכר עליו שהיה שוקק חיים, תנועה וצבע בימיו הטובים. בסביבתו היו בורות מים רבים שמשכו אליהם את בעלי החיים ובעקבותיהם את התיירים לצפייה ולצילום. חנויות לתיירים העמוסות כרגיל במזכרות, אביזרי צילום, כובעים ותכשיטים למיניהם, נוגדי שמש ויתושים, היו ריקות מסחורה ומלאות אבק ובוץ. המסעדה, הבר והקיוסק אכזבו אף הם, ולא הניבו אפילו קלוריה אחת הראויה למאכל. אולם בתחנת הדלק של המחנה מצא ג'ונתן אופנוע במצב שמיש! רעבונו נשכח כלא היה. הוא פירק אחת המשאבות הדוממות ומילא את מיכל האופנוע בדלק, וגם ג'ריקן נוסף, ונעימת טרטור המנוע ערבה מאוד לאוזניו. לדאבונו שכח את תיטא, שנשמתו כמעט פרחת כאשר שמע בהפתעה את שאון ההתנעה שנמהל בשאגת השמחה של ג'ונתן. עד מהרה התחוור לג'ונתן שתיטא לא ראה כלי רכב דו גלגלי כזה מימיו, ולכן סירב לעלות ולהתיישב מאחוריו. לתיטא המבוהל נדמה היה שרכיבה על מפלצת הברזל המפחידה הזאת גרועה מרכיבה על גבו של נמר. מאחר וכך היה, לו נותרה לג'ונתן הברירה אלא להשאירו במחנה.

"השאר כאן וחכה לי", הורה לו. "אני אחזור עם המכונית בעוד זמן לא רב."

ואז האיץ ונעלם כהרף עין. ג'ונתן גמא בתוך כמה דקות את כל הקילומטרים שאתמול עשו ברגל ביגע רב שם תידלק את הג'יפ ובצער רב נאלץ להשאיר את האופנוע בצד הדרך. לג'יפ היו שני יתרונות בולטים: תיטא אינו מסרב לשבת בתוכו, ואם אכן ימצא המזון המיוחל, הכמויות שיוכל להטעין בג'יפ עצמות יחסית לאופנוע. וכאשר שב למחנה הלאלי לא מצא את תיטא.

בתחילה קרא בשמו, צעק ושאג, בהמשך יצא לחיפושים אחריו עם הרכב, ובסוף זנח את המאמצים. הוא החליט שתיטא יצא לצוד דבר מה לאכול, ויתכן וישבו בשעות הערב. אז גם שבה תשומת ליבו אל קיבתו ולהכרה שכבר יומיים לא נכנס מאומה לתוך פיו. הוא אסף מעט זרדים ועצים, הבעיר אש וצלה שני נתחים מן הברז, וסעד את ליבו. את המלאי המצומצם של המים שנשארו בבקבוקיו כילה בסעודה הזאת, בתקווה למצוא מקור מים במהרה. מאחר ולא נותר לו דבר מלבד ההמתנה, הלך לבקר ולבחון מקורב את אחד בורות המים. בסביבתו היו מוטלים פגרים רבים של בעלי חיים שונים, שבהיעדר חיידקים לא נרקבו, אולם הקרינה והשמש עשו בהם שמות. צבעם היה כהה או שחור, ופרוותם מעוותת ומקומטת. בגועל נפש עזב את המקום. הוא חזר לביתנים, והחליט לבקר בהם מבלי לפסוח על אף אחד, אולי ימצא דבר מה מועיל. לאחר כמה סריקות מאכזבות השתרע על אחת המיטות ונרדם.

בחלומו ידע לבטח שיצליח במשימתו. הוא לא יהין לשוב ללא השלמת המטלה שהועיד לעצמו. עתה עלה בזיכרונו הבילוי האחרון שלו עם גרטשן, אך לפני יומיים, בערב שלפני יציאתו למסע ההצלה. זמן קצר לאחר פורקנו עפעפיו נעצמו בכבדות, אך בעונג בל יתואר. קולה הרך והשקט של גרטשן ברקע נעם לו מאוד. הוא חש שהוא לא יהיה מסוגל שלא להעריץ את האשה הזאת, המיוחדת כל כך. מדהימה ומרהיבה ביופייה ובאופייה. אכן, היתה זו נבואה המגשימה את עצמה. אישיותה העידה על מלכות אמיתית.

תיטא עצמו לא הבין כלל מה התרחש. כאשר שמע את הוראתו של ג'ונתן לחכות לו, המתין עד אשר נעלמה מפלצת הברזל מן האופק. לפתע כוח טמיר ונעלם, או שמה תחושה פנימית, קמאית, הורתה לו להזדקף על רגליו, ולהתחיל לרוץ. הכיוון היה מערבה, חזרה למקום ממנו יצא. הוא חש דחף אדיר ובלתי נשלט לחזור אל שבטו, ולהשתטח לפני גרטשן, האלה שלו. והוא רץ, קל רגליים, דרך השדות והגבעות והגאיות, ולפנות ערב הגיע אל המקום ממנו יצאו לדרך, אך שם מצא רק את חץ האבנים ואת דגלון החץ המתנופף. את משמעות החיצים לא הבין, אך את עקבות אנשי השבט שפנו צפונה קלט היטב, פנה צפונה והמשיך לדלוק בעקבותיהם. ובשעות הלילה הגיע אל המחנה, כאשר הכל נמים את שנתם. וכאשר ניצורה גרטשן בבוקר, מצאה את תיטא כורע ומשתחוה לה על סף ביתנה.

"שלב א' הצליח", אמרה לעצמה בסיפוק. "יש לי לפחות עוד יומיים נוספים!"

באותו בוקר העבירה גרטשן בעזרת כמה נערות את הבגדים מן החנות אל ערימה צבעונית למרגלות העגלה. היא הורתה לאלזי לאסוף את כל נשות השבט ולהגיע אליה.

"עד היום הלכתן עירומות", הודיעה לכולן, "מהיום אתן מתלבשות בדיוק כמוני!"

היא פרמה את כפתורי חולצת הברז, נטלה אחת מחולצות הטריקו מן הערימה ולבשה אותה. לאחר מכן פשטה אותה בידיים מוצלבות, הסתובבה מעט והדגימה לבישה חוזרת מזווית נוספת. עתה בחרה עבור כל אישה ונערה חולצה בגודל המתאים, והלבישה את כולן.

"מהיום אינני מוכנה לראות אף אחת מסתובבת ללא חולצה!" פקדה. "ועכשיו אתן יכולות לצאת ולחפש אוכל."

תהליך דומה ערכה גם לגברים, אך להם נאלצה לעשות זאת ביחידות לכל אחד, מפני שבלתי אפשרי היה לכנס אותם יחדיו. רובם היו במרחק קילומטרים רבים מן המקום, חלקם אף הרחיקו עד למרגלות ההרים, שם ארבו למעט בעלי החיים שעדיין נשימה באפם.

"ודא שכל גבר שחוזר למחנה ישאר כאן", הורתה לתיטא, "אני רוצה לכנס את כל אנשי השבט לאסיפה, ולדבר אל כולם."

אותם גברים ששהו במחנה הצטרפו לליקוט המזון, משימתן המסורתית של הנשים. אליהם הצטרפו כל הציידים שחזרו בין עם שלל ציד ובין בידיים ריקות. אולם באותו ערב השלל היה זעום יותר מזה של אתמול. משאבי האזור נתמעטו והתדלדלו והחמירו את מצבו של השבט הבושמני, העגום בלאו הכי. "אם ג'ונתן לא יגיע עם מזון, נאלץ לעזוב בהקדם את הפארק הזה ולהמשיך את המסע לצפון", אמרה לאלזי.

“אולי נמצא פרנסה טובה יותר באנגולה.”

ג'ונתן לא ידע מה לחשוב. היעלמותו של תיטא היתה חידה בעיניו, זו הפעם הראשונה שבה נוכח בחוסר ציות מצד הצעיר הממושמע הזה. האדמה בלעה אותו ללא סימן וזכר. האם נע קדימה? האם חזר לאחור? האם יצא למסע ציד אישי כדי להשיג לשניהם בשר טרי? אולי הלך לחפש מים? אולי נפל לתוך בור? אולי נטרף על ידי חייט טרף שהגיעה לכאן בדרך כלשהי? יתכן שטעם מבשר אחת החיות הנגועות ומת מהרעלה? יותר מדי שאלות עלו במוחו, ולאף אחת מהן לא נמצאה תשובה או פתרון.

כיוון שכך, מה היה עליו לעשות - התקשה להחליט. לאבד יום נוסף על חיפושים אחריו? להשלים עם אובדנו של הצעיר הזה, כדי לחפש אוכל ולשפר בכך את הסיכויים להציל את כל שאר אנשי השבט הרעבים? איפה נמצאת עכשיו גרטשן, כאשר הוא זקוק לאדם נוסף להתייעצויות?

הרגשה אופטימית סייעה לו בהכרעתו. בדעתו נפלה ההחלטה להמשיך הלאה לכיוון מזרח. לפי המפה, במרחק של כחמישים קילומטרים נוספים נמצא מחנה הנופש המזרחי של הפארק. בתוך כשעה יגיע למחנה הזה ויסרוק את תכולתו במשך מרבית שעות היום המוארות. מחר יוכל לחזור לכאן, כך קיווה, עם המזון המיוחל, ולחפש את תיטא.

בתחושה חריפה של אכזבה על אובדנו התניע את הגיף ויצא לדרך. הוא חזר לכביש הראשי ופנה ימינה, שם הדהיר את הרכב במהירות רבה על הכביש, והתעלם מהנוף שהלך והשתנה לצבע ירוק ככל שהתקדם מזרחה. יותר ויותר בעלי חיים מתים היו מוטלים בצידי הדרך ובכל מישוריה הרחבים של הרמה שבתוכה נע. באזור זה של הפארק רבו בורות המים, והוא התעלם מהם לחלוטין. לא חלפה השעה והוא נכנס בשערי מחנה הנופש נאמוטוני, הגדול והרחב מכל האחרים בפארק העצום הזה.

כאשר דומם את המנוע, חש את גופו ממשוך לרעוד. כאשר נסע נטה לייחס את הרעידות לטלטלות הגיף, אך עתה הבין כי גופו הענק רועד מרעב, זו הסיבה האמיתית. לכן קושש מעט חומרי בעירה, התקין לעצמו מדורה וצלה בה את שתי מנות הבשר האחרונות שבאמתחתו. עתה נאלץ אף לשנות לראשונה ממי החירום שהכין לעצמו, מטוהרי הכלור. טעמם היה דוחה ונוראי, אך לא היתה לו כל חלופה אחרת. באותם רגעים סיים את כל האספקה שלו, ואת כל ייבו ותקוותיו השליך על המחנה הזה, שעמד כעת בשערו.

מראות החנויות הזכירו לו את המחנה הקודם. פרוצות, מטונפות ובעיקר - ריקות. גם הביתנים לא נשאו עמם בשורה כלשהי, ושיטוט של שעות לא נשא כל פרי. על הבר והמסעדה עברה טרואמה כבדה יותר, הם נשרפו כליל בדליקת אש שמקורה לא היה נהיר.

בשעות הדמדומים נכנס לבית המלון. היה זה המלון הבנוי היחיד במחנה הזה, שהיה עשוי אבן והתפרס על שלוש קומות, והכיל מעלית דוממת בצד המדרגות. הקומות העליונות לא עניינו אותו כלל כעת, מפני שהן יועדו לחדרי הלינה של האורחים. תחת זאת נכנס לחדר האוכל הגדול. להפתעתו היה המקום שלם, השולחנות והכיסאות ניצבו מסודרים, ורק האבק הרב שהצטבר העיד על העזובה והיתמות של מלון זה. משם נכנס דרך הדלת הפנימית אל המטבח, והחל לפתוח את ארונותיו. כבר הדלת הראשונה חשפה בפניו שתי קופסאות טונה על המדף, מחייכות לעומתו: קח אותנו והשבע את נפשך! הוא נטל אחת ובדק את תאריך תפוגתם, וזה חל בעוד חצי שנה מהיום.

ג'ונתן מצא פותחן ופתח אותה. הוא ריחרח את הבשר בחשד, שמא מקולקל הוא, או נפגם בקרינה. גם כאשר טעם כמות זעירה, נרגע. לא היה לבשר שהכיר כל טעם לוואי או רמז כלשהו העלול לפסול את אכילתו. במחשבה נוספת אכל את כל תכולת הקופסה, ונהנה כפי שלא ארע זמן רב. את הקופסה השניה הטמין בכיסו, עבור גרטשן.

הארונות האחרים אכזבו, וג'ונתן נואש מן המטבח הזה. המקרר, התנור, המגירות והכיורים לא הניבו יכול מזין פרט לכלי אוכל, סירים ומחבתות שאבד עליהם הכלח. לא נותר לו אלא לבדוק מה נמצא מאחורי דלת ברזל צדדית, אלא שזו היתה נעולה היטב.

‘אם היא נעולה, אולי הסתירו בה דבר מה בעל ערך’, הרהר, וניסה לפרוץ אותה בכוח. המנעול היה חזק וחלוד, וחיפושים אחר המפתח העלו חרס בידו. לבסוף נצנץ בראשו רעיון, אולי ניתן להיכנס לחדר הזה מצדו החיצוני של המלון. הוא יצא החוצה והקיף את המקום, וגילה דלת חיצונית נוספת לאותו חדרון. אף זו, כאחותה הפנימית, היתה עשויה ברזל כבד והיתה נעולה ומסוגרת.

‘זה המחסן של המטבח’, חלפה מחשבה בראשו, והוא החל להלום במנעול בעזרת אבן שמצא. אבל שרידיה האחרונים של השמש הנמלטת מערבה שכנעו אותו שחבל על מאמציו, עליו למצוא לו מקום לינה. הוא יכניע את הדלת הזאת מחר בבוקר, ויהי מה.

הוא חזר למלון מן הכניסה הראשית, ועלה לבחור לו חדר ללון. הראשון שנכנס אליו סיפק את צרכיו, והוא שקע בשינה.

שנתו כל כך ערבה היתה עד שהקיץ בשעות הבוקר המאוחרות. משהתאושש קמעה מקורי השינה שם פעמיו אל הגיף, לגייסו למאבק בדלת הסרבנית. הוא הסיע את הרכב עד למגע בדלת וניסה לכופף אותה כלפי פנים, אך זו עמדה בפרץ והתעקשה להישאר חסומה ולהסתיר את סודות המקום מפניו. ג'ונתן ידע שהוא יכנס פנימה, ולו יהיה עליו לפרק את כל המלון לשם כך. לאחר שהניגוח לא עלה יפה, החליט לרתום את הדלת לגיף ולמשכה במטרה לעוקרה מצרייה.

בעזרת חבלים שמצא קשר את המנעול לפגוש הגיף, וניסע להאיץ את הרכב. החבל נמתח עד שנקרע, לרוגזו הרב. כתגובה להשפלה הזאת, חזר לסייר בשטח וחזר עם כמה כבלי פלדה חסונים. עתה קשר כל מה שבלט אל

הגי'פ, האיץ אותו בכל כוחו עד ששמע קול נפץ וקריסה עז, והדלת נעקרה בקול רם מצירה ועפה וכמעט פגעה בו עצמו, כאשר החל לבלום את הרכב.
כאשר עבר על מפתנה, בקעה מגרונו שאגה אדירה:
"יש!"

לא היה ספק בכך: העובדה שהמחסן היה נעול הצילה את תכולתו, את חיי שני האסטרונאוטים וככל הנראה גם את שבט הבושמיים כולו. ארגזים על ארגזים היו מונחים בשורות מן הרצפה עד לתקרה. תיבות על תיבות, קרטונים על קרטונים. ג'ונתן לא ידע מה לבחור ובמה להתחיל להעמיס על רכבו. את תיבות הירקות והפירות זרק החוצה, מאחר והם לא היו רלבנטיים יותר. אולם השימורים בהחלט עניינו אותו. ואלה היו שם בשפע רב: פרט לעשרות סוגי השימורים ה"רגילים", מצא גם כבד אווז שיובא מהונגריה ואפילו קינוחים של סלטי פירות אקזוטיים בסירופ ממותק שהובאו מהמזרח הרחוק!

ג'ונתן החל לחפש דרכים כדי להביא עמו את כל הכבודה הזאת, בידיעה הברורה שהגי'פ יוכל לשאת על עצמו רק כעשירית מן השלל לכל היותר. מאחר ולא אבה לעשות כמה סבבים חיפש פתרונות להגדלת כושר הנשיאה. הוא החליט שהחשיבות לכך כה רבה, עד שהוא מוכן להקדיש לכך את שארית היום. פורטונה אלת המזל, כך הסתבר, חייכה היום לעברו של ג'ונתן. בשולי המחנה מצא עגלה במצב טוב, ששימשה לחקלאות מן הסתם. הוא טרח וניקה ממנה את שאריות החציר והעשבים שהיו בה, ורתם אותה בעזרת כבלי הפלדה אל הגי'פ. עתה שב אל המחסן והעמיס ככל שיכל משא יקר ערך, עד אשר העגלה הודיעה לו: די, עד כאן! אם תוסיף – אקרוס ואתפרק!

להפתעתו, יום תמים עבר עליו מבלי ששם לב לכך. מאחר והעדיף לנוע רק בשעות האור, החליט לצאת חזרה למחרת בבוקר. עתה הבעיר מדורה וכרה לעצמו ארוחה כיד המלך. הוא החזיר לעצמו את כל אשר איבד בימי המחסור.

דקות אחדות לפני שהתניע את רכבו בבוקר המחרת, נחת במפתיע בסמוך לרגלו משהו בנקישה קלה. ג'ונתן התכופף קמעה לבחון את הדבר. זה נראה לו חרק גדול מימדים כלשהו, דמוי חרגול או חגב, בצבע אדמוני. נקישה נוספת נשמעה לצדו, וחגב נוסף נחת ליד רגלו בחבטה קלה. שלישי נחת על כתפו, והוא שלח את ידו בתנועה מהירה והעיף אותו בשאט נפש. ג'ונתן נשא עיניו אל על.
ענן אדום גלש לעברו מן ההרים המערביים!

מסך דק של קורי שינה עדינים נתלש בחוזקה ע"י שפשוף ידיו. אוהירו שהוקפץ ממיטתו זמן מועט לאחר שנדרם, כאשר גופו אך החל לחממה, הובהל על ידי ג'ולי אל הקומה העליונה ועמד נסער מול ארשת פניה החיוורת.

ברגע הזה שמע לראשונה - בלא צל של ספק - את ההוכחה הראשונה לאימות טענותיה. שוב ושוב השמיעה עבורו את ההקלטה, שיחה חלושה ומקוטעת, בשפה הערבית. מחשבות רבות חלפו בראשו כהרף עין. כל התמונה השתנתה מקצה אחד לשני. השאננות שלו, בכך שלא תמצא מאומה קרסה כמגדל קלפים ברוח. השותפה הנחושה שלו מתחילה להתבסס על שלד איתן של ראיות! ככל שרבו המחשבות, כך התעצמה שתיקתו. ג'ולי גילתה שקיימים אנשים תבוניים נוספים בעולם, והם משתמשים במכשירי קשר להעברת מסרים, ועוד בשפה הערבית. מה יוכל לטעון כנגדה כעת? גופו נרעד קלות, כמו אמר לנער מעל עצמו את שאריות עקבות השינה. עתה היה ער לחלוטין, ומוחו צלול ובהיר. הוא לא הבין מילה מן הנאמר בשפה זו, אך הבחין בנקל שאלה לא היו זעקות לעזרה או הצלה. היו אלה בני אדם שהיו מודעים בוודאות למה שהתרחש בכדור הארץ.

“יש לך מושג מה הם אומרים?” קולה קטע את רצף מחשבותיו. אוהירו הניד בראשו.

“אני חייבת לדעת על מה הם מדברים,” חשבה בקול רם, “אפילו אם אצטרך ללמוד את השפה הזאת מאפס. אולי תנסו להשיג לי מילון או ספרי לימוד.”

אוהירו לא ענה; עדיין לא סיים לעכל את המאורע הזה. לרגע קל תהה האם איננו שרוי כעת בעיצומו של חלום, ושלא יד וצבט לעצמו בגבול שבין ירכו לעכוזו עד שכמעט זעק מכאב. לא, הוא כלל לא חלם את הדבר. הוא אכן היה ער וצבוט כהוגן!

כעת הידק את שפתיו לא מפאת מחושי הצביטה, אלא מפני ההחלטה שגמל בנפשו באותו רגע. הוא חייב לשנס מותניו ולעבוד צמוד אליה. זמן רב מדי, לטעמו, הניח לה לנפשה. עתה שומה עליו להיכנס במלוא הקיטור לעניינים. הוא חייב להניח אצבע על הדופק ולעקוב אחר התקדמותה. כבר עתה אין מניעה לעזור לג'ולי במידע שהיא עצמה איננה יודעת עדיין, שישמח מאוד את ליבה.

“אל תדאגי בקשר לשפה הערבית,” שמע את עצמו אומר לה, “אונדו יוכל לעזור לנו. כאשר שימש פקיד קבלה במלון הוא הצליח לקלוט בין יתר השפות גם מעט מן השפה הזאת.”

“לנו?” הוא שמע כיצד אורו עיניה.

“כן, לנו. שנינו מצטרפים למערכה,” הודיע לה.

למחרת בבוקר התייצבו למלאכה. ג'ולי, בעיניים טרוטות, הודתה שלא הצליחה להירדם הלילה ונראתה כמי שנתקלה ברוח רפאים. אוהירו הפעיל את ההקלטה שוב ושוב באוזני אונדו, שהקשיב קשב רב לשיחה אך למרבה הצער לא ידע לפענח את תוכנה. רוב מילותיה היו זרות לו. שני הגברים החליטו לצאת לעיר לחפש מילונים לעזר, אך השימפנזים ששהו בקרבת קריית האוניברסיטה מנעו מהם להגיע לרכבם. לאחר כמה ניסיונות סרק להסיח את דעתם או להבריחם, נאלץ אוהירו לבקש מג'ולי לירות ירייה באוויר. הרעש הניס אותם לעבר גבעה מרוחקת.

“אם נרבה להשתמש בתחבולה הזאת היא תאבד את יעילותה,” רטן אוהירו ושניהם נחפזו אל הטנדר. בשעות הצהריים חזרו עם שלל ספרי עזר ומילונים שמצאו בחנות ספרים, אשר אונדו הטיב להכירה. מצויד כדרוש הצליח לפענח אונדו חלקית את השדר. לאכזבתם של ג'ולי ואוהירו, הפענוח היה רחוק מלהניח את דעתם. המילים היו מקוטעות וחסרות מובן או פשר, ונראה היה שרק הסתירו טפחיים במקום להתחיל לחשוף טפח.

כלי שייט כלשהו... בתולות... בטן האדמה... מטען בארגזים... אללה הגדול... לא היה תימה בכך שאונדו לא ידע לפענח את התוכן. במילים כאלה הוא לא נתקל מעולם בדלפק הקבלה במלוננו. ומילים אלה משפוענחו, לא סייעו במאומה להבנת המסר, וכל שג'ולי יכלה זה לבחוש בשערה השחור והמשיי, שצמח דיו לגלוש על עורפה.

אוהירו הניח על השולחן נייר עם תוצאות החישובים שערך. “רשמתי כאן את טווחי הביטחון של פצצות גרעיניות בעוצמות שביקשת, אבל חובה להתחשב בכיווני הרוחות,” אמר לה.

ג'ולי נטלה את הניירות שלו ועיינה בהם.

“פה. בערך כמו שחשבתי. אולי נצטרך את הנתונים האלה בהמשך.”

“עכשיו את יכולה להתחיל לשתף אותי בכל מה שגילית עד כה, כדי שנתחיל להתקדם מהמקום הזה הלאה.” אוהירו נטל לידיה את המחברת שלה, בה רשמה ותיעדה את כל התקדמותה. בעמוד האחרון רשמה את המסר שפוענח מן השדר: כלי שייט כלשהו. בתולות. בטן האדמה. מטען בארגזים. אללה הגדול. הוא עלעל בשאר הדפים והבחין בכל רשימותיה הקודמות, מילים, משפטים ומספרים היו כתובים שם בערבוביה ובאי סדר. אם היא כתבה הכל בסדר כרונולוגי, הרי שלא היה בכך פלא. כל פעם נוסף לה רמז חדש בתחומים ונושאים שונים, ומכאן הכאוס שברשימותיה. אולם מילה אחת, מוכרת ביותר, חזרה וצצה בין הדפים בתדירות יוצאת מגדר הרגיל.

גרטשן.
 "בשלב הזה נודע לך שלגרטשן יש תואר דוקטוראט בגנטיקה," קרא מן הכתוב. "את יכולה להרחיב קצת בבקשה?"
 אולם מחשבותיה נמצאו במחוזות אחרים. "כן, כן, אחר כך," מלמלה. "אבל לפני כן יש לי בקשה דחופה יותר. יש לנו אפשרות לאתר את מיקומם של אלה ששידרו את המסר הזה?"
 אוהירו חייך בטוב לב. "כרגע אין שום אפשרות כזאת. זו אנטנה רגילה, ואין שום דרך לדעת מאיזה כיוון היא קלטת את האנרגיה האלקטרומגנטית."
 "אתה לא יכול לעשות משהו בעניין הזה?" קולה היה מתחנן. "אני מוכרחה לדעת מאיזה מקום הם משדרים..."
 אוהירו שקע במחשבות. אם יש מישהו בעולם שמסוגל להיעתר לבקשה מעין זו, זה אך ורק הוא עצמו. עתה אחר במוחו את כל הידע העצום שלו באלקטרוניקה.
 "אפשר לעשות משהו," אמר.
 "ובכן?" עודדה אותו להמשיך.
 "אני יכול להתקין אנטנה כיוונית, ולנסות לאתר באמצעותה את כיוון השדרים הבאים, אם יהיו כאלה. אולם את חייבת לדעת שהדיוק יהיה נמוך. במקרה הטוב אוכל למצוא גזרה קונית, שרק תרמז לנו על מספר מדינות שנמצאות באותה רצועה. מאיזו מדינה בדיוק - נוכל רק לנחש. בכל מקרה לא אוכל לדייק ולתת לך שם של עיר ספציפית. אם זה עשוי לספק אותך, אוכל לעלות על הגג ולהתחיל לעבוד."
 "בהחלט כן!" עיניה של ג'ולי התנוצצו בשמחה. "זה הרבה יותר טוב מכלום. מלבד זה, הדבר עשוי לאמת את ההשערה שיש לי ממקור אחר, כך שזו עשויה להיות הצלבת מידע בעל חשיבות עצומה."
 "ומה בקשר לשאלה שלי?" הזכיר לה.
 "אה, גרטשן," נאנחה. "כן. באמת גיליתי כמה דברים מעניינים עליה, שלא היו ידועים לאף אחד מאיתנו וגם לא לנאסא, למיטב ידיעתי."
 "מדוע בכלל חקרת עליה מלכתחילה?" התעניין.
 "זהו בדיוק העניין, שלא חקרתי במתכוון, פשוט מצאתי במקרה את הפרט הזה. אתה זוכר שמצאתי את שמך במאגרי המידע, וגיליתי את עבודת הדוקטוראט שלך? ובכן, אחרי כן הקלדתי את שמות כולנו, אפילו את שמי. 'ג'ולי פישר' לא העלה שום תוצאה בחיפוש. כמו כן לא נמצאו תשובות לשמות 'מאט קרפנטר', 'ג'ונתן מקמרפי', 'אן רידלר', ו-'יובל אלון'. אולם כאשר הקשתי את השם 'גרטשן וולף', ביננו!"
 "מה מצאת?"
 "עבודת דוקטוראט שלה, בתחום המדעי השנוי במחלוקת המוכר בשם 'אאוגניקה'. שם העבודה שלה היה 'שדרוג תכונות האדם העתידי באמצעות אאוגניקה שלילית, חוקית ואתית'. אתה מכיר את הנושא הזה?"
 אוהירו הניע בראשו לשלילה.
 "האאוגניקה הינה תורה מדעית, המנסה להשביח את איכות הגזע האנושי, ומתבססת על עקרונות תורשתיים. הכוונה לעודד ילודה של אנשים באיכות מעולה כדי שיוולדו להם צאצאים מעולים, שזו קרויה אאוגניקה חיובית. בסניגפור, לדוגמה, ניסו לעודד רבייה של אקדמאים באמצעות ספינות אהבה, מענקים כספיים והטבות מס. לעומת זאת, איסור על אנשים נחותים או בעלי פגמים להביא צאצאים לעולם, מכונה אאוגניקה שלילית. הספרטנים, לדוגמה, השליכו תינוקות שנראו להם חלושים או חולניים מפסגת הר. הנאצים בגרמניה חוקקו חוקי עיקור ואף המיתו אנשים מוגבלים, מפגרים או חולי נפש."
 "זה נשמע לי נורא ואיום," העיר אוהירו בסבר פנים חמור.
 "זה אכן איום ונורא," הסכימה ג'ולי. "למרות שהיסודות של האאוגניקה מתבססים על מדע רציונאלי ועל חוקי התורשה המדויקים של מנדל, נטשו אותה המדענים בכל העולם לאחר שהתנועה הנאצית הזדהתה עם הרעיון הזה, והפכה אותו למכשיר הרג סלקטיבי ולאחר מכן לרצח המוני ושיטתי. בהמשך החלו להיחשב הרעיונות האלה כלא אתיים, לא מוסריים וגם לא חוקיים. הם נגדו את חירות הפרט וזכויות היסוד של האדם, והתורה הזאת החלה להיזנח ולגווע."
 "והנה, למרבה ההפתעה, גרטשן שלנו בחרה לעבודת הדוקטוראט שלה להעלות באוב דווקא את התורה הזאת שאבד עליה הכלח. קראתי בעיון רב את כל כתביה, ושם היא מצטטת את שני האדונים האלה, ששאלתי אותך אם אתה מכיר אותם, אלפרד פלץ ווילהלם שלמאיי. הם היו האבות המייסדים של התנועה האאוגנית הגרמנית, וגרטשן איזכרה אותם, התבססה על רעיונותיהם והביאה מובאות מדבריהם. מכל מקום, בגרמניה הגיעו מיישמי התורה הזאת לשיאים השליליים ביותר. בצד אחד עודדו את אנשי ה-SS "העיליים" להתרבות כדי ליצור צאצאים עליונים יותר, ומצד שני המיתו כמאה וארבעים אלף 'חולים', מפגרים, פושעים ועיוורים, ולמעשה את כל מי שהגישו להיטלר לחתום על טופס ההמתה שלו. ההמשך ידוע, כמוכך. הנאצים ניסו לטהר את העולם מגזעים שלמים נחותים, כגון היהודים והכושיים, תופעה מפלצתית שהסתיימה רק בתבוסת הגרמנים בסיום מלחמת העולם השנייה."
 "בקצרה, גרטשן טוענת שניתן לבצע השבחת תכונות בני אדם, באמצעות אאוגניקה שלילית, שתהיה במקביל גם מוסרית, אתית וחוקית. היא פורשת תוכנית רבת שנים ורבת שלבים, שעשויה לפעול היטב ולהצליח. היא מביאה כדוגמה, איך להעלות את תוחלת החיים של בני האדם רק ע"י חקיקה פשוטה ואכיפתה. בשלב הראשון, האישור להינשא ולהביא צאצאים יותר בחוק רק לבני אדם מגיל ארבעים ומעלה. לאחר מאה שנים, יועלה הגיל המינימאלי לחמישים, ולאחר מאה שנים נוספות לגיל שישים וכך הלאה. בדרך זו, רק אלה שהגנים שלהם מאפשרים בריאות ותוחלת חיים ארוכה ישארו בחיים להביא צאצאים, שכמוכך ירשו את הגנים הבריאים

מהוריהם. וכך, לאחר כאלף שנים יחיו בכדור הארץ בני אדם שתוחלת חייהם תהיה כמאה וחמישים שנה או יותר וכולם בריאים ומאושרים, באיכות חיים של גילאי שלושים וארבעים.

"זה טירוף מוחלט! החוויר אוהירו. "המשמעות של תחיקה כזאת היא שעל כל אדם אחד שנשאר בחיים, אלפי אחרים מתים. ובכלל, איך אפשר לחשוב בכלל על רעיון נואל שכזה, לאסור על בני אדם להתרבות בגילאים הצעירים?"

"דעתי כדעתך, כמוכן, ציינה ג'ולי. "אך לדידה, אף אחד לא מוצא להורג או סובל בדרך כלשהי. זו הדוגמה שלה לשינוי תחיקתי פשוט שיועיל למין האנושי בטווח הרחוק."

"אני מתקשה להאמין למשמע אוזני, מלמל אוהירו.

"גם אני הייתי בהלם כשקראתי את התורה שלה, הודתה ג'ולי. "מכל מקום, מה שמשך את תשומת לבי היו שתי הערות שוליים, שנכתבו כנראה על ידי המנחה שלה או מהנהלת האוניברסיטה שלה בברלין. ההערה הראשונה סיפרה על כך שהכותבת, גרטשן וולף, מעולם לא טרחה ובאה לקבל את תואר הדוקטוראט שהיתה זכאית לו כדין. ובהערה השנייה, היא תוארה כבעלת ידע ושליטה בתורת ההיפנוזה, ובפועל יש לה ניסיון בהיפנוט סימולטאני של מאות אנשים, ברובם סטודנטים."

"היפנוזה?" תמה אוהירו. "מעולם לא הזכירה גם את הדבר הזה."

"נכון, וזה כשלעצמו מאוד תמוה. היא היתה חייבת לדווח על הידע הזה לנאסא, כאשר התקבלה לתוכנית האסטרונואוטים. הסתרת מידע מסוג כזה זה מעשה שלא יעשה בנאסא. מתברר שהיא הסתירה בהצלחה את שני הדברים הללו, התואר השלישי שלה בגנטיקה בתחום האאוגניקה והיכולת שלה להפנט אנשים, והשאלה הנשאלת היא מדוע? איזו סיבה או מטרה היתה לה להסתיר פרקים אלה מעברה?"

"את סבורה שהיא היפנטה אותנו או חלק מאתנו?"

ג'ולי הנידה בראשה. "אני משוכנעת שלא. ראשית כל, אין אפשרות להפנט מישהו בניגוד לרצונו, ואינני רואה מישהו מאתנו שהיה מתנדב למעשה כזה. נקודה שנייה היא, שכולנו היינו מתועדים ומבוקרים כל הזמן ממרכז הבקרה של נאסא, כך שלא יתכן שמעשה כזה לא היה מתגלה באותו רגע ע"י הבקרים האנושיים או החישינים שניטרו כל הזמן את מצבינו הרפואי והפיזיולוגי."

אוהירו שקע בהרהורים ממושכים.

"לאן כל זה מוביל, לדעתך?" שאל לבסוף.

"להערכתי, על פי מה שתיארתי לך כרגע ועל פי השיחות הממושכות שלי עם ג'ונתן ועם גרטשן עצמה, יש לי רק מסקנה אחת, והיא קשה לעיכול ובלתי נתפשת על הדעת. עד כדי כך, שלא גיליתי אותה לאיש מאתנו, ובמיוחד לא לאן, שרגישה מאוד לנושאים כאלה."

"ומה המסקנה הקשה הזאת?"

"גרטשן מתכוונת לבצע הלכה למעשה את התוכניות שלה שבטב הבושמני שבו היא שולטת."

"לבצע מה, חקיקה באאוגניקה שלילית? להגדלת תוחלת החיים שלהם?"

"לא, לא. הגדלת תוחלת החיים היתה רק דוגמה אחת מתוך עשרות תוכניות מפורטות להשבחת המין האנושי. היא פשוט מבצעת בפועל את תוכניתה להשאת הטובים, המעולים והמשובחים ביותר בחיים, כאשר כל החלשים, הבלתי מתאימים או הבלתי מסתגלים ימותו. על פי ג'ונתן, הם יצאו למסע לצפון, שאת יעדו הסופי היא איננה מוכנה לגלות לאיש, כולל לא לג'ונתן עצמו. עיין במפת אפריקה, וצא במסע דמיוני לצפון ממדבר נאמיביה. אין לי מושג עד כמה צפונה היא מתכננת להגיע, אבל בפירוש מדובר על מסע קשיים אימתני, שעובר באזורים אקלימיים שונים מזה שאנשי השבט מורגלים אליו. אזור סוב-טרופי, אזור טרופי-משווני, חם ורטוב, ואולי מדבר נוסף - סהרה, אולי חציית הים התיכון ומסע לאירופה הקרה, התת קוטבית. בדרך ימות מי שימות, ומי שישאר בחיים יזכה לתוכנית רבייה והמשך ההתרבות. גרטשן רוצה ליצור עולם של מוכשרים ומותאמים ביותר לחיים, תוך כדי כריית קברי הבלתי ראויים או הבלתי מוצלחים."

אוהירו עצם את עיניו, ותמך את מצחו בשתי ידי. "אינני יודע על מה לחשוב קודם, מלמל. "מה קורה עם ג'ונתן? הוא מודע לכל מה שמתרחש בראשה של שותפתו?"

"זו שאלה מצוינת, ענתה ג'ולי, ולא יספה.

"והתשובה?" נשא אוהירו את מבטו.

"אינני יודעת."

"לא שוחחת עמו על כך?"

"בוודאי שלא, ומשני טעמים. ראשית, הבטחתי לך שאתה תהיה הראשון לדעת כל דבר שגיליתי, ועד היום לא הפרתי אף הבטחה לאיש. הסיבה השנייה קשורה לג'ונתן עצמו. אני לא יכולה להיות משוכנעת לחלוטין שגרטשן אינה עוקבת או מאזינה לשיחותיו של ג'ונתן בדרך כלשהי. מלבד זה, אני חוששת מהתגובה שלו, אם יודע לו הדבר, ואני לא יכולה לצפות את התגובה שלה, אם היא תגלה שהוא חשף את כוונותיה. אחרי ככלות הכל, גורל שניהם קשור האחד בשנייה, שניהם צריכים לחיות יחד עוד שנים ארוכות זה בצד זה, ואני לא רוצה לעשות משהו שעלול לסכסך או להפריד ביניהם."

"אני רואה שהקדשת מחשבה רבה בנושא, הסכים אוהירו. "מתי הבנת את הדבר?"

"הלילה! הפתיעה אותו בתשובתה, "ולכן לא יכולתי להירדם. רק אמש היא סיפרה לי ששני בושמנים ראשונים מתו ברעב. מלבד זאת, בשלושת הימים האחרונים אינני מצליחה לשוחח עם ג'ונתן, רק עם גרטשן. הדבר נראה לי תמוה במיוחד, מפני שהיא לא הסבירה לי מדוע אינני יכולה לשוחח עמו כהרגלי. זה נראה על פניו כאילו היא מונעת ממנו בדרך כלשהי מלשוחח אתי, כאילו היא חושדת בי שהבנתי את תוכניתיה ואין לה עניין בכך שג'ונתן יקבל את המידע הזה."

"לדעתי את מרחיקת לכת", אמר אוהירו. "יתכן ובסוף תתברר סיבה אחרת, תמימה והגיונית. לא יתכן שהוא יצא למסע ציד עם הגברים, לדוגמה?"

"הכל יתכן", הסכימה בטון נמוך, "הכל יתכן."

"גרטשן היא אסטרונאוטית, בשר מבשרינו, חיווה אוהירו את דעתו. "היא בחורה חכמה, מוכשרת ובעלת אישיות מרשימה. לאורך כל הדרך התרשמתי גם מאמינותה הרבה. והנה, אני רוצה להזכיר לך, שהיא לא הסתירה את רצונה להגיע למדבר כדי להשתלט על הילידים המקומיים שם, ולשלוט בהם כמלכים, ולהנהיג אותם בצורה מואצת לקראת הטבת עתידם. היא פשוט סיפרה לנו על תוכניתיה מראש!"

ג'ולי נעצה בו שתי עיניים כבויות.

"אבל היא לא סיפרה לנו שהמחיר יהיה גופות ושכול."

"מדוע לדעתך היא לא הגיעה לקבל את תואר הדוקטור שלה?" שאל, משנה את הנושא.

"לכך יש לי השערות בלבד. יתכן והסיבה לכך היא שהמאמר הזה היה כל כך מוקצה מבחינה מוסרית בקרב אנשי האקדמיה ברחבי העולם, שהיא העדיפה להימנע מביקורות פומביות, מהפגנות או משערוריות ציבוריות שעלולות לצוץ, והיא רצתה שקט אקדמי. אולי הפרסום האקדמי סתם לא עניין אותה. יתכן גם שהיה לה עניין להסתיר את העבודה הזאת כדי שלא יתבלט בעברה האקדמי או יופיע בקורות החיים המקצועיים שלה. כך, לדוגמה, היא באמת לא שיקרה לנאסא כשהסתירה את התואר שלה, מפני שפורמאלית היא באמת לא קיבלה אותו מעולם."

"שאלה נוספת שמעניינת אותי, מה גרם לך להבין את הדבר הזה דווקא הלילה?" חזר אוהירו להקשות. "כדי להשיב לך אני צריכה להקדים ולספר לך סיפור, ענתה. "כאשר הייתי נערה, הזדמן לי להיות נוכחת באירוע של חברים יהודים, בבית כנסת. באותו ערב שמעתי נאום של הרבי על פסוק מספר 'בראשית', פרק א פסוק 5: 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד'. לא האמנתי למשמע אוזני: הוא דיבר שעה ארוכה רק על פירושים ומשמעויות של פסוק אחד ויחיד בתורה! בכל אופן, הוא התעכב על השאלה מדוע כתוב 'יום אחד' ולא היה כתוב 'יום ראשון'? מפני שאתה לא יכול להתחיל לספור מאירוע בודד שהתרחש רק פעם אחת. רק כאשר מתרחש אחריו אירוע נוסף, אתה מקשר אותו לקודמו. רק אז יכול להפוך האחד לראשון, והעוקב אחריו לשני."

"הגיוני", הסכים אוהירו. "ואיך הדבר הזה מתקשר לגרטשן?"

"זו בדיוק הטעות או פליטת הפה שלה, ג'ולי עצמה את עיניה, מנסה לברור את מילותיה. למעשה היא התאמצה לצטט במדויק את דבריה של גרטשן: 'שני בושמנים ראשונים מתו ברעב'. 'המילה 'ראשונים' היתה טעות. היא היתה אמורה לספר לי רק ששני בושמנים מתו ברעב, כיצד היא יכולה לדעת שהם רק הראשונים? מפני שהיא ידעה שיהיו מתים נוספים אחריהם. וזאת מהסיבה שזה חלק ממימוש תוכניתה. הרבה בושמנים ימותו עד שישארו הבודדים הכשירים ביותר שיזכו להביא צאצאים תחת פיקוחה ושרביטה."

אוהירו השפיל את מבטו ושקע בשרעפים.

"אני עולה לעבוד על הגג", הודיע לה.

שעות ארוכות טרחו אוהירו ואונדו על גג מעבדת האלקטרוניקה. שתי זרועות נפרדות של מתכת החליפו את האנטנה הרגילה של מכשיר הקשר. אליהם קשר אוהירו שני חבלים וגלגילות, ושלשל אותם דרך מעקה הגג אל חלונה של ג'ולי. הוא חזר והתנצל על מלאכתו הזמנית והשטחית והבלתי מקצועית בעליל, אך סיבתן בחוסר הברירות שהיו בידיו. אין לו מתקני סרוו וממסרים לפיקוד חשמלי, ולכן נאלץ להשתמש בחבלים כמו בימי הביניים, כדי לשלוט בשינוי הכיוון של האנטנה.

"האנטנה מכוונת כרגע לקליטה בדיוק מן הצפון", הסביר בערכו של יום. "כאשר נמשוך בחבל הזה היא תפנה ימינה, לצד מזרח, וכאשר נמשוך את החבל השני היא תפנה שמאלה לצד מערב."

כעת עשה קשר בקצה החבל, ולצדו סימן בעיפרון קו קצר על אדן החלון וכתב לידו את הספרה אפס. ואז עלה על הגג והפנה את האנטנה לכל הכיוונים, וצעק לג'ולי לסמן שני קוים נוספים מעל ומתחת לסימן שלו. לבסוף ירד, וצייר סקאלה בעלת שנתות וספרות מתשע ועד מינוס תשע, ממזרח ועד מערב.

"עכשיו רק צריך לחכות לתשדורת, לסובב את האנטנה ולמדוד את עוצמת הקליטה המרבית", הסביר.

דבר נוסף הטריד את דעתו של אוהירו. כאשר עסק במלאכתו על הגג התבונן במשקפתו על סביבות קריית האוניברסיטה, ולחרדתו הבחין בכך שריכוזם וכמותם של הקופים היה רב ועצום ממה ששיער. למעשה, כל השימפנזים של העיר התגודדו בהמוניהם רק כאן, ומכל קצוות העיר זרמו לכאן עוד ועוד קבוצות, להקות ובודדים. נדמה היה לו שהיצורים הללו מבינים שכאן חיים שלושה בני אדם, שיש ברשותם מזון, והסיכויים למצוא במקום הזה אוכל לעצמם הוא הגדול ביותר.

אוהירו החל למנות את מספרם, אך לאחר שעבר את השלושים נואש וחדל. הוא שם לב לעובדה שהם נעים ממקום למקום ומשבשים את ספירתו. לבסוף שינה שיטת הערכה לפי גזרות וצפיפויות, ואמד את מספרם בערך כמאתיים.

וכולם הקיפו את האוניברסיטה, וגדשו על גדרותיה.

אוהירו וג'ולי ישבו ליד מערכת הקשר והבקרה. המקלט האזין על התדר שבו הוקלטה השיחה בערב הקודם, והשעה היתה אותה שעה, אך המכשיר שתק כדג.

"יתכן והם שינו את התדר", סבר אוהירו, והורה למחשב לסרוק את כל התדרים. מן המכשיר בקעה רק דממה חרישית שהופרעה על ידי המולת הקופים שבחוץ. בהזדמנות הזאת סיפר לה על תגליתו בהקשרם, והעריך באוזניה שהם יעשו ככל שביכולתם לפרוץ לתוך המבנה בכדי למצוא לעצמם מזון.

"או להרוג אותנו, סברה, "אולי הם מתכוונים לטרוף אותנו?"
 "יתכן, הודה אוהירו. "בכל מקרה עלינו לוודא שכל הפתחים, הדלתות והחלונות סגורים ונעולים היטב."
 הוא ביקש מאונדו לעשות בדיקה חוזרת, והלה חזר ודיווח שהכל מסוגר כמו הכלא שבו נכלא.
 "אפרופו קופים, נזכרה ג'ולי, "אן סיפרה לי סיפור שקשור בקופים."
 "אשמח לשמוע, אמר.

"אחד הנערים בכפר שלהם חלה במחלה קשה, שעיוותה לו את הגוף בצורה נוראית. באותו זמן עדיין לא היה קשר בינה לבין ג'ונתן, ולא היה לה מושג כמובן מהי המחלה הזאת. לפי הדרכתו הראשונית של ג'ונתן היא ניסתה לרפא אותו בפניצילין, ובאמת לאחר כמה ימים הנער החלים לגמרי. רק אחרי כמה שבועות נוצר קשר עם ג'ונתן, והיא סיפרה לו על המחלה ועל הריפוי. לפי התיאורים שלה הוא אבחן שהמדובר במחלת הפטלת, והפניצילין היה בדיוק התרופה המתאימה למחלה הזאת!"
 "אז מה הקשר לקופים?" תמה אוהירו.

"היא סיפרה לי שהנער סירב לשתות את האנטיביוטיקה כדרך בני האדם, אז היא נאלצה להכניס לו את התרופה בעורמה כדרך שהוטרינרים עושים לקופים."
 אוהירו התחייך. "איזה סיפורים יש בפפואה, איזה בנמיביה ואיזה אצלנו... לכל אחד מאתנו יש צרות שונות, גורל שונה בתכלית."

"אן מספרת לי שעות על פפואנים חביבים ועל מלחמות בלתי פוסקות בינם לבין הכפר השכן, גרטשן והבושמנים יוצאים למסע מוות לצפון שבסופו יתחילו חיים חדשים, ואנחנו מתאמצים לפענח תשדורות של טרוריסטים אלמוניים..."

"... ושימפנזים שרוצים כנראה לטרוף אותנו, השלים את דבריה.
 ג'ולי נדמה לכמה רגעים. "דרך אגב, כבר יומיים שאני לא מצליחה לדבר עם אן, וגם לא עם מאט ויובל. משהו קורה שם, ואין לי שום מושג מה הדבר." אמרה בקול דואג. "אני מקווה שכולם בריאים ושלמים."
 "יש לך תוכניות למחר?" שאל.

"בוודאי. אני חייבת לפענח את משמעות המסר שקלטנו. השדר הזה מעיד על קיומם של לפחות שני בסיסים מאויישים שונים, מרוחקים זה מזה המצריכים קשר אלחוטי. היכן הם שני המקומות הללו? האם הם עצמם האזינו לנו? וכמה זמן? האם הם עלו על עצם קיומם של הצפצופים המוצפנים שלי? ומדוע השדר שלהם לא היה מוצפן, אלא התנהל בשפה הערבית? ומהו אותו כלי שייט? איך הוא שרד את הפצצות והקרינה?"
 "אולי הוא היה מתחת לפני המים?" הציע אוהירו. "אולי המדובר בצוללת?"
 "בהחלט יתכן."

"ובקשר לערבית, כנראה שהם האזינו לנו והשתכנעו שאנחנו לא מכירים את שפתם, ולכן הרשו לעצמם לדבר בשפה חופשית, סבר אוהירו. "אכן, יש לנו הרבה מחקרים לבצע מחר."
 ג'ולי מתחה מעט את אבריה. "אני מתה מעייפות, פיהקה, "אני פורשת לישון. השעה של השדר מאתמול חלפה, כנראה שהלילה לא יהיו שידורים כלשהם."

ג'ולי הסתגרה בחדרה וחזרה אל ספריה ועיתוניה. אוהירו כבל את עצמו למתקן ההאזנה שאלתר, מפני שחובה היה עליו להיות נוכח ברגע השידור. אונדו קיבל על עצמו את האחריות לחזק את כל הפתחים האפשריים לחדירת שימפנזים אלימים ורעבים לתוך המבנה. ככל שחלף הזמן, נדמה היה כי המתקפה הקרובה בלתי נמנעת. עוד ועוד גושי פרווה הגיעו אל הגדרות, ומהיותם קופים מומחים בטיפוס, חלפו ועברו אותם כלא היו והתמקמו על השטח שהיה פעם דשא ירוק, אולם מחמת חוסר הטיפול בו הפך לעשב פרוע ומצהיב, שצמח פרא בין הגדרות ומבנה האוניברסיטה גופו.

אונדו שצפה בהם במשקפת הבחין באלומותם יוצאת הדופן, ודווח על כך לאוהירו. דרך החלון צפו שניהם במראה מבעית, בו התנפלה קבוצה גדולה על קוף בודד, חלוש וגוסס, וקרעו ממנו נתחים נתחים שמיהרו להיבלע ולהעלם בקרבם של הטורפים.

"בדיוק ככה הם ירצו לאכול גם אותנו, מיסייה אוהירו, אמר אונדו.
 מחזה זה שכנע את אוהירו שזו אכן מטרתם של הקופים. הם התאוו לבשרם של שלושת בני האנוש שעל קיומם ידעו החיות הללו בוודאות.

'עד שהם יתקפו זה רק שאלה של זמן, חלפה מחשבה בראשו של אוהירו. 'ימים ספורים, אולי שעות'. הוא החל לחשוב על אמצעי התגוננות.

אקדחה של ג'ולי. זה לא יהיה יעיל כלל וכלל מול התקפה רבת, בלא ספק. אולי רק למקרי חירום בודדים. אוהירו החל לבדוק את תכולת המעבדה. לאכזבתו, לא מצא בה דבר מה גלוי שעשוי לשמש כנשק נגד בעלי חיים רעבים ואלימים.

'חשמל', חלפה מחשבה בראשו. הגנרטור יוכל לספק אנרגיה חשמלית שדיה לחשמל את הקופים, או לפחות למנוע מהם כניסה אם יתקין רשתות או מוליכים גלויים, שייגנו על פתחים או מסדרונות. לשם כך יש להשיג את תוכניות המבנה הזה מבעוד מועד, ולתכנן מקומות חסימה, מסתור או מילוט. בכל אופן, הוא לא יוכל להרוג אותם באמצעות החשמל, אלא רק למגן מפני מעברם במקומות בלתי רצויים.

סכיני מטבח ירדו במהרה מעל הפרק. גם המצ'טה האימתנית שלו יכולה להועיל נגד תוקף או שניים, כמוצא אחרון. אין לה או לכל כלי נשק קר אחר כל סיכוי לסייע במקרה של מתקפה כוללת.

חומר נפץ, אבקת שריפה, כל אלה לא היו בנמצא במבנה שלהם. אולי במבנה אחר בו היו מעבדות הכימיה, אך המעבר לשם חייב לחלוף דרך חברתם של עשרות רבות של בעלי חיים שחורים, חזקים ביותר, ולא ידידותיים כלל.

מים ורתחים. שמן רותח. הוא יוכל לשפוך נוזלים חמים על ראשיהם, אך יעילות אמצעי הגנה זו הינה זמנית ובלתי יציבה. הקופים יסוגו במהרה וילמדו להיזהר או לעקוף את המקום המטריד הזה מבחינתם. מיקוד קרני השמש. בעזרת מראה ניתן לחמם או לשרוף עצמים ממרחק - אולם נייחים בלבד. שימפנזים ניידים וזריזים לא ישארו על מקומם בעוד קרן ממוקדת מאיימת לחרוץ את פרוותם. רעל. אולי אפשר להרעילם. אבל מהיכן ימצא רעל? ואיך ישכנע אותם לאכול אותו? אולי ירעיל מי שתייה ויפזר בדרכם, ומי שיתפתה לשתות ימות. הטכניקה לא היתה ברורה עדיין, ולא בשלה למימוש. יחד עם זאת, הרעיון נראה לו שווה מחשבה נוספת.

אש. בני האדם שולטים באש, היצורים היחידים בכדור הארץ שמשוגלים לכך. אף בעל חיים נוסף פרט לאדם לא יודע להשתמש באש, לא מסוגל להתגונן מפני אש וכולם ללא יוצא מן הכלל נרתעים ונמלטים מפניה. אולי יוכל ליצור להביוור ולשרוף אותם חיים.

לוחמה כימית. לוחמה ביולוגית. שני אלה ירדו במהרה מעל הפרק. אין באמתחתו אמצעים אלה להתקפה ובוודאי שאין לו כל אמצעי נגד שיגנו עליהם עצמם.

אמצעים טכנולוגיים מתקדמים. תותח תדרי קול. קרני מיקרוגל. קרני לייזר. כל אלה אינם ישימים כעת. אין לו יכולת להתקין נשק יעיל בזמן כה קצר.

פעולת הסחה ומילוט בחסותה. אכן, אפשר לחשוב על בריחת חירום על ידי הסחה כלשהי, נניח הצתה מהירה בעזרת נוזל דליק כלשהו, ובחסות המהומה להימלט מן האוניברסיטה. אולי במלון של אונדו מיסמבו יוכלו למצוא מפלט זמני עד למציאת פתרון קבע. אוהירו גמר בנפשו לא לשלול את המוצא הזה על הסף. בקבוקי מולוטוב. פצצות תבערה לעניים. אפשר לייצר כמה כאלה בנקל. בקבוקי זכוכית ניתן למצוא בשפע במבנה הזה. חומר דלק לגנרטור יש בכמות גדולה בקומת המרתף, שם הוא מטרטט כל העת. מטרטט! אולי הרעש שלו מושך אליו את היצורים הגוססים האלה? בכל אופן, הוא יבקש מאונדו להכין מלאי בקבוקי תבערה לשעת חירום.

פיזור מכשולים על הרצפה לחסימה. אפשר לפזר שמן - ונעצים - במסדרונות שאין לאפשר מעבר לקופים הללו.

מטפים לכיבוי אש עשויים לשמש כנשק בלימה לטווח קצר. אוהירו ציין לעצמו לבדוק מאיזה סוגים המטפים המצויים במבנה הזה.

אז פנה לחפש את אונדו. משמצאו, ביקש ממנו להכין מספר חפצים בקומת המרתף, בחדר הגנרטור, ולהעלות לכאן, לחדר התקשורת האלקטרונית, מספר חפצים אחרים. לבסוף אמר לו, שתחילה יבקש מג'ולי שתעלה אליו מחדרה. דקות ספורות חלפו והיא נכנסה למעבדה, ונראתה נסערת כהוגן. אוהירו תהה האם הדבר קשור לתובנה בהקשר למהומת ההתקפה הצפויה בקרוב או שמא תגלית חדשה באמתחתה.

"את נראית כמי שבלעה את לשונה," ציין.

"אני חושבת שאני יודעת איך התחילה מלחמת העולם השלישית," אמרה בהתרגשות. "אני יודעת איפה לחצו על ההדק הראשון!"

אוהירו המופתע רצה להתפרץ בשאלה 'מי זה היה', אך רעש עצום וחזק מחוץ לבניין בלם את תגובתו. הקופים עשו משהו בחוץ, ללא ספק, שחולל שאון גדול, שלא היתה ברורה מהותו כרגע. הדבר היחיד ששמעו בבירור היו קריאות, צריחות ונאקות של המון קופים בעקבותיו. אוהירו שקל במהירות את סדרי העדיפויות שעליו לנקוט, והקופים כרגע עלו לראש הרשימה. ג'ולי התנהגה כלא מודעת כלל לעובדה שביטחונם האישי מונח כעת על כף המאזניים.

ובדיקת כאשר אמר לפתוח בדבריו בדבר השימפנזים הזועמים המקובצים במאותיהם בפתח המבנה, התעורר לפתע המקלט לחיים, ובעקבותיו המחשב.

שדר נוסף!

אוהירו שכח הכל, וזינק לעבר החלון. מבעוד מועד הכין סמוך לשני החבלים שהשתלשלו פנימה עפרון ודף נייר. הוא חטף את העפרון בחופזה ורשם על הדף דבר מה, בעודו מביט בשעונו. לאחר מכן החל למשוך את האנטנה באיטיות לכיוון ימין, ותוך כדי הצצה לשעונו רשם בדף כל העת מספרים עלומים. לאחר מספר שניות אחז בחבל השמאלי והחל למשוך לכיוון השני, גם במקרה זה צמוד לשעונו ותוך כדי רישומים חפוזים נוספים. ג'ולי הביטה בו בהשתוממות ובחיוך. בתוך פחות משישים שניות מילא את הדף בנתונים מספריים, וכאשר קרבה והציצה מעבר לכתפו ראתה כי המספרים ממולאים בתוך טבלה בעלת שתי עמודות, שגם אותה הכין מראש אל נכון.

"זה היה שדר ארוך," הודיע אוהירו בשביעות רצון.

"מה פשר המספרים בטבלה הזאת?" התעניינה.

"סינכרון בין זוויות האנטנה וזמן השידור," הסביר. "לאחר עיבוד הנתונים אוכל לגלות את עוצמת הקליטה המכסימלית ביחס לזווית הקליטה, וכך אוכל לגלות לך את רצועת המדינות האפשריות של מכשירי הקשר של הטוריסטים שלנו."

"מתי אונדו ואני נוכל לעבוד על פענוח התוכן?"

"אני מציע שזה יעשה אחרי העבודה שלי."

"כמה זמן יארך עיבוד הנתונים הזה?"

המולת הקופים הלכה וגברה מרגע לרגע. "תיאורטית, כחצי שעה. מעשית זה יארך הרבה מאוד זמן." "מנין נובע הפער הזה בין התיאוריה למציאות?" תמהה.

"במקום תשובה, אני מציע שניגש לחלון ותראי בעצמך את הסיבה."

שניהם מיהרו אל החלון והציצו החוצה. בשעת דמדומים זאת הראות בצדו המזרחי של המבנה הענק היתה על סף החשכה, וכאשר אימצו השניים את ראייתם הבחינו מגובהם, ארבע קומות מעל הקרקע, בעשרות גושי הפרווה הכהים הצובאים על דלת הכניסה ומנסים לנענע ולטלטל אותה.

"הם מנסים לפרוץ פנימה!" קראה ג'ולי בחשש.

"אל דאגה," ניסה אוהירו להרגיעה, "אונדו סגר את כל הפתחים ויודא שהכל נעול ומחוזק."

ג'ולי חזרה והציצה מחוץ לחלון. לפתע בקעה צווחת פחד מגרונה, והיא נרתעה אחרנית כנשוכת נחש. פרווה שעירה נשלחה אליה מצידו החיצוני של הבניין והחטיאה את פניה במילימטרים ספורים! בנשימה עצורה חזרה והכניסה את ראשה, חיוורת כסיד.

"אולי הפתחים סגורים לבני אדם, אבל אלה שימפנזים, לכל השדים והרוחות!" צרחה בבעתה.

"על מה את מדברת?" נחרד אוהירו.

"הם מטפסים על הצינורות והמרזבים," צעקה. "המרזב נמצא במרחק של כמטר מהחלון, ואחד מהם כמעט פגע בפנים שלי! חלק מהם כבר נמצאים על הגג!"

לפתע נשמע מעליהם קול נפץ עז, של עמוד אנטנה הנופל ומתפצח.

"אונדו, איפה אתה?" שאג אוהירו, זינק אל החלון וסגר אותו בידיים רועדות.

המתקפה הגדולה החלה.

בלילות החשוכים הג'ונגל מטיל אימה גם בלב האמיץ שבאמיצים. אין מנוס מזה: אין בחפצם של רוחות היער לתת הנחות לרכי הלבב. הם שולטים גם בצללים המרקדים, המתארכים ומתקצרים כרצונם. בעלי החיים הפעילים בשעות האור נחפזים למקומות מסתור לעת הדמדומים, לבל יתפשו חשופים וגלויים לבעלי החיים הליליים, וישמשו להם טרף קל. אלה וגם אלה חרדים למפגש עם בני האדם או להפתעות האחרות אשר היער צופן בחובו. ובאמתחתו כה רבות מהם, עד אשר הוא עצמו הופתע ושפסף עיניו בתדהמה כאשר שני שדים שחורים חורשי מזימות נעו בלאט בעלטה, מדלגים מצללית אחת למשניה, בלתי נראים וללא רחש. עננים סמיכים הסתירו כליל את אורו של הירח הלילה הזה, ואיחלו הצלחה לשני השדים, או אולי תואר רוחות רפאים הולם אותם יותר.

שני היצורים השחורים הללו לא דמו לשום דבר בעברו המפואר של יער הגשם הארכאי הזה הרבה מאוד כבר ראה בימי מאות מיליוני שנות קיומו. הוא ראה את עצמו צומח מצמחים קטנים וזעירים וגדל לאילנות ענק בעזרתם האדיבה של אור השמש והחרקים המאביקים, וראה אותם מתפתחים יחד עמו למיליוני מינים שונים. הוא חזה בהופעתם של הדו-חיים שיצאו מן המים, והפכו לזוחלים. ומן הזוחלים שהתפצלו לאלפי מינים, ראה איך העופות ממריאים וכובשים את ענפיו הגבוהים ואת הרקיע שמעליהם, ואת היונקים הזריזים והפקחים שולטים על הקרקע ובין ענפיו, וכמו כן ראה כיצד כל אחד ואחד מאלפי המינים החיים מן הקרקעית שמתחת לרקבובית ועד למרומי בדיו שורדים כל אחד בדרכו ושיטתו הייחודית, על חשבונם של האחרים, הפחות מוצלחים, והמשלמים על כך בעצם חייהם.

אך שני שדים שחורים אלה היו חידוש מוחלט בעבורו. זה הלילה השלישי שהם עוברים במשעולים, בלתי נראים, חרישיים, מגיעים לשולי הכפר וצופים בנעשה בו בדממה. בשני הלילות הקודמים, בתחילת האשמורת השלישית נהגו לסוב בדומיה על עקבותיהם ולחזור כלעומת שבאו. גם את השינוי שיחזה בו הלילה הזה, שום דבר באורח חייו וניסיונו העשיר של הג'ונגל לא יכול היה להביין. שני דמונים אפלים, שהגיעו מעולם אחר, שביכולתם להפוך לרוחות רפאים, לדרקונים יורקי אש או לאדוני ולמלכי היער. כל מה שיעלה בדעתם ובחפצם.

טאו-טא נייער בהרגשה מוזרה משנתו. היה נדמה לו שהוא שמע קול רחש בחוץ, והוא החליט לצאת ולבדוק את הדבר בטרם יחזור למצו החמים להמשך שנת הלילה הערבה. גבר רם וחסון היה, אחד הלוחמים החזקים והעשויים ללא חת. את גופו עיטרו פסים בשלושה צבעים: שחורים, לבנים ואדומים. רק הנועזים והחזקים ביותר הורשו לצבוע את גופם בצבע השלישי, האדום. רק כאלה שהוכיחו הצלחה בשדה הקרב והקטל, ולו היו בהחלט הוכחות לכך: עצמות של שני אנשי אויב היו תלויות בסוכתו, ואישה זרה - ולבנה - שחטף מהשבת השכן ולקחה בשבי לעצמו, ואלו העצימו את מעמדו הרם.

הוא הזדקף, נטל את חניתו ויצא החוצה. מעולם לא העז לצאת מפתח בקתתו ללא כלי נשק, מפני החשש מחטיפות פתע או התנקשויות נקם מתוך השבת עצמו. היו כאן יריבויות רבות על שליטה, מאבקי כוח, כבוד ויוקרה. כאן היה צורך להישמר הן מאויבים חיצוניים והן מידידים וקרובים. לכן אף אחד לא בטח באחר, ומכאן כושרם הקרבי הגבוה והעירנות המתמדת בה נאלצו לחיות את חייהם.

בחוץ היה חשוך יתר על המידה. המדורה שבערה מידי לילה ברחבת הגברים, ליד הסוכה הקדושה, היתה כבויה משום מה. הוא תמה מדוע איננה מאירה כמידי לילה. הוא הפנה את מבטו לעבר המדורה שלו, ונרגע מעט. לשונות האש הרקידו את הצללים בשוכבות. רחשי העצים הבווערים הניחו את דעתו והוא התכונן לחזור לבקתתו.

לפתע נעלמה מדורתו כלא היתה!

הוא ניתר לאחור בתדהמה. האש כבתה בבת אחת, מבלי שהבחין בסיבה לכך. איש או בעל חיים כלשהו לא היה בסביבה. הדממה היתה מוחלטת. גשם לא ירד הערב הזה, והרוח נשבה כהרגלה. אפילו עשן לא עלה למעלה, כדרכו, כאשר כיבו את האש. אין זאת, כי אם חטפו האלים את המדורה ולקחו אותה עמם!

טאו-טא אחז בחוזקה רבה את חניתו, ואדרנלין הוזרם בדמו וחיזק את שריריו. הוא התקדם לאיטו לעבר המדורה. עתה הראות היתה מופחתת אף יותר עקב מותה של האש. פתאום נעצר, ונשימתו נעתקה מאפו.

גולגולת אדם לבנה ומרחפת באוויר הופיעה מול פניו, במרחק כשני מטרים מראשו שלו. צפה באוויר, ללא גוף, ללא שלד... והיא החלה להתקרב אליו... עיניה זהרו באור אדום. הוא קפא על עומדו באימה, רגליו היו נטועות עתה כשורשי עץ. גופו החל לרעוד והוא שאף לברוח, להימלט כל עוד רוחו בו, ואז חש מהלומה בעורפו - עיניו נעצמו והוא נפל בחבטה ארצה. הוא לא הרגיש כיצד ידיו הוצמדו מאחורי גבו ונכבלו במיתר ניילון חזק במיוחד, וכמו כן לא חש שרגליו נכפתו בעקבותיהם.

"צ'רצ'יל אמר פעם, 'האימפריות של העתיד הן האימפריות של השכל'. שנינו מייצגים כאן את השכל, וכל האחרים חיים כאן בעולם האמונות," קבע יובל. "המאמינים בקונספציות שגויות תמיד ינגפו מלפני השולטים בחוקי הפיזיקה."

מאט התעקש שזכות היוצרים של רעיון ההסתרה אינו של התיאטרון השחור בצ'כיה, כי אם של הנינג'ות ביפן בתקופת הסמוראים. לוחמים אלה היו אמני ההתגנבות, והיו מתנפלים על מטרתם בחסות החשיכה בעודם לובשים בגדים שחורים. לדידו של יובל לא שינתה עובדה זאת דבר. בתיאטרון השחור ראה כיצד ראשו המואר

של האדם צף באוויר כאשר לבושו שחור מצווארו ועד כפות רגליו. מאט הציע להסתיר את הראשים, ובמקומם להאיר עצם מפחיד אחר, אולי מסכה בדמות של דרקון, שיוכלו להכין מקרטון או מעץ מגולף. יובל הסכים, והציע רעיון נוסף - גולגולת אדם, שממנה יש בשפע בסוכת הגברים. כיצד ישיגו את הגולגולת? אם יצליחו לגנוב אחת כזאת בכפרם, בחצי הלילה, זה יהיה התרגול הראשון שלהם בהתגנבות. טכניקת ההארה החיצונית הצריכה אימון. ממרחק של כשני מטרים, אלומת פנסי החירום שלהם האירה היטב רק את ראשיהם. אולם אז הציע יובל הצעה נוספת, והיא להאיר את הגולגולת מבפנים. הוא ישיג ניילון אדום, ויצור תדמית של עיני אש הבוקעות מתוך הגולגולת.

החלק הקל בהכנות היו הבגדים השחורים. בגדי האימון הספורטיבי שלהם, אותם הביאו עמם מן החלל, היו בצבע שחור אחיד. חלק מהם הפכו למסכות שחורות שעטו על ראשם, ושני חורים זעירים אפשרו להם לראות. אך מה בדבר המדורות? אלו הפיצו אור רב בשטח הכפר גם בלילות החשוכים ביותר. היה עליהם לכבות את המדורות בכפר, והדרך שנבחרה לבצע את המלאכה היתה באמצעות שמיכה שחורה, לאחר שנטבלה במים. הניסוי לכבות את המדורה בחצר בקתתו של מאט הוכתר בהצלחה. האש נחנקה מחוסר החמצן וגוועה ברחש קל, ועשן דליל היתמר אל על משהסירו מעליה את השמיכה שעדיין היתה לחה דייה לכבות מדורות נוספות.

בערב הראשון שלאחר החטיפה, העירו את שני האסטרונאוטים שעוניהם האלקטרוניים בשעה שלוש בלילה. כעשר דקות לאחר מכן, החלו להתהלך בלתי נראים לכיוון רחבת הגברים. את המדורה הסמוכה כיבו בנקל, מבלי שאיש הבחין במעשה. אז נכנסו לתוך הסוכה הקדושה, ונפעמו למראה עיניהם. מעולם לא הוזמנו להיכנס לתוכה על ידי גברי השבט, ועתה צפו בפנסיהם בסקרנות ובהתפעלות.

הסוכה הכילה מחסן חימוש ומוזיאון אמנות. היא היתה עגולה ורחבת ידיים, ויכלה להכיל בנקל את כל הזכרים הבוגרים של הכפר. בקירות הקש היו שעונוות החניות ועל הקורות היו תלויים קשתות ואשפות חיצים, כולם מקושטים בצבעי הלבן והשחור שהיו נהוגים במקום הזה. הצבע האדום לא היה קיים בכפר הזה מסיבה פשוטה, הטכניקה ליצר צבע כזה לא היתה ידועה להם. כך, אפשר הדבר זיהוי קל ומהיר בין הצדדים בעיצומן של הקרבות. לוחמים המשוחים בפסים בצבע אדום יכלו להימנות עם האויבים בלבד. כאשר המשיכו להאיר על דפנות הסוכה, ראו ציורי קיר על קליפות עצים, הבחינו במגיני העץ שגולפו בהשראתם שלהם, ועשרות גולגולות, שיניים ועצמות בני אדם ובעלי חיים, ואף שלדים שלמים של פיתוני עץ ירוקים. הסקרנות התרבותית באה על סיפוקה. מאט נטל אחת מהגולגולות, וכיסה אותה בחולצה שחורה. הגולגולת נעלמה כלא הייתה בתוך הסוכה החשוכה. השניים כיבו את פנסיהם ויצאו החוצה. איש לא ראה ואיש לא שמע כאשר שבו בשלום לסוכתם.

יובל מצא צלופן אדום בכבודה שהביאו מן החללית, גזר והצמיד בפתחי ארובות עיני הגולגולת. כאשר האיר בפנסו מבפנים, שיווה המראה לגולגולת הוד נוראי - כשד שטני המגיח מן השאול. מאט עצמו גילף מעץ מסיכה בצורת שתי עיני דרקון מלוכסנים, שהצלופן השקוף האדים גם אותם, ופה שלא היה אלא פיית תרסיס ניקוי אלכוהולי שהביאו עמם מן החלל. גוף התרסיס, שעטה אף הוא בד שחור להסתרתו, שימש כידית נשיאה נוחה למסיכה כולה. כאשר קירב את המצית הדולקת אל הפייה הזאת ולחץ על ראש התרסיס, הפך הרסס ללהביו יורק אש לטווח של כחצי מטר. בלילה נראה הדרקון המואר הזה, יורק האש, מטיל אימה שדיה להפוך את החיים למתים ולזעזע מתים מרובם.

בלילה השני הם עטו על עצמם שחורים, וברדת החשיכה החלו לנוע אל הכפר השכן, כדי להכיר את הדרך ולצפות בנוהגי המקום בלילות. כך הם גילו שיש רק שש מדורות בכפר היעד, והם החליטו שיכבו חמש בלבד, מדורה אחת ישאירו בצדו המרוחק של הכפר. הם וידאו שאין שומרים ערים, מושג כזה לא היה קיים עדיין בשבטים הפפואניים. אולם מדי פעם התעורר מישוהו במקום זה או אחר, ולאחר דקות אחדות שב לבקתתו. בכל אופן, הם התרשמו שקיים דמיון רב מאוד בין שני הכפרים, כך שאת התוכניות והאימונים במשך שעות היום יכלו לבצע בכפרם שלהם.

הם הכינו צרור ובו בגדים שחורים לשתי הנשים, שישמש אותן בנסיגה. גם הן תהפוכנה ל"נינג'ות" ללילה אחד, עד שתגענה למקום מבטחים. עתה לא נותר להם אלא להכין את כלי נשקם. מאט הציע להצטייד בפטישי הפלדה, אולם יובל התנגד. "פטיש פלדה ימית אותם, ואנחנו יכולים להסתפק בהימומם". וכדי לגרום להם להתעלף, מספיקות אלות עץ. ליתר ביטחון נטלו גם את סכיניהם, לאחר שצבעו אותם, כמו את אלותיהם, בצבע שחור.

מאט התנגד להסתפק אך ורק באובדן הכרתם.

"הם עלולים להתעורר ולגרום לנו צרות, לרדוף אחרינו, להעיר את האחרים. חייבים לחשוב על דרך שישארו כפותים עד שנסתלק משם."

יובל חייך ושלף מכיסו ניילון מן המצנחים, שהכין בכיסו מבעוד מועד. "בזה נקשור להם את הידיים, והם לא יוכלו לאחוז בנשק אם יתעוררו."

"מעולה!" אמר מאט בשביעות רצון. "אנחנו נכפות את ידיהם מאחורי גבם."

"נוכל לקשור גם את רגליהם," אמר יובל. "הכנתי כמאה כאלה, והם פחות מחמישים גברים."

מאט הכין בשעות הבוקר שוט מרצועות עור, ועתה בדק את מעשה ידיו. הוא הצליף פעמים אחדות בקרקע, מטה אוזנו לצליל האוויר הנחתך.

"זה היה חסר לי עבור החלק הקולי של המופע," הסביר ליובל. "אם האריות והטיגריסים בקרקסים רועדים

מפחד לשמע הצלפות השוט, גם כאן הצליל הזה יסייע לנו לרושם הרצוי."

הלילה השלישי לחטיפה היה הלילה השני בו ערכו מסע לשבט השכן, לסיים את התוכניות. בלילה הזה נגלתה להם הבעיה הגדולה ביותר: כיצד להישאר סמוכים זה לזה במהלך הפעולה. מאחר והם הצליחו בהסוואתם להיות בלתי נראים, הם לא יכלו לראות איש את רעהו. כאשר גדל המרחק בין שניהם, היו צריכים להתחיל בלחישות ולסיים בקריאות רמות כדי לחזור. בעיצומה של הפעולה, ידעו היטב, לא יוכלו לנקוט בדרך של לחישות או קולות כלשהם.

מאט הציע את שפת הנקישות באצבעות. הם יזדקקו למספר מסרים, כגון עדכון המצב שיסומל על ידי נקישה בודדת, ונקישה בודדת תהיה התשובה ההולמת, בבחינת: 'האם אתה בסביבתי?' 'אכן כן'. מסר נוסף יועבר באמצעות שלוש נקישות עוקבות, ומשמעותו: 'אתה רחוק ממני, התקרב אלי לפי קול הנקישות'. שלוש נקישות התשובה יסיימו את המסר כאשר תושג הקרבה הזאת. שתי נקישות איטיות משמעותן היתה כיבוי מדורה, ושתי נקישות מהירות סימלו הפלת אדם ארצה. הם גילו כי חיכוך הנעלים בקרקע כאשר שניהם בטווח של עד שלושה מטרים יוצר רעש טבעי וניתן להעביר הודעות גם בעזרתו, ויצרו לעצמם מספר מסרים טקטיים: האר או הסתר גולגולת או מסיכת הדרקון, הלום, כפות, וכן התקדמות או נסיגה.

"במקרה שאנחנו מזהים ניתוק מגע, ניפגש ליד העץ השלישי מאחורי סוכת הגברים, לחש מאט.

"קריאת המילה 'צ'ארלי' תסמן ביטול מידי של הפעולה ונסיגה מהירה, החזיר יובל בלחישתו.

"זה לפרוטוקול בלבד, רטן מאט. "אני לא מעלה בדעתי סיבה לביטול הפעולה בלי אן ונאטאלי."

"הגיע זמן לחזור. מחר אנחנו שוכבים לישון אחרי ארוחת הצהריים, ובלילה מתחילים במבצע."

ליובל היתה הרגשה לא טובה, שכל רגע מבשר בעצם את השקט שלפני הסערה. מעולם לא נתקל בפעילות מבצעית חלקה כל כך, שמתרחשת ללא תקלות. 'או שהתכנון שלנו היה כל כך מעולה, או שהביצוע עשיר, או שאנחנו עומדים לפני הפתעה שתהרוס לנו הכל', הרהר רוב ושוב, מצטער שאינו יכול לחלוק את הרגשתו עם מאט. השלווה היתה מלאה, ואפילו הנקישות היו בודדות. בעיה קלה אחת היתה, שהשמיכה יבשה לאחר כיבוי המדורה השלישית, והם נאלצו לחזור לשולי הכפר, להרטיב אותה בפלג מים ולכבות את המדורה הבאה. עד אז לא פגשו באדם ער כלשהו. כולם נמו את שנתם ואפשרו לשני אנשי הצללים לעשות ככל שעלה ברצונם.

או אז נקרה בדרכם הלוחם הראשון שיצא מבקתתו. דמם קפא בעורקיהם, לקראת המבחן הראשון. הגבר שאחז בחניתו הבחין במדורה שכבתה, והם עצרו את נשימתם להמתין לתגובתו. רחש האש הנחנקת נשמע חלושות מתחת לשמיכה הרטובה, שכיסתה כליל את המדורה. יובל ומאט קרבו אליו עד לטווח נגיעה, אך הוא לא הבחין בהם, לרווחתם. תחושתו של יובל השתפרה מעט. הם אכן בלתי נראים, והלוחם אינו חושד במאומה. חיכוך קטן בנעל, והבד השחור שהסתיר את הגולגולת הוסר, ובמקביל הודלק הפנס שבתוכה. שבריר שניה אחרי כן הודלק פנס חיזוני, שהאיר אותה היטב בכל היקפה החיצוני. המראה היה מרהיב מבחינה אמנותית. גולגולת מרחפת באוויר, מעיניה בוקעות שתי אלומות אור אדומות - קהל הצופים בתיאטרון השחור היה אוהב זאת! אך תגובת הלוחם היתה הלם. הנפת האלה עילפה אותו, וידי ורגליו נכפתו.

השקט שב לשרור בכפר. השניים פנו לכבות את המדורה החמישית, ולסיים בכך את השלב הראשוני של תוכניתם. השלב הבא היה להיכנס בשיטתיות לכל סוכה או ביקתה, להמם ולכבול את הגבר, עד אשר ימצאו את שתי הנשים.

בסוכה הראשונה הכל השתבש, כדרכן של כל התוכניות המתוחכמות. כאשר נכנס השד השחור הראשון פנימה, דרך בשוגג על נערה ישנה המכורבלת סמוך לסף. זו ניעורה בבהלה והחלה לצעוק. שני ילדים נוספים ששכבו לידה ניערו אף הם והצטרפו לקריאותיה, מבלי להבין כלל במה המדובר. האפלה היתה מוחלטת, ואיש לא ראה דבר. עתה התעוררה אף האשה, מן הסתם אמם, והחלה לצעוק אף היא. לשווא חיפשו השדים השחורים את הגבר, אף זכר לא ישן בבקתה הזאת. מה לעשות? בנשים ובילדים לא היתה כל כוונה לפגוע, אך עתה יעירו בקריאותיהם את כל אנשי השבט!

לפתע הופיעה בחלל החדר גולגולת אדם, שענייה בוערות כאש! הכל השתתק מייד, מבועתים. הגולגולת המפלצתית הזאת ריחפה באמצע הסוכה, וקרבה לאיטה לכל אחד משוכני הסוכה הרועדים מפחד. שתי רקיעות נשמעו, שמשמעותן: הלום. האלה הונפה, בעוצמה מוחלטת, וארבעת שוכני הבקתה איבדו את הכרתם. אולם הנזק הגדול כבר נעשה, ושוכני הבקתות הסמוכות כבר התעוררו והחלו לצאת אל החשיכה הפתאומית שנפלה על הכפר.

המצב הדרדר במהירות, מבחינתם של מאט ויובל. והשינוי הזה הצריך התייעצויות, והמשמעות היתה - שיחות, מאחר וסימני הנקישות היו מוגבלים ולמעשה סיימו את תפקידם. וממילא, הרעש הלך והתגבר כל כך, עד שאפילו לחישות היו חסרות משמעות.

"יוצאים החוצה. הגברים לא באזור הזה, כאן ישנים רק בני המשפחה האחרים," אמר מאט בקול נמוך. אורה של הגולגולת כבה, והבד השחור העלים אותה. שניהם יצאו החוצה, והתרחקו מעט מן הבקתה, לעקוב מן הצד אחר המתרחש. כמה נשים מבוגרות יצאו החוצה אף הן, אך לא ראו דבר. הן דברו וריכלו מעט בחשכה, ולמרבה רווחתם של מאט ויובל, לאחר כמה דקות נראה שהרעש שוכך, והנשים נכנסות חזרה לתוך בקתותיהן. אולם רעש מבשר רעות החל לבקוע מן הסוכות שבאגף המערבי של הכפר, משם החלו להגיח גברים חמושים, חניתות בידי אחדים מהם, קשתות וחיצים בידי האחרים, והם מדברים, צועקים וקוראים קריאות קרב מול האויב המסתורי, או שמא לעודד את עצמם מפאת האפילה התמוהה השוררת בכפר.

כמו שצפו מראש, הגברים פנו לעבר המדורה היחידה שהושארה דולקת במתכוון. זה היה כעת המקום היחיד שניתן היה לראות בו משהו, ושם החליטו לוחמי השבט להתארגן ולהיערך. שני השדים השחורים החלו ללכת

בעקבותיהם. 'מעז יצא מתוק', הרהר יובל. 'הנשים חוזרות לבקתותיהן, והגברים מתאספים מרצונם החופשי באזור מוגדר אחד, בו ימצאו את עלפונם'.

"עוד כמה דקות אנחנו מכבים את המדורה האחרונה," לחש מאט. "אחרי כן מתחיל המופע המרכזי!" מאט המשיך ללחוש מספר שניות באוזני יובל את פרטי תוכניתו, ונפרד ממנו באיגוף גדול. יובל החל לספור בלבו עד 100.

התרגול האחרון והמכריע שהיו חייבים לבצע לפני הפעולה היה אימות הרעיון של הפחדת הגולגולת, והצריך ניסוי לא נעים על קורבן אומלל מקרב בני שבטם שלהם. לאחר שסיימו להכין את הגולגולת ואת מסיכת הדרקון, המתינו לשעת הלילה. הם עטו על עצמם את בגדי הנינג'ות, ונעלמו מעיני בני השבט. הם עקבו אחרי האנשים וחיפשו קורבן, אך כל העת היו האנשים בקבוצות או בקרבת נערים וילדים. לאחר התלבטות החליטו השניים לוותר על הניסוי הזה. ואז, ברגע של שובבות, חשף מאט את הגולגולת בהפתעה מול עיניו של יובל, וזה האחרון נתבהל ונרתע לאחור לשבריר שניה, בטרם פרץ בצחוק מתגלגל. תעלול זה שכנע אותם שהרעיון יפעל היטב בשטח.

כארבעים גברים הצטופפו סמוך למדורה האחרונה שהפיצה נגוהות אור בשטח המבורא המפריד בין מגורי הנשים והגברים. באזור זה עברו הנערות עם החזירים בצאתם ובשובם מן המרעה, והשטח היה מטונף בגלליהם המפולשים בבוץ ובאפר. הגברים רעדו - חלקם מן ההשכמה הבלתי צפויה, חלקם מן הצינה של הלילה, חלקם מן ההפתעה של הכפר החשוך שלא כתמול שלשום. הם פטפטו בלי הפסק. כולם אחזו בחזוקה בכלי נשקם ונופפו אותם לתכלית אחת: הרגעת עצמם מכוחה של הלכידות הקבוצתית או החיקוי של האחרים בתוך העדר. לפתע נשמעה לפתע שריקת משרוקית קצרצרה מכיוון דרום, המרוחק מן המדורה. כולם הביטו לעבר מקור הקול המוזר, שמעולם לא נשמע לפני כן במקומותיהם, וחדלו באחת לדבר. רכי הלבב שמתוכם חדלו אף לנשום.

גולגולת אדם נגלתה להם, מרחפת באוויר, עיניה אדומות כדם, והיא מתקרבת אליהם באיטיות! מתוך הדממה נשמעו שריקות ברוח, של השוט המתנופף במהירות רבה והחותך את האוויר. עתה נפל מורא גם על האמיצים שבגברים. וכמו שהופיעה נעלמה המדורה בפתאומיות מאחורי גבם! חשכת מוות נפלה על המקום, והגברים ההמומים נצמדו באימה האחד לשני, מנסים לעכל את המתרחש. עתה החל השוט להשמיע את קולו בהצלפות הסרק, ואיבחות האוויר הנחתך והחבטות בקרקע זעזעו את כולם. גם המבוגרים, המנוסים והוותיקים ביותר נאלמו אלם מוחלט. רק שני עיני הגולגולת האירו עתה בכל שטחו של הכפר, ואורו של הפנס שבתוך הגולגולת שימש את שני השדים השחורים לראות את יעדם. כעבור זמן קצר, נעצמו עיני הגולגולת. הגולגולת נעלמה כלא היתה, אך שבריר שניה לאחר מכן הופיע תחתיה דמות אחרת, מבעיתה פי כמה! כמו חייה רעה, עם עיניים אדומות ומאירות, והגרוע מכל - מפיה בקעה לפתע להבת אש! הגבר הראשון שנפל על ברכיו, כמו נתן את האות לכל האחרים לעשות כמוהו. מזיעים ורועדים כרעו כולם ארצה, מתבוננים בפלצות בדרקון יורק האש שמתקרב אליהם. טאף! טאף! נשמעו חבטות מאחוריהם, טאף! טאף! הגברים הללו לא יכלו לדעת שכל חבטה כזאת משמעותה שעוד אחד מהם סופג מהלומת אלה מהממת בעורפו. שתי דקות נוספות חלפו, וכל ארבעים הגברים היו מוטלים ארצה חסרי הכרה. מאט ויובל הפעילו את פנסייהם ומיהרו לכפות את הידיים והרגלים לכל הגברים הללו. ההצלחה היתה מסחררת, מבחינתם. הם לא נראו כל העת, ולמקומיים לא היה את הידע או את הכלים להבין את המתרחש או לנסות להתנגד בדרך כלשהי.

עתה החלו להיכנס לתוך הסוכות של הגברים. הם לא באו לכבוש את הכפר, אלא להציל את שתי הנשים שנחטפו. סוכה אחר סוכה ביקרו, והעלו חרס בידם. עתה התחוויר להם שהם חייבים לחזור אל בקתות המשפחות, ולבקר אחת אחרי השניה עד אשר תמצאנה הנשים. בתוך הבקתות המשפחתיות השתמשו השניים בפנסייהם. נכנסו לכל בקתה והאירו על פני הנוכחים הישנים. שוב ושוב הושבו פניהם ריקם. אן ונאטאלי לא נמצאו. הם כבר סיימו לסרוק את מרבית הבקתות, והמבוכה גרמה להם לערוך באחת החצרות אתנחתא להתייעצות.

"אולי נצעק את שמן?" הציע יובל.
מאט התנגד. "עדיין לא סיימנו את כל הבקתות. יש עוד כמה באזור שהיממנו את הגבר הראשון, ואולי יש שם גברים נוספים?" לפתע אורו עיניו בחשכה. "שמע, יובל, מה בדיוק עשה הגבר הראשון באזור הזה של הנשים? מדוע הוא לא היה עם האחרים בסוכות הגברים?"

"מדוע?" יובל לא יכול היה לחשוב על סיבה כלשהי.
"תן לי לנחש," השיב מאט. "זה הגבר שחטף את הנשים שלנו! הוא שמר עליהן! יתכן ובימים הראשונים לחטיפה הוא צריך להיות במחיצתן, שלא תימלטנה, או מעין ירח דבש כפוי!"

"השערה סבירה בהחלט," הסכים יובל, "בוא ניגש לבדוק אותה."
שניהם התקדמו מייד אל הסוכה הראשונה, עקפו את גופו הכפות של הגבר המוטל למרגלותיהם, ונכנסו אל הבקתה שממנה יצא. מאט האיר ביד רוטטת על פני האישה היחידה שהיתה מצונפת בבוץ בפניה המרוחקת. חיוך רחב עלה על שפתיו של מאט, והוא נגע בה קלות. היא נייערה מייד.

"קומי, אן, חוזרים הביתה," אמר לה ברוך.
יובל קרב והאיר אף הוא עליה, ורק עתה שמו לב לכך שמצבה הגופני בכי רע. לבושה היתה בעל כורחה בבגדי נשות השבט, מזהמת בבוץ, שיערה סתור ומדובלל, וירכה הפצועה חבושה בסמרטוטים מזהמים.

"מאט... יובל... כל כך טוב לראות אתכם... לחשה במאמץ רב.
"תני לי יד, נעזור לך לקום", אמר מאט והושיט ידו.
"אני פצועה, אינני יכולה ללכת", סיפרה. "אולי אוכל בקושי לצלוע עם תמיכה מכם."
"אז נשאיר אותך כאן ונחזור כשתחלימי", התלוצץ מאט. "דרך אגב, היכן נאטאלי?"
"היא לא כאן", נאנקה אן והתאמצה להתיישב. "היא לא הובאה לכפר הזה. אני חושבת שהיא נמלטה מהגבר
שרדף אחריה, ואין לי מושג מה עלה בגורלה..."
מאט ויובל החווירו.

"היא לא חזרה לכפר שלנו ואיננה נמצאת כאן, כלומר ארבעה ימים היא נעדרת..." יובל חש כיצד ליבו נצמת מצער, וגל קור חולף בגבו. גם מאט בלע את רוקו באכזבה. "היא אי שם בג'ונגל הזה לבדה או עם הגבר שרדף אחריה?"

מאט סייע לאן לקום. היא הזדקפה והתייצבה בכבדות.
"לא הרגשתי אתכם מגיעים ולא שמעתי מהומות", אמרה בחשש, "הרגתם כאן בני אדם?"
"לא הרגנו אף אחד", הרגיע אותה מאט. "הצלחנו להשתלט עליהם בתחבולות."
אן נאנחה בהקלה, והוא הגיש לה את בגדיה השחורים שהכין עבורה.
"זה יעזור לנו לחזור בבטחה מבלי להתגלות", הסביר לה.
אן העוותה את פניה לחיך, אך מיד שבה לגנוח מפאת הכאבים בירכה.
"מה קרה לך בירך?" חקר מאט, בעודו עוזר לה להתלבש.
"הגבר ששבה אותי ירה בי חץ", השיבה.
"מיהו 'הגבר' הזה? את יכולה להצביע לי עליו?"
"הוא שהה כל הזמן בסוכה הזאת ושמר עלי", אמרה. "יתכן והוא יצא לשעה קלה להתאווור בחוץ."
הם השתתקו עד אשר סיימה להתלבש, כיסתה את ראשה בחולצת טריקו שחורה נוספת ומיקמה את שני חורים הזעירים מול עיניה. נשענת על מאט מצד אחד ועל יובל מצדה השני יצאו מן הבקתה. מאט עצר למרגלות הגבר הכפות, והאיר עליו בפנס.
"זה האיש?"

"כן."
מאט שלף את סכיניו. "הוא סיים את תפקידו עלי אדמות", פסק, ועמד להנחית את מכת המוות.
"עצור! מה אתה עושה?" שאלה אן בבהלה בקול נמוך.
הלהב החדה עצרה מילימטרים ספורים מצווארו של הגבר השוכב. הוא נשא את עיניו אליה.
"האיש הזה תקע בך חץ!" סינן, נדהם מתגובתה. "האיש זה חייב למות!"
אן כמעט התפלצה. "מאט, הוא לא עשה את זה כי הוא איש רע!" לחשה ביאוש, "הוא עשה את זה כי ככה הוא ואבותיו ואבות אבותיו עושים כל חייהם!"
מאט נבוך מעט, נעץ מבט קר באדם השוכב. לאחר כמה שניות רכן כלפיו שוב.
"בסדר, הוא ישאר בחיים", אמר, ובטרם הספיקה להבין מה קורה, נעץ את סכיניו עמוק בתוך ירכו של האיש.
"אבל את זה הוא הרוויח ביושר!" התיז בזעף והזדקף.
אן שתקה ספק במבוכה ספק באכזבה. הוא שב לתמוך בה והשלושה החלו לסגת בחסות החשיכה.
כאשר חלפו על פני השביל הנכנס אל היער, ביקש יובל לעשות הפסקה קצרצרה. הוא קשר וקיבע על אחד הענפים את הגולגולת בעלת העיניים האדומות.
"שיהיה להם למזכרת."

רגעים לפני עלות השחר, לאחר מסע איטי ומייסר - מבחינתה של אן - שבו לכפרם. בדרך סיפרה להם את קורותיה, למין חטיפתה ועד לשחרורה. אוכל לא בא אל פיה. לא, היא לא היתה רעבה כלל, רק כעת היא מתחילה לחוש את קיבתה המייבבת. מים? רק אותן טיפות גשמים שהרטיבו את שפתיה. ביום הראשון טיפלה בפציעתה, נאבקה לעצור את הדם ולחבוש אותו עם חולצתה, לאחר שקרע אותה מעליה והשליכה אל הקרקע הבוצית. האם ידעה שיגיעו לחלצה? בסתר לבה כן. היא ציפתה לכך בכל רגע, אך לא בדרך שבה בוצע הדבר. היא המתינה לרעש של קרב פרוע וקולני, בכל לילה. רק שאלה אחת שאלה אותם, שסקרנה אותה מאוד. האם המסעדה המשיכה לפעול כהלכה בהיעדרה? "אם אגיד לך שהיא פעלה אפילו טוב יותר, האם תיעלבי?" חקר מאט. "להפך, אהיה מאושרת", השיבה. "אז את בהחלט יכולה להיות מאושרת", סיכם.
יובל נתקף במרה שחורה, שלא עלה בידו להציל גם את נאטאלי. שוב ושוב חקר את אן על הרגע הגורלי ההוא, שבו התחוללה חטיפתה, וזו היתה הפעם האחרונה שראתה את נאטאלי. הוא שאל לגבי הקולות ששמעה, רמזים, אירועים מיוחדים, אך לעצרה של אן לא היה באפשרותה לסייע בידו במתן רמז שיוביל להצלתה. היא פשוט היתה בטראומה של חטיפתה היא, וגורלה של נאטאלי חמק מתודעתה.
יובל שקע במחשבות עמוקות.

"את אומרת שהיא נתפשה, בדיוק כמוך, אך מעולם לא ראית אותה בכפר. לכן יתכן שהיא הצליחה להשתחרר ממנו ונמלטה. תמיד היא נשאה את רובה החיצים על עצמה, אולי היא הצליחה לירות בו ולהרחיק אותו ממנה," חשב בקול רם. "אבל אז היתה שבה בכוחות עצמה לכפר שלנו."
הוא המשיך לחשוב. "הסיכוי היחיד ששרדה אם הצליחה להסתתר מפניו בהצלחה," המשיך לדבר אל עצמו. "ולהסתתר היא יכולה במקום המחבוא שלה, בסוכה שבנתה על העץ, ליד העכביש."
מאט שעקב בדריכות אחר מהלך מחשבותיו, אחז בכתפו.

“אין לנו מה להפסיד,“ אמר לו. “בוא נצא לשם.”
הם הושיבו את אן במסעדה שבחצרה. הנשים שראו אותה - על אף היותה מזוהמת בבוץ ובלבוש שחור תמוה - החלו לילל בתרועות שמחה, ולהגיש לה תקרובת מכל טוב.

מאט ויובל הכירו ככף ידם את השביל המוליך אל מקום נחיתת חליתם. מעט לפני העיקול האחרון האטו והמשיכו להתקדם עקב בצד אגודל, ללא השמעת רעש או רחש. אם אורב לה שם לוחם חמוש, יהיה עליהם לגבור עליו בעימות אלים, והם העדיפו שההפתעה תהיה בצדם. מאט הציץ בזהירות מאחורי גזע עץ, ודיווח ליובל שהוא רואה אדם מוטל על הקרקע, לא ברור אם ישן או מת, בדיוק מתחת לעץ שעליו טיפסו למרומים, ובו נמצאת סוכתה.

לאחר כמה רגעים התקדמו לעבר האדם, דרוכים לכל תנועה פתאומית שעלול לעשות. אך כאשר הגיעו, הבחינו כי אינו נושם. מאט גהר מעליו והבחיין בשלושה פצעים עגולים בגופו: אחד בחזהו, שני ברגלו והשלישי בכתפו, סמוך לעצם הבריח, וזה האחרון נראה שהגיר דם רם לאחורונה, שבקושי הספיק להתקרב.

“נראה שהוא מת מאובדן דם לפני זמן לא רב,“ העיר מאט. “גופו עדיין חם.”
יובל נשא עיניו אל על, אך המרפסת שבנתה היתה חבויה היטב ולא נראתה מקרקעית היער.

“נאטאלי? קרא.”

דממה.

“נאטאלי? צעק בקול.”

“אולי היא ישנה כעת,“ הניח מאט. “אם היא שם, היא ודאי רעבה, צמאה ורצוצה.”

“נאטאלי! שאג יובל. “איפה את?”

כעשרים מטרים מעליו, מבין הגזעים האפלים והענפים נשמעה קריאה חלושה. “יובל? יובל! זה אתה?”

“את רצינית? איך אתקין כאן לוח שחור? ומנין אשיג לך גירים לבנים?”

“אינני יודעת. שניכם אסטרונואוטים מוכשרים, תמצאו דרך!”

מאט מחה את זיעתו ממצחו. ממבט ראשון נראה היה לו שהמשימה שהוטלה עליו גדולה מדי על כתפיו, חסונות ככל שהיו. אן עדיין לא הספיקה להתאושש מהחוויה המסעירה שלה עצמה, והיתה נפעמת עוד יותר מסיפור המילוט המדהים של נאטאלי, ועדיין הסתובבה בצליעה למרות שני הקביים שגילפו עבורה, וכבר הביטה קדימה: כיתת לימוד לילדי השבט.

ארבעתם ישבו בגפם לעת ערב, כאשר המסעדה חדלה מלתפקד עבור הפפואנים, והפכה ל'בית הקפה' של בני המערב. גשם קל ירד על יריעת הברזנט שמתחו מעל השולחן. המים הנוטפים בצדדיו לא הפריעו להם להקשיב לקורותיה של נאטאלי. “זו סצינה מתאימה לסרט של היצ'קוק,“ הכריז מאט, כאשר תיארה את מנוסתה מפני הגבר שדלק אחריה בשביל החלקלק, וכמעט השיג אותה כמה פעמים, ובכל פעם גורם אחר הציל אותה מנפילה בשביו. פעם אחת ירתה בורג היישר בחזהו, פעם אחרת החליק בעצמו, ובעיקול אחד ארבה לו עם ענף מכופף, שפגע בו בעוצמה כששיחררה אותו ברגע המכריע. הפעם האחרונה היתה כאשר הגיעה אל עץ ההצלה, וללא אוויר בריאותיה החלה לטפס על סולם החבלים. כאשר עלתה כשלושה מטרים, הבחינה בו מתקרב, ובשאריה כוחותיה החלה למשוך מאחוריה את הסולם המשתלשל, שבריר שניה לפני שהצליח לאחוז בו. הוא קפץ בזעם, ניסה לדקור אותה בחניתו, ובחרונו אף השליך אותה לכיוונה, אך אט אט העפילה שלב אחר שלב עד אשר נעלמה מעיניו. סמוך לסוכתה קשרה את חלקו התחתון של סולם החבלים, וכלאה את עצמה בחוסר ברירה. וכל העת, ציינה בגאווה, לא נפרדה מרובה הברגים שלה.

הגבר נשאר למרגלות העץ ונערך למצור ממושך, להמתין לקורבנו שתרד מרצונה ותיפול לידיו כפרי בשל. ארבעה ימים תמימים לא הגיע דבר מאכל לפיהם, ושתו רק את מי הגשמים. מבין הענפים וצללי הגזעים היא ניסתה לירות בו ברגים, אך החטיאה את רובם. רק שתי פגיעות קלות פגעה בו, בחזהו במרדף הראשון, וברגלו ביום השני. שתי הפגיעות האלה לא השפיעו עליו כלל.

רק בבוקר של היום הרביעי, היא החליטה לרדת בסולם כמחצית הדרך, כדי לכוון היטב ולנעוץ בו את הבורג האחרון שנשאר ברשותה.

“זה קרה שעה לפני שעלה השחר,“ נזכרה נאטאלי.

תמיד בשעה הזאת הוא היה נוחר בשינה עמוקה. בחסות החשיכה ירדה בסולם, ומגובה של כחמישה מטרים כיוונה וירתה לעברו את הבורג האחרון. היא הייתה בטוחה שפגעה, מפני שהוא קפץ בזעקה על רגליו, בעוד היא ממהרת להימלט מעלה לעבר סוכתה. מזלה שיחק לה, והבורג ננעץ בעורק התת בריחי. הוא עצמו סייע לה בטעותו האחרונה, הקטלנית, עקב בוורתו ברפואה המודרנית: הוא שלף בזעם את הבורג והטיח אותו לקרקע בחוזקה. קילוחי דם החלו לזרום מגופו החוצה בקצב פעימות ליבו, ולא היה לו מושג קלוש מה לעשות בנדון.

“בבוקר הוא היה עדיין חי,“ סיפרה. “הוא מת כנראה כמה דקות לפני שהגעתם.”

“כמה שהיית רעבה,“ נזכר יובל בחיך, “רצית לטרוף חזיר שלם.”

“אחרי שחיבקתי את אן, התנפלתי כמו חיה טורפת על הבטאטה המבושלת, כאילו זה האוכל הכי טעים

בעולם,“ אישרה את דבריו ופרצה בצחוק. “עד שמאט סיים לצלות למעני נתח בשר רעדתי בכל הגוף.”

“מעניין מה קורה בכפר השכן,“ אמר יובל.

“להערכתך לא נשמע מהם הרבה זמן,“ אמר מאט.

"הגולגולת שיוכל תלה בקצה הכפר היתה מעשה חכם", שיערה אן. "אנשי הכפר ההוא לא יתקרבו ולא יחצו את המקום הזה, מפחד שהגולגולת הזאת תתעורר לחיים ותשתולל פעם נוספת. הם יהפכו אותה לסמל, אולי אל נוקם ואכזרי, ויספרו את המאורע מאב לבן. מה שעשיתם יהפוך לפולקלור לדורי דורות."

"אני מוכן לחזור לשם ולתלות את מסיכת הדרקון מהצד השני של הכפר ההוא, שישארו כלואים בתוכו לעולמים", התלוצץ מאט.

"הם כבר פחות מטרידים אותי", אמרה אן, "אני מוטרדת יותר מהעובדה שמזה כמה ימים נותק הקשר האלחוטי עם שתי הקבוצות האפריקניות שלנו."

"אולי המצברים התרוקנו", אמר יובל. "זה עלול לקרות גם אצלנו בכל יום." "בפעם האחרונה ששוחחתי עם אוהירו, הוא סיפר לי שיש להם בעיית שימפנזים אלימים, המאיימים על ביטחונם," סיפר מאט, "ובשיחתי האחרונה עם ג'ונתן, הוא סיפר לי שיש להם בעיה רצינית. אזל להם המזון, ובני השבט מתחילים לגווע ברעב. אני סיפרתי לשניהם על הצרה שלנו, העוינות של השבט היריב. השיחות האלה היו ביום החטיפה שלך."

אן הישירה מבטה במאט. "אתה גרמת לי עונג רב במשפט הראשון שלך שם בבקתה," אמרה. "חוזרים הביתה, אמרת לי. נראה שעיכלת את מצבנו, שאנחנו חיים בבית החדש שלנו." "לא שיש לי הרבה ברירות," הניע מאט בראשו לחיוב. "מכל מקום, עיכלתי שאנחנו מצויים בסוף השלב הראשון שחזית אותו, והוא שלב ההסתגלות לסביבה החדשה שלנו. בשלב השני, הממושך, נשנה את הסביבה ונעצב אותה לפי רצוננו. בכל אופן, לא נעשה את הדברים בסגנון פעולתה של אמא תרזה, ולא נחזור על הטעויות שלה."

"למה אתה מתכוון?" שאלה נאטאלי.

מאט גירד בפדחתו. "את זוכרת את מעשיה הגדולים של אמא תרזה בכלכתה, בהודו?" שאל. "כן, בוודאי. היא קיבלה פרס נובל על מעשיה."

"פה. אישה דגולה זאת הקדישה את חייה למעשים טובים, לעזרת העניים, החלכאים והנדכאים של שכונות העוני והמצוקה בכלכתה. אין לי ערעור כלשהו על גדולתה כאישה נעלה וקדושה. אולם היא הקדישה את חייה לטיפול בסימפטומים, ולא בשורשי הבעיות. היא טיפלה בחולים, בפצועים וברעבים, והאריכה את חייהם, אך יכלה לעזור להם בצורה משמעותית רבה יותר אם היתה מטפלת בגורמים למחלות, לפציעות ולעוני. היא קיבלה כספי תרומות וקנתה תרופות לטיפול במאות חולים, לדוגמה. אבל לו השתמשה בכספי התרומות להתקין בבתי העניים מערכת של מים זורמים ומערכת ביוב יעילה, אלפים ורבות היו נשארים בריאים."

"הרי זה בדיוק מה שאנחנו מנסים לעשות כאן," טענה נאטאלי. "אנחנו לא נותנים להם דגים, אנחנו מנסים ללמד אותם לדוג. אנחנו לא מוצאים עבורם בננות, אלא מלמדים אותם לגדל אותן." "ולכן אני רוצה שתשיגו לי לוח וגירים, ותקימו לי כיתת לימוד," דרשה אן בתוקף.

יובל שפת מן הקנקן נוזל שחור לתוך כוסותיהם. הוא התבונן בתוגה על הטיפות האחרונות שהגיר לכוס הרביעית.

"חברים, זה היה הקפה האחרון," הודיע. "אזל הקפה, אזל הסוכר. היום חזרנו סופית עשרת אלפים שנה לאחור."

כמאה מטרים משם, בשוליים המערביים של הכפר, התנוצצו כמה זוגות עיניים מתוך אפלולית יער העד. כמה גברים נעצו מבטים במתרחש בתוכו. על ראשיהם לא היו נוצות של תוכים או ציפורי גן העדן, לא היה דבר נעוץ בשיערם. על חזיהם היו שרשראות שמורכבות כולן משיני ארס של נחשים, ואת פניהם וחזותיהם עיטרו פסים ונקודות בצבעי ירוק, צהוב ושחור. בידיהם אחזו בקשתות, ובאשפתותיהם חיצים מורעלים.

ירקדו, רקדו, זהו הטקס האחרון שלכם, חשבה גרטשן בלבה.
היא ישיבה במרכז ומסביבה במעגלים כל נשות השבט, ונהנתה מבריזה נעימה שנשבה בשעת הערב המוקדמת. מחיאות הכפיים הקצובות של הנשים הרקידו את הגברים, שסבכו במעגל חיצוני בריקודם האיטי. עקב בצד אגודל, אחד אחר השני, ידו הימנית של כל גבר נוגעת בעדינות בכתפו הימנית של הגבר שלפניו. עם הזמן הם נכנסו לקצב אחיד, ובעקבותיו לטראנס ולאקסטזה. רק אלזי נעדרה מן הטקס הזה, בהוראתה של גרטשן. הנערה הנבוכה נאלצה להסתתר מאחורי שיח מרוחק ולעקוב בערנות אחר תנועות ידיה של מנהיגתה זהובת השיער.

“לכל הרוחות,” אמרה לאלזי ברוגזה בסופו של יום, “אני בכל זאת אהיה חייבת להיעזר בליקוי הלבנה!” את השעות הבאות היא רצתה למחוק מזיכרונה. למזלה לא היו עדים לכישלון הזה, ולכן אף אחד לא יוכל להעיד על חוסר הצלחתה המדהדד הראשון שלה כמנהיגת אפריקה. הרעיון, התוכנית המדוקדקת, האימונים שהעבירה לאלזי, כל ההכנות והתקוות התנפצו על שרטון. כאשר חשבה על כך לאחר מעשה וניסתה לנתח את הכישלון, נוכחה לדעת שאיש לא ניסה את הרעיון הזה לפני כן, ולמעשה לא היתה כלל בידה ערובה שיצלחה. היא שאפה להפנט בבת אחת את כל אנשי השבט באמצעות תיווכה של אלזי, מבלי שאלזי עצמה תכנס לסוגסטיה. מה בדיוק הכשיל את העסק לא הצליחה להבין. אולי הרעיון לבצע את הדבר באמצעות מתווך שאינו אמון על רזי ההיפנוט נדון מלכתחילה לכישלון? יתכן ששפת התקתוקים והנקישות שלהם הפריעה לריכוז? או שמא אלזי שגתה בתרגום, והעבירה מסרים לא מדויקים? כך או אחרת, אף איש ואישה מן השבט לא הבינו ולא כלום מן הרגע שקמה והחלה לסמן תנועות מוזרות בידיה. אלזי הגיעה במרוצה, קראה לעברם מסרים בלתי מובנים, שבה ונעלמה וחזרה מספר פעמים. בסיום, במצב רוח נסער, יכלה גרטשן לרשום לעצמה הישג בודד: הלילה הזה הלבשה את כל הגברים. מנגד, לדידם של כלל אנשי שבטה, מלכתם - בת האלים - ערכה טקס כישוף שתוצאותיו הרות גורל!

זאת היתה הסיבה שלמחרת בבוקר, כל כך טבעי נראתה בעיניהם הצלחתו המסחררת של הכישוף, פרי יכולותיה המופלאות של מנהיגתם, להביא אליהם את השפע הבלתי נדלה הזה של מזון מן השמיים!
גרטשן עצמה היתה מופתעת מהגעתם של החרגולים האדמונים, מגודלו העצום של הענן ששצף מהרי המערב ומכמותו האדירה של המזון שהגיע אליהם מרצונו החופשי, כאומר: אספוני בניחותא ומלאו את קיבתכם! עד עתה קראה על תופעת הארבה אך ורק בספרים וצפתה בזה בתוכניות טבע. כעת התחוויר לה שאנשי השבט מייחסים את הנס הזה לטקס שערכה אתמול בלילה, וחיך רחב התפשט על שפתיה.
“אכלו בתיאבון,” קראה אליהם, “אולי בכל זאת לא אצטרך להשתמש בירח כדי להרשים אתכם!”
מיליוני חרגולים מקפצים ומעופפים כבשו את שמורת אטושה, מחפשים כל צמח או ירק למאכל. מן הצד השני של המטבע, אספו אותם הבושמנים באלפיהם במאמץ מועט ביותר. הם שימשו למאכל בשני אופנים, הן חיים והן צלויים באש, אך גרטשן סירבה להכניס את היצורים האלה אל פיה, מחמת המיאוס. צורתם הרוחה הבחילה אותה ותאבונה דוכא עד לזרא.

מעברה המזרחי של השמורה, ניער ג'ונתן מעל בגדיו את החרגולים שנחתו עליו בתחושת גועל נפש, ומיהר להסתתר בתוך הגי'פ שלו. הוא נפעם מול התופעה הזאת, שראה אותה לראשונה בחייו. בתחילה עוד מעך בנעליו כמה חרגולים בודדים שקפצו לצדו, אך מספרם הלך וגדל מרגע לרגע עד אשר העדיף לתפוש מחסה. בתוך מכוניתו המשיך להבחין בהשתאות במספרם העצום, עד אשר כיסו החרגולים את מכוניתו כליל והוא לא מסוגל היה לראות מאומה מבעד לשמשות הרכב.

הוא התניע את הרכב, והפעיל את המגבים. אלה הועילו בדיוק באופן שפעלו בגשם שוטף: שורת חגבים הועפה והוסרה מן השמשה, אפשרה ראות סבירה לזמן קצרצר, עד אשר שכבה נוספת של חרגולים נצמדה למכונית. המגבים הפועלים טאטאו את השרצים הללו כמו את טיפות הגשם.
ג'ונתן החל לנסוע לתוך הענן החי, כאשר גלגלי הרכב רומסים שובל ארוך של חרגולים ומותירים שני פסים שטוחים של קטל. השטח כולו הפך למרבד אדום אחיד, והסתיר לו כליל את הכביש. הוא האט את מהירות הנסיעה כדי לחוש מתי הוא יורד מן הכביש, כדי לא לאבד אותו. שעות רבות המשיכו החרגולים לשטוף את השמורה וכל אותו זמן פילס רכבו את הדרך באיטיות, מול הנחשול העולה על גדותיו. העגלה העמוסה לעייפה, הנגררת מאחוריו, נעלמה כליל תחת הנחיל השוצף.

את מאה וארבעים הקילומטרים גמא עד לצוהרי היום, אולם במקום אשר השאיר את גרטשן והשבט לא מצא איש ולא סוכת קש. רק כמה רכבות חרגולים רוחשים, זוחלים, קופצים ומתעופפים. במאמץ רב הבחין מתוך המכונית בגל האבנים ובדגלון שהשאירה לו, ויצא באומץ רב לתוך המרקחה כדי לגלות את המכתב. הוא סב בחיפזון על עקבותיו ונכנס לרכבו, מנער מעליו את היצורים שהספיקו להיצמד לבגדיו ולעורו החשוף. הוא קרא את המסר ושם פעמיו צפונה.

כאשר הגיע אל מקום חנייתו של השבט, שפשף עיניו בתימהון. ראשית כל הבחין בלבושם החרגי בהחלט: לבושים היו בדיוק כמוהו, כמו בני המערב. שנית, כל בני השבט היו נוכחים בצוותא בסעודה אחת חגיגית בדרך כלל מרבית הגברים שהו בציד מרוחק ונעדרו לימים אחדים. כרגיל, ניתן היה למצוא רק ציידים מעטים מאוד בשטח השבט בכל זמן נתון. התמורה השלישית היתה באופן אכילתם: לא עוד ישובים על הקרקע

ובוחשים בין הגחלים, אלא ישובים היו על כסאות עץ, לצד שולחנות עץ, ואכלו את חרגוליהם הצלויים מצלחות ולצדם סכינים ומזלגות! רק כאשר קרב אליהם הבחין בכך כי רובם עדיין מעדיפים לאכול בידיהם על פני הסכו"ם המודרני, והמעטים שניסו להשתמש בו עשו זאת בחוסר מיומנות בולטת, שעוררה גיחוך.

"איך הצלחת לעשות כל כך הרבה שינויים בזמן כה קצר?"
חיוך דק הסתמן בקצות שפתייה. "אתה מפקפק בכשרונות המרובים שלי?" שאלה בהתרסה, אך לנוכח ארשת פניו המצפה לתשובה הרצינה אף היא. "אתה זוכר שהתוכנית שלי להרגיז אותם לקראת ליקוי הלכנה לא מצאה חן בעיניך?"

"זוכר היטב, בלשון המעטה."
"אז אני יכולה לבשר לך שלא אזדקק לך, אחרי מה שקרה אמש."
"מה קרה אמש?"

"לאחר שהם סיימו את ריקוד הטראנס שלהם, המשכתי ברצף לטקס ההלבשה הקולקטיבי. הוריתי להם להשליך כל פריט לבוש מסורתי ולהתחיל להתלבש כמוני כמוך. הבוקר, כאשר נחת עלינו הארבה במפתיע, הם מיהרו לייחס את הגעת שפע המזון הזה לכוחות המאגיים שלי."

"זו בשורה טובה," אמר בקורת רוח. "אפשר להזמין אותך לארוחת גורמה?"
"אני מצפה לזה בקוצר רוח," השיבה. "בטני מקרקרת מרעב כבר כמה ימים. מה יש בתפריט?"
"אם את רעבה אני חוזר בי מההצעה לארוחה חגיגית," הודיע לה לאלתר. "את תאכלי בצורה הדרגתית תחת פיקוח הדוק שלי."

"מה מסתתר בעגלה הזאת מתחת לארבה?" חקרה.
"הבאתי מכל טוב. מצאתי מחסן מזון של מלון נטוש, מכבד אווז ועד לקינוחי פירות טרופיים, כגון ליציס בסירופ ממותק."
"נהדר, אני רוצה את הכל."

"הכמות שהעמסתי על העגלה תספיק לכל השבט למשך כמה ימים," אמר.
"מה פתאום לכל השבט?" נשמעה תמיהה בקולה. "מה שהבאת יהיה רק לשנינו."
ג'ונתן בלע את רוקן לשמע הדברים. "מדוע רק לשנינו? למה ששאר אנשי השבט לא יאכלו מן השימורים האלה?"

"הם ידאגו למצוא את מזונם בכוחות עצמם," אמרה בנחרצות. "הם שרדנים מטבעם, וחייבים להמשיך לספק את צורכיהם כפי שעשו עד היום. אני לא צריכה לנקוף אצבע למענם."
ג'ונתן חש כיצד הורידים ברקותיו מתנפחים. אולם רגע לפני ההתפרצות, החליט לספור בלבו עד עשר, לתת לעצמו סיכוי להתקרב ולהגיב אחרת. הטכניקה הזאת פעלה היטב הפעם הזאת, והוא שמע את עצמו אומר בקול מתון:

"גרטשן, אני חייב להגיד לך שזה נשמע לי אפילו פחות טוב מהרעיון שלך להרגיז אותם לפני ליקוי הירח. אנחנו נזין את עצמנו במיטב המאכלים, והם אמורים להמשיך לחפש גרגרים מתחת לאדמה וללכוד מדי פעם איזה פלמינגו כושל? במילים אחרות את גוזרת עליהם לרעוב או חלילה גרוע מזה! אני חייב להבין מהי המטרה שלך."

"ראשית כל אני לא רואה שהם גוועים ברעב, אלא להפך. הם אוכלים כעת ארבה לשובע, הם כמעט מתפקעים מבטן מלאה. והכל - למרבה פליאתך - ללא עזרתנו! להזכירך, עד היום לא עזרנו להם כהוא זה במציאת מזון. המצב היה הפוך, אנחנו נעזרנו בהם, האשפים האמיתיים של המדבר, להישאר בחיים. הם השבט הגדול שאירח וכלכל אותנו, שני הזרים שהגיעו מהחלל. והכל בצורה טבעית, ללא מי ברז, פותחן קופסאות שימורים או תקעים חשמליים עבור מקרר ומיקרוגל."

היא ערכה הפסקה בדבריה, מתלבטת באם להמשיך.
"אמרת ראשית כל, מהי המטרה הנוספת שלך?"
"אני אסביר לך אותה בפעם אחרת, כאשר תהיה פחות נסער," השיבה, "לא נעים לי לשוחח אתך כשאתה כל כך חם."

הוא סירב לוותר. "מה היה קורה אילולא הגיע במקרה נחיל הארבה הזה? הרי שלושה מהם כבר מתו ברעב!"
"אחדים מהם מתו ברעב גם לפני שהגענו אליהם. וחלקם מתו גם ממחלות, או מתאונות, או מטריפה, או מהרעלה. עצם זה שהצטרפנו אליהם לא מחייב אותנו לדאוג לכל בעיותיהם הטבעיות. מה שהיה מבחינתם הוא מה שיהיה, פחות או יותר. אנחנו לא נעזור להם למצוא מזון, את זה הם יהיו אחראים לבצע בעצמם. אנחנו נלמד את הצאצאים שלהם קרוא וכתוב, חשבון, טכנולוגיה. ואל תשכח, שהצאצאים שלהם יהיו מעורבים עם הצאצאים שלנו, לפי חזונה של אן. אחרי שאלד את בני הראשון, אלד ילד נוסף ממך, וילד נוסף אלד מאחד המוכשרים מבין אנשי השבט הזה. אתה עצמך תהיה אבא למספר ילדים מכמה נשים מובחרות מהשבט הזה. לדור הצאצאים שלנו נקבל אחריות לבריאותם ולכלכלתם. דור ההורים הזה - לפי התוכנית שלי - ישרוד בכוחות עצמו."

ג'ונתן נדם, נדהם. בתוך דבריה הסתתרה תובנה חמורה ביותר, שעמד עליה מייד. בתוך חזונה הוחבאה הברירה הטבעית המהולה בברירה המלאכותית, שמשמעה מצד אחד שהכשרים ביותר ישארו בחיים, אך מן הצד השני שהפחות כשרים ימצאו את מותם בטרם עת - כל אלה תחת פיקוחה ההדוק של גרטשן...
"התוצאה של התוכנית שלך היא שהפחות מוכשרים יסולקו מן העולם," ברר את מלותיו באיטיות, "הגנישה הזאת איננה מקובלת במאה העשרים ואחת, ובהחלט לא עלי כרופא וכאסטרונוט. זו גישה לא אנושית."

"איך אתה מדבר על אנושיות במאה העשרים ואחת, אחרי שזו חיסלה את עצמה? שכחת שרצחנו במו ידינו שמונה מיליארד אנשים? נשאר משהו 'אנושי' בכדור הארץ באמת ובתמים? הרי חזרנו לאחור, לעולם החייתי והבהמי ששרר בתקופת האבן. גם אז האבולוציה הונעה כרגיל בעיקר מכוחה העצום של הברירה הטבעית. אל תנסה לשכנע אותי שעול כבד כל כך - להכריע ולשנות את הכוח הטבעי האדיר הזה - מוטל על הכתפיים הצרות של שני אסטרונוטים בחור אפריקאי נידח!"

ג'ונתן הפנה מבטו אל אנשי השבט. השמיים היו ארגמניים בעטייה של השקיעה הקרובה, והארץ היתה חכלילית מכוח מספרם הפנטסטי של החרגולים, שדילגו בין השולחנות העמוסים בבני מינם הצלויים. על פניהם השלווים והתמימים של הבושמיים לא ניכרה כל תחושת מחסור, מצוקה ופחד. הם סעדו את ליבם בלא תלונות וטרונות. שמא גרטשן צודקת, ומן הראוי לעזוב אותם לנפשם?

"אני עדיין גוועת ברעב," הזכירה לו.

"בואי, נראה את המבחר ונחליט מה לפתוח," אמר לה. "דרך אגב, תיטא נעלם לי ביום השני. את יודעת מה קרה לו?"

"הוא חזר לשבט באותו לילה," אמרה. "הוא נמצא כאן, בריא ושלם."

"יש לך מושג מדוע עזב אותי?"

"קיוויתי לשימוע את זה ממך," השיבה.

"אינני יודע. הוא נטש אותי באופן מפתיע," אמר, פתח מספר קופסאות שימורים והניחם באפר החם של

המדורה. "אני מתכוון לשוחח אתו על כך מאוחר יותר."

ג'ונתן פתח פחית כבד אוויר. "הפעם האחרונה שטעמתי מן המעדן הזה היתה שבוע לפני שהמראנו לחלל,"

נאנח, "את זוכרת? במסעדה הצרפתית. זו היתה הארוחה המשותפת האחרונה של כולנו מחוץ לנאסא."

הדבר הזכיר לו את חבריו האחרים באפריקה ובפפואה. "שוחחת עם החברים לאחרונה?"

גרטשן הנידה בראשה. "הקשר נותק. יש לנו בעיה עם מכשיר הקשר שלנו."

"בעיה?" הוא קפץ ממקומו. "מה קרה?"

"הוא הפסיק לפעול."

"המצבר בסדר?" התכרכמו פניו, "אני ניגש מייד לבדוק אותו."

הוא זנח את ארוחתו לטובת העגלה. המכשיר אכן שבק חיים, ולא הגיב לכל פעולותיו. החשד העיקרי שנפל

על המצבר הופרך, לאחר שהוא החליף למצבר של המכונית. זו לא היתה בעיית מתח חשמלי. הוא בדק את

האנטנה ואת החיבורים, ולבסוף פתח את הפנלים והתבונן פנימה, כאשר החשש המכרסם בקרבו הולך

ומתממש. זו נראתה על פניה תקלה שאין לו את הידע והיכולת לאתרה ולתקנה.

חוסר האונים הוביל ליאוש, וזה הפך לזעם. "לכל הרוחות, אני הולך לנתץ את המכשיר הארור הזה," צעק לעברה.

"אל תעשה זאת!" קראה בתגובה. "אל תעשה מעשה פזיז שאחרי כן נצטער עליו!"

"מה הטעם להשאיר את הפגר המת הזה?" שאל כבעס. "סתם משקל מיותר על העגלה!"

"אתה לא יכול לדעת מה ילד יום, פסקה."

אמירה זו התמיהה אותו. בדרך כלל תשובותיה היו ממוקדות לגופו של עניין, הפעם הזו חרג המענה שלה

מסגנונה הרגיל. הוא עזב את המכשיר וחזר אל המדורה, להמשך ארוחתו. ברם, תשובתה האחרונה גרמה

למחשבות רבות להסתחרר בראשו. איך קרתה התקלה? מדוע לא סיפרה לו על כך ביוזמתה? האם ניתן לשחזר

כיצד קרתה? והעיקר, מדוע קיבלה את העובדה הזאת בשוויון נפש כה גמור? מדוע אינה מראה סימנים של

אכזבה או מצוקה? אובדן אמצעי התקשורת היחיד שלהם נראה היה בעיניו משבר רציני ומתסכל!

כיצד עברה בשתיקה וכמעשה מובן מאליו את נטישתו של תיטא והגעתו למחנה, בלי חקירה וחתימה לאמת?

משהו מוזר מתרחש מתחת לאפו. התנהגותה ומעשיה של גרטשן הופכים למוזרים מיום ליום, ועליו להבין את

פשר הדברים.

הוא הביט בה, אוכלת בהנאה מרובה שעועית מבושלת, ובמכשיר הקשר המפורק שעל העגלה.

"או, קיי," אמר לה, "אני ארכיב את מכשיר הקשר, ונקווה לנס."

היא לא ענתה. חגב נחת על שיערה, והוא שלח יד לעבר ראשה, גירש אותו והמשיך להחליק באצבעותיו על

שיערה הגולש. "הוא לא התאים כל כך לשיער שלך," הסביר לה. שיערה אחת דקיקה, זהובה וארוכה נשארה בין

אצבעותיו, והוא אחז בה היטב לבל תיפול. כאשר שב אל מכשיר הקשר הסורר וטרח על הרכבת הפנלים, הדביק

בלא ידיעתה את השערה במקום נסתר בין בסיס המכשיר למכסה שלו. אם המכסה הזה יוסר אי פעם, הוא ידע

על כך.

ג'ונתן הרגיש רע עם עצמו. החשד שהחל לנקר בו סירב להרפות. אם הוא לא מבין איך פועל הראש של שותפתו

לחיים, זה הזמן לעשות מעשה ולנסות לחקור. עתה גם נותר לבדו בעולם הגדול, מנותק משיחות ומעצות

מחבריו הטובים הרחוקים ממנו היום יותר מתמיד. מיום ליום גרטשן התחזקה ועשתה כרצונה, והיא מצליחה

לסובב אותו על אצבעה הקטנה. לכל דבר תשובה בפייה, לכל טענה שלו היא שולפת נימוק המסביר את אוזנו.

מול עיניו הכלות - ועל אפו וחמתו - הפכה להיות המנהיגה האמיתית של אפריקה.

הוא נאבק עם עצמו, מדוע בכלל הוא חושד בה. ומה אם יתברר באחרית דבר שחשד בכשרים? כיצד יראה

בעיניה במקרה כזה? מושפל וחפוי ראש. מדוע לא לקבל את דבריה והסבריה כנכונים ולשכוח מכל העניין?

האם הסיכוי הזעיר שימצא בכוונותיה דופי מצדיקים את כל החקירה הזאת מלכתחילה? והחמור מכל, אם אכן

ימצא דופי במעשיה, איך יוכל להמשיך ולחיות במחיצתה?

תיטא היה היעד הבא שלו במסע החיפושים אחרי האמת. ג'ונתן לקח את המשקפת מן העגלה ותלה אותה על צווארו. אחרי כן איתר את תיטא בקרב קבוצת נערים בני גילו, המשתעשעים במריטת רגלי החגבים וכנפיהם, ואיסופם לערימה נוספת פרטית משל עצמם.

'לפחות הם לא סובלים מכאבים על אובדן אבריהם', הרהר לעצמו. לחגבים הללו כלשאר החרקים, אין כלל מערכת עצבים המוליכה כאבים למוח, כמו שאין להם אזור במוח היודע לפענח כאב ולהפיק ממנו לקח כלשהו. הסיבה לכך היתה כמובן אבולוציונית, עקב אורך חייהם הקצר. כאב יכול להתפתח רק אצל בעלי חיים החיים זמן ממושך דיו עלי אדמות, ושמשוגלים ללמוד דבר מה מועיל מן הכאב: ממה יש להיזהר להבא וכיצד. זה מצריך מוח מפותח דיו כדי להבין מה גרם לבעיה, ולזכור את האירוע כדי שיעזור להימנע ממצב דומה לכך בעתיד. לכן, החגבים הללו לא סבלו ממריטת רגליהם פרט לעובדה שהם איבדו את יכולת התנועה שלהם, בהמתנה חסרת התוחלת להיאכל על ידי הבושמנים.

הוא סימן לתיטא להגיע אליו, ושניהם התרחקו מן המחנה, אל מאחורי אחת הגבעות.

"למה עזבת אותי?" שאל ג'ונתן.

תיטא, חיזור ומבולבל, לא הגיב.

"למה רצת חזרה לכאן?" חזר ושאל.

תיטא לטש מבט מבוהל בג'ונתן ולא השיב.

'אולי אתה בעצמך לא יודע את התשובה', סבר ג'ונתן, 'אבל תוכל לענות לי בעקיפין בשחזור.' ובקול צלול אמר:

"השאר כאן וחכה לי."

ואז קם והסתלק משם, והותיר את תיטא לבדו. כאשר יצא משדה ראייתו של הצעיר, מצא מקום מסתור מאחורי קבוצת עצי שיטה ושיחים קוצניים, סאוואנה בזעיר אנפין, וחיכה.

המתנתו לא נמשכה זמן רב. הוא הבחין בתיטא קל הרגליים ממהר להמרות בשנית את פיו. ג'ונתן הזדרז להעפיל על פסגת הגבעה, והמשיך לעקוב משם אחר מרוצתו של הנער בסיוע המשקפת. לתדהמתו, תיטא סיים את מסעו הקצר בכריעה למרגלותיה של גרטשן.

'הוא מהופנט!' גל מקפיא חלף לאורך עמוד השרדה של ג'ונתן.

'נודע לו! לחץ הדם החל לעלות בעורקיה של גרטשן. ברם, את האפשרות הזאת היא צפתה מראש.

היא פקדה על תיטא בקור רוח להביא אליה ששה גברים חמושים.

'ספור עד מאה. ספור עד מאה!'

הוא היה מסוגל לחוש את המתח שבין שני המחנות היריבים, הניצבים האחד מול השני כמו לגיונות הרומאים או גיסותיו של נפוליון. המלחמה הבלתי נמנעת עמדה בפתח, וחצתה זה עתה את הסף. קרב מדהים ניטש בין הניצים; ללא עשן, ללא דם, ללא כאבים, ללא סבל או שכול. רק זיעה, זיעת גופו הכביר של ג'ונתן. מי היה נגד מי? שני חצאי מוחו, ההמיספירה הימנית נגד השמאלית.

הוא פקד על עצמו לספור הפעם עד מאה, כדי לתת סיכוי לעצמו להתקרב בטרם יגיע לנקודת הרתיחה. הוא ישב שם, במרומי הגבעה שהשקיפה על מחנה הנופש אוקאו-קואג'ו, ועל מחנה הבושמנים בשדה הסמוך לשערו הדרומי. המשקפת היתה מוטלת בצד כאבן שאין לה הופכין, מאחר וראשו היה שמוט בין שתי בירכיו. כשני קילומטרים משם, התנהלו חיי השבט על מי מנוחות, כמו מאומה לא אירע. לאחר הסעודה החגיגית שבו לעיסוקיהם היומיים: מי לצייד, מי לליקוט, מי להקצעת חיצים, מי להרעלת חודיהם. בעקבות הארבה הופיעה שוב להקה קטנה של פלמינגו, והפעם נקטלו העופות בדיוקנות באמצעות הקשתות המיומנות של הציידים, וסיפקו בשר נוסף רב ערך. אין זאת, כי אם השמש החלה להאיר פניה לביתה צחת וצחורת העור, אלילתם ומנהיגתם הבלתי מעוררת.

המידע עבר בכפס המוח במהירות הברק מצד לצד, ושב לאחור ולפנים וחוזר חלילה. וג'ונתן עצמו לא ידע לשפוט מי הצודק, מי החכם, מי מנצח ומי מפסיד במערכה המזוהה הזאת.

הוא סיים לספור עד מאה, ולא נראה כלל שמשוהו השתפר, וכבר הצטער שלא החליט עד אלף, אך עתה היה מאוחר מדי. חצי המוח השמאלי שלו, המתמחה בחשיבה ההגיונית, החל לירות טיעונים והשערות בקצב של מכונת ירייה. אם תיטא אכן הופנט על ידי גרטשן, ההפתעה היא בכך שיש לה יכולת היפנוט, דבר שלא היה ידוע לו, לחבריו האסטרונוטים ובכלל למעסיקיה בנאסא. כיצד יתכן שיכולת כה חשובה נעלמה מעיני כולם? האם הוסתרה במתכוון?

ההפגזה של השאלות הנוקבות נמשכה בקצב גובר. מדוע היא היפנטה את תיטא? מה ניסתה להשיג בכך? את מי עוד היא היפנטה? אולי את כל אנשי השבט? הוא נעדר מספיק ימים כדי שתוכל לבצע את הדבר. ושאלת השאלות: האם היפנטה גם אותו עצמו? האם היפנטה גם את יתר האסטרונוטים? ואם היפנטה אותו, מתי עשתה זאת? ומדוע?

צדו הימני של מוחו, האחראי על התפישות, האמונות והדמיון, החל להשיב מלחמה שערה. אין סיכוי, הוא ענה. לא יכול להיות. אבל לא ידע להסביר מדוע אין סיכוי ומדוע לא יכול להיות, מפני שהצד הזה איננו יודע להסביר דבר. הוא מרגיש, הוא מאמין, הוא שבוי בתוך קונספציות או פרדיגמות.

לפעמים, ידע ג'ונתן, פוקד המוח הימני על הגוף, על סמך אמונה כושלת או הרגשה חסרת בסיס מציאותי, לבצע מעשה שמתברר בסופו כמטופש וחסר הגיון, ובמקרה זה האדם מוצא עצמו באור מגוחך. או אז מוטל על המוח השמאלי, השולט על יכולת הדיבור, להסביר את המעשה. וההסבר נשמע כמובן מגוחך ומעוות, והפסיכולוגים המציאו לתופעה הזאת שם: 'דיסוננס קוגניטיבי'. חוסר איזון הכרתי. שם מוצלח מאין כמוהו.

היופי של התיאוריה הזאת, בכך שהיא מצליחה להסביר התנהגויות רבות של בני אדם, ובעזרתה ניתן לנבא בהצלחה איך יגיבו האנשים במגוון רחב מאוד של מצבים. לא לחינם כונתה התגלית הזאת 'תור הזהב של הפסיכולוגיה החברתית'.

איך גילו המדענים את המנגנון הזה? הרמז הראשון הגיע מתחום ההיפנוזה. כאשר מהפנטים אדם ופוקדים עליו לבצע מעשה מגוחך, הוא מתעורר ומבצע אותו בהתאם להוראת המהפנט, אך ממציא לכך הסבר המצוץ מן האצבע. משהו במוחו פוקד עליו להמציא תירוץ למעשה, רק כדי להקטין את תחושת הדיסוננס החריפה. הרמז השני בא מעולם הרפואה, בו ג'ונתן שחה כדג במים. כאשר אנשים חלו בעבר במחלת הנפילה, הריפוי התאפשר באמצעות ניתוח במוח, בו כרתו את כפיס המוח, אותה פקעת "חוטי חשמל" המעבירה מידע בין שני החצאים. או אז המדענים יכולו לבחון כיצד מתנהג האדם אשר פועלים בתוכו שני חצאי מוח נפרדים. המקרה המתועד המפורסם ביותר היה במלחמת העולם השנייה, בחייל שנפצע מרסיסי פצצה, וחלה במחלת האפליפסיה. כאשר ניתקו רופאיו את כפיס המוח, הוא החלים מן המחלה, אך החל לפעול כשני אנשים שונים בגוף אחד. ביד אחת, לדוגמה, ניסה לסטור לאשתו, ובידו השנייה בלם את ידו הראשונה, מפני שכל חצי מוח מפעיל באופן עצמאי את היד הנגדית.

זו הסיבה העיקרית לכך שכל כך קשה לשנות אמונות של בני אדם: אין אפשרות להשפיע על החצי הימני בטיעונים לוגיים כלשהם. טיעונים כאלה יכולים להשפיע רק על החלק השמאלי, שהוא ממילא הגיוני בדרך כלל. מכאן גם התובנה, שקשה מאוד לשכנע אנשים דוגמאטיים בטיעונים רציונאליים כלשהם. האמונות נובעות מתוך החצי הימני, וטיעונים חכמים לא פועלים כלל על החצי הימני, לא חודרים אליו ולא מסוגלים להשפיע עליו כלל. אותו הדין לקנאי דת קיצוניים, ששולחים את מאמיניהם להרוג אחרים או להתאבד. לאותם אנשים מובטח הכינוי 'פונדמנטליסטיים', וסביר להניח שאלה לחצו על הכפתור הקטלני שהוביל להרס האנושות לפני כשלושה חודשים.

אך כיצד כל אלה קשורים לג'ונתן עצמו?
המוח השמאלי חושד בגרטשן, ומציע לעקוב אחריה. המוח הימני מבטל את החשד עקב אמונתו העמוקה, שלא יתכן הדבר, ומתנגד לבצע את המעקב!

משהו בתוכו סובר שכולו מצוי תחת היפנוזה, ומשהו אחר בפנים מסרב להאמין בכך!
ההגיון מציע לאסוף ראיות ולבדוק את הדברים. הרגש אינו חש שיש לעשות דבר בעניין!
שכלו רוצה לבלום את תוכניתיה ומעשיה של גרטשן. בטנו מעונינת רק ברגש, לאהוב אותה ולקבל אותה ללא תנאי כמות שהיא!

הוא המשיך לחשוב על המצב המסובך להפליא. גרטשן ראתה כיצד טיטא משתטח לרגליה בפעם השנייה, ובוודאי הבינה שג'ונתן חשף את יכולת ההיפנוט שלה. כיצד היא תגיב? האם גרטשן עלולה לחשוש מתגובתו שלו? האם היא כבר שולטת בו בצורה כלשהי, נסתרת? אם היה אפשר לברר זאת במעמקי התודעה, שתחת רבדיה העמוקים שמורות ההוראות ההיפנוטיות, היה מעולה. אפס, לא היתה תשובה בפיו על אף שאלה. המאבק נכנס לשלב של הפוגה. ממילא אין בו מנוצחים או מנוצחים, ואין כל דרך להגיע לחקר האמת. כל צד ישאר איתן בדעתו או דבק באמונתו, על פי אופיו. מן הבחינה המעשית התייעצות עם חבריו ירדה מעל הפרק, אבל בדעתו להמשיך לעקוב אחר תקינות המכשיר. להתנגד להחלטותיה אין טעם: אם הוא תחת שליטתה ההיפנוטית, ממילא לא יהיה מסוגל להתנגד. ואם אינו תחת שליטתה, גם אז לא יוכל לשכנע את הבושמנים, המוקסמים מכוחה המאגי, לנטוש את דרכה וללכת בעקבותיו. זה השבט שלה, עליו להכיר בכך. אבל דבר אחד יוכל לדרוש: עליה לפרוש בפניו את כל תוכניתיה.

יממה תמימה שהה על הגבעה ההיא, בוחש במחשבותיו והזיותו. וכאשר שב אל המחנה, סיפר לה שחש צורך עז להתבודד ולשקוע במחשבות. אז ראה לראשונה שהקיפה את עצמה בשישה שומרי ראש חמושים, והבין שהיא החלה לשמור על עצמה מפניו. החשיבה ההגיונית קיבלה כמה נקודות זכות. הרגש, לעומתו, האמין בהסבר חילופי: השמירה אינה קשורה אליו בכלל. הם עצמם, בני השבט, החליטו להציב שמירה הדוקה על מלכתם מרצונם החופשי, בעקבות קסמיה והצלחותיה האחרונות. לבסוף ג'ונתן החליט לדחות את הבריור. "על מה היו מחשבותיך?" חקרה.

"ניסיתי להתמודד עם משבר נפשי ורוחני," התחמק ולא פירש.

לשם כך יצא למסע צייד עם שלושה ציידים, וארבעתם שבו לאחר שני לילות בידיים ריקות. לא הצליחו למצוא אף אנטילופה או לוחך עשב אחר בין שמורת אטושה להרים המערביים. המקום סחט את עצמו מבחינת אספקת האוכל שהיה יכול להמציא, לאחר שגל החגבים כבר חלף והמשיך בדרכו מזרחה, לפגוש שם את כיליונו. כאשר שב, ניגש היישר אל העגלה והחל לפרק את מכשיר הקשר. "מה אתה עושה?" חקשה.

"מנסה לעשות עוד ניסיון אחד שלא עשיתי, אולי אצליח להציל את המכשיר," ענה, "בדופן הפנימי צריך להיות מוצמד התרשים החשמלי של המכשיר, אולי יש שם גם הוראות לאיתור תקלות."

גרטשן משכה בכתפיה, פלטה "בהצלחה," והלכה משם. הוא פירק בעדינות את הפנל וגילה לחרדתו שהשערה שהדביק נעלמה כלא היתה. שוב קיבל ההגיון כמה נקודות זכות נוספות, עוקף בנקל את הרגש: גרטשן טיפלה במכשיר בדרך כלשהי, כדי שהוא לא יוכל לשוחח עם איש, אך שמרה בידה את היכולת לעשות כן בהיעדרו. כיצד עשתה זאת לא ידע.

אובד עצות חלץ מן הדופן את התרשים החשמלי ועיין בו בחוסר אונים. לא היה לו ידע בסיסי באלקטרוניקה, ולא ידע לזהות רכיבים פיזיים כמו גם רכיבים בשרטוט. מאחר ולא היו הוראות לאיתור תקלות, לא נותר לו אלא

לעשות עצמו כמתעניין ובהה בחוסר תכלית בלוח הרכיבים הרבים וחוטי החיווט בין המפסקים והנורות. לפתע הסב דבר מה את תשומת ליבו: שכבת אבק אחידה עטתה כשמיכה דקיקה על כל הרכיבים, פרט למקום בוודד בו לא היה אבק כלל. מישהו נגע ברכיב הזה בבירור בימים האחרונים. לו אוהירו היה נמצא כעת לצדו, היה מגלה את התקלה כהרף עין. הרכיב הזה, בשם דיודה, היה רכיב חד כיווני ששימש את ווסת המתח, והוא פשוט הוצא מהתושבת שלו והוכנס חזרה בכיוון הפוך. זה הספיק להפסיק את פעולת המכשיר. אך ג'ונתן חסר ההכשרה המתאימה החמיץ הן את מהות החבלה והן את פתרונה הקל.

שוב התערבלו המחשבות בראשו. ראייה אחרי ראייה מצטברות לעדות כוללת. גרטשן מגלה טפח ומסתירה טפחיים. תוכניותיה עלומות, מעשיה מסתוריים. ומטרותיה, מה הן? איזה קלפים היא מסתירה צמוד לחזה? לראשונה החל לחשוש לביטחונו האישי. איך תגיב כאשר יטיח בה את כל תגליותיו לגביה? האם זה יהיה חכם בכלל לשאול אותה על הדברים האלה? אולי מוטב להסתיר את הידוע לו ולהמשיך לעקוב אחריה ממרחק בטוח? בתרחישים הגרועים ביותר שעלו בדמיונו, הוא ראה את עצמו מותקף במטר חיצים מורעלים. לא, אין טעם בחשיפת הקלפים כעת. זה יהיה בוודאות צעד ללא דרך חזרה. לשרוף את הגשרים לא אבה.

"אכלנו, שבענו, מה עכשיו?"

"מיצינו את המקום. שלחתי את אלזי ותיטא לאסוף את כל האנשים."

"לאן ממשיכים מכאן?"

"צפונה."

"עד להיכן? לים התיכון? לקוטב הצפוני?"

גרטשן סקרה אותו בקפדנות, לקלוט היטב מה מצב רוחו באותו רגע. "עד לים התיכון."

ג'ונתן כמעט השתנק. "את מעריכה בכמה חודשי מסע מדובר?"

"בערך."

"את יודעת כמה מכשולים יש בדרך הזאת? הרים, נהרות, ג'ונגלים, מדבר הסהרה?"

"כמובן."

"אני לא מתכוון לקשיים של שנינו. מדובר בקשיים של הבושמנים. כאשר עושים מסע לאורכה של אפריקה חולפים באזורי אקלים שונים. חם מדי וקר מדי, מיבש מדי לרטוב מדי, נמוך מאוד וגבוה מאוד, איך לדעתך הם יצליחו לעמוד בתנאים הקיצוניים המשתנים האלה ולהישאר בריאים ושלמים?"

"עם כמה אנשים יצא מגלן להקיף את העולם, ועם כמה אנשים סיים את המסע?" שאלה בתגובה. "אני אענה לך בעצמי: הוא יצא עם כמאתיים וחמישים אנשים בחמש ספינות, וחזרו בחיים רק שמונה עשר איש בספינה אחת. הוא עצמו מת במסע הזה. איך ההיסטוריה שפטה את מסעו? תהילת עולם. אף אחד מהספנים לא ביטל את השתתפותו למרות הסכנות הרבות, ואי הוודאות לחזור בחיים. והמסע שלהם, להזכירך, היה הרבה יותר מסוכן משלנו. לא היה ידוע להם מראש מה המסלול, איזה סכנות צפויות, אילו הפתעות צופן להם האוקיינוס ואיך יגיבו הילידים המקומיים להופעתם. לעומתנו הם לא ידעו כלום! יש לנו מפות, אנחנו מכירים את תוואי הדרך, מכירים את אזורי האקלים ומזג האוויר, יודעים שלא נפגוש איש עוין בדרך, הטכנולוגיה והידע שלנו עולים לאין ערוך על אלה של תקופת מגלן. הבאתי לך רק דוגמה אחת, של הקפת העולם ההיסטורית. לא דיברתי על ואסקו דה גמא, קולומבוס, קוק, ואפילו לא על כיבוש החלל. בכל המסעות הגדולים יש קורבנות, זה חלק בלתי נפרד מן האירוע, אבל איש לא חשב לבטל אף מסע עקב הקשיים הצפויים. לו כולם היו חושבים כמון, עד היום היינו חיים במערות האדם הקדמון!"

ג'ונתן הבלג בקושי על העלבון. "את מדברת על מסעות שהיו להם מטרות נשגבות, היסטוריות, פורצות דרך. אילו מטרה יש למסע שלך? מדוע שלא נלך למקום קרוב ובעל אקלים נוח, כמו דרום אפריקה, ונשתקע שם? למה דווקא לצפון? כל פעם הזכרת אך ורק את הצפון. אפילו בתחנת החלל זכור לי שרצית לצאת למסע לצפון!"

גרטשן השפילה את מבטה והרהרה קצרות בטרם ענתה.

"שאלות לעניין, ציינה לעצמה. "אתחיל במטרה שלי, שתמיד הערכתה שהיא גם המטרה שלך: להמשיך את החברה האנושית במקום טוב באמצע. לשנינו היה ברור כבר בהתחלת הדרך שאנחנו לא משתקעים במדבר, אלא מחפשים מקום אקלימי נוח יותר. עד כאן מקובל עליך? שאלת על מטרה נשגבת, היסטורית. אנחנו הולכים להקים תרבות אנושית מחודשת מאפס, זו לא מטרה נשגבת מספיק להערכתך? זה לא המסע החשוב ביותר בעולם לדעתך?"

ג'ונתן הנהן בראשו.

"יפה. עכשיו בהקשר לצפון. הבעיה היא, שאנחנו נחתנו יותר מדי בדרום. האמת היא שהאקלים בדרום אפריקה נוח למדי, אבל החסרון במקום הזה שהוא מרוחק מאוד מכל מקום אחר. משלושת צדדיו יש רק מפגש עוין של האוקיינוסים, האטלנטי, ההודי והדרומי. אתה לכוד בקצה העולם, אין לאן להתקדם משם לשום מקום אחר בהנחה שלא תהיינה יותר המראות ונחיתות של מטוסי נוסעים על בסיס יומי. מכאן ברור מדוע דברתי על הצפון מן היום הראשון שזיהינו את נמיביה במקום נחיתה פוטנציאלי. האקלים הנוח ביותר באפריקה הוא האקלים הים תיכוני, והים התיכון קרוב גיאוגרפית לכל המקומות הטובים הנוספים בעולם: אפשר לנוע ברכיבי היבשה לכל מדינות המזרח התיכון, יש דרך יבשתית לאסיה, אפשר למצוא ספינה ולחצות את הים הרגוע הזה ולהגיע לכל מדינות אירופה. לכן נראה לי סביר ביותר להשתקע בטריפולי שבלוב. ועד היום האמנתי, שאתה כל הזמן בראש אחד איתי!"

"טריפולי!" ג'ונתן נותר פעור פה. סוף כל סוף חשפה שם מפורש של יעד, למרות שזה נשמע לו כמו הקצה השני של העולם... שתי אצבעות ממדבר הסהרה, בקושי יורדים שם גשמים, חקלאות עלובה, מה לכל הרוחות היא מצאה בטריפולי? הוא פרש את מפת אפריקה ובחן אותה בפרוטרוט.

"ניסית לעשות משהו עם מכשיר הקשר בהיעדרי?" שאל כלאחר יד, כאשר אצבעו נעה על המפה ומבטו עוקב אחריה.

גרטשן לא נחפזה לענות, וחיכתה עד שהישיר לעברה את מבטו.

"פתחתי אותו להציץ פנימה, כמו שאתה עשית."

הוא הנהן וחזר להתבונן במפה.

"והצלחת?"

"אני לא מבינה, מה החקירה הזאת?" ענתה ברוגזה קלה.

"דרך אגב, "שאל, "מדוע את מוקפת בששת הציידים האלה?"

היא נעצה בו מבט נוקב. 'מפני שאינני יודעת מה וכמה גילית אודותי' חשבה.

"מדוע אתה לא שואל אותם בעצמך?" השיבה. "הרי שנינו לא מבינים רבים מן המנהגים שלהם, אני צריכה להשיב על השאלה הזאת?"

"את לא צריכה להסביר לי על המנהגים שלהם," הסכים ג'ונתן, "אני רק רוצה לדעת שזו לא היתה יוזמה שלך."

גרטשן לטשה בו מבט ממושך.

"ג'ונתן, ג'ונתן, ג'ונתן," נאנחה בקול רך, "אתה לא בוטח בי?"

דקירות עזות פילחו את רקותיו.

כן, הוא בוטח בה.

הוא אוהב אותה. הוא זקוק לה.

והוא יציית לכל דבריה.

המערכה הסתיימה. הצד השמאלי הוכרע, הובס כליל...

האומנם? אולי עוד לא... הוא הרגיש כיצד תחרות משיכת חבל אימתנית מתרחשת בתוכו פנימה...

סחרחורות... ערפול חושים השתלט עליו. צרבת נסקה במעלה גרונו. סרטנים טיפסו בתוך ביטנו לעבר חזהו. ג'ונתן יצא מן העולם ונכנס לתוך עצמו. משהו בתוכו הצטמק והתכרבל לרגע אחד, ובמשנהו רצה להתפרץ החוצה כהר געש. ליבו החל לפרפר, עוקב בחרדה אחר המערבולות של נפשו השסועה.

"למה היה מקום מסוים נקי מאבק בתוך מכשיר הקשר?"

הוא הספיק לשמוע את החבטה האדירה בעורפו, לשבריר שניה בהק אור לבן וחזק באישונו - והחשיך מייד אחרי כן. וכשנפל מחוסר הכרה ארצה, היה שרוי כבר בעלטה מלאה. הוא לא חש כאב.

גרטשן הכניסה את משרוקיתה האימתנית לפיה. מסע תלאות ארוך צפונה עומד להתחיל עוד שעה קלה.

אוהירו התעשת חיש מהר. “הדלת של הגג!” צעק, ויצא בחופזה מן החדר. הוא רץ במסדרון אל המדרגות, ועלה בדילוגים של שלשות, כדרך שעשה בילדותו, עד שהגיע אל דלת הברזל המובילה אל גג המבנה. הדלת הייתה סגורה אך לא נעולה, והוא כרה את אוזנו לשמוע רחשים מאחוריה. נשמעו בכיור קולות מתגברים של יצורים משתוללים, שהסתרת מעשיהם איננה מצויה כלל בראש מעיינם. הוא שלח יד רועדת והסיט את הבריה, והדלת ננעלה אך שבריר של שניה בטרם הידית נראתה וזה. כמה פעמים נוסתה הידית מן הצד השני, עד שהיצור המתוסכל נואש מחוסר התגובה של מעשהו ואיבד עניין בידית שאיננה עושה דבר.

אוהירו נסוג בשקט אל המדרגות וחזר אל ג'ולי. “הקופים הארוזים האלה הצליחו להפתיע אותי,” רטן. “כל התוכניות שלי להגנה ירדו לטימיון. היכן אונדו כאשר צריכים אותו, לכל הרוחות?”

“מה עשית למעלה?” שאלה.

“הספקתי לנעול את הדלת אל הגג ברגע האחרון לפני שהם פתחו אותה מבחוץ.”

“ומה עם הדלת השניה?” חקרה.

“איזו דלת שניה?”

“ישנן שתי דלתות המובילות לגג. בקצה השני של הבניין, במסדרון ממול, יש דלת נוספת.”

אוהירו החוויר. “לא ידעתי,” מלמל. “אם היא לא נעולה אנחנו בצרות.”

שניהם יצאו מן המעבדה אל המסדרון, וניסו להקשיב לרעשים שמחוללים היצורים שכבשו את הגג. ניכר היה שנערכת למעלה מסיבה פרועה ואורחים נוספים מצטרפים בכל רגע. לפתע נשמעה חבטה מתכתית ברורה מן הצד המרוחק של הפרוזדור, ואוהירו ויתר בו ברגע על המחשבה לגשת ולברר מה פישרה.

“נרד למרתף, שם נוכל להסתגר עד שנמצא פתרון,” הודיע לה. הם נסוגו אל המדרגות על קצות אצבעותיהם

בכיוון ההפוך למוקד הרעש. כל העת הלכו קולות השימפנזים וגברו, וכבר לא אפשר היה להבדיל בין השאון מבחוץ לבין הרעשים שמקורם בתוך המבנה. הם ירדו אל הקומה השלישית כשליכם פועם בחזקה, ונרגעו מעט מאחר וכאן היה שקט יחסי. עתה המשיכו לרדת אל הקומות התחתונות בריצה קלה, עד אשר הגיעו אל המרתף. לאכזבתם אונדו לא היה שם, כפי שאוהירו קיווה. באנחת רווחה מהולה בחשש רב לגורלו של אונדו מיסמבו, נעל אוהירו את הדלת מאחוריהם.

“אנחנו כרגע די בטוחים כאן, אין גישה נוספת לקומת המרתף פרט לדלת הזאת,” צעק אוהירו.

קול הטרטור הרם והמונוטוני של הגנרטור החל למרוט את עצביהם. בקושי יכלו לשמוע זה את זה, ומה שהתרחש מחוץ למרתף היה מעבר לתחום השגתם. המקום היה מלא בחפצים שונים, כדרכם של מרתפים שנועדו לאכסן את כל המוצרים שלא נמצא להם מקום אחר. כך זיהו בתוכם כלי עבודה של גננים, פריטים של שרתי תחזוקה, חומרי בנין, חשמל ואינסטלציה, ובאחת הפינות זיהו אוהירו בשמחה ערימת טובין שאונדו הביא לכאן לפי בקשתו.

“מעניין היכן הוא כרגע,” אמר לעצמו.

“אוהירו,” קראה ג'ולי, “נרדמה לי שמישהו דופק על הדלת.”

“מה את אומרת?” החזיר לה בצעקה, “אני לא שומע!”

אונדו עסוק היה בחיפוש אחרי הדבר האחרון שאוהירו ביקש ממנו להעביר למרתף: פח שמן. את כל הפריטים האחרים שברשימתו כבר מצא והעביר לשם. בקומת הקרקע, באגף המזרחי של הבניין, שכנה הקפטריה ששימשה בימיה הטובים יותר לשבור את רעבונם של הסטודנטים ואולי גם של אנשי הסגל. במטבח, אונדו סרק וחיטט בכל פינה ומסתור אפשריים, ושמן לא היה בנמצא.

הרהור חלף בראשו, מדוע בעצם הוא מחפש פח? אולי קיים שמן בכלי אחר, בקבוקים, לדוגמה? הוא נזכר שראה כמה בקבוקי זכוכית מצהיבים ומעלים אבק, בפינת אחת הארוניות בשולי המטבח. עתה החליט לחזור לשם ולבדוק את תכולת הבקבוקים. בחוץ גבר הרעש, אבל אונדו התעלם ממנו לגמרי. רק השלמת בקשתו של אוהירו הייתה מול עיניו. זיכרונו נשא פרי, והצליח למצוא כאן ארבעה בקבוקי שמן.

גאה בעצמו, מצא שקית ניילון, הכניס לתוכה את הבקבוקים, ויצא מן המטבח. הוא חלף דרך אולם הקפטריה העזוב ויצא אל המסדרון, בדרכו אל המדרגות המוליכות מטה, אל קומת המרתף. לפתע עצר מלכת, וקפא כעץ נטוע.

שימפנזה שחור בעל קרחות פרווה בהירות עמד במרחק של כחמישה מטרים ממנו, וצפה בו בסקרנות. גם בעל החיים הופתע למראה אונדו, והחל לנהום ולחשוף את שיניו. הקוף עדיין היסס בהערכת כוחו ויכולתו של היריב שמולו, שגובהו כפליים ממנו אך הוא רזה מאוד, איך לו נשק אך בידי הוא נושא משהו מוזר.

אונדו נבעת למראה הקוף. ההפתעה הייתה מושלמת, שכן הוא עצמו נעל את כל הפתחים האפשריים של המבנה כולו. כיצד הצליח היצור הזה להיכנס? האם הוא יחיד, או שרבים הצליחו להיכנס מאחוריה? עתה החל להקשיב לקולות, והבין מיד את התשובה. קוף נוסף הגיח מאחורי הפינה המרוחקת של המסדרון, והחל להתקרב בהססנות אל שניהם. הקוף הקרוב הבחין בשותפו המתקרב אליהם, וביטחונו העצמי גבר. הוא החל לנהום ולדלג במקום כדי לעודד את השני להיחפז: יחדיו יטיבו לתקוף את קורבנם, בן האנוש.

אונדו החל לחפש דרכי מילוט. הוא הבין שבנסיגה, אפילו בריצה מהירה, אין לו שום סיכוי להימלט מהם. גם נסיגה חזרה לתוך אולם הקפטריה נראתה חסרת תוחלת, לא היתה שם שום אפשרות להסתתר או להשיג אביזר כלשהו שעשוי לשמש ככלי נשק.

להסתער על הקוף בידים מתנופפות? לזרוק עליו משהו?

לזרוק! אונדו הוציא את אחד הבקבוקים, והשליך אותו בכל כוחו לכיוון רגליו של השימפנזה. הבקבוק התנפץ וכל השמן נשפך לשלולית, ששיטחה החל לגדול באיטיות. השימפנזה עצמו נבהל לרגע, נסוג כמטר לאחור, וחיכה עד אשר הגיע הקוף השני אליו. אונדו, מעודד מהצלחתו, הוציא בקבוק שני והשליכו. שברים נוספים התפזרו ושלולית השמן הלכה וגדלה.

עתה החל לסגת לאיטו לעבר המדרגות, ולחרדתו הבחין איך הקוף הראשון מתחיל לנוע לכיוונו, אך השמן - ושברי הזכוכיות - עשו את מלאכתם: היצור החליק אפיים ארצה, והחל לילל מכאבי שברי הזכוכיות שננעצו בגופו. אונדו המשיך לנוע, ומרחוק ראה עוד קבוצת קופים מגיחה מעבר לפינה ומתקרבת במהירות רבה לכיוונו. עד מהרה החליק קוף נוסף, ושלישי בעקבותיו, ונאקות כאבם גברו בהתאם.

אונדו השליך את שני הבקבוקים הנוספים שלו, הסתובב והחל לרוץ אל המדרגות. הוא ירד בקפיצות ורץ אל דלת המרתף, אולם - שוד ושבר, זו היתה נעולה! איך זה יתכן? האם אוהירו נמצא שם ונעל אותה מבפנים? הוא החל לדפוק בכל כוחו על הדלת.

"פתחו את הדלת! פתחו את הדלת! מסייה אוהירו, פתח את הדלת!"

באותה עת, בקומה מעליו, הצליח הקוף הראשון לעבור את משוכת השמן ושברי הזכוכית, החוסמים את דרכו אל האדם הנמלט: הוא פסע על גופות חבריו הנאנקים, ששימשו לרגע כגשר חי, והגיע לצד היבש של המסדרון. עתה החל לשעוט לכיוון גרם המדרגות, בעודו נוטף דם מפצעיו הטריים.

"אני חושבת שמישהו דופק על הדלת!" צעקה ג'ולי. "לכל הרוחות, אני לא מצליחה לשמוע אפילו את עצמי! תכבה את הגנרטור הארור הזה!"

אוהירו הצביע על שתי נורות החשמל היחידות שהאירו את המרתף. "אם נכבה אותו יהיה לנו חושך", צעק. "הפנס שלי נמצא אצלי", צעקה. "כבה את הגנרטור!"

אוהירו התרצה, וסגר את ברז הדלק. הגנרטור נחנק, השתנק וטרטורו העז גווע.

"איזה שקט!" נאנחה ג'ולי, אך עתה שמעו בכיור דפיקות עזות על הדלת. היא קרבה אליה וניסתה להבין האם מאחוריה נמצא בן אדם או להקה של קופים רעבים. "מסייה אוהירו, פתח את הדלת!" שמעה חלושות.

"זה אונדו!" קראה בשמחה, סובבה את המפתח ופתחה את הדלת.

"תודה רבה, תודה רבה, מאדאם ג'ולי," החל אונדו לקוד לעברה. אולם מאחורי כתפו, היא ראתה מחזה מסמר שיער. עוד השתהות קלה מצדו של אונדו, והיא תוכל להכניס אותו רק יחד עם השימפנזה הקרב במהירות אל הדלת. היא פסעה צעד אחד קדימה, אחזה בחוזקה בדש חולצתו, ומשכה אותו לאחור בכל כוחה. הוא התעופף פנימה, נפל והתגלגל על רצפת הבטון החשופה, והיא סגרה את הדלת מאחוריו והספיקה לנעול אותה חלקיק שניה לפני שהחלו להישמע שוב דפיקות על הדלת.

"אתה יכול לדפוק כמה שאתה רוצה", צרחה אל השימפנזה בתחושת ניצחון, ולו גם זמני, "אני אפתח לך רק אחרי שתלמד לדבר כמו בן אדם!"

שלושתם ישבו באמצע המרתף, אפופים במחשבות. אוהירו חזר להפעיל את הגנרטור, לאחר שמיקם אותו בפנינת המרתף והניח חפצים רבים שחצצו בינו לבינם, והפחיתו את עוצמת הרעש לרמה נסבלת. מאחורי דלת הברזל כבר הצטופפו עשרות רבות של קופים, שהלמו בה ללא הפסק. נצורים בכלאם המאוחר, מאובטחים לעת עתה, חיפשו ללא הרף מוצא למצבם. אונדו הכין כמות מזון ושתייה שתספיק למספר ימים, כל זאת רק מפני שאוהירו תכנן מראש להשתמש במקלט הזה כמקום מילוט לשעת חירום. אלא שהוא עצמו לא פילל שיאלץ להזדקק לו כבר בתחילת המערכה!

"אנחנו בני אדם," חזרה ג'ולי ואמרה זו הפעם העשירית בערך, "לא יתכן שלא נמצא דרך להביס אותם."

בתחילה היא הציעה לשרוף אותם, אולם הם לא יכלו למצוא דרך מעשית לעשות זאת בלי לשרוף יחד עם הקופים גם את כל האוניברסיטה ואף את עצמם.

הרעיון להגיע לרכב בדרך כלשהי ולהימלט מכאן נפסל אף הוא. מקום אחר, כגון המלון של אונדו, יהיה פחות נוח להגנה מפני הקופים הללו.

היא הציעה להרעיל אותם. רעיון תיאורטי מתקבל על הדעת, רק איך בדיוק הם יעשו זאת? אפילו ישיגו רעל, כיצד ימצאו דרך לשכנע את הקופים להתנדב ולאכול אותו?

"רגע אחד," קרא לפתע אוהירו, "את זוכרת שסיפרת לי סיפור על הקופים? על הדרך שאן מצאה להציל את הנער החולה?"

"כן," ענתה ג'ולי.

"אז תסיימי בבקשה את הסיפור," ביקש.

"לדעתי, סיימתי לספר כל מה שידעתי," ספקה את כפיה בהשתוממות.

"לא, לא," התעקש, "עדיין לא ספרת לי איך הוטרינרים משכנעים את הקופים לבלוע את התרופות."

שעת האפס נקבעה למחרת עם שחר. לקופים הצובאים במסדרונות האוניברסיטה, הממתנים לכניעתם של שלושת בני האדם, לא היה שום סיכוי אמיתי מול תוכנית כה מעולה. "רעיון פשוט ומבריק", כגירסתו של אוהירו. השכם בבוקר דלת הברזל נפתחה במפתיע, ושני בני אדם יצאו ממנה. אולם הקופים לא יכלו לעשות להם דבר, מלבד לסגת מאימת לפידי האש הבוערים שאחזו בידיהם. כך הצליחו השניים לפסוע בביטחון רב דרך מאות הקופים חסרי האונים, עד שנעלו את עצמם בתוך רכבם והחלו לנסוע משם. אחדים מהקופים החלו לדלוך במרדף חסר טעם אחריהם, עד שנואשו וחדלו מכך.

תחנתם הראשונה היתה במלון של אונדו, פאלאס אינטרקונטיננטל. אף נפש חיה אחרת לא היתה בסביבה, ואונדו הוביל אל אחד המחסנים. "כאן היה לנו הרבה רעל עכברים, אדון אוהירו." כחמישים קילוגרמים הועמסו לתוך הרכב בזריזות.

תחנתם השניה, לאחר טיול ארוך מחוץ לעיר, היתה חוות חקלאית. "שם קנינו במלון את הבנות. כאשר עבדתי במטבח, אני הייתי האחראי לנסוע למקום ולהביא אותם למלון. יש שם חממה גדולה, סגורה בגדרות ורשתות, שם גידלו את הבנות. הרשתות מנעו מהקופים שהגיעו מהיער להיכנס ולגנוב אותם." הבנות עדיין שרדו איכשהו במקום הזה, שהיה מוגן מפני רוחות, והגשמים הזינו אותן היטב. אונדו רצה לאכול אחדות מהן, אך אוהירו אסר עליו לעשות זאת. הוא חשש שהן הזדהמו מהקרינה ועלולות להזיק לבריאותן.

שעות ארוכות נמשכה מלאכת הכנת הפיתיונות. להכניס את אבקת התרעלה דרך חריץ דק שעשו לאורך הקליפה ארך רק כמה דקות, אולם לבצע את הדבר לכמה מאות בנות ארך זמן רב. רק לעת ערב שבו לשטח האוניברסיטה, כאשר הטנדר מלא עד אפס מקום בבנות מורעלות. מבחוץ נראה היה כאילו הרכב נוסע ללא בני אדם, ובעצם הבנות הן שנוהגות בו.

ושם, בחנייה, הוקפו במאות רבות של שימפנזים רעבים המייללים בהתרגשות. בעד פתח צר באחד החלונות, הושטה הבננה הראשונה, שנחטפה מייד.

"אני מבקש מכם סליחה," אמר להם אוהירו. "במצב הארור שנוצר, או אתם או אנחנו, אין לי ברירה אחרת. אבל אני יכול להבטיח לכם, שבכל הנסיבות האחרות הייתי עושה הכל למען הישארותכם בחיים." עוד ועוד שימפנזים הצטרפו למסיבת הבנות חנים. היו כאלה שאפילו זכו לחטוף שתי בנות, והם היו גם הראשונים להירדם למנוחת הנצח. ככל שחלף הזמן, התמעטו הקולות והיללות, וערמות הגופות הלכו וגדלו. למחרת בבוקר השתררה דממת מוות ברחבת החנייה של האוניברסיטה.

"לפחות אסביר לכם מדוע הפסדתם," אמר להם אוהירו כאשר יצא מן הרכב. "מאז שהתפצלנו מכם לפני כמה מיליוני שנים, התקדמנו בעצם בתכונה עיקרית אחת. בני האדם מסוגלים להעביר זה לזה רעיונות טובים." שעה קלה לאחר מכן שמעה ג'ולי דפיקות על דלת הברזל. "אתם בני אדם או קופים?" צעקה מבפנים. "שימפנזים מצויים," החזיר לה אוהירו בצעקה. הדלת נפתחה, והפעם שלא על מנת להינעל יותר לעולם, מן הסתם.

ג'ולי השקיפה מן החלון של המעבדה בקומה הרביעית. למרגלות המבנה אונדו טרח ללא לאות לפנות את מאות הפגרים לעמק בפאתי העיר. נראה היה שלמלאכה הזאת לא יהיה סוף, מפני שהצליח להעמיס בכל הסעה כתריסר גופות בלבד לפני שיצא לנסיעה לשעה ארוכה. השטח כולו נראה כשדה קטל לאחר סיום הקרב, אך במקום תרמילי כדורים וזבילי פגזים נראו בשטח קליפות של בנות והפרשות גופם של הקורבנות בצד גוויותיהם.

באופן נראו גגות הבתים, צריחי הכנסיות וצמרות העצים מתערבבים זה בזה, מנסים להתחרות על אורה של השמש. במחי יד השתררה שלוה סטואית על העיר הגלמודה הזאת, שכעת אירחה בנדיבות רק שלושה יצורים חיים. את כל כולה העמידה לרשותם, ממתינה בדומיה ובהכנעה לכל מעשיהם.

ג'ולי החליטה לרדת ולהצטרף אליו לאחת מן ההסעות. למרות המראה המדכא ותחושת הקבס, סייעה בידו למלא את שני הרכבים ולצאת בשיירה אל המקום שבחר כקבר אחים של קרובי האדם, מצדו המערבי של נהר אוגובה. בדרך חזרה חלפו פעם שניה על הגשר, אולם רק עתה התפתה ליהנות מיופיו ומצליל המיית המים הזורמים. מרחוק הבחינה בבקתה קטנה ונאה על שפת הנהר, ובדמיונה ראתה אותה משמשת כבית קיט לאוהירו ולה, וסברה שיהיה נחמד לצאת יחד לבילוי משותף לכמה ימים, למצוא סירה ולשוט, ואולי גם לנסות לדוג דגים, אם ישנם כאלה בעידן של אחרי ההכחדה הגרעינית. עתה יכלה גם להתפנות לשיחה ראשונה עם אונדו, חופשית ומשחררת, שלא בנוכחותו של אוהירו.

במעבדה עסק אוהירו בפענוח השדר והתאמתו לטבלאות שרשם בחופזה, כאשר איכן את האנטנה הכיוונית שהקים. חישוב חישובים, ערך רשימות, הקשיב שוב ושוב לקולות שבקעו מן הרמקול, והגיע לבסוף לכלל מסקנה סופית.

כאשר חזרה סיפר לה שהתשדורת נקלטה בדיוק מן הצפון.

"זה רק אימת את ההנחות שלי," הודיעה. "הייתי מופתעת מאוד אם היית מגלה אזימוט אחר."

"מתי את מתכוונת לשתף אותי בתגליות שלך?"

"גיליתי הרבה אבל עדיין לא את הכל," הדגישה. "אני צריכה שאונדו יתרגם עבורי את השיחה."

"אמרת שאת יודעת מי לחץ ראשון על ההדק של מלחמת העולם השלישית, מה עוד נותר לך לגלות?"

ג'ולי חשבה מעט. "הכל אצלי בנוי מרמזים ומקטעי ידיעות, אני צריכה לסדר את הכל במחשבות כדי לספר בסדר כרונולוגי את התמונה המלאה," אמרה.

"אני אשמח לשמוע את חלקי הפאזל שלך, שיעזרו לי להבין איך הגעת לתמונה השלמה," עמד על דעתו.

"אם ככה, אתחיל דווקא ברמז שאתה נתת לי, שיתכן שמדובר בצוללת. לצוללת יש אפשרות לשגר טילים מתחת למים, ולהיות מוגנת מהנשורת כל עוד היא בצלילה עמוקה. מיד נזכרתי בפרשת הצוללת שהסעירה את העולם. לפני כשבע שנים נגנבה מן המספנה צוללת גרמנית חדשה, שלושה ימים לפני טקס ההשקה הרשמי שלה ומסירתה לחיל הים הישראלי. אתה זוכר את הסיפור הזה?"

"כן, אבל די במעורפל", אמר אוהירו. "דיווחו על זה בכותרות של העיתונים ביפן יום או יומיים, ואחרי כן זה גווע."

"אצלנו באירופה הנושא היה בכותרות כמה שבועות, המשיכה ג'ולי. הצוללת נעלמה כאילו בלעה אותה האדמה. הים, ליתר דיוק. בצלילת הניסוי האחרונה שלה לפני ההשקה החגיגית היא לא שבה אל המספנה. אף אחד בעולם לא הבין איך דבר כזה אדיר יכול היה להיעלם בלי עקבות חיפשו אותה במשך שבועות. מהלוויינים מלמעלה ועד צוללות מלמטה. האמריקאים הביאו ציוד חישה משוכלל וסרקו כל מטר מרובע בקרקעית הים, בכל המסלול המתוכנן של הצלילה ההיא. הפיצו השערות שהיא טבעה מתקלה טכנית או טובעה על ידי טורפדו מאויב כלשהו בלתי מזוהה. בסוף הניחו שהיא נסחפה או טעתה במסלול, והתרסקה אי שם. אולם שום עדות לא נמצאה, לא כתמי שמן, לא גופות, לא חפצים, כלום לא נפלט אל החוף."

"ובכן, מה את מניחה מהסיפור הזה?"

"טורוריסטים מוסלמים השתלטו עליה בדרך כלשהי, והסתירו אותה בהצלחה במעגן סודי עד שהעולם שח את הפרשה. ואולי היה להם סיוע מבפנים, איזה מרגל או משתף פעולה, שסייע להם במידע לגניבתה."

"השערה מעניינת, אבל איך את יכולה לדעת?" אוהירו נשמע מאוכזב. "את מבינה שזה נשמע ניחוש פרוץ, קלוש מאוד. בכל מקרה, לצוללת ההיא לא היה אפילו גרם אחד של חומר נפץ, לא כל שכן טילים בליסטיים בעלי ראש חץ גרעיני."

"נכון, אך זו רק התחלת התרחיש שלי. בהמשך, הם קנו, קיבלו או גנבו טילים כאלה, ממדינות כמו קוריאה הצפונית, אירן או פקיסטן, וחימשו את הצוללת הזאת. הם הכינו אותה במשך שבע שנים לניצוץ שיצית את מלחמת העולם השלישית."

"ומדוע את חושדת שמדובר בטורוריסטים מוסלמים?"

"אתה זוכר את השדר הקודם? הוזכרו בו המילים 'בתולות' וגם 'אללה'. המדובר כמוכן באלוהי המוסלמים, המרבים להשתמש בביטוי 'אללה הגדול'. והבתולות הם האמונה המיוחדת שלהם, שכל המקריב את נפשו לטובת האיסלאם, הופך לקדוש ומגיע לגן עדן, שם מחכות לכבודו שבעים ושתיים בתולות."

"בדיוק שבעים ושתיים?" תמה אוהירו. "למה כל כך הרבה בתולות? ואיך הגיעו למקום הזה עלמות זכות וטהורות מלכתחילה?"

"השאלה הזאת לא רלוונטית", השיבה ג'ולי בפסקנות. "המאמינים נוטים להתעלם משאלות הגיוניות. זה מתחיל להישמע כעולם לא מציאותי."

"וזה אכן ככה", השיבה במרירות. "זה מה שקורה כשהעולם הלא רציונאלי נפגש בעולם האמיתי ומתחיל להזיק. אותו מנהיג טורוריסטים שתכנן וביצע את התרחיש הזה, רצה להשמיד את העולם כולו ולבנות לעצמו את גן העדן הפרטי שלו, הכולל נערות בתולות, שבעות יבנה חברה חדשה, על טהרת האיסלאם הפונדמנטליסטי. כל כדור הארץ יהיה עולם מוסלמי, ולשם כך הסתיר במקום מבטחים כלשהו מתחת לאדמה את הבחורות הצעירות הללו."

"מרתק! אבל על מה בדיוק את מתבססת?"

"עדיין לא הגעתי לשלב ההוכחות, בינתיים אני רק מציגה לך תרחיש", אמרה. "בשלב הראשון, השתלט מנהיג הטורוריסטים על צוללת גרמנית חדשה. אחרי כן השיג עבורה טילים גרעיניים, והכין לעצמו מקלט מוגן מקרינה אטומית מתחת לאדמה אי שם. הוא הצטייד באספקת מזון למחיה של חודשים רבים או לכמה שנים, הבריה לשם נערות מובחרות, ולחץ על ההדק. כפי שבוודאי חזה, בני האדם השמידו את עצמם, והוא געה בצחוק במעמקי הבור שלו. עכשיו הוא משוחח בקשר מפעם לפעם מתוך המאורה שלו עם חלק מאנשיו המצויים עדיין בצוללת. הוא עצמו נמצא במקום מבטחים, ומחכה שהקרינה תפוגג והוא יצא לאור השמש ויבנה עולם חדש, את עולם החושך."

"והיכן הוא או הצוללת נמצאים כעת?"

"בדיוק צפונה מאיתנו, מהיכן שהגיעו התשדורות. ואם תביט במפה, תבין שהצוללת עוגנת כנראה במפרץ מוסתר סמוך לטריפולי שבלוב, והוא עצמו מתחבא במעמקים, מתחת להר ליד טארונונה, כשישים קילומטרים דרומית מזרחית לטריפולי. שם נמצא האתר התת קרקעי של לוב שבו ניסו בעבר לפתח את הנשק הכימי להשמדה המונית. הלובים חצבו מתחת להר הזה אתר חסין פיצוץ וקרינה גרעינית, וזה אחד המקומות היחידים המוכרים בשטחי הטריטוריות המוסלמיות שבו ניתן כיום להסתתר זמן ממושך בתנאי מחיה טובים."

"מהיכן צץ המקום החדש הזה? כיצד את כל כך החלטית בתרחיש שלך? אולי את יודעת גם מה שמו של הטורוריסט המפלצתי הזה, ואת שמותיהן של הבתולות שלו?"

"לא, את השמות שלהם אינני יודעת. את כל מה שתיתרתי על לוב ועל האתר במעמקי ההר קראתי באינטרנט, באתר FAS, פדרציית המדענים האמריקאים, שאתה בטובך עזרת לי לגלוש בו."

"עוד לא הצגת לי הוכחה אחת אפילו", הזכיר לה. "רק היום גיליתי שהשדר הגיע ממקום צפוני אליו, אבל את דברת אתי על הצפון הרבה לפני כן. מה הניע אותך לחשוב או לדבר במשך ימים רבים על הצפון?"

"בשלב זה אינני יכולה לענות על כך", השיבה ולא פירטה. "אני מקווה שאוכל לעשות זאת אחרי פענוח השדר האחרון. אותו הדין בנוגע להוכחות. מה שיש לי כרגע זה רק לקט של רמזים שרקמו לי תיאוריה אחת כללית, ושדר יחיד שמקורו בצפון שתומך בה."

"אף שופט בבית הדין לא היה משתכנע מחומר הראיות הדל הזה," טען.
"הצדק אתך," הודתה, "אבל אתה אינך שופט ואני לא תובעת בבית הדין. שנינו בסך הכל אסטרונוטים שלמזלנו הטוב נשארו בחיים, ומנסים להבין מה קרה. מכל מקום, גם אני מזהה הרבה חורים וסימני שאלה בתמונה שלי. מעניין, שראיות רבות דווקא עשויות לסתור את התרחיש שלי. יתכן שלא מדובר כלל בטרור האיסלאמי המוכר לנו, מפני שזה אינו פרופיל הפעולה הטיפוסי שלהם. אולי משהו אחר תכנן ופעל כראוי, בחשאי מוחלטת, מבלי להזהיר או להתלהם, וללא הפרחה מראש של איומים בתקשורת. מה שקרה מעיד על תכנון זהיר ומדוקדק, שלא מאפיין את דפוסי ההתנהגות המשיחיים של הדתיים הפאנטיים, או של קיצוניים מתוסכלים שנחושים להתנקם בעולם, ושביצעו פעולות חבלה ורצח במקומות רבים בשלושת העשורים האחרונים. אבל עדיין לא השלמתי את העבודה, ואני בכל זאת מעריכה שהכל יפתר לאחר פענוח השדר האחרון."

אונדו הקשיב שוב ושוב להקלטה, דפדף בעמודי המילון, ותירגם כמיטב יכולתו. ג'ולי ישבה לצדו ותמללה את השיחה. אוהירו ניצב לידם ועקב בעניין אחרי הנעשה. כאשר קרא את הכתוב בסטנוגרמה, התוכן נראה לו סתמי ושגרתי.

...מתי תגיע האספקה?
...עדיין לא יכולים...
...המצב לא טוב פה... חייבים להשתמש בלבנים... (?)... חירום...
...עוד לא, עוד לא...
...הגיעו הוראות חדשות?
...צריך להיזהר, לא לדבר יותר מדי...
...יש (?)... רעל באוויר... פטריות...
...מתי הפגישה?
...יש עוד זמן... הנערות מחכות... (?)... בעזרת אללה זה יגיע מהר...
...אללה הגדול... (?)... יתן לנו גן עדן בקרוב...
...הלוואי...

"מה המצב, אונדו, סיימת את התרגום?"

"כן, מאדאם ג'ולי."

"תרגמת הכל?"

"כל מה שיכולתי, מאדאם. היו כמה מילים שלא הצלחתי לשמוע."

"יש משהו נוסף, מיוחד, לספר לי?"

"לא, מאדאם ג'ולי."

"תודה לך, אונדו."

הוא פרש מן המקום.

לג'ולי הספיקה הכתיבה עצמה כדי להעכיר את מצב רוחה. "לא יאמן, לא יאמן," מלמלה לעצמה, שרויה בהלם. "שמישהו יגיד לי שזה לא יתכן, שאני חולמת..."

"ג'ולי, הרגע, ביקש אוהירו. "ספרי לי כל מה שאת יודעת. רוצה שאכין לך כוס תה?"

"לא, תודה," נאנחה. "אוהירו, אני פשוט המומה. גיליתי הכל, והשיחה הזאת היתה ההוכחה החותכת

שאימתה את כל החשדות שלי."

"בדבר הטורריסטים?"

"גם, אך גם על חשדות נוספים שעדיין לא סיפרתי לך עליהם."

"והגיע הזמן?"

"כנראה שהגיע הזמן," נאנחה, "גיליתי שמישהו מאתנו היה שותף לטורריסטים האלה..."

אוהירו לא היה משוכנע ששמע טוב.

"מישהו - מה?"

"מאתנו. משבעת האסטרונוטים של תחנת החלל הבינלאומית. מישהו בתוכנו בגד בנו, בנאסא, בכל העולם

המערכי, בכל האנושות, והיה שותף למזימה ולביצוע של השמדת כל האנושות."

"יצאת מדעתך!" הכריז אוהירו בביטחון מוחלט. "הגעתי לגג של ארמון הקלפים שלך, השערה המבוססת על

השערות!"

"הלוואי שזה היה המצב, שרק אני יצאתי מדעתי," אמרה ג'ולי לעצמה. "אבל לא רק שיש בוגד בקריבנו,

כעת אני יודעת מיהו! ואוכל לגלות לך איך עליתי עליו בצורה חד משמעית."

"ובכן?" חקר אוהירו, נמתח כקשת דרוכה.

"אתה זוכר את שם התיק שבחרתי לחקירה שלי, 'נקם ושלום'?"

"בוודאי."

"ובקשתי לא לגלות את שמו?"

"זכור לי היטב."

"אז איך אתה יכול להסביר את העובדה שהטורויסטים מכירים את שם התיק החשאי שלי ומשוחחים עליו בקשר האלחוטי?"

"אינני מבין. מישהו גילה את שם התיק שלך לטורויסטים? מי זה יכול להיות?" אוהירו לא ידע אם לצחוק או לבכות.

ג'ולי הוציאה את אקדחה מחגורתה וכיוונה את הקנה למרכז חזהו של אוהירו. "אתה!"

אוהירו הלבין. "על מה את מדברת?"

"אתה נמצא בקשר אלחוטי עם הטורויסטים שהשמידו את העולם! אתה גילית להם את שם הקוד 'נקם ושילם'!"

"זה לא יכול להיות!" זיעה קרה בצבצה במצחו. "לא היה ולא נברא! אני לא גיליתי את השם הזה לאף אחד בעולם, וגם אונדו לא מצא בשדר הזה באף מקום את המילים נקם ושילם!"

"זה מפני שאני בקשתי ממנו לא לתרגם אותם, אם הוא ישמע אותם. הבוקר תיאמתי אתו מראש לספר לי על זה בצורה עקיפה."

"ולמה את חושדת שזה אני? הרי כל אחד מאתנו יכול היה לגלות לטורויסטים את השם הזה!"

"בהחלט לא. לכל אחד מששת האסטרונאוטים המצאתי שם תיק שונה."

אוהירו נראה המום.

"ג'ולי - את השתגעת!" הכריז בקול רועד. "אם רק חלקיק של החשדות שלך לגבי היה נכון, הייתי מבצע טקס סאפוקו בשידור חי!"

לפתע עלה חיוך מר על שפתייה, והיא שמטה את האקדח על השולחן.

"מה קורה כאן?" הוא התבונן בה ובאקדחה לסירוגין, מתקשה לעכל את המתרחש.

היא הוציאה מתוך כיסה חופן של כדורים והניחה אותם ליד אקדחה.

"אני מצטערת," אמרה לו בקול רך. "כנראה שהגזמתי בדרך שבחרתי לגלות לך מי באמת הבוגד..."

"את יכולה להסביר לי מה קורה כאן?" חזר ושאל, עדיין חיוור.

"איך לך מה לדאוג... האקדח לא היה טעון, כדי שלא יפלט כדור אפילו במקרה. זה בהחלט לא אתה שהדלפת את שם התיק. אבל שם אחר שהמצאתי לתיק שלי, 'פטירות רעל', הגיע למנהיג הטורויסטים, וכך הצלחתי לחשוף את הבגידה הבלתי נתפשת על הדעת."

"מי זה?" קרא אוהירו, מנסה להסדיר את נשימתו שכמעט ונעתקה ממנו לפני זמן קצר.

"מי שעורר את חשדותי כבר בחלל, כמה דקות לאחר הופעת הפטריות הלבנות," השיבה, "ומי שגיליתי עליו פרט אחרי פרט על עברו, וידעתי על תוכניותיו, וחשפתי את מזימותיו, והיום קיבלתי את הראיה החותכת לשטניות שלו."

"מיהו?"

"זה לא הוא, זו היא. מנהיגת העולם החופשי."

כרעם ביום בהיר נחתה הידיעה הזאת על אוהירו. הוא ישב דקות ארוכות על כסאו, מרפקיו על ברכו, וידיו תומכות ברקותיו.

"ספרי לי הכל," ביקש. "מתי ולמה התחלת לחשוד בה?"

"כאשר הודעתם למאט, לגרטשן ולי על ההתקפה, נצמדנו לחלון במעבדת האופטיקה לראות מה קורה. מאט ואני כמעט התפלצנו מ'המחזה' הזה. אבל כאשר הבטתי בגרטשן, הרגשתי שהיא הביטה החוצה כאילו היא רואה הצגה בתיאטרון. אפילו דמעה אחת לא הצלחתי לראות בעיניים שלה, אפילו לא לחלוחית מתנוצצת. לחייה נשארו יבשות כמו במדבר שבו היא בחרה לנחות. בהתחלה יחסתי את זה לעובדה שהיא היחידה מבין אנשי הצוות שלא היתה לה משפחה שנספתה למטה. אבל אחרי שחשבתי על כך, רק התחזקה ההרגשה הרעה שלי לגביה. זה שלא היו לה בני משפחה לאבד, יתכן ואפשר לה להיות שותפה לשטן."

"ההמשך היה בתוכניות שלה לנחות במדבר. לדעתי, המדבר הוא המקום העוין ביותר למגורים לבני אדם. גם טמפרטורות קיצוניות, גם חוסר מים וחוסר מזון. באזור משווני קל יותר לחיות, הטמפרטורות סבירות יותר, ויש מים בשפע, אפשר למצוא בעלי חיים למזון, ואפשר גם לעסוק בחקלאות. מדוע היא ננעלה על המדבר? ולא רק זאת, היא גם ידעה מהרגע הראשון שהיא רוצה לצאת למסע לצפון. איך יתכן שאדם שלא תכנן הכל מראש לפרטי פרטים, יכול לדעת בשלב כל כך מוקדם היכן הוא רוצה לנחות ולאן הוא רוצה להגיע בסופו של דבר?"

"לאן היא רצתה להגיע בסופו של דבר, לדעתך?"

"ללוב, לטריפולי או לבטן ההר ליד טארחונה, להיפגש עם השותפים שלה."

"אז למה היא לא ניסתה לשכנע אותנו לנחות ישר בלוב?"

"מפני שבאותו שלב הקרינה היתה חזקה מדי בכל העולם, כולל בלוב כמוכך. היא יכלה להציע רק את המקום הקרוב ביותר לשם, שהתברר כנקי מקרינה, שבו נוכל לנחות בבטחה מבלי להיזקק מהנשורת הגרעינית. לכן היא נלחמה כמו פנתרה על אפריקה, כאשר המסע שתכננה לצפון היה מבחינתה הרע במיעוטו, רק דחייה בלתי משמעותית במימוש מזימותיה."

"מדוע היא היתה צריכה בכלל לשכנע את כולנו לבוא עמה לאפריקה?"

"היא היתה צריכה אותנו להמשך השושלת האנושית. שמעת את הניתוח של אן. היא ידעה שמחכים לה בבטן האדמה שבעים ושתיים בתולות, ואולי עוד כמה טורויסטים, ובעזרת ארבעת הגברים המוכשרים, מאט, ג'ונתן, יובל ואתה, היה סיכוי סביר להקים חברה אנושית מבלי להסתבך ברכיית פנים. במוכח הזה, הרצון של אן לנחות בפפואה קילקל לה את התוכניות, אבל היא לא יכלה לעשות כלום בנדון, והצוות התפצל למורת רוחה."

"כל זה נשמע לי עדיין כמו סרט בדיוני, אבל המשיכי בבקשה."

"זמן קצר אחרי שנחתנו במדבר, ידעתי שאני לא אוכל להמשיך לחיות שם, אולם הנימוק של תנאי המחיה הגרועים היה רק משני בעבורי. הסיבה הראשית היתה הצורך להתנתק ממנה, כדי שאוכל לחקור במרחק רב ממנה מה קרה. בשלב הזה התפצלנו, ושוב נפגמו לה חלק מהתוכניות. היא איבדה שלושה אסטרונוטים מוצלחים ומוכשרים לרבייה, אבל קיבלה לפתע כתחליף שבט בושמני. לכן היא שינתה את התוכניות, והחליטה לצאת לטיול רגלי לאורכה של כל אפריקה, עד לשפת הים התיכון, למסע עינויים מפרך שיקטול את החלשים וישאיר בחיים רק את החזקים ביותר. אותם אנשים שישארו בחיים ויוכיחו את 'איכותם הגנטית' יזכו להשתתף בתוכנית שלה להמשך המין האנושי. את זה היא מבצעת בימים אלה ממש, בהתאם לרעיונות המטורללים של האאוגניקה שהיא מאמינה בהם..."

אוהירו נראה שרוי במצוקה אמיתית. "מה גילית עליה?"

"באותה עבודת דוקטוראט שלה, שבה גיליתי בהערות השוליים את כושרה להפנט ואת ניסיונה להסתיר את תוארה, מצאתי גם את תקציר הרקע האישי שלה. אתה יודע היכן היא עבדה לפני הצטרפותה לנאסא?"

"היכן?"

"במשרד ההגנה הגרמני, מנהלת בכירה באגף הרכש של חיל הים... זה מדליק אצלך איזו נורה אדומה?"

"לא עולה בדעתי... מדוע יש לזה משמעות כלשהי?"

"מפני שכבר בשלב ההוא היא יצרה את הקשרים שלה עם אנשי הטרור שישמידו את העולם. היא היתה מועסקת במשרד שטיפל ברכש של הצוללות, והיא זאת שסייעה - במסירת מידע מדויק - בגניבת הצוללת והסתרתה באופן מושלם. כבר אז נרקמה התוכנית השטנית רבת השלבים, שבוצעה בדקדקנות גרמנית, או נכון יותר לומר ניאון נאצית - בכשרון וביעילות מוחלטים. בשלב הבא הטרוריסטים חימשו את הצוללת, והיא במקביל הצטרפה לתוכנית החלל של נאסא. כשרונותיה המרובים, ובזה אין לי ספק שהיא מצוינת, הובילו אותה לחלל, לצוות שלנו. תזמון יום הדין תואם עמה מראש להבטיח שלא תפגע, ותוכל לחזור ולחבור אליהם בכדור הארץ בשלום, מוגנת ומרופדת בששה אסטרונוטים. ובמפגש, השישיה הזאת תאלץ - כנראה באיומים ובכוח הזרוע של שותפיה הטרוריסטים - לציית לתוכניות שלה להקים חברה חדשה בכדור הארץ, תחת משטר דיקטטורה טוטליטרית."

"את מדהימה אותי, ג'ולי, מלמל אוהירו. אני מוכרח להודות ולהתוודות, שלא הערכתי כראוי את היכולות שלך בתחום הבילוש והחקירה... מי עוד יודע על כל הגילויים האלה?"

"מלבד שנינו? אף אחד. הלוא הבטחתי לך שאתה תהיה הראשון לדעת הכל."

הוא הרהר מעט. "ומה התוכניות שלך לעתיד בנוגע לכל הסיפור הזה?"

"למען האמת, אין לי שום תוכניות, הודתה. תכננתי לספר לך ולהתייעץ אתך, מה אפשר לעשות. כמו שנראה לי מכאן, לא נוכל לעשות דבר. אנחנו נחיה כאן, נקים משפחה צנועה וננסה לשמר את הידע האנושי, כמו שתכננתי מלכתחילה. גרטשן תשלים את מסעה ותיפגש עם שותפיה, ותקים קהילה תחת שלטונה האבסולוטי, ללא אופוזיציה וללא כוחות ממתנים."

"את מתכננת לשתף את הגילויים האלה עם האסטרונוטים האחרים?"

"חשבתי על כך רבות, ואינני יודעת מה לעשות. לשם מה לחברים בפפואה לדעת? זה יעציב אותם וישבור את ליבם, אבל מעשית לא יוכלו לעשות דבר. הם ממילא נתונים כל העת במלחמת קיום מתמדת מול השבטים השכנים... וג'ונתן... זו באמת בעיה מסובכת. יש לה שבט שמציית לה בצורה עיוורת, ויתכן שהיא היפנטה גם אותו והיא כבר שולטת בו... אם אספר לו, איך יגיב? בוודאי ירצה לנקום בה מייד, ואז הוא עצמו יומת על ידי הבושמנים. אפילו אם היא רק תחשוך בו שהוא יודע, חייו יהיו בסכנה."

היא מחתה דמעות מעיניה. "אם באמת גיליתי את הכל, אני מקווה בכל ליבי שג'ונתן נמצא בין החיים. אני ממש חרדה לשלומי. הקשר איתם אבד בזמן האחרון."

אוהירו נטל את האקדח ואת הכדורים מן השולחן, טען אותו ונעץ אותו בחגורתו שלו.

"את לא תזדקקי יותר לאקדח הזה," אמר. "ובהקשר לשלומי של ג'ונתן, אין לך מה לדאוג. הוא חי, וכל רע לא יאונה לו."

"על סמך מה אתה אומר את זה?" תמהה.

"על סמך ידע ודאי. מצבו כעת דומה למצב שלך, רק שהוא כעת כפות היטב ומורדם, חסר הכרה."

"על מה אתה מדבר?" הרימה את גבותיה בפליאה.

"שאלת מה מצבו, ואני עונה לך. הוא שבוי כעת, בדיוק כמו מצבך שלך, החל מרגע זה."

"אתה מתלוצץ? איזו מן בדיחה זאת?" היא התקשתה לפרש את דבריו.

"אני לא מתלוצץ וזו לא בדיחה. את חשפת הרבה מדי, אבל לא הצלחת לגלות את הכל: אני השותף של גרטשן. שנינו יחד נתחיל להקים חברה אנושית בכדור הארץ, אבל הפעם כמו שצריך לעשות: בבקרה ובפיקוח מלאים."

"די, הפסק, ענתה, מבולבלת כהוגן. "אתה בטח מחזיר לי על כך שמתחתי אותך קודם."

"לא ולא, ג'ולי יקירתתי. את פשוט דייקת לגבי הכל מלבדי, למזלי הרב, כך שאין לי הרבה מה להוסיף. כל מה שאמרת על חיל הים, על הצוללת, על המחסה התת קרקעי בלוב, היה כל כך מדויק, עד שהייתי חייב לשים קץ להעמדת הפנים שלי."

"בסדר, בסדר," נאנקה בהרגשת מחנק. "תגיד לי שכל מה שאמרת כרגע זה קשקוש אחד גדול, ונוכל להישאר ידידים."

הוא התעלם מתגובתה. "את צריכה להבין מה היתה "האמת" על כדור הארץ. הכל היה כאוס אחד אדיר. כל אחד עשה מה שרצה, בלי בקרה, בלי פיקוח, בלי לתת דין וחשבון על מעשיו. כולם הרסו כל חלקה טובה שעוד נשארה על האדמה. אמריקה הגדולה שלך צרכה לברכה שלושה רבעים מהאנגריה העולמית. היא הגבירה את פליטת הפחמן הדו חמצני למימדי אסון, להרס שכבת האוזון, להמסת הקרחונים בקטבים, למישהו היה אכפת? מישהו התלונן או אסר עליה לעשות זאת? המפעלים המודרניים פלטו רעלים לאטמוספירה ושפכים כימיים וביולוגיים למקורות המים שלנו, מישהו נתן על כך את הדין? המדינות העשירות שלחו את האשפה שלהם למדינות עניות, למישהו היה איכפת? המדינות הטרופיות כרתו את יערות הגשם בקצב מפחיד, מישהו יכול היה לאסור עליהם את ההרס המיותר הזה? "זה שלנו", הם טענו, כאילו הפלנטה הזאת איננה סירה קטנה ורעועה אחת, הדולפת כפומפיה. וכל זה תחת דגלה הנעלה של "החופש והחירות". את לא מבינה שזה היה חייב להסתיים מתי שהוא? היינו חייבים להפסיק את הכל, לסיים את המפלצתיות האנושית שגדלה כמו גולם שקם על יצורו, ולהתחיל הכל מבראשית. והפעם, כמו שצריך. תחת הנהגה שפויה, חושבת, מבוקרת בצורה אולטימטיבית."

"אני לא מאמינה... זה לא אמיתי..." לאטה.

"והצלחנו במשימה שלנו בצורה מושלמת. למעשה נקמנו על הכישלון המביש של אבותינו במלחמת העולם השנייה, ואני אספר לך מה האירוניה שבדבר... את זוכרת את המריבה בין אן גרטשן, כאשר אן הטיחה בה שאבותיה הפסידו במלחמה ההיא? רק בקושי רב התאפקנו, גרטשן ואנוכי, מלפרוץ בצחוק מתגלגל. בדיוק תשעים שנה אחרי ההפסד במלחמה ההיא, ניצחנו במערכה כולה. סוף כל סוף זכינו להחזיר לחיים את שיתוף הפעולה ההיסטורי של הציר 'ברלין-טוקיו', ומעתה העולם יתנהל כמו שצריך היה להתנהל מאז ומתמיד."

"דיקטטורה טוטליטרית נאצית... "מילמלה ג'ולי. "ומי יהיה הפיהרר?"

"לא יהיה אלא תהיה", הבהיר אוהירו. "ולא פיהרר, אלא הקיסרית של העולם. הוא יתנהל אך ורק על פי מוצא פיה ורצונותיה של גרטשן וולף. היא תהיה האמא והאבא והמנהיגה של כל בני האדם. יש סברה שהיא עצמה נצר למשפחתו של היטלר. הנאצים היו טיפשים, והיטלר עצמו היה כסיל מוחלט בכל מה שקשור לתבונה צבאית. לא יכולנו למלא אצבעון בתבונה האסטרטגית שלו, ולכן הם הובסו. לדוגמה, הוא לא למד כלום מניסיונו הכושל של נפוליון לכבוש את רוסיה, ונכנס כפתי לאותה טעות של גנרל חורף. דוגמה נוספת, הוא לא למד לקח מתבוסת גרמניה במלחמה הראשונה, בכך שאפשר לאמריקאים החזקים מדי להצטרף למלחמה מולה. לעומתו, גרטשן מחוננת, אולי אחת הנשים החכמות ביותר בעולם. את המלחמה השלישית היא התחילה בכך שניטרלה במהלך אחד גם את רוסיה, סין וארצות הברית. תשע שנים של תכנון מדוקדק, גאוני, ביצוע מעולה, ללא ספק היא זכתה להנהיג את העולם בהפגנת כישורים ראוייה למעמדה ולתפקידה החדש."

ג'ולי חשה דקירות חדות ברקותיה.

"יעוד נקודה מעניינת למחשבה", המשיך, "הכל נולד כאן, באוניברסיטה הזאת... כאן פגשתי לראשונה את גרטשן וולף, והתוודעתי לרעיונות שלה, ולכשרונות המרובים שלה... כאן הפכתי למעריך הגדול שלה. במקום הזה נשבעתי לה אמונים לשרת אותה כדי להגשים את חזונה, וזכיתי בכבוד הגדול לשמש אותה כעוזר הבכיר ביותר שלה. זו גם הסיבה שהצלחת למצוא את השמות של שנינו במאגר הנתונים של האוניברסיטה הזאת. הקיבה של ג'ולי הפרישה עודף חומצת מלח שפרצה במעלה הושט ומילאה את פיה בטעם חמוץ מר. "יכול להיות שהיא היפנטה אותך כבר אז! אתה עצמך תחת היפנוזה, "לחשה בייסורים.

"בהחלט לא, "טען. "אני לא מצוי תחת היפנוזה, אלא מונע על ידי אידיאולוגיה עמוקה. אני מאמין בכל גופי ונפשי שזו הדרך הנכונה: להרוס ולבנות את החברה מחדש."

"היו לך אישה וילדים, למען השם, הקרבת את חייהם בשביל האידיאות המטורפות של גרטשן?"

"לא היתה לי ברירה אחרת. לא היתה לי אפשרות להזהיר אותם או להסתיר אותם במחסה כלשהו, מבלי לסכן את המבצע כולו. אבל הם מתו למען מטרה נעלה, אני יכול להבטיח לך. העולם יהיה טוב יותר תחת שלטונה של גרטשן."

"אם מישהו היה מבקש ממני להרוג את בני משפחתי למען אידיאולוגיה כלשהי, אז למען האידיאולוגיה - כמובן - הייתי הורגת אותו עצמו, " אמרה לו בתחושת קבס. "למה בכלל גילית לי את כל זה? למה חשפת את עצמך? אפילו לא התקרבת אליך. אני לא הייתי מצליחה לעלות עליך לעולם."

לפני שהספיק לענות, המשיכה בלעג:

"אתה לא צריך לענות לי, אני יודעת את התשובה... קיבלתי הוראה מהפיהררית שלי... אני רק ממלא הוראות צייתן וכנוע..."

אוהירו התעלם מעקיצתה. "לא היתה לי ברירה, עקב ההתקדמות המדהימה שלך בחקירה. אני גם כועס על עצמי שלא הבנתי את התחבולה הקטנה שלך בשמות התיקים שהפצת, ולא עלה בידי להזהיר מראש את גרטשן. היכולות הבלשיות שלך היו כל כך מהירות ומרשימות, עד שהעדפנו לחשוף בפניך את כל האמת כאשר האקדח שלך מצוי ברשותי, על פני הסיכון שאת תצליחי לחשוף אותי ראשונה כאשר האקדח חגור בחגורה שלך... דרך אגב, כמה זמן הייתי נשאר בחיים אם היית עולה עלי?"

"משך הזמן שלוקח לכדור לצאת מהקנה ולהגיע ללב שלך, " ענתה בלי להסס. "לא, לא... בעצם, הייתי מרוקנת את כל המחסנית לתוך הראש שלך."

"זה מה שחשבתי, " אמר. "את פשוט היית יותר מדי מוצלחת."

"איך זה יכול להיות, אתה נראה כל כך טוב לב ושוחר שלום, ובתוכך מסתתרת מפלצת בלתי אנושית?"

"יש פתגם, 'אם גנב נראה כמו גנב - הוא צריך להחליף מקצוע', " השיב. "במקרה שלי זה עבד טוב מאוד, והראיה לכך שאת לא חשדת בי במאומה."

"אני מציעה לך להרוג אותי עכשיו," אמרה לו. "ברור לך שבהזדמנות הראשונה שתהיה לי, אהרוג אותך. וגם את גרטשן. ולא יהיו לי נקיפות מצפון."
"התפקיד שלי לוודא שלא תהיה לך הזדמנות כזאת לעולם."
"למה נתת לי לעזוב אתכם במדבר?"

"את הפתעת אותנו ברצון הזה, ולכן הצטרפתי אליך כדי לשמור עליך ולעקוב אחריך מקרוב. היה עלינו לוודא מה את עושה ומה את מגלה, כדי שלא תתקדמי יותר מדי וחלילה תחבלי בתוכניות שלנו. ברגע שספרת לנו על תוכניותיך לעזוב, היה עלינו להחליט במהירות בין שתי ברירות: להניח לך לגווע במדבר במסע המטופש הזה, או להתלוות אליך ולשמור עליך. גרטשן הורתה לי במבטה מה עלי לעשות."
"למה בכלל אתה משאיר אותי בחיים?"

"את חייבת להבין, זה נתון לשיקול דעתה הבלעדי של גרטשן, הסביר באורך רוח. "שום דבר לא יזוז ימינה או שמאלה ללא מוצא פיה. היא תחליט למי את תהרי וכמה צאצאים תלדי עבורה. וכאשר את תסיימי ללדת, גרטשן תהיה זאת שתחליט מה יעלה בגורלך. ואם היא תתיר לך להמשיך לחיות, היא תקבע איזו איכות חיים תהיה לך."
"ואני חשבתי לתומי שאהבת אותי," אמרה במרירות.

"אהבתי אותך, אפילו יותר מאשר את רעייתי. אבל זה היה כאשר רצית רק להקים ספרייה ולשמר את הידע האנושי. הכל החל להשתבש כאשר החלטת לשנות כיוון, שלא כצפוי, ולחשוף את מחוללי המהפכה התרבותית שלנו. ומלבד זה עדיין יש לי פינה חמה בלב שמורה עבורך, ליום שתחליטי לוותר על עמדותיך ולהצטרף אלינו."
"למה עזרת לי בחקירה? רמזת לי על הצוללת, בנית לי אנטנה כיוונית?"

"רק כך יכולתי להרחיק אותך כליל מחשדות. היה לך אמון מלא בי. מלבד זה, כל מה שגיליתי לך היו דברים פעוטים וחסרי משמעות, מפני שהיית קרובה בעצמך לגלותם, או שכבר ידעת עליהם. הצפון, לדוגמה. אימתתי לך את החשד שהשדר מקורו בצפון, אחרי שכבר ידעת על כך בוודאות. לו הייתי מנסה להטעות אותך בעובדה הפשוטה הזאת, הייתי עלול להסתכן בכך שתחילי לחשוך בי."
"איך אתה יכול להיות בטוח שהצוות בפואה לא קלט את השידורים בין שניכם לבין הטוריסטים בלוב?"

"עם כל הצניעות, ג'ולי יקירה, הידע המעמיק ביותר בתורת האנטנות מצוי עמדי. בבסיס בלוב, כמו גם כרגע על גג הבניין הזה וכמו שגרטשן עושה היום, כולן אנטנות כיוונית שניתן לקלוט ולשדר רק לאורכה של אפריקה. האנטנות מותקנות בניצב לפואה, ולכן מכשיר הקשר שם משול בלוב עץ. הוא 'חרש' לחלוטין לכל השיחות הנערכות באפריקה."
"ומה עם ג'ונתן? הוא יכול לשדר ולקלוט הכל."

"את טועה," הסביר. "אני לימדתי את גרטשן איך לחבל במכשיר האלחוטי בצורה כזאת, שהיא תוכל לשוחח כאוות נפשה ואילו בידי המכשיר לא יוכל לפעול. ומלבד זה, כרגע ג'ונתן מנטרל לחלוטין. הוא אינו יכול לעשות דבר."
"למה אתה מתכוון?"

"את גילית בכוחות עצמך אודות יכולותיה של גרטשן להפנט," ענה. "לפני מספר שבועות היא הצליחה להפנט גם אותו. היה לה משפט מסוים, שכאשר השמיעה אותו באוזניו הוא הפך מיידית לטלה ממושמע וצייתני."
"אז למה הוא כפות ומורדם?" קטעה אותו.

"סבלנות, אסביר לך הכל," השיב. "הבעיה היתה אופיו החזק והמרדני. גרטשן הבחינה במאבקים פנימיים סוערים בתוכו, ההגיון שלו נאבק בתת המודע שלו, והיה החשש שהוא יצליח להשתחרר בכוחות עצמו מההשפעה ההיפנוטית שלה. זו הסיבה שגרטשן נאלצה להפעיל כוח, להמם אותו ולכבול אותו."
"איך אתה מתכוון לפגוש אותה בלוב?"

"הם לא צועדים ללוב, הם צועדים היישר לאוניברסיטה לטכנולוגיה ולמדעים שבפראנסוויל, גאבו, הסביר. "הם באים אלינו, ומכאן נמשיך כולנו, גם את, אל המחנה שלנו בבטן האדמה שבהר ליד טארוונה. שם גרטשן תתחיל לבנות את החברה שלה כראות עיניה, לידות בתכנון קפדני, סדר מופתי, הכל כמו שצריך להיות: מנהיגה אחת ויחידה, שלטון מרכזי. חבל רק שאיבדנו לעולמים את ידידינו בפואה."

ראשה של ג'ולי החל לכאוב. "אמרת שאם רק חלקיק של החשדות שלי לגביך היו נכונים, היית מבצע טקס סאפוקו בשידור חי. אני מצפה ממך להצמיד כעת את האקדה לרקה שלך וללחוץ על ההדק."
"האמת היא שיש לגרטשן תוכניות אחרות לגבי האיבר שנמצא בין רקותי," גרס, "דרך אגב, מדוע ביקשת ממני לחשב לך טווחי ביטחון של פצצות גרעיניות?"

ג'ולי החליטה לענות, ממילא כל הקלפים החזקים נמצאו כעת בידי הבוגדנית. "כך חשבתי להוכיח לך את עצם הימצאותם של הטוריסטים, אם לא היית מאמין לדברי."
"כיצד? אני לא בטוח שהבנתי את הרעיון."

"אני משוכנעת שנתת כמה טילים בודדים בבטן הצוללת," ענתה. "תוך זמן קצר מרגע שהייתי חושפת את מקומנו, המוטעה, כמובן, שכולל את טווח הביטחון, הם היו משגרים טיל גרעיני להשמיד אותנו. כך אתה היית יכול לראות ממרחק בטוח את ההוכחה לעצם קיומם ולכוונותיהם. את זה חשבתי לפני שספרת לי על הפתעת חיי, שאתה חלק מהשטן הנאצי הקס לתחייה. זו הסיבה שביקשתי גם מהצוות בפואה לא לגלות את מקומם באלחוט, כדי שלא יפול אצלם טיל גרעיני על הראש."
"את מבריקה, ג'ולי, ואני אוסיף לך שתי נקודות."

"אם ככה, אני יכולה להגיד לך שכבר עשית שתי טעויות קריטיות: הראשונה, שגילית לי את הכל. אני מודיעה לך שלא הייתי מצליחה לחשוף את פרצופך האמיתי אפילו בחלומות שלי. והטעות השניה שלך שאתה משאיר אותי בחיים. אני אמצא דרך לחסל גם אותך וגם את גרטשן."

"אני משאיר אותך בחיים, אבל מגביל את תנועותיך, " הזכיר לה. "את הולכת לחיות במרתף עד שגרטשן תחבור אלי. דרך אגב, היא המליצה לי לרסק לך רגל אחת, אבל מפני שהיא השאירה לי את ההחלטה הסופית, אני נוטה להשאיר את גופך שלם ובריא, כל עוד לא תאלצי אותי לשנות את החלטתי."

"איך תסביר את המעשה הזה לאונדו?"

"אונדו יודע שאני הצלתי אותו והוא חב לי את חייו. ואם ינסה לעשות דבר כלשהו, לא אהסס לחסל אותו." ג'ולי נדמה.

"את צריכה לראות את פני הדברים בפרופורציות נכונות, " הוסיף, "המצב בעצם לא השתנה בהרבה לעומת התוכניות שהיו לנו עוד בתחנת החלל. שתי תרבויות מקבילות מתקיימות בשני חלקים נפרדים ומרוחקים: אחת מתנהלת בשיטה המרוככת של אן בפפואה, והשניה תחת שלטון מנהיגותה האבסולוטית של גרטשן באפריקה, בדיוק כפי שתכננו, לא כן?"

"כן, " ענתה בלעג מר, "בדיוק כמו שתכננו. ממש."

אוהירו קם על רגליו. "אני מבקש ממך להתלוות אלי למרתף בלי לעורר בעיות."

ג'ולי צייתה. "שאלתי בתחנה למעלה איך אלוהים הרשה לדבר כזה לקרות, ואן ביקשה ממני להירגע, כי הוא לא נמצא בסביבה, " דיברה בקול רם אל עצמה. "אם באמת אלוהים ברא את העולם, אז יצא לו חרא של מוצר."

מתחת לאורה של השמש שוררת תדיר שלוה סטואית. ישנם זמנים, בהם ממקום מלכותה צופה בימים משמימים ונוכחת בתבונת דבריו של שלמה המלך, "מה שהיה הוא שיהיה, ומה שנעשה הוא שיעשה, ואין כל חדש תחת השמש". רגועה ובוטחת במהלכה בשמים, היא נתקלת אך לעיתים נדירות בימים שטרם ראתה כמותם מאז היווצרה. דומה, שיקרה אשר יקרה, היא לעולם לא תתערב בנעשה תחת הודה הזהוב של שדות מלכותה. נאצלת היא תמשיך בהתמדה ובאהבה להפיץ את חומה, אורה ורכותה לעוד יום נפלא שישטוף וילטף את הארץ המיוסרת. יום אחר יום, שעה אחר שעה, היתוך שפורץ ובוקע מקירבה מקריץ חיים ותקווה אל העולמות המופלאים החגים סביבה ללא לאות.

- סוף חלק ראשון -

פ"ת, 2004